

# **PLAN URZĄDZENIA LASU**

## **NADLEŚNICTWA**

### **CZARNE CZŁUCHOWSKIE**

#### **OBREBY: CZARNE, MIĘDZYBÓRZ, RZECZENICA**

**Sporządzony na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2031 roku  
na podstawie stanu lasu na dzień 1 stycznia 2022 roku**

## **TOM IA**

### **OPIS OGÓLNY LASÓW NADLEŚNICTWA (ELABORAT)**

**WYKONAŁO:**



**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej  
Oddział w Szczecinku**

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2021 r.

### **Wykonawca**

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05

e-mail: [sekretariat@szczecinek.buligl.pl](mailto:sekretariat@szczecinek.buligl.pl)

### **Opracowanie**

Kierownik pracowni u.l. Daniel Świątek

### **Kontrola końcowa**

Inspektor urządzania Dariusz Bierbasz

## PLAN URZĄDZENIA LASU sporządzony na lata od 2022 do 2031

dla Nadleśnictwa CZARNE CZŁUCHOWSKIE  
w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w SZCZECINKU  
na podstawie stanu lasu w dniu 1 stycznia 2022 r.

### I. ZESTAWIENIE POWIERZCHNI według stanu na 1.01.2022 r.

I.1. POWIERZCHNIA OGÓLNA NADLEŚNICTWA - ha || 2 | 5 | 6 | 1 | 8 | 2 | 3 ||  
w tym według obrębów leśnych:

1) CZARNE || 7 | 4 | 7 | 5 | 9 | 8 ||

2) MIĘDZYBÓRZ || 9 | 1 | 0 | 8 | 7 | 3 ||

3) RZECZENICA || 9 | 0 | 3 | 3 | 5 | 2 ||

I.2. POWIERZCHNIA LASÓW - ha || 2 | 4 | 4 | 6 | 8 | 7 | 2 ||

w tym:

a) według pełnionych funkcji:

- lasów stanowiących rezerwy przyrody || 4 | 3 | 8 | 1 | 8 ||

- lasów uznanych za ochronne || 6 | 9 | 7 | 2 | 6 | 5 ||

- pozostałych lasów (lasów gospodarczych) || 1 | 7 | 0 | 5 | 7 | 8 | 9 ||

b) według grup kategorii użytkowania:

- gruntów zalesionych || 2 | 3 | 3 | 3 | 7 | 6 | 2 ||

- gruntów niezalesionych || 4 | 4 | 6 | 6 | 7 ||

w tym : do odnowienia || 3 | 8 | 4 | 5 | 3 ||

- gruntów związanych z gospodarką leśną || 6 | 8 | 4 | 4 | 3 ||

I.3. POWIERZCHNIA POZOSTAŁYCH GRUNTÓW  
(GRUNTÓW NIELEŚNYCH) - ha || 1 | 1 | 4 | 9 | 5 | 1 ||

w tym: przeznaczonych do zalesienia || 0 | 0 | 0 ||

### II. ZESTAWIENIE ZADAŃ NA LATA OD 2022 DO 2031

II.1. POZYSKANIE DREWNA W ILOŚCI NIE WIĘKSZEJ NIŻ:

|| 1 | 1 | 8 | 9 | 6 | 7 | 5 || m<sup>3</sup> grubizny netto, w tym:

a) obligatoryjny etat cięć w użytkowaniu rębnym

|| 6 | 6 | 9 | 6 | 7 | 5 || m<sup>3</sup> grubizny netto

b) powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębny - ha  
o orientacyjnej miąższości

1 | 4 | 1 | 9 | 7 | 7 | 2

5 | 2 | 0 | 0 | 0 | 0 m<sup>3</sup> grubizny netto

II.2. PIELĘGNOWANIE LASU NA POWIERZCHNI - ha  
w tym:

1 | 8 | 0 | 3 | 6 | 9 | 1

a) pielęgnowanie zainwentaryzowanych upraw

1 | 4 | 5 | 9 | 4 | 6

b) pielęgnowanie zainwentaryzowanych młodników

2 | 3 | 7 | 9 | 7 | 3

c) trzebieże

1 | 4 | 1 | 9 | 7 | 7 | 2

II.3. POZOTAŁE ZADANIA OKREŚLONE KIERUNKOWO:

II.3.1. Zadania dotyczące zalesień i odnowień:

a) zalesienia gruntów przeznaczonych do zalesienia - ha

0 | 0 | 0

b) odnowienie halizn, płazowin i zrębów - ha

3 | 8 | 4 | 5 | 3

c) orientacyjna powierzchnia odnowień drzewostanów  
przewidzianych do użytkowania rębego - ha

1 | 8 | 2 | 2 | 2 | 5

w tym zrębami zupełnymi

1 | 5 | 0 | 9 | 8 | 6

d) orientacyjna powierzchnia podsadzeń i dolesień - ha

9 | 7 | 0

e) orientacyjna powierzchnia poprawek i uzupełnień - ha

2 | 3 | 0 | 6 | 6

f) orientacyjna powierzchnia wprowadzenia podszytów - ha

0 | 0 | 0

g) orientacyjna powierzchnia melioracji - ha

2 | 4 | 1 | 6 | 9 | 8

w tym: wodnych - ha

0 | 0 | 0

II.3.2. Kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu (w tym ochrony przeciwpożarowej)  
przedstawione opisowo oraz na mapach przeglądowych

II.3.3. Kierunkowe zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przedstawione opisowo oraz na  
mapie przeglądowej

II.3.4. Kierunkowe potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej przedstawione  
opisowo

## SPIS TREŚCI

<b>1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA .....</b>	-	7
1.1. Przestrzenne usytuowanie urządzanego Nadleśnictwa oraz krótki rys historyczny .....	-	7
1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym oraz położenie siedziby Nadleśnictwa .....	-	7
1.1.2. Krótki rys historyczny urządzanego Nadleśnictwa .....	-	16
1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania .....	-	25
1.2. Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska .....	-	32
1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego .....	-	32
1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych .....	-	35
1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego ...	-	36
1.2.4. Wykaz gruntów Nadleśnictwa wyłączonych z produkcji.....	-	39
1.2.5. Wykaz gruntów Nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia...	-	39
1.2.6. Zgodność projektu planu u.l. ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu .....	-	39
1.3. Charakterystyka warunków przyrodniczych w lasach zarządzanych przez Nadleśnictwo z uwzględnieniem innych lasów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa .....	-	39
1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów .	-	39
1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe .....	-	40
1.3.3. Rzeźba terenu .....	-	41
1.3.4. Warunki glebowe, klimatyczne, wodne.....	-	41
1.3.4.1. Warunki glebowe .....	-	41
1.3.4.2. Warunki klimatyczne .....	-	42
1.3.4.3. Warunki wodne .....	-	43
1.3.5. Zestawienie typów siedliskowych lasu według panujących i rzeczywistych gatunków drzew .....	-	44
1.3.6. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych.....	-	50

1.3.7. Zestawienie przyjętych przez KZP typów drzewostanu (TD) dla poszczególnych siedlisk leśnych z uwzględnieniem krain przyrodniczo-leśnych .....	-	50
1.3.8. Ocena walorów genetycznych lasu .....	-	54
1.3.9. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego .....	-	64
1.3.9.1. Opis walorów przyrodniczych Nadleśnictwa .....	-	64
1.3.9.2. Dominujące funkcje lasu i kategorie ochronności .....	-	65
1.3.9.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego .....	-	70
1.4. Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego .....	-	71
1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych gospodarki leśnej w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa .....	-	71
1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu .....	-	72
1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna.....	-	73
1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej Nadleśnictwa .....	-	74
1.4.3. Orientacyjna prognoza spodziewanych efektów ekonomicznych gospodarki leśnej Nadleśnictwa w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu .....	-	75
1.5. Charakterystyka stanu lasu oraz analiza stanu zasobów drzewnych Nadleśnictwa .....	-	76
1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu .....	-	77
1.5.1.1. Przeciętne bonitacje gatunków panujących .....	-	78
1.5.1.2. Udział powierzchniowy i miąższościowy klas i podklas wieku .....	-	80
1.5.1.3. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących .....	-	87
1.5.1.4. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków "rzeczywistych" .....	-	91
1.5.1.5. Spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości (tablicowy) .....	-	97
1.5.2. Ocena stanu uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z TD .....	-	98
1.5.2.1. Stan uszkodzeń drzewostanów .....	-	98
1.5.2.2. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów .....	-	99
1.5.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów .....	-	101
1.5.4. Charakterystyka gruntów leśnych niezalesionych .....	-	104
1.5.5. Pomiar miąższości drewna martwego .....	-	105

1.5.6. Analiza stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem ich pożądanego docelowego stanu na koniec planowanego okresu gospodarczego .....	-	107
<b>2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU .....</b>	-	118
2.1. Analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urzędnia lasu dokonana przez Nadleśniczego .....	-	119
2.2. Koreferat do analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urzędnia lasu opracowany przez Biuro Urzędzenia Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku .....	-	157
2.3. Referat kierownika Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku .....	-	172
2.4. Końcowa ocena gospodarki leśnej w Nadleśnictwie dokonana przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku ...	-	177
<b>3. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ</b>	-	179
3.1. Ogólne zasady określania zadań gospodarczych .....	-	179
3.1.1. Ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej .....	-	180
3.1.2. Ogólne zasady zachowania ładu przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych .....	-	183
3.1.2.1. Podział lasu według pełnionych funkcji i kategorii ochronności .....	-	183
3.1.2.2. Podział na gospodarstwa .....	-	185
3.1.2.3. Wieki rębności oraz wieki dojrzałości rębnej .....	-	189
3.1.2.4. Podział lasu na ostępy .....	-	189
3.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego.....	-	189
3.1.3.1. Etat użytkowania rębego .....	-	190
3.1.3.1.1. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu ....	-	190
3.1.3.1.2. Rozmiar użytkowania rębego niezaliczonego na poczet przyjętego etatu .....	-	196
3.1.3.1.3. Łączny rozmiar użytkowania rębego .....	-	197
3.1.3.2. Rozmiar użytkowania przedrębego .....	-	197
3.1.3.3. Łączny rozmiar miąższościowy użytków głównych .....	-	200
3.2. Zadania gospodarcze wynikające z planu urzędnia lasu dla Nadleśnictwa .....	-	200
3.2.1. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego	-	200
3.2.1.1. Użytkowanie rębne .....	-	200

3.2.1.2. Użytkowanie przedrębne .....	-	205
3.2.1.3. Łącznie użytki główne .....	-	208
3.2.1.4. Zadania z zakresu użytkowania lasu dla leśnictw ...	-	211
3.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu .....	-	212
3.2.2.1. Zadania na bieżące 10-lecie .....	-	212
3.2.2.2. Zadania z zakresu hodowli lasu dla leśnictw .....	-	216
3.2.2.3. Nasiennictwo i selekcja .....	-	217
3.2.3. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej .....	-	219
3.2.3.1. Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu .....	-	219
3.2.3.2. Ochrona przeciwpożarowa .....	-	226
3.2.4. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ubocznego użytkowania lasu oraz gospodarki łowieckiej .....	-	249
3.2.4.1. Użytkowanie uboczne .....	-	249
3.2.4.2. Gospodarka łowiecka .....	-	249
3.2.5. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji .....	-	252
3.2.5.1. Budowa i remonty dróg .....	-	252
3.2.5.2. Budownictwo ogólne .....	-	253
3.2.5.3. Melioracje wodne .....	-	253
3.2.5.4. Mała retencja .....	-	253
3.2.5.5. Turystyka i rekreacja .....	-	253
<b>4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY .....</b>	-	<b>256</b>
<b>5. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO .....</b>	-	<b>256</b>
<b>6. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH .....</b>	-	<b>257</b>
6.1. Prace przygotowawcze .....	-	257
6.1.1. Prace geodezyjne .....	-	257
6.1.2. Prace siedliskowe .....	-	257
6.2. Prace urządzeniowe .....	-	257
6.3. Zestawienie planu urządzenia lasu .....	-	261
<b>7. ZAŁĄCZNIKI .....</b>	-	<b>263</b>
7.1 Protokół z posiedzenia Komisji Założeń Planu .....	-	264
7.2. Protokół ustaleń Narady Techniczno-Gospodarczej .....	-	294
7.3. Decyzja Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2000 r. w sprawie uznania lasów za ochronne .....	-	318



7.4. Tabele .....	-	320
Podział na leśnictwa .....	-	320
Tabela nr I - Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju .....	-	322
Tabela nr II - Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji .....	-	336
Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących ...	-	340
Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących .....	-	346
Tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.....	-	354
Tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.....	-	362
Tabela nr VI - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności .....	-	370
Tabela nr VIIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy .....	-	374
Tabela nr XI - Ocena upraw młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych .....	-	376
Tabela nr XII - Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych.....	-	377
Tabela nr XIII - Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu .....	-	378
Tabela nr XIV - Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego .....	-	382
Tabela nr XV - Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach.....	-	385
Tabela nr XVI - Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku .....	-	386
Tabela nr XVII - Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć.....	-	387
Tabela nr XVIII - Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu.....	-	388
Tabela nr XIX - Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej .....	-	389

Tabela nr XX - Orientacyjna prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa, spodziewanego wg etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w PUL .....	-	390
Tabela nr XXI - Zestawienie miąższości drewna martwego.....	-	391
<b>KRONIKA .....</b>	-	<b>393</b>

# 1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA LASÓW I GRUNTÓW PRZEZNACZONYCH DO ZALESIENIA ORAZ POZOSTAŁYCH GRUNTÓW A TAKŻE NIERUCHOMOŚCI W ZARZĄDZIE NADLEŚNICTWA

## 1.1. PRZESTRZENNE USYTUOWANIE URZĄDZANEGO NADLEŚNICTWA ORAZ KRÓTKI RYS HISTORYCZNY

### 1.1.1. Przestrzenne usytuowanie lasów Nadleśnictwa w jego zasięgu terytorialnym oraz położenie siedziby Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie jest Nadleśnictwem trzyobrębowym (Czarne, Międzybórz, Rzeczenica). Pod względem organizacyjnym podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku. Obszar Nadleśnictwa graniczy z następującymi jednostkami LP: od północy z Nadleśnictwem Niedźwiady, od wschodu z Nadleśnictwem Człuchów, od południa z Nadleśnictwem Lipka, od zachodu z Nadleśnictwami Okonek, Czarnobór i Szczecinek.



Położenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie w RDLP Szczecinek

Aktualny zasięg terytorialny Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie ustalony został Zarządzeniem Nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 2 grudnia 2010 r.

**Zestawienie powierzchni lasów znajdujących się w terytorialnym zasięgu działania Nadleśnictwa**

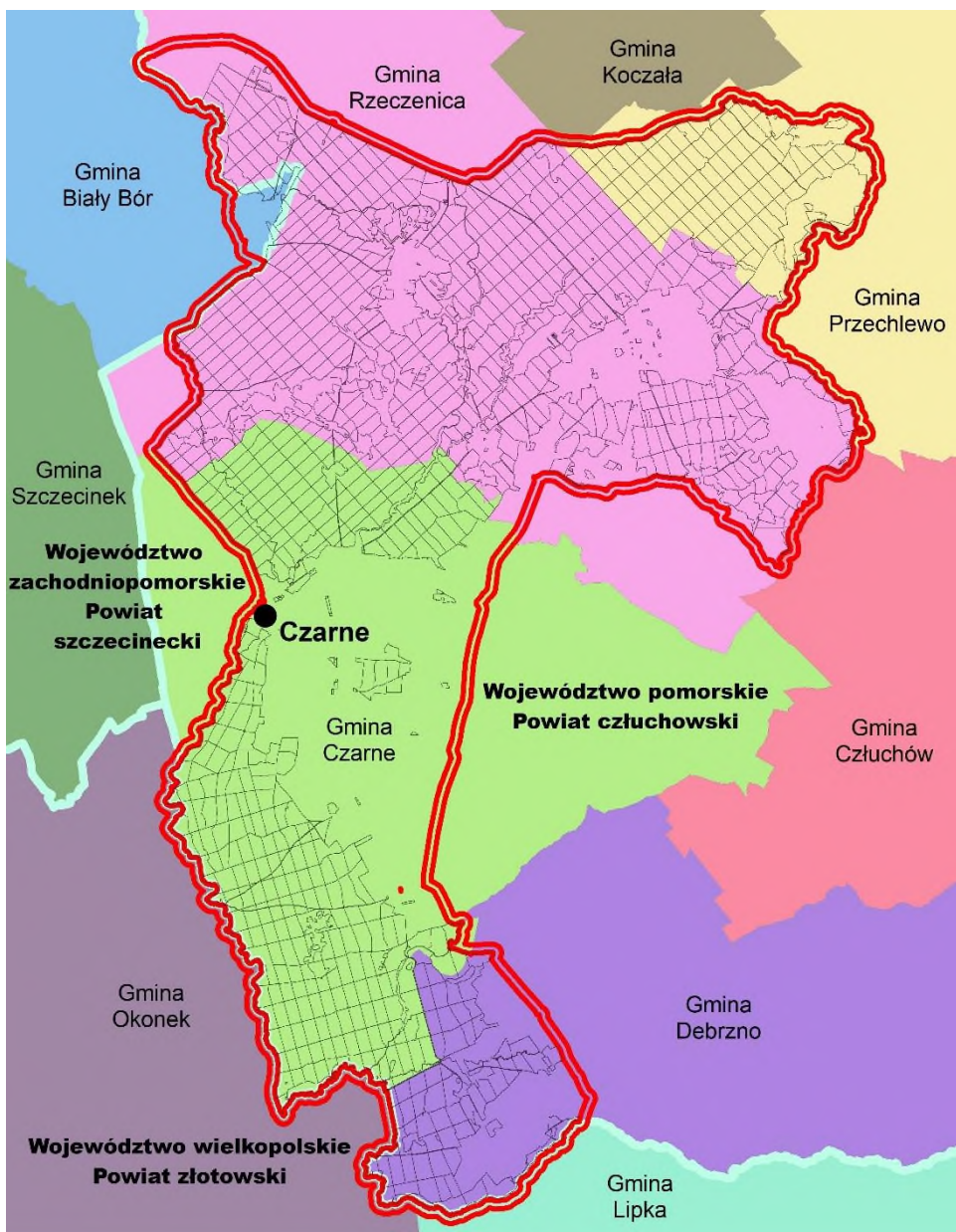
Województwo Powiat Gmina	Powierzchnia ogólna w km <sup>2</sup>	Lasy stanowiące własność Skarbu Państwa					Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa			Ogółem (7+10)	Lesistość (11 : 2)	
		w zarządzie LP		pozostałe			razem	własność osób fizycznych	pozostałe			razem
		urządzone n-ctwo	sąsiednie n-ctwa	parki narodowe	Inne (KOWR)							
		powierzchnia w ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Województwo pomorskie (22)	380,31	24388,61			77,87	24466,48	225,03	16,37	241,40	24707,88	65,0	
powiat człuchowski (03)	380,31	24388,61			77,87	24466,48	225,03	16,37	241,40	24707,88	65,0	
m. Czarne (24)	25,80	1858,13				1858,13	0,47	2,56	3,03	<b>1861,16</b>	72,1	
gm. Czarne (25)	113,70	6087,83			13,93	6101,76	64,17	0,99	65,16	<b>6166,92</b>	54,2	
gm. Debrzno (45)	33,01	1784,18			13,13	1797,31	35,16		35,16	<b>1832,47</b>	55,5	
gm. Przechlewo (62)	32,46	2445,60			1,83	2447,43	2,78	0,97	3,75	<b>2451,18</b>	75,5	
gm. Rzeczenica (72)	175,34	12212,87			48,98	12261,85	122,45	11,85	134,30	<b>12396,15</b>	70,7	
Województwo zachodniopomorskie (32)	3,13	80,11			2,03	82,14				82,14	26,2	
powiat szczeciński (15)	3,13	80,11			2,03	82,14				82,14	26,2	
gm. Biały Bór (35)	3,13	80,11			2,03	82,14				82,14	26,2	
<b>Ogółem</b>	<b>383,44</b>	<b>24468,72</b>			<b>79,90</b>	<b>24548,62</b>	<b>225,03</b>	<b>16,37</b>	<b>241,40</b>	<b>24790,02</b>	<b>64,7</b>	

Zasięg terytorialny Nadleśnictwa, to obszar o powierzchni 383,44 km<sup>2</sup> i lesistości 64,7%. Nadleśnictwo położone jest głównie w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie człuchowskim, a niewielki fragment leży we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie szczecińskim.

**Zestawienie powierzchni w zarządzie Nadleśnictwa wg jednostek podziału administracyjnego kraju**

Gmina Powiat	Grupy kategorii użytkowania					Ogółem
	Leśna zalesiona	Leśna niezalesiona	Związana z gospodar- ką leśną	Lasy razem	Nieleśna	
	powierzchnia w ha					
1	2	3	4	5	6	7
<b>Obwód Czarne</b>						
miasto Czarne (24)	899,8493	28,0243	28,8852	956,7588	7,5292	964,2880
Czarne (25)	4153,1321	78,5296	119,3536	4351,0153	246,2892	4597,3045
Debrzno (45)	1724,6021	16,5859	42,9834	1784,1714	130,2224	1914,3938
Razem powiat człuchowski (03)	6777,5835	123,1398	191,2222	7091,9455	384,0408	7475,9863
Ogółem województwo pomorskie (22)	6777,5835	123,1398	191,2222	7091,9455	384,0408	7475,9863
<b>Ogółem obwód Czarne</b>	<b>6777,5835</b>	<b>123,1398</b>	<b>191,2222</b>	<b>7091,9455</b>	<b>384,0408</b>	<b>7475,9863</b>
<b>Obwód Międzybórz</b>						
miasto Czarne (24) współwłasność	857,4318	11,1240	32,8252	901,3810	22,0979 0,6442	923,4789 0,6442
Czarne (25)	1634,5042	52,6239	49,6919	1736,8200	52,9594	1789,7794
Rzeczynica (72)	5834,9721	100,4999	183,6615	6119,1335	196,2284	6315,3619
Razem powiat człuchowski (03) współwłasność	8326,9081	164,2478	266,1786	8757,3345	271,2857 0,6442	9028,6202 0,6442
Ogółem województwo pomorskie (22) współwłasność	8326,9081	164,2478	266,1786	8757,3345	271,2857 0,6442	9028,6202 0,6442
Biały Bór (35)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Razem powiat Szczecinecki (15)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Ogółem województwo zachodniopomorskie (32)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
<b>Ogółem obwód Międzybórz współwłasność</b>	<b>8404,1835</b>	<b>164,2478</b>	<b>269,0080</b>	<b>8837,4393</b>	<b>271,2857 0,6442</b>	<b>9108,7250 0,6442</b>
<b>Obwód Rzeczynica</b>						
Przechlewo (62)	2321,9739	54,9500	68,6721	2445,5960	135,7986	2581,3946
Rzeczynica (72)	5833,8988	104,3330	155,5246	6093,7564	358,3661	6452,1225
Razem powiat człuchowski (03)	8155,8727	159,2830	224,1967	8539,3524	494,1647	9033,5171
Ogółem województwo pomorskie (22)	8155,8727	159,2830	224,1967	8539,3524	494,1647	9033,5171

Gmina Powiat	Grupy kategorii użytkowania					Ogółem
	Leśna zalesiona	Leśna niezalesiona	Związana z gospo- darką leśną	Lasy razem	Nieleśna	
	powierzchnia w ha					
1	2	3	4	5	6	7
<b>Ogółem obręb Rzeczenica</b>	<b>8155,8727</b>	<b>159,2830</b>	<b>224,1967</b>	<b>8539,3524</b>	<b>494,1647</b>	<b>9033,5171</b>
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>						
miasto Czarne (24) współwłasność	1757,2811	39,1483	61,7104	1858,1398	29,6271 0,6442	1887,7669 0,6442
Czarne (25)	5787,6363	131,1535	169,0455	6087,8353	299,2486	6387,0839
Debrzno (45)	1724,6021	16,5859	42,9834	1784,1714	130,2224	1914,3938
Przechlewo (62)	2321,9739	54,9500	68,6721	2445,5960	135,7986	2581,3946
Rzeczenica (72)	11668,8709	204,8329	339,1861	12212,8899	554,5945	12767,4844
Razem powiat człuchowski (03) współwłasność	23260,3643	446,6706	681,5975	24388,6324	1149,4912 0,6442	25538,1236 0,6442
Ogółem województwo pomorskie (22) współwłasność	23260,3643	446,6706	681,5975	24388,6324	1149,4912 0,6442	25538,1236 0,6442
Biały Bór (35)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Razem powiat szczecinecki (15)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Ogółem województwo zachodniopomorskie (32)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie współwłasność</b>	<b>23337,6397</b>	<b>446,6706</b>	<b>684,4269</b>	<b>24468,7372</b>	<b>1149,4912</b> <b>0,6442</b>	<b>25618,2284</b> <b>0,6442</b>



#### **Położenie Nadleśnictwa na tle jednostek podziału administracyjnego kraju**

Szczegółowe zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkowania i grup rodzajów powierzchni zgodnie z podziałem administracyjnym kraju przedstawia Tabela I zamieszczona w części tabelarycznej elaboratu.

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w miejscowości Czarne, w oddziale 341w obrębu Międzybórz.

- adres: ul. Długa 2, 77-330 Czarne,
- tel.: (59) 833 20 11, fax.: (59) 833 20 15,
- e-mail: [czarne@szczecinek.lasy.gov.pl](mailto:czarne@szczecinek.lasy.gov.pl)



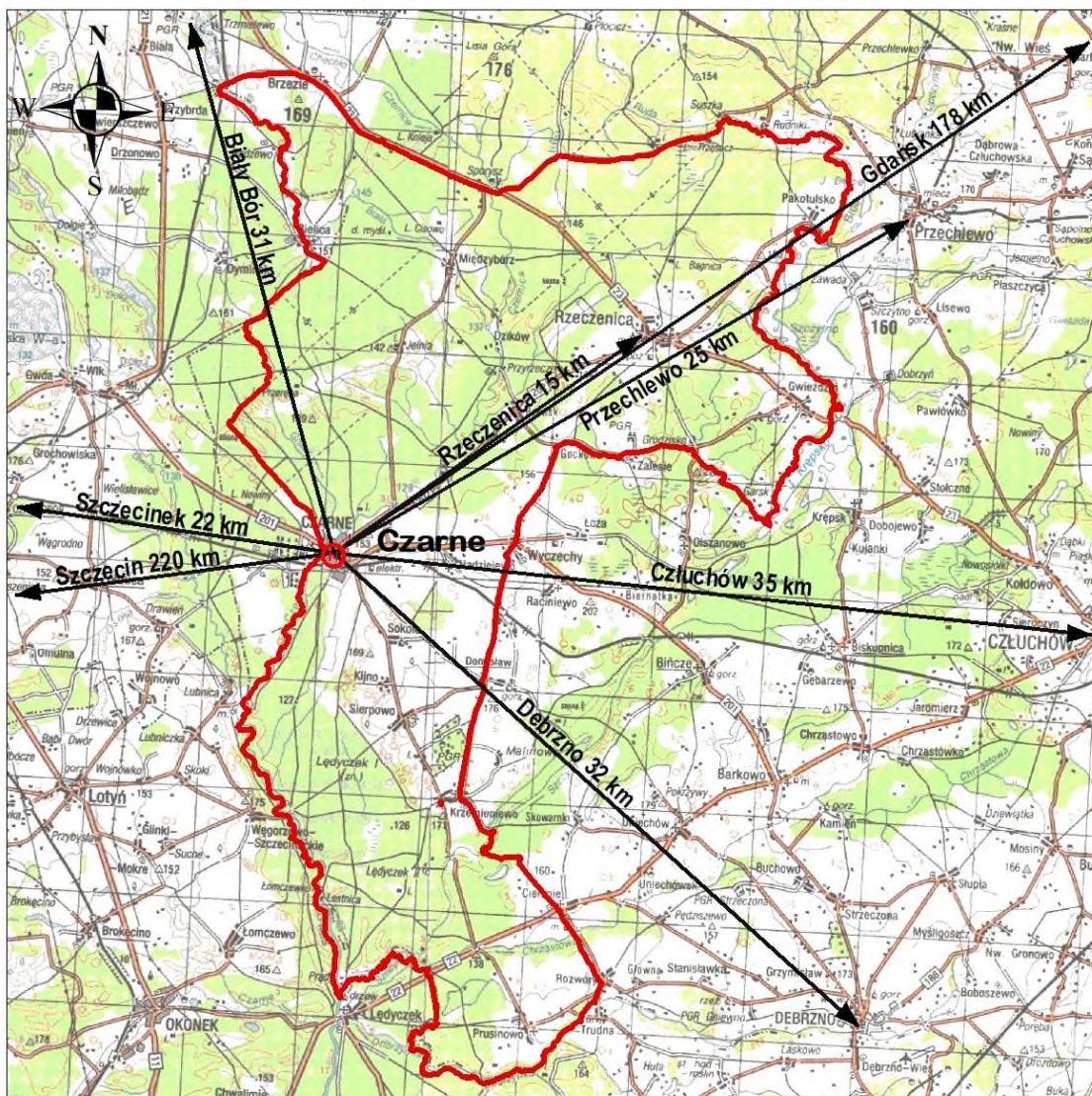
**Siedziba Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie**

Odległości od siedziby Nadleśnictwa do urzędów i instytucji związanych z działalnością gospodarczą wynoszą:

- Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku - 178 km
- Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie - 220 km
- Starostwo Powiatowe w Człuchowie - 35 km
- Starostwo Powiatowe w Szczecinku - 22 km
- Urząd Miasta i Gminy Czarne - 1 km
- Urząd Gminy Debrzno - 32 km
- Urząd Gminy Przechlewo - 25 km
- Urząd Gminy Rzeczenica - 15 km
- Urząd Gminy Biały Bór - 31 km
- RDLP w Szczecinku - 22 km
- BULiGL O/ Szczecinek - 22 km

Zasięg Nadleśnictwa i odległości od ważniejszych miejscowości przedstawia również załączona mapa sytuacyjna:





**Położenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie**

### Charakterystyka leśnictw

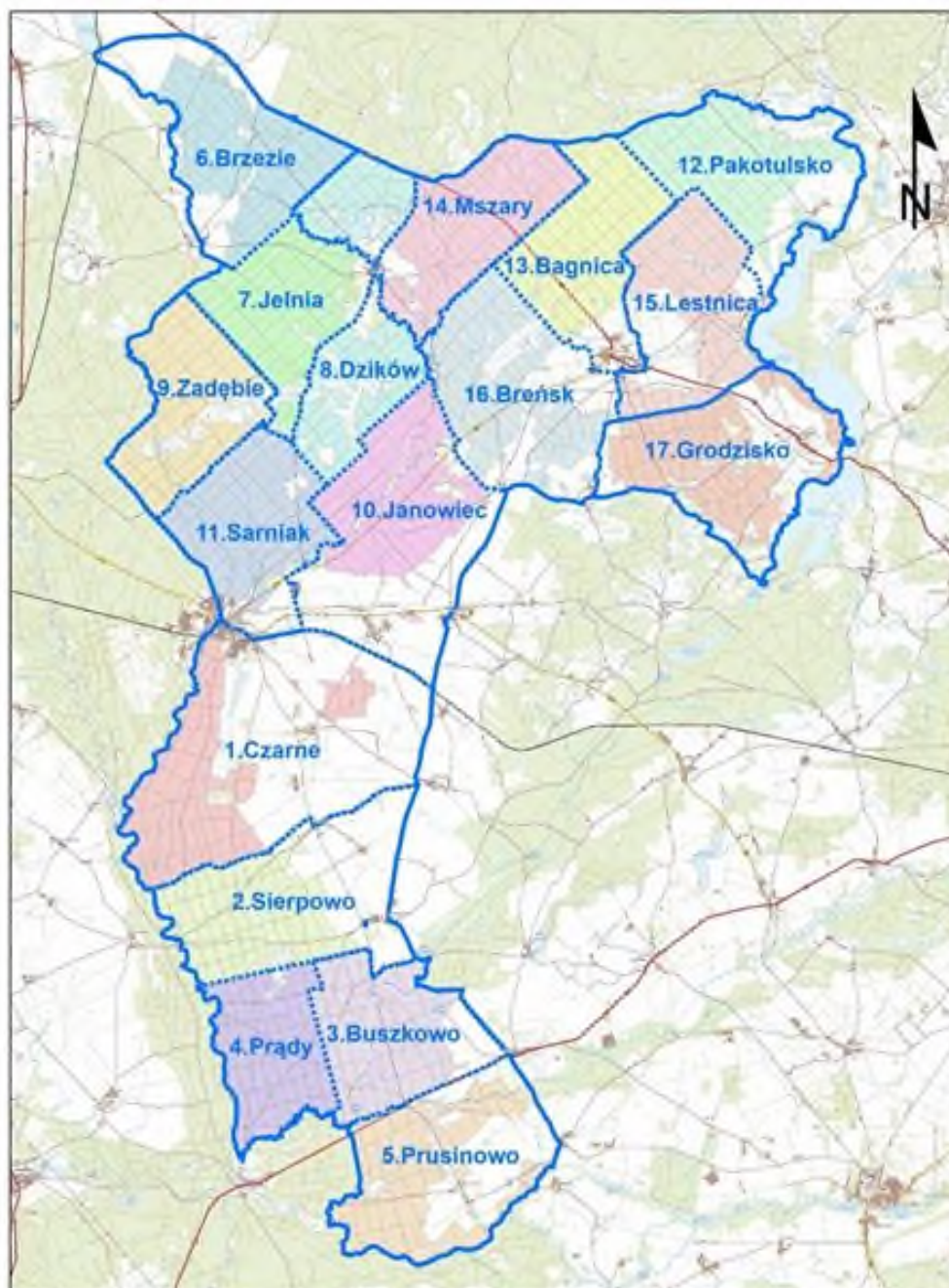
Nadleśnictwo zostało podzielone na 17 leśnictw, zgodnie z Zarządzeniem nr 54/11 Nadleśniczego Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie podziału na leśnictwa oraz ich numeracji. Przeciętna powierzchnia leśnictwa wynosi 1506,99 ha.

### **Podział na leśnictwa**

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba - oddz./wieś)	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]			
			Grunty leśne		grunty nieleśne	razem
			zal. i niezal.	związ. z gosp. leśną		
1	2	3	4	5	6	7
Obręb Czarne						
1.	CZARNE 341w (obr.Międz.)	57-71, 78-81, 88-91, 97-100, 105-113, 117-136, 138-147.	1584,96	40,15	19,96	1645,07

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba - oddz./wieś)	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]			
			Grunty leśne		grunty nieleśne	razem
			zal. i niezal.	związ. z gosp. leśną		
1	2	3	4	5	6	7
2.	SIERPOWO 193b	137, 148-202.	1401,10	36,52	30,77	1468,39
3.	BUSZKOWO 193a	203-206, 222, 222A, 223-228, 237-246, 255-262, 271-279, 288, 299-308.	1373,74	39,01	94,91	1507,66
4.	PRĄDY 298d	207-221, 229-236, 247-254, 263-270, 280-287, 289-298.	1237,20	43,21	107,64	1388,05
5.	PRUSINOWO 315Aa	309-314, 314A, 315, 315A, 316, 317, 317A, 318, 318A, 319-328, 328A, 329-356, 356A.	1303,74	32,32	130,75	1466,81
Razem obręb Czarne			6900,74	191,21	384,03	7475,98
Obręb Międzybórz						
6.	BRZEZIE 4Aa	1-3, 3A, 4, 4A, 5-7, 7A, 8-54, 62-64.	1458,08	38,37	56,32	1552,77
7.	JELNIA 215h	65, 66, 77-80, 88-92, 108-112, 121-125, 140-145, 154-159, 170-175, 183-187, 194-197, 203-206, 215, 216, 228, 229, 241.	1396,40	40,95	33,56	1470,91
8.	DZIKÓW 169o	55-61, 101-107, 134-139, 168, 169, 212-214, 224-227, 236-240, 248-253, 260-263, 270-275, 282-287, 298, 299.	1339,49	49,74	76,28	1465,51
9.	ZADĘBIE m. Czarne	67-70, 81-84, 93-96, 113-116, 126-129, 146-150, 160-167, 176-182, 188-193, 198-202, 207-211, 217-223.	1451,77	39,81	20,41	1511,99
10.	JANOWIEC 351l	294-297, 306-312, 320-327, 331-336, 342-344, 347-376.	1478,84	48,90	38,13	1565,87
11.	SARNIAK 316k	230-235, 242-247, 254-259, 264-269, 276-281, 288-293, 300-305, 313-319, 328-330, 337-341, 345, 346.	1443,82	51,24	47,26	1542,32
Razem obręb Międzybórz			8568,40	269,01	271,96	9109,37
Obręb Rzeczenica						
12.	PAKOTULSKO 237c	47, 48, 70-76, 99-107, 131-139, 161, 161A, 162-166, 198, 199, 199A, 200-206, 216-225, 236, 237, 237A, 238.	1427,25	38,67	90,94	1556,86
13.	BAGNICA 179Aj	27, 28, 49-52, 77-90, 108-122, 140-153, 175-179, 179A, 180-182.	1448,52	44,84	98,29	1591,65
14.	MSZARY Rzeczenica	1-10, 10A, 11, 12, 12A, 13-26, 29-46, 53-68, 68A, 69.	1479,09	41,52	116,01	1636,62
15.	LESTNICA 179w	167-174, 207-215, 226-231, 231A, 232-235, 239, 240, 240A, 241-243, 243A, 243B, 244, 245, 251-259.	1299,42	32,76	42,71	1374,89
16.	BREŃSK 354a (obr.Międz.)	91-98, 123-130, 154-157, 157A, 158-160, 160A-C, 183-192, 192A, 192B, 193-197, 197A, 270, 270A, 271-279.	1386,90	35,51	72,47	1494,88
17.	GRODZISKO 250p	246-250, 250A, 250B, 260-269, 280-315.	1273,97	30,91	73,74	1378,62
Razem obręb Rzeczenica			8315,15	224,21	494,16	9033,52

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba - oddz./wieś)	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]			
			Grunty leśne		grunty nieleśne	razem
			zal. i niezal.	związ. z gosp. leśną		
1	2	3	4	5	6	7
<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie (341w)</b>			<b>23784,29</b>	<b>684,43</b>	<b>1150,15</b>	<b>25618,87</b>



Schematyczna mapa podziału na leśnictwa w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie

### Zestawienie powierzchni lasów poza zarządem Nadleśnictwa

Gmina	Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa		
	Osób fizycznych	Osób prawnych	Razem
1	2	3	4
m. Czarne	0,47	2,56	3,03
Czarne	64,17	0,99	65,16
Debrzno	35,16	-	35,16
Przechlewo	2,78	0,97	3,75
Rzeczenica	122,45	11,85	134,30
Biały Bór	-	-	-
<b>Ogółem</b>	<b>225,03</b>	<b>16,37</b>	<b>241,40</b>

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie znajduje się 241,40 ha lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, w tym:

225,03 ha - osób fizycznych,

16,37 ha - osób prawnych.

Poza tym w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa występuje 79,90 ha lasów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Nadleśnictwo sprawuje nadzór nad lasami stanowiącymi własność osób fizycznych i prawnych w powiecie człuchowskim.

#### **1.1.2. Krótki rys historyczny urządzanego Nadleśnictwa**

Aktualny zasięg terytorialny Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, obejmujący obręb: Czarne, Międzybórz i Rzeczenica określony został Zarządzeniem Nr 59 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie określenia i wprowadzenia zmian w zasięgu terytorialnym Nadleśnictw: Czarnobór, Czarne Człuchowskie i Szczecinek, wchodzących w skład Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku.

#### **Obręb Czarne**

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie jako jednostka administracyjna utworzone zostało w 1945 r. W skład Nadleśnictwa weszły dawne lasy państwowe, lasy byłych majątków ziemskich oraz lasy drobnej własności prywatnej. W ogólnej powierzchni 9594,15 ha (wg stanu na 1.10.1947 r.) były lasy państwowe zajmowały 8947,35 ha, a lasy majątkowe i drobnej własności prywatnej 646,80 ha. W 1953 r., zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora OZLP z dnia 30.12.1952 r. przekazano północną część Nadleśnictwa (5117,18 ha) do nowo utworzonego Nadleśnictwa Dyminek. Do stanu posiadania Nadleśnictwa włączono natomiast dawne lasy miasta Czarne o powierzchni 1242 ha, dawne grunty majątku wojskowego – 594 ha, lasy z Nadleśnictwa Szczecinek – 874 ha i lasy z Nadleśnictwa Lędyczek – 972 ha.

Wchodzące w skład Nadleśnictwa dawne lasy państwowe były znacznie uszkodzone przez pożary i działania wojenne. Stan tych lasów wskazywał, że prowadzono tu gospodarkę planową. W użytkowaniu rębnym stosowano z reguły zręby zupełne, o powierzchni docho-

dzącej nawet do kilkunastu hektarów, a odnowień dokonywano sztucznie, głównie sosną. Natomiast w lasach prywatnych drobnej własności użytkowanie lasu i wykonywanie zabiegów hodowlanych uzależnione było często od indywidualnych potrzeb właścicieli i ich możliwości finansowych.

W okresie powojennym w lasach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wykonano następujące prace urzędniowe :

- Plan prowizorycznego urządzenia lasu na okres od 1.10.1947 r. do 30.09.1957 r. - opracowany przez Sekcję U.L. Dyrekcji Lasów Państwowych Okręgu Bałtyckiego w Szczecinku.

Określone tym planem zadania gospodarcze oraz sposoby użytkowania rębne uległy znacznym modyfikacjom w związku ze zmianą zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa oraz przeprowadzoną w 1954 roku jednorazową rewizją użytkowania przedrębne, a w roku 1955 rewizją użytkowania rębne. Ustalono nowe, wyższe rozmiary pozyskania na lata 1956 – 60.

- Plan definitywnego urządzenia lasu na okres od 1.10.1957 r. do 30.09.1967 r. - opracowany przez BULiPL Oddział w Szczecinku .

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa w 1957 r. wynosiła 8036,73 ha. Roczny etat użytkowania głównego przyjęto w wysokości 12556 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 10084 m<sup>3</sup>, przedrębne - 2472 m<sup>3</sup>. Lasy Nadleśnictwa podzielono, zgodnie z obowiązującą instrukcją urządzania lasu, na dwie grupy: ochronne i gospodarcze.

Użytkowanie rębne w tym okresie prowadzone było w większości zgodnie z założeniami planu. W lasach ochronnych stosowano rębnię zupełną Ib o szerokości działki zrębowej do 40 m i powierzchni do 4 ha. W lasach gospodarczych drzewostany użytkowano rębnią zupełną Ia o szerokości działki do 80 m i powierzchni do 6 ha. W nielicznych drzewostanach na siedliskach lasowych stosowano rębnię częściową IIa o szerokości pasa manipulacyjnego do 150 m i powierzchni do 10 ha z okresem odnowienia 20 lat.

- Plan I rewizji urządzenia lasu na okres od 1.10.1968 r. do 30.09.1978 r. - opracowany przez BULiPL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa w 1968 r. wynosiła 9847,73 ha. Wzrost powierzchni nastąpił głównie w wyniku przejęcia ok. 1500 ha gruntów nieprzydatnych rolniczo oraz regulacji granic z sąsiednimi nadleśnictwami. Przyjęty roczny etat użytkowania głównego wynosił 16028 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 11373 m<sup>3</sup>, przedrębne - 4655 m<sup>3</sup>. Sposoby zagospodarowania i rodzaje rębni stosowane w tym okresie nie różniły się znacząco od sposobów stosowanych w okresie poprzednim.

Z dniem 1.01 1979 r. obszar Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie został podzielony na dwie części. Część południową Nadleśnictwa połączono z częścią Nadleśnictwa Lędyczek (4658,81 ha) i przemianowano na obręb Czarne, wchodzący w skład Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie. Z części północnej i części Nadleśnictwa Dyminek utworzono obręb Międzybórz, również wchodzący w skład Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie.

### **Obręb Międzybórz**

Nadleśnictwo Dyminek, z którego w większości powstał obręb Międzybórz, utworzone zostało w 1953 r. W skład Nadleśnictwa weszły:

- lasy państwowe z Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie - 5117,18 ha,
- lasy państwowe z Nadleśnictwa Rudawa - 882,86 ha,
- lasy komunalne MRN Biały Bór - 846,00 ha.

Lasy, które weszły w skład Nadleśnictwa, przed wojną stanowiły prawidłowo zagospodarowane gospodarstwa leśne, posiadające regularny, sztuczny podział powierzchniowy. Stosowano w nich na siedliskach borowych rębnię zupełną, obejmującą niekiedy połowę oddziału. Odnawiano sztucznie, głównie sosną z domieszką świerka, buka, dębu i brzozy. Drzewostany mieszane na siedliskach żyzniejszych użytkowano w sposób przerębnowo-zrębowy z naturalnym odnowieniem, uzupełnianym sztucznie wprowadzaną sosną.

W latach 1953-1956 Nadleśnictwo nie posiadało jednolitego planu u.l.. Przyjęte poszczególne obszary były objęte prowizorycznym urządzeniem lasu w ramach poprzednich jednostek gospodarczych.

W 1955 r. Nadleśnictwo przejęło 1023,38 ha gruntów porolnych, nieprzydatnych do produkcji rolnej. Ogólna powierzchnia Nadleśnictwa wg stanu na 1.10.1956 r. wynosiła 7869,42 ha.

W okresie od 1956 r. w lasach Nadleśnictwa Dyminek wykonano następujące prace urzędzeniowe:

- Plan definitywnego urządzenia lasu na okres od 1.10.1956 r. do 30.09.1966 r. - opracowany przez BULiPL Oddział w Szczecinku.

Roczny etat użytkowania głównego wynosił 8616 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 5818 m<sup>3</sup>, przedrębne - 2798 m<sup>3</sup>. Zasady podziału na grupy lasu i gospodarstwa oraz sposób użytkowania rębego były podobne jak w byłym Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie.

- Plan I rewizji urządzenia lasu na okres od 1.10.1968 r. do 30.09.1978 r. - opracowany przez BULiPL O/Szczecinek.

Na początku okresu, po włączeniu lasów innej własności – 5186 ha i części lasów Nadleśnictwa Szczecinek – 598 ha, Nadleśnictwa Bobolice – 101 ha, Nadleśnictwa Miastko – 42 ha oraz przekazaniu Nadleśnictwu Biały Bór – 4690 ha, Nadleśnictwu Czarne Człuchowskie – 122 ha i innym użytkownikom – 144 ha, powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 8840,90 ha. Przyjęty roczny etat użytkowania głównego określono w wysokości 9520 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 6043 m<sup>3</sup>, przedrębne - 3477 m<sup>3</sup>. Sposoby zagospodarowania lasu i rodzaje rębni były podobne do stosowanych w ówczesnym Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie.

Z dniem 1.01 1979 r. Nadleśnictwo Dyminek zostało zlikwidowane. Z części obszaru, po dołączeniu fragmentu byłego Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie utworzono obręb Międzybórz, wchodzący w skład Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie.

### **Obręb Rzeczenica**

Nadleśnictwo Rzeczenica utworzone zostało w 1945 r. Przed drugą wojną światową zachodnia część głównego kompleksu należała do ówczesnego Nadleśnictwa Mostki z siedzibą w Sporyszu, natomiast część wschodnia do ówczesnego Nadleśnictwa Rudawa z siedzibą w Suszce. Części południowa i południowo-zachodnia, stanowiące oddzielne kompleksy, to dawne lasy prywatne. Z okresu przedwojennego nie zachowały się żadne materiały co do spo-

sobów gospodarowania. Jednak stan drzewostanów w okresie powojennym świadczył, że były one podobne do stosowanych w Nadleśnictwach: Czarne Człuchowskie i Dyminek.

W okresie powojennym w lasach Nadleśnictwa Rzeczenica wykonano następujące prace urzędniowe:

- Przybliżoną tabelę klas wieku, która posłużyła do określenia planów gospodarczych w okresie od 1946 r. do 1952 r.
- Plan prowizorycznego urządzenia lasu na okres od 1.10.1948 r. do 30.09.1957 r. sporządzony przez Sekcję U.L. DLP Okręgu Bałtyckiego z siedzibą w Szczecinku.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 6463,60 ha. Roczny etat użytkowania głównego przyjęto w wysokości 8963 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 6798 m<sup>3</sup>, przedrębne - 2165 m<sup>3</sup>.

W roku 1954 przeprowadzono jednorazową rewizję użytkowania międzyrębego, a w roku 1955 - rewizję użytkowania rębego. Ustalono nowe, wyższe rozmiary pozyskania na lata 1956-60. Roczny etat użytkowania głównego zmieniono na 16340 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 11900 m<sup>3</sup>, przedrębne - 4440 m<sup>3</sup>.

- Plan definitywnego urządzenia lasu na okres od 1.10.1956 r. do 30.09.1966 r. - opracowany przez BULiPL Oddział w Szczecinku.

W 1956 r. dokonano geodezyjnego rozgraniczenia gruntów Nadleśnictwa. Po regulacji granic i przyjęciu gruntów porolnych powierzchnia Nadleśnictwa wzrosła do 7566,96 ha. Sposoby użytkowania rębego były podobne jak w byłym Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie. Przyjęty roczny etat użytkowania głównego wynosił 13246 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne – 9875 m<sup>3</sup>, przedrębne - 3371 m<sup>3</sup>.

- Plan I rewizji urządzenia lasu na okres od 1.10.1968 r. do 30.09.1978 r. - opracowany przez BULiPL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 8701,15 ha. Wzrost powierzchni nastąpił w wyniku przejęcia ok. 980 ha gruntów od PFZ i PGR oraz regulacji granic z sąsiednimi nadleśnictwami. Sposoby zagospodarowania lasu i rodzaje rębni były podobne do stosowanych w ówczesnym Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie. Roczny etat użytkowania głównego określono w wysokości 13525 m<sup>3</sup> netto: użytki rębne 9502 m<sup>3</sup>, przedrębne - 4023 m<sup>3</sup>.

Z dniem 1.01.1979 r. Nadleśnictwo Rzeczenica włączono do Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jako obręb Rzeczenica.

### **Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie po 1.01.1979 r.**

W 1979 r. utworzono trzyobrębowe Nadleśnictwo **Czarne Człuchowskie**, składające się z obrębów: Czarne, Międzybórz i Rzeczenica. Dla tak utworzonego Nadleśnictwa wykonano następujące prace urzędniowe:

- Plan II rewizji urządzenia lasu na okres od 1.01.1979 r. do 31.12.1988 r. - opracowany przez BULiGL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 27588,83 ha, w tym: obrębu Czarne - 9159,45 ha, obrębu Międzybórz - 9661,10 ha, obrębu Rzeczenica - 8768,28 ha.

W planie wyodrębniono trzy grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy grupy I (ochronne), lasy grupy II (gospodarcze), oraz cztery gospodarstwa: specjalne, zrębowe, zrębowo-przerębowe i przerębowe. Przy wykonywaniu zadań gospodarczych nastąpiły znaczne odstępstwa od założeń planowych. Gospodarka leśna w tym okresie ukierunkowana była głównie na porządkowanie stanu sanitarnego lasu po szkodach powstałych w wyniku gradacji brudnicy mniszki i szkodników wtórnych. O skali gradacji świadczą wykonane opryski zwalczające brudnicę mniszkę na powierzchni:

– 1979 r.	- 1461 ha,
– 1980 r.	- 7023 ha,
– 1981 r.	- 27273 ha,
– 1982 r.	- 26714 ha.

Konsekwencją gradacji brudnicy mniszki był żer szkodników wtórnych i masowe wydzielenie się posuszu.

Miąższosc grubizny pozyskiwanej w ramach cięć sanitarnych i przygodnych w stosunku do ogólnej miąższosci pozyskanej grubizny wynosiła:

– 1981 r.	- 35,3 %,
– 1982 r.	- 87,0 %,
– 1983 r.	- 87,5%,
– 1984 r.	- 84,9 %,
– 1985 r.	- 53,8 %,
– 1986 r.	- 38,7 %.

Zadania z zakresu użytkowania przedrębego zostały znacznie przekroczone, a wstrzymano realizację planu cięć użytków rębnych.

W 1989 r. pojawił się na terenie Nadleśnictwa kolejny groźny szkodnik – strzygonia choinówka. Zastosowano zwalczanie chemiczne na powierzchni 5832 ha.

➤ Plan III rewizji urządzenia lasu na okres od 1.01.1992 r. do 31.12.2001 r. - opracowany przez BULiGL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 27716,94 ha, w tym: obrębu Czarne - 9179,02 ha, obrębu Międzybórz - 9714,93 ha, obrębu Rzeczenica - 8822,99 ha. Roczny etat użytkowania głównego określono w wysokości 68388 m<sup>3</sup> netto w tym: w obrębie Czarne - 17415 m<sup>3</sup>, obrębie Międzybórz - 26819 m<sup>3</sup>, obrębie Rzeczenica - 24154 m<sup>3</sup>. W okresie realizacji planu III rewizji u.l. wprowadzone zostały Zarządzenia Nr 11 i Nr 11A Dyrektora Generalnego LP w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych, zmniejszające m.in. dopuszczalną powierzchnię zrębów zupełnych do 4 ha (rębnię Ia stosowano tylko w wyjątkowych przypadkach). Skutkiem tego była częściowa korekta pierwotnej lokalizacji cięć rębnych oraz zmiana rębni na siedlisku BMśw z zupełnej (Ia lub Ib) na gniazdową (Id - obecnie IIIa). Ponadto na wszystkich powierzchniach użytkowanych Rb Ib zaczęto pozostawiać biogrupy.

➤ Operat siedliskowy – sporządzony w 2000 r.



- Plan IV rewizji urządzenia lasu na okres od 1.01.2002 r. do 31.12.2011 r. – opracowany przez BULiGL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 28244,52 ha, w tym: obręb Czarne – 9473,04 ha, obręb Międzybórz – 9799,00 ha, obręb Rzeczenica – 8972,48 ha. Roczny etat użytkowania głównego określono w wysokości 104370 m<sup>3</sup> netto w tym: w obrębie Czarne - 33256 m<sup>3</sup>, obrębie Międzybórz - 37676 m<sup>3</sup>, obrębie Rzeczenica - 33438 m<sup>3</sup>. Zrealizowano: rębne – 56624 m<sup>3</sup>, przedrębne – 47663 m<sup>3</sup> - łącznie 99,9%.

- Plan V rewizji urządzenia lasu na okres od 1.01.2012 r. do 31.12.2021 r. – opracowany przez BULiGL O/Szczecinek.

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa wynosiła 25529,48 ha, w tym: obręb Czarne – 7381,84 ha, obręb Międzybórz – 9117,46 ha, obręb Rzeczenica – 9030,18 ha.

Omówienie gospodarki leśnej z tego okresu znajduje się w rozdziale „Wyniki analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu”.

- Plan VI rewizji urządzenia lasu na okres od 1.01.2022 r. do 31.12.2031 r. – opracowany przez BULiGL O/Szczecinek.

W latach 2020 – 2021 wykonano prace związane z VI rewizją urządzenia lasu, których efektem jest niniejszy plan.

#### Zestawienie danych historycznych

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Czarne - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Powierzchnia ogółem</b>	ha	9847,73	9159,45	9179,02	9473,04	7381,84	7475,98
- grunty leśne zalesione i niezalesione	ha	8794,69	7920,44	7940,45	8094,96	6798,30	6900,74
- grunty związane z gospodarką leśną	ha	-	-	249,77	265,95	200,47	191,21
- grunty nieleśne	ha	1053,04	1239,01	988,80	1112,13	383,07	384,03
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	4175,28	3724,50	2693,94	4621,46	3214,32	3214,69
Powierzchnia rezerwatów na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	24,65	-	-	394,62	392,11	391,24
Obszary chronionego krajobrazu (pow. na gr. N-ctwa)	ha	-	-	-	309,72	-	278,53
Zapasy na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	m <sup>3</sup> brutto	933454	1368412	1466820	1746832	1862186	1762967
Przeciętna zasobność na 1 ha gruntów leśnych zalesionych i niezal.	m <sup>3</sup> brutto	106	173	185	216	274	255
Przeciętny wiek	lat	46	43	49	53	55	57
Roczny rozmiar użytków rębnych							
- powierzchnia - ha	plan	74,86	39,69	38,58	76,32	77,72	70,37
	wyk.	70,97	37,30	41,90	75,40	X	
- miąższość netto m <sup>3</sup>	plan	11373	10339	9371	18256	20232	20700
	wyk.	12568	7214	9427	18908	X	

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Czarne - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Roczny rozmiar użytków przedrębnych							
- powierzchnia - ha	plan	550,08	647,64	608,45	603,71	454,53	398,52
	wyk.	547,44	1440,50	611,00	578,30	X	
- miąższość netto - m <sup>3</sup>	plan	4655	7438	8044	15000	19400	15300
	wyk.	7592	14718	10942	14483	X	
Roczna wielkość odnowień i zalesień otwartych - ha	plan	174,31	45,08	45,54	78,67	60,16	50,07
	wyk.	169,92	40,10	49,70	73,30	X	
Roczna wielkość odnowień pod osłoną - ha	plan	1,68	0,89	2,79	4,33	13,22	13,57
	wyk.	0,00	0,00	3,90	8,70	X	
Wieki rębności:							
Db, Js	lat	120	140	140	140	140	140
Bk	lat	100	100	100	100	110	110
So, Md	lat	100	100	100	100	100	100
Św, Dg, Jw, Gb, Brz, Ol,	lat	80	80	80	80	80	80
Ol odr., Os	lat	-	60	60	60	60	60
Ols, Tp, Wb	lat	-	40	40	40	40	40

#### Zestawienie danych historycznych

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Międzybórz - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Powierzchnia ogółem</b>	ha	8840,90	9661,10	9714,93	9799,00	9117,46	9109,37
- grunty leśne zalesione i niezalesione	ha	8142,27	9081,98	9109,01	9154,11	8586,36	8568,40
- grunty związane z gospodarką leśną	ha	-	-	285,41	299,87	271,46	269,01
- grunty nieleśne	ha	698,63	579,12	320,51	345,02	259,64	271,96
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	877,31	1918,82	1467,13	2175,48	2051,80	2051,65
Powierzchnia rezerwatów na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	1,60	26,62	26,55	26,55	26,55	26,56
Obszary chronionego krajobrazu (pow. na gr. N-ctwa)	ha	-	-	-	-	-	-
Zapas na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	m <sup>3</sup> brutto	677844	1414915	1438324	1723511	1892383	1957734
Przeciętna zasobność na 1 ha gruntów leśnych zalesionych i niezal.	m <sup>3</sup> brutto	83	156	158	188	220	228
Przeciętny wiek	lat	37	46	48	51	53	54
Roczny rozmiar użytków rębnych							
- powierzchnia - ha	plan	43,11	68,66	72,30	79,30	80,41	77,38
	wyk.	40,87	59,40	70,10	78,90	X	

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Międzybórz - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
- miąższość netto m <sup>3</sup>	plan	6043	17179	17054	20676	20492	21652
	wyk.	6679	11667	15261	19669	X	
Roczny rozmiar użytków przedrębnych							
- powierzchnia - ha	plan	466,68	618,73	726,28	682,75	613,16	524,46
	wyk.	464,44	1123,50	670,30	684,70	X	
- miąższość netto - m <sup>3</sup>	plan	3477	7950	9765	17000	24100	19500
	wyk.	5671	12599	9749	16800	X	
Roczna wielkość odnowień i zalesień otwartych - ha	plan	74,34	80,35	80,98	92,17	78,41	74,67
	wyk.	72,46	70,40	66,50	78,80	X	
Roczna wielkość odnowień pod osłoną - ha	plan	4,83	0,88	6,30	0,99	3,80	1,72
	wyk.	0,00	1,30	6,20	3,60	X	
Wieki rębności:							
Db, Js	lat	120	140	140	140	140	140
Bk	lat	100	100	100	100	110	110
So, Md	lat	100	100	100	100	100	100
Św, Dg, Jw, Gb, Brz, Ol,	lat	80	80	80	80	80	80
Ol odr., Os	lat	-	60	60	60	60	60
Ols, Tp, Wb	lat	-	40	40	40	40	40

#### Zestawienie danych historycznych

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Rzeczenica - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Powierzchnia ogółem</b>	ha	8701,15	8768,28	8822,99	8972,48	9030,18	9033,52
- grunty leśne zalesione i niezalesione	ha	7998,91	8106,52	8142,89	8254,24	8309,06	8315,15
- grunty związane z gospodarką leśną	ha	-	-	213,55	203,05	219,51	224,21
- grunty nieleśne	ha	702,24	661,76	466,55	515,19	501,61	494,16
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	2062,84	2462,38	786,67	1705,57	1706,24	1706,31
Powierzchnia rezerwatów na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	20,46	20,46	20,46	20,46	20,46	20,38
Obszary chronionego krajobrazu (pow. na gr. N-ctwa)	ha	-	-	1170,69	1170,69	1167,89	1166,47
Zapas na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	m <sup>3</sup> brutto	805962	1246745	1375340	1560474	1844521	1889986
Przeciętna zasobność na 1 ha gruntów leśnych zalesionych i niezal.	m <sup>3</sup> brutto	101	154	169	189	222	227
Przeciętny wiek	lat	41	44	48	52	55	56

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Obręb Rzeczenica - stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Roczny rozmiar użytków rębnych							
- powierzchnia - ha	plan	59,48	49,57	70,45	89,86	108,34	104,23
	wyk.	56,38	45,10	68,40	88,20	X	
- miąższość netto m <sup>3</sup>	plan	9502	12494	15951	17738	21541	24616
	wyk.	10501	7977	11698	18047	X	
Roczny rozmiar użytków przedrębnych							
- powierzchnia - ha	plan	505,34	648,50	583,63	654,32	573,77	496,79
	wyk.	502,91	937,50	583,20	636,70	X	
- miąższość netto - m <sup>3</sup>	plan	4023	9511	8203	15700	20900	17200
	wyk.	6562	14379	11099	16380	X	
Roczna wielkość odnowień i zalesień otwartych - ha	plan	99,06	52,23	63,52	69,43	62,98	64,70
	wyk.	96,56	50,40	55,10	57,20	X	
Roczna wielkość odnowień pod osłoną - ha	plan	24,59	8,27	14,94	14,48	24,38	16,92
	wyk.	2,51	3,40	16,10	15,20	X	
Wieki rębności:							
Db, Js	lat	120	140	140	140	140	140
Bk	lat	100	100	100	100	110	110
So, Md	lat	100	100	100	100	100	100
Św, Dg, Jw, Gb, Brz, Ol,	lat	80	80	80	80	80	80
Ol odr., Os	lat	-	60	60	60	60	60
Ols, Tp, Wb	lat	-	40	40	40	40	40

#### Zestawienie danych historycznych

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie- stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Powierzchnia ogółem</b>	ha	27389,78	27588,83	27716,94	28244,52	25529,48	25618,87
- grunty leśne zalesione i niezalesione	ha	24935,87	25108,94	25192,35	25503,31	23693,72	23784,29
- grunty związane z gospodarką leśną	ha	-	-	748,73	768,87	691,44	684,43
- grunty nieleśne	ha	2453,91	2479,89	1775,86	1972,34	1144,32	1150,15
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	7115,43	8105,70	4947,74	8502,51	6972,36	6972,65
Powierzchnia rezerwatów na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	ha	46,71	47,08	47,01	441,63	439,12	438,18
Obszary chronionego krajobrazu (pow. na gr. N-ctwa)	ha	-	-	1170,69	1480,41	1167,89	1445,00
Zapas na gruntach leśnych zalesionych i niezalesionych	m <sup>3</sup> brutto	2417260	4030072	4280484	5030817	5599090	5610687
Przeciętna zasobność na 1 ha gruntów leśnych zalesionych i niezal.	m <sup>3</sup> brutto	97	161	170	197	236	236
Przeciętny wiek	lat	42	45	48	52	55	56

Wyszczególnienie	Uszcz. informacji	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie- stan na rok:					
		1.10.1968	1.01.1979	1.01.1992	1.01.2002	1.01.2012	1.01.2022
1	2	3	4	5	6	7	8
Roczny rozmiar użytków rębnych							
- powierzchnia - ha	plan	177,45	157,92	181,33	245,48	266,47	251,98
	wyk.	168,22	141,80	180,40	242,50	274,20	
- miąższość netto m <sup>3</sup>	plan	26918	40012	42376	56670	62265	66968
	wyk.	29748	26858	36386	56624	60323	
Roczny rozmiar użytków przedrębnych							
- powierzchnia - ha	plan	1522,10	1914,87	1918,36	1940,78	1641,46	1419,77
	wyk.	1514,79	3501,50	1864,50	1899,70	1644,91	
- miąższość netto - m <sup>3</sup>	plan	12155	24899	26012	47700	64400	52000
	wyk.	19825	41696	31790	47663	65932	
Roczna wielkość odnowień i zalesień otwartych - ha	plan	347,71	177,66	190,04	240,27	201,55	189,44
	wyk.	338,94	160,90	171,30	209,30	183,21	
Roczna wielkość odnowień pod osłoną - ha	plan	31,10	10,04	24,03	19,80	41,40	32,21
	wyk.	2,51	4,70	26,20	27,50	35,88	

### **1.1.3. Opis dokumentacji prawnej stanu posiadania**

#### Stan posiadania

Wykonawca prac urzędzeniowych otrzymał od Nadleśnictwa następujące dokumenty geodezyjne, spełniające wymagania techniczne określone w instrukcji u.l.:

- a) bazę materiałów źródłowych SILP, zaktualizowaną na dzień 1.01.2020 r.,
- b) leśną mapę numeryczną, zaktualizowaną na dzień 1.01.2020 r.,
- c) wyciągi z rejestru gruntów Nadleśnictwa:
  - zestawienie powierzchni działek,
  - zestawienie powierzchni gruntów nieleśnych,
  - zestawienie powierzchni arkuszy map gospodarczych wg województw, powiatów, gmin i obrębów ewidencyjnych,
- d) warstwę numeryczną działek ewidencyjnych, graniczników i użytków klasyfikowanych, zgodnie ze standardem leśnej mapy numerycznej.

Zleceniodawca dodatkowo zakupił i udostępnił wykonawcy planu u.l. ortofotomapę opracowaną na podkładzie aktualnych zdjęć lotniczych, obejmującą obszar całego zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa.

Dokumenty geodezyjne zostały przygotowane przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku. Stwierdzone w trakcie prac taksacyjnych rozbieżności między otrzymaną dokumentacją ewidencyjną, a stanem na gruncie były zgłaszane Nadleśniczemu, który decydował o sposobie ujęcia ich w planie u.l. Grunty Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie składają się z 1383 działek ewidencyjnych. Na dzień 1.01.2021 r. Nadleśnictwo

miało uregulowany stan prawny dotyczący sprawowania zarządu (założone księgi wieczyste) w 100%.

Granice Nadleśnictwa są w większości wyraźne i bezsporne, oznaczone i utrwalone w terenie słupami granitowymi z umieszczonymi pod ziemią podcentrami. Granice przebiegające wzdłuż naturalnych rozgraniczeń terenu, np.: wzdłuż rzek, linii brzegowych i dróg, nie są trwale oznaczone. Niektóre odcinki granic między lasami Nadleśnictwa i lasami prywatnych właścicieli są niewyraźne i wymagają wznowienia. Nie ma gruntów spornych. Nadleśnictwo nie prowadzi też żadnego postępowania wynikającego ze sporu o przebieg granic zarządzanych gruntów.

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, w obrębie Międzybórz występują grunty stanowiące współwłasność Skarbu Państwa i osób fizycznych.

#### Zestawienie gruntów Nadleśnictwa stanowiących współwłasność z osobami fizycznymi

Lokalizacja oddział pododdz.	Nr działki	Gmina Obręb ewidencyjny	Udział Nadleśnictwa we współwłasności	Powierzchnia całkowita współwłasności - ha
1	2	3	4	5
Obręb Międzybórz				
341y	418	Miasto Czarne - 49	50/1000	0,4110
341z	417	Miasto Czarne - 49	115/1000	0,2332
Razem obręb Międzybórz				0,6442
<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>				<b>0,6442</b>

Ogólna powierzchnia ewidencyjna gruntów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie bez współwłasności wynosi 25618,2284 ha (obręb Czarne 7475,9863 ha, obręb Międzybórz 9108,7250 ha, obręb Rzeczenica 9033,5171 ha), a z gruntami stanowiącymi współwłasność – 25618,8726 ha (obręb Czarne 7475,9863 ha, obręb Międzybórz 9109,3692 ha, obręb Rzeczenica 9033,5171 ha).

W stosunku do stanu wyjściowego poprzedniego planu u.l. zaszły w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie następujące zmiany powierzchniowe:

#### Zmiany powierzchniowe w stanie posiadania Nadleśnictwa

Stan na:	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia w ha (ze współwłasnością)			
1	2	3	4	5
1.01.2012 r.	7381,8345	9117,4635	9030,1797	25529,4777
1.01.2022 r.	7475,9863	9109,3692	9033,5171	25618,8726
<b>Różnica</b>	<b>+ 94,1518</b>	<b>- 8,0943</b>	<b>+ 3,3374</b>	<b>+ 89,3949</b>

Powierzchnia Nadleśnictwa wzrosła w minionym okresie o 89,3949 ha, to jest o 0,35%.

Powyższe zmiany nastąpiły między innymi wskutek:

- przyjęcia gruntów od jednostek nieposiadających osobowości prawnej (głównie od KOWR) oraz z zasobu Skarbu Państwa prowadzonego przez starostwo,
- nabycia i zbycia gruntów w trybie art. 38e ustawy o lasach – w ramach zamian i podczas scalania,
- sprzedaży gruntów w trybie art. 40a ustawy o lasach,
- przekazanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych,
- wyrównania powierzchni przy pomiarach geodezyjnych.

#### Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa według grup i rodzajów użytków

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	Powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
<b>1. LASY – razem</b>	<b>7091,9455</b>	<b>8837,4393</b>	<b>8539,3524</b>	<b>24468,7372</b>
1.1. Grunty leśne zalesione – razem	6777,5835	8404,1835	8155,8727	23337,6397
1) drzewostany	6777,5835	8404,1835	8155,8727	23337,6397
2) plantacje drzew - razem w tym: plantacje nasienne				
plantacje drzew szybkorosnących				
1.2. Grunty leśne niezalesione – razem	123,1398	164,2478	159,2830	446,6706
1) w produkcji ubocznej – razem		6,4519	12,2929	18,7448
w tym:				
- plantacje choinek				
- plantacje krzewów		0,8972		0,8972
- poletka łowieckie		5,5547	12,2929	17,8476
2) do odnowienia – razem	113,6986	147,2800	123,5451	384,5237
w tym:				
- halizny				
- zręby	113,6986	147,2800	123,5451	384,5237
- płazowiny				
3) pozostałe leśne niezalesione – razem	9,4412	10,5159	23,4450	43,4021
w tym:				
- przewidziane do naturalnej	9,4412	10,5159	23,4450	43,4021

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	Powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
sukcesji				
- objęte szczególnymi formami ochrony				
- przewidziane do retencji				
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji				
<b>1.3. Grunty związane z gospodarką leśną – razem</b>	<b>191,2222</b>	<b>269,0080</b>	<b>224,1967</b>	<b>684,4269</b>
w tym:				
1) budynki i budowle	1,1578	2,2164	0,6292	4,0034
2) urządzenia melioracji wodnych	3,3929	3,0970	3,2387	9,7286
3) linie podziału przestrzennego lasu	24,1923	22,2689	32,5447	79,0059
4) drogi leśne	151,9418	210,7377	175,8508	538,5303
5) tereny pod liniami energetycznymi	9,4209	16,8027	11,6170	37,8406
6) szkółki leśne		12,4926		12,4926
7) miejsca składowania drewna	0,3689	0,2132		0,5821
8) parkingi leśne				
9) urządzenia turystyczne	0,7476	1,1795	0,3163	2,2434
<b>2. GRUNTY ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE</b>	<b>5,0200</b>	<b>6,4352</b>	<b>4,1300</b>	<b>15,5852</b>
GRUNTY LEŚNE ORAZ ZADRZEWIONE I ZAKRZEWIONE – razem	7096,9655	8843,8745	8543,4824	24484,3224
<b>3. UŻYTKI ROLNE – razem</b>	<b>378,0610</b>	<b>264,5857</b>	<b>490,0347</b>	<b>1132,6814</b>
3.1. Grunty orne – razem	27,9939	56,1472	71,2529	155,3940
w tym:				
1) role	27,9939	56,1472	71,2529	155,3940
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornych				
3) ugory i odłogi				
4) działki rodzinne na gruntach ornych				
5) budowle wspomagające produkcję rolniczą				



Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	Powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
3.2. Sady		0,4100		0,4100
3.3. Łąki trwałe	37,8520	37,6818	77,8960	153,4298
3.4. Pastwiska trwałe	83,6925	61,8189	96,3749	241,8863
3.5. Grunty rolne zabudowane	0,4746	2,0221	0,6709	3,1676
3.6. Grunty pod stawami rybnymi		1,3700		1,3700
3.7. Grunty pod rowami rolnymi	0,0236	0,5700		0,5936
3.8. Zadrzewienia i zakrzewienia na użytkach rolnych	0,8946			0,8946
3.9. Nieużytki – razem w tym:	227,1298	104,5657	243,8400	575,5355
1) bagna	227,1298	104,5657	243,8400	575,5355
2) piaski				
3) utwory fizjograficzne				
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji				
5) wody nie nadające się do produkcji rybnej				
<b>4. GRUNTY POD WODAMI – razem</b> w tym:	<b>0,3100</b>			<b>0,3100</b>
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	0,3100			0,3100
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi				
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi				
<b>5. UŻYTKI EKOLOGICZNE – razem</b>				
<b>6. TERENY RÓŻNE – razem</b>				
w tym:				
1) Grunty przeznaczone do rekultywacji i niezagosp. grunty zrekultywowane				
2) Wały ochronne nieprzystos. do ruchu kołowego				
3) Grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)				
4) Różne inne				
<b>7. GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE – razem</b> w tym:	<b>0,6498</b>	<b>0,2648</b>		<b>0,9146</b>
7.1. Tereny mieszkaniowe	0,6498	0,0076		0,6574

Grupa i rodzaj użytku oraz kategoria użytkowania	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	Powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
7.2. Tereny przemysłowe		0,0372		0,0372
7.3. Tereny zabudowane inne				
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane				
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem		0,2200		0,2200
w tym:				
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne		0,2200		0,2200
2) tereny zabytkowe				
3) tereny sportowe				
4) ogrody zoologiczne i botaniczne				
5) tereny zieleni nieurządzonej				
6) rodzinne ogrody działkowe				
7.6. Użytki kopalne				
7.7. Tereny komunikacyjne – razem				
w tym:				
1) drogi				
2) tereny kolejowe				
3) grunty pod budowę dróg publ.				
4) inne tereny komunikacyjne				
<b>RAZEM (2-7) GRUNTY NIEZALICZONE DO LASÓW</b>	<b>384,0408</b>	<b>271,2857</b>	<b>494,1647</b>	<b>1149,4912</b>
w tym: - grunty przeznaczone do zal.				
<b>RAZEM NADLEŚNICTWO (1-7)</b>	<b>7475,9863</b>	<b>9108,7250</b>	<b>9033,5171</b>	<b>25618,2284</b>
poza tym: grunty stanowiące współwłasność Nadleśnictwa i osób fizycznych		0,6442		0,6442
<b>OGÓŁEM NADLEŚNICTWO</b>	<b>7475,9863</b>	<b>9109,3692</b>	<b>9033,5171</b>	<b>25618,8726</b>

W opisach taksacyjnych powierzchnia pododdziałów zaokrąglona jest do 0,01 ha, w związku z tym suma poszczególnych kategorii gruntów może nieznacznie różnić się od ich powierzchni ewidencyjnej podanej z dokładnością do 0,0001 ha w tabeli nr I.

#### Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa wg grup użytków gruntowych z opisów taksacyjnych

Grupa użytków gruntowych	Powierzchnia wg opisów taksacyjnych - ha			
	Obręb			Nadleśnic- two
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
1	2	3	4	5
Grunty leśne zalesione	6777,59	8404,15	8155,88	23337,62
Grunty leśne niezalesione	123,15	164,25	159,27	446,67
Grunty związane z gospodarką leśną	191,21	269,01	224,21	684,43
Lasy (razem)	7091,95	8837,41	8539,36	24468,72
Grunty nieleśne (razem)	384,03	271,96	494,16	1150,15
w tym: grunty nieleśne we współwłasności		0,64		0,64
<b>Ogółem</b>	<b>7475,98</b>	<b>9109,37</b>	<b>9033,52</b>	<b>25618,87</b>

W stanie posiadania Nadleśnictwa lasy zajmują 95,51 % powierzchni, zaś grunty niezaliczone do lasów – 4,49%. W powierzchni lasów grunty zalesione stanowią 95,38%, grunty niezalesione – 1,82%, grunty związane z gospodarką leśną – 2,80%.

#### Podział powierzchniowy

Podział powierzchniowy Nadleśnictwa jest na ogół podziałem regularnym, sztucznym, opartym na liniach gospodarczych i oddziałowych, miejscami na drogach publicznych i leśnych. Linie gospodarcze przebiegają zasadniczo z północnego wschodu na południowy zachód, z mniejszymi lub większymi odchyleniami w zależności od konfiguracji terenu w poszczególnych kompleksach. Linie oddziałowe przebiegają w zasadzie prostopadle do linii gospodarczych. Jedynie w obrębie Międzybórz układ około 75% oddziałów jest nietypowy. Oddziały ułożone są równoleżnikowo, dłuższy bok oddziału stanowi linię ostępową, a krótszy – linię oddziałową. Przyjęto dotychczasowy podział powierzchniowy, wprowadzając jedynie niewielkie korekty (w uzgodnieniu z Nadleśnictwem) wynikające z przyjęcia lub przekazania gruntów.

Zachowano dotychczasową numerację oddziałów, a grunty nowo przyjęte zostały włączone do sąsiednich oddziałów. Jedynie w obrębie Czarne utworzono dwa nowe oddziały (119, 120), wykorzystując luki w dotychczasowej numeracji. Nadleśnictwo podzielone jest na 974 oddziały (obręb Czarne 283 oddziały, o numerach: 57-71, 78-81, 88-91, 97-100, 105-113, 117-222, 223-314, 315, 316, 317, 318, 319-328, 329-356 oraz 222A, 314A, 315A, 317A, 318A, 328A, 356A; obręb Międzybórz 355 oddziałów, o numerach: 1-3, 4, 5-7, 8-70, 77-84, 88-96, 101-116, 121-129, 134-150, 154-376 oraz 3A, 4A, 7A; obręb Rzeczenica 336 oddziałów, o numerach: 1-10, 11, 12, 13-68, 69-157, 158-160, 161, 162-179, 180-192, 193-197, 198, 199, 200-231, 232-237, 238-240, 241-243, 244-250, 251-270, 271-315 oraz 10A, 12A, 68A, 157A, 160A-C, 161A, 179A, 192A, 192B, 197A, 199A, 231A, 237A, 240A, 243A, 243B, 250A, 250B, 270A).

### Charakterystyka wybranych elementów podziału powierzchniowego

Wyszczególnienie	Cecha	Obręb			Nadleśnictwo
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
1	2	3	4	5	6
Powierzchnia objęta taksacją	ha	7475,98	9109,37	9033,52	25618,87
Liczba oddziałów	szt.	283	355	336	974
Średnia powierzchnia oddziału	ha	26,42	25,66	26,89	26,30
Maksymalna powierzchnia oddziału	ha	48,81	44,43	56,50	56,50
Minimalna powierzchnia oddziału	ha	6,41	0,72	8,96	0,72
Liczba pododdziałów literowanych	szt.	2121	2704	2842	7667
Średnia powierzchnia pododdziału literowanego	ha	3,44	3,28	3,10	3,26
Liczba pododdziałów na gruntach leśnych zal. i niezal.	szt.	1909	2474	2440	6823
Średnia powierzchnia pododdziału na gruntach leśnych zal. i niezal.	ha	3,61	3,46	3,41	3,49
Liczba pododdziałów na gruntach nieleśnych i związanych z gosp. leśną	szt.	212	230	402	844
Średnia powierzchnia pododdziału na gruntach nieleśnych i związanych z gosp. leśną	ha	1,83	1,27	1,25	1,40
Liczba pododdziałów liniowych	szt.	543	747	720	2010

## 1.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA POLITYKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO REGIONU DOTYCZĄCE GOSPODARKI LEŚNEJ I OCHRONY PRZYRODY Z UWZGLĘDNIENIEM REGIONALNYCH STRATEGII ROZWOJU ORAZ REGIONALNYCH PROGRAMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA

### 1.2.1. Ogólne dane o planach zagospodarowania przestrzennego

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie leży głównie na terenie powiatu człuchowskiego w województwie pomorskim oraz w niewielkiej części na terenie powiatu szczecineckiego w województwie zachodniopomorskim.

Aktualne cele strategii rozwoju województwa pomorskiego skonkretyzowano przestrzennie w ustaleniach „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” przyjętego uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.

Założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, mogące mieć wpływ na opracowywany projekt planu u.l. zawarte są głównie w zapisach odnoszących się do zasad zagospodarowania przestrzennego, określających sposób realizacji kierunku pod nazwą „Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności”.

Wśród zasad wymienia się m.in.:

1. Zasadę zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzi istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także systemy płatów i korytarzy ekologicznych, które tworzą:
  - korytarze ponadregionalne,
  - korytarze regionalne,
  - korytarze subregionalne,
  - płaty ekologiczne;
2. Zasadę kształtowania zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do specyfiki obszaru i przedmiotu ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych, wynikających z funkcji i reżimu ochronnego obszarów będących:
  - formami ochrony przyrody – należy stosować zasady wynikające z dokumentów dotyczących form ochrony,
  - lasami – należy stosować zasady wynikające z planów urządzenia lasu,
  - dolinami rzek – należy uwzględnić potrzeby zachowania ciągłości łączności ekologicznej i migracji zwierząt,
  - terenami podmokłymi – należy zapewnić trwałość istnienia ekosystemów poprzez wykluczenie ich z zagospodarowania zmieniającego funkcję i sposób użytkowania.
3. Zasadę zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych;
4. Zasadę bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych,
5. Zasadę zachowania w stanie naturalnym terenów podmokłych,
6. Zasadę trwałości istnienia lasów, kształtowania ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej oraz zachowania bogactwa biologicznego,
7. Zasadę integralnego podejścia do ochrony różnorodności biologicznej i kształtowania terenów zieleni,
8. Zasadę zachowania pozostałości naturalnych ekosystemów i ich ochrony planistycznej.

Działania polityki przestrzennej, służące realizacji tego kierunku, to m. in.:

- ochrona regionalnego systemu ekologicznego,
- przywracanie cech naturalnych, poprawa kondycji jakościowej elementów środowiska, odtwarzanie obszarów przyrodniczych i ekosystemów zdegradowanych – w tym wodnych, podmokłych, leśnych, łąkowych,
- tworzenie warunków do zwiększania powierzchni lasów i zadrzewień,
- wprowadzenie i utrzymanie reżimów zagospodarowania służących ochronie cennych ekosystemów jezior lobeliowych, torfowisk wysokich oraz żyznych mechowisk,
- zapewnienie w dokumentach planowania przestrzennego warunków utrzymania po-

tencjału przyrodniczego lasów, starodrzewów, zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych, terenów bagiennych i torfowiskowych oraz łąk śródleśnych.

Aktualne cele strategii rozwoju województwa skonkretyzowano przestrzennie w ustaleniach „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego” przyjętego uchwałą nr XVII/214/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 24 czerwca 2020 r. Wśród celów polityki przestrzennej wymienia się:

✓ Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji;
- Ochrona i racjonalne korzystanie z zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- Ochrona powierzchni ziemi i racjonalne wykorzystanie gleb;
- Ochrona i powiększenie powierzchni obszarów leśnych oraz zadrzewionych;

Zalecenia:

1. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
  2. Stopniowa przebudowa drzewostanu w celu dostosowania struktury lasu do istniejących warunków siedliskowych;
  3. Wprowadzanie drzewostanów mieszanych;
  4. Zapewnienie nienaruszalności lasów ochronnych.
- Zachowanie różnorodności biologicznej i rozwój systemu obszarów chronionych oraz jego integracja z systemami pozaregionalnymi.

✓ Wzrost i rozwój gospodarczy

Kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- Prowadzenie trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej.

Zalecenia:

- 1) Prowadzenie gospodarki leśnej w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju;
- 2) Monitoring stanu infrastruktury rekreacyjnej w lasach;
- 3) Propagowanie wizji wielofunkcyjności lasu (rola: gospodarcza, ekologiczna, społeczna);
- 4) Dążenie do szerszej partycypacji obywateli w zakresie społecznego wykorzystaniu lasu;
- 5) Wspieranie zrównoważonej współpracy gospodarki leśnej z przemysłem drzewno-meblarskim i budownictwem.

### **1.2.2. Ogólne dane o regionalnych: strategiach rozwoju, programach ochrony środowiska oraz programach operacyjnych**

Polityka regionalna województwa pomorskiego sformułowana jest w „Strategii rozwoju województwa pomorskiego 2030”, przyjętej uchwałą nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku. Dokument ten wyznacza kierunki działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

Opracowane są także:

- Program ochrony środowiska województwa pomorskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 - przyjęty uchwałą Nr 461/XLIII/18 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 lutego 2018 roku,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego 2022,
- Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015-2020 zaktualizowany uchwałą 414/XXXIV/21 z dnia 28 czerwca 2021 roku.

Na szczeblu powiatu człuchowskiego opracowano następujące strategie i programy:

- Partnerska strategia rozwoju powiatu człuchowskiego na lata 2006-2020 - przyjęta przez Radę Powiatu uchwałą nr XXXIX/241/2006 w dniu 30 marca 2006 r.
- Program ochrony środowiska dla powiatu człuchowskiego na lata 2004 – 2011 – nieaktualny.

Według „Partnerskiej strategii rozwoju powiatu człuchowskiego na lata 2006-2020”, powiat człuchowski, w którego zasięgu leży 99,7% obszaru Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, posiada wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe. Zlokalizowane są tu różnorodne formy ochrony przyrody, ciekawa rzeźba terenu, bogata sieć hydrologiczna. Znacznie wyższa niż dla kraju jest lesistość tego regionu.

Wśród celów szczegółowych dotyczących przestrzeni i ekologii „Strategia ...” wymienia m.in.:

- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.  
kierunki działań:
  - organizacja szkoleń i kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu ekologii, ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego,
  - propagowanie kompostowania odpadów organicznych przez mieszkańców we własnym zakresie,
  - propagowanie wśród przedsiębiorców działań nienormatywnych prowadzących do „czystszej produkcji”,
  - organizacja konkursów wiedzy ekologicznej dla młodzieży szkolnej;
- Zachowanie walorów środowiska naturalnego.  
kierunki działań:
  - planowanie przestrzenne z uwzględnieniem dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego,
  - promowanie racjonalnej gospodarki odpadami przez podmioty gospodarcze,
  - tworzenie warunków do prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi w układzie ponadlokalnym,
  - wdrożenie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej,

- wzrost lesistości i ochrona ekosystemów leśnych,
- rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojсковych oraz osiedli popegeerowskich,
- wspieranie odnowy wsi.

Polityka regionalna województwa zachodniopomorskiego sformułowana jest w „Strategii rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2030”, przyjętej uchwałą nr VIII/100/19 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 28 czerwca 2019 roku. Dokument ten wyznacza kierunki działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

Opracowane są także:

- Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024 - przyjęty uchwałą Nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016 roku,

Na szczeblu powiatu szczecineckiego opracowano następujące strategie i programy:

- Programu rozwoju powiatu szczecineckiego na lata 2020-2027 – przyjęty przez Radę Powiatu uchwałą nr XXI/214/2020 z dnia 4 grudnia 2020 r.
- Program ochrony środowiska dla powiatu szczecineckiego na lata 2018 – 2021 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2022-2025 – przyjęty przez Radę Powiatu uchwałą Nr LI/388/2018 z dnia 29 czerwca 2018 r.

W „Programie ochrony środowiska dla powiatu szczecineckiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” sformułowano następujące zapisy zmierzające do poprawy ochrony środowiska, w szczególności mające wpływ na lasy:

- ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zwiększanie lesistości.

### **1.2.3. Podstawowe informacje dotyczące strategii rozwoju regionu zawarte w planach zagospodarowania przestrzennego**

Gminy leżące w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie realizują plany i strategie będące odzwierciedleniem planów i strategii jednostek nadrzędnych.

Na szczeblu gmin opracowano następujące strategie i programy:

- Gmina Biały Bór – „Strategia rozwoju gminy Biały Bór na lata 2019-2025”
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biały Bór”
- „Program ochrony środowiska dla gminy Biały Bór na lata 2010-2013 z perspektywą do roku 2017”



- Gmina Czarne
  - „Strategia rozwoju gminy Czarne na lata 2016-2022”
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Czarne”
  - „Lokalny program rewitalizacji dla gminy Czarne na lata 2016-2023”
- Gmina Debrzno
  - „Strategia rozwoju miasta i gminy Debrzno na lata 2014-2020”
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Debrzno”
  - „Program ochrony środowiska dla gminy Debrzno na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”
- Gmina Przechlewo
  - „Strategia rozwoju gminy Przechlewo na lata 2006-2020”
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Przechlewo”
  - „Program ochrony środowiska dla gminy Przechlewo na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025”
- Gmina Rzeczenica
  - „Strategia rozwoju gminy Rzeczenica na lata 2007-2020”
  - „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczenica”
  - „Program ochrony środowiska dla gminy Rzeczenica na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022”

Analizę wymienionych opracowań oparto w głównej mierze na uwarunkowaniach i ogólnie przewidywanym wpływie realizacji założeń polityki przestrzennego zagospodarowania gmin i całego regionu na prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej.

W istniejących dokumentach zawarte są przedsięwzięcia dotyczące poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, edukacji ekologicznej, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody, zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii a także włączania aspektów ekologicznych do polityk sektorowych.

### **Ochrona środowiska, w tym ochrona przyrody**

Zapisy zawarte w opracowaniach na ogół uwzględniają potrzeby w tym zakresie. Stan rozpoznania środowiska przyrodniczego obszaru, szczególnie poza gruntami Nadleśnictwa należy ocenić jako niewystarczający. Gminy z terenu Nadleśnictwa nie przeprowadziły dotychczas pełnej inwentaryzacji przyrodniczej (wyjątek stanowi gmina Biały Bór). Poznanie zasobów przyrodniczych regionu jest niezbędnym warunkiem do określenia kierunków i form ich ochrony.

### **Ochrona wód i gospodarowanie wodami**

Planowane przedsięwzięcia nie zagrażają w znaczący sposób zasobom wodnym regionu. Wskazuje się na potrzebę utrzymania bądź poprawy dotychczasowych warunków. Ważnym aspektem w dziedzinie ochrony wód jest okresowy monitoring czystości wód prowadzony przez WIOŚ. Dotyczy to ważniejszych rzek i jezior oraz głównych zbiorników wód podziemnych.

## **Obrona kraju**

W zasięgu Nadleśnictwa nie występują obiekty związane z obronnością kraju i nie planuje się przedsięwzięć w tym zakresie.

## **Zdrowie ludności z uwzględnieniem turystyki i rekreacji**

W opracowaniach planuje się szereg przedsięwzięć poprawiających warunki bytowe w zakresie ochrony zdrowia ludności, głównie w zakresie poprawy jakości wód, powietrza atmosferycznego, ograniczenia hałasu, eliminowania i zmniejszania skutków poważnych awarii przemysłowych. Zachowane dziedzictwo kulturowe, bogata historia, liczne stanowiska archeologiczne, dobre położenie i skomunikowanie oraz wyróżniające się naturalne krajobrazy, lasy i wody powierzchniowe stanowią dobre warunki do rozwoju wszelkich form turystyki i wypoczynku. Wymienione walory wyznaczają temu obszarowi, jako jedną z podstawowych funkcji – funkcję turystyczną. Na omawianym terenie zlokalizowane są m.in. ośrodki agroturystyczne, wypoczynkowe i rekreacyjne.

## **Udokumentowane złoża kopalin**

W zasięgu Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie występują następujące udokumentowane złoża kopalin:

**Udokumentowane złoża kopalin**

Lp.	Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Zasoby bilansowe (tys ton)	Uwagi
1	2	3	4	5
1.	Kruszywa naturalne	Czarne	139	okresowo eksploatowane
2.	Surowce ilaste		236	nieeksploatowane
3.	Surowce ilaste	Buszkowo	-	nieeksploatowane

Eksploatacja złóż kopalin systemem odkrywkowym może lokalnie negatywnie wpływać na gospodarkę leśną poprzez degradację powierzchni ziemi i pogorszenie stosunków wodnych.

## **Przewidywane inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym, w tym inwestycje mogące spowodować zagrożenie trwałości lasu**

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie nie występują istotne zakłady z prorozwojowych dziedzin gospodarki, takich jak przemysł ciężki, przetwórstwo rolne, usługi ponadlokalne, itp. Nie przewiduje się też w tym zakresie większych inwestycji. Dlatego trwałość lasów zarządzanych przez Nadleśnictwo nie jest zagrożona. Z kolei gospodarka leśna powinna być prowadzona tak, aby zachować walory krajobrazowe regionu oraz aby uwzględnić kierunki rozwoju turystyki i rekreacji na terenach szczególnie ważnych przyrodniczo. Podstawą do dobrego gospodarowania jest dokładne rozpoznanie i inwentaryzacja walorów przyrodniczych oraz wypracowanie konsensusu z zainteresowanymi stronami.

Pewne znaczenie dla gospodarki leśnej Nadleśnictwa będzie mieć realizacja budowy nowych siłowni wiatrowych.

#### **1.2.4. Wykaz gruntów Nadleśnictwa wyłączanych z produkcji**

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie nie występują grunty wyłączone z produkcji leśnej.

#### **1.2.5. Wykaz gruntów Nadleśnictwa przeznaczonych do zalesienia**

W bieżącym 10-leciu Nadleśnictwo nie planuje zalesienia gruntów nieleśnych.

#### **1.2.6. Zgodność projektu planu u.l. ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu**

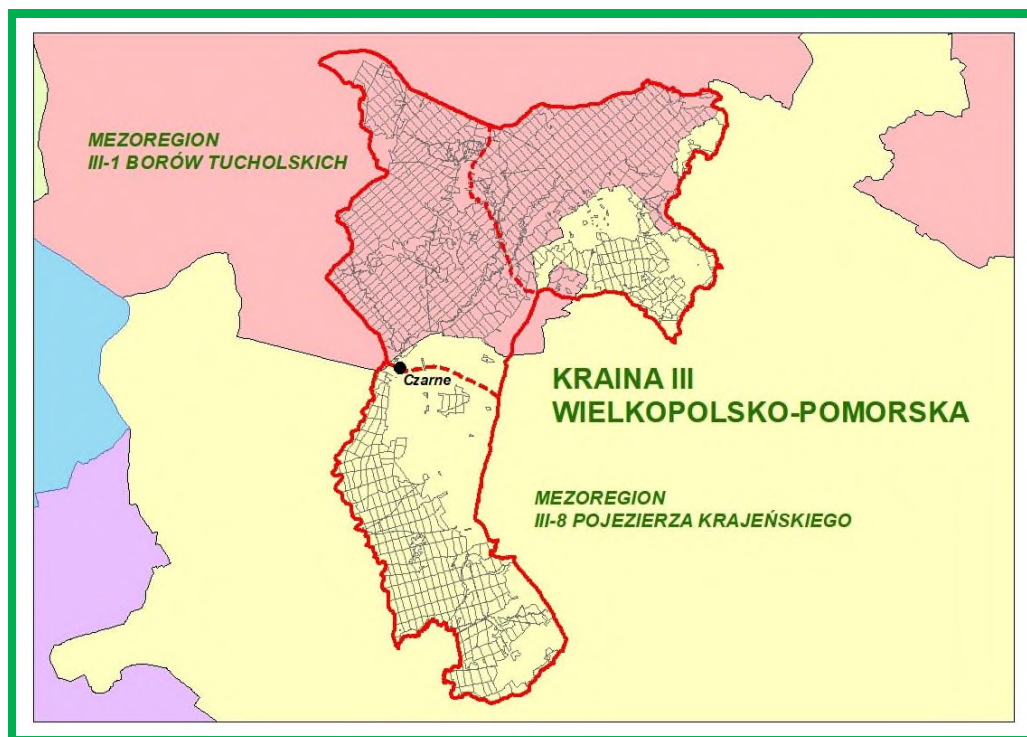
Analiza założeń i zadań gospodarczych określonych w niniejszym planie urządzenia lasu wskazuje na jego zgodność ze strategią przestrzennego zagospodarowania regionu, wyrażoną w planach zagospodarowania przestrzennego oraz regionalnych programach ochrony środowiska.

### **1.3. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW PRZYRODNICZYCH W LASACH ZARZĄDZANYCH PRZEZ NADLEŚNICTWO Z UWZGLĘDNIENIEM INNYCH LASÓW W ZASIĘGU TERYTORIALNYM NADLEŚNICTWA**

#### **1.3.1. Przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów**

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (2010) lasy Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie są położone w:

- Krainie III Wielkopolsko-Pomorskiej, mezoregionach:
  - Borów Tucholskich (III-1),
  - Pojezierza Krajeńskiego (III-8).



Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie

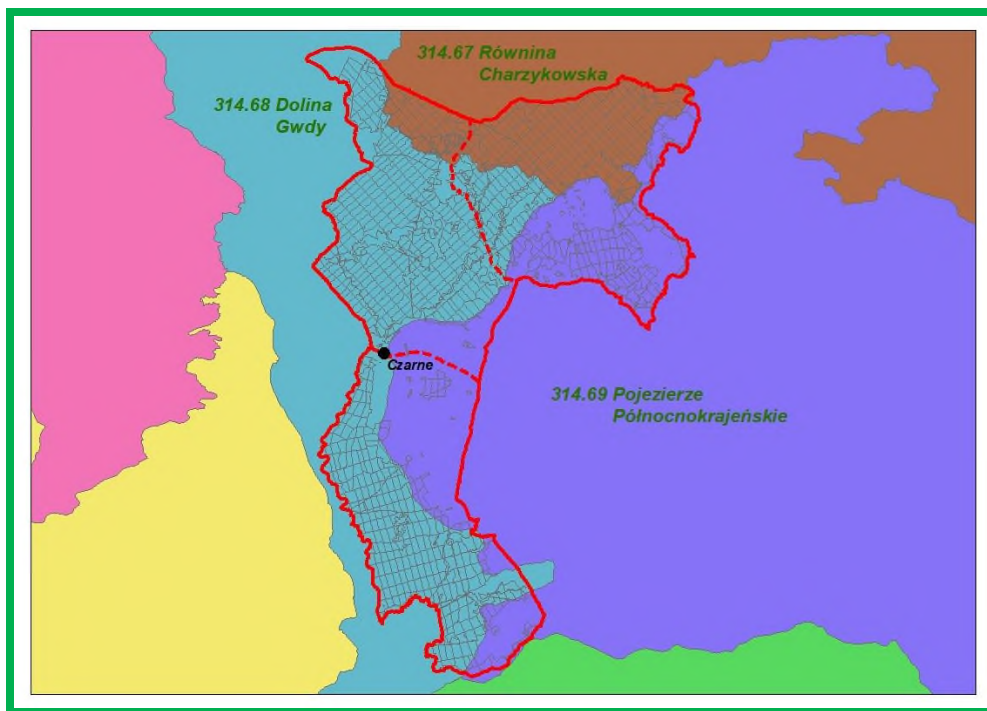
### 1.3.2. Położenie geograficzne i wysokościowe

Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie w odniesieniu do ogólnej sieci geograficznej położone są między 16°52'25'' a 17°13'18'' długości geograficznej wschodniej oraz między 53°30'55'' a 53°50'22'' szerokości geograficznej północnej.

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski obszar Nadleśnictwa zaliczony został do:

#### Jednostki fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej
1	2	3	4	5	6	7
1						Europa Zachodnia
	3					Pozaalpejska Europa Środkowa
		31				Niż Środkowoeuropejski
			314-316			Pojezierza Południowobałtyckie
				314.6-7		Pojezierze Południowopomorskie
					314.67	Równina Charzykowska
					314.68	Dolina Gwdy
					314.69	Pojezierze Północnokrajeńskie



**Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie**

Wysokość bezwzględna zawiera się w przedziale od 120 m n.p.m.– na poziomie tafli jeziora Szczytno do 200 m n.p.m. – wzniesienie w obrębie Rzeczenica w oddz. 189.

Różnica wzniesień pomiędzy najwyższym i najniższym punktem wynosi 69 m.

### **1.3.3. Rzeźba terenu**

Najistotniejszą rolę w kształtowaniu rzeźby terenu Nadleśnictwa odegrała działalność lądolodu skandynawskiego i jego wód roztopowych w okresie stadiału pomorskiego, zlodowacenia bałtyckiego. W okresie późniejszym, po ustąpieniu lodowca, ulegała ona przeobrażeniom w wyniku procesów akumulacji wodnej, eolicznej i organicznej. Większość zasięgu Nadleśnictwa to morena denną, charakteryzująca się terenem równym i falistym, z miejscowymi nieregularnymi pagórkami i zagłębieniami. Ciąg moreny czołowej, urzeźbionej licznymi pagórkami o stromych zboczach, występuje w południowej części obrębu Rzeczenica.

### **1.3.4. Warunki glebowe, klimatyczne, wodne**

#### **1.3.4.1. Warunki glebowe**

Gleby w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie są dobrze rozpoznane. Nadleśnictwo posiada opracowanie siedliskowe, wykonane w 2000 roku przez firmę Usługi Gleboznawczo-Urządzeniowe mgr inż. M. Nawrota ze Szczecinka; gleby opisano według „Systematyki gleb Polski” Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, wydanie IV z 1989 r. W poprzednim planie urządzenia lasu typy i gatunki gleb dostosowano do aktualnej „Klasyfikacji gleb leśnych Polski” z 2000 r. (CILP 2000);

Na gruntach leśnych Nadleśnictwa wyróżniono 8 typów gleb.

### Zestawienie typów gleb w Nadleśnictwie

Lp.	Typ gleby	Obręb						Nadleśnictwo	
		Czarne		Międzybórz		Rzeczenica		pow. ha	%
		pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Arenosole	12,40	0,18	37,37	0,44			49,77	0,21
2.	Gleby brunatne	245,81	3,56			499,88	6,01	745,69	3,13
3.	Gleby rdzawe	5615,12	81,37	5914,14	69,02	6006,90	72,24	17536,16	73,73
4.	Gleby bielcowe	906,13	13,13	2375,39	27,72	1650,86	19,85	4932,38	20,74
5.	Gleby gruntowoglejowe	23,54	0,34	22,55	0,26	35,13	0,42	81,22	0,34
6.	Gleby torfowe	15,04	0,22	12,63	0,15	64,75	0,78	92,42	0,39
7.	Gleby murszowe	24,69	0,36	28,38	0,33	30,45	0,37	83,52	0,35
8.	Gleby murszowate	58,01	0,84	177,94	2,08	27,18	0,33	263,13	1,11
<b>Razem</b>		<b>6900,74</b>	<b>100,00</b>	<b>8568,40</b>	<b>100,00</b>	<b>8315,15</b>	<b>100,00</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

Tylko dwa typy gleb wywierają decydujący wpływ na układ siedlisk. Są to dominujące gleby rdzawe (73,73%) oraz zajmujące znacznie mniejszą powierzchnię gleby bielcowe (20,74%). Dość duże znaczenie gospodarcze mają jeszcze gleby brunatne (3,13%) i gleby murszowate (1,11%). Pozostałe gleby występują sporadycznie na niewielkich powierzchniach. Gleby porolne wyodrębniono na 6021,04 ha, tj. na 25,32% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa, w tym: w obrębie Czarne – 1988,01 ha (28,81%), w obrębie Międzybórz – 1816,32 ha (21,20%), w obrębie Rzeczenica – 2216,71 ha (26,66%).

#### 1.3.4.2. Warunki klimatyczne

Według regionalizacji ekoklimatycznej (Woś, 1999 r.) obszar Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zaliczony został do strefy B - Środkowoeuropejskiej, makroregionu B.1 – Pojezierza Pomorskiego Południowego.

Klimat tego obszaru ma cechy klimatu przejściowego, charakteryzuje się dużą zmiennością spowodowaną ścieraniem się mas powietrza morskiego i kontynentalnego. Charakterystyczną cechą tego połączenia są także częste silne wiatry i stosunkowo wysokie opady. Duży wpływ Morza Bałtyckiego widoczny jest głównie w dość łagodnych zimach i umiarkowanie chłodnych latach. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń (około  $-2^{\circ}\text{C}$ ), a najcieplejszym – lipiec, o średniej temperaturze  $17,8^{\circ}\text{C}$ . Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około  $7,8^{\circ}\text{C}$ . Okres wegetacyjny trwa około 200 dni.

Najwięcej opadów występuje latem (lipiec), natomiast na przedwiośniu jest ich stosunkowo najmniej. Roczna suma opadów waha się w granicach 600-700 mm, przy średniej wieloletniej wynoszącej ok. 630 mm. Suma opadów w okresie wegetacyjnym wynosi około 400-450 mm.

Na terenie Nadleśnictwa przeważają wiatry wiejące z kierunków zachodnich. Wiatry północno-zachodnie niosą wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno-morskiego, powodując ocieplenie zimą i ochłodzenie latem. Wiatry południowo-zachodnie zawierają również dużo wilgoci, ale są cieplejsze. W okresie wiosny często wieją wysuszające wiatry wschodnie. Największe nasilenie wiatrów występuje na przedwiośniu i późną jesienią.

Charakterystyczne dla tego klimatu są dość częste przymrozki późne – wiosenne, szczególnie dotkliwe w szkółkach i na uprawach, występujące w maju i na początku czerwca oraz mniej groźne przymrozki wczesne – jesienne.

#### 1.3.4.3. Warunki wodne

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie charakteryzuje się bogactwem elementów hydrograficznych. Położone jest w dorzeczu rzek: Odry (większość Nadleśnictwa) i Wisły (wschodnia część Nadleśnictwa).

Dorzecze Odry reprezentowane jest przez rzeki: Biała, Chrząstowa, Czernica, Debrzynka, Dopływ spod Międzyborza, Dopływ spod Brzezia, Dopływ z leśnictwa Bagnica, Dopływ z Gockowa, Dopływ spod leśnictwa Jelnia, Dopływ w leśnictwie Sarniak, Dopływ z leśnictwa Przeręba, Dopływ z Nadziejewa, Dopływ z jeziora Staruch, Gnilec, Gwda, Mokrzenica, Szczyra.

Dorzecze Wisły reprezentowane jest przez rzeki: Brda (granica zas. adm.), Dopływ na północ od Koprzywnicy, Dopływ w Koprzywnicy, Dopływ z leśnictwa Trzęsacz, Dopływ z Rzecznicy, Dopływ z Wiśnicy, Ruda, Słopica. Wymienione rzeki charakteryzują się stosunkowo wartkim nurtem, płyną w większości w zagłębieniach terenowych o stromych zboczach. Wszystkie rzeki, z uwagi na liczne, aktywne źródłiska, jak również z uwagi na dość dużą ilość opadów, są przez cały rok zasobne w wodę. Charakterystyczną cechą tego obszaru jest również obecność wielu fragmentów bezodpływowych.

Obszar Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jest dość ubogi w jeziora. W zasięgu Nadleśnictwa jest ich kilka. Są to m.in.: Czarne, Gardzkie, Krępsko (poza zas. adm.), Szczytno Wielkie (poza zas. adm.).



Jezioro Szczytno Wielkie – obręb Rzeczenica oddz. 250A

Sieć wód powierzchniowych wzbogacają inne mniejsze zbiorniki wodne, najczęściej bez nazwy, małe oczka wytopiskowe powstałe po bryłach „martwego lodu”, niewielkie stawy rozlokowane w obrębie lasów i pól oraz nieduże zbiorniki wypełnione wodą lub też w daleko posuniętym procesie tworzenia się torfowiska. Jednak decydujący wpływ na wilgotność gleb

Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie mają opady atmosferyczne. Dominuje przemysłowy typ gospodarki wodnej.

Na terenie Nadleśnictwa zlokalizowane są fragmenty dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP – 120 i 126).

W stanie posiadania Nadleśnictwa wody (bez rowów i bagien) zajmują łącznie 1,68 ha.

#### Wody na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Oddział, poddz.	Pow. [ha]	Rodzaj powierzchni	
			SILP	ewid. gruntów
1	2	3	4	5
Obręb Czarne.				
1.	298h	0,31	Kanał	Wp
Razem		0,31		
Obręb Międzybórz				
2.	316j	1,37	Staw R-Ps	Wsr-Ps
Razem		1,37		
<b>OGÓŁEM</b>		<b>1,68</b>		

Więcej informacji na temat wód powierzchniowych i podziemnych znajduje się w Programie ochrony przyrody.

#### **1.3.5. Zestawienie typów siedliskowych lasu według panujących i rzeczywistych gatunków drzew**

W załącznikach do opisanego ogólnego oraz w tomie II zamieszczone zostały:

- tabela nr II - Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji,
- tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- tabela nr Va - Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- tabela nr Vb - Miąższościowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu.

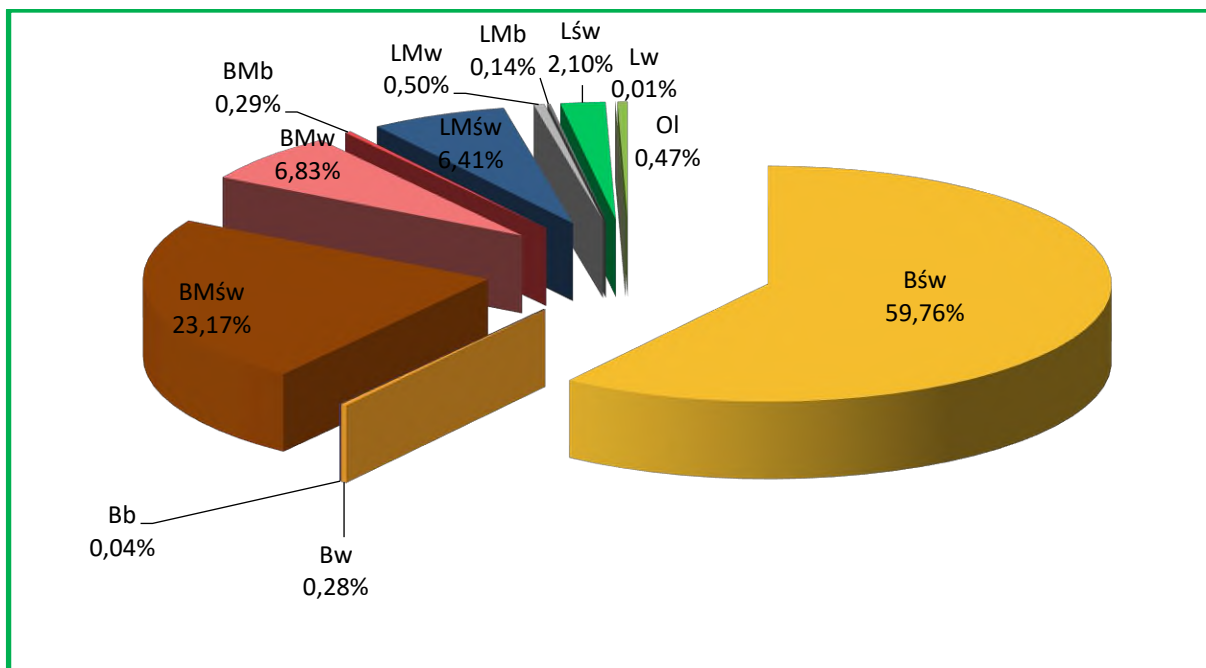
Wymienione tabele w pełni charakteryzują udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie.



**Zestawienie powierzchni Nadleśnictwa według typów siedliskowych lasu (grunty zal. i niezal.)**

Typ siedliskowy lasu	O b r ę b						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica			
	pow. ha	udz. %	pow. ha	udz. %	pow. ha	udz. %	pow. ha	udział %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Bśw	4000,89	57,98	5995,99	69,98	4217,74	50,72	14214,62	59,76
Bw			3,11	0,04	64,13	0,77	67,24	0,28
Bb			2,48	0,03	7,65	0,09	10,13	0,04
BMśw	1867,24	27,06	1556,59	18,17	2087,77	25,11	5511,60	23,17
BMw	274,01	3,97	879,00	10,26	471,08	5,67	1624,09	6,83
BMb	8,18	0,12	11,51	0,13	48,88	0,59	68,57	0,29
LMśw	566,09	8,20	27,91	0,32	929,87	11,18	1523,87	6,41
LMw	49,81	0,72	47,15	0,55	21,35	0,26	118,31	0,50
LMb	5,33	0,08	7,27	0,08	19,54	0,23	32,14	0,14
Lśw	90,39	1,31			409,34	4,92	499,73	2,10
Lw	0,75	0,01			1,45	0,02	2,20	0,01
OI	38,05	0,55	37,39	0,44	36,35	0,44	111,79	0,47
<b>Ogółem</b>	<b>6900,74</b>	<b>100,00</b>	<b>8568,40</b>	<b>100,00</b>	<b>8315,15</b>	<b>100,00</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

W porównaniu do poprzedniej rewizji u.l. wzrosła głównie powierzchnia BMśw – o 123,90 ha i LMśw – o 53,63 ha, a zmalała głównie Bśw – o 71,98 ha i BMw – o 23,20 ha. W pozostałych siedliskach zmiany były niewielkie. Różnice w powierzchni siedlisk są głównie wynikiem korekty granic wyłączeń, systemowego wyliczenia powierzchni dla większości pododdziałów leśnych, przeklasyfikowania gruntów nieleśnych, zalesienia gruntów porolnych oraz korekty operatu siedliskowego.



**Udział typów siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie**

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie głównymi typami siedliskowymi lasu są: Bśw – 14214,62 ha (59,76%), BMśw – 5511,60 ha (23,17%), BMw – 1624,09 ha (6,83%) i LMśw – 1523,87 ha (6,41%). Pozostałe siedliska zajmują w sumie 3,83%, w tym: 2,10% (499,73 ha) – Lśw, 0,50% (118,31 ha) – LMw, 0,47% (111,79 ha) – Ol. Reszta (Bw, Bb, BMb, LMb, Lw) nie ma w Nadleśnictwie większego znaczenia gospodarczego.

Siedliska borowe występują łącznie na 90,37% powierzchni, a siedliska lasowe na 9,63%.

Przyjmując za kryterium różne warunki wilgotnościowe, siedliska zajmują:

- świeże - 91,44% powierzchni (21749,82 ha),
- wilgotne - 7,62% powierzchni (1811,84 ha),
- bagienne i zalewowe - 0,94% powierzchni (222,63 ha).

Siedliska naturalne i zbliżone do naturalnych występują na powierzchni 17385,73 ha (73,10% gruntów zalesionych i niezalesionych), a siedliska zniekształcone - na powierzchni 6398,56 ha (26,90%). Głównym powodem zniekształcenia siedlisk jest porolność gleb, którą wśród siedlisk zniekształconych wyróżniono na powierzchni 6021,04 ha. Zalesienia porolne wyodrębniono na 5695,22 ha, to jest na 24,40% powierzchni gruntów zalesionych, w tym:

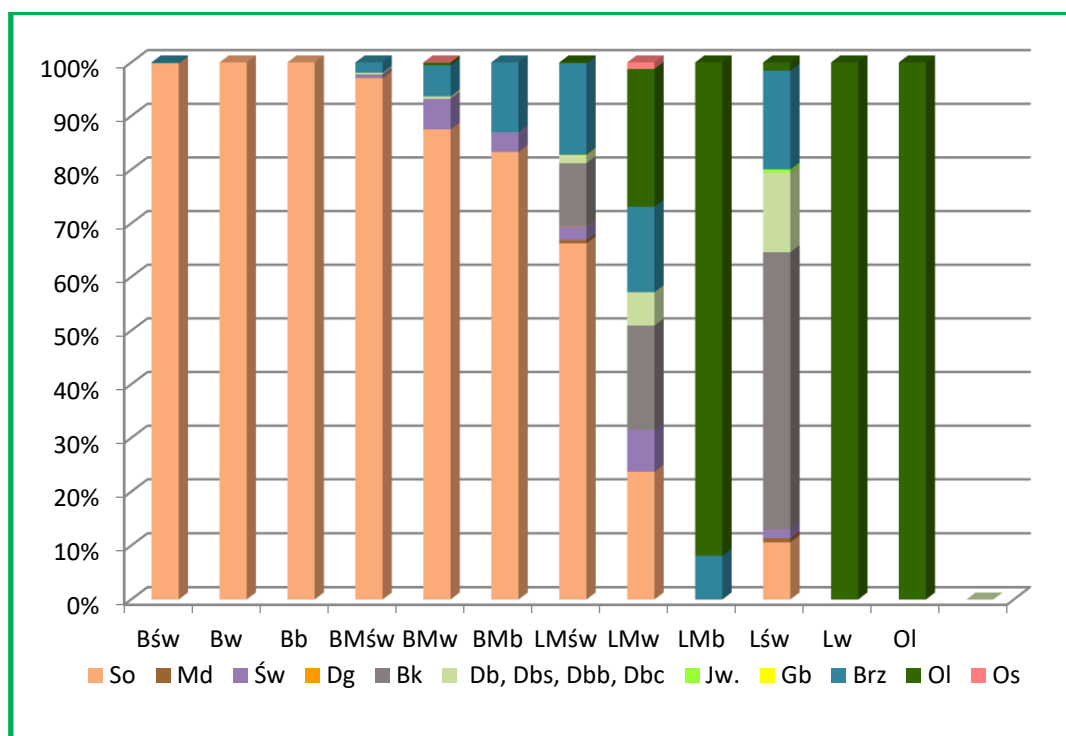
- w obrębie Czarne - 1824,38 ha (26,92%),
- w obrębie Międzybórz - 1724,60 ha (20,52%),
- w obrębie Rzeczenica - 2146,24 ha (26,32%).

Analizując siedliska w poszczególnych obrębach leśnych zwraca uwagę większy udział w obrębie Rzeczenica siedlisk lasowych 17,05%; obręb Międzybórz jest siedliskowo najuboższy, siedliska lasowe stanowią tam tylko 1,39% powierzchni gruntów leśnych, a borowe - 98,61%.

**Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew (grunty zal.)**

Typ siedlisk. lasu	So	Md	Św	Dg	Bk	Db, Dbs, Dbb, Dbc	Jw	Gb	Brz	OI	Os	Razem
	powierzchnia w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Obręb Czarne</b>												
Bśw	3903,01								5,10			<b>3908,11</b>
BMśw	1803,13		11,18		4,21	4,16			31,53			<b>1854,21</b>
BMw	218,53		8,88						36,49			<b>263,90</b>
BMb	5,49								1,54			<b>7,03</b>
LMśw	409,58		8,56		49,65	5,76			90,83	1,15		<b>565,53</b>
LMw	9,42		7,40			3,53			11,77	17,69		<b>49,81</b>
LMb										4,21		<b>4,21</b>
Lśw	28,07				9,57	44,88			4,56			<b>87,08</b>
Lw										0,75		<b>0,75</b>
OI										36,96		<b>36,96</b>
<b>Razem</b>	<b>6377,23</b>		<b>36,02</b>		<b>63,43</b>	<b>58,33</b>			<b>181,82</b>	<b>60,76</b>		<b>6777,59</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>												
Bśw	5857,14		0,76						19,15			<b>5877,05</b>
Bw	3,11											<b>3,11</b>
Bb	2,48											<b>2,48</b>
BMśw	1495,76	1,16	7,03		1,11				29,06			<b>1534,12</b>
BMw	743,61		60,72			1,21			49,62	4,08	0,66	<b>859,90</b>
BMb	4,13								4,26			<b>8,39</b>
LMśw	4,52		1,98		14,56	0,97			5,88			<b>27,91</b>
LMw	14,89				22,32	1,10			4,13	4,71		<b>47,15</b>
LMb									1,35	5,92		<b>7,27</b>
OI										36,77		<b>36,77</b>
<b>Razem</b>	<b>8125,64</b>	<b>1,16</b>	<b>70,49</b>		<b>37,99</b>	<b>3,28</b>			<b>113,45</b>	<b>51,48</b>	<b>0,66</b>	<b>8404,15</b>
<b>Obręb Rzeczenica</b>												
Bśw	4112,15											<b>4112,15</b>
Bw	64,13											<b>64,13</b>
Bb	7,65											<b>7,65</b>
BMśw	2002,52	1,95	8,78		2,11	13,89			43,51			<b>2072,76</b>
BMw	415,62		20,24			6,20			5,18	3,43		<b>450,67</b>
BMb	40,48		2,21						2,02			<b>44,71</b>
LMśw	594,81	9,36	27,75	1,01	114,40	14,24		2,46	163,49	1,15		<b>928,67</b>
LMw	2,89		1,53			2,50			2,35	7,06	1,41	<b>17,74</b>
LMb									0,84	14,70		<b>15,54</b>
Lśw	24,60	3,85	8,16		246,55	28,75	3,01		86,82	7,60		<b>409,34</b>
Lw										1,45		<b>1,45</b>
OI										31,07		<b>31,07</b>
<b>Razem</b>	<b>7264,85</b>	<b>15,16</b>	<b>68,67</b>	<b>1,01</b>	<b>363,06</b>	<b>65,58</b>	<b>3,01</b>	<b>2,46</b>	<b>304,21</b>	<b>66,46</b>	<b>1,41</b>	<b>8155,88</b>

Typ siedlisk. lasu	So	Md	Św	Dg	Bk	Db, Dbs, Dbb, Dbc	Jw	Gb	Brz	OI	Os	Razem
	powierzchnia w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>												
Bśw	13872,30		0,76						24,25			<b>13897,31</b>
Bw	67,24											<b>67,24</b>
Bb	10,13											<b>10,13</b>
BMśw	5301,41	3,11	26,99		7,43	18,05			104,10			<b>5461,09</b>
BMw	1377,76		89,84			7,41			91,29	7,51	0,66	<b>1574,47</b>
BMb	50,10		2,21						7,82			<b>60,13</b>
LMśw	1008,91	9,36	38,29	1,01	178,61	20,97		2,46	260,20	2,30		<b>1522,11</b>
LMw	27,20		8,93		22,32	7,13			18,25	29,46	1,41	<b>114,70</b>
LMb									2,19	24,83		<b>27,02</b>
Lśw	52,67	3,85	8,16		256,12	73,63	3,01		91,38	7,60		<b>496,42</b>
Lw										2,20		<b>2,20</b>
OI										104,80		<b>104,80</b>
<b>Razem</b>	<b>21767,72</b>	<b>16,32</b>	<b>175,18</b>	<b>1,01</b>	<b>464,48</b>	<b>127,19</b>	<b>3,01</b>	<b>2,46</b>	<b>599,48</b>	<b>178,70</b>	<b>2,07</b>	<b>23337,62</b>



**Udział powierzchniowy panujących gatunków drzew w typach siedliskowych lasu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie**

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie gatunkiem występującym w najszerszym spektrum siedliskowym jest sosna (drzewostany z panującą sosną nie występują jedynie na LMb, Lw i OI). Dominuje ona na siedliskach borowych oraz na lesie mieszanym świeżym. Na siedlisku lasu świeżego przeważa buk. Siedliska lasu mieszanego wilgotnego, lasu mieszanego bagiennego, lasu wilgotnego i olsu porośnięte są głównie przez olszę.

Głównymi gatunkami panującymi w dominujących typach siedliskowych lasu są:

- Bśw - So (99,82%);
- BMśw - So (97,08%);
- BMw - So (87,51%), Brz (5,80%), Św (5,71%);
- LMśw - So (66,28%), Brz (17,09%), Bk (11,73%).

**Zestawienie powierzchni drzewostanów wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu**

Typ siedlisk. lasu	So, Sow	Md	Św, Jd, Dg, Cis	Bk	Db, Dbs, Dbb, Dbc	Kl, Jw, Wz	Js	Gb	Brz	Oi, Ols	Ak, Os, Wb	Lp	Razem N-ctwo
	powierzchnia w ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
<b>Obręb Czarne</b>													
Bśw	3664,02	0,61	9,79	1,59	0,65				230,78	0,67			<b>3908,11</b>
BMśw	1559,37	8,93	55,63	29,65	53,38			2,49	136,27	6,51	1,72	0,26	<b>1854,21</b>
BMw	150,03		49,31		4,02				53,35	5,94	1,25		<b>263,90</b>
BMb	4,78		0,42		0,21				1,62				<b>7,03</b>
LMśw	336,10	8,14	16,70	75,31	23,30			1,91	97,74	5,76	0,21	0,36	<b>565,53</b>
LMw	9,12		7,81		1,66				11,40	19,82			<b>49,81</b>
LMb	0,33								0,65	3,23			<b>4,21</b>
Lśw	23,40	5,22	1,69	16,78	23,99	0,23		0,96	14,44	0,23		0,14	<b>87,08</b>
Lw										0,75			<b>0,75</b>
OI	1,27		0,35						2,37	32,97			<b>36,96</b>
<b>Razem</b>	<b>5748,42</b>	<b>22,90</b>	<b>141,70</b>	<b>123,33</b>	<b>107,21</b>	<b>0,23</b>		<b>5,36</b>	<b>548,62</b>	<b>75,88</b>	<b>3,18</b>	<b>0,76</b>	<b>6777,59</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>													
Bśw	5562,94	0,28	33,41	1,10	3,18				275,06	1,08			<b>5877,05</b>
Bw	2,96								0,15				<b>3,11</b>
Bb	2,48												<b>2,48</b>
BMśw	1271,18	6,81	72,95	15,47	48,02				114,82	4,87			<b>1534,12</b>
BMw	580,95	0,14	159,16	0,81	10,15				94,23	13,58	0,88		<b>859,90</b>
BMb	3,68		0,70	0,28					3,45	0,28			<b>8,39</b>
LMśw	6,59		2,57	11,98	2,24				3,50	0,93	0,10		<b>27,91</b>
LMw	15,15		2,27	14,88	2,39				6,28	6,18			<b>47,15</b>
LMb									1,91	5,36			<b>7,27</b>
OI	0,86		1,80	0,54					1,17	32,40			<b>36,77</b>
<b>Razem</b>	<b>7446,79</b>	<b>7,23</b>	<b>272,86</b>	<b>45,06</b>	<b>65,98</b>				<b>500,57</b>	<b>64,68</b>	<b>0,98</b>		<b>8404,15</b>
<b>Obręb Rzeczenica</b>													
Bśw	3889,43	0,13	14,62	0,28	0,87				206,82				<b>4112,15</b>
Bw	56,30		3,14						4,37	0,32			<b>64,13</b>
Bb	7,65												<b>7,65</b>
BMśw	1646,31	23,78	80,78	40,68	86,47	0,23			186,96	7,17	0,38		<b>2072,76</b>
BMw	335,80	0,16	65,92	1,32	7,46				36,35	3,66			<b>450,67</b>
BMb	30,72		10,00						3,81	0,18			<b>44,71</b>

Typ siedlisk. lasu	So, Sow	Md	Św, Jd, Dg, Cis	Bk	Db, Dbs, Dbb, Dbc	Kl, Jw, Wz	Js	Gb	Brz	OI, Ols	Ak, Os, Wb	Lp	Razem N-ctwo
	powierzchnia w ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
LMśw	466,43	24,05	40,91	168,89	47,39	0,25		5,66	155,77	18,37	0,95		<b>928,67</b>
LMw	2,90		1,88	0,37	3,13			0,12	3,35	4,97	1,02		<b>17,74</b>
LMb	0,18		0,46		0,37				2,35	11,81	0,37		<b>15,54</b>
Lśw	16,97	3,80	6,56	265,65	42,91	1,14	0,30	4,26	53,63	12,95	0,71	0,46	<b>409,34</b>
Lw					0,29				0,29	0,87			<b>1,45</b>
OI	0,54		1,05	0,41	0,20				0,54	28,33			<b>31,07</b>
<b>Razem</b>	<b>6453,23</b>	<b>51,92</b>	<b>225,32</b>	<b>477,60</b>	<b>189,09</b>	<b>1,62</b>	<b>0,30</b>	<b>10,04</b>	<b>654,24</b>	<b>88,63</b>	<b>3,43</b>	<b>0,46</b>	<b>8155,88</b>
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>													
Bśw	13116,39	1,02	57,82	2,97	4,70				712,66	1,75			<b>13897,31</b>
Bw	59,26		3,14						4,52	0,32			<b>67,24</b>
Bb	10,13												<b>10,13</b>
BMśw	4476,86	39,52	209,36	85,80	187,87	0,23		2,49	438,05	18,55	2,10	0,26	<b>5461,09</b>
BMw	1066,78	0,30	274,39	2,13	21,63				183,93	23,18	2,13		<b>1574,47</b>
BMb	39,18		11,12	0,28	0,21				8,88	0,46			<b>60,13</b>
LMśw	809,12	32,19	60,18	256,18	72,93	0,25		7,57	257,01	25,06	1,26	0,36	<b>1522,11</b>
LMw	27,17		11,96	15,25	7,18			0,12	21,03	30,97	1,02		<b>114,70</b>
LMb	0,51		0,46		0,37				4,91	20,40	0,37		<b>27,02</b>
Lśw	40,37	9,02	8,25	282,43	66,90	1,37	0,30	5,22	68,07	13,18	0,71	0,60	<b>496,42</b>
Lw					0,29				0,29	1,62			<b>2,20</b>
OI	2,67		3,20	0,95	0,20				4,08	93,70			<b>104,80</b>
<b>Ogółem</b>	<b>19648,44</b>	<b>82,05</b>	<b>639,88</b>	<b>645,99</b>	<b>362,28</b>	<b>1,85</b>	<b>0,30</b>	<b>15,40</b>	<b>1703,43</b>	<b>229,19</b>	<b>7,59</b>	<b>1,22</b>	<b>23337,62</b>

W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących zauważalnie mniejsza jest rzeczywista powierzchnia sosny o 2119,28 ha (na Bśw – o 755,91 ha, BMśw – o 824,55 ha, BMw – o 310,98 ha i LMśw – o 199,79 ha), a większa jest głównie powierzchnia brzozy – o 1103,95 ha, świerka – o 464,70 ha, dębów – o 235,09 ha i buka – o 181,51 ha.

### **1.3.6. Zanieczyszczenie powietrza i uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych**

Z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń i metodyki wyróżniania stref, w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie nie określano stref uszkodzenia lasu od emisji przemysłowych. W związku z tym nie sporządzono tabeli klas wieku według stref uszkodzenia (tabela VII).

### **1.3.7. Zestawienie przyjętych przez KZP typów drzewostanu (TD) dla poszczególnych siedlisk leśnych z uwzględnieniem krain przyrodniczo-leśnych**

Uwzględniając ustalenia Komisji Założeń Planu oraz Narady Techniczno Gospodarczej przyjęto następujące typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu z uwzględnieniem rozpoznanych siedlisk przyrodniczych.

**Przyjęte typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe upraw**

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD		Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)			
1	2	3	4	5		6	
<b>Bs</b>	-	So	Brz			So 90, Brz 10	
	91T0	So	Brz			So 90, Brz 10	
<b>Bśw</b>	-	So	Brz	Jrz			So 80-90, Brz i in. 10-20
	91T0	So	Brz			So 80-90, Brz i in. 10-20	
<b>Bw</b>	-	So	Św, Brz	Ol			So 80, Św i in. 20
		ŚwSo	Brz	Ol			So 60, Św 30, Brz i in. 10
		ŚwBrz	So	Ol			Brz 50, Św 30, So i in. 20
		SoŚw	Brz	Ol			Św 40-50, So 40-50, Brz i in. 10
	2180	SoBrz		Ol, Jrz, Czm			Brz 70, So 30
<b>Bb</b>	-	So	Brz	Ol			So 80-90, Brz i in. 10-20
	91D0*	So	Brz			So 90, Brz 10	
<b>BMśw</b>	-	So	Bk, Db, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Jrz, Gb			So 80, Bk i in. 20
		JdSo	Db, Bk, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Jrz, Gb			So 60, Jd 30, Db i in. 10
		BkSo	Db, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb			So 60-70, Bk 20-30, Db i in. 10-20
		BkSo #	Db, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb			So 80-90, Db i in. 10-20
		ŚwSo	Db, Md, Brz	Kl, Lp, Jrz, Gb			So 60, Św 30, Db i in. 10
		DbSo	Bk, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb			So 60-70, Db 20-30, Bk i in. 10-20
	9110	SoBk	Db	Kl, Os, Jrz			Bk 60, So 30, Db i in. 10
	9130	SoBk	Db	Kl, Lp, Jrz, Gb			Bk 60, So 30, Db i in. 10
	9190	Db	So, Brz	Bk, Os			Db 80, So i in. 20
	9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz			Db 40, Bk 30, So i in. 30
<b>BMw</b>	-	ŚwSo	Db, Brz	Kl, Lp, Ol			So 50, Św 30, Db i in. 20
		SoŚw	Db, Brz	Kl, Lp, Ol			Św 40, So 40, Db i in. 20
		DbSo	Św, Brz	Kl, Lp, Ol			So 60-70, Db 20-30, Św i in. 10-20
		So	Db, Św, Brz	Kl, Lp, Ol			So 70, Db i in. 30
		BrzSo	Db, Św	Kl, Lp, Ol			So 50, Brz 30, Św i in. 20
		ŚwBrz	So, Db	Kl, Lp, Ol			Brz 50, Św 30, So i in. 20
	9190	SoDb	Brz, Bk	Kl, Ol, Os, Jrz			Db 50, So 30, Bk i in. 20
	9190	Db	So, Brz	Ol, Os			Db 80, So i in. 20
9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz			Db 40, Bk 30, So i in. 30	
<b>BMb</b>	-	So	Brz, Św	Ol			So 80, Brz 10, Św 10
		SoŚw	Brz, Db	Ol			Św 50, So 30, Brz i in. 20
		ŚwSo	Brz				So 50, Św 30, Brz i in. 20
		BrzSo	Św	Ol			So 50, Brz 30, Św i in. 20
		SoBrz	Św	Ol			Brz 60, So 30, Św i in. 10
	91D0*	SoBrz	Św	Ol			Brz 60, So 30, Św i in. 10
	91D0*	So	Brz				So 90, Brz 10
	91D0*	Brz	So				Brz 90, So 10

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD		Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)			
1	2	3	4	5	6		
<b>LMśw</b>	-	Bk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 80, Db i in. 20		
		SoBk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 50, So 40, Db i in. 10		
		BkSo	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 60, Bk 30, Db i in. 10		
		BkSo #	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 90, Db i in. 10		
		DbSo	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 60, Db 30, Bk i in. 10		
		SoDb	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Db 50, So 30, Bk i in. 20		
		SoJd	Db, Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Jd 40, So 30, Db i in. 30		
		ŚwDb	So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Db 50, Św 30, Bk i in. 20		
		BkŚw	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Św 50, Bk 30, Db i in. 20		
		ŚwBk	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 50, Św 30, Db i in. 20		
	9110	Bk	Db, So, Brz, Md	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20		
	9130	Bk	Db, Lp, Gb, Brz, Md	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20		
	9160	GbDb	Bk, So, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20		
	9160	BkDb	Gb, So, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20		
	9160	Db	Bk, So, Gb, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 70, Bk i in. 30		
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os, Md	Gb, Lp, Kl	Db 80, So i in. 20		
	9190	BkDb	So, Brz, Os, Md	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20		
	<b>LMw</b>	-	SoDb	Św, Bk, Brz	Jw, Kl, Lp, Os	Db 50, So 30, Św i in. 20	
			DbSo	Św, Brz, Bk	Jw, Kl, Lp, Os	So 50, Db 30, Św i in. 20	
BrzOl			Św	Jw, Kl, Lp, Os	Ol 60, Brz 30, Św i in. 10		
ŚwSo			Db, Bk, Brz	Jw, Kl, Lp, Os	So 40, Św 30, Db 20, Bk i in. 10		
SoŚw			Db, Ol	Jw, Kl, Lp, Os	Św 50, So 30, Db i in. 20		
ŚwDb			So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Db 60, Św 30, So i in. 10		
DbŚw			So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Św 60, Db 30, So i in. 10		
9110		Bk	Db, So, Ol	Jw, Kl, Lp	Bk 80, Db i in. 20		
9160		GbDb	Bk, Brz, Os	Kl, Gb, Lp, Os	Db 60, Gb 30, Bk i in. 10		
9160		BkDb	Gb, Lp, Brz, Jw	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20		
9160		Db	Gb, Bk, Brz, Ol, Os	Lp, Kl	Db 80, Gb i in. 20		
9190		BkDb	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20		
9190		Db	So, Brz, Ol	Kl, Os	Db 80, So i in. 20		



Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD		Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)		
1	2	3	4	5	6	
<b>Lmb</b>	-	Ol	Brz, So, Św		Ol 70-80, Brz i in. 20-30	
		BrzOl	Św, So	Wb	Ol 50, Brz 30, Św i in. 20	
	91D0*	SoBrz	Ol	Ol	Brz 60, So 30, Ol i in. 10	
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10	
<b>Lśw</b>	-	Bk	Db, Md, So, Św, Dg	Jw, Lp, Czur, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10	
		DbBk	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czur, Jb, Gr	Bk 60, Db 30, Md i in. 10	
		BkJd	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czur, Jb, Gr	Jd 50, Bk 30, Db i in. 20	
		JdBk	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czur, Jb, Gr	Bk 50, Jd 30, Db i in. 20	
		BkDb	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czur, Jb, Gr	Db 60, Bk 30, Md i in. 10	
	9110	Bk	Db, So, Md	Jw, Kl, Lp	Bk 90, Db i in. 10	
	9110	DbBk	So, Lp, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Bk 70, Db i in.30	
	9130	Bk	Db, Gb, Md	Jw, Lp, Czur, Jb, Gr	Bk 80-90, Db i in. 10-20	
	9160	GbDb	Bk, Lp, Md	Jw, Czur, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20	
	9160	Db	Gb, Bk, Lp, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20	
	9160	GbBk	Db, Lp, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Bk 50, Gb 30, Lp i in. 20	
	9160	BkDb	Gb, Lp, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
	9160	LpDb	Gb, Bk, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20	
	9190	BkDb	So, Brz, Os, Md	Kl, Gb	Db 60, Bk 30, Jw. i in. 10	
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os, Md	Gb, Lp, Kl	Db 80, Bk i in. 20	
	9190	DbBk	Gb, Lp, Md	Jw, Czur, Jb, Gr	Bk 50, Db 30, Jw. i in. 20	
	<b>Lw</b>	-	JsDb	Św, Wz, Jw	Kl, Lp, Czur, Brz	Db 70, Js 20, Św i in. 10
Db			Św, Js, Wz, Jw	Kl, Lp, Czur, Brz	Db 80-90, Św i in. 10-20	
9130		Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czur, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10	
9160		BkDb	Gb Jw, Lp	Czur, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
9160		Db	Gb, Bk, Jw	Lp, Czur, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20	
9160		GbDb	Bk, Lp, Jw	Kl, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Bk I in. 20	
91E0*		Ol	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20	
91E0*		JsOl	Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10	
91F0		JsWzDb	Lp, Gb	Kl, Ol, Tp, Czm	Db 40, Wz 30, Js i in. 30	
91F0		JsWz	Db, Ol	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30	
91F0	Db	Wz, Js	Kl, Gb, Czm	Db 80, Wz i in. 20		
<b>Lł</b>	-	JsDb	Wz, Gb, Jw, Kl, Lp	Św, Ol, Tp, Wb	Db 60, Js 30, Wz i in. 10	
		Db	Js, Wz	Św, Lp, Ol	Db 70, Js i in. 30	
	91F0	Db	Js, Wz	Lp, Ol	Db 70, Js i in. 30	
	91F0	JsWz	Db, Ol	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30	
	91F0	JsWzDb	Lp, Gb	Ol, Kl, Tp, Wb	Db 40, Wz 30, Js 20, Lp i in. 10	
	91E0*	JsOl	Brz, Wz	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10	

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD			Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)	
1	2	3	4	5	6
	91E0*	OIJ	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
OI	-	Ol	Js, Brz, Wz, Św		Ol 90, Js i in. 10
	91E0*	Ol	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 90, Js i in. 10
	91E0*	Ol**	Js	Kl, Lp	Ol 90, Js i in. 10
OIJ	-	Ol	Js, Wz	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20
	-	OIJ	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
	91E0*	OIJ	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
	91E0*	JsOl	Brz, Wz	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10
	91E0*	Ol	Js, Wz	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20
	91E0*	Ol	Js, Wz	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20

9160 - Grab należy wprowadzić w zmieszaniu grupowym i kępowym. Dopuszcza się wprowadzenie grabu w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu.

\* - siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

\*\* - źródłiskowe lasy olszowe na niżu

# - drzewostan sosnowy z dolnym piętrzem bukowym, które przewiduje się wprowadzić gdy sosna osiągnie wiek 30-40 lat (po pierwszej prawidłowo przeprowadzonej TW). Liczba wprowadzanych sadzonek buka 3-5 tys. szt./ha (ZHL 2012). Jeżeli dolne piętro ma w przyszłości ukształtować następną generację drzewostanu należy wprowadzać buk w formie grup i kęp o więźbie odpowiedniej dla gatunku.

W uzasadnionych sytuacjach Nadleśniczy może wybrać, uwzględniając lokalne warunki siedliskowe i doświadczenie terenowe, inny TD, niż podany przy opisach taksacyjnych, jednakże mieszczący się w wymienionych wariantach dla danego typu siedliskowego lasu.

Ustalając składy gatunkowe na gruntach porolnych należy brać pod uwagę aktualnie obowiązujące wytyczne i zarządzenia.

### 1.3.8. Ocena walorów genetycznych lasu

Według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie wykazu obszarów i map regionów pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego (Dz. U. 2015, poz. 1425) w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zostały przyjęte następujące regiony pochodzenia leśnego materiału podstawowego (LMP): Brz 30, Bk 30, Dbb 30, Dbs 30, Jd 10, Md 10, Ol 30, So 30 (dla gminy Biały Bór) i So 31 (dla gmin powiatu człuchowskiego), Św 10.

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie bazę nasienną stanowią:

- wyłączone drzewostany nasienne,
- gospodarcze drzewostany nasienne,
- drzewa mateczne,
- źródła nasion.

Wykaz obiektów selekcji nasiennej zamieszczony jest w tomie II.

**a) Wyłączone drzewostany nasienne**

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie posiada pięć wyłączonych drzewostanów nasiennych sosny w siedmiu pododdziałach o łącznej powierzchni 48,84 ha.

Ich lokalizację i krótki opis taksacyjny przedstawiono w tabeli.

**Wykaz wyłączonych drzewostanów nasiennych (WDN)**

Oddział pododdział	Nr. rej. RLMP	Pow. ha	Rok uznania	Typ siedliskowy lasu	Opis drzewostanu (skład, wiek, zadrz., pierśnica/wysokość, bonitacja, jakość)
1	2	3	4	5	6
Obręb Czarne					
228h	9452	6,20	1996	Bśw	9So 155-1,1-49/28-II-1
244c	15451	8,32	1989	Bśw	9So 145-1,2-43/27-II-1
244f		8,90		Bśw	9So 125-1,1-38/25-II-1
260d	9451	6,39	1989	Bśw	So 135-1,2-36/25-II-1
Razem obręb Czarne		29,81			
Obręb Międzybórz					
38f	55436	1,96	2012	BMśw	So 105-0,9-38/27-I-1
38h		7,52		Bśw	So 105-1,0-35/25-II-1
106c	9453	9,55	1996	Bśw	So 125-1,0-35/25-II-1
Razem obręb Międzybórz		19,03			
<b>Ogółem</b>		<b>48,84</b>			

**b) Drzewostany zachowawcze**

Nadleśnictwo ma dwa drzewostany zachowawcze zlokalizowane w trzech pododdziałach o łącznej powierzchni 11,02 ha.

Ich lokalizację i krótki opis taksacyjny przedstawiono w tabeli.

**Wykaz drzewostanów zachowawczych (DZ)**

Oddział pododdział	Nr. rej. RLMP	Pow. ha	Typ siedliskowy lasu	Opis drzewostanu (skład, wiek, zadrz., pierśnica/wysokość, bonitacja, jakość)
1	2	3	4	5
Obręb Rzeczenica				
14b	884	1,00	BMb	So 215-0,3-55/20-IV-2
14c		5,11	BMb	So 215-0,4-55/20-IV-2
157Ab	4832	4,91	Bw	9So 215-0,8-49/28-II-2
<b>Ogółem</b>		<b>11,02</b>		

### c) Gospodarcze drzewostany nasienne

Według stanu na 01.01.2022 r. na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zaewidencjonowano gospodarcze drzewostany nasienne w 96 wyłączeniach o łącznej powierzchni 445,03 ha.

#### Zestawienie powierzchni gospodarczych drzewostanów nasiennych (GDN)

Gatunek panujący	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
So	159,94	172,46	38,83	371,23
Bk			36,33	36,33
Dbs			11,84	11,84
Dbc			1,08	1,08
Brz		12,13	5,61	17,74
OI		6,81		6,81
<b>Ogółem</b>	<b>159,94</b>	<b>191,40</b>	<b>93,69</b>	<b>445,03</b>

Szczegółowa lokalizacja GDN - ów przedstawia się następująco:

➤ obręb Czarne – w oddz.:

- ❖ sosnowe – 132f,g, 134c, 140h, 144j, 157f, 162d,i,j, 163c,j, 174b, 187d,j, 211b,c, 245d, 259f,h, 265b,f, 274c,h, 302h, 303d, 320d, 341j;

➤ obręb Międzybórz – w oddz.:

- ❖ sosnowe – 36c,g, 48m, 59b, 79d, 183f, 189c,i, 197g,j,p,t, 206g,j, 210c, 246f, 254k,l, 258f, 264h, 265m, 267l, 276k,m, 278i,k, 279j, 280g, 287c, 292h, 299j, 312f,k, 322h, 324b,f, 327f, 336h,k, 337i, 344h,k, 348h, 353g;
- ❖ brzozone – 77g, 169d, 180f;
- ❖ olszowe – 180d,i,j,l;

➤ obręb Rzeczenica – w oddz.:

- ❖ sosnowe – 8g, 87g, 92l, 97i, 100k, 136h,m,o, 139j, 159i;
- ❖ bukowe – 193h, 309d, 311l, 313c;
- ❖ dębowe (Dbs) – 236l, 237i;
- ❖ dębowe (Dbc) – 193f;
- ❖ brzozone – 299c.

### d) Drzewa mateczne

Na terenie Nadleśnictwa uznano 13 drzew matecznych, w oddz.:

### Wykaz drzew matecznych

Oddział pododdział	Gatunek	Sztuk	Nr rejestrowy IBL	Nr. rej. LMP
1	2	3	4	5
Obręb Czarne				
228h	So	1	411	18277
244c	So	1	6519	18834
244f	So	2	10569, 10570	55446, 55445
345g	So	1	6520	18644
Razem		5		
Obręb Międzybórz				
38c	So	1	10571	55443
38h	So	1	10572	55441
106c	So	3	6517, 6518, 9934	18832, 18833, 22080
240i	So	3	1231-1233	18767, 18768, 18303
Razem		8		
<b>Ogółem</b>		<b>13</b>		

### e) Źródła nasion

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie do źródeł nasion zaliczono drzewa w oddz.:

### Wykaz źródeł nasion

Oddział pododdział	Gatunek panujący	Sztuk	Nr. rej. LMP
1	2	3	4
Obręb Czarne			
308d	Lpd	20	15397
308i	Lpd	10	15398
Razem		30	
Obręb Międzybórz			
105g	Ols	16	15484
105i	Lpd	2	15399
105k	Ols	10	15485
137m	Js	4	15486
138m	Lpd	5	15483
138w	Gb	11	15487

Oddział pododdział	Gatunek panujący	Sztuk	Nr. rej. LMP
1	2	3	4
139a	Gb	3	15488
351l	Kl	4	15401
370c	Kl	4	15400
Razem		59	
Obręb Rzeczenica			
236h	Jw	3	14572
279g	Ak	2	15402
293d	Gb	10	19994
294a	Kl	7	20015,20016
Razem		22	
<b>Ogółem</b>		111	

#### **f) Uprawy pochodne i zachowawcze**

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zatwierdzono do realizacji 9 bloków upraw pochodnych, w tym:

##### Obręb Czarne

Blok III (dla So) – obejmuje oddz.: 228g-j, 229c-i, 230a-c,g,i,k;

- łączna powierzchnia - 59,82 ha;
- pochodzenie sadzonek - WDN - Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, obręb Czarne oddz. 228h;

Blok VIII (dla Bk) – obejmuje oddz.: 60b,g;

- łączna powierzchnia - 16,64 ha;
- pochodzenie sadzonek - WDN – Nadleśnictwo Szczecinek, obręb Szczecinek oddz. 138o;

Blok IX (dla So) – obejmuje oddz.: 282d-g, 283a;

- łączna powierzchnia - 34,45 ha;
- pochodzenie sadzonek - WDN - Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, obręb Międzybórz oddz. 38f,h;

##### Obręb Międzybórz

Blok I (dla So) – obejmuje oddz.: 129b,c,f, 149, 150, 163, 164a-c;

- łączna powierzchnia - 67,37 ha;
- pochodzenie sadzonek - WDN - Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, obręb Czarne oddz. 260d;

Blok IV (dla So i Dbb) – obejmuje oddz.: 187c-i, 188, 189s,t, 197a-n,p-t, 198a,b;

– łączna powierzchnia - 88,73 ha;

– pochodzenie sadzonek - WDN – Czarne Człuchowskie,  
obręb Czarne oddz. 228h;

Blok V (dla So) – obejmuje oddz.: 90d,h, 110b-g, 111a-g, 114b,d-g, 124a-g;

– łączna powierzchnia - 74,64 ha;

– pochodzenie sadzonek - WDN – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie,  
obręb Czarne oddz. 244c,f;

#### Obręb Rzeczenica

Blok II (dla So) – obejmuje oddz.: 168d-g, 207, 208;

– łączna powierzchnia - 59,08 ha;

– pochodzenie sadzonek - WDN - Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie,  
obręb Międzybórz oddz. 106c;

Blok VI (dla So) – obejmuje oddz.: 196b-h;

– łączna powierzchnia - 22,14 ha;

– pochodzenie sadzonek - WDN – Czarne Człuchowskie, obręb Czarne  
oddz. 228h;

Blok VII (dla So) – obejmuje oddz.: 135, 136a,c,f-o, 137a;

– łączna powierzchnia - 80,77 ha;

– pochodzenie sadzonek - WDN – Nadleśnictwo Niedźwiady,  
obręb Rudawa – 321b,c, 322f;

Według stanu na 1.01.2022 r. Nadleśnictwo posiada 257,15 ha upraw pochodnych.

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion	Numer bloku
1	2	3	4
Obręb Czarne			
60g	4,00 pods	Bk – WDN – Szczecinek/Szczecinek – 138o	VIII
228i	6,49	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
229c	2,27	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
229d	3,69	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
229f	4,45	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
229g	3,74	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
229h	4,03	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
230a	2,52	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion	Numer bloku
1	2	3	4
230b	2,49	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
230c	1,20	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
230g	1,22	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
230i	2,18	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
230k	2,65	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	III
240c	4,02	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	poza blokiem
241c	5,77	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	poza blokiem
241d	4,97	So – PN – Niedźwiady/Przechlewo – 167f	poza blokiem
Razem	55,69	w tym: So-51,69 ha, Bk-4,00 ha	
Obręb Międzybórz			
83g	1,60	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	poza blokiem
90h	3,02	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
110b	4,04	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
110c	3,47	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
110d	3,67	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
110f	4,57	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
111a	1,85	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
111b	2,05	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
111d	2,06	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
114b	3,97	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
114d	3,92	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
114f	4,31	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
114g	2,52	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
124a	1,94	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
124b	1,89	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
124d	1,94	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 244c,f	V
129b	3,37	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
129f	2,49	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I



Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion	Numer bloku
1	2	3	4
149a	2,56	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
149c	4,10	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
149d	3,38	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
149f	2,74	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
149i	1,09	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
163a	2,29	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
163f	3,83	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 260d	I
187c	2,40	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
187d	3,44	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
187f	3,31	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
187g	3,04	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
187h	3,43	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188b	3,43	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188c	2,66	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188d	3,22	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188f	2,82	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188g	2,74	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188j	0,84	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188k	1,73	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188l	0,89	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
188o	0,91	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
189s	0,79	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
189t	2,04	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197a	1,35	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197b	1,34	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197c	1,29	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197d	1,26	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197h	0,83	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion	Numer bloku
1	2	3	4
197k	0,68	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197l	0,78	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197m	0,86	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197n	1,46	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
197r	1,63	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
198b	5,40	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	IV
Razem	127,24	w tym: So-127,24 ha	
Obręb Rzeczenica			
135a	3,96	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
135b	3,99	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136a	1,35	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136c	1,49	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136f	0,82	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136i	2,72	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136j	3,85	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
136k	2,53	So – WDN – Niedźwiady./Rudawa – 321b,c, 322f	VII
168d	4,58	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
168g	4,18	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
196b	6,19	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	VI
196c	3,88	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	VI
196d	3,89	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	VI
196g	3,55	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	VI
196h	4,12	So – WDN – Czarne Czł./Czarne – 228h	VI
207a	3,84	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
207b	3,94	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
208a	4,10	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
208b	3,79	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
208c	3,87	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion	Numer bloku
1	2	3	4
208g	3,58	So – WDN – Czarne Czł./Międzybórz – 106c	II
Razem	74,22	w tym: So-74,22 ha	
<b>Ogółem</b>	<b>257,15</b>	w tym: So – 253,15 ha; Bk – 4,00 ha.	

Uprawy pochodne w blokach zajmują – 240,79 ha, poza blokami – 16,36 ha.

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zatwierdzono do realizacji 1 blok upraw zachowawczych:

#### Obręb Rzeczenica

Blok UZ (dla So) – obejmuje oddz.: 155a,b,d,g;

– łączna powierzchnia - 10,18 ha;

– pochodzenie sadzonek - DZ - Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie, obręb Rzeczenica oddz. 157Ab;

#### **Wykaz upraw zachowawczych**

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion
1	2	3
Obręb Międzybórz		
252l	0,40	Czarne Czł./Międzybórz – 262a
Razem	0,40	
Obręb Rzeczenica		
14b	1,00	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 14b
14c	5,11	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 14b
155a	3,75	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 157A/b (w bloku)
Razem	9,86	
<b>Ogółem</b>	<b>10,26</b>	

Oprócz tego Nadleśnictwo posiada 2,25 ha upraw testujących.

#### **Wykaz upraw testujących**

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion
1	2	3
Obręb Międzybórz		
337d	2,25	DM – RDLP Szczecinek i RDLP Gdańsk
<b>Ogółem</b>	<b>2,25</b>	

### g) Produkcja szkółkarska

Na terenie Nadleśnictwa w obrębie Międzybórz funkcjonuje gospodarstwo szkółkarskie, prowadzące szkółkę leśną zlokalizowaną w oddz.: 60g, 106b,h, 138n, 139b o powierzchni manipulacyjnej 12,49 ha. Powierzchnia produkcyjna, przeznaczona bezpośrednio do produkcji materiału sadzeniowego wynosi 8,25 ha.

#### Wykaz szkólek

Oddział poddz.	Na gruntach związanych z gospodarką leśną	Na gruntach leśnych (podokapowa)
	Powierzchnia w ha – manipulacyjna/produkcyjna	
1	2	3
Obręb Międzybórz		
60g	1,55	-
106b	0,96	-
106h	3,32	-
138n	0,96	-
139b	5,70	-
<b>Razem</b>	<b>12,49/8,25</b>	<b>-</b>

### 1.3.9. Ogólna ocena stanu środowiska przyrodniczego

Na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jak i w jego zasięgu terytorialnym znajdują się następujące formy ochrony przyrody: rezerwy przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, ochrona gatunkowa roślin i zwierząt. Wszystkie te formy ochrony zostały szczegółowo omówione w programie ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie.

#### 1.3.9.1. Opis walorów przyrodniczych Nadleśnictwa

##### Zestawienie cennych obiektów przyrodniczych

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa					9/4 %
				lasy (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	%	razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwy przyrody	4	474,27	474,27	451,60	95	22,67	5	474,27	100
Obszary chronionego krajobrazu	2	13993,26	2788,27	1315,49	91	129,51	9	1445,00	52
Obszary Natura 2000 – SOO	2	828,06	245,55	53,20	25	162,61	75	215,81	88
Pomniki przyrody	9	X	X	X	X	X	X	X	X

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa					9/4 %
				las (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	%	razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Strefy ochrony gatunkowej	5	51,54	51,54	51,54	100	-	-	51,54	100
Siedliska przyrodnicze	205 poddz	brak danych		486,59	71	196,16	29	682,75	X
Ostoje różnorodności biologicznej	85 poddz	141,04	141,04	141,04	100	X	X	141,04	100



**Obręb Czarne oddz. 118f – pomnik przyrody Dbs**

### **1.3.9.2. Dominujące funkcje lasu i kategorie ochronności**

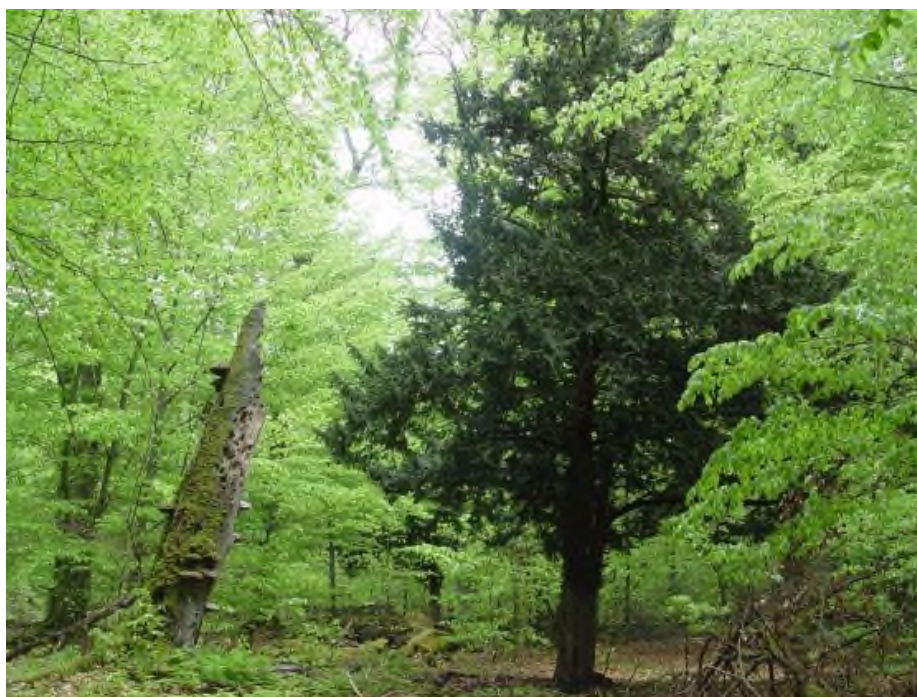
#### Rezerваты przyrody

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zlokalizowane są cztery rezerваты przyrody:

- „Dolina Gwdy” – położony jest w obrębie leśnym Czarne, w leśnictwach: Czarne, Sierpowo, Prądy, obejmuje obszar 425,96 ha, utworzony w 1998 r.;
- „Międzybórz” – położony jest w obrębie leśnym Międzybórz, w leśnictwie Dzików, obejmuje obszar 1,64 ha, utworzony w 1961 r.;
- „Cisy w Czarnem” – położony jest w obrębie leśnym Międzybórz, w leśnictwie Dzików, obejmuje obszar 26,29 ha, utworzony w 1957 r.;
- „Osiedle Kormoranów” – położony jest w obrębie leśnym Rzeczenica, w leśnictwie Pakotulsko, obejmuje obszar 20,38 ha, utworzony w 1956 r.

**Zestawienie powierzchni rezerwatów w zasięgu Nadleśnictwa**

Lp.	Nazwa rezerwatu	Na gruntach Nadleśnictwa	Wg aktu prawnego
		Powierzchnia – ha	
1	2	3	4
1.	Dolina Gwdy	425,96	424,60
2.	Międzybórz	1,64	1,64
3.	Cisy w Czarnem	26,29	26,29
4.	Osiedle Kormoranów	20,38	20,38
<b>Razem</b>		<b>474,27</b>	<b>472,91</b>



**Oddz. 262 – rezerwat „Cisy w Czarnem”**

Ze względu na główną (dominującą) funkcję, lasy Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie (23784,29 ha) podzielono na:

- lasy rezerwatowe - 438,18 ha (1,9%),
- lasy ochronne - 6972,65 ha (29,3%),
- lasy gospodarcze - 16373,46 ha (68,8%).

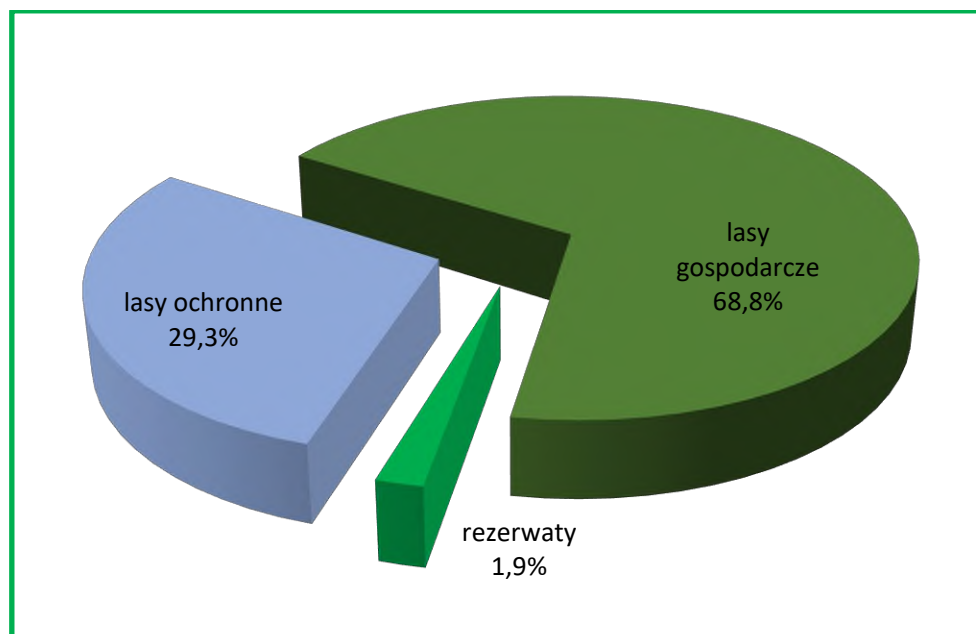
W Nadleśnictwie przyjęto podział lasu na kategorie ochronności zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska z dnia 22 sierpnia 2002 r. (BOA-lplo/211/2011/2002).

Różnice w obrębach Czarne i Międzybórz w stosunku do Decyzji wynikają z przekazania gruntów do Nadleśnictw Czarnobór i Szczecinek. Aktualna powierzchnia lasów ochronnych jest zgodna z poprzednim planem urządzenia lasu wg stanu na dzień 01.01.2012 r.

**Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności**

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerваты	391,24	26,56	20,38	438,18	1,9
2.	Lasy ochronne - razem	3214,69	2051,65	1706,31	6972,65	29,3
	w tym:					
	Lasy glebochronne, wodochronne			36,36	36,36	0,2
	Lasy wodochronne	1354,44	1173,56	1611,66	4139,66	17,4
	Lasy wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	40,35	352,56		392,91	1,6
	Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych (GPW), wodochronne	352,28			352,28	1,5
	Lasy stanowiące drzewostany nasienne	29,81			29,81	0,1
	Lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne		9,55	11,02	20,57	0,1
	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej			47,27	47,27	0,2
	Lasy położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	17,59	515,98		533,57	2,2
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	694,51			694,51	2,9

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6	7
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	118,72			118,72	0,5
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	606,99			606,99	2,6
3.	Lasy gospodarcze	3294,81	6490,19	6588,46	16373,46	68,8
<b>OGÓŁEM</b>		<b>6900,74</b>	<b>8568,40</b>	<b>8315,15</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,0</b>



**Udział dominujących funkcji lasu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie**

Szczegółowe zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów Nadleśnictwa według głównych funkcji lasu zawiera tabela III, zamieszczona w załącznikach do elaboratu oraz przy opisach taksacyjnych.



Lasy ochronne**Lokalizacja lasów ochronnych**

Kategoria ochronności	Oddziały i pododdziały	Pow. w ha
1	2	3
<b>Obręb Czarne</b>		
Lasy wodochronne	222, 222A, 223-225, 237-240, 242, 243, 255-257, 259, 260a-c, f--h, 275-278, 288-296, 298, 303-313, 314a-d, 314A, 315a-g, 315A, 316a-d, 317, 318, 323, 344, 345, 348, 349, 350, 351f-i, 352-356	1354,44
Lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	65a-d,i-k, 67a-g, 68a-d	40,35
Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych (GPW), wodochronne	187-190, 198-201, 211-213, 217-220	352,28
Lasy stanowiące drzewostany nasienne	228h, 244c,f, 260d	29,81
Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	64, 65h (stary 64d), 66a,b,d-g	17,59
Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	78c-i, 88, 97, 107b-g, 108, 109, 121, 122, 128f-i, 129-131, 138d-i, 139c-l, 140-143, 148b, 149a,b, 150a,b,d-i, 151-155, 161f, 162a-d, 163a-f, 164a-d, 165-167, 177c, 178a-c	694,51
Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	67h-m, 68f,h,i, 71, 81, 91, 100, 113, 118	118,72
Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	66h-k, 69, 70, 78a,b, 79, 80, 89, 90, 98, 99, 110-112, 117, 123-125, 132-134, 144, 145, 156, 157	606,99
<b>Razem obręb Czarne</b>		<b>3214,69</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>		
Lasy wodochronne	3A, 7A, 39, 40, 41a-c, 48, 49, 51a,b, 52, 61, 62, 70, 77, 84, 88b-d,g, 96, 106a,d,f, 107, 108b-k,m, 116, 121b-j, 129, 139, 140, 149, 150, 164, 170a,d, 180, 191, 192, 201, 236, 248, 260, 270, 282, 294, 306, 307a,b,f,h-k, 320-323, 331-333, 339, 340, 342-353	1173,56
Lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	210, 222, 234, 246, 258, 268, 280, 292, 304, 305, 316-319	352,56
Lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne	106c	9,55
Lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących	207n, 208, 209, 211, 220d-l, 221, 223, 232f-m,o, 233, 235, 244g-i,l,n, 245, 247, 256c-f,j-l, 257, 259, 266g-k, 267, 269, 278i,j, 279, 281, 291d-i, 293, 303j,k, 341	515,98

Kategoria ochronności	Oddziały i pododdziały	Pow. w ha
1	2	3
ponad 50 tys. mieszkańców		
Razem obręb Międzybórz		2051,65
Obręb Rzeczenica		
Lasy glebochronne, wodochronne	99a, 217a,h, 236a,b,d,h,l, 237i, 237Ab,h, 238r	36,36
Lasy wodochronne	9, 10a-f,h,j-m, 10A, 22c, 23, 24, 40-42, 46, 66-68, 68A, 69, 70a-c, 90b-d,g-j, 91, 92, 94a,c, 95a,c-f, 96a-g, 97a-f, 98f-j,t,w, 99b-j, 100a-f, 122-128, 130t, 131c,d, 151-157, 157Aa,c,d,h-k, 158, 160Ab,c, 180-188, 190-192, 192A, 192B, 198, 216, 217b, 236c,g,i-k, 237f-hj-l, 237Aa,c,d,g, 238a,c,d,g-i,l,n-p,s,t, 240, 240A, 241, 242, 247-250, 250A, 250B, 312, 313, 314b,f-h, 315	1611,66
Lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne	14b,c, 157Ab	11,02
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	197a,g-j,l-s, 197A	47,27
Razem obręb Rzeczenica		1706,31
<b>Razem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>		<b>6972,65</b>

### 1.3.9.3. Zagrożenia środowiska przyrodniczego

Zagrożenia środowiska leśnego można podzielić na trzy zasadnicze grupy: abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne. Problemy te zostały omówione w Programie ochrony przyrody oraz w dalszej części elaboratu, w rozdziałach „Ochrona lasu” i „Ochrona przeciwpożarowa”.

Z grupy zagrożeń *abiotycznych* na omawianym terenie największe znaczenie mają silne, wywalające wiatry, okiść, przymrozki wczesne i późne oraz okresowo występujące susze. Gwałtowne wiatry wieją przeważnie w okresie wczesnej wiosny i późnej jesieni, a powodowane przez nie uszkodzenia mają w większości charakter pojedynczych złomów i wywrotów; rzadko zniszczeniu ulegają całe drzewostany. Innym zagrożeniem abiotycznym jest okiść. Uszkodzeniom pod wpływem mokrego, ciężkiego śniegu ulegają przeważnie pojedyncze drzewa i grupy drzew, ale mogą się zdarzyć szkody obejmujące całe pododdziały, szczególnie w drzewostanach niedostatecznie pielęgnowanych w okresie młodnika i drągowiny. W wyniku przymrozków cierpią głównie młode uprawy. Groźne są przymrozki późno-wiosenne, powodujące często zmrzanie pędów buka, dębu i świerka. Mniej groźne są przymrozki wczesno-jesienne. Deficyt wilgoci powodowany długotrwałym brakiem opadów w okresie wczesnowiosennym i letnim jest jedną z głównych przyczyn osłabienia i obumierania sadzonek w nowo założonych uprawach. W okresach tych zdecydowanie zwiększa się również zagrożenie pożarowe. Z kolei w przypadku dłuższych intensywnych opadów deszczu mogą się zdarzyć lokalne okresowe podtopienia drzewostanów, szczególnie na glebach zwięzłych. W takich warunkach ważne jest utrzymanie ciągłej sprawności rowów melioracyjnych.

Spośród czynników *biotycznych* największym zagrożeniem dla lasów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie mogą być gradacje pierwotnych i wtórnych szkodników owadzych, występowanie grzybów pasożytniczych oraz zagrożenie ze strony ssaków roślinożernych.

Ze szkodników pierwotnych lasom Nadleśnictwa najczęściej zagraża brudnica mniszka, a ze szkodników wtórnych kornik drukarz.

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie na powierzchni 8378,29 ha stwierdzono występowanie ognisk gradacyjnych rozrodu pierwotnych szkodników sosny.

Z grzybów pasożytniczych najgroźniejszym jest korzeniowiec wieloletni, występujący przeważnie na gruntach porolnych. Z innych patogenów grzybowych wymienić należy osutki sosny i zgorzel siewek.

Duże znaczenie mają również ssaki roślinożerne. Uszkodzenia w postaci spałowania i zgryzania upraw i młodników występują dość często i mają bezpośredni wpływ na jakość hodowlaną tych drzewostanów.

Z czynników *antropogenicznych* tutejszym lasom zagrażają: zanieczyszczenia wód i gleb, niewłaściwa gospodarka odpadami, pożary oraz zagrożenia wynikające z bezpośredniego negatywnego oddziaływania człowieka na lasy. Uciążliwym problemem dla Nadleśnictwa jest zaśmiecanie lasów, szczególnie przy drogach publicznych, oraz wywożenie śmieci do lasu i tworzenie „dzikich wysypisk”.

## **1.4. CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW EKONOMICZNYCH GOSPODARKI LEŚNEJ ORAZ PROGNOZA SPODZIEWANEGO WYNIKU EKONOMICZNEGO**

### **1.4.1. Syntetyczna ocena uwarunkowań ekonomicznych gospodarki leśnej w granicach zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa**

#### Opis czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych

Wśród czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych wymienić należy:

- udział lasów i olsów w typach siedliskowych lasu, który w warunkach Nadleśnictwa wynosi 9,63%,
- udział gatunków liściastych (jako gatunków panujących), który wynosi 5,91% powierzchni gruntów zalesionych,
- udział drzewostanów młodszych oraz odnawianych (I kl. w. + II kl. w. + KO + KDO) wynoszący 33,51% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych,
- zagrożenie pożarowe ocenione na średnie – II kategoria zagrożenia pożarowego,
- lasy innej własności (osób fizycznych, prawnych), które w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zajmują łącznie powierzchnię 241,40 ha,
- kradzieże drewna; w poprzednim okresie gospodarczym ujawniano średniorocznie 1,4 przypadków kradzieży; wartość skradzionego drewna średniorocznie wyniosła 225 zł – 2,50 m<sup>3</sup>,
- usługi z zakresu gospodarki leśnej w lasach Nadleśnictwa wykonuje zasadniczo 9 lokalnych zakładów usług leśnych, które dostosowują możliwości wykonawcze do bieżącego zapotrzebowania Nadleśnictwa poprzez ewentualne podzlecenie części prac innym podmiotom.

### 1.4.1.1. Ocena ekonomiczna regionu

Charakterystykę warunków ekonomicznych powiatów i gmin leżących w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie przedstawiono w tabeli.

#### Charakterystyka warunków ekonomicznych powiatów i gmin w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie

Jednostka terytorialna	Powierzchnia ogólna [ha]	Powierzchnia ogólna w zasięgu N-ctwa [ha]	Lesistość w zasięgu N-ctwa [%]	Lasy N-ctwa [ha]	Ludność w zasięgu N-ctwa*	Zaludnienie* w zasięgu N-ctwa [osób/km <sup>2</sup> ]
1	2	3	4	5	6	7
<b>Powiat człuchowski</b>	<b>157500</b>	<b>38031</b>	<b>65,0</b>	<b>24388,61</b>	<b>12130</b>	<b>32</b>
Miasto Czarne	4639	2580	72,1	1858,13	3275	127
Gmina Czarne	23490	11370	54,2	6087,83	4385	39
Gmina Debrzno	22417	3301	55,5	1784,18	1325	40
Gmina Przechlewo	24388	3246	75,5	2445,60	845	26
Gmina Rzeczenica	27490	17534	70,7	12212,87	2300	13
<b>Powiat szczecinecki</b>	<b>176539</b>	<b>313</b>	<b>26,2</b>	<b>80,11</b>	<b>60</b>	<b>13</b>
Gmina Biały Bór	26993	313	26,2	80,11	60	13
<b>Razem</b>		<b>38344</b>	<b>64,7</b>	<b>24468,72</b>	<b>12190</b>	<b>32</b>

\*źródło: GUS (www.stat.gov.pl)

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie położone jest w południowo-zachodniej części województwa pomorskiego, a niewielki fragment leży we wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Grunty będące w zarządzie Nadleśnictwa położone są w 6 gminach należących do 2 powiatów. Jest to region rolno-leśny, charakteryzujący się niskim zaludnieniem. Powierzchnia ogólna zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa wynosi 38344 ha. Lasy zajmują 24790,02 ha, w tym lasy w zarządzie Nadleśnictwa – 24468,72 ha. Lesistość na omawianym terenie wynosi 64,7%.

Ludność wiejska trudni się przeważnie prowadzeniem prywatnych gospodarstw rolnych, część pracuje w miejscowych zakładach produkcji trzody chlewnej, zakładach mięsnych, tartakach, w oświacie i administracji samorządowej, w drobnych zakładach usługowych, handlu i komunikacji. Część dojeżdża do pracy do Szczecinka lub Człuchowa, największych ośrodków administracyjnych i przemysłowych na tym terenie. Ważną rolę na lokalnym rynku pracy odgrywają również działające tu zakłady usług leśnych, wykonujące na zlecenie Nadleśnictwa większość prac z zakresu pozyskania i hodowli lasu. W okresie letnim i jesiennym dużą popularnością cieszy się zbieractwo płodów runa leśnego. Coraz istotniejszym źródłem dochodów dla tutejszych mieszkańców staje się agroturystyka. Jej rozwojowi sprzyjają wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i rekreacyjno-wypoczynkowe omawianego rejonu. Dużym zainteresowaniem, tak wśród mieszkańców, jak i przyjeżdżających turystów, cieszą się występujące tu rzeki i jeziora. Dodatkową, korzystną dla turystyki i rekreacji cechą jest brak na tym terenie uciążliwych zakładów przemysłowych. W lasach Nadleśnictwa nie zaobserwowano istotnych szkód wywołanych ujemnym oddziaływaniem przemysłu.

Lokalny rynek drzewny jest stabilny. Obecnie większość pozyskanego surowca (poza niewielką pulą przewidzianą dla odbiorców indywidualnych) sprzedawana jest za pośrednic-

twem aukcji internetowych na portalu leśno-drzewnym. Dzięki temu systemowi sprzedaży oferta rynkowa Nadleśnictwa dociera do podmiotów gospodarczych z terenu całego kraju. Powszechność dostępu do portalu aukcyjnego powoduje, że w przetargach na zakup drewna pozyskanego w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie uczestniczyć mogą firmy z całej Polski. W ostatnim okresie najważniejszymi odbiorcami drewna były firmy:

- Mondi S.A. - Świecie,
- Kronospan Sp. z o.o. - Szczecinek,
- International Paper Sp. z o.o. - Kwidzyń,
- PPD Poltarex Sp. z o.o. - Lębork,
- Steico Sp. z o.o. - Czarnków,
- Expro PPHUT IMPORT-EXPORT – Wałdowo.

#### 1.4.1.2. Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportu drewna

Stopień rozdrobnienia kompleksów leśnych oraz ich przestrzenne usytuowanie w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa są podstawowymi czynnikami warunkującymi sposób prowadzenia gospodarki leśnej. Zestawienie liczby i powierzchni kompleksów leśnych przedstawia poniższa tabela. Analizą objęto grunty leśne (zal., niezal., związane z gosp. leśną) będące w zarządzie Nadleśnictwa.

**Charakterystyka przestrzenna kompleksów leśnych  
( grunty zalesione, niezalesione i związane z gospodarką leśną)**

Wielkość kompleksów [ha]	OBREB						OGÓLEM NADLEŚNICTWO		
	Czarne		Międzybórz		Rzeczzenica		liczba	[ha]	%
	liczba	[ha]	liczba	[ha]	liczba	[ha]			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
do 1,00	-	-	1	0,01	-	-	1	0,01	0,0
1,01 – 5,00	4	11,92	-	-	3	11,49	7	23,41	0,1
5,01 – 20,00	1	14,95	1	13,12	2	23,28	4	51,35	0,2
100,01 – 500,00	1	158,38	-	-	-	-	1	158,38	0,6
pow. 2000,00	1	6906,70	1	8824,28	(1)	8504,59	2	24235,57	99,1
<b>OGÓLEM</b>	<b>7</b>	<b>7091,95</b>	<b>3</b>	<b>8837,41</b>	<b>5</b>	<b>8539,36</b>	<b>15</b>	<b>24468,72</b>	<b>100,0</b>

Teren Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jest dość zwarty. Grunty leśne składają się z 15 kompleksów. Jednak w strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżniają się 2 główne kompleksy o powierzchni powyżej 2000 ha, zajmujące łącznie 24235,57 ha, czyli 99,1% powierzchni lasów. Odległość między najdalej położonymi miejscami Nadleśnictwa na kierunku wschód – zachód wynosi 22,7 km, a na kierunku północ – południe 36,3 km.

Występująca w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa sieć dróg publicznych jest zadowalająca i ma długość ok. 236,4 km. Drogi publiczne zaliczone do docelowej sieci dróg to ok. 95,3 km. Szosy i drogi utwardzone przecinają teren Nadleśnictwa w różnych kierunkach i zapewniają swobodny dojazd do większości kompleksów leśnych. Zestawienie dróg w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa przedstawia się następująco:

- drogi krajowe – ok. 29,2 km,
- drogi wojewódzkie – ok. 21,2 km,
- drogi powiatowe – ok. 96,7 km,
- drogi gminne i inne – ok. 89,3 km,
- drogi leśne – ok. 1493,0 km (w tym tworzące docelową sieć dróg – ok. 301,2 km, z tego 92,6 km stanowią dojazdy pożarowe).

Część dróg leśnych tworzących docelową sieć dróg ma nawierzchnię utwardzoną lub ulepszoną – ok. 167,3 km, w tym 75,4 km, to dojazdy pożarowe. Zagęszczenie docelowej sieci dróg wywozowych Nadleśnictwa (16,3 m/ha) jest zgodne z zalecanymi wskaźnikami. Warunki transportowe na terenie Nadleśnictwa ocenia się jako dobre. Średnia odległość zrywki według danych Nadleśnictwa wynosi ok. 150 m dla drewna tartaczego i 200 m dla drewna stosowego. Nadleśnictwo wyznaczyło 2 małe składnice do czasowego składowania drewna, w oddz.:

- obręb Czarne – 320f,
- obręb Międzybórz – 351i.

#### 1.4.2. Zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej Nadleśnictwa

##### Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej

Lp.	Wyszczególnienie		Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2		3	4
1.	Powierzchnia gruntów leśnych (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – ha		23693,72	23784,29
2.	Zasoby drzewne na gruntach leśnych (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – m <sup>3</sup>		5599090	5610687
3.	Zasobność drzewostanów (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – m <sup>3</sup> /ha		236	236
4.	Wartość majątku Nadleśnictwa	wartość drzewostanów (według tablic) – tys. zł	808187	811276
		wartość gruntów leśnych (według metody wskaźnikowej) – tys. zł	70182	70450
		wartość środków trwałych – tys. zł	15831	15831
	Razem	tys. zł	894200	897557
5.	Etat 10-letni (grubizna netto)	użytki rębne – m <sup>3</sup> netto	622652	669675
		użytki przedrębne – m <sup>3</sup> netto	644000	520000
		razem użytki główne – m <sup>3</sup> netto	1266652	1189675
		udział użytków przedrębnych - %	50,8	43,7
6.	Okresowy przyrost w 10-leciu (użyteczny)	m <sup>3</sup> brutto	1589796	1470900
		przeciętnie m <sup>3</sup> /ha/rok	6,64	6,14
7.	Wskaźnik gospodarki zasobami (grubizna brutto)	użytkowanie rębne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	3,17	3,35
		użytkowanie przedrębne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	3,46	2,73

Lp.	Wyszczególnienie	Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2	3	4
	użytkowanie główne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	6,64	6,08
	użytkowanie główne: % zasobów/rok	2,8	2,6
	użytkowanie główne: % przyrostu/rok	9,9	9,8
8.	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania - % (udział w powierzchni leśnej)	-	0,6
9.	Udział lasów ochronnych i rezerwatów - % (udział w pow. leśnej)	31,3	31,2
10.	Powierzchnia lasów nadzorowanych - ha	139,94	241,40
	% udział w powierzchni nadleśnictwa	0,6	1,0

Ekonomiczne wskaźniki gospodarki leśnej w porównaniu z ubiegłym okresem gospodarczym wykazują wzrost powierzchni gruntów leśnych o 90,57 ha oraz:

- wzrost zasobów drzewnych o 11597 m<sup>3</sup>,
- utrzymanie przeciętnej zasobności na poziomie 236 m<sup>3</sup>/ha,
- wzrost średniego wieku o 1 rok,
- wzrost etatu użytków rębnych o 47023 m<sup>3</sup> netto,
- spadek etatu użytków głównych o 76977 m<sup>3</sup> netto.

#### **1.4.3. Orientacyjna prognoza spodziewanych efektów ekonomicznych gospodarki leśnej Nadleśnictwa w okresie obowiązywania planu urzędzenia lasu**

Orientacyjną prognozę przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa przedstawia tabela:

##### **Prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego**

Lp.	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętne rocznie za ostatnie 3 lata (2018-2020)	Według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w planie u.i.	Według orientacyjnego etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
1.	Przeciętna roczna ilość pozyskiwanego drewna	m <sup>3</sup>	122148	118968	118968
2.	Koszty administracyjne i inne	zł	10121	10121	10121
3.	Koszty ochrony lasu	zł	689606	689606	689606
4.	Koszty nasiennictwa i selekcji	zł	126785	126785	126785
5.	Koszty odnowień i zalesień	zł/ha	3342,66	3342,66	3342,66
6.	Przeciętna roczna ilość odnowień i zalesień	ha	228,99	244,71	244,71
7.	Koszty pielęgnowania upraw i młodników	zł/ha	471,55	471,55	471,55
8.	Przeciętna roczna ilość pielęgnowanych upraw i młodników	ha	828,44	383,92	383,92
9.	Koszty pozyskania i zrywki drewna	zł/m <sup>3</sup>	45,05	45,05	45,05

Lp.	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętne rocznie za ostatnie 3 lata (2018-2020)	Według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w planie u.i.	Według orientacyjnego etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
	Suma kosztów (k)	zł	7485366	7183034	7183034
10.	Przychody ze sprzedaży drewna	zł/m <sup>3</sup>	181,27	181,27	181,27
	Suma przychodów (p)	zł	22141768	21565329	21565329

## 1.5. CHARAKTERYSTYKA STANU LASU ORAZ ANALIZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NADLEŚNICTWA

### Zestawienie powierzchni wybranych grup drzewostanów zinwentaryzowanych w trakcie bieżących prac urządzeniowych

Grupa drzewostanów	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
Drzewostany w klasie odnowienia	167,99	22,71	265,74	456,44
Drzewostany w klasie do odnowienia	15,34		44,24	59,58
Drzewostany do przebudowy w tym:	26,50	33,83	48,23	108,56
A – do pilnej przebudowy pełnej	14,78	33,83	46,52	95,13
B – do stopniowej przebudowy pełnej	11,72			11,72
C – do przebudowy częściowej			1,71	1,71

Wynikiem prac inwentaryzacyjnych jest m.in. przydzielenie drzewostanów do grup określonych cechami. Przedstawiony wykaz drzewostanów, wg opisanych cech został zaakceptowany przez Nadleśnictwo w trakcie uzgodnień prac terenowych.

### Zestawienie opisanych cech drzewostanów

Rodzaj cechy	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
Drzewostan sztuczny (wg pan. cechy)	4410,89	6198,01	5557,47	16166,37
Drzewostan naturalny (wg pan. cechy)	437,83	93,08	431,50	962,41
Drzewostan obcy	2,46		2,09	4,55
Uprawa po rębni złożonej	30,68	3,14	37,80	71,62
Młodnik po rębni złożonej	80,43	78,89	312,30	471,62
Drzewostan wyżywicowany	1,12	1,16		2,28



Rodzaj cechy	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
Drzewostan odroślowy	0,25			0,25
Drzewostan porolny	1824,38	1724,60	2146,24	5695,22
Drzewostan nasienny wyłączony	29,81	19,03		48,84
Drzewostan nasienny gospodarczy	159,94	191,40	93,69	445,03
Otulina WDN	32,73	14,45		47,18
Otulina szkółki		11,06		11,06
Uprawa pochodna	56,61	127,24	74,22	258,07
Drzewostan zachowawczy			11,02	11,02
Uprawa zachowawcza			9,86	9,86
Uprawa testująca DM		2,25		2,25
Ostoja zwierząt chronionych		46,71	3,52	50,23

### **1.5.1. Ocena możliwości produkcyjnych lasu**

W załącznikach do opisanego ogólnego oraz w tomie II zostały zamieszczone następujące tabele charakteryzujące stan lasu i zasobów drzewnych oraz możliwości produkcyjne lasów Nadleśnictwa:

- Tabela nr II - Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji,
- Tabela nr III - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących,
- Tabela nr IV - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących,
- Tabela nr Va i Vb - Powierzchniowa (Va) i miąższościowa (Vb) tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu,
- Tabela nr VI - Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności (dla obrębów),
- Tabela nr VIIa - Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących.

### 1.5.1.1. Przeciętne bonitacje gatunków panujących

#### Zestawienie powierzchni drzewostanów ważniejszych gatunków panujących według klas bonitacji

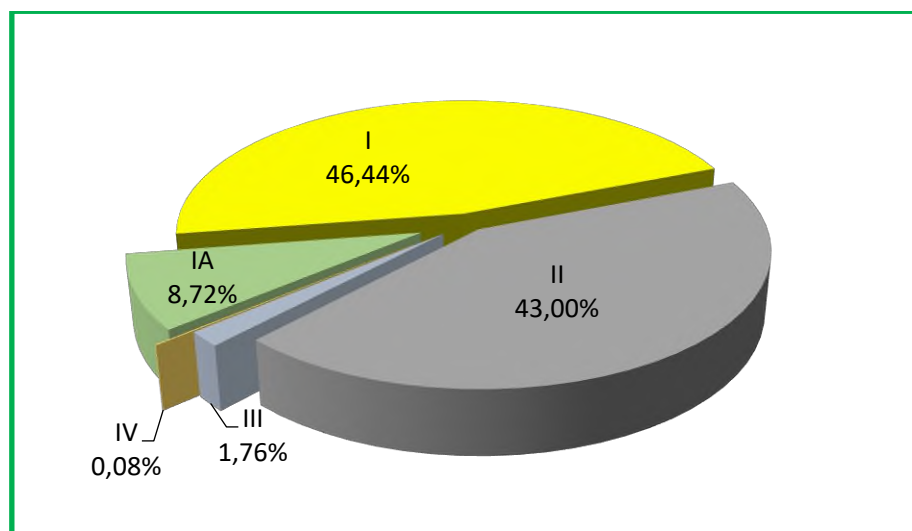
Gatunek panujący	Bonitacja	Obręb						Nadleśnictwo	
		Czarne		Międzybórz		Rzeczenica		pow. ha	%
		pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
So	IA	654,08	10,26	593,52	7,30	786,74	10,83	2034,34	9,34
	I	3196,62	50,12	3915,42	48,19	3039,50	41,84	10151,54	46,64
	II	2519,78	39,51	3588,41	44,16	3262,23	44,90	9370,42	43,05
	III	6,75	0,11	28,29	0,35	160,58	2,21	195,62	0,90
	IV					15,80	0,22	15,80	0,07
	<b>Razem</b>		<b>6377,23</b>	<b>100,00</b>	<b>8125,64</b>	<b>100,00</b>	<b>7264,85</b>	<b>100,00</b>	<b>21767,72</b>
Św	I	28,82	80,01	57,20	81,15	31,36	45,67	117,38	67,01
	II	7,20	19,99	13,29	18,85	34,98	50,94	55,47	31,66
	III					2,33	3,39	2,33	1,33
	<b>Razem</b>		<b>36,02</b>	<b>100,00</b>	<b>70,49</b>	<b>100,00</b>	<b>68,67</b>	<b>100,00</b>	<b>175,18</b>
Bk	I	2,94	4,64			78,74	21,69	81,68	17,59
	II	45,41	71,59	8,06	21,22	250,86	69,09	304,33	65,52
	III	13,91	21,93	29,93	78,78	33,46	9,22	77,30	16,64
	IV	1,17	1,84					1,17	0,25
	<b>Razem</b>		<b>63,43</b>	<b>100,00</b>	<b>37,99</b>	<b>100,00</b>	<b>363,06</b>	<b>100,00</b>	<b>464,48</b>
Db Dbs Dbb Dbc	I	4,80	8,23			5,97	9,10	10,77	8,47
	II	52,37	89,78	2,68	81,71	25,91	39,51	80,96	63,65
	III	1,16	1,99	0,60	18,29	33,70	51,39	35,46	27,88
	<b>Razem</b>		<b>58,33</b>	<b>100,00</b>	<b>3,28</b>	<b>100,00</b>	<b>65,58</b>	<b>100,00</b>	<b>127,19</b>
Brz	I	165,85	91,22	51,36	45,27	240,34	79,00	457,55	76,32
	II	15,97	8,78	48,62	42,86	63,87	21,00	128,46	21,43
	III			13,47	11,87			13,47	2,25
	<b>Razem</b>		<b>181,82</b>	<b>100,00</b>	<b>113,45</b>	<b>100,00</b>	<b>304,21</b>	<b>100,00</b>	<b>599,48</b>

Główne gatunki panujące w warunkach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie osiągnęły następujące przeciętne bonitacje:

- sosna - na Bśw – I,6, na BMśw – IA,9, na BMw – IA,7, na LMśw – IA,6;
- świerk - na BMśw – I,4, na BMw – I,3, na LMśw – I,5, na LMw – I,0;
- buk - na BMśw – II,6, na LMśw – II,1, na LMw – III,0, na Lśw – I,8;
- dąb - na BMśw – II,8, na BMw – II,9, na LMśw – II,3, na Lśw – II,2;
- brzoza - na BMśw – I,5, na BMw – I,3, na LMśw – I,1, na Lśw – I,0.

### Zestawienie powierzchni drzewostanów według bonitacji

Bonitacja	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica		pow. ha	%
	pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%		
1	3	4	5	6	7	8	9	10
IA	654,08	9,65	593,52	7,06	786,74	9,65	2034,34	8,72
I	3399,97	50,17	4025,80	47,91	3413,44	41,85	10839,21	46,44
II	2675,34	39,47	3679,51	43,78	3680,02	45,12	10034,87	43,00
III	47,03	0,69	104,51	1,24	259,88	3,19	411,42	1,76
IV	1,17	0,02	0,81	0,01	15,80	0,19	17,78	0,08
<b>Razem</b>	<b>6777,59</b>	<b>100,00</b>	<b>8404,15</b>	<b>100,00</b>	<b>8155,88</b>	<b>100,00</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>



### Udział powierzchniowy drzewostanów według bonitacji w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie dominują drzewostany w I i II klasie bonitacji. Przeciętna średnioważona bonitacja dla sosny wynosi I,36, a ogółem I,38. Dominacja tych klas bonitacji świadczy o przeciętnych potencjalnych możliwościach produkcyjnych Nadleśnictwa.

### 1.5.1.2. Udział powierzchniowy i miąższościowy klas i podklas wieku

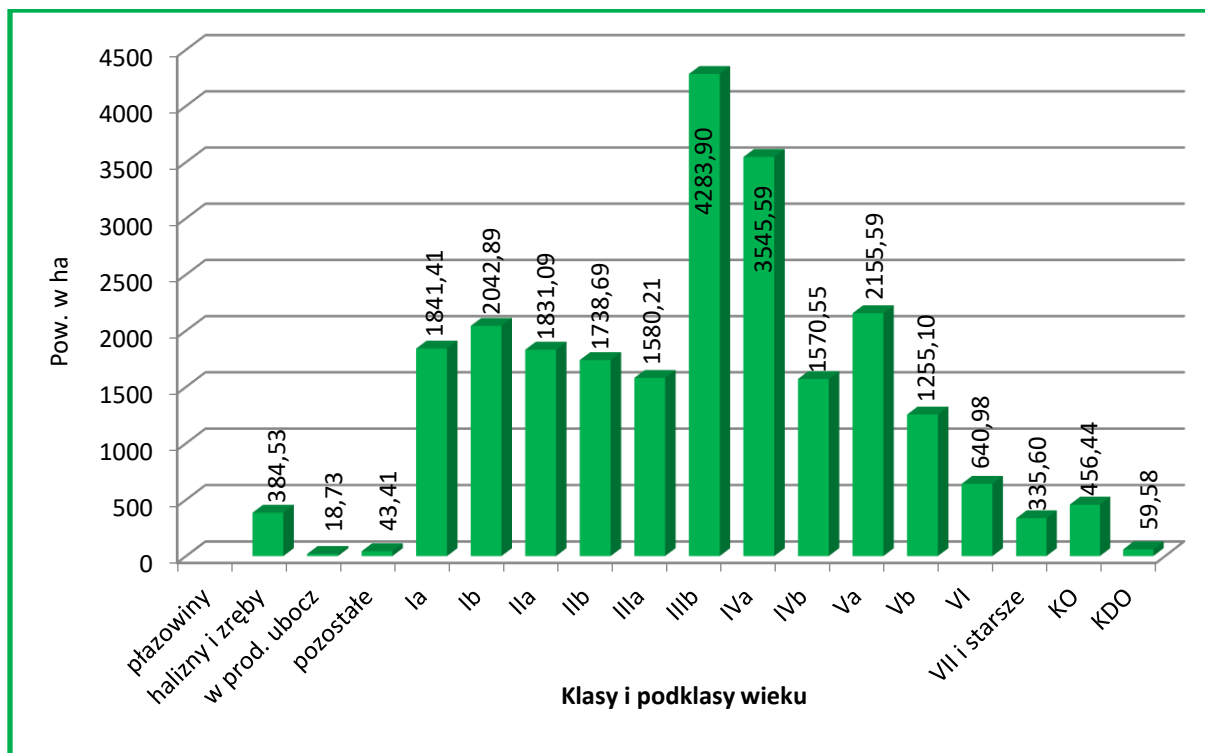
#### Zestawienie powierzchni i miąższości zasobów drzewnych na gruntach leśnych w klasach i podklasach wieku

Klasa wieku	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
<b>Obręb Czarne</b>					
płazowiny					
halizny i zręby	<u>97,75</u> 1398	<u>1,44</u> 0,08	<u>113,70</u> 1542	<u>1,65</u> 0,09	<u>+ 15,95</u> + 144
w prod. ubocz.	<u>2,42</u> 12	<u>0,04</u> 0,00			<u>- 2,42</u> - 12
pozostałe	<u>12,51</u> 250	<u>0,18</u> 0,01	<u>9,45</u> 417	<u>0,14</u> 0,02	<u>- 3,06</u> + 167
przestoje	8866	0,48	16823	0,95	+ 7957
Ia	<u>517,58</u> 45	<u>7,61</u> 0,00	<u>536,82</u> 0,00	<u>7,78</u> 0,00	<u>+ 19,24</u> - 45
Ib	<u>528,82</u> 9940	<u>7,78</u> 0,53	<u>616,34</u> 6715	<u>8,93</u> 0,38	<u>+ 87,52</u> - 3225
IIa	<u>360,50</u> 31730	<u>5,30</u> 1,70	<u>514,74</u> 57435	<u>7,46</u> 3,26	<u>+ 154,24</u> + 25705
IIb	<u>431,06</u> 81840	<u>6,34</u> 4,39	<u>370,38</u> 63015	<u>5,37</u> 3,57	<u>- 60,68</u> - 18825
IIIa	<u>1165,68</u> 341970	<u>17,15</u> 18,36	<u>430,13</u> 109860	<u>6,23</u> 6,23	<u>- 735,55</u> - 232110
IIIb	<u>1146,93</u> 388220	<u>16,87</u> 20,85	<u>1183,21</u> 357015	<u>17,15</u> 20,25	<u>+ 36,28</u> - 31205
IVa	<u>565,67</u> 206625	<u>8,32</u> 11,10	<u>1184,55</u> 407165	<u>17,16</u> 23,09	<u>+ 618,88</u> + 200540
IVb	<u>464,51</u> 198665	<u>6,83</u> 10,67	<u>536,82</u> 201425	<u>7,78</u> 11,43	<u>+ 72,31</u> + 2760
Va	<u>630,31</u> 249530	<u>9,27</u> 13,40	<u>494,38</u> 179275	<u>7,16</u> 10,17	<u>- 135,93</u> - 70255
Vb	<u>379,30</u> 151275	<u>5,58</u> 8,12	<u>303,93</u> 120540	<u>4,40</u> 6,84	<u>- 75,37</u> - 30735
VI	<u>338,29</u> 137425	<u>4,98</u> 7,38	<u>308,29</u> 136925	<u>4,47</u> 7,77	<u>- 30,00</u> - 500
VII i st.	<u>64,97</u> 26740	<u>0,96</u> 1,44	<u>114,67</u> 51740	<u>1,67</u> 2,94	<u>+ 49,70</u> + 25000
KO	<u>92,00</u> 27655	<u>1,35</u> 1,49	<u>167,99</u> 48510	<u>2,43</u> 2,75	<u>+ 75,99</u> + 20855

Klasa wieku	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
KDO			<u>15,34</u> 4565	<u>0,22</u> 0,26	<u>+ 15,34</u> + 4565
<b>Razem</b>	<b><u>6798,30</u></b> <b>1862186</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>6900,74</u></b> <b>1762967</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>+ 102,44</u></b> <b>- 99219</b>
Obręb Międzybórz					
płatowiny					
halizny i zręby	<u>120,05</u> 1704	<u>1,40</u> 0,09	<u>147,27</u> 1865	<u>1,72</u> 0,10	<u>+ 27,22</u> + 161
w prod. ubocz.	<u>12,11</u> 202	<u>0,14</u> 0,01	<u>6,45</u> 34	<u>0,08</u> 0,00	<u>- 5,66</u> - 168
pozostałe	<u>19,34</u> 360	<u>0,23</u> 0,02	<u>10,53</u> 435	<u>0,12</u> 0,02	<u>- 8,81</u> + 75
przestoje	11722	0,62	22325	1,14	+ 10603
Ia	<u>629,74</u> 20	<u>7,33</u> 0,00	<u>697,84</u> 30	<u>8,14</u> 0,00	<u>+ 68,10</u> + 10
Ib	<u>685,68</u> 7505	<u>7,99</u> 0,40	<u>706,89</u> 10530	<u>8,25</u> 0,54	<u>+ 21,21</u> + 3025
IIa	<u>726,19</u> 66565	<u>8,46</u> 3,52	<u>666,61</u> 69630	<u>7,78</u> 3,56	<u>- 59,58</u> + 3065
IIb	<u>670,94</u> 136055	<u>7,81</u> 7,19	<u>750,89</u> 138625	<u>8,76</u> 7,08	<u>+ 79,95</u> + 2570
IIIa	<u>1699,04</u> 435520	<u>19,79</u> 23,01	<u>639,26</u> 161295	<u>7,46</u> 8,24	<u>- 1059,78</u> - 274225
IIIb	<u>1079,32</u> 281880	<u>12,57</u> 14,90	<u>1707,13</u> 525710	<u>19,92</u> 26,86	<u>+ 627,81</u> + 243830
IVa	<u>490,88</u> 147425	<u>5,72</u> 7,79	<u>1098,41</u> 319125	<u>12,82</u> 16,30	<u>+ 607,53</u> + 171700
IVb	<u>899,44</u> 292630	<u>10,48</u> 15,46	<u>412,75</u> 128865	<u>4,82</u> 6,58	<u>- 486,69</u> - 163765
Va	<u>767,63</u> 244120	<u>8,94</u> 12,90	<u>933,98</u> 301320	<u>10,90</u> 15,39	<u>+ 166,35</u> + 57200
Vb	<u>232,80</u> 81495	<u>2,71</u> 4,31	<u>395,24</u> 129405	<u>4,61</u> 6,61	<u>+ 162,44</u> + 47910
VI	<u>427,96</u> 148110	<u>4,98</u> 7,83	<u>231,07</u> 86595	<u>2,70</u> 4,42	<u>- 196,89</u> - 61515
VII i st.	<u>74,20</u> 26010	<u>0,86</u> 1,37	<u>141,37</u> 55625	<u>1,65</u> 2,84	<u>+ 67,17</u> + 29615
KO	<u>51,04</u> 11060	<u>0,59</u> 0,58	<u>22,71</u> 6320	<u>0,27</u> 0,32	<u>- 28,33</u> - 4740
<b>Razem</b>	<b><u>8586,36</u></b> <b>1892383</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>8568,40</u></b> <b>1957734</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>- 17,96</u></b> <b>+ 65351</b>

Klasa wieku	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
<b>Obręb Rzeczenica</b>					
płatowiny					
halizny i zręby	<u>109,81</u> 1222	<u>1,32</u> 0,07	<u>123,56</u> 1750	<u>1,49</u> 0,09	<u>+ 13,75</u> + 528
w prod. ubocz.	<u>15,51</u> 269	<u>0,19</u> 0,01	<u>12,28</u> 160	<u>0,15</u> 0,01	<u>- 3,23</u> - 109
pozostałe	<u>12,25</u> 314	<u>0,15</u> 0,02	<u>23,43</u> 837	<u>0,28</u> 0,04	<u>+ 11,18</u> + 523
przestoje	9836	0,53	22769	1,20	+ 12933
Ia	<u>557,64</u> 75	<u>6,71</u> 0,00	<u>606,75</u> 40	<u>7,30</u> 0,00	<u>+ 49,11</u> - 35
Ib	<u>639,09</u> 6925	<u>7,69</u> 0,38	<u>719,66</u> 6910	<u>8,65</u> 0,37	<u>+ 80,57</u> - 15
IIa	<u>591,84</u> 52565	<u>7,12</u> 2,85	<u>649,74</u> 62670	<u>7,81</u> 3,32	<u>+ 57,90</u> + 10105
IIb	<u>505,04</u> 101125	<u>6,08</u> 5,48	<u>617,42</u> 108005	<u>7,43</u> 5,71	<u>+ 112,38</u> + 6880
IIIa	<u>1410,26</u> 357895	<u>16,97</u> 19,41	<u>510,82</u> 136265	<u>6,14</u> 7,21	<u>- 899,44</u> - 221630
IIIb	<u>1250,50</u> 331430	<u>15,05</u> 17,97	<u>1393,56</u> 399725	<u>16,75</u> 21,15	<u>+ 143,06</u> + 68295
IVa	<u>700,38</u> 221675	<u>8,43</u> 12,02	<u>1262,63</u> 370755	<u>15,18</u> 19,62	<u>+ 562,25</u> + 149080
IVb	<u>723,88</u> 228955	<u>8,71</u> 12,41	<u>620,98</u> 216780	<u>7,47</u> 11,47	<u>- 102,90</u> - 12175
Va	<u>996,21</u> 300020	<u>11,99</u> 16,27	<u>727,23</u> 248270	<u>8,75</u> 13,14	<u>- 268,98</u> - 51750
Vb	<u>216,99</u> 71370	<u>2,61</u> 3,87	<u>555,93</u> 187895	<u>6,69</u> 9,94	<u>+ 338,94</u> + 116525
VI	<u>130,72</u> 45775	<u>1,57</u> 2,48	<u>101,62</u> 35330	<u>1,22</u> 1,87	<u>- 29,10</u> - 10445
VII i st.	<u>66,02</u> 20420	<u>0,80</u> 1,10	<u>79,56</u> 25295	<u>0,96</u> 1,34	<u>+ 13,54</u> + 4875
KO	<u>382,92</u> 94650	<u>4,61</u> 5,13	<u>265,74</u> 58605	<u>3,20</u> 3,10	<u>- 117,18</u> - 36045
KDO			<u>44,24</u> 7925	<u>0,53</u> 0,42	<u>+ 44,24</u> + 7925
<b>Razem</b>	<b><u>8309,06</u></b> <b>1844521</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>8315,15</u></b> <b>1889986</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>+ 6,09</u></b> <b>+ 45465</b>

Klasa wieku	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>					
plazowiny					
halizny i zręby	<u>327,61</u> 4324	<u>1,38</u> 0,08	<u>384,53</u> 5157	<u>1,62</u> 0,09	<u>+ 56,92</u> + 833
w prod. ubocz.	<u>30,04</u> 483	<u>0,13</u> 0,01	<u>18,73</u> 194	<u>0,08</u> 0,00	<u>- 11,31</u> - 289
pozostałe	<u>44,10</u> 924	<u>0,19</u> 0,02	<u>43,41</u> 1689	<u>0,18</u> 0,03	<u>- 0,69</u> + 765
przestoje	30424	0,54	61917	1,10	+ 31493
Ia	<u>1704,96</u> 140	<u>7,20</u> 0,00	<u>1841,41</u> 70	<u>7,74</u> 0,00	<u>+ 136,45</u> - 70
Ib	<u>1853,59</u> 24370	<u>7,82</u> 0,44	<u>2042,89</u> 24155	<u>8,59</u> 0,43	<u>+ 189,30</u> - 215
IIa	<u>1678,53</u> 150860	<u>7,08</u> 2,69	<u>1831,09</u> 189735	<u>7,70</u> 3,38	<u>+ 152,56</u> + 38875
IIb	<u>1607,04</u> 319020	<u>6,78</u> 5,70	<u>1738,69</u> 309645	<u>7,31</u> 5,52	<u>+ 131,65</u> - 9375
IIIa	<u>4274,98</u> 1135385	<u>18,05</u> 20,28	<u>1580,21</u> 407420	<u>6,64</u> 7,26	<u>- 2694,77</u> - 727965
IIIb	<u>3476,75</u> 1001530	<u>14,67</u> 17,89	<u>4283,90</u> 1282450	<u>18,01</u> 22,89	<u>+ 807,15</u> + 280920
IVa	<u>1756,93</u> 575725	<u>7,42</u> 10,28	<u>3545,59</u> 1097045	<u>14,91</u> 19,55	<u>+ 1788,66</u> + 521320
IVb	<u>2087,83</u> 720250	<u>8,81</u> 12,86	<u>1570,55</u> 547070	<u>6,60</u> 9,75	<u>- 517,28</u> - 173180
Va	<u>2394,15</u> 793670	<u>10,10</u> 14,17	<u>2155,59</u> 728865	<u>9,06</u> 12,99	<u>- 238,56</u> - 64805
Vb	<u>829,09</u> 304140	<u>3,50</u> 5,43	<u>1255,10</u> 437840	<u>5,28</u> 7,80	<u>+ 426,01</u> + 133700
VI	<u>896,97</u> 331310	<u>3,79</u> 5,92	<u>640,98</u> 258850	<u>2,69</u> 4,61	<u>- 255,99</u> - 72460
VII i st.	<u>205,19</u> 73170	<u>0,86</u> 1,31	<u>335,60</u> 132660	<u>1,42</u> 2,36	<u>+ 130,41</u> + 59490
KO	<u>525,96</u> 133365	<u>2,22</u> 2,38	<u>456,44</u> 113435	<u>1,92</u> 2,02	<u>- 69,52</u> - 19930
KDO			<u>59,58</u> 12490	<u>0,25</u> 0,22	<u>+ 59,58</u> + 12490
<b>Razem</b>	<b><u>23693,72</u></b> <b>5599090</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>23784,29</u></b> <b>5610687</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>+ 90,57</u></b> <b>+ 11597</b>



#### Powierzchnia drzewostanów w klasach i podklasach wieku – stan na 1.01.2022 r.

W obrębie Czarne największą powierzchnię zajmują drzewostany w podklasach: IVa (17,16%) i IIIb (17,15%), a największy niedobór - w porównaniu z modelem normalnym - obserwuje się w podklasie Vb (4,40%) i klasie VI (4,47%). W obrębie Międzybórz największą powierzchnię zajmują drzewostany w podklasach: IIIb (19,92%) i IVa (12,82%), a największy niedobór obserwuje się w klasie VI (2,70%) i podklasie Vb (4,61%). W obrębie Rzeczenica największą powierzchnię zajmują drzewostany w podklasach: IIIb (16,75%) i IVa (15,18%), a największy niedobór obserwuje się w klasie VI (1,22%). Łącznie w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie największą powierzchnię zajmują drzewostany w podklasach: IIIb (18,01%) i IVa (14,91%), a największy niedobór obserwuje się w klasie VI (2,69%) i podklasie Vb (5,28%).

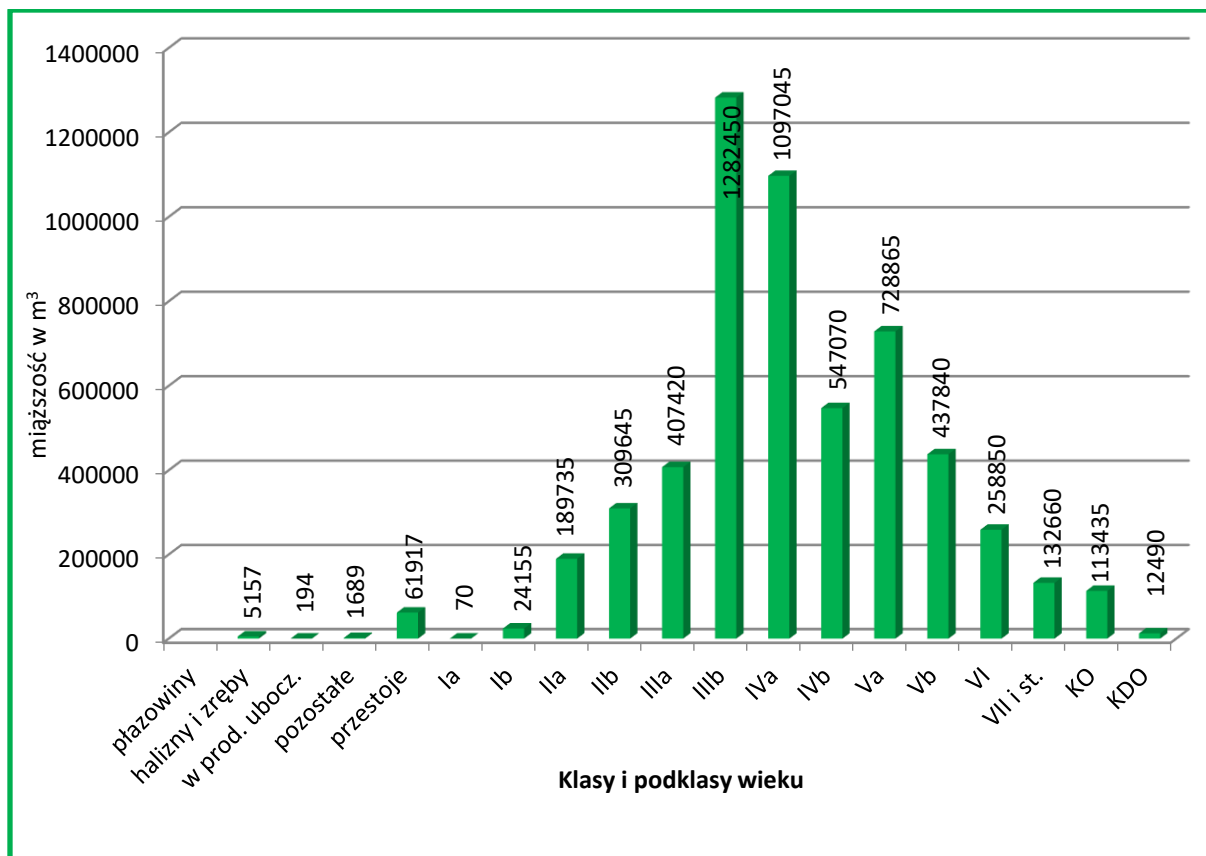
Udział gruntów niezalesionych w powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa wynosi 1,88%, w tym:

- w obrębie Czarne 1,79%,
- w obrębie Międzybórz 1,92%,
- w obrębie Rzeczenica 1,92%.

Przeciętny wiek drzewostanów w Nadleśnictwie, to 56 lat, w tym:

- w obrębie Czarne – 57 lat,
- w obrębie Międzybórz – 54 lata,
- w obrębie Rzeczenica – 56 lat.





#### Miąższość drzewostanów Nadleśnictwa w klasach i podklasach wieku – stan na 1.01.2022 r.

W Nadleśnictwie Czarne Czulchowskie największa miąższość zgrupowana jest w drzewostanach IIIb (22,89%) i IVa (19,55%) podklasy wieku. Przeciętna zasobność na gruntach leśnych Nadleśnictwa wynosi 236 m<sup>3</sup>/ha i jest równa przeciętnej zasobności w ubiegłym okresie.

Drzewostanów ponad 100 letnich jest w Nadleśnictwie 1173,63 ha (5,0% gruntów zalesionych), w tym:

- ✓ obręb Czarne – 502,40 ha (7,4%),
- ✓ obręb Międzybórz – 389,27 ha (4,6%),
- ✓ obręb Rzeczenica – 281,96 ha (3,5%).

#### Zestawienie powierzchni drzewostanów ponad 100-letnich

Gatunek panujący	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	Powierzchnia [ha]	
				[ha]	[%]
1	2	3	4	5	6
So	485,84	349,65	152,35	987,84	84,2
Św	5,14			5,14	0,4
Dg			1,01	1,01	0,1
Bk	7,92	31,45	94,91	134,28	11,4
Db	3,50		15,95	19,45	1,7
Dbś			11,84	11,84	1,0
Dbc			1,08	1,08	0,1

Gatunek panujący	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	Powierzchnia [ha]				[%]
1	2	3	4	5	6
Ol		8,17	4,82	12,99	1,1
<b>Razem</b>	<b>502,40</b>	<b>389,27</b>	<b>281,96</b>	<b>1173,63</b>	<b>100,0</b>

Głównymi gatunkami panującymi w drzewostanach ponad 100-letnich w Nadleśnictwie są sosna zwyczajna (84,2%), buk (11,4%) i dęby (2,8%). Pozostałe drzewostany ponad 100-letnie w warunkach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie nie mają większego znaczenia.

#### Charakterystyka struktury piętrowej drzewostanów

Struktura piętrowa drzewostanów	Obręb Czarne	Obręb Międzybórz	Obręb Rzeczenica	Nadleśnictwo	%
	Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6
Jednopiętrowe	6587,92	8359,12	7831,42	22778,46	97,60
Dwupiętrowe	6,34	22,32	14,48	43,14	0,19
Wielopiętrowe					
Klasa odnowienia	167,99	22,71	265,74	456,44	1,96
Klasa do odnowienia	15,34		44,24	59,58	0,25
<b>Razem</b>	<b>6777,59</b>	<b>8404,15</b>	<b>8155,88</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zdecydowanie dominują drzewostany o strukturze jednopiętrowej – 97,60% powierzchni. Drzewostany dwupiętrowe zajmują 0,19%, natomiast drzewostany wielopiętrowe i o budowie przerębowej nie występują. Udział drzewostanów w klasie odnowienia (KO) wynosi – 1,96%, a w klasie do odnowienia (KDO) – 0,25%.

#### Udział kategorii drzewostanów ze względu na dojrzałość rębna

Struktura piętrowa drzewostanów	Obręb Czarne	Obręb Międzybórz	Obręb Rzeczenica	Nadleśnictwo	%
	Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6
Poniżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	5258,54	6585,90	6267,21	18111,65	77,61
Ustalonego wieku dojrzałości rębnej	909,89	1412,72	1388,49	3711,10	15,90
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	425,83	382,82	190,20	998,85	4,28
W klasie odnowienia	167,99	22,71	265,74	456,44	1,96
W klasie do odnowienia	15,34		44,24	59,58	0,25
<b>Razem</b>	<b>6777,59</b>	<b>8404,15</b>	<b>8155,88</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie dojrzałość rębna osiągnęło 22,39% drzewostanów.

### 1.5.1.3. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków panujących

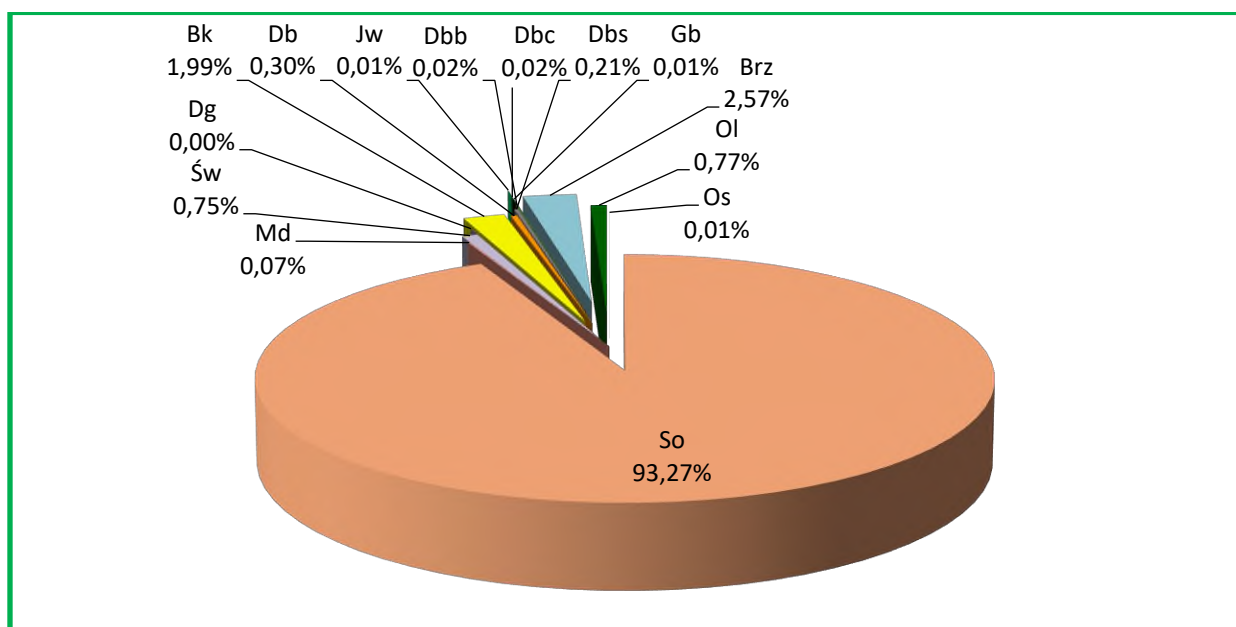
#### Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg panujących gatunków drzew

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
<b>Obręb Czarne</b>					
So	<u>6268,69</u> 1773744	<u>93,76</u> 95,34	<u>6377,23</u> 1668777	<u>94,09</u> 94,76	<u>+ 108,54</u> - 104967
Md	<u>4,77</u> 15	<u>0,07</u> 0,00			<u>- 4,77</u> - 15
Św	<u>54,50</u> 11363	<u>0,82</u> 0,61	<u>36,02</u> 9375	<u>0,53</u> 0,53	<u>- 18,48</u> - 1988
Bk	<u>23,09</u> 2945	<u>0,34</u> 0,16	<u>63,43</u> 11257	<u>0,94</u> 0,64	<u>+ 40,34</u> + 8312
Db	<u>25,78</u> 2260	<u>0,39</u> 0,12	<u>18,34</u> 2806	<u>0,27</u> 0,16	<u>- 7,44</u> + 546
Dbs	<u>35,17</u> 0	<u>0,53</u> 0,00	<u>33,37</u> 755	<u>0,49</u> 0,04	<u>- 1,80</u> + 755
Dbb			<u>4,16</u> 90	<u>0,06</u> 0,01	<u>+ 4,16</u> + 90
Dbc	<u>1,58</u> 10	<u>0,02</u> 0,00	<u>2,46</u> 170	<u>0,04</u> 0,01	<u>+ 0,88</u> + 160
Brz	<u>206,71</u> 50002	<u>3,09</u> 2,69	<u>181,82</u> 47788	<u>2,68</u> 2,71	<u>- 24,89</u> - 2214
Ol	<u>65,26</u> 20167	<u>0,98</u> 1,08	<u>60,76</u> 19990	<u>0,90</u> 1,14	<u>- 4,50</u> - 177
Os	<u>0,07</u> 20	<u>0,00</u> 0,00			<u>- 0,07</u> - 20
Razem grunty zalesione	<u>6685,62</u> 1860526	<u>100,00</u> 100,00	<u>6777,59</u> 1761008	<u>100,00</u> 100,00	<u>+ 91,97</u> - 99518
Grunty niezalesione	<u>112,68</u> 1660	X	<u>123,15</u> 1959	X	<u>+ 10,47</u> + 299
<b>Ogółem</b>	<b><u>6798,30</u></b> <b>1862186</b>	<b>X</b>	<b><u>6900,74</u></b> <b>1762967</b>	<b>X</b>	<b><u>+ 102,44</u></b> <b>- 99219</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>					
So	<u>8117,33</u> 1819789	<u>96,24</u> 96,28	<u>8125,64</u> 1886216	<u>96,69</u> 96,46	<u>+ 8,31</u> + 66427
Md	<u>1,15</u> 225	<u>0,01</u> 0,01	<u>1,16</u> 320	<u>0,01</u> 0,02	<u>+ 0,01</u> + 95

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Św	<u>81,71</u> 20173	<u>0,97</u> 1,07	<u>70,49</u> 16563	<u>0,84</u> 0,85	<u>- 11,22</u> - 3610
Bk	<u>39,82</u> 11200	<u>0,47</u> 0,59	<u>37,99</u> 13211	<u>0,45</u> 0,67	<u>- 1,83</u> + 2011
Db	<u>9,67</u> 140	<u>0,12</u> 0,01	<u>3,28</u> 365	<u>0,04</u> 0,02	<u>- 6,39</u> + 225
Brz	<u>132,77</u> 25765	<u>1,57</u> 1,36	<u>113,45</u> 24987	<u>1,35</u> 1,28	<u>- 19,32</u> - 778
OI	<u>50,96</u> 12618	<u>0,60</u> 0,67	<u>51,48</u> 13483	<u>0,61</u> 0,69	<u>+ 0,52</u> + 865
OIs	<u>0,80</u> 42	<u>0,01</u> 0,00			<u>- 0,80</u> - 42
Os	<u>0,65</u> 165	<u>0,01</u> 0,01	<u>0,66</u> 255	<u>0,01</u> 0,01	<u>+ 0,01</u> + 90
Razem grunty zalesione	<u>8434,86</u> 1890117	<u>100,00</u> 100,00	<u>8404,15</u> 1955400	<u>100,00</u> 100,00	<u>- 30,71</u> + 65283
Grunty niezalesione	<u>151,50</u> 2266	X	<u>164,25</u> 2334	X	<u>+ 12,75</u> + 68
<b>Ogółem</b>	<b><u>8586,36</u></b> <b>1892383</b>	<b>X</b>	<b><u>8568,40</u></b> <b>1957734</b>	<b>X</b>	<b><u>- 17,96</u></b> <b>+ 65351</b>
Obręb Rzeczennica					
So	<u>7227,08</u> 1627394	<u>88,44</u> 88,32	<u>7264,85</u> 1717595	<u>89,08</u> 91,01	<u>+ 37,77</u> + 90201
Md	<u>6,53</u> 1295	<u>0,08</u> 0,07	<u>15,16</u> 3925	<u>0,19</u> 0,21	<u>+ 8,63</u> + 2630
Św	<u>94,58</u> 24550	<u>1,16</u> 1,33	<u>68,67</u> 15844	<u>0,84</u> 0,84	<u>- 25,91</u> - 8706
Dg	<u>0,60</u> 585	<u>0,01</u> 0,03	<u>1,01</u> 920	<u>0,01</u> 0,05	<u>+ 0,41</u> + 335
Bk	<u>286,25</u> 58776	<u>3,50</u> 3,19	<u>363,06</u> 48987	<u>4,45</u> 2,60	<u>+ 76,81</u> - 9789
Db	<u>80,59</u> 12207	<u>0,99</u> 0,66	<u>48,99</u> 8361	<u>0,60</u> 0,44	<u>- 31,60</u> - 3846
Dbs	<u>1,46</u> 46	<u>0,02</u> 0,00	<u>15,51</u> 2925	<u>0,19</u> 0,15	<u>+ 14,05</u> + 2879
Dbc	<u>1,13</u> 455	<u>0,01</u> 0,03	<u>1,08</u> 475	<u>0,01</u> 0,02	<u>- 0,05</u> + 20
Jw	<u>3,16</u> 720	<u>0,04</u> 0,04	<u>3,01</u> 970	<u>0,04</u> 0,05	<u>- 0,15</u> + 250
Gb			<u>2,46</u> 530	<u>0,03</u> 0,03	<u>+ 2,46</u> + 530

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Brz	<u>401,69</u> 100536	<u>4,92</u> 5,46	<u>304,21</u> 67857	<u>3,73</u> 3,60	<u>- 97,48</u> - 32679
Ol	<u>65,61</u> 15697	<u>0,80</u> 0,85	<u>66,46</u> 18455	<u>0,81</u> 0,98	<u>+ 0,85</u> + 2758
Os	<u>2,81</u> 455	<u>0,03</u> 0,02	<u>1,41</u> 395	<u>0,02</u> 0,02	<u>- 1,40</u> - 60
Razem grunty zalesione	<u>8171,49</u> 1842716	<u>100,00</u> 100,00	<u>8155,88</u> 1887239	<u>100,00</u> 100,00	<u>- 15,61</u> + 44523
Grunty niezalesione	<u>137,57</u> 1805	X	<u>159,27</u> 2747	X	<u>+ 21,70</u> + 942
<b>Ogółem</b>	<b><u>8309,06</u></b> <b>1844521</b>	<b>X</b>	<b><u>8315,15</u></b> <b>1889986</b>	<b>X</b>	<b><u>+ 6,09</u></b> <b>+ 45465</b>
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
So	<u>21613,10</u> 5220927	<u>92,79</u> 93,34	<u>21767,72</u> 5272588	<u>93,27</u> 94,09	<u>+ 154,62</u> + 51661
Md	<u>12,45</u> 1535	<u>0,05</u> 0,03	<u>16,32</u> 4245	<u>0,07</u> 0,08	<u>+ 3,87</u> + 2710
Św	<u>230,79</u> 56086	<u>0,99</u> 1,00	<u>175,18</u> 41782	<u>0,75</u> 0,74	<u>- 55,61</u> - 14304
Dg	<u>0,60</u> 585	<u>0,00</u> 0,01	<u>1,01</u> 920	<u>0,00</u> 0,02	<u>+ 0,41</u> + 335
Bk	<u>349,16</u> 72921	<u>1,50</u> 1,31	<u>464,48</u> 73455	<u>1,99</u> 1,31	<u>+ 115,32</u> + 534
Db	<u>116,04</u> 14607	<u>0,50</u> 0,26	<u>70,61</u> 11532	<u>0,30</u> 0,21	<u>- 45,43</u> - 3075
Dbs	<u>36,63</u> 46	<u>0,16</u> 0,00	<u>48,88</u> 3680	<u>0,21</u> 0,06	<u>+ 12,25</u> + 3634
Dbb			<u>4,16</u> 90	<u>0,02</u> 0,00	<u>+ 4,16</u> + 90
Dbc	<u>2,71</u> 465	<u>0,01</u> 0,01	<u>3,54</u> 645	<u>0,02</u> 0,01	<u>+ 0,83</u> + 180
Jw	<u>3,16</u> 720	<u>0,02</u> 0,01	<u>3,01</u> 970	<u>0,01</u> 0,02	<u>- 0,15</u> + 250
Gb			<u>2,46</u> 530	<u>0,01</u> 0,01	<u>+ 2,46</u> + 530
Brz	<u>741,17</u> 176303	<u>3,18</u> 3,15	<u>599,48</u> 140632	<u>2,57</u> 2,51	<u>- 141,69</u> - 35671
Ol	<u>181,83</u> 48482	<u>0,78</u> 0,87	<u>178,70</u> 51928	<u>0,77</u> 0,93	<u>- 3,13</u> + 3446
Ols	<u>0,80</u> 42	<u>0,00</u> 0,00			<u>- 0,80</u> - 42

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Os	<u>3,53</u>	<u>0,02</u>	<u>2,07</u>	<u>0,01</u>	<u>- 1,46</u>
	640	0,01	650	0,01	+ 10
Razem grunty zalesione	<u>23291,97</u>	<u>100,00</u>	<u>23337,62</u>	<u>100,00</u>	<u>+ 45,65</u>
	5593359	100,00	5603647	100,00	+ 10288
Grunty niezalesione	<u>401,75</u>	X	<u>446,67</u>	X	<u>+ 44,92</u>
	5731		7040		+ 1309
<b>Ogółem</b>	<b><u>23693,72</u></b>	<b>X</b>	<b><u>23784,29</u></b>	<b>X</b>	<b><u>+ 90,57</u></b>
	<b>5599090</b>		<b>5610687</b>		<b>+ 11597</b>



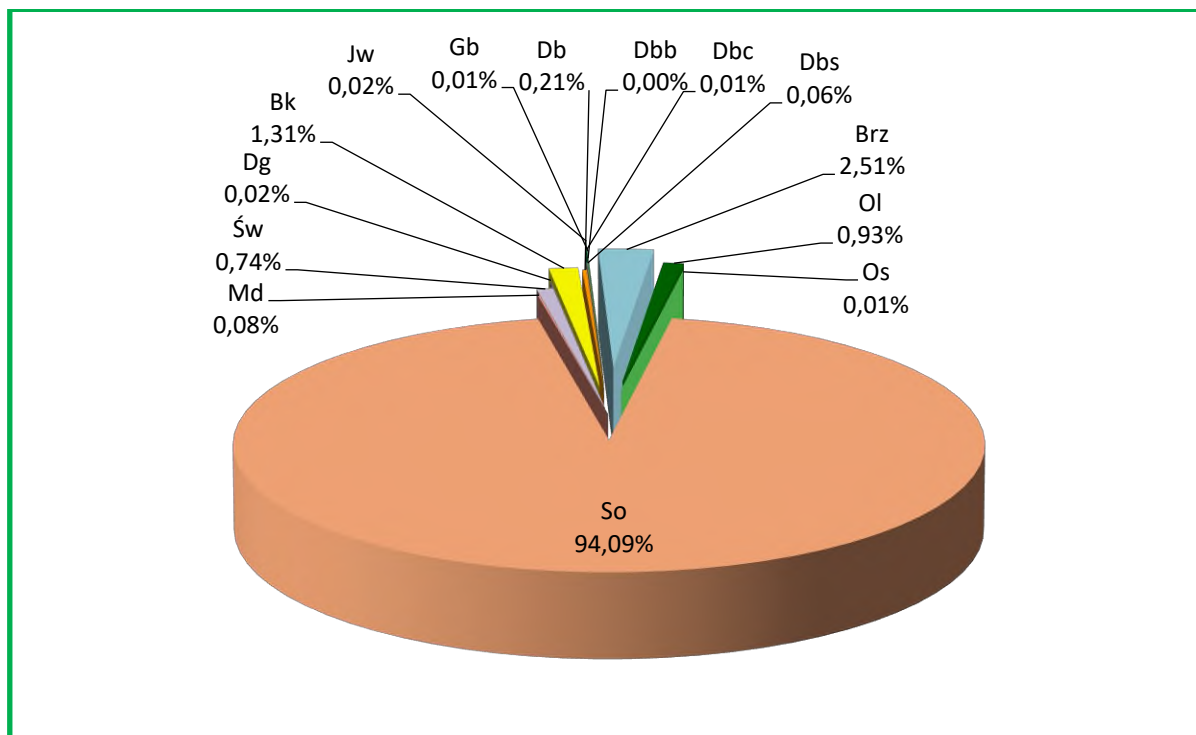
#### Udział powierzchniowy gatunków panujących na gruntach zalesionych Nadleśnictwa – stan na 1.01.2022 r.

W lasach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jako gatunki panujące w drzewostanach występuje 14 gatunków drzew. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, panująca na 93,27% powierzchni. Ważniejszymi gatunkami są również: brzoza – 2,57%, buk – 1,99%, olsza – 0,77% i Św – 0,75%. Pozostałe gatunki występują sporadycznie, na niewielkich powierzchniach.

Udział poszczególnych gatunków jest różny w zależności od obrębu. Najbardziej zróżnicowany jest obręb Rzeczenica, gdzie drzewostany z panującą sosną zajmują 89,08% powierzchni, przy udziale 4,45% - drzewostanów bukowych i 3,73% - drzewostanów brzozowych. Najmniej zróżnicowany jest obręb Międzybórz, gdzie drzewostany sosnowe występują na 96,69%, a drugie pod względem udziału drzewostany brzozowe zajmują – 1,35%.

W obrębie Czarne drzewostany sosnowe zajmują 94,09%, a następane pod względem udziału są drzewostany brzozowe – 2,68%, bukowe – 0,94% i olszowe – 0,90%.

W porównaniu z ubiegłym okresem gospodarczym zwiększyła się powierzchnia głównie drzewostanów sosnowych i bukowych, a zmalała głównie drzewostanów brzozowych i świerkowych. W sumie powierzchnia gruntów zalesionych wzrosła o 45,65 ha, to jest o 0,20% w stosunku do okresu początkowego poprzedniego planu u.l.



**Udział miąższościowy gatunków panujących na gruntach zalesionych Nadleśnictwa – stan na 1.01.2022 r.**

Miąższość zasobów drzewnych wynika głównie z udziału powierzchniowego poszczególnych gatunków, stąd największa miąższość (94,09%) skupiona jest w drzewostanach z sosną jako gatunkiem panującym. W ubiegłym 10-leciu miąższość drzewostanów Nadleśnictwa zwiększyła się o 10288 m<sup>3</sup>, czyli 0,2%. Wzrost miąższości nastąpił głównie w sośnie i olszy, a spadek głównie w brzozie i świerku.

#### 1.5.1.4. Udział powierzchniowy i miąższościowy gatunków „rzeczywistych”

**Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów Nadleśnictwa wg rzeczywistego udziału gatunków drzew (bez przestojów)**

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Obwód Czarne					
So	<u>5778,93</u> 1692555	<u>86,44</u> 91,41	<u>5748,31</u> 1573850	<u>84,83</u> 90,23	<u>- 30,62</u> - 118705
Sow			<u>0,11</u> 40	<u>0,00</u> 0,00	<u>+ 0,11</u> + 40
Md	<u>24,88</u>	<u>0,37</u>	<u>22,90</u>	<u>0,34</u>	<u>- 1,98</u>

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
	2035	0,11	3135	0,18	+ 1100
Św	<u>136,26</u>	<u>2,04</u>	<u>140,71</u>	<u>2,08</u>	<u>+ 4,45</u>
	29360	1,59	31640	1,81	+ 2280
Jd	<u>0,40</u>	<u>0,01</u>	<u>0,99</u>	<u>0,01</u>	<u>+ 0,59</u>
	350	0,02	350	0,02	0
Dg	<u>0,17</u>	<u>0,00</u>			<u>- 0,17</u>
	105	0,01			- 105
Bk	<u>91,46</u>	<u>1,37</u>	<u>123,33</u>	<u>1,82</u>	<u>+ 31,87</u>
	10630	0,57	14075	0,81	+ 3445
Db	<u>62,25</u>	<u>0,93</u>	<u>46,14</u>	<u>0,68</u>	<u>- 16,11</u>
	2900	0,16	3030	0,17	+ 130
Dbs	<u>16,68</u>	<u>0,25</u>	<u>26,05</u>	<u>0,38</u>	<u>+ 9,37</u>
	0	0,00	225	0,01	+ 225
Dbb	<u>4,99</u>	<u>0,07</u>	<u>31,32</u>	<u>0,46</u>	<u>+ 26,33</u>
	0	0,00	0	0,00	0
Dbc	<u>3,16</u>	<u>0,05</u>	<u>3,70</u>	<u>0,05</u>	<u>+ 0,54</u>
	60	0,00	270	0,02	+ 210
Jw	<u>1,53</u>	<u>0,02</u>	<u>0,23</u>	<u>0,00</u>	<u>- 1,30</u>
	110	0,01	145	0,01	+ 35
Gb	<u>3,84</u>	<u>0,06</u>	<u>5,36</u>	<u>0,08</u>	<u>+ 1,52</u>
	820	0,04	1155	0,07	+ 335
Brz	<u>477,94</u>	<u>7,15</u>	<u>548,62</u>	<u>8,09</u>	<u>+ 70,68</u>
	88350	4,77	90700	5,20	+ 2350
Ol	<u>78,37</u>	<u>1,17</u>	<u>75,75</u>	<u>1,12</u>	<u>- 2,62</u>
	23140	1,25	24395	1,40	+ 1255
Ols	<u>0,22</u>	<u>0,00</u>	<u>0,13</u>	<u>0,00</u>	<u>- 0,09</u>
	20	0,00	35	0,00	+ 15
Ak	<u>0,53</u>	<u>0,01</u>	<u>0,60</u>	<u>0,01</u>	<u>+ 0,07</u>
	80	0,00	140	0,01	+ 60
Os	<u>3,63</u>	<u>0,05</u>	<u>2,58</u>	<u>0,04</u>	<u>- 1,05</u>
	1015	0,05	800	0,05	- 215
Lp	<u>0,38</u>	<u>0,01</u>	<u>0,76</u>	<u>0,01</u>	<u>+ 0,38</u>
	130	0,01	200	0,01	+ 70
<b>Razem</b>	<b><u>6685,62</u></b>	<b><u>100,00</u></b>	<b><u>6777,59</u></b>	<b><u>100,00</u></b>	<b><u>+ 91,97</u></b>
	<b>1851660</b>	<b>100,00</b>	<b>1744185</b>	<b>100,00</b>	<b>- 107475</b>
Obręb Międzybórz					
So	<u>7596,29</u>	<u>90,06</u>	<u>7445,86</u>	<u>88,59</u>	<u>- 150,43</u>
	1758440	93,61	1791045	92,64	+ 32605
Sow	<u>1,39</u>	<u>0,02</u>	<u>0,93</u>	<u>0,01</u>	<u>- 0,46</u>
	405	0,02	220	0,01	- 185



Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Md	<u>6,20</u> 345	<u>0,07</u> 0,02	<u>7,23</u> 625	<u>0,09</u> 0,03	<u>+ 1,03</u> + 280
Św	<u>251,26</u> 43360	<u>2,98</u> 2,31	<u>272,44</u> 55805	<u>3,24</u> 2,89	<u>+ 21,18</u> + 12445
Cis			<u>0,42</u> 0	<u>0,00</u> 0,00	<u>+ 0,42</u> 0
Bk	<u>46,35</u> 10905	<u>0,55</u> 0,58	<u>45,06</u> 10750	<u>0,54</u> 0,56	<u>- 1,29</u> - 155
Db	<u>56,91</u> 480	<u>0,67</u> 0,03	<u>40,79</u> 405	<u>0,49</u> 0,02	<u>- 16,12</u> - 75
Dbs			<u>1,81</u> 0	<u>0,02</u> 0,00	<u>+ 1,81</u> 0
Dbb			<u>22,62</u> 0	<u>0,27</u> 0,00	<u>+ 22,62</u> 0
Dbc	<u>2,70</u> 65	<u>0,03</u> 0,00	<u>0,76</u> 75	<u>0,01</u> 0,00	<u>- 1,94</u> + 10
Js	<u>0,06</u> 0	<u>0,00</u> 0,00			<u>- 0,06</u> 0
Gb	<u>0,11</u> 0	<u>0,00</u> 0,00			<u>- 0,11</u> 0
Brz	<u>409,86</u> 48865	<u>4,86</u> 2,60	<u>500,57</u> 56580	<u>5,96</u> 2,93	<u>+ 90,71</u> + 7715
OI	<u>61,72</u> 15190	<u>0,73</u> 0,81	<u>64,20</u> 17110	<u>0,76</u> 0,89	<u>+ 2,48</u> + 1920
Ols	<u>0,64</u> 15	<u>0,01</u> 0,00	<u>0,48</u> 110	<u>0,01</u> 0,01	<u>- 0,16</u> + 95
Os	<u>1,37</u> 325	<u>0,02</u> 0,02	<u>0,98</u> 350	<u>0,01</u> 0,02	<u>- 0,39</u> + 25
<b>Razem</b>	<b><u>8434,86</u></b> <b>1878395</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>8404,15</u></b> <b>1933075</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>- 30,71</u></b> <b>+ 54680</b>
Obręb Rzeczenica					
So	<u>6584,51</u> 1535440	<u>80,58</u> 83,79	<u>6453,23</u> 1592930	<u>79,13</u> 85,46	<u>- 131,28</u> + 57490
Sow	<u>0,71</u> 220	<u>0,01</u> 0,01			<u>- 0,71</u> - 220
Md	<u>51,82</u> 6215	<u>0,63</u> 0,34	<u>51,92</u> 9690	<u>0,64</u> 0,52	<u>+ 0,10</u> + 3475
Św	<u>245,71</u> 46455	<u>3,01</u> 2,53	<u>224,00</u> 44995	<u>2,75</u> 2,41	<u>- 21,71</u> - 1460
Dg	<u>1,18</u> 730	<u>0,01</u> 0,04	<u>1,32</u> 990	<u>0,02</u> 0,05	<u>+ 0,14</u> + 260

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miaższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Bk	<u>389,79</u> 61630	<u>4,77</u> 3,36	<u>477,60</u> 54415	<u>5,86</u> 2,92	<u>+ 87,81</u> - 7215
Db	<u>149,64</u> 11350	<u>1,83</u> 0,62	<u>133,32</u> 10445	<u>1,63</u> 0,56	<u>- 16,32</u> - 905
Dbś	<u>2,37</u> 0	<u>0,03</u> 0,00	<u>24,24</u> 1560	<u>0,30</u> 0,08	<u>+ 21,87</u> + 1560
Dbb	<u>3,14</u> 0	<u>0,04</u> 0,00	<u>26,91</u> 0	<u>0,33</u> 0,00	<u>+ 23,77</u> 0
Dbc	<u>4,57</u> 635	<u>0,06</u> 0,03	<u>4,62</u> 810	<u>0,06</u> 0,04	<u>+ 0,05</u> + 175
Kl			<u>0,27</u> 75	<u>0,00</u> 0,00	<u>+ 0,27</u> + 75
Jw	<u>1,71</u> 225	<u>0,02</u> 0,01	<u>1,21</u> 255	<u>0,01</u> 0,01	<u>- 0,50</u> + 30
Wz	<u>0,25</u> 15	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,14</u> 40	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,11</u> + 25
Js	<u>0,45</u> 60	<u>0,01</u> 0,00	<u>0,30</u> 95	<u>0,00</u> 0,01	<u>- 0,15</u> + 35
Gb	<u>5,29</u> 185	<u>0,06</u> 0,01	<u>10,04</u> 795	<u>0,12</u> 0,04	<u>+ 4,75</u> + 610
Brz	<u>633,28</u> 145520	<u>7,75</u> 7,94	<u>654,24</u> 121360	<u>8,02</u> 6,51	<u>+ 20,96</u> - 24160
OI	<u>90,45</u> 22905	<u>1,11</u> 1,25	<u>88,23</u> 24785	<u>1,08</u> 1,33	<u>- 2,22</u> + 1880
Ols	<u>0,68</u> 140	<u>0,01</u> 0,01	<u>0,40</u> 80	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,28</u> - 60
Ak	<u>0,09</u> 10	<u>0,00</u> 0,00			<u>- 0,09</u> - 10
Os	<u>4,32</u> 980	<u>0,05</u> 0,05	<u>3,29</u> 930	<u>0,04</u> 0,05	<u>- 1,03</u> - 50
Wb	<u>0,14</u> 15	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,14</u> 30	<u>0,00</u> 0,00	<u>0</u> + 15
Lp	<u>1,39</u> 150	<u>0,02</u> 0,01	<u>0,46</u> 190	<u>0,01</u> 0,01	<u>- 0,93</u> + 40
<b>Razem</b>	<b><u>8171,49</u></b> <b>1832880</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>8155,88</u></b> <b>1864470</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>- 15,61</u></b> <b>+ 31590</b>
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
So	<u>19959,73</u> 4986435	<u>85,70</u> 89,65	<u>19647,40</u> 4957825	<u>84,19</u> 89,46	<u>- 312,33</u> - 28610
Sow	<u>2,10</u> 625	<u>0,01</u> 0,01	<u>1,04</u> 260	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 1,06</u> - 365

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Md	<u>82,90</u> 8595	<u>0,36</u> 0,15	<u>82,05</u> 13450	<u>0,35</u> 0,24	<u>- 0,85</u> + 4855
Św	<u>633,23</u> 119175	<u>2,72</u> 2,14	<u>637,15</u> 132440	<u>2,73</u> 2,39	<u>+ 3,92</u> + 13265
Jd	<u>0,40</u> 350	<u>0,00</u> 0,01	<u>0,99</u> 350	<u>0,00</u> 0,01	<u>+ 0,59</u> 0
Dg	<u>1,35</u> 835	<u>0,01</u> 0,02	<u>1,32</u> 990	<u>0,01</u> 0,02	<u>- 0,03</u> + 155
Cis			<u>0,42</u> 0	<u>0,00</u> 0,00	<u>+ 0,42</u> 0
Bk	<u>527,60</u> 83165	<u>2,27</u> 1,49	<u>645,99</u> 79240	<u>2,77</u> 1,43	<u>+ 118,39</u> - 3925
Db	<u>268,80</u> 14730	<u>1,15</u> 0,26	<u>220,25</u> 13880	<u>0,94</u> 0,25	<u>- 48,55</u> - 850
Dbs	<u>19,05</u> 0	<u>0,08</u> 0,00	<u>52,10</u> 1785	<u>0,22</u> 0,03	<u>+ 33,05</u> + 1785
Dbb	<u>8,13</u> 0	<u>0,03</u> 0,00	<u>80,85</u> 0	<u>0,35</u> 0,00	<u>+ 72,72</u> 0
Dbc	<u>10,43</u> 760	<u>0,04</u> 0,01	<u>9,08</u> 1155	<u>0,04</u> 0,02	<u>- 1,35</u> + 395
Kl			<u>0,27</u> 75	<u>0,00</u> 0,00	<u>+ 0,27</u> + 75
Jw	<u>3,24</u> 335	<u>0,01</u> 0,01	<u>1,44</u> 400	<u>0,01</u> 0,01	<u>- 1,80</u> + 65
Wz	<u>0,25</u> 15	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,14</u> 40	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,11</u> + 25
Js	<u>0,51</u> 60	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,30</u> 95	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,21</u> + 35
Gb	<u>9,24</u> 1005	<u>0,04</u> 0,02	<u>15,40</u> 1950	<u>0,07</u> 0,04	<u>+ 6,16</u> + 945
Brz	<u>1521,08</u> 282735	<u>6,53</u> 5,08	<u>1703,43</u> 268640	<u>7,30</u> 4,85	<u>+ 182,35</u> - 14095
OI	<u>230,54</u> 61235	<u>0,99</u> 1,10	<u>228,18</u> 66290	<u>0,98</u> 1,20	<u>- 2,36</u> + 5055
Ols	<u>1,54</u> 175	<u>0,01</u> 0,00	<u>1,01</u> 225	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,53</u> + 50
Ak	<u>0,62</u> 90	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,60</u> 140	<u>0,00</u> 0,00	<u>- 0,02</u> + 50
Os	<u>9,32</u> 2320	<u>0,04</u> 0,04	<u>6,85</u> 2080	<u>0,03</u> 0,04	<u>- 2,47</u> - 240
Wb	<u>0,14</u> 15	<u>0,00</u> 0,00	<u>0,14</u> 30	<u>0,00</u> 0,00	<u>0</u> + 15

Gatunek	Stan na 1.01.2012 r.		Stan na 1.01.2022 r.		Różnica
	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>	Udział %	Pow. ha Miąższość m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6
Lp	<u>1,77</u> 280	<u>0,01</u> 0,01	<u>1,22</u> 390	<u>0,01</u> 0,01	<u>- 0,55</u> + 110
<b>Ogółem</b>	<b><u>23291,97</u></b> <b>5562935</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>23337,62</u></b> <b>5541730</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>	<b><u>+ 45,65</u></b> <b>- 21205</b>

W składach gatunkowych drzewostanów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zinwentaryzowano w sumie 23 gatunki drzew. W porównaniu z tabelą wg gatunków panujących mniejszy jest rzeczywisty powierzchniowy udział sosny – o 9,08% (2120,32 ha). Pozostałe gatunki wchodzić częściej w skład drzewostanu jako gatunki współpanujące i domieszkowe, przez co ich rzeczywisty udział w powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa jest większy lub na podobnym poziomie jak udział gatunków panujących.

W okresie ostatniego 10-lecia uległa zwiększeniu rzeczywista powierzchnia głównie brzozy i buka, a zmalała sosny.

Pod względem bogactwa gatunkowego drzewostany Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie można scharakteryzować następująco:

#### obręb Czarne

- jednogatunkowe - 49,1%,
- dwugatunkowe - 36,0%,
- trzygatunkowe - 10,8%,
- cztero- i więcej gatunkowe - 4,1%.

#### obręb Międzybórz

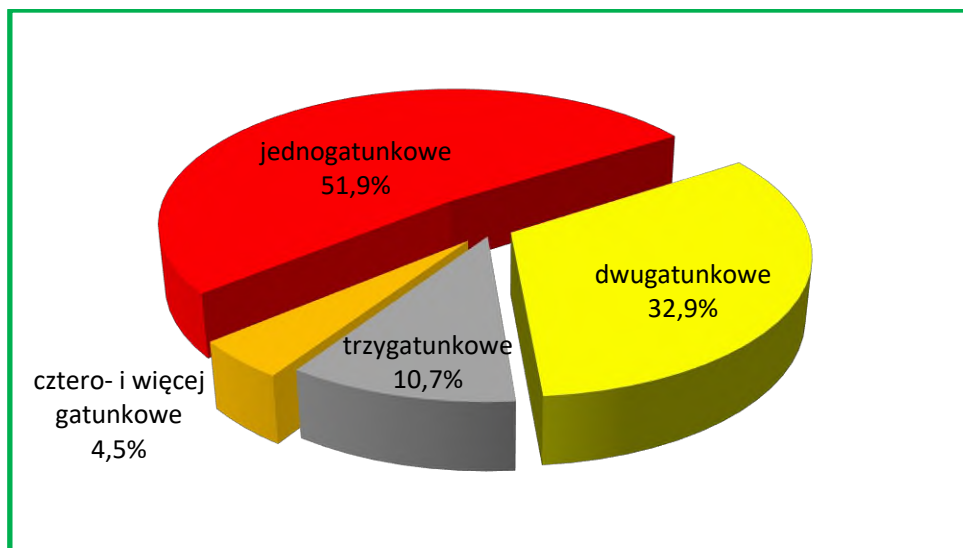
- jednogatunkowe - 58,5%,
- dwugatunkowe - 29,1%,
- trzygatunkowe - 9,4%,
- cztero- i więcej gatunkowe - 3,0%.

#### obręb Rzeczenica

- jednogatunkowe - 47,3%,
- dwugatunkowe - 34,2%,
- trzygatunkowe - 12,1%,
- cztero- i więcej gatunkowe - 6,4%.

#### Nadleśnictwo Czarne

- jednogatunkowe - 51,9%,
- dwugatunkowe - 32,9%,
- trzygatunkowe - 10,7%,
- cztero- i więcej gatunkowe - 4,5%.



Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie

#### 1.5.1.5. Spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości (tablicowy)

Zestawienie spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących

Gatunek panujący	Obręb Czarne	Obręb Międzybórz	Obręb Rzeczenica	Nadleśnictwo	
	Bieżący roczny przyrost (tablicowy)				
	m <sup>3</sup> brutto				%
1	2	3	4	5	6
So	40895	52885	46010	139790	95,04
Md		15	125	140	0,10
Św	330	745	565	1640	1,11
Bk	190	205	1245	1640	1,11
Db	110	5	170	285	0,19
Dbs	110		35	145	0,10
Dbc	15		5	20	0,01
Jw			10	10	0,01
Gb			5	5	0,00
Brz	895	660	1165	2720	1,85
OI	265	175	245	685	0,47
Os		5	5	10	0,01
<b>Razem</b>	<b>42810</b>	<b>54695</b>	<b>49585</b>	<b>147090</b>	<b>100,00</b>

Spodziewany tablicowy bieżący roczny przyrost miąższości określono w wysokości 147090 m<sup>3</sup> brutto.

Wielkość przyrostu w poszczególnych gatunkach jest ściśle związana z udziałem danego gatunku w miąższości zasobów drzewnych Nadleśnictwa, stąd też najwyższego przyrostu należy się spodziewać w drzewostanach sosnowych. Udział sosny w przyroście ogólnym Nadleśnictwa wynosi 95,04%.

Spodziewany tablicowy bieżący roczny przyrost miąższości w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym w Nadleśnictwie stanowi około 89% ogólnego spodziewanego przyrostu i wynosi 130200 m<sup>3</sup> brutto/1 rok.

#### Zestawienie spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg klas wieku

Klasa wieku	Obręb Czarne	Obręb Międzybórz	Obręb Rzeczenica	Nadleśnictwo	
	Bieżący roczny przyrost (tablicowy)				
	m <sup>3</sup> brutto				%
1	2	3	4	5	6
I	2440	3220	2830	8490	5,77
II	8245	14330	11860	34435	23,41
III	13090	19850	15195	48135	32,72
IV	12015	9365	11915	33295	22,64
V	4360	6385	6335	17080	11,61
VI	1555	935	395	2885	1,96
VII	375	375	75	825	0,56
VIII i starsze	85	170	130	385	0,26
KO	590	65	735	1390	0,95
KDO	55		115	170	0,12
<b>Razem</b>	<b>42810</b>	<b>54695</b>	<b>49585</b>	<b>147090</b>	<b>100,00</b>

Uwzględniając podział na klasy wieku, można przyjąć, że najwyższy spodziewany bieżący roczny przyrost miąższości nastąpi w drzewostanach III (48135 m<sup>3</sup> – 32,72%) klasy wieku. Średnio na 1 ha drzewostanów spodziewany roczny przyrost bieżący określono w wysokości 6,30 m<sup>3</sup>.

Uzyskany w ostatnim dziesięcioleciu roczny przyrost bieżący użyteczny wynosił 158980 m<sup>3</sup> brutto, a wielkość rocznego spodziewanego tabelarycznego przyrostu miąższości określono na 152860 m<sup>3</sup> brutto.

#### **1.5.2. Ocena stanu uszkodzeń drzewostanów oraz zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów**

##### **1.5.2.1. Stan uszkodzeń drzewostanów**

Podczas prac terenowych zinwentaryzowano następujące uszkodzenia:

### Zestawienie powierzchni drzewostanów według przyczyn i % uszkodzeń

Przyczyna uszkodzenia	% uszkodzenia										Nadleśnictwo łącznie
	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
	Powierzchnia drzewostanów w ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>											
OWADY	3939,01	1147,13	137,64	6,12	2,70						5232,60
GRZYBY	180,87	40,07			2,87						223,81
ZWIERZYNA	1891,72	1545,44	479,02	158,79	66,30		3,31	1,50			4146,08
POŻAR	0,68	2,22	0,92				2,28	1,62			7,72
WODNE	1,70										1,70
INNE	45,99	20,08	0,85	3,02							69,94
<b>Ogółem</b>	<b>6059,97</b>	<b>2754,94</b>	<b>618,43</b>	<b>167,93</b>	<b>71,87</b>		<b>5,59</b>	<b>3,12</b>			<b>9681,85</b>
% udziału	62,6	28,5	6,4	1,7	0,7		0,1	0,0			100,0

Drzewostany, w których zinwentaryzowano uszkodzenia (w różnym stopniu) zajmują powierzchnię 9681,85 ha, co stanowi 41,5% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Uszkodzenia istotne (powyżej 20%) występują w drzewostanach na powierzchni 866,94 ha, to jest na 3,7% powierzchni gruntów zalesionych. Najczęstszymi, stwierdzonymi podczas inwentaryzacji przyczynami uszkodzeń były owady i zwierzyna.

#### 1.5.2.2. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów

Ocenę zgodności składu gatunkowego drzewostanów z typami drzewostanów wykonano zgodnie z §40 Instrukcji zarządzania lasu w dwu grupach drzewostanów: upraw i młodników do 10 lat oraz w pozostałych drzewostanach (poza uprawami i młodnikami).

##### a) Ocena zgodności składu gatunkowego upraw i młodników

Ocenę zgodności upraw i młodników (całej Ia klasy wieku – 1841,41 ha) wykonano w stosunku do orientacyjnych składów gatunkowych upraw, przyjętych w poprzednim planie urządzenia lasu. Uprawy i młodniki o składzie gatunkowym zgodnym z typem drzewostanu (TD) stanowią 99,61% powierzchni Ia podklasy wieku – 1834,18 ha. Skład gatunkowy częściowo zgodny ma 0,39% upraw i młodników – 7,23 ha. W trakcie prac inwentaryzacyjnych nie stwierdzono występowania upraw i młodników niezgodnych z TD.

##### b) Ocena zgodności składu gatunkowego pozostałych drzewostanów

Zgodność pozostałych drzewostanów ustalono porównując ich składy gatunkowe z przyjętymi przez KZP typami drzewostanów. Drzewostany powyżej 10 - lat, zgodne z TD zajmują powierzchnię 20594,50 ha, to jest 95,81% tej grupy drzewostanów, drzewostany częściowo zgodne – 865,21 ha – 4,02%, drzewostany niezgodne 36,50 ha – 0,17%.

**Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z typem drzewostanu (TD)**

Grupa drzewostanów	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica			
	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uprawy i młodniki do 10 lat								
„1” skład gatunkowy zgodny TD	536,82	100,00	697,84	100,00	599,52	98,81	1834,18	99,61
„2” skład gatunkowy częściowo zgodny TD					7,23	1,19	7,23	0,39
„3” skład gatunkowy niezgodny TD								
<b>Razem</b>	<b>536,82</b>	<b>100,00</b>	<b>697,84</b>	<b>100,00</b>	<b>606,75</b>	<b>100,00</b>	<b>1841,41</b>	<b>100,00</b>
Drzewostany w wieku powyżej 10 lat								
„1” skład gatunkowy zgodny TD	5944,33	95,25	7585,11	98,43	7065,06	93,59	20594,50	95,81
„2” skład gatunkowy częściowo zgodny TD	295,43	4,73	117,46	1,52	452,32	5,99	865,21	4,02
„3” skład gatunkowy niezgodny TD	1,01	0,02	3,74	0,05	31,75	0,42	36,50	0,17
<b>Razem</b>	<b>6240,77</b>	<b>100,00</b>	<b>7706,31</b>	<b>100,00</b>	<b>7549,13</b>	<b>100,00</b>	<b>21496,21</b>	<b>100,00</b>
Ogółem drzewostany								
„1” skład gatunkowy zgodny TD	6481,15	95,63	8282,95	98,56	7664,58	93,98	22428,68	96,10
„2” skład gatunkowy częściowo zgodny TD	295,43	4,36	117,46	1,40	459,55	5,63	872,44	3,74
„3” skład gatunkowy niezgodny TD	1,01	0,01	3,74	0,04	31,75	0,39	36,50	0,16
<b>Ogółem powierzchnia gruntów leśnych zalesionych</b>	<b>6777,59</b>	<b>100,00</b>	<b>8404,15</b>	<b>100,00</b>	<b>8155,88</b>	<b>100,00</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>

**Zestawienie powierzchni drzewostanów o składzie niezgodnym z TD według typów siedliskowych lasu**

Typ siedliskowy lasu	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica			
	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
BMśw			1,75	46,79	6,95	21,89	8,70	23,84
BMw			1,99	53,21	3,43	10,80	5,42	14,85
LMśw	1,01	100,00			17,01	53,58	18,02	49,37
LMw					1,41	4,44	1,41	3,86
Lśw					1,50	4,72	1,50	4,11

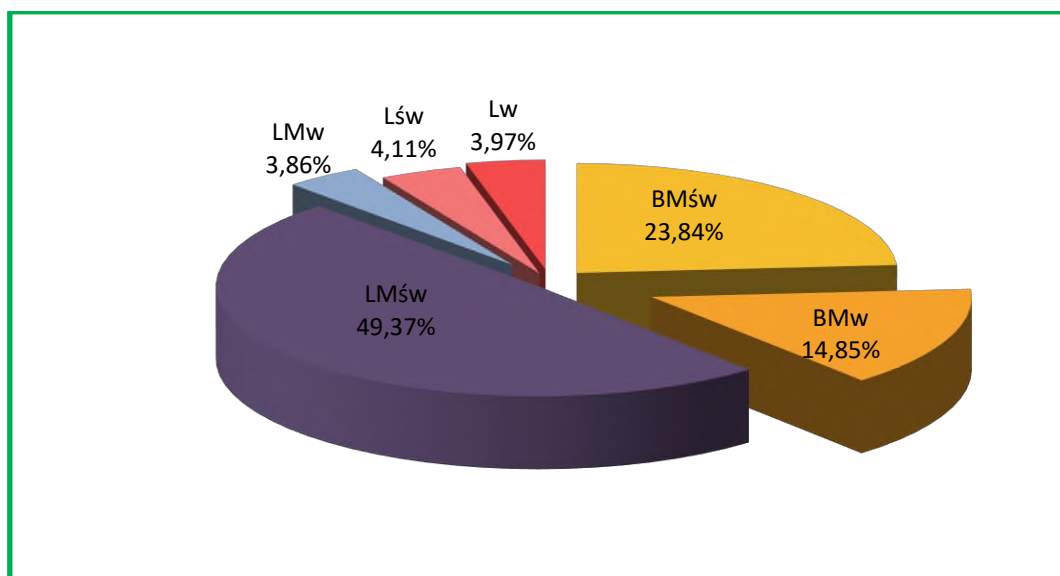


Typ siedliskowy lasu	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica			
	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Lw					1,45	4,57	1,45	3,97
<b>Razem</b>	<b>1,01</b>	<b>100,00</b>	<b>3,74</b>	<b>100,00</b>	<b>31,75</b>	<b>100,00</b>	<b>36,50</b>	<b>100,00</b>

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie drzewostany niezgodne z typem drzewostanu zajmują 36,50 ha, czyli 0,16% powierzchni wszystkich drzewostanów. Najwięcej drzewostanów o składzie niezgodnym jest na LMśw – 18,02 ha i BMśw – 8,70 ha.

Gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych z TD są:

- Brz na powierzchni - 19,10 ha (52,33%);
- Ol - „ - - 7,79 ha (21,34%);
- Św - „ - - 7,54 ha (20,66%);
- Os - „ - - 2,07 ha (5,67%).



Udział powierzchniowy drzewostanów o składzie niezgodnym z TD według typów siedliskowych lasu – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

### 1.5.3. Ocena jakości hodowlanej i technicznej drzewostanów

Jakość hodowlaną upraw i młodników w wieku do 10 lat określono biorąc pod uwagę ich stopień pokrycia oraz stopień obniżenia przydatności hodowlanej. Jakość hodowlaną młodników i młodszych drzewostanów określono według kryteriów oceny ich zdrowotności oraz cech wzrostu i rozwoju. Jakość techniczną drzew w drzewostanach starszych (oraz przestojów i zadrzewień) określono według kryteriów zawartych we wskaźnikach jakości technicznej.

### **a) Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych**

Ocenę upraw i młodników w wieku do 10 lat przedstawia tabela XI, dołączona do opisów taksacyjnych i do elaboratu.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych zajmują w Nadleśnictwie powierzchnię 1677,02 ha (obr. Czarne – 494,25 ha, obr. Miedzybórz – 651,67 ha, obr. Rzeczenica – 531,10 ha). Uprawy i młodniki zgodne z orientacyjnym składem gatunkowym (przyjętym w poprzednim planie u.l.) stanowią 99,7% tej powierzchni. Upraw i młodników niezgodnych nie zinwentaryzowano.

Zdecydowaną większość (99,9%) stanowią uprawy i młodniki o zadrzewieniu w przedziale 1,0-0,9; reszta to uprawy i młodniki o zadrzewieniu 0,8-0,7. Upraw przepadłych nie zaewidencjonowano. Przeciętne zadrzewienie upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych wynosi 0,95.

### **b) Odnowienia podokapowe oraz uprawy i młodniki po rębniach złożonych**

Ocenę odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych przedstawiono w tabeli XII, dołączonej do opisów taksacyjnych i do elaboratu.

Odnowienia podokapowe w KO występują na ogólnej powierzchni manipulacyjnej 456,44 ha (obr. Czarne – 167,99 ha, obr. Miedzybórz – 22,71 ha, obr. Rzeczenica – 265,74 ha). Tworzą je warstwy podrostów, nalotów i podsadzeń z panującymi bukiem, dębem i grabem. Przeciętny stopień pokrycia młodego pokolenia w KO wynosi 56,2%, a przeciętna jakość hodowlana 12.

Odnowienia podokapowe w KDO występują na ogólnej powierzchni manipulacyjnej 44,24 ha (obr. Rzeczenica). Gatunkiem panującym w tych odnowieniach jest buk. Przeciętny stopień pokrycia młodego pokolenia w KDO wynosi 24,6%, a przeciętna jakość hodowlana 22.

Uprawy i młodniki po rębniach złożonych opisano w pododdziałach o ogólnej powierzchni 543,24 ha (obr. Czarne – 111,11 ha, obr. Miedzybórz – 82,03 ha, obr. Rzeczenica – 350,10 ha). Ich skład gatunkowy jest w większości zgodny z typem drzewostanu, a przeciętny stopień pokrycia wynosi 86,9%. Omawiane uprawy i młodniki charakteryzują się dobrą jakością hodowlaną, ocenioną przeciętnie na 12.

Jakość upraw i młodników w wieku do 10 lat na powierzchniach otwartych oraz upraw po rębniach złożonych jest wysoka: uprawy bardzo dobre zajmują powierzchnię 1187,06 ha (64,5%), uprawy dobre – 628,31 ha (34,1%), uprawy zadowalające – 26,04 ha (1,4%). Składy gatunkowe upraw i młodników są dobrze dostosowane do siedlisk i osiągnęły wysoki wskaźnik zadrzewienia. Negatywny wpływ na jakość hodowlaną upraw i młodników miały głównie uszkodzenia od zwierzyny płowej.

### **c) Młodniki i młodsze drzewostany**

Szczegółowe zestawienie jakości hodowlanej tej grupy drzewostanów przedstawia poniższa tabela:

### Zestawienie powierzchni drzewostanów w wieku powyżej 10 lat według jakości hodowlanej

Symbol klasyfikacyjny jakości hodowlanej	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	Powierzchnia w ha				%
1	2	3	4	5	6
11	92,31	114,21	118,24	324,76	2,21
12	2419,91	2946,89	3238,19	8604,99	58,44
13	70,00	79,20	60,47	209,67	1,42
21	333,11	637,88	291,42	1262,41	8,57
22	1022,52	1436,40	1272,51	3731,43	25,34
23	185,64	143,27	58,57	387,48	2,63
31	24,55	60,36	5,62	90,53	0,62
32	39,47	31,25	4,15	74,87	0,51
33	6,75	15,65	9,29	31,69	0,22
42	3,31	0,24	1,26	4,81	0,03
43	-	2,28	-	2,28	0,01
<b>Razem</b>	<b>4197,57</b>	<b>5467,63</b>	<b>5059,72</b>	<b>14724,92</b>	<b>100,00</b>

Młodniki i młodsze drzewostany (bez Ia klasy wieku), dla których w trakcie prac taksacyjnych określono jakość hodowlaną, zajmują powierzchnię 14724,92 ha. Przeważają drzewostany z symbolem klasyfikacyjnym 12, które łącznie z ocenionymi na 11 i 21 zajmują 69,22% powierzchni tej grupy drzewostanów. Jakością oznaczoną symbolem 22 charakteryzuje się 25,34% drzewostanów. Udziały drzewostanów z innymi jakościami wynoszą od 0,01% do 2,63%.

#### d) Jakość techniczna drzew w drzewostanach

Szczegółowe zestawienie jakości technicznej drzewostanów przedstawia tabela:

#### Zestawienie powierzchni drzewostanów według jakości technicznej gatunku panującego

Jakość techniczna	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	Powierzchnia w ha				%
1	2	3	4	5	6
1	37,00	19,03		56,03	0,83
2	1229,39	1291,77	1347,82	3868,98	57,14
3	776,81	926,39	1132,22	2835,42	41,87
4		1,49	9,37	10,86	0,16
<b>Razem</b>	<b>2043,20</b>	<b>2238,68</b>	<b>2489,41</b>	<b>6771,29</b>	<b>100,00</b>

Drzewostany, dla których w trakcie prac taksacyjnych określono jakość techniczną, zajmują powierzchnię 6771,29 ha. Sosnę, jako główny gatunek drzewostanów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie oceniano w większości wskaźnikiem 2 (w około 62,9% drzewostanów).

Wyliczona średnioważona jakość techniczna dla So wynosi 2,35. Jakość techniczną gatunków liściastych najczęściej oceniano na 3. Wskaźnikiem jakości 4, zdeterminowanym przeważnie niską pierśnicą, oceniano zwykle występujące w składzie drzewostanów starszych młodsze gatunki drzew.

#### **1.5.4. Charakterystyka gruntów leśnych niezalesionych**

Na terenie Nadleśnictwa udział gruntów leśnych niezalesionych wynosi 1,88% powierzchni gruntów leśnych (zalesionych i niezalesionych).

##### **Zestawienie gruntów leśnych niezalesionych wg grup i rodzajów powierzchni**

Lp.	Grupa i rodzaj powierzchni	Obręb Czarne	Obręb Międzybórz	Obręb Rzeczenica	Nadleśnictwo
	Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6
<b>1.</b>	<b>Do odnowienia – razem</b>	<b>113,70</b>	<b>147,27</b>	<b>123,56</b>	<b>384,53</b>
	w tym:				
	halizny				
	zręby	113,70	147,27	123,56	384,53
	plazowiny				
<b>2.</b>	<b>W produkcji ubocznej – razem</b>		<b>6,45</b>	<b>12,28</b>	<b>18,73</b>
	w tym:				
	plantacje choinek				
	plantacje krzewów		0,90		0,90
	poletka łowieckie		5,55	12,28	17,83
<b>3.</b>	<b>Pozostałe – razem</b>	<b>9,45</b>	<b>10,53</b>	<b>23,43</b>	<b>43,41</b>
	w tym:				
	przewidziane do naturalnej sukcesji	9,45	10,53	23,43	43,41
	objęte szczególnymi formami ochrony				
	przewidziane do małej retencji				
	wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji				
<b>Ogółem</b>		<b>123,15</b>	<b>164,25</b>	<b>159,27</b>	<b>446,67</b>

Wszystkie zręby z ubiegłego okresu gospodarczego (384,53 ha - 166 poddz.) przeznaczone zostały do odnowienia. Zlokalizowane są one w oddz.:

- obręb Czarne – 69g, 79d, 98a,i, 112c, 118c, 122b, 131b, 133k,m, 134b, 137d, 151d, 152g, 171d, 176g, 189c, 193l, 197k, 205g, 208c, 212d,j,o, 216c, 218d, 225c, 231f, 238o, 241i, 246d, 252d, 259a,g, 269d, 274b, 291b, 293f, 302g, 303a,c, 340a, 348k;
- obręb Międzybórz – 56g, 60f,i, 62h, 77b, 83a, 91b, 107b,d, 111f, 124f, 142b, 147h, 156b, 167h, 169b, 171d, 182f, 185c, 186f, 187i, 188h,m, 189h, 193d, 197f,i,s, 201k, 203f, 206f,i, 209f, 210l, 216b, 217g, 219h, 229j, 231f,h, 242j, 246d, 254j, 258d, 264j, 265h, 267k, 276h, 277h, 279i, 283f, 295d, 299d, 300j,m, 312d,j, 313l, 314k,m, 327d, 329k, 336g, 337h, 344g, 346i, 349j, 360a, 361b, 362a, 363h,l, 366d,h, 374i,k;

- obręb Rzeczenica – 1a, 11b, 13a, 17b, 27c, 30c, 36a, 49a, 53h, 56a, 58d, 59i, 79g, 81f, 82b, 87f, 95l, 100f,j, 105a, 116f, 118g, 127h, 130l, 136g,l, 142c, 145b, 147b, 155g, 160d, 163c, 165c, 174g, 186d, 190f, 192Aj, 192Bf, 194f, 209g, 210f, 227f, 233c, 239b, 243m, 261h, 274f.

Zgodnie z ustawą o lasach należy je odnowić w ciągu 5 lat.

Plantacje krzewów zajmują powierzchnię 0,90 ha (1 poddz.) i zlokalizowane są one w obrębie Międzybórz, w oddz. 138o.

Poletka łowieckie stanowiące wyłączenia gruntów niezalesionych zajmują powierzchnię 17,83 ha (22 poddz.) i występują w oddz.:

- obręb Międzybórz – 32b, 142g, 166g, 170d, 181a, 273b, 286c, 374g;
- obręb Rzeczenica – 123f, 125f, 126h, 127d, 146g, 153c,g, 154f, 158f, 177i, 209c, 226j, 254f, 284d.

Na terenie Nadleśnictwa zinwentaryzowano 43,41 ha (48 poddz.) gruntów leśnych niezalesionych przewidzianych do naturalnej sukcesji, w oddz.:

- obręb Czarne – 61p, 65f, 66c, 169b,f, 224i, 260b, 304j, 316m;
- obręb Międzybórz – 16b, 24a, 105n, 161c, 190l, 252j, 261h, 326d, 343i, 352b;
- obręb Rzeczenica – 13i, 16c, 41a, 42g, 50k, 52p, 69d, 72k, 103g, 107d, 130a, 152k, 171c, 197b, 199Ah, 232f, 238i, 240d, 241m,n, 244h, 280i, 283m, 298g, 299f, 304a, 306c, 314a,c.

### **1.5.5. Pomiar miąższości drewna martwego**

Pomiary drewna martwego przeprowadzono na części powierzchni próbnych kołowych zakładanych dla celów inwentaryzacji zasobów drzewnych metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo – wiekowej. Pomiaru dokonano z podziałem na: drewno martwych drzew stojących i złomów oraz drewno drzew leżących (ściętych i wywróconych) i fragmentów drzew martwych.

#### **Zestawienie miąższości drewna martwego – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie**

Typ siedl. lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drzew martwych					
		Drewno drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Obręb Czarne</b>							
Bśw	3155,54	6,67	21062,68	1,55	4876,57	8,22	25939,25
BMśw	1610,34	7,98	12843,53	1,43	2308,07	9,41	15151,60
BMw	198,18	6,23	1233,85	1,79	354,90	8,02	1588,75
BMb	7,03	3,94	27,68	0,40	2,79	4,34	30,47
LMśw	506,81	7,37	3734,21	1,45	733,44	8,82	4467,65

Typ siedl. lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drzew martwych					
		Drewno drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6	7	8
LMw	42,99	4,76	204,51	2,85	122,42	7,61	326,93
LMb	4,21	3,61	15,20	0,92	3,88	4,53	19,08
Lśw	57,60	8,47	487,78	1,50	86,33	9,97	574,11
Lw	0,75	3,86	2,90	0,82	0,62	4,68	3,52
OI	35,79	8,67	310,19	2,65	94,94	11,32	405,13
Razem	5619,24	7,10	39922,53	1,53	8583,96	8,63	48506,49
Obręb Międzybórz							
Bśw	4912,19	2,96	14556,68	1,52	7455,01	4,48	22011,69
Bw	3,11	3,17	9,87	0,53	1,65	3,70	11,52
Bb	2,48	3,15	7,81	3,15	7,80	6,30	15,61
BMśw	1212,91	3,36	4074,71	1,63	1979,03	4,99	6053,74
BMw	747,81	3,48	2600,74	1,29	962,33	4,77	3563,07
BMb	8,39	4,13	34,63	1,44	12,04	5,57	46,67
LMśw	21,88	0,67	14,62	0,99	21,71	1,66	36,33
LMw	41,99	2,58	108,31	2,17	90,98	4,75	199,29
LMb	7,27	6,54	47,54	2,11	15,36	8,65	62,90
OI	35,96	3,40	122,17	2,12	76,12	5,52	198,29
Razem	6993,99	3,08	21577,08	1,52	10622,03	4,60	32199,11
Obręb Rzeczenica							
Bśw	3341,34	1,52	5084,89	1,56	5200,18	3,08	10285,07
Bw	60,29	1,89	114,13	1,61	97,08	3,50	211,21
Bb	7,65	16,49	126,14	1,14	8,72	17,63	134,86
BMśw	1724,25	1,30	2248,49	1,46	2522,66	2,76	4771,15
BMw	383,70	1,06	405,71	1,76	677,13	2,82	1082,84
BMb	44,71	5,41	241,97	1,18	52,78	6,59	294,75
LMśw	822,32	1,20	986,30	1,74	1431,25	2,94	2417,55
LMw	14,85	7,46	110,81	3,17	47,12	10,63	157,93
LMb	15,54	8,60	133,58	3,04	47,30	11,64	180,88
Lśw	266,36	1,85	493,04	3,09	824,05	4,94	1317,09
Lw	1,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OI	31,07	3,81	118,40	2,73	84,80	6,54	203,20
Razem	6713,53	1,50	10063,46	1,64	10993,07	3,14	21056,53

Typ siedl. lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drzew martwych					
		Drewno drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6	7	8
<b>Ogółem</b>	<b>19326,76</b>	<b>3,71</b>	<b>71563,07</b>	<b>1,56</b>	<b>30199,06</b>	<b>5,27</b>	<b>101762,13</b>

Ogółem na terenie Nadleśnictwa miąższość drewna martwego określono w wysokości 101762,13 m<sup>3</sup>, co stanowi 1,81% ogólnej miąższości wszystkich drzewostanów. Średnia miąższość drzew martwych stojących i leżących w lasach Nadleśnictwa wynosi 5,27 m<sup>3</sup>/ha.

Analizę zmian miąższości zasobów drewna martwego Nadleśnictwo prowadzi w poddz.:

- obręb Czarne – 236k;
- obręb Międzybórz – 137m, 217a, 234h;
- obręb Rzeczenica – 14b, 217f, 236g, 237j, 243d, 244k.

#### **1.5.6. Analiza stanu zasobów drzewnych wraz z określeniem ich pożądanego docelowego stanu na koniec planowanego okresu gospodarczego**

Zestawienie poszczególnych parametrów charakteryzujących powierzchnię gruntów leśnych i zasoby drzewne w kolejnych planach urządzenia lasu przedstawia tabela XIII zamieszczona w załącznikach do elaboratu. Syntetyczny wyciąg z tej tabeli przedstawia się następująco:

##### **Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie**

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na:						
			1.10. 1968	1.01. 1979	1.01. 1992	1.01. 2002	1.01. 2012	1.01. 2022	31.12. 2031
			(I rew.)	(II rew.)	(III rew.)	(IV rew.)	(V rew.)	(VI rew.)	(prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Powierzchnia gruntów zalesionych i niezalesionych	ha	24936	25109	25192	25503	23694	23784	23784
2.	Zasoby miąższości	tys.m <sup>3</sup>	2417	4030	4280	5031	5599	5611	5636
3.	Przeciętna zasobność na 1 ha (grunty zal.i niezal.)	m <sup>3</sup>	97	161	170	197	236	236	237
4.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	45	48	52	55	56	57

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Stan na	Grunty leśne niezależone	Przest. na pow. zalesionej	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>Obwód Czarne</b>								
I rew. u.l. 1.10.1968 r.								
- pow. ha	1103,06		1224,12	845,72	481,72	643,25	961,24	979,07
- miąższość m <sup>3</sup>	4072		721	6880	24087	72241	135358	160755
- m <sup>3</sup> /ha					50	112	141	164
II rew. u.l. 1.01.1979 r.								
- pow. ha								
- miąższość m <sup>3</sup>								
- m <sup>3</sup> /ha					90	195	252	278
III rew. u.l. 1.01.1992 r.								
- pow. ha	73,59		410,72	544,51	1338,77	1401,83	805,43	474,68
- miąższość m <sup>3</sup>	111	1204		5495	124040	212965	170950	117770
- m <sup>3</sup> /ha					93	152	212	248
IV rew. u.l. 1.01.2002 r.								
- pow. ha	62,44		489,73	426,21	537,31	1375,05	1366,65	806,45
- miąższość m <sup>3</sup>	815	3427	60	2930	42990	249825	311550	204145
- m <sup>3</sup> /ha					80	182	228	253
V rew. u.l. 1.01.2012 r.								
- pow. ha	112,68		517,58	528,82	360,50	431,06	1165,68	1146,93
- miąższość m <sup>3</sup>	1660	8866	45	9940	31730	81840	341970	388220
- m <sup>3</sup> /ha					88	190	293	338
VI rew. u.l. 1.01.2022 r.								
- pow. ha	123,15		536,82	616,34	514,74	370,38	430,13	1183,21
- miąższość m <sup>3</sup>	1959	16823		6715	57435	63015	109860	357015
- m <sup>3</sup> /ha					112	170	255	302



### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Drzewostany w klasach i podklasach wieku								R-m gr. leśne zalesione	OGÓŁEM
IV		V		VI	VII	K O	K D O		
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyż.				
10	11	12	13	14	15	16	17		
<b>Obręb Czarne</b>									
567,97	832,57	713,16	172,77	232,53	34,70	2,81		7691,63	<b>8794,69</b>
113925	163000	147725	39950	56080	8100	560		929382	<b>933454</b>
201	196	207	231	241	233	199		121	<b>106</b>
									<b>7920,44</b>
									<b>1368412</b>
290	300	323	331	367	311				<b>173</b>
783,73	998,21	608,70	282,43	181,32	24,35	8,51	3,67	7866,86	<b>7940,45</b>
214470	283255	180945	89195	56265	7560	1590	1005	1466709	<b>1466820</b>
274	284	297	316	310	310	187	274	186	<b>185</b>
498,57	777,41	962,46	465,72	283,90	31,72	11,34		8032,52	<b>8094,96</b>
142595	238535	294825	147665	95045	10105	2320		1746017	<b>1746832</b>
286	307	306	317	335	319	205		217	<b>216</b>
565,67	464,51	630,31	379,30	338,29	64,97	92,00		6685,62	<b>6798,30</b>
206625	198665	249530	151275	137425	26740	27655		1860526	<b>1862186</b>
365	428	396	399	406	412	301		278	<b>274</b>
1184,55	536,82	494,38	303,93	308,29	114,67	167,99	15,34	6777,59	<b>6900,74</b>
407165	201425	179275	120540	136925	51740	48510	4565	1761008	<b>1762967</b>
344	375	363	397	444	451	289	298	260	<b>255</b>

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Stan na	Grunty leśne niezależone	Przest. na pow. zalesionej	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb Międzybórz								
I rew. u.l. 1.10.1968 r.								
- pow. ha	356,77		2125,61	873,22	626,47	899,45	723,25	1060,48
- miąższość m <sup>3</sup>	700		491	3464	25769	95230	103235	167145
- m <sup>3</sup> /ha					41	106	143	158
II rew. u.l. 1.01.1979 r.								
- pow. ha								
- miąższość m <sup>3</sup>								
- m <sup>3</sup> /ha					66	174	213	245
III rew. u.l. 1.01.1992 r.								
- pow. ha	128,79		803,74	707,43	1770,69	1204,28	498,88	974,19
- miąższość m <sup>3</sup>	287	802	25	3490	124685	151770	100485	231335
- m <sup>3</sup> /ha					70	126	201	237
IV rew. u.l. 1.01.2002 r.								
- pow. ha	139,20		616,60	829,64	716,65	1796,47	1186,83	512,50
- miąższość m <sup>3</sup>	1903	5398	115	1535	55910	302980	242190	125920
- m <sup>3</sup> /ha					78	169	204	246
V rew. u.l. 1.01.2012 r.								
- pow. ha	151,50		629,74	685,68	726,19	670,94	1699,04	1079,32
- miąższość m <sup>3</sup>	2266	11722	20	7505	66565	136055	435520	281880
- m <sup>3</sup> /ha					92	203	256	261
VI rew. u.l. 1.01.2022 r.								
- pow. ha	164,25		697,84	706,89	666,61	750,89	639,26	1707,13
- miąższość m <sup>3</sup>	2334	22325	30	10530	69630	138625	161295	525710
- m <sup>3</sup> /ha					104	185	252	308

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Drzewostany w klasach i podklasach wieku								R-m gr. leśne zalesione	OGÓŁEM
IV		V		VI	VII	K O	K D O		
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyż.				
10	11	12	13	14	15	16	17		
<b>Obręb Międzybórz</b>									
476,74	391,04	279,54	174,80	120,66	34,24			7785,50	<b>8142,27</b>
82245	71845	57630	36110	25610	8370			677144	<b>677844</b>
173	184	206	207	212	244			87	<b>83</b>
									<b>9081,98</b>
									<b>1414915</b>
283	284	294	316	289	316				<b>156</b>
767,01	606,46	541,55	744,46	283,05	68,73	6,54	3,21	8980,22	<b>9109,01</b>
188280	159065	150550	218060	87190	20165	1380	755	1438037	<b>1438324</b>
245	262	278	293	308	293	211	235	160	<b>158</b>
955,85	772,75	582,10	420,77	549,30	71,29	4,16		9014,91	<b>9154,11</b>
261710	217855	172275	128820	182595	23815	490		1721608	<b>1723511</b>
274	282	296	306	332	334	118		191	<b>188</b>
490,88	899,44	767,63	232,80	427,96	74,20	51,04		8434,86	<b>8586,36</b>
147425	292630	244120	81495	148110	26010	11060		1890117	<b>1892383</b>
300	325	318	350	346	351	217		224	<b>220</b>
1098,41	412,75	933,98	395,24	231,07	141,37	22,71		8404,15	<b>8568,40</b>
319125	128865	301320	129405	86595	55625	6320		1955400	<b>1957734</b>
291	312	323	327	375	393	278		233	<b>228</b>

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Stan na	Grunty leśne niezależone	Przest. na pow. zalesionej	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Obręb Rzeczenica								
I rew. u.l. 1.10.1968 r.								
- pow. ha	465,59		1510,31	851,99	887,36	827,84	1107,48	498,69
- miąższość m <sup>3</sup>	2540		2176	8191	50320	92830	152375	87020
- m <sup>3</sup> /ha					57	112	138	174
II rew. u.l. 1.01.1979 r.								
- pow. ha								
- miąższość m <sup>3</sup>								
- m <sup>3</sup> /ha					80	175	219	226
III rew. u.l. 1.01.1992 r.								
- pow. ha	102,32		545,54	549,83	1453,55	1240,32	817,17	748,69
- miąższość m <sup>3</sup>	160	1480	85	2945	115790	164045	168070	178655
- m <sup>3</sup> /ha					80	132	206	239
IV rew. u.l. 1.01.2002 r.								
- pow. ha	101,75		502,18	574,55	547,16	1438,64	1234,29	808,58
- miąższość m <sup>3</sup>	1263	3441	80	4190	49550	245330	255405	187810
- m <sup>3</sup> /ha					91	171	207	232
V rew. u.l. 1.01.2012 r.								
- pow. ha	137,57		557,64	639,09	591,84	505,04	1410,26	1250,50
- miąższość m <sup>3</sup>	1805	9836	75	6925	52565	101125	357895	331430
- m <sup>3</sup> /ha					89	200	254	265
VI rew. u.l. 1.01.2022 r.								
- pow. ha	159,27		606,75	719,66	649,74	617,42	510,82	1393,56
- miąższość m <sup>3</sup>	2747	22769	40	6910	62670	108005	136265	399725
- m <sup>3</sup> /ha					96	175	267	287

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

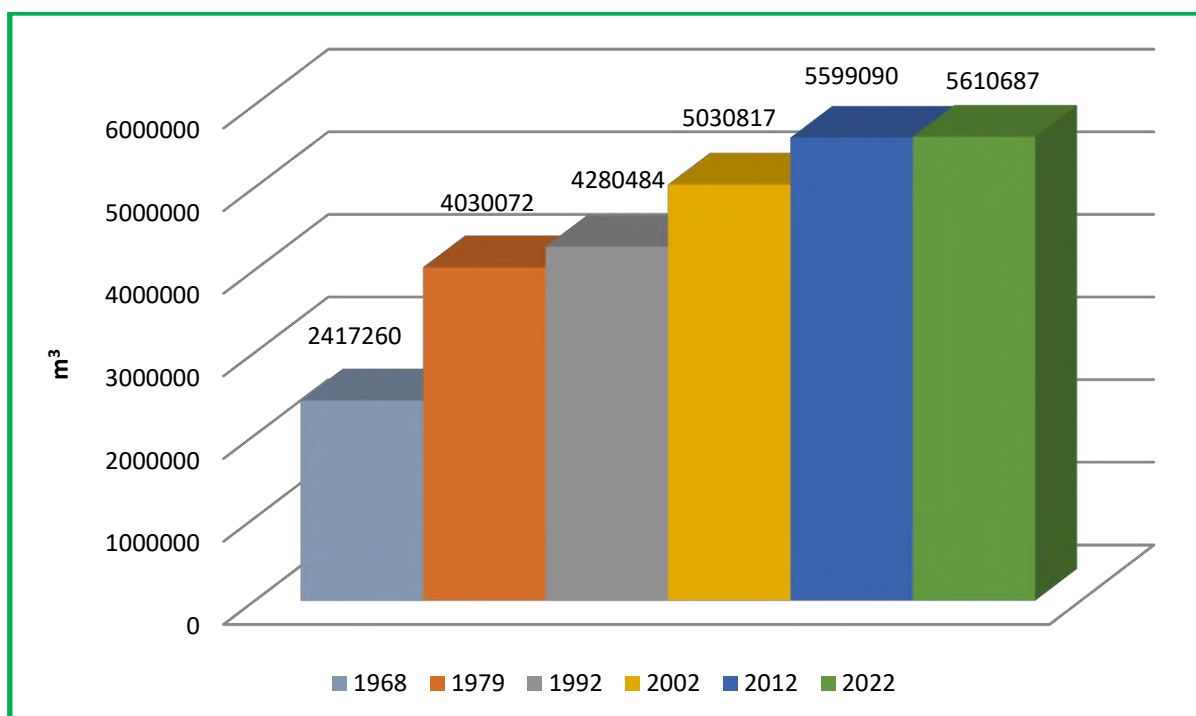
Drzewostany w klasach i podklasach wieku								R-m gr. leśne zalesione	OGÓŁEM
IV		V		VI	VII	K O	K D O		
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyż.				
10	11	12	13	14	15	16	17		
<b>Obręb Rzeczenica</b>									
523,45	429,17	351,59	216,14	139,68	189,62			7533,32	<b>7998,91</b>
109165	92310	80045	54135	33125	41730			803422	<b>805962</b>
209	215	228	250	237	220			107	<b>101</b>
									<b>8106,52</b>
									<b>1246745</b>
268	304	295	339	343	280	283	275		<b>154</b>
986,51	568,12	378,96	417,92	172,23	90,40	17,29	54,04	8040,57	<b>8142,89</b>
242155	153025	113130	134445	56230	26340	3985	14800	1375180	<b>1375340</b>
245	269	299	322	326	291	230	274	171	<b>169</b>
757,45	971,57	562,65	254,92	232,50	98,57	168,30	1,13	8152,49	<b>8254,24</b>
194700	251425	155470	73720	72110	29115	36705	160	1559211	<b>1560474</b>
257	259	276	289	310	295	218	142	191	<b>189</b>
700,38	723,88	996,21	216,99	130,72	66,02	382,92		8171,49	<b>8309,06</b>
221675	228955	300020	71370	45775	20420	94650		1842716	<b>1844521</b>
317	316	301	329	350	309	247		226	<b>222</b>
1262,63	620,98	727,23	555,93	101,62	79,56	265,74	44,24	8155,88	<b>8315,15</b>
370755	216780	248270	187895	35330	25295	58605	7925	1887239	<b>1889986</b>
294	349	341	338	348	318	221	179	231	<b>227</b>

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Stan na	Grunty leśne niezależone	Przest. na pow. zalesionej	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>								
I rew. u.l. 1.10.1968 r.								
- pow. ha	1925,42		4860,04	2570,93	1995,55	2370,54	2791,97	2538,24
- miąższość m <sup>3</sup>	7312		3388	18535	100176	260301	390968	414920
- m <sup>3</sup> /ha					50	110	140	163
II rew. u.l. 1.01.1979 r.								
- pow. ha	355,66		2492,48	4712,96	3097,59	2061,59	2496,19	2737,22
- miąższość m <sup>3</sup>	932	7325	145	25590	246030	375265	564825	678815
- m <sup>3</sup> /ha					79	182	226	248
III rew. u.l. 1.01.1992 r.								
- pow. ha	304,70		1760,00	1801,77	4563,01	3846,43	2121,48	2197,56
- miąższość m <sup>3</sup>	558	3486	110	11930	364515	528780	439505	527760
- m <sup>3</sup> /ha					80	137	207	240
IV rew. u.l. 1.01.2002 r.								
- pow. ha	303,39		1608,51	1830,40	1801,12	4610,16	3787,77	2127,53
- miąższość m <sup>3</sup>	3981	12266	255	8655	148450	798135	809145	517875
- m <sup>3</sup> /ha					82	173	214	243
V rew. u.l. 1.01.2012 r.								
- pow. ha	401,75		1704,96	1853,59	1678,53	1607,04	4274,98	3476,75
- miąższość m <sup>3</sup>	5731	30424	140	24370	150860	319020	1135385	1001530
- m <sup>3</sup> /ha					90	199	266	288
VI rew. u.l. 1.01.2022 r.								
- pow. ha	446,67		1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90
- miąższość m <sup>3</sup>	7040	61917	70	24155	189735	309645	407420	1282450
- m <sup>3</sup> /ha					104	178	258	299

### Zmiany stanu zasobów drzewnych według klas i podklas wieku

Drzewostany w klasach i podklasach wieku								R-m gr. leśne zalesione	OGÓŁEM
IV		V		VI	VII	K O	K D O		
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyż.				
10	11	12	13	14	15	16	17		
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>									
1568,16	1652,78	1344,29	563,71	492,87	258,56	2,81		23010,45	<b>24935,87</b>
305335	327155	285400	130195	114815	58200	560		2409948	<b>2417260</b>
195	198	212	231	233	225	199		105	<b>97</b>
2325,18	1584,84	1707,84	857,47	424,70	205,19	7,29	42,74	24753,28	<b>25108,94</b>
658130	465845	516125	279755	136970	61675	2060	10585	4029140	<b>4030072</b>
283	294	302	326	323	301	283	248	163	<b>161</b>
2537,25	2172,79	1529,21	1444,81	636,60	183,48	32,34	60,92	24887,65	<b>25192,35</b>
644905	595345	444625	441700	199685	54065	6955	16560	4279926	<b>4280484</b>
254	274	291	306	314	295	215	272	172	<b>170</b>
2211,87	2521,73	2107,21	1141,41	1065,70	201,58	183,80	1,13	25199,92	<b>25503,31</b>
599005	707815	622570	350205	349750	63035	39515	160	5026836	<b>5030817</b>
271	281	295	307	328	313	215	142	199	<b>197</b>
1756,93	2087,83	2394,15	829,09	896,97	205,19	525,96		23291,97	<b>23693,72</b>
575725	720250	793670	304140	331310	73170	133365		5593359	<b>5599090</b>
328	345	332	367	369	357	254		240	<b>236</b>
3545,59	1570,55	2155,59	1255,10	640,98	335,60	456,44	59,58	23337,62	<b>23784,29</b>
1097045	547070	728865	437840	258850	132660	113435	12490	5603647	<b>5610687</b>
309	348	338	349	404	395	249	210	240	<b>236</b>



### Zmiany stanu zasobów drzewnych w kolejnych planach u.l. – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

W porównaniu z poprzednim planem u.l. zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych Nadleśnictwa o 90,57 ha. Zasoby Nadleśnictwa wzrosły o 11597 m<sup>3</sup>, a przeciętna zasobność nie uległa zmianie (236 m<sup>3</sup>/ha). Średni wiek drzewostanów na początek bieżącego 10-letnia wynosi 56 lat i jest wyższy o 1 rok od średniego wieku drzewostanów z początku ubiegłego okresu.

Zgodnie z § 77 Instrukcji urządzania lasu pożądany przeciętny wiek drzewostanów Nadleśnictwa powinien być zbliżony (w granicach  $\pm 5$  lat) do połowy orientacyjnego średniego wieku rębności, który w przypadku Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wynosi 50 lat. Aktualny średni wiek drzewostanów różni się od połowy średniego wieku rębności o około 6 lat, czyli jest odstępstwem od pożądanego stanu docelowego. Świadczy to o potrzebie intensyfikacji użytkowania rębego obecnie i w przyszłości. W bieżącym okresie gospodarczym przyjęty etat cięć rębnych (bez gospodarstwa S) kształtować się będzie na poziomie 95,1% etatu wyliczonego według zrównania średniego wieku i w konsekwencji średni wiek drzewostanów na koniec okresu powinien kształtować się na zbliżonym poziomie.

Miażdżość grubizny brutto przewidzianej do pozyskania w bieżącym 10-leciu (użytki rębne i przedrębne) wynosi 1445304 m<sup>3</sup>, co stanowi ok. 98,3% spodziewanego w tym okresie tabelarycznego przyrostu drzewostanów (1470900 m<sup>3</sup>). W związku z tym wnioskować można że na koniec okresu gospodarczego, przy pełnej realizacji zadań gospodarczych, miażdżość zasobów drzewnych Nadleśnictwa zwiększy się o 25596 m<sup>3</sup>, czyli o 0,5%. Pozyskanie takie gwarantuje trwałość lasu i ciągłość użytkowania w przyszłych okresach gospodarczych.

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zdecydowana większość drzewostanów charakteryzuje się dobrym dostosowaniem gatunkowym do siedliska. Drzewostany zgodne z typami drzewostanów zajmują 96,10% powierzchni (obręb Czarne – 95,63%, obręb 116



Międzybórz – 98,56%, obręb Rzeczenica – 93,98%), a drzewostany niezgodne – 0,16% (obręb Czarne – 0,01%, obręb Międzybórz – 0,04%, obręb Rzeczenica – 0,39%), reszta to drzewostany częściowo zgodne – 3,74% (obręb Czarne – 4,36%, obręb Międzybórz – 1,40%, obręb Rzeczenica – 5,63%). Dla utrzymania, czy nawet zwiększenia tej zgodności ważny jest prawidłowy dobór gatunków w nowo zakładanych uprawach oraz właściwe prowadzenie zabiegów hodowlanych we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanów. W niektórych drzewostanach niezgodnych z siedliskiem zaprojektowano działania zmierzające do zmiany składu gatunkowego, kwalifikując je do przebudowy poprzez rębnie i odnowienie bądź poprzez podsadzenia.

Stosowane na siedliskach borowych sposoby zagospodarowania prowadzą z reguły do powstania drzewostanów jednowiekowych, często o ubogim składzie gatunkowym i kępowej formie zmieszania. W gospodarstwie przerębowo – zrębowym tworzą się drzewostany bardziej zróżnicowane gatunkowo i wiekowo, czasami dwupiętrowe. Ważne dla struktury wiekowej oraz budowy pionowej drzewostanów Nadleśnictwa było m.in. wprowadzanie dolnego piętra w drzewostanach jednowiekowych na gruntach porolnych. Dotychczasowe działania w tym zakresie zasługują na ocenę dobrą. Można również sądzić, że obecny sposób planowania użytkowania rębego, jak i zadań hodowlanych, będzie nadal zmierzał w kierunku poprawy rzeczywistej struktury wiekowej i budowy pionowej drzewostanów na bardziej złożoną. Aktualnie w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie drzewostany jednopiętrowe zajmują 97,60%. Pozostałą powierzchnię stanowią KO i KDO – 2,21% oraz drzewostany dwupiętrowe - 0,19%. W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano (o różnym stopniu pokrycia) 68,11 ha drzewostanów z nalotami (obręb Czarne – 7,12 ha, obręb Międzybórz – 6,44 ha, obręb Rzeczenica – 54,55 ha), 185,36 ha z podsadzeniami produkcyjnymi (obręb Czarne – 79,69 ha, obręb Międzybórz – 9,19 ha, obręb Rzeczenica – 96,48 ha) oraz 1273,05 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze dolnego piętra (obręb Czarne – 343,37 ha, obręb Międzybórz – 96,86 ha, obręb Rzeczenica – 832,82 ha).

Zagrożenie lasów Nadleśnictwa czynnikami biotycznymi, abiotycznymi i antropogenicznymi jest stosunkowo wysokie. Wynika to z oddziaływania na środowisko leśne wielu czynników, określanych jako stresowe, powodujących niekorzystne zjawiska i zmiany w stanie zdrowotnym i sanitarnym lasów. Zmiany te zależą z jednej strony od odporności lasów na te czynniki, a z drugiej od nasilenia ich występowania. Stałe oddziaływanie zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, niekorzystne warunki pogodowe, występowania zjawisk kłęskowych (huragany, gradobicia, susze), pożarów oraz szkodników biotycznych, zwiększają podatność drzew na choroby. Natomiast przez różnorodność składów gatunkowych, w szczególności udział gatunków liściastych na siedliskach borowych, uzyskamy zdecydowaną poprawę odporności na czynniki szkodotwórcze.

Obecny stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, mimo zagrożeń, należy ocenić jako dobry.

## **2. WYNIKI ANALIZY GOSPODARKI LEŚNEJ ZA OKRES OBOWIĄZYWANIA DOTYCHCZASOWEGO PLANU URZĄDZENIA LASU**

**REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH  
W SZCZECINKU  
NADLEŚNICTWO CZARNE CZŁUCHOWSKIE**



# **REFERAT NADLEŚNICZEGO**

na posiedzenie

**NARADY TECHNICZNO – GOSPODARCZEJ**

w sprawie projektu Planu Urządzenia Lasu na lata 2022 - 2031

„Analiza gospodarki leśnej

za okres obowiązywania Planu Urządzenia Lasu

dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie na lata 2012-2021”

Szczecinek, dn. 18.10.2021 r.

## Wprowadzenie

Niniejszy referat opracowano celem omówienia analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie na lata 2012-2021, zgodnie z Instrukcją Urządzenia Lasu stanowiącą załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r.

## Charakterystyka Nadleśnictwa

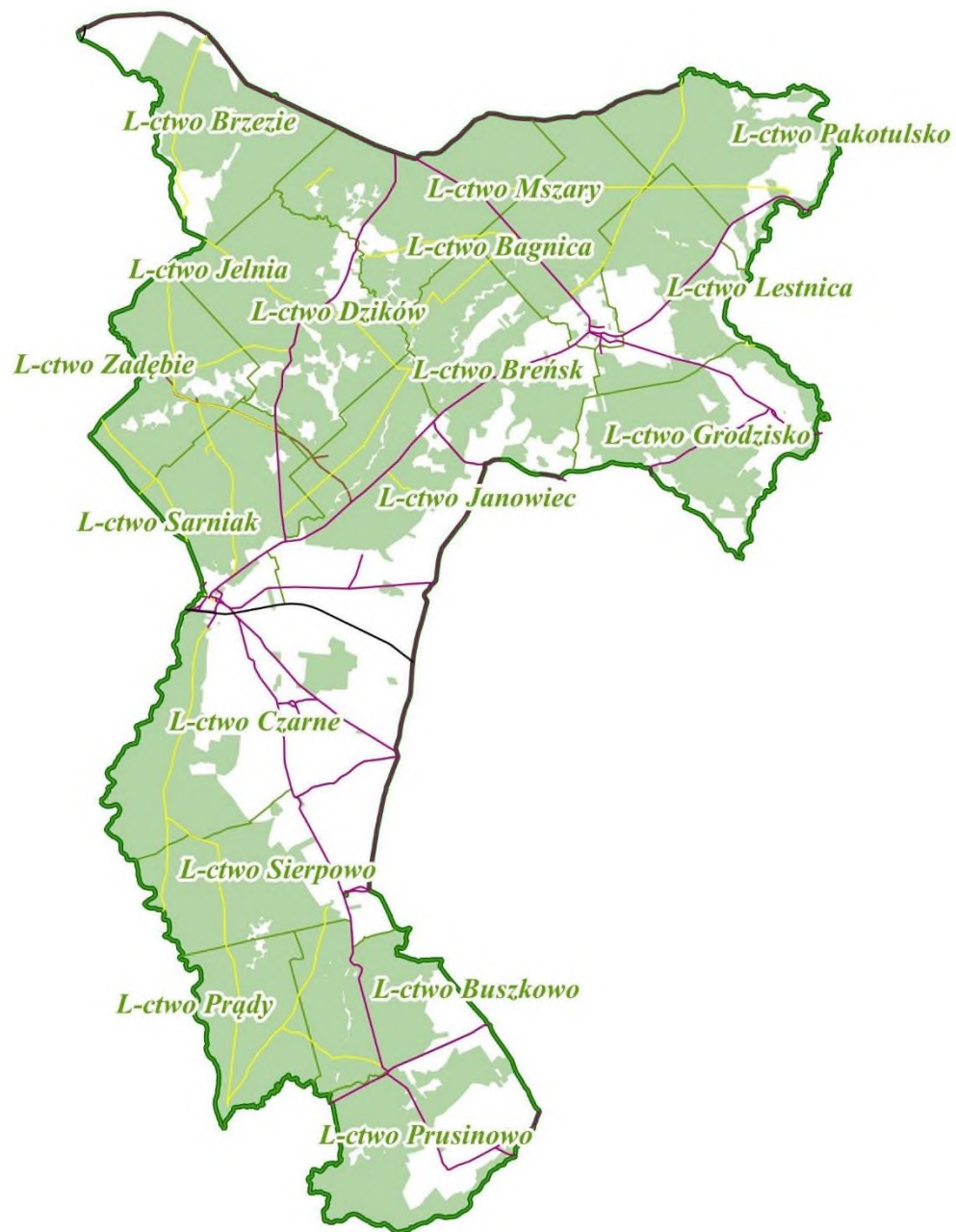
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie zarządza gruntami Skarbu Państwa o łącznej powierzchni: 25 618,87 ha, w tym 24 468,72 ha lasów (wg. stanu na 01.01.2022 r.)



Zasięg terytorialny Nadleśnictwa obejmuje obszar ok. 383,44 km<sup>2</sup>, granicząc:

- od północy z Nadleśnictwem Niedźwiady,
- od wschodu z Nadleśnictwem Człuchów.
- od południa z Nadleśnictwem Lipka- RDLP Piła

- od południowego zachodu z Nadleśnictwem Okonek- RDLP Piła
- od zachodu z Nadleśnictwem Szczecinek i Nadleśnictwem Czarnobór



Ryc. Podział Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie na leśnictwa.

W skład Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wchodzi trzy obręby leśne – Czarne, Międzybórz oraz Rzeczenica. Obręb Czarne złożony jest z pięciu leśnictw: Czarne, Sierpowo, Buszkowo, Prądy, Prusinowo, obręb Międzybórz z sześciu leśnictw: Brzezie, Jelnia, Dzików, Zadębie, Janowiec, Sarniak, oraz obręb

Rzeczennica z sześciu leśnictw: Pakotulsko, Bagnica, Mszary, Lestnica, Breńsk, Grodzisko. Administracyjnie zarządzane grunty położone są w województwie pomorskim, powiecie Człuchowskim, w gminach Czarne- obszar miejski, Czarne-obszar wiejski, Debrzno, Przechlewo i Rzeczennica oraz województwie zachodniopomorskim, powiecie Szczecineckim, gminie Biały Bór.

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w Czarnem (Czarne ul. Długa 2, 77-330 Czarne).

## **1. Zmiany w stanie posiadania według kategorii gruntów**

Zmiany w stanie posiadania Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wg. stanu na dzień 01.01.2022 r. przedstawiają się następująco:

### **Zestawienie I**

#### **Różnice powierzchniowe gruntów własności Skarbu Państwa wraz z gruntami we współwłasności (zredukowana)**

Rok	Pow. ogółem	Lasy razem	Grunty zadrzewione	Użytki rolne	Grunty pod wodami	Użytki ekologiczne	Tereny różne	Grunty zab. zurb.	Nieużytki	Współwłasności
2012	25529,4777	24385,1428	11,1900	572,7828	1,1500	-	-	2,2519	555,1475	1,8127
2022	25618,8726	24468,7372	15,5852	1132,6814	0,3100	-	-	0,9146	-	0,6442
Różnica	<b>+89,3949</b>	+83,5944	+4,3952	+559,8986	-0,8400	-	-	-1,3373	-555,1475	-1,1685

Powierzchnia całkowita Nadleśnictwa na początku analizowanego okresu, tj. na dzień 01.01.2012 r., wynosiła 25 529,4777 ha w tym współwłasności 1,8127 ha, a powierzchnia wynikowa po pracach przygotowawczych wg stanu na dzień 01.01.2022 r. wynosi 25 618,8726 ha, w tym we współwłasności 0,6442 ha.

## Zestawienie II

Zmiany w stanie posiadania w okresie od 01.01.2012 do 31.12.2021 r.

Rok zmiany	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Bilans powierzchniowy
Sprzedaż w trybie art. 40a ust. 4 UoL	-0,2209	-0,9825	-0,4271								
Nabycie i zbycie - zamiana gruntów w trybie art. 38e UoL	+29,0292		+65,4348	+3,9717		+0,5855					
Przekazanie pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych mienia: art. 10 ust. 1 oraz ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 1994 r. w sprawie szczególnych zasad gospodarki finansowej w PGL LP; art. 4 ust. 1 oraz ust. 2 Zarządzenia nr 85 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 26 października 1999 r. w sprawie szczególnego sposobu postępowania przy przekazywaniu pomiędzy jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych mienia, znajdującego się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego				-0,0700							
Przejście gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w zarząd PGL LP w trybie art. 74 ust. 3 UoL							+1,1400				
Nieodpłatne nabycie w formie darowizny											
Zmiana w klasyfikacji użytków gruntowych, wyrównanie powierzchni metrowej przy pomiarach geodezyjnych - modernizacja ewidencji gruntów	+0,0149		+0,0142						+0,0014	+0,0038	
Przekazanie nieodpłatne w drodze decyzji Starosty wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej na wniosek Agencji, zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 19 października 1991 roku o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa									-0,0165	-9,0836	
Różnica wyłączenia graficznego dróg oraz wód z działek ewid.											
<b>SUMA</b>											<b>+89,3949</b>

W wyniku: sprzedaży, zakupu, przeprowadzonych zamian, przejęcia gruntów leśnych i nieleśnych oraz zmian w klasyfikacji użytków gruntowych, wyrównania powierzchni przy pomiarach geodezyjnych - modernizacji ewidencji gruntów, nastąpił wzrost powierzchni o 89,3949 ha.

W minionym okresie Nadleśnictwo sprzedało 6 samodzielnych lokali mieszkaniowych oraz 6 budynków mieszkalnych zbędnych dla gospodarki leśnej.

## **2. Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych z wykonaniem**

### **2.1 Użytkowanie lasu**

Analiza wykonania powierzchniowego i miąższościowego etatu cięć użytków rębnych i przedrębnych z uwzględnieniem pozyskanego rozmiaru użytków przygodnych została zamieszczona w poniższych zestawieniach.



## Zestawienie III

Tabela IX Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres według kategorii cięć i porównanie z etatem (powierzchnia manipulacyjna bez powtórzeń – nawrotów – w 10-leciu, miąższość grubizny netto) – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

Rok kalendarzowy	Zestawienie pozyskanego drewna za ubiegły okres wg kategorii cięć i porównanie z etatem											
	Użytki rębne				Użytki przedrębne							ogółem
	pow. manipul. ha	m <sup>3</sup>	przygodne m <sup>3</sup>	razem rębne	czyszczenia		trzebieże		przygodne	razem		
				m <sup>3</sup>	ha	m <sup>3</sup>	ha	m <sup>3</sup>		ha	m <sup>3</sup>	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	264,10	56348,03	681,84	57029,87	121,82	759	1641,96	46937,97	5273,52	1763,78	52970,49	110000,36
2013	335,74	64996,32	366,72	65363,04	124,15	622	1848,75	63129,12	2585,40	1972,90	66336,52	131699,56
2014	329,51	59511,49	1083,38	60594,87	153,74	952	1624,54	62035,37	8397,57	1778,28	71384,94	131979,81
2015	255,79	56282,04	866,23	57148,27	161,35	1126	1720,87	68015,96	6701,72	1882,22	75843,68	132991,95
2016	243,07	63727,47	624,05	64351,52	130,27	882	1214,69	52460,79	9286,56	1344,96	62629,35	126980,87
2017	289,38	63860,44	846,66	64707,10	100,80	644	1434,88	61019,58	7623,77	1535,68	69287,35	133994,45
2018	249,79	57362,14	1193,81	58555,95	90,67	532	1350,11	59941,64	5935,37	1440,78	66409,01	124964,96
2019	227,05	52877,88	741,71	53619,59	80,55	501	1441,28	59355,68	10478,74	1521,83	70335,42	123955,01
2020	261,27	51187,16	293,18	51480,34	6,88	40	1451,81	57115,23	8888,25	1458,69	66043,48	117523,82
2021	286,29	70275,23	108,49	70383,72	8,42	12	1741,54	52399,40	5672,97	1749,96	58084,37	128468,09
<b>Razem</b>	<b>2741,99</b>	<b>596428,20</b>	<b>6806,07</b>	<b>603234,27</b>	<b>978,65</b>	<b>6070</b>	<b>15470,43</b>	<b>582410,74</b>	<b>70843,87</b>	<b>16449,08</b>	<b>659324,61</b>	<b>1262558,88</b>
Etat za okres ubiegły	2661,94	622652	X	622652	979,19	1095	15435,45	642905	X	16414,64	644000	1266652
% wykonania	103	96	X	97	100	554	100	91	X	100	102	100

## Zestawienie IV

Analiza wykonania etatu cięć użytkownika rębego (grubizna netto w m<sup>3</sup>)

lp.	wyszczególnienie			RAZEM Nadleśnictwo	
1	ogółem użytkownika rębne	etat na 10 - lecie		m <sup>3</sup>	622652
2				ha	2661,94
3		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu UL		m <sup>3</sup>	603234,27
4				ha	2741,99
5		stopień realizacji etatu	miąższościowego	%	96,9
6			powierzchniowego	%	103
7		w tym wykonanie: nieobjęte planem UL		m <sup>3</sup>	3481
8				ha	10,31
9		udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	0,8
10			w powierzchni	%	0,4
11	w tym:				
12	rębna I ogółem	zadania wg planu UL na 10 lat		m <sup>3</sup>	505913
13				ha	1864,00
14		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu UL		m <sup>3</sup>	484740,72
15				ha	1877,84
16		stopień realizacji etatu	miąższościowego	%	95,8
17			powierzchniowego	%	100,7
18		w tym wykonanie: nieobjęte planem UL		m <sup>3</sup>	3208,44
19				ha	9,93
20		udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	0,7
21			w powierzchni	%	0,5
22	rębnie złożone	zadania wg planu UL na 10 lat		m <sup>3</sup>	116393
23				ha	797,94
24		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu UL		m <sup>3</sup>	101970,73
25				ha	864,15
26		stopień realizacji etatu	miąższościowego	%	87,6
27			powierzchniowego	%	108,3
28		w tym wykonanie: nieobjęte planem UL		m <sup>3</sup>	275,48
29				ha	2,18
30		udział cięć pozaplanowych	w miąższości	%	0,3
31			w powierzchni	%	0,3
32	niezalicz. na etat pow.	zadania wg planu UL na 10 lat		m <sup>3</sup>	346
33		wykonanie za 10 lat obowiązywania. planu UL		m <sup>3</sup>	3483,92
34		stopień realizacji		%	1006,9
35		w tym wykonanie: nieobjęte planem UL		m <sup>3</sup>	2472,00
36		udział cięć pozaplanowych		%	67,4
37	użytki przygodne rębne			m <sup>3</sup>	13038,90
38	w tym CSS			m <sup>3</sup>	6232,83
39	udział użytków przygodnych rębnych			%	2,2

## Zestawienie V

Analiza wykonania etatu cięć użytkowania przedrębno (grubizna netto w m<sup>3</sup>)

Lp.	wyszczególnienie			RAZEM Nadleśnictwo
1	ogółem przedrębne	etat na 10 - lecie	m <sup>3</sup>	644000
2			ha	16414,64
3		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m <sup>3</sup>	659324,61
4			ha	16449,08
5			m <sup>3</sup> /ha	40,08
6		stopień realizacji etatu pow.	%	100,2
7	w tym:			
8	CP - P	rozmiar na 10 - lecie	ha	979,19
9		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m <sup>3</sup>	6070,00
10			ha	978,65
11			m <sup>3</sup> /ha	6,20
12		stopień realizacji etatu pow.	%	99,9
13	TWP	rozmiar na 10 - lecie	ha	3266,49
14		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m <sup>3</sup>	83330,29
15			ha	3272,74
16			m <sup>3</sup> /ha	25,46
17		stopień realizacji etatu pow.	%	100,2
18	TP	rozmiar na 10 - lecie	ha	12168,96
19		wykonanie za 10 lat obowiązywania planu	m <sup>3</sup>	499080,45
20			ha	12197,69
21			m <sup>3</sup> /ha	40,92
22		stopień realizacji etatu pow.	%	100,2
23	użytki przygodne wykonanie w przedrębnych		m <sup>3</sup>	70843,87
24	udział użytków przygodnych w przedrębnych		%	10,7

### **2.1.1 Użytkowanie rębne**

Wykonanie zaplanowanego etatu cięć użytkowania rębego w rębniach zupełnych wyniosło w ujęciu miąższościowym – 96 % i powierzchniowym – 101 %.

- Niewykonanie etatu miąższościowego realizacji rębni zupełnych związane jest z:
- uzyskaniem mniejszej niż planowano w PUL masy do pozyskania na poszczególnych powierzchniach.

Wykonanie zaplanowanego etatu cięć w rębniach złożonych wyniosło w wymiarze miąższościowym – 88 % i powierzchniowym – 108 %. Taki poziom realizacji w wymiarze miąższościowym jest konsekwencją:

- wykonywania cięć odsłaniających z mniejszą od zakładanej intensywnością (dostosowaną do potrzeb drzewostanów).

Głównym powodem przekroczenia planu powierzchniowego rębni złożonych jest wykonanie na poszczególnych powierzchniach przewidzianych do użytkowania rębego w PUL 2012-2021 różnych cięć (przygotowawcze, obsiewne itp.)

Udział użytków przygodnych w użytkowaniu rębnym wynosi 2% (w tym 1% to CSS).

W związku z powyższym wykonanie zaplanowanego etatu cięć użytkowania rębego w 10-leciu zrealizowano w ujęciu miąższościowym na poziomie 97%.

### **2.1.2 Użytkowanie przedrębne**

#### ***Czyszczenia późne z pozyskaniem masy***

Wykonanie zaplanowanego etatu powierzchniowego CP-P zostało zrealizowane w 100 %.

#### ***Trzebieże***

Etat powierzchniowy TW i TP wykonano w 100 %, Etat miąższościowy użytków przedrębnych został przekroczony z uwagi na potrzebę zwiększenia intensywności zabiegów od wcześniej założonej, wynikającej z potrzeb drzewostanów oraz udostępnienia drzewostanów poprzez wycięcie oraz poszerzenie szlaków operacyjnych (szlaki dostosowane do pozyskania maszynami wielooperacyjnymi)

## **Użytkowanie przygodne**

Udział użytków przygodnych w użytkach przedrębnych stanowi 11%.

W okresie 2012 - 2021 w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie warunki biotyczne, sprzyjały rozwojowi szkodników wtórnych. Dodatkowo w wyniku obniżenia poziomu wód gruntowych, nastąpiło wydzielanie się drzew, co wymusiło prowadzenie cięć sanitarnych związanych z ochroną lasu. Drugim czynnikiem wpływającym na pozyskanie użytków przygodnych w wyżej opisanym rozmiarze były występujące na terenie nadleśnictwa huraganowe wiatry.

W związku z powyższym wykonanie zaplanowanego etatu cięć użytkowania przedrębnego w 10-leciu zrealizowano na poziomie 102% w ujęciu miąższościowym

## **2.2 Hodowla lasu**

### **2.2.1 Rozliczenie planowanych zadań z zakresu hodowli lasu**

W prowadzonych przez Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie odnowieniach i zalesieniach wykorzystywano możliwości siedlisk poprzez inicjowanie i uznawanie istniejących odnowień naturalnych.

#### **Zestawienie VI**

**Zestawienie wykonanych prac z odnowień i zalesień oraz uznanych odnowień naturalnych za ubiegły okres – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie**

<b>odnowienia, zalesienia, podsadzenia produkcyjne, dolesienia luk [ha]</b>							
<b>okres</b>	<b>otwarte</b>		<b>pod osłoną</b>			<b>razem</b>	<b>%</b>
	<b>halizny, płazowiny, zręby</b>	<b>zalesienia</b>	<b>rębnie złożone</b>	<b>podsadzenia</b>	<b>dolesienia luk i przerzedzeń</b>	<b>pow. ogółem</b>	<b>procent</b>
<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>5</b>	<b>6</b>	<b>7</b>	<b>8</b>
2012-2021	1821,80	10,33	269,57	82,88	6,36	<b>2190,94</b>	<b>100%</b>

W latach 2012-2021 uznano 31,16 ha odnowień naturalnych – 1,4 %.

Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych w zakresie hodowli lasu z ich wykonaniem przedstawia poniższe zestawienie.

## Zestawienie VII

Tabela X Zestawienie wykonanych prac z zakresu hodowli lasu za ubiegły okres oraz porównanie z planowanymi zadaniami w ha – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

Rok kalendarzowy	Odnowienia i zalesienia							Pielęgnowanie			Melioracje	
	otwarte		pod osłoną			Poprawki i uzupełnienia	Wprowadzenie podszytów	upraw		młodników CP	agrotechniczne	wodne
	płazowiny, hali-zny, zręby	grunty nieleśne	przy rębniach złożonych	podsadzenia	dolesienia luk i przerzedzeń			gleby	CW			
						powierzchnia zredukowana - ha						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	149,92	10,33	14,51	-	0,15	29,70	-	391,41	135,84	135,36	282,15	-
2013	171,88	-	29,01	32,42	0,30	11,26	25,00	111,85	130,88	184,43	273,30	-
2014	216,57	-	15,57	8,96	0,25	7,50	-	157,89	155,66	207,04	220,59	-
2015	203,93	-	41,59	2,00	0,67	4,92	-	145,33	163,77	205,29	206,00	-
2016	185,18	-	31,07	-	0,94	6,80	-	143,29	122,91	220,95	236,16	-
2017	168,49	-	27,62	15,00	1,93	2,71	-	74,00	126,31	125,45	184,29	-
2018	176,30	-	24,53	24,50	1,10	9,91	-	113,22	183,44	220,56	218,99	-
2019	196,95	-	34,70	-	0,77	1,11	-	91,97	194,54	193,54	205,72	-
2020	190,06	-	20,11	-	-	6,94	-	87,70	326,22	337,26	145,12	-
2021	162,52	-	30,86	-	0,25	6,09	-	91,67	211,79	255,23	218,45	-
<b>Razem wykonanie</b>	<b>1821,80</b>	<b>10,33</b>	<b>269,57</b>	<b>82,88</b>	<b>6,36</b>	<b>86,94</b>	<b>25,00</b>	<b>1408,33</b>	<b>1751,36</b>	<b>2085,11</b>	<b>2190,77</b>	<b>-</b>
Orientacyjne zadania na ubiegły okres	2005,21	10,33	314,75	98,05	1,20	376,43	51,53	2040,18	2310,42	2874,00	1832,65	-
% wykonania	<b>90,85</b>	<b>100,00</b>	<b>85,65</b>	<b>84,53</b>	<b>530,00</b>	<b>23,10</b>	<b>48,52</b>	<b>69,03</b>	<b>75,80</b>	<b>72,55</b>	<b>119,54</b>	<b>-</b>

## Zestawienie VIII

Udział poszczególnych gatunków sadzonych w odnowieniach i zalesieniach dla danych grup czynności w okresie 2012-2021

rok	wyszczególnienie	powierzchnia ogółem [ha]	udział poszczególnych gatunków w %									
			BK	BRZ	DB	LP	MD	OL	SO	SW	inne	razem
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2012	odnowienia	<b>164,43</b>	1	12	3	0	1	0	77	6	0	100
	zalesienia	<b>10,33</b>	6	12	2	0	30	0	51	0	0	101
	posadzenia prod. oraz luki	<b>0,15</b>	0	100	0	0	0	0	0	0	0	100
2013	odnowienia	<b>200,89</b>	1	14	3	0	1	0	78	2	0	99
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>32,72</b>	58	0	4	0	0	0	0	1	0	63
2014	odnowienia	<b>232,14</b>	2	16	2	0	0	0	77	2	0	99
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>9,21</b>	62	1	9	0	0	0	0	2	0	74
2015	odnowienia	<b>245,52</b>	6	14	6	0	0	0	67	2	0	95
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>2,67</b>	75	0	20	0	1	0	0	4	0	100
2016	odnowienia	<b>216,25</b>	5	13	6	0	0	0	68	2	0	94
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>0,94</b>	0	7	0	0	2	0	90	0	0	99
2017	odnowienia	<b>196,11</b>	4	14	4	0	0	0	72	2	0	96
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>16,93</b>	87	0	8	0	2	0	0	4	0	101
2018	odnowienia	<b>200,83</b>	2	15	7	0	1	0	70	1	0	96
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>25,60</b>	86	2	1	0	0	1	0	11	0	101
2019	odnowienia	<b>231,65</b>	4	14	5	0	0	0	65	1	0	89
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>0,77</b>	16	13	45	0	0	0	26	0	0	100
2020	odnowienia	<b>210,17</b>	4	15	3	0	0	0	70	2	0	94
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	odnowienia	<b>193,38</b>	5	13	7	0	0	1	65	3	0	94
	zalesienia	<b>0</b>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	posadzenia prod. oraz luki	<b>0,25</b>	0	0	100	0	0	0	0	0	0	100
średnia z lat 2012 - 2021	<b>I. odnowienia</b>	<b>2091,37</b>	<b>3,4</b>	<b>14</b>	<b>4,6</b>	<b>0</b>	<b>0,3</b>	<b>0,1</b>	<b>70,9</b>	<b>2,3</b>	<b>0</b>	<b>95,6</b>
	<b>II. zalesienia</b>	<b>10,33</b>	<b>0,6</b>	<b>1,2</b>	<b>0,2</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>5,1</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>10,1</b>
	<b>III. posadzenia prod. oraz luki</b>	<b>89,24</b>	<b>38,4</b>	<b>12,3</b>	<b>18,7</b>	<b>0</b>	<b>0,5</b>	<b>0,1</b>	<b>11,6</b>	<b>2,2</b>	<b>0</b>	<b>83,8</b>

### 2.2.1.1 Odnowienie halizn i płazowin

Plan Urządzenia Lasu na lata 2012-2021 nie przewidywał wykonania odnowień halizn i płazowin.

### 2.2.1.2 Odnowienie zrębów i zrębów zaległych

Wykonanie zadań z tego zakresu wynosi 90,85%. Niewykonanie zaplanowanych zadań spowodowane jest przelegiwaniem zrębów.

#### Zestawienie IX

**Odnowienia powierzchni otwartych łącznie z haliznami – realizacja latami ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie**

lata realizacji / ha odnowień na powierzchniach otwartych												
2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	wyk. 2012- 2021	etat	% wyk.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
149,92	171,88	216,57	203,93	185,18	168,49	176,30	196,95	190,06	162,52	1821,80	2005,21	90,85

### 2.2.1.3 Odnowienia w rębniach częściowych i gniazdowych

Wykonanie tych zadań w ilości 269,57 ha, stanowi 85,65% zakładanego planu. Niezrealizowane zadania z zakresu odnowień naturalnych wynikają z braku urodzaju nasion buka.

### 2.2.1.4 Podsadzenia produkcyjne

Zaplanowany rozmiar zadań został wykonany w 84,53% i w pełni podyktowany był potrzebami hodowlanymi podsadzanych drzewostanów. Głównymi gatunkami podsadzeń były Bk i Db z domieszką przede wszystkim Md i Św.

### 2.2.1.5 Dolesienia luk i przerzedzeń

Zadania z zakresu dolesienia luk i podsadzeń wykonano w 530% czyli na plan 1,20 ha wykonano 6,36 ha.

### 2.2.1.6 Poprawki i uzupełnienia

Zadania zaplanowane w ilości 376,43 ha wykonano w rozmiarze 23 %, tj. 86,94 ha. W stosunku do powierzchni odnowionej i zalesionej ogółem wynoszącej 1821,80 ha stanowi to 5 % powierzchni. Zadania zostały wykonane zgodnie z rzeczywistymi potrzebami na gruncie. Na dobry stan upraw wpłynęło posiadanie własnej szkółki i stosowanie dobrego materiału szkółkarskiego, dostosowanego do siedlisk i mikrosiedlisk oraz dobra organizacja prac odnowieniowych. Ponadto wpływ na zakres niezbędnych poprawek ma właściwa pielęgnacja gleby w pierwszych latach istnienia uprawy oraz skuteczna ochrona przed szkodnikami, między innymi szeliniakiem i zwierzyną leśną.



#### **2.2.1.7 Pielęgnowanie upraw – pielęgnowanie gleby**

Zadania wykonano w 69,03 % zakładanego planu.

#### **2.2.1.8 Pielęgnowanie upraw – czyszczenia wczesne**

Całkowity rozmiar zadań z zakresu CW wynosił 2310,42 ha (w tym obligatoryjnych 840,68 ha), wykonano 1751,36 ha co stanowi 75,80 % zakładanego planu. Poziom wykonania odzwierciedla potrzeby hodowlane.

#### **2.2.1.9 Pielęgnowanie młodników – czyszczenia późne**

Czyszczenia późne wykonano w 72,55 % co wynika z rzeczywistych potrzeb hodowlanych.

#### **2.2.1.10 Melioracje agrotechniczne**

Prace w tej grupie czynności obejmują przygotowanie powierzchni do odnowień, zalesień, wprowadzania II piętra, dolesienia luk oraz wycinanie zbędnych podrostów i rozdrabnianie pozostałości zrębowych. Melioracje wykonano w 119,54 % co wynika z konieczności przeprowadzenia tych prac, które nie były ujęte we wskazaniach: dotyczy to powierzchni do zalesienia i odnowienia, wprowadzenie II piętra oraz dolesienia luk.

### **2.2.2 Ocena upraw i młodników do lat 10 na powierzchniach otwartych**

Ocenę upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych przedstawia poniższe zestawienie.

## Zestawienie X

Tabela XI Ocena upraw i młodników do lat 10 na powierzchniach otwartych

Typ siedliskowy lasu(TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przepadłe	Razem
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym				
		przy zadrzewieniu										
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5		
powierzchnia - ha												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
BŚW		1418,97										1418,97
BW		1,77										1,77
BMŚW		178,89			3,93							182,82
BMW		65,17										65,17
LMŚW		4,72				1,19						5,91
LMW		2,38										2,38
Ogółem		1671,90			3,93	1,19						1677,02

Z 1677,02 ha upraw i młodników na powierzchni otwartej – 1675,83 ha posiada stopień pokrycia 1,0-0,9. Stanowi to 99,9% wszystkich upraw w tej klasie wieku. Upraw zgodnych ze składem pożądanym jest 99,7%. Powierzchni częściowo zgodnych zainwentaryzowano 5,12 ha, co stanowi 0,3%. Nie zainwentaryzowano upraw i młodników niezgodnych z pożądanym składem gatunkowym oraz przepadłych.

## 2.2.3 Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

### Zestawienie XI

Tabela XII Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana	
1	2	3	4	5	6	7	
KO	BMŚW	9110	BK	64,05	32,3	12	
	BMŚW		DB.B	86,84	30,6	12	
	BMŚW		DB.S	1,87	30,0	22	
	BMW		DB.B	2,57	30,0	32	
	LMŚW		BK	181,46	67,1	22	
				5,23	72,4	22	
				9130	2,93	80,0	12
	LMŚW		DB	4,70	52,1	12	

	LMŚW		DB.S	2,19	40,0	12
	LŚW		BK	22,13	70,5	22
		9110		2,49	90,0	12
		9130		52,34	74,7	11
		9160		9,62	83,0	12
	LŚW		DB.S	8,02	40,0	12
		9160		6,77	90,0	22
	LŚW		GB	3,23	80,0	12
Razem				456,44	56,2	12
KDO	LMŚW		BK	9,74	24,0	22
		9110		2,47	40,0	12
	LŚW		BK	32,03	23,5	22
Razem				44,24	24,6	22
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		BK	6,32	30,0	12
	BMŚW		DB	13,89	30,0	12
	BMŚW		DB.B	4,16	30,0	12
	BMŚW		SO	207,23	94,5	12
	BMW		SO	22,61	92,3	21
	LMŚW		BK	65,16	75,6	22
		9110		18,60	82,7	22
		9130		6,04	90,0	11
	LMŚW		SO	44,66	94,3	12
	LMW		DB	1,10	100,0	12
	LMW		SO	8,05	96,2	11
	LŚW		BK	31,40	90,0	22
		9110		17,48	86,1	22
		9130		94,32	87,3	12
	LŚW	9160	DB.S	2,22	60,0	12
Razem				543,24	86,9	12
Ogółem				1043,92	70,9	22

Według stanu na 01.01.2012 r. powierzchnia drzewostanów w KO wynosiła 525,96 ha. Obecnie wynosi 456,44 ha. Podawane dla KO przeciętne pokrycie na poziomie 56,2% jest wskaźnikiem, który nie pokazuje prawdziwego stopnia pokrycia upraw podokapowych w kontekście jakości – skuteczności wykonania zabiegów, gdyż w tej grupie drzewostanów są uprawy na gniazdach założone po rębniach III, których przeciętny procent pokrycia nie może być większy od 30-40% powierzchni manipulacyjnej i stanowi aktualnie tylko część przyszłych upraw.

W mijającym 10-leciu wykonano cięcia w ramach rębni IIIa i IIIb na powierzchni manipulacyjnej 421,15 ha. Drzewostany w klasie odnowienia zagospodarowane rębniami gniazdowymi, będące na etapie odnowienia gniazd, obniżają przeciętny procent pokrycia podawany w powyższych zestawieniach.

Według stanu na 01.01.2012 r. nie zainwentaryzowano powierzchni drzewostanów w KDO. Natomiast według stanu na 01.01.2021 r. powierzchnia drzewostanów w KDO wynosi 59,58 ha.

Z uwagi na brak lat nasiennych, proces powstawania odnowień naturalnych był często niemożliwy. Część pozycji po rębniach częściowych została odnowiona sztucznie. Systematyczna kontynuacja podjętych działań gospodarczych doprowadzi do pełnego odnowienia powierzchni na zróżnicowanych siedliskach, zgodnie z pożądanym, docelowym składem gatunkowym.

Osiągnięty wskaźnik pokrycia dla upraw i młodników po rębniach złożonych to 87%. Rzeczywistym wskaźnikiem oceny stanu upraw i młodników jest ich jakość hodowlana, a ta po rębniach złożonych osiągnęła wysoką przeciętną jakość – bardzo dobrą (12).

## 2.2.4 Rozmiar uznanych odnowień naturalnych

Wykaz powierzchni, na których w minionym okresie uznano odnowienia naturalne przedstawia poniższe zestawienia.

### Zestawienie XII

#### Wykaz powierzchni uznanych odnowień naturalnych

lata	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	Nadleśnictwo
	pow. zred. [ha]	pow. zred. [ha]	pow. zred. [ha]	pow. zred. [ha]
1	2	3	4	5
2012	-	-	-	-
2013	-	-	-	-
2014	-	-	2,31	2,31
2015	-	-	-	-
2016	-	-	-	-
2017	-	-	7,79	7,79
2018	-	-	-	-
2019	-	-	13,93	13,93
2020	0,73	-	2,60	3,33
2021	-	-	3,80	3,80
<b>RAZEM</b>	<b>0,73</b>	<b>-</b>	<b>30,43</b>	<b>31,16</b>

Łączna powierzchnia uznanych odnowień naturalnych wynosi 31,16 ha co stanowi 1,4 % powierzchni całkowitej wykonanych odnowień i zalesień. W powierzchni odnowień naturalnych wielkość uznanych odnowień poszczególnych gatunków kształtuje się następująco:

<b>gatunek</b>	<b>powierzchnia [ha]</b>	<b>%</b>
1	2	3
BK	21,79	70
SO	8,86	28
SW	0,08	0,5
GB	0,39	1
KL	0,04	0,5
<b>RAZEM</b>	<b>31,16</b>	<b>100</b>

Na powierzchniach użytkowanych rębiami złożonymi uznano 22,22 ha co stanowi 71% powierzchni uznanych odnowień naturalnych. Na powierzchniach otwartych uznano 8,94 ha odnowień co stanowi 29% uznanych odnowień naturalnych.

Udział siedlisk, na których uznano odnowienia naturalne przedstawia się następująco:

<b>siedlisko</b>	<b>powierzchnia [ha]</b>	<b>%</b>
1	2	3
BMw	0,08	1
LMśw	3,20	10
Lśw	19,02	61
Bśw	8,86	28
<b>RAZEM</b>	<b>31,16</b>	<b>100</b>

## 2.2.5 Realizacja zadań z zakresu selekcji i nasiennictwa

### 2.2.5.1 Gospodarcze Drzewostany Nasienne

Poniższe zestawienie przedstawia zmiany jakie zaszły w powierzchni GDN.

### Zestawienie XIII

#### Wykaz zmian w powierzchni GDN

gatunek	pow. wg stanu na 01.01.2012 r. [ha]	pow. po zmianach [ha]
1	2	3
SO	314,24	371,23
BK	25,48	36,33
BRZ	24,46	17,74
OL	11,99	6,81
DB.C	1,13	1,08
DB.S	-	11,84
<b>RAZEM</b>	<b>377,30</b>	<b>445,03</b>

Łączna powierzchnia GDN zwiększyła się o 67,73 ha.

#### 2.2.5.2 Wyłączone Drzewostany Nasienne

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zlokalizowanych jest 5 drzewostanów nasiennych położonych w 7 wydzieleniach, w następujących leśnictwach:

### Zestawienie XIV

#### Wykaz powierzchni WDN

Leśnictwo	Oddział pod- oddział	Gatunek	Powierzchnia	Rok uznania
Buszkowo	228 h	So	6,20	1996
Buszkowo	244 c	So	8,32	1989
Buszkowo	244 f	So	8,90	1989
Buszkowo	260 d	So	6,39	1989
Dzików	106 c	So	9,55	1996
Brzezie	38 f	So	1,96	2012
Brzezie	38 h	So	7,52	2012
<b>RAZEM</b>			<b>48,84</b>	-

### 2.2.5.3 Drzewostany zachowawcze

#### Zestawienie XV

##### Wykaz drzewostanów zachowawczych

Oddział pododdział	Nr. rej. RLMP	Pow. ha	Typ siedli- skowy lasu	Opis drzewostanu (skład, wiek, zadrz., pierśnica/wysokość, bonitacja, jakość)
1	2	3	4	5
Obręb Rzeczenica				
14b	884	1,00	BMb	So 215-0,3-55/20-IV-2
14c		5,11	BMb	So 215-0,4-55/20-IV-2
157Ab	4832	4,91	Bw	9So 215-0,8-49/28-II-2
<b>Ogółem</b>		<b>11,02</b>		

Nadleśnictwo ma dwa drzewostany zachowawcze w trzech pododdziałach o łącznej powierzchni 11,02 ha.

### 2.2.5.4 Uprawy pochodne

Poniższe zestawienia przedstawiają zmiany jakie zaszły w powierzchni upraw pochodnych.

#### Zestawienie XVI

##### Bloki upraw pochodnych i ich realizacja

blok nr	gatunek wg 01.01.2012 r.	pow. upraw wg 01.01.2012 r. [ha]	uprawy założone w latach 2012- 2021 [ha]	pow. upraw wg 01.01.2022 r. [ha]	docelowa po- wierzchnia bloku	% reali- zacji bloku
1	2	3	4	5	6	7
I	SO	14,19	11,53	25,85	67,37	38
II	SO	12,30	19,68	31,88	59,08	54
III	SO	28,95	7,43	36,93	59,82	64
IV	SO	33,93	19,41	54,57	88,73	60
V	SO	26,12	18,26	45,22	74,64	59
VI	SO	13,86	7,26	21,63	22,14	97
VII	SO	3,96	16,13	20,71	80,77	25
VIII	BK	-	4,00	4,00	16,64	24
IX	SO	-	-	-	34,45	-
<b>RAZEM</b>		<b>133,31</b>	<b>103,70</b>	<b>240,79</b>	<b>503,64</b>	<b>-</b>

W minionym okresie realizowano wszystkie bloki. Uprawy pochodne sosnowe pochodzą z WDN Nadleśnictw Czarne Człuchowskie i Niedźwiady, natomiast uprawa pochodna buka z WDN Nadleśnictwa Szczecinek. Ponadto założono dodatkowy blok dla Bk na powierzchni 4,00 ha oraz zatwierdzono blok IX do realizacji.

## Zestawienie XVII

### Uprawy pochodne poza blokami

gatunek	pow. upraw wg stanu na 01.01.2012 r. [ha]	uprawy założone w latach 2012-2021 [ha]	pow. upraw wg stanu na 01.01.2022 r. [ha]
1	2	3	4
SO	16,10	0	16,36
<b>RAZEM</b>	<b>16,10</b>	<b>0</b>	<b>16,36</b>

Uprawy pochodne poza blokami zajmują powierzchnię 16,36 ha. Łączna suma wszystkich upraw pochodnych na koniec 2021 roku wynosi 257,15 ha.

### 2.2.5.5 Uprawy zachowawcze

#### Zestawienie XVIII

#### Uprawy zachowawcze

Oddział poddz.	Powierzchnia ha	Pochodzenie nasion
1	2	3
Obręb Rzeczenica		
14b	1,00	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 14b (in situ)
14c	5,11	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 14b (in situ)
155a	3,75	DZ – Czarne Czł./Rzeczenica – 157A/b
Obręb Międzybórz		
252l	0.40	Rezerwat Cisy w Czarnem
<b>Ogółem</b>	<b>10.26</b>	

W minionym okresie założono blok upraw zachowawczych oddz. 157abd w Leśnictwie Breńsk, oraz uprawy in situ w bloku upraw zachowawczych w oddziałach 14b, 14c leśnictwo Breńsk.

### 2.2.5.6 Drzewa mateczne

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie występuje 13 drzew matecznych z czego 4 (So) sztuki zostały uznane w ostatnim dziesięcioleciu.



## Zestawienie XIX

### Wykaz drzew matecznych w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie

gatunek	ilość wg stanu na 01.01.2012 r.	ilość wg stanu na 01.01.2022 r.
1	2	3
SO	9	13
<b>RAZEM</b>	<b>9</b>	<b>13</b>

### 2.2.5.7 Produkcja szkółkarska

Na terenie Nadleśnictwa, w obrębie Międzybórz, funkcjonuje szkółka leśna zlokalizowana w oddz.: 60g, 106b,h, 138n, 139b, o powierzchni manipulacyjnej 12,49 ha. Powierzchnia produkcyjna, przeznaczona bezpośrednio do produkcji materiału sadzeniowego wynosi 8,25 ha.

## 3. Ocena wpływu wykonanych zabiegów gospodarczych na stan lasu

### 3.1 Wielkość zasobów drzewnych

#### Zestawienie XX

Porównanie wielkości zasobów drzewnych na początku i końcu okresu minionego wg najważniejszych gatunków brutto

stan inwentaryzacji	wielkość zasobów drzewnych						
	na całej powierzchni		wg najważniejszych gatunków drzew				
			SO	ŚW	DB	BK	BRZ
1	2		3	4	5	6	7
1.01.2012 r.	wg. gat. pan. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	5 593 359	5 220 927	56 086	14 607	72 921	176 303
	wg. gat. rzecz. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	5 562 935	4 986 435	119 175	14 730	83 165	282 735
	śr. zasobność [m <sup>3</sup> /ha] – pow. ogółem	236	238	243	124	202	238
1.01.2022 r.	wg. gat. pan. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	5 603 647	5 272 588	41 782	11 532	73 455	140 632
	wg. gat. rzecz. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	5 541 730	4 957 825	132 440	13 880	79 240	268 640
	śr. zasobność [m <sup>3</sup> /ha] – pow. ogółem	236	238	235	161	157	234
Różnica	wg. gat. pan. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	10 288	51 661	- 14 304	- 3 075	534	- 35 671
	wg. gat. rzecz. [m <sup>3</sup> ] – pow. zalesiona	- 21 205	- 28 610	13 265	- 850	- 3 925	- 14 095
	śr. zasobność [m <sup>3</sup> /ha] – pow. ogółem	- 4	0	- 8	37	- 45	- 4

Przy użytkowaniu zasobów leśnych zamykających się w 10-leciu miąższością 1 262 591 m<sup>3</sup> netto uzyskano wzrost zapasu o 10 288 m<sup>3</sup>, co stanowi 0,2% zapasu początkowego. Przeciętna zasobność nie uległa zmianie.

Powyższe zestawienie ukazuje, że wzrosły zasoby m<sup>3</sup>/ha dębu. Zmniejszyła się natomiast zasobność świerków, buka i brzozy, a sosna utrzymuje się na poziomie sprzed lat.

Zmiany rzeczywistego udziału poszczególnych gatunków w Ia i Ib klasie wieku obrazuje poniższe zestawienie.

#### Zestawienie XXI

##### Porównanie Ia i Ib klasy wieku wg rzeczywistego udziału gatunków

gatunek drzewa	powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków w wybranych podklasach wieku w ha							
	Ia stan na 1.01.2012 r.		Ia stan na 1.01.2022 r.		Ib stan na 1.01.2012 r.		Ib stan na 1.01.2022 r.	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>SO</b>	1244,60	73	1398,93	75,97	1300,60	70,17	1422,16	69,61
<b>MD</b>	30,07	1,76	1,34	0,07	19,19	1,04	24,54	1,20
<b>SW</b>	59,76	3,51	24,53	1,33	96,54	5,21	72,44	3,55
<b>DG</b>	0	0	0	0	0,31	0,02	0	0
<b>CIS</b>	0	0	0,42	0,02	0	0	0	0
<b>BK</b>	36,75	2,16	33,66	1,83	83,11	4,48	108,24	5,30
<b>DB</b>	75,37	4,42	31,35	1,70	92,21	4,97	92,04	4,51
<b>DB.S</b>	14,72	0,86	6,70	0,36	3,43	0,18	21,73	1,06
<b>DB.B</b>	6,32	0,37	36,28	1,97	0	0	14,70	0,72
<b>DB.C</b>	0,51	0,03	0,37	0,02	7,47	0,40	0,78	0,04
<b>JW</b>	1,08	0,06	0	0	0	0	0	0
<b>JS</b>	0	0	0	0	0,14	0,01	0	0
<b>GB</b>	0,11	0,01	0,14	0,01	0,10	0,01	0,89	0,04
<b>BRZ</b>	233,24	13,68	307,06	16,68	241,91	13,05	282,89	13,85
<b>OL</b>	1,58	0,09	0,63	0,04	7,96	0,43	2,34	0,11
<b>OL.S</b>	0,56	0,03	0	0	0,22	0,01	0	0
<b>LP</b>	0,29	0,02	0	0	0,40	0,02	0,14	0,01
<b>RAZEM</b>	<b>1704,96</b>	<b>100,00</b>	<b>1841,41</b>	<b>100,00</b>	<b>1853,59</b>	<b>100,00</b>	<b>2042,89</b>	<b>100,00</b>

### 3.2 Stan zdrowotny i sanitarny lasów

Obecny stan zdrowotny lasów Nadleśnictwa, mimo licznych zagrożeń, można uznać za dobry, co potwierdzają lustracje i kontrole przeprowadzane także przez Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku.

Pojawiający się posusz zasiedlony oraz wywroty i złomy były na bieżąco usuwane. Udział pozyskania posuszu, wywrotów i złomów w stosunku do pozyskania ogółem wynosi 7%. W minionym okresie wystąpiły znaczące szkody spowodowane przez wiatry oraz szkodniki pierwotne i wtórne o charakterze jednostkowym i grupowym na całym obszarze Nadleśnictwa. Pozyskany surowiec z wywrotów i złomów stanowi 33% masy pozyskanej w ramach porządkowania sanitarnego lasu.

W chwili obecnej zauważa się stopniowe zmniejszenie zagrożenia będące efektem podjęcia natychmiastowych działań.

Na stan zdrowotny drzewostanów korzystnie wpływa przeprowadzana przebudowa drzewostanów oraz kontynuacja wprowadzania podszytów.

W dziesięcioleciu 2012-2021 wprowadzono podszyty na powierzchni 25 ha. Jest to kontynuacja ich wprowadzania na powierzchniach drzewostanów porolnych.

Rozmiar pozyskania posuszu, wywrotów i złomów w minionym 10-leciu przedstawia się zgodnie z danymi z poniższego zestawienia.

#### Zestawienie XXII

##### Rozmiar pozyskania posuszu, wywrotów i złomów w latach 2012-2021

rok	posusz (m <sup>3</sup> )				wywroty i złomy (m <sup>3</sup> )				posusz, wywroty i złomy OGÓŁEM
	obręb leśny			razem	obręb leśny			razem	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2012	1022	707	928	2657	2139	1170	1583	4892	7549
2013	1024	604	973	2601	414	233	238	885	3486
2014	232	431	1295	1958	1950	3344	4035	9329	11287
2015	1415	2144	1891	5450	840	1348	1395	3583	9033
2016	1671	3590	4260	9521	546	214	576	1336	10857
2017	1000	2768	3368	7136	403	608	739	1750	8886
2018	1073	3034	2939	7046	252	296	428	976	8022
2019	1649	4593	4334	10576	364	542	1688	2594	13170
2020	1776	3091	2846	7713	642	782	1071	2495	10208
2021	1798	2154	1643	5595	306	396	406	1108	6703
<b>RAZEM</b>	<b>12660</b>	<b>23116</b>	<b>24477</b>	<b>60253</b>	<b>7856</b>	<b>8933</b>	<b>12159</b>	<b>28948</b>	<b>89201</b>

#### **4. Rozmiar wykonanych prac zalesieniowych**

Na lata 2012-2021 zaplanowano wykonanie zalesień w ilości 10,33 ha, plan ten wykonano w 100%. Planowane do zalesienia grunty ujęte były w obowiązującym Planie Urządzenia Lasu w leśnictwie Prusinowo.

Poniższe zestawienie przedstawia powierzchnię zalesioną w poszczególnych latach.

##### **Zestawienie XXIII**

##### **Rozmiar wykonanych zalesień w latach 2012-2021**

rok wykonania	obręb leśny	Nadleśnictwo
	Czarne	
powierzchnia [ha]		
1	2	4
2012	10,33	10,33
2013	-	-
2014	-	-
2015	-	-
2016	-	-
2017	-	-
2018	-	-
2019	-	-
2020	-	-
2021	-	-
<b>RAZEM</b>	<b>10,33</b>	<b>10,33</b>

## **5. Rozmiar szkód w lasach spowodowanych przez czynniki biotyczne, abiotyczne i antropogeniczne**

### **5.1 Szkody spowodowane przez zwierzynę oraz stosowane metody ograniczenia tych szkód**

Uszkodzenia upraw na powierzchniach otwartych, pod okapem drzewostanów i podsadzeń produkcyjnych spowodowane zgryzaniem przez jeleniowate dotyczą wszystkich gatunków drzew. Zgryzanie powoduje głównie zahamowanie przyrostu na wysokość. Uniemożliwia praktycznie wyprowadzenie dębu, grabu, lipy, a w niektórych przypadkach także sosny i modrzewia oraz gatunków biocenotycznych bez skutecznej ochrony grodzeniami lub innymi formami zabezpieczenia.

Nadleśnictwo podejmuje następujące działania w celu zapobiegania szkodom powodowanym przez zwierzynę:

- zwiększanie odstrzałów w stosunku do optymalnej liczby zwierząt zaplanowanych do pozyskania,
- wykładanie drzew zgryzowych,
- grodzenie upraw,
- chemiczne zabezpieczanie upraw,
- mechaniczne zabezpieczenie upraw

Skuteczną metodą ochrony są grodzenia, jednak ich liczba powoduje zmniejszenie powierzchni dostępnej dla zwierzyny (wg stanu na dzień 31.12.2021 r. ogrodzenia obejmują powierzchnię 994,81 ha upraw i młodników). Ogrodzenia te są często niszczone przez zwierzynę. Dlatego też w 2018 i 2021 roku opracowane zostały kierunkowe wytyczne dotyczące stosowania poszczególnych metod ochrony przed szkodami od zwierzyny. Grodzone są głównie uprawy dębowe, a także uprawy pochodne, zachowawcze oraz uprawy usytuowane w miejscach szczególnie narażonych na szkody od zwierzyny. Pozostałe metody ochrony stosowane są w zależności od możliwości finansowych Nadleśnictwa w danym roku.

**Zestawienie XXIV**
**Wykaz powierzchni zabezpieczonych przed powstawaniem szkód powodowanych przez zwierzynę w uprawach i młodnikach wg metod w latach 2012 – 2021 – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie**

Metoda zabezpieczenia	Powierzchnia zabezpieczania [ha]										średniorocznie
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<b>grodzienia nowe + awans</b>	166,63	146,84	118,29	155,88	133,43	59,85	73,40	37,20	14,71	35,31	94,15
<b>zabezpieczanie chemiczne</b>	162,60	182,24	237,62	273,86	279,91	357,10	544,07	392,37	99,63	0,00	252,94
<b>zabezpieczanie mechaniczne</b>	54,70	52,94	45,38	39,43	54,95	51,75	67,14	156,78	0,00	0,23	52,33
<b>wykładanie drzew zgryzowych</b>	702,04	780,62	1007,12	689,98	611,52	704,71	597,51	492,70	640,86	664,90	689,20
<b>RAZEM</b>	<b>1085,97</b>	<b>1162,64</b>	<b>1408,41</b>	<b>1159,15</b>	<b>1079,81</b>	<b>1173,41</b>	<b>1282,12</b>	<b>1079,05</b>	<b>755,20</b>	<b>700,44</b>	<b>1088,62</b>

W celu właściwego scharakteryzowania tendencji w zakresie szkód powodowanych przez zwierzynę łowną, w kontekście wykonanych zadań hodowlanych i ochronnych na przestrzeni minionego 10-lecia, w poniższej tabeli zestawiono latami inwentaryzację szkód, powierzchnię poprawek i uzupełnień oraz powierzchnię grodzień.

**Zestawienie XXV**
**Wykaz powierzchni uszkodzeń, wykonanych poprawek i uzupełnień oraz grodzień w poszczególnych latach minionego okresu**

Rok okresu minionego	Stopnie uszk.	Pow. uszkodz. [ha]		Pow. wykonanych poprawek [ha]	Pow. wykonanych grodzień w roku + awans z poprzedniego [ha]
		uprawy	młodniki		
1	2	3	4	5	6
2012	21-40%	35,96	30,73	29,70	166,63
	>40%	2,91	0,65		
2013	21-40%	29,33	27,37	11,26	146,84
	>40%	6,67	2,40		
2014	21-40%	16,86	12,14	7,50	118,29
	>40%	0,37	3,04		
2015	21-40%	29,08	10,57	4,92	155,88
	>40%	2,15	1,94		
2016	21-40%	32,06	18,18	6,80	133,43
	>40%	2,75	2,59		
2017	21-40%	20,35	23,41	2,71	59,85
	>40%	3,78	3,13		

2018	21-40%	12,23	20,86	9,91	73,40
	>40%	1,63	3,33		
2019	21-40%	21,81	22,18	1,11	37,20
	>40%	3,30	2,51		
2020	21-40%	13,60	11,70	6,94	14,71
	>40%	2,56	4,18		
2021	21-40%	28,25	21,02	6,09	35,31
	>40%	2,94	1,30		
<b>Średniorocznie w latach 2012 - 2021</b>	<b>21-40%</b>	<b>23,95</b>	<b>19,82</b>	<b>86,94</b>	<b>94,15</b>
	<b>&gt;40%</b>	<b>2,91</b>	<b>2,51</b>		

Zgodnie z wprowadzoną w 2012 roku Instrukcją Ochrony Lasu, nie rejestruje się uszkodzeń do 20%.

## 5.2 Szkody spowodowane przez pożary

Według kategoryzacji zagrożenia pożarowego lasów obszar Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zakwalifikowany był do II kategorii.

Szczególnie niebezpieczna jest wczesna wiosna, z uwagi na częste występowanie długich okresów bezdeszczowych oraz wypalanie traw. Groźny jest również okres letni związany z większą penetracją terenów leśnych oraz prowadzeniem prac żniwnych szczególnie podczas bezdeszczowych miesięcy letnich.

W latach 2011-2020 miały miejsce 23 pożary na obszarach o łącznej powierzchni 5,50 ha. Przeciętna powierzchnia pożaru wynosiła 0,26 ha, a główną ich przyczyną były podpalenia. W przypadku dziewięciu pożarów nie udało się ustalić przyczyny.

Liczbę pożarów na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie w poszczególnych latach minionego okresu w rozbiciu na przyczyny ich powstania przedstawia poniższe zestawienie.

### Zestawienie XXVI

**Wykaz pożarów i ich powierzchni odnotowanych w latach 2011 – 2020 wg przyczyn powstania i wielkości**

Rok	Pożary		Przyczyny powstania pożaru (liczba- powierzchnia ha)						
	Liczba	Pow.	Nieostrożność	Maszyny i urządzenia	Wylądowania atmosferyczne	Przerzuty z gruntów nieleśnych	Podpalenia	Pozostałe	Nieustalone
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2011	4	0,80					3 – 0,40		1 – 0,40
2012	2	0,08					2 – 0,08		
2013	1	0,07							1 – 0,07
2014	2	0,06					2 – 0,06		
2015	2	0,76							2 – 0,76

2016	2	0,60				2 – 0,60		
2017	0							
2018	6	0,88			1 – 0,30	3 – 0,50	1 – 0,07	1 – 0,01
2019	2	2,14						2 – 2,14
2020	2	0,11						2 – 0,11
<b>Razem</b>	<b>23</b>	<b>5,50</b>			<b>1 – 0,30</b>	<b>12 – 1,64</b>	<b>1 – 0,07</b>	<b>9 – 3,49</b>

System monitoringu przeciwpożarowego oparty jest na punkcie alarmowo-dyspozycyjnym (PAD), który zlokalizowany jest w budynku Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie. Od 2011 roku prowadzona jest obserwacja terenu za pomocą kamer TV zamontowanych na masztach w Grabowcu i Międzyborzu. Punkt obserwacyjny współpracuje z punktami w Nadleśnictwie: Niedźwiady, Człuchów, Czarnobór, Szczecinek Okonek i Lipka. Nadleśnictwo wyposażone jest w sprawną sieć łączności radiowej i telefonicznej.

W celu zapewnienia dojazdu do pożaru Nadleśnictwo utrzymuje ok. 95,9 km dojazdów pożarowych. W mijającym 10-leciu w ramach prac budowlanych zbudowano 46,01 km dróg. W celu zabezpieczenia przeciwpożarowego obszarów leśnych Nadleśnictwo utrzymuje trzy bazy sprzętu przeciwpożarowego wyposażone zgodnie z wymogami przewidzianymi dla nadleśnictw II kategorii zagrożenia pożarowego.

Na wyposażeniu znajduje się lekki samochód patrolowo - gaśniczy z modułem gaśniczym i zbiornikiem na wodę o pojemności 400 litrów.

Na terenie Nadleśnictwa do celów przeciwpożarowych utrzymuje się 10 punktów czerpania wody.

#### Zestawienie XXVII

##### Nakłady na budowę dróg w okresie 2012 – 2021

Rok budowy	Koszt budowy (tys. zł netto)	Długość drogi (km)	Koszt budowy 1 km drogi (tys. zł netto)
1	2	3	4
2012	971,6	8,22	118,199
2013	1481,9	9,278	159,722
2014	1939,4	14,723	131,726
2015	509,5	3,12	163,301
2016	-	-	-
2017	1116,6	7,67	145,580
2018	-	-	-
2019	-	-	-



Rok budowy	Koszt budowy (tys. zł netto)	Długość drogi (km)	Koszt budowy 1 km drogi (tys. zł netto)
1	2	3	4
2020	417,9	1,10	379,909
2021	491,5	1,90	258,684
<b>RAZEM</b>	<b>6928,4</b>	<b>46,011</b>	-

### 5.3 Szkody spowodowane przez szkodliwe owady i grzyby patogeniczne oraz stosowane metody ograniczenia tych szkód

W drzewostanach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita która stanowi 93,27 % powierzchni. Niewielki udział stanowi Brz – 2,57%, Św – 0,75%, Bk – 1,99%, Ol – 0,77%.

#### **Szkodniki pierwotne**

W mijającym dziesięcioleciu odnotowano wzrost występowania brudnicy mniszki w porównaniu do lat poprzednich co skutkowało że:

- w 2012 roku wykonano zabieg zwalczania na pow. 1422 ha
- w 2017 roku wykonano zabieg zwalczania na pow. 3720 ha
- w 2018 roku wykonano zabieg zwalczania na pow. 400 ha

#### **Szkodniki wtórne**

W minionym dziesięcioleciu odnotowano szkody spowodowane głównie przez kornika drukarza oraz przyplaszczka granatka. Nadleśnictwo prowadzi odpowiednią rotację drewna, wyznacza drzewa trocinkowe, usuwa posusz czynny, wykłada pułapki klasyczne i feromonowe, wypala oraz rozdrabnia gałęzie świerkowe powstałe po usunięciu drzew.

#### **Grzyby patogeniczne**

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie na gruntach porolnych stosowano preparat PG Poshwald do przyspieszenia rozkładu pniaków porażonych przez hubę korzeni. Problem występowania huby korzeniowej dotyczy głównie drzewostanów sosnowych w leśnictwie: Brzezcie, Dzików, Grodzisko, Czarne, Sierpowo, Buszkowo i Prusinowo. Pozostałe choroby grzybowe jak zgorzel siewek, osutka sosny, szara pleśń czy rdze na liściach stwierdzono głównie na szkółce leśnej.

## **5.4 Szkody spowodowane przez zanieczyszczenia środowiska**

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie nie występują szkody przemysłowe, natomiast utrzymuje się stały problem zaśmiecania obszarów leśnych.

## **5.5 Szkody spowodowane przez czynniki klimatyczne**

Głównym sprawcą szkód spowodowanych przez czynniki klimatyczne są przymrozki późne oraz silne wiatry wiejące znad Morza Bałtyckiego i z zachodu. Przez cały okres obowiązywania PUL odnotowywano szkody od huraganowych wiatrów. Uszkodzenia drzewostanów miały charakter jednostkowy i grupowy. Największe szkody wystąpiły w 2014 roku. Wówczas łącznie pozyskano 9 329 m<sup>3</sup> złomów i wywrotów.

## **6. Użytkowanie uboczne**

### **6.1 Pozyskanie choinek i stroiszu**

Pozyskanie choinek w Nadleśnictwie kształtuje się na poziomie około 265 sztuk świerka średniorocznie.

### **6.2 Użytkowanie runa leśnego**

Drzewostany Nadleśnictwa są zasobne w grzyby i jagody, stąd duża penetracja terenu w okresie ich urodzaju. Zbiory dokonywane są przez miejscową ludność oraz turystów. W celu ochrony drzewostanów Nadleśnictwo zorganizowało 7 miejsc postoju pojazdów oraz udostępniło sieć dróg do ruchu turystycznego.

### **6.3 Użytkowanie gruntów związanych z gospodarką rolną**

Grunty rolne, bez nieużytków i zadrzewień, znajdują się na powierzchni 556,25 ha (stan na 01.01.2022 r.). Wydierżawiono oraz udostępniono jako deputaty pracownicze 401,47 ha (72 %). Na powierzchni 133,18 ha Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę łąkowo – rolną i korzysta z dopłat ze źródeł pochodzących z UE. Pozostałą część gruntów rolnych tj. 21,60 ha stanowią role przewidziane do sukcesji, które stopniowo przeklasyfikowywane są na grunty leśne bądź zadrzewienia.

### **6.4 Wyniki gospodarki łowieckiej**

Gospodarka łowiecka na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie prowadzona jest przez OHZ Czarne i 4 koła łowieckie w 5 obwodach.

Nadleśnictwo sprawuje nadzór nad 4 kołami łowieckimi dzierżawiaczami 5 obwodów łowieckich.

W mijającym okresie Nadleśnictwo koncentrowało się na następujących działaniach:

- ograniczaniu szkód istotnych w uprawach i młodnikach,
- wykładaniu drzew zgrzyzowych w okresie zimowego i wiosennego spalowania w trakcie wykonywania zabiegów CP, TW i TP,
- prowadzenie wzorcowego zagospodarowania łowisk z wdrażaniem nowych osiągnięć z zakresu łowiectwa,
- poprawie współpracy pomiędzy dzierżawcami, a Nadleśnictwem poprzez organizację wspólnych polowań i spotkań.

#### Zestawienie XXVIII

##### Plan i wykonanie odstrzału zwierzyny łownej

Sezon	JELEŃ		SARNA		DZIK	
	P	W	P	W	P	W
1	2	3	4	5	6	7
2012/2013	492	492	288	288	519	422
2013/2014	545	538	354	338	498	345
2014/2015	488	483	311	304	488	423
2015/2016	495	493	314	310	498	440
2016/2017	575	549	293	291	552	473
2017/2018	481	446	258	225	440	441
2018/2019	376	361	181	154	227	353
2019/2020	382	352	140	131	367	479
2020/2021	383	370	149	121	410	381
2021/2022	313	313	145	145	339	339
<b>Średniorocznie</b>	<b>453</b>	<b>440</b>	<b>243</b>	<b>231</b>	<b>434</b>	<b>410</b>

## 7. Realizacja zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody i Planów Ochrony

### 7.1 Omówienie zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

#### 7.1.1 Kształtowanie granicy polno – leśnej

Kształtowanie granicy polno – leśnej jest realizowane w zależności od potrzeb terenowych w ramach prac odnowieniowych i zalesieniowych.

### 7.1.2 Formy ochrony – zalecenia ochronne

W zasięgu Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie (wg. stanu na dzień 01.01.2022 r.) znajdują się:

#### **a. rezerваты przyrody:**

- Cisy w Czarnem – 26,29 ha (Plan ochrony)
- Międzybórz – 1,64 ha (Plan ochrony)
- Osiedle Kormoranów – 20,38 ha (Plan ochrony)
- Dolina Gwdy – 425,96 ha (brak planu ochrony)

#### **b. obszary NATURA 2000:**

- Obszary specjalnej ochrony siedlisk (SOO):
  - ⇒ Dolina Szczyry PLH220066 - pow. w zasięgu nad. 171,91 ha
  - ⇒ Sporysz PLH220064 – pow. w zasięgu nad. 73,64 ha

#### **c. pomniki przyrody – drzewa i głązy narzutowe – 9 szt.**

#### **d. strefy ochrony całorocznej i okresowej:**

- bocian czarny – Leśnictwo Zadębie – łączna powierzchnia 45,82 ha
- sóweczka – Leśnictwo Zadębie – powierzchnia 2,04 ha
- sóweczka – Leśnictwo Pakotulsko – powierzchnia 1,11 ha
- sóweczka – leśnictwo Pakotulsko – powierzchnia 1,72 ha
- włośchatka – Leśnictwo Pakotulsko – powierzchnia 0,85 ha.

### 7.1.3 Ochrona różnorodności biologicznej

Nadleśnictwo wyłączyło z użytkowania gospodarczego najcenniejsze fragmenty obszarów (ostoje różnorodności biologicznej) na powierzchni 141,04 ha. Możliwość wycinania drzew na tych obszarach może zaistnieć jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach (np. z przyczyn bezpieczeństwa, ochrony lasu i ochrony przeciwpożarowej, przejezdności dróg itp.), lecz charakter prowadzonych w nich cięć nie może w żaden sposób naruszać charakteru ostoi.

### 7.1.4 Promocja i edukacja ekologiczna

Edukację leśną społeczeństwa w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie prowadzi się na podstawie Zarządzenia Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych nr 57 z dnia 09.05.2003 r. Realizowana jest ona w oparciu o naturalne walory przyrodnicze terenu i bazę edukacyjną, na którą składają się:

- bogactwo fauny i flory,

- atrakcyjnie ukształtowane tereny,
- ścieżka dydaktyczna w leśnictwie Sarniak, izba pamięci w siedzibie nadleśnictwa,
- teren gospodarstwa szkółkarskiego, rezerwaty przyrody.

Partnerami Nadleśnictwa w edukacji leśnej społeczeństwa są lokalne przedszkola oraz szkoły podstawowe, a także samorządy, organizacje i stowarzyszenia pozarządowe. Podstawową formą edukacji leśnej są zajęcia terenowe i kameralne prowadzone z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi. Leśnicy uczestniczą również w imprezach organizowanych przez szkoły i przedszkola. W ostatnim czasie wzrosło zainteresowanie społeczeństwa tematami leśnymi, prowadzonymi akcjami edukacyjnymi, a także spotkaniami z leśnikami w szkołach, przedszkolach oraz podczas imprez masowych, na których nadleśnictwo prezentuje często swoje stoisko. Edukację leśną prowadzi się w oparciu o wiedzę i doświadczenie pracowników Nadleśnictwa z wykorzystaniem materiałów promocyjnych, pomocy i tablic edukacyjnych.

Średniorocznie w zajęciach i spotkaniach edukacyjnych w minionym okresie brało udział około 1000 osób. Ponadto obiekty turystyczne wyposażone są w tablice edukacyjne ukazujące zarówno pracę leśników jak i tajniki lasu. Tablice przedstawiają również zasady korzystania z lasu oraz zasady bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Przez teren Nadleśnictwa przebiegają piesze i rowerowe szlaki turystyczne. Nadleśnictwo na podstawie ustawy o lasach udostępnia swoje tereny dla ruchu turystycznego.

## 8. Sieć dróg leśnych

### Zestawienie XXIX

#### Długość dróg sieciowych z podziałem na kategorie

Kategoria drogi	Długość całkowita [km]	W tym zbudowane	Zagęszczenie [m/ha]
Dojazdy pożarowe	92,62	48,48	16,3
Drogi leśne pozostałe	208,55	32,40	
Drogi publiczne	95,33	.....	
<b>Ogółem</b>	<b>396,50</b>	.....	

Zgodnie z opracowanym i zatwierdzonym Projektem Docelowej Sieci Drogowej dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wewnętrzną sieć drogową tworzą zaewidencjonowane 98 dróg leśne o łącznej długości 301,17 km, w tym 19 dojazdów pożarowych o długości 92,62 km. Wszystkie dojazdy pożarowe są przejezdne, jednakże nie wszystkie odcinki spełniają wymaga-

nia techniczne wynikające z Instrukcji Ochrony Przeciwpożarowej Lasu. Od szeregu lat infrastruktura drogowa jest stale poprawiana poprzez budowę nowych nawierzchni oraz bieżące naprawy i konserwacje istniejących, jednakże rosnące również obciążenia transportowe, chociażby ze względu na pojawienie się ciężkiego sprzętu do pozyskania i podwozu drewna wymuszają dalsze inwestowanie w tym kierunku. Perspektywiczny plan budowy nowych nawierzchni na lata 2019-2023 oraz dalsze zawarty jest w PDS z 2019 r. opracowanym przez BULiGL w Szczecinku.

### Zestawienie XXX

#### Charakterystyka nawierzchni leśnych dróg sieciowych

rodzaj nawierzchni	nawierzchnia	długość [km]
1	2	3
gruntowa - nieulepszona	naturalna - profilowana	133,86
gruntowa - ulepszona	tłuczeń/żwir/żużel/bruk	154,97
twarda - ulepszona	plyty betonowe drogowe	12,34
<b>RAZEM</b>		<b>301,17</b>

### Zestawienie XXXI

#### Dojazdy pożarowe

Nr drogi	Obręb leśny	Przebieg	Naturalna	Ulepszona	Twarda	Długość ogółem
			Km			
1	Rzeczenica	Oddz. 88/119 - 98	-	4,661	-	4,661
2	Rzeczenica	Oddz. 39-223	1,991	6,279	-	8,270
3	Rzeczenica	Oddz. 179- 70/71	-	7,494	-	7,494
4	Międzybórz	Oddz. 4A-32	3,122	0,314	-	3,436
5	Międzybórz	Oddz.204-54/65	2,751	1,160	-	3,911
6	Międzybórz	Oddz. 212-306	-	3,792	-	3,792
7	Międzybórz	Oddz. 178-66	-	3,347	-	3,347
8	Międzybórz	Oddz.215/216-197	-	1,424	-	1,424
9	Międzybórz	Oddz. 351-178	-	4,576	2,405	6,981
10	Międzybórz	Oddz. 293-166/167	-	4,491	-	4,491
11	Międzybórz	Oddz. 329/338-306	-	4,542	1,340	5,882
12	Międzybórz	Oddz. 317/316-207	0,300	4,587	-	4,887
13	Czarne	Oddz. 64-179/180	2,784	4,415	1,500	8,699
14	Czarne	Oddz. 131-152	-	1,784	-	1,784
15	Czarne	Oddz. 105/107-298	0,963	7,223	-	8,186
16	Czarne	Oddz. 192-296	-	6,735	-	6,735
17	Czarne	Oddz. 303-264	-	2,846	0,533	3,379
18	Międzybórz	Oddz. 223/235	0,657	-	-	0,657

Nr drogi	Obręb leśny	Przebieg	Naturalna	Ulepszona	Twarda	Długość ogółem
			Km			
19	Rzeczynica	Oddz. 88-45	4,636	-	-	4,636

## **9. Wnioski wynikające z porównania powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzania lasu**

Jak wynika z materiałów przedstawionych przez BULiGL w stosunku do poprzednich rewizji urządzania lasu nastąpił wzrost powierzchni gruntów leśnych, wzrost przeciętnego wieku drzewostanów, a przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha została utrzymana na poziomie 236 m<sup>3</sup>/ha.

## Zestawienie XXXII

## Tabela XIII

## Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu – Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

Lp	Wskaźniki	Jedn.	Stan na :					
			1.10.68 r. (I rew.)	1.01.79 r. (II rew.)	1.01.92 r. (III rew.)	1.01.02 r. (IV rew.)	1.01.12 r. (V rew.)	1.01.22 r. (VI rew.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	24936	25109	25192	25503	23694	23784
2	Zasoby miąższości	tys. m <sup>3</sup>	2417	4030	4280	5031	5599	5611
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku							
	IIa	m <sup>3</sup>	50	79	80	82	90	104
	IIb	m <sup>3</sup>	110	182	137	173	199	178
	IIIa	m <sup>3</sup>	140	226	207	214	266	258
	IIIb	m <sup>3</sup>	163	248	240	243	288	299
	IVa	m <sup>3</sup>	195	283	254	271	328	309
	IVb	m <sup>3</sup>	198	294	274	281	345	348
	Va	m <sup>3</sup>	212	302	291	295	332	338
	Vb	m <sup>3</sup>	231	326	306	307	367	349
	VI	m <sup>3</sup>	233	323	314	328	369	404
	VII i starsze	m <sup>3</sup>	225	301	295	313	357	395
	KO	m <sup>3</sup>	199	283	215	215	254	249
	KDO BP	m <sup>3</sup>		248	272	142		210
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m <sup>3</sup>	97	161	170	197	236	236
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	45	48	52	55	56
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m <sup>3</sup>				6,28	6,56	6,30
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		1,44	1,18	1,43	2,99	3,17
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		0,99	2,07	1,25	2,51	3,47
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m <sup>3</sup>		8,67	3,94	5,38	9,40	6,64

**Marcin  
Kowalski**

Elektronicznie  
podpisany przez  
Marcin Kowalski  
Data: 2022.01.12  
11:55:57 +01'00'



# **KOREFERAT**

---

**wykonawcy projektu planu urządzenia lasu na posiedzenie  
Narady Techniczno Gospodarczej  
do analizy gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego  
opracowanej przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie**

**WYKONAŁO:**



**Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej  
Oddział w Szczecinku**

---

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

Szczecinek 2021 r.

### **Wykonawca**

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku

ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek

tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05

e-mail: [sekretariat@szczecinek.buligl.pl](mailto:sekretariat@szczecinek.buligl.pl)

### **Opracowanie**

Kierownik pracowni u.l. Daniel Świątek

### **Kontrola końcowa**

Inspektor urządzania Dariusz Bierbasz

## SPIS TREŚCI

<b>1. PORÓWNANIE DANYCH ZAWARTYCH W REFERACIE NADLEŚNICZEGO Z WYNIKAMI INWENTARYZACJI LASU .....</b>	<b>4</b>
1.1. Zmiany w stanie posiadania.....	4
1.2. Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych na ubiegłe 10-lecie z ich wykonaniem.....	4
1.2.1. Wykonanie zadań gospodarczych w zakresie użytkowania rębego.....	4
1.2.2. Wykonanie zadań gospodarczych w zakresie użytkowania przedrębego...	5
1.2.3. Wykonanie zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu.....	6
1.3. Ocena realizacji programu ochrony przyrody.....	8
<b>2. ANALIZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH WRAZ Z OKREŚLENIEM POŻĄDANEGO STANU TYCH ZASOBÓW NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO.....</b>	<b>9</b>
2.1. Zmiany w typach siedliskowych lasu.....	9
2.2. Charakterystyka drzewostanów.....	9
2.2.1. Zmiany powierzchni wg gatunków panujących.....	9
2.2.2. Zmiany miąższości wg gatunków panujących.....	11
2.2.3. Zestawienie powierzchni i zapasu Nadleśnictwa na początku i końcu .....	12
2.2.4. Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych.....	14
<b>3. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO CZYNNOŚCI GOSPODARCZYCH WYKONANYCH ZGODNIE Z DOTYCHCZASOWYM PLANEM URZĄDZENIA LASU.....</b>	<b>15</b>

# ANALIZA GOSPODARKI UBIEGŁEGO OKRESU

Podstawą analizy gospodarki leśnej za ubiegły okres gospodarczy jest plan urządzenia lasu (V rewizji) wykonany wg stanu na 1.01.2012 r. dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, zatwierdzony Decyzją Ministra Środowiska DLP-lpn-611-7/18424/12/JŁ z dnia 09.05.2012 r.

## 1. PORÓWNANIE DANYCH ZAWARTYCH W REFERACIE NADLEŚNICZEGO Z WYNIKAMI INWENTARYZACJI LASU

### 1.1. Zmiany w stanie posiadania

#### Zmiany powierzchniowe w Nadleśnictwie

Stan na:	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia w ha (ze współwłasnością)			
1	2	3	4	5
1.01.2012 r.	7381,8345	9117,4635	9030,1797	25529,4777
1.01.2022 r.	7475,9863	9109,3692	9033,5171	25618,8726
<b>Różnica</b>	<b>+ 94,1518</b>	<b>- 8,0943</b>	<b>+ 3,3374</b>	<b>+ 89,3949</b>

Powierzchnia ewidencyjna gruntów Nadleśnictwa wynosi 25618,8726 ha. Powierzchnia Nadleśnictwa wzrosła w minionym okresie o 89,3949 ha, to jest o 0,35%.

Powyższe zmiany nastąpiły między innymi wskutek:

- przyjęcia gruntów od jednostek nieposiadających osobowości prawnej (głównie od KOWR) oraz z zasobu Skarbu Państwa prowadzonego przez starostwo,
- nabycia i zbycia gruntów w trybie art.38e ustawy o lasach – w ramach zamian i podczas scalania,
- sprzedaży gruntów w trybie art. 40a ustawy o lasach,
- wyrównania powierzchni przy pomiarach geodezyjnych.

### 1.2. Porównanie zaplanowanych zadań gospodarczych na ubiegłe dziesięciolecie z ich wykonaniem

#### 1.2.1. Wykonanie zadań gospodarczych w zakresie użytkowania rębnego

Nadleśnictwo właściwie stosowało nawroty i następstwo cięć - zgodnie z zasadami ładu czasowego i przestrzennego.

Wykonanie w ubiegłym okresie gospodarczym zaprojektowanych użytków rębnych wg rodzajów rębni przedstawiało się następująco:

### Wykonanie planu cięć użytków rębnych

Rodzaj rębni	Plan	Wykonanie	% wykonania
	$\frac{\text{Miąższość netto} - \text{m}^3}{\text{Powierzchnia} - \text{ha}}$		
1	2	3	4
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie			
Rębnia zupełna	<u>505913</u> 1864,00	<u>484740</u> 1877,84	<u>95,8</u> 100,7
Rębnie złożone	<u>116393</u> 797,94	<u>101971</u> 864,15	<u>87,6</u> 108,3
Niezaliczone na etat powierzchniowy	<u>346</u>	<u>3484</u>	<u>1006,9</u>
Przygodne rębne (łącznie z CSS)	X	<u>13039</u>	X
<b>Ogółem użytki rębne</b>	<u><b>622652</b></u> <b>2661,94</b>	<u><b>603234</b></u> <b>2741,99</b>	<u><b>96,9</b></u> <b>103,0</b>

Rozmiar powierzchniowy użytków rębnych wykonano w 103,0%, a etat miąższościowy w 96,9%. Użytki przygodne stanowiły 2,2% miąższości grubizny pozyskanej w użytkowaniu rębnym (w tym 6233 m<sup>3</sup> – 1,0% to CSS).

Ogółem w Nadleśnictwie w użytkowaniu rębnym uzyskano wydajność 220 m<sup>3</sup>/ha, przy planowanej 234 m<sup>3</sup>/ha. Użytkowanie rębne rębniami złożonymi było prowadzone zgodnie z bieżącymi potrzebami hodowlanymi. Wykonano 99% planowanych cięć uprzętających.

#### 1.2.2. Wykonanie zadań gospodarczych w zakresie użytkowania przedrębnego

Nie stwierdzono w czasie inwentaryzacji istotnych zaniedbań pielęgnacyjnych. Ogólnie można stwierdzić, że wykonane w drzewostanach Nadleśnictwa cięcia pielęgnacyjne prowadziły do utrzymania lub poprawy stabilności drzewostanów (sanitarne porządkowanie lasu). Celem było uzyskanie możliwie najwyższej produkcji surowca drzewnego dobrej jakości, przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej lasu i jego pozaprodukcyjnych funkcji. W lasach ochronnych cięcia pielęgnacyjne prowadzono z uwzględnieniem zadań wynikających z roli pełnionej przez poszczególne drzewostany.

Powierzchniowy planowany rozmiar cięć pielęgnacyjnych został zrealizowany w 100,2%, a miąższościowy – w 102,4%. Na planowaną miąższość 644000 m<sup>3</sup> pozyskano 659325 m<sup>3</sup>. Uzyskano wydajność 40,1 m<sup>3</sup>/ha, przy planowanej 39,2 m<sup>3</sup>/ha. Użytki przygodne stanowiły 10,7% miąższości grubizny pozyskanej w użytkowaniu przedrębnym.

Ogółem etat miąższościowy w użytkowaniu rębnym i przedrębnym wykonano w 99,7%.

W okresie między omawianymi rewizjami w Nadleśnictwie przeciętna zasobność na 1 ha pozostała na tym samym poziomie (236 m<sup>3</sup>). W tym czasie na terenie Nadleśnictwa pozyskano 1262559 m<sup>3</sup> netto, czyli przeciętnie z 1 ha gruntów zalesionych i niezalesionych 53 m<sup>3</sup>. Przeliczając pozyskanie na 1 ha na miąższość brutto, przy zastosowaniu wskaźnika 1,25, uzyskujemy pozyskanie brutto z 1 ha w wysokości ok. 66 m<sup>3</sup>. Łącznie więc w Nadleśnictwie można mówić o przyroście bieżącym użytecznym na 1 ha w całym 10-leciu w wysokości 66 m<sup>3</sup> (66 m<sup>3</sup> + 0 m<sup>3</sup>) tj. o przyroście rocznym rzędu 6,6 m<sup>3</sup>/ha.

### 1.2.3. Wykonanie zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu

Wykonanie zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu			
Rodzaj czynności	Plan	Wykonanie	% planu
	Powierzchnia - ha		
1	2	3	4
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie			
Odnowienie halizn, zrębów z ubiegłego okresu i zrębów bieżących	2005,21	1821,80	90,8
Zalesienia	10,33	10,33	100,0
Odnowienia po rębniach złożonych	314,75	269,57	85,6
Podsadzenia (wpr. II ptr.)	98,05	82,88	84,5
Dolesienia luk	1,20	6,36	530,0
Poprawki i uzupełnienia	376,43	86,94	23,1
Wprowadzanie podszytów	51,53	25,00	48,5
Pielęgnacja gleby	2040,18	1408,33	69,0
CW (obligatoryjne – 840,68)	2310,42	1751,36	75,8
Pielęgnacja młodników – CP (CP hodowlane – 1894,81)	2874,00	2085,11	72,6
Melioracje agrotechniczne	1832,65	2190,77	119,5

Nie wykonanie planu odnowień otwartych (90,8%) było przede wszystkim wynikiem wprowadzenia przelegiwania zrębów. Znacznie mniejsze niż planowano było wykonanie odnowień po rębni złożonej (85,6%), a prawdopodobną przyczynę należy szukać w nieuznaniu części odnowień naturalnych. Nie wpłynęło to jednak na dalszą realizację cięć, w tym cięć uprzętających. Przyczyną przekroczenia planowanej powierzchni w dolesieniach luk były głównie szkody wyrządzone w drzewostanach przez kornika i silne wiatry. Poprawki i uzupełnienia wykonano w 23,1% planu. Dobry stan upraw świadczy, że nie było potrzeby wykonywania ich w planowanej wielkości. Poprawki i uzupełnienia stanowiły w Nadleśnictwie 4,1% ogólnej powierzchni odnowień i zalesień otwartych oraz odnowień po rębniach złożonych. Pielęgnowanie upraw czyli pielęgnowanie gleby i CW wykonano w rozmiarze podyktowanym potrzebami hodowlanymi. Pielęgnowanie młodników (CP + CPP) wykonano w 72,6%.

Zinwentaryzowano 1677,02 ha upraw i młodników Ia klasy wieku na powierzchniach otwartych. 99,69% tych upraw i młodników cechuje zgodność z orientacyjnym składem gatunkowym, przyjętym w poprzednim planie dla danego siedliska. Upraw o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem nie zinwentaryzowano. Przeciętne zadrzewienie upraw i młodników Ia kl. w. wynosi 0,95.

Średni stopień pokrycia upraw i młodników po rębniach złożonych wynosi 86,9%, a jakość 12. Pokrycie młodego pokolenia w KO określono na 56,2%, jakość na 12, a w KDO odpowiednio 24,0% i jakość 22.

W Nadleśnictwie drzewostany o składach gatunkowych zgodnych z przyjętymi na KZP typami drzewostanów występują na 96,10% powierzchni, częściowo zgodnych na 3,74%, niezgodnych na 0,16% powierzchni gruntów zalesionych.

Ogólnie można stwierdzić, że zwiększenie zasobów drzewnych, w miarę dobry stan sanitarny i zdrowotny drzewostanów oraz właściwa jakość upraw i młodników, to wynik prawidłowo prowadzonej gospodarki leśnej w ubiegłym okresie gospodarczym.

Analiza wykonanych prac z zakresu hodowli lasu przeprowadzona w oparciu o zmianę struktury powierzchni gruntów leśnych niezalesionych (zręby, halizny, płazowiny) oraz powierzchni KO i KDO w minionym 10-leciu przedstawia się następująco:

#### Analiza zmian kategorii gruntów niezalesionych

Aktualnie zaliczona powierzchnia		Zręby	Halizny i płazowiny	KO	KDO
		powierzchnia w ha			
1		2	3	4	5
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
Stan na 1.01.2012 r.		327,61	-	525,96	-
Wg stanu na 1.01.2022 r. zaliczono do	Uprawy i młodniki	327,61		305,50	
	KO			180,95	
	KDO			30,22	
	Drzewostany			4,17	
	Drzewostany wyłączone z użytkowania jako ostoje różnorodności biologicznej			5,12	

#### Zestawienie powierzchni upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w stopniach zadrzewienia

Wyszczególnienie		Wg stanu na 1.01.2012 r.		Wg stanu na 1.01.2022 r.	
		pow. ha	%	pow. ha	%
1		2	3	4	5
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
uprawy o zadrzewieniu	1.0 - 0.9	1574,24	96,68	1675,83	99,93
- „ -	0.8 – 0.7	50,92	3,13	1,19	0,07
- „ -	0.6 – 0.5	3,18	0,19		
uprawy przepadłe o zad. 0.4 i mniejszym					
<b>R A Z E M</b>		<b>1628,34</b>	<b>100,00</b>	<b>1677,02</b>	<b>100,00</b>
Przeciętne zadrzewienie		<b>0,94</b>	x	<b>0,95</b>	x

**Zestawienie powierzchni upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych w stopniach zgodności składu gatunkowego**

Wyszczególnienie	Wg stanu na 1.01.2012 r.		Wg stanu na 1.01.2022 r.	
	pow. ha	%	pow. ha	%
1	2	3	4	5
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>				
zgodne	1616,31	99,26	1671,90	99,69
częściowo zgodne	12,03	0,74	5,12	0,31
niezgodne				
uprawy przepadłe				
<b>R A Z E M</b>	<b>1628,34</b>	<b>100,00</b>	<b>1677,02</b>	<b>100,00</b>

**1.3. Ocena realizacji programu ochrony przyrody**

W minionym 10-leciu Nadleśnictwo realizując wytyczne programu ochrony przyrody zadbało o zachowanie łągów, olsów i innych naturalnych zbiorowisk, jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt. Pozostawiono w stanie nienaruszonym śródleśne polany, utrzymywano śródleśne zbiorniki wodne. W celu ochrony i zachowania różnorodności biologicznej pozostawiano drzewa martwe i dziuplaste. Ochronie podlegały stanowiska roślin gatunków chronionych oraz prowadzona była ich ewidencja. Na powierzchniach przeznaczonych do cięć odnowieniowych pozostawiano do starości fizjologicznej około 5% powierzchni bez stosowania jakichkolwiek zabiegów.

W czasie prac nad projektem planu urządzenia lasu wykonawca dokonał lustracji i weryfikacji występujących na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie siedlisk przyrodniczych, wyznaczonych w ramach przeprowadzonej w LP w latach 2006-2007 powszechnej inwentaryzacji. Skorygowana lokalizacja i powierzchnia poszczególnych siedlisk naturalnych zostanie zamieszczona w zaktualizowanym programie ochrony przyrody.



## 2. ANALIZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH WRAZ Z OKREŚLENIEM POŻĄDANEGO STANU TYCH ZASOBÓW NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

### 2.1. Zmiany w typach siedliskowych lasu

Zmiany powierzchni wg siedliskowych typów lasu w V i VI rewizji planu u.l. dla Nadleśnictwa (grunty zal. i niezal.)

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo				
	V rewizja		VI rewizja		Wzrost/Spadek ha
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %	
1	2	3	4	5	6
Bśw	14286,60	60,30	14214,62	59,76	- 71,98
Bw	60,43	0,25	67,24	0,28	+ 6,81
Bb	9,34	0,04	10,13	0,04	+ 0,79
BMśw	5387,70	22,74	5511,60	23,17	+ 123,90
BMw	1647,29	6,95	1624,09	6,83	- 23,20
BMb	70,12	0,30	68,57	0,29	- 1,55
LMśw	1470,24	6,20	1523,87	6,41	+ 53,63
LMw	128,82	0,54	118,31	0,50	- 10,51
LMb	27,49	0,12	32,14	0,14	+ 4,65
Lśw	497,39	2,10	499,73	2,10	+ 2,34
Lw	1,99	0,01	2,20	0,01	+ 0,21
OI	106,31	0,45	111,79	0,47	+ 5,48
<b>Ogółem</b>	<b>23693,72</b>	<b>100,00</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>	<b>+ 90,57</b>

W porównaniu do poprzedniej rewizji u.l. wzrosła głównie powierzchnia BMśw – o 123,90 ha i LMśw – o 53,63 ha, a zmalała głównie Bśw – o 71,98 ha i BMw – o 23,20 ha. W pozostałych siedliskach zmiany były niewielkie. Różnice w powierzchni siedlisk są głównie wynikiem korekty granic wyłączeń, systemowego wyliczenia powierzchni dla większości pododdziałów leśnych, przeklasyfikowania gruntów nieleśnych, zalesienia gruntów porolnych oraz korekty operatu siedliskowego.

### 2.2. Charakterystyka drzewostanów

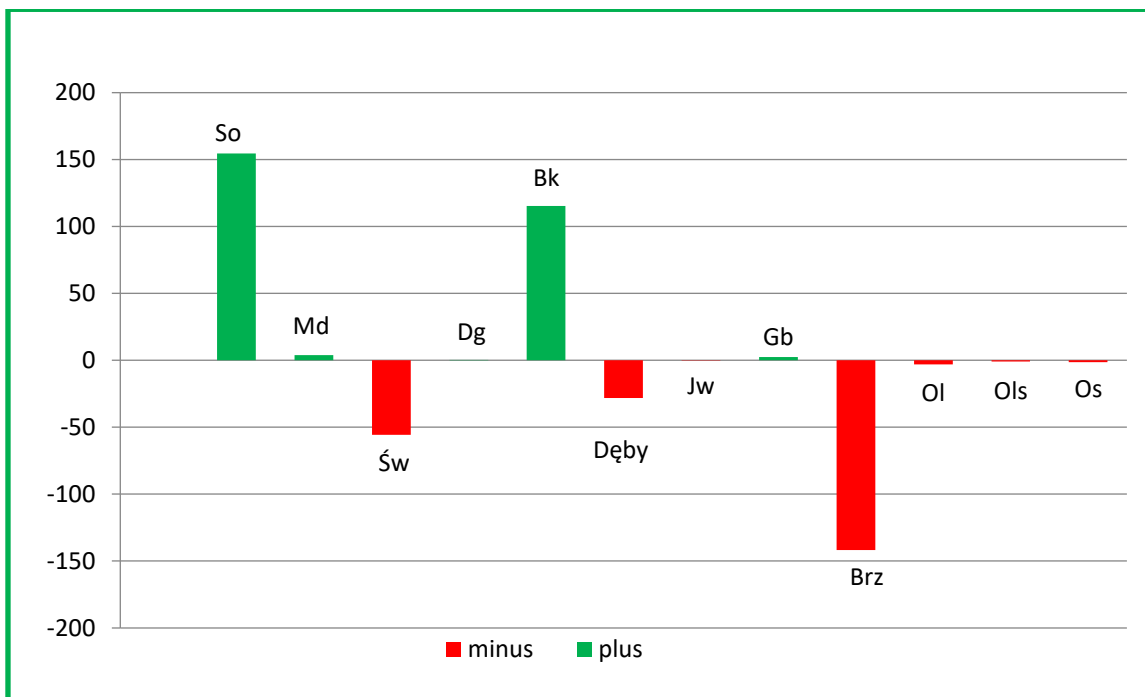
#### 2.2.1. Zmiany powierzchni wg gatunków panujących

Głównym gatunkiem panującym w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie była i jest sosna. Drzewostany sosnowe zajmują 93,27% powierzchni gruntów zalesionych. Sosna dominuje na siedliskach borowych oraz na LMśw i Lśw. Siedliska LMw, LMb, Lw i OI porośnięte są głównie przez olszę.

**Zestawienie powierzchni wg panujących gatunków drzew w V i VI rewizji planu u.l.  
dla Nadleśnictwa**

Gatunek	Nadleśnictwo				
	V rewizja		VI rewizja		Wzrost/Spadek ha
	Pow. ha	Udział %	Pow. ha	Udział %	
1	2	3	4	5	6
So	21613,10	92,79	21767,72	93,27	+ 154,62
Md	12,45	0,05	16,32	0,07	+ 3,87
Św	230,79	0,99	175,18	0,75	- 55,61
Dg	0,60	0,00	1,01	0,00	+ 0,41
Bk	349,16	1,50	464,48	1,99	+ 115,32
Db	116,04	0,50	70,61	0,30	- 45,43
Dbs	36,63	0,16	48,88	0,21	+ 12,25
Dbb			4,16	0,02	+ 4,16
Dbc	2,71	0,01	3,54	0,02	+ 0,83
Jw	3,16	0,02	3,01	0,01	- 0,15
Gb			2,46	0,01	+ 2,46
Brz	741,17	3,18	599,48	2,57	- 141,69
OI	181,83	0,78	178,70	0,77	- 3,13
OIs	0,80	0,00			- 0,80
Os	3,53	0,02	2,07	0,01	- 1,46
<b>Razem grunty zalesione</b>	<b>23291,97</b>	<b>100,00</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>	<b>+ 45,65</b>
Grunty niezalesione	401,75	x	446,67	x	+ 44,92
<b>Ogółem</b>	<b>23693,72</b>	<b>x</b>	<b>23784,29</b>	<b>x</b>	<b>+ 90,57</b>

Największy wzrost powierzchni nastąpił w sośnie i buku, a spadek – w brzozie i świerku. Powierzchnia gruntów zalesionych zwiększyła się o 45,65 ha czyli o 0,20 % w stosunku do stanu wyjściowego poprzedniego planu u.l.



**Zmiany w udziale powierzchniowym panujących gatunków drzew w V i VI rewizji planu u.l. (powierzchnia w ha)**

### 2.2.2. Zmiany miąższości wg gatunków panujących

**Zestawienie miąższości wg panujących gatunków drzew w V i VI rewizji planu u.l. dla Nadleśnictwa**

Gatunek	Nadleśnictwo				
	V rewizja		VI rewizja		Wzrost/Spadek m <sup>3</sup>
	m <sup>3</sup>	Udział %	m <sup>3</sup>	Udział %	
1	2	3	4	5	6
So	5220927	93,34	5272588	94,09	+ 51661
Md	1535	0,03	4245	0,08	+ 2710
Św	56086	1,00	41782	0,74	- 14304
Dg	585	0,01	920	0,02	+ 335
Bk	72921	1,31	73455	1,31	+ 534
Db	14607	0,26	11532	0,21	- 3075
Dbs	46	0,00	3680	0,06	+ 3634
Dbb			90	0,00	+ 90
Dbc	465	0,01	645	0,01	+ 180
Jw	720	0,01	970	0,02	+ 250
Gb			530	0,01	+ 530
Brz	176303	3,15	140632	2,51	- 35671
Ol	48482	0,87	51928	0,93	+ 3446

Gatunek	Nadleśnictwo				
	V rewizja		VI rewizja		Wzrost/Spadek m <sup>3</sup>
	m <sup>3</sup>	Udział %	m <sup>3</sup>	Udział %	
1	2	3	4	5	6
Ols	42	0,00			- 42
Os	640	0,01	650	0,01	+ 10
<b>Razem grunty zalesione</b>	<b>5593359</b>	<b>100,00</b>	<b>5603647</b>	<b>100,00</b>	<b>+ 10288</b>
Grunty niezalesione	5731	x	7040	x	+ 1309
<b>Ogółem</b>	<b>5599090</b>	<b>x</b>	<b>5610687</b>	<b>x</b>	<b>+ 11597</b>

Ogólna miąższość drzewostanów Nadleśnictwa zwiększyła się o 10288 m<sup>3</sup>, czyli o 0,2% w stosunku do stanu wyjściowego poprzedniego okresu gospodarczego. Wzrost nastąpił głównie w sośnie i olszy. Spadek odnotowano głównie w brzozie i świerku.

### 2.2.3. Zestawienie powierzchni i zapasu Nadleśnictwa na początku i końcu okresu gospodarczego

Zestawienie powierzchni i zapasu oraz przeciętnej zasobności na 1 ha wg klas i podklas wieku na początku i na końcu ubiegłego okresu gospodarczego:

Stan na	Grunty leśne niezalesione	Przest. na pow. zalesionej	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>według stanu na 1.01.2012 r.</b>								
- pow. ha	401,75		1704,96	1853,59	1678,53	1607,04	4274,98	3476,75
- miąższość m <sup>3</sup>	5731	30424	140	24370	150860	319020	1135385	1001530
- m <sup>3</sup> /ha					90	199	266	288
<b>według stanu na 1.01.2022 r.</b>								
- pow. ha	446,67		1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90
- miąższość m <sup>3</sup>	7040	61917	70	24155	189735	309645	407420	1282450
- m <sup>3</sup> /ha					104	178	258	299
<b>różnica</b>								
- pow. ha	+ 44,92		+ 136,45	+ 189,30	+ 152,56	+ 131,65	- 2694,77	+ 807,15
- miąższość m <sup>3</sup>	+ 1309	+ 31493	- 70	- 215	+ 38875	- 9375	- 727965	+ 280920
- m <sup>3</sup> /ha					+ 14	- 21	- 8	+ 11

Drzewostany w klasach i podklasach wieku								R-m gr. leśne zalesione	OGÓŁEM
IV		V		VI	VII	K O	K D O		
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyż.				
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1756,93	2087,83	2394,15	829,09	896,97	205,19	525,96		23291,97	<b>23693,72</b>
575725	720250	793670	304140	331310	73170	133365		5593359	<b>5599090</b>
328	345	332	367	369	357	254		240	<b>236</b>
3545,59	1570,55	2155,59	1255,10	640,98	335,60	456,44	59,58	23337,62	<b>23784,29</b>
1097045	547070	728865	437840	258850	132660	113435	12490	5603647	<b>5610687</b>
309	348	338	349	404	395	249	210	240	<b>236</b>
+ 1788,66	- 517,28	- 238,56	+ 426,01	- 255,99	+ 130,41	- 69,52	+ 59,58	+ 45,65	<b>+ 90,57</b>
+ 521320	- 173180	- 64805	+ 133700	- 72460	+ 59490	- 19930	+ 12490	+ 10288	<b>+ 11597</b>
- 19	+ 3	+ 6	- 18	+ 35	+ 38	- 5	+ 210	0	<b>0</b>

Porównanie powierzchni gruntów leśnych, zapasu oraz zasobności drzewostanów w V i VI rewizji planu u.l.

Wyszczególnienie	Stan na 1.01.2012r.	Stan na 1.01.2022r.
1	2	3
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>		
Powierzchnia gruntów leśnych – ha	23693,72	23784,29
Zapas na gruntach leśnych - m <sup>3</sup>	5599090	5610687
Przeciętna zasobność – m <sup>3</sup> /ha	236	236

W stosunku do V rewizji nastąpił:

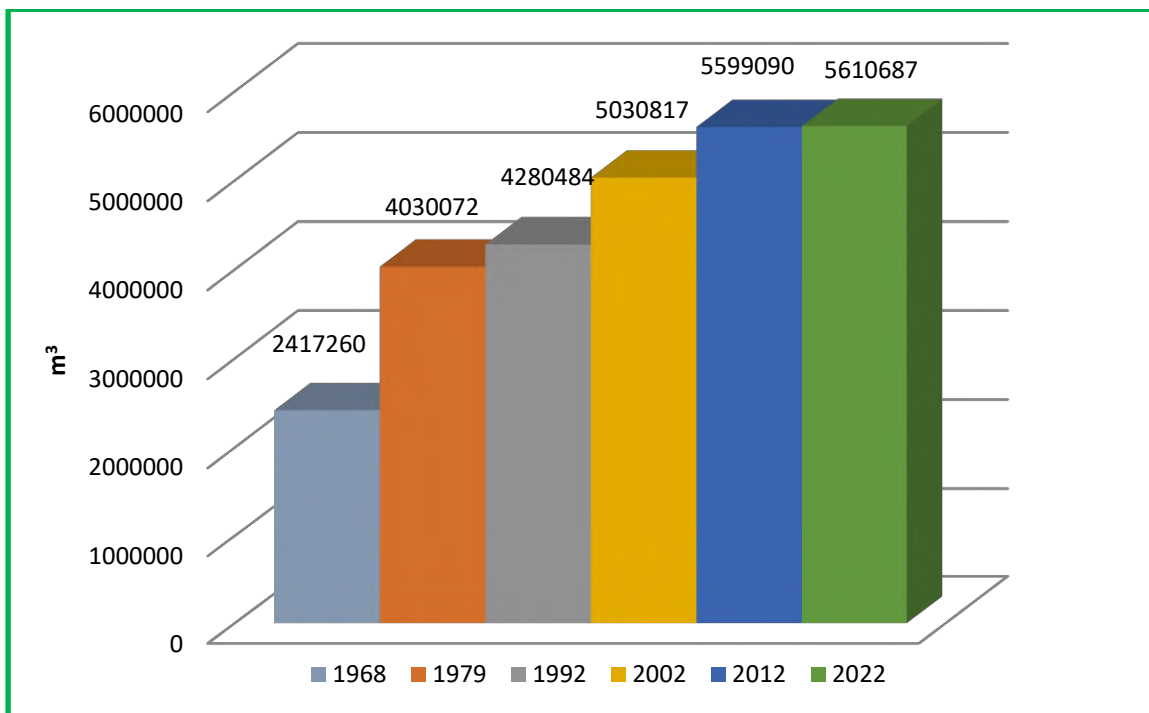
- wzrost powierzchni gruntów leśnych o 90,57 ha,
- wzrost zapasu o 11597 m<sup>3</sup>,
- przeciętna zasobność nie uległa zmianie.

Przeciętny wiek drzewostanów Nadleśnictwa w poprzednim planie wynosił 55 lat, a obecnie 56 lat.

#### 2.2.4. Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych

##### Porównanie wskaźników stanu zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn.	Stan na:						
			1.10. 1968 (I rew.)	1.01. 1979 (II rew.)	1.01. 1992 (III rew.)	1.01. 2002 (IV rew.)	1.01. 2012 (V rew.)	1.01. 2022 (VI rew.)	31.12. 2030 (prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	9
1.	Powierzchnia gruntów zalesionych i niezalesionych	ha	24936	25109	25192	25503	23694	23784	23784
2.	Zasoby miąższości	tys.m <sup>3</sup>	2417	4030	4280	5031	5599	5611	5636
3.	Przeciętna zasobność na 1 ha (grunty zalesione i niezalesione)	m <sup>3</sup>	97	161	170	197	236	236	237
4.	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	45	48	52	55	56	57
5.	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		1,44	1,18	1,43	2,99	3,17	3,35
6.	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		0,99	2,07	1,25	2,51	3,47	2,73



**Zmiany stanu zasobów drzewnych w kolejnych planach u.l.**

### **3. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO CZYNNOŚCI GOSPODARCZYCH WYKONANYCH ZGODNIE Z DOTYCHCZASOWYM PLANEM URZĄDZENIA LASU**

Oceny przewidywanego oddziaływania dotychczasowego planu u.l. na środowisko dokonano w analizach cząstkowych zawartych w rozdziałach „Prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie”, opracowanej w 2012 roku.

Tak w „Prognozie” jak i w faktycznym wykonaniu czynności gospodarczych nie zauważono znacząco negatywnego wpływu na przedmioty ochrony wyszczególnione w występujących w Nadleśnictwie obszarach chronionych. Z niektórych czynności zrezygnowano lub zmieniono ich charakter na zadania ochronne. Na rozpoznanych siedliskach przyrodniczych, a zwłaszcza na siedliskach priorytetowych wykonywano zadania gospodarcze skierowane na poprawienie ich aktualnego stanu.

Podsumowując, nie odnotowano przypadków negatywnego oddziaływania realizacji ustaleń planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000.

Koreferat opracował:

**Kierownik pracowni U-3**

.....



**R E F E R A T**

**KIEROWNIKA ZESPOŁU OCHRONY LASU W SZCZECINKU**  
**Z ZAKRESU OCHRONY LASU**

**NA NARADĘ TECHNICZNO-GOSPODARCZĄ**  
**DLA NADLEŚNICTWA CZARNE CZŁUCHOWSKIE**

**Szczecinek, 18 października 2021 roku**



## Wstęp

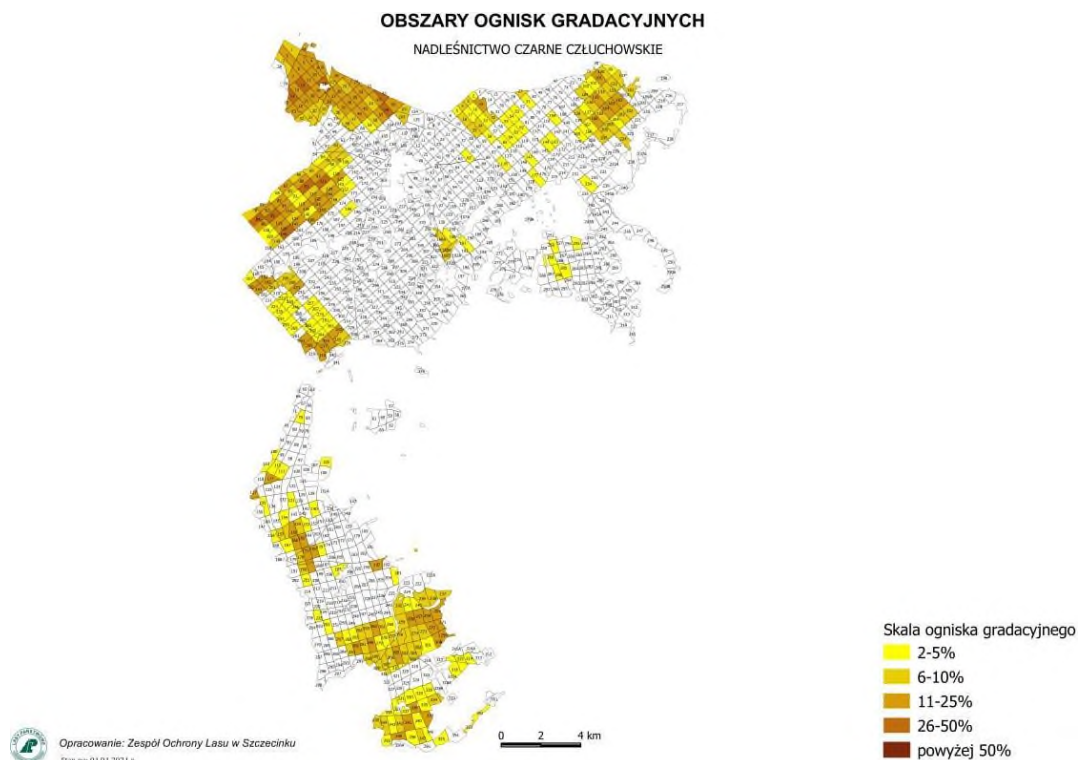
Lasy Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie według regionalizacji przyrodniczo-leśnej z 2010 roku leżą w III Krainie Wielkopolsko-Pomorskiej w mezoregionach: Borów Tucholskich i Pojezierza Krajeńskiego. Dominującym typem gleb są gleby rdzawe zajmujące 73,73% powierzchni gruntów leśnych, drugim istotnym typem są gleby biellicowe – 20,74%. Zalesienia porolne wyodrębniono na 5 695,22 ha, to jest na 24,40% powierzchni gruntów zalesionych,. Największy udział typów siedliskowych zajmuje Bśw - 59,76%, następnie BMśw – 23,17%, BMw – 6,83%, LMśw – 6,41%, Lśw – 2,10% i pozostałe – 3,83%.

Gatunkiem panującym (powierzchniowo) jest sosna ok. 84% następnie Brz – 7%, Bk – 3% i pozostałe gatunki (Db, Ol, Św, Md).

### I. Ocena rozmiaru powstałych szkód i zagrożeń stwierdzonych we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanów przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne w minionej gospodarce leśnej za lata 2012-2021

#### 1. Szkodliwe owady

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wyznaczono obszary ognisk gradacyjnych na powierzchni 8 378,29 ha ( obręb – Rzeczenica 1 948,97ha, obręb - Czarne 2 890,87 ha, obręb – Międzybórz 3 538,45 ha). Dokonano aktualizacji liczby partii kontrolnych (PK) do jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny, która wynosi dla całego obszaru nadleśnictwa 254 szt (168 – szt. w obszarach ognisk gradacyjnych i 86 – szt. poza obszarem).





## Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych w Warszawie Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku

W minionym okresie gospodarczym utrzymywało się wysokie zagrożenie od: brudnicy mniszki i strzygoni choinówki oraz niewielkie dla poprocha cetyniaka i boreczników sosnowych. Zabiegi ograniczające populację brudnicy mniszki przeprowadzono w 2012 roku na pow. 1 422 ha, 2017 r. na 3 720 ha oraz w 2018 r. na pow. 400 ha. W przypadku strzygoni choinówki pomimo wysokiego zagrożenia w 2017 roku na pow. 3 720 ha nie było konieczności wykonywania zabiegów agrolotniczych. Zagrożenie od poprocha cetyniaka wystąpiło w 2012 r. na pow. 455 ha a boreczników sosnowych na pow. 566 ha w 2012 r.

Foliofagi drzewostanów liściastych wystąpiły w 2013 roku na pow. ok 10 ha bez konieczności przeprowadzenia zabiegów ograniczających.

Na terenie nadleśnictwa nie ma uporczywych pędraczysk. Na uprawach leśnych (powierzchniach odnawianych) w minionym dziesięcioleciu uszkodzeń od pędraków nie obserwowano. W roku 2013 na pow. ok 20 ha został stwierdzony liczny pojaw (rójka) imago chrabąszcza majowego. Może to świadczyć o lokalnym budowaniu się szczepu głównego populacji chrabąszczowatych w przyszłych latach.

Pozyskanie, posuszu i wywrotów za minione dziesięciolecie wyniosło **87 554** m<sup>3</sup> (stan na 15.09.2021 r.). Wywroty i złomy stanowiły 33% masy pozyskanego drewna z sanitarnego porządkowania lasu. Ogółem największą masę samego posuszu w ubiegłym dziesięcioleciu pozyskano w 2019 roku tj. 10 576 m<sup>3</sup> (razem gat. iglaste i liściaste). Jest to ok 1,5 krotny wzrost masy posuszu do średniej masy posuszu pozyskiwanego, co rocznie przez 10 lat (2012-2021). Dominującymi gatunkami w porządkowaniu sanitarnym drzewostanów (posuszu) w ubiegłym okresie gospodarczym były (sumarycznie): sosna – 36 039 m<sup>3</sup> i świerk – 21 981 m<sup>3</sup>. Lata 2016 i 2019 były dla nadleśnictwa okresem największego pozyskania drewna posuszowego. Wpływ na ten stan miały panujące niekorzystne warunki meteorologiczne (wysokie temperatury, susza glebowa), które mocno osłabiły drzewostany z ich późniejszą predyspozycją na wystąpienie szkodników wtórnych. W drzewostanach sosnowych uwidocznili się przypłaszczek granatek a w drzewostanach świerkowych kornik drukarz. Ogólnie stan sanitarny drzewostanów iglastych i liściastych jest dobry a szkodniki wtórne utrzymane są na stabilnym poziomie.

W ubiegłym dziesięcioleciu zanotowano występowanie i zwalczanie na uprawach leśnych smolika znaczonego na pow. 1,33 - 4,34 ha.

## 2. Grzybowe choroby infekcyjne i czynniki abiotyczne

W minionym dziesięcioleciu z chorób infekcyjnych największe powierzchnie odnotowano w wystąpieniu huby korzeni powodowanej przez *Heterobasidion annosum* na powierzchni 233 - 770 ha. W celu ograniczenia szkód przez tego patogena nadleśnictwo stosowało profilaktycznie preparat oparty na grzybni *Phlebiopsis gigantea*. Osutka sosny wystąpiła na niewielkiej pow. 3 - 10 ha.

Bezpośrednie szkody od czynników abiotycznych (zmrożenia, zgorzele słoneczne, susza) notowano na niewielkich powierzchniach 1-15 ha. Zdecydowanie większy wpływ miało występowanie ekstremalnie wysokich temperatur połączonych z brakiem opadów, co w

konsekwencji przełożyło się na osłabienie większości gatunków lasotwórczych. Były to lata: 2015 oraz 2018-2019.

### **3. Szkody wyrządzane przez zwierzynę**

Corocznie przeprowadzane są inwentaryzacje szkód istotnych w uprawach i młodnikach wyrządzanych przez jeleniowate. W okresie lat 2012 - 2021 odnotowano szkody na powierzchni w przedziale 26-67 ha. W tym samym okresie stwierdzono szkody od bobrów na pow. ok.7-13 ha. Szkody od gryzoni wystąpiły na niewielkiej powierzchni 0,35 ha w 2016 r.

## **II. Ramowe wytyczne na najbliższe dziesięciolecie, w zakresie postępowania hodowlano-ochronnego w drzewostanach, w których są rejestrowane szkody powodowane przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne.**

Na podstawie wnikliwej analizy zebranych materiałów z gospodarki przeszłej, ostatniego dziesięciolecia oraz licznych lustracji terenowych drzewostanów, można prognozować zagrożenia, jakich można spodziewać się w drzewostanach, na terenie administrowanym przez Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie.

Do najistotniejszych zagrożeń przyszłego dziesięciolecia należy wymienić:

- Występowanie foliofagów drzewostanów sosnowych
- Szkodniki wtórne
- Choroby korzeniowe
- Szkody od wiatrów
- Szkody od jeleniowatych
- Potencjalne szkody od pędraków

W celu powstrzymania lub ograniczania szkód powstających w wyniku oddziaływania czynników szkodliwych należy na bieżąco monitorować stan lasu, a w razie potrzeby opracować dla każdego sprawcy uszkodzeń oddzielny program postępowania. Jego przeprowadzać w terminach możliwie najkrótszych, ze szczególnym uwzględnieniem ich pilności i występującego stopnia uszkodzeń.

Zadania ochronne należy realizować między innymi poprzez:

1. Monitorowanie zagrożeń od szkodników pierwotnych sosny.
2. Prawidłowe ewidencjonowanie szkód spowodowanych przez grzyby korzeniowe, co pozwoli na szybkie wychwycenie powierzchni zagrożonych i podjęcie odpowiednich działań opartych na aktualnej wiedzy leśnej.
3. W miarę możliwości wprowadzanie gatunków drzew i krzewów leśnych zatrzymujących lub spowalniających procesy rozpadu drzewostanów na gruntach porolnych, jeśli zajdzie taka potrzeba.
4. Ograniczanie do minimum poziomu posuszu czynnego (drzew zasiedlonych) w obszarach zagrożonych i opanowanych przez patogeniczne grzyby systemu korzeniowego oraz w obszarach z notorycznie pojawiającym się posuszem.
5. Utrzymanie populacji szkodników wtórnych na poziomie biologicznie znośnym poprzez systematycznie i terminowe usuwanie posuszu czynnego.



## Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych w Warszawie Zespół Ochrony Lasu w Szczecinku

6. Utrzymanie szkód od jeleniowatych na poziomie umożliwiającym wyprowadzenie upraw i młodników.
7. Monitorowanie zwiększania zasobów tzw. martwego drewna, aby nie dopuścić do pogorszenia się stanu sanitarnego drzewostanów, prowadzącego do zakłóceń w zachowaniu ciągłości lasu.

Dla kompleksów leśnych, w których rejestruje się zagrożenia i dochodzi lub może dojść do uszkodzeń lub rozpadu drzewostanu, podjęte działania hodowlano-ochronne powinny być priorytetowe. Występujące w nich formy ochrony przyrody, między innymi takie jak Natura 2000 i rezerwy, powinny być objęte również tymi działaniami, w przeciwnym razie mogą utracić swój charakter i cel, do którego zostały powołane.

**Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:**

Identyfikator dokumentu	472213.894965.589866
Nazwa dokumentu	Referat kierownika ZOL_ NTG Czarne Czł.pdf
Tytuł dokumentu	Referat kierownika ZOL_ NTG Czarne Czł
Sygnatura dokumentu	
Data dokumentu	2021-10-14
Skrót dokumentu	24AFA76FF78ECD059DC6AA1DA9CF7C110C73AA56
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2021-10-14 15:21:16
Podpisane przez	Rafał Perz Kierownik Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.104.37.37.3310

Data wydruku: 2022-01-13

Autor wydruku: Perz Rafał (Kierownik Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku)



Szczecinek, dnia 19.01.2022

Zn.spr.: ZS.6004.1.2.2022.CK

### **Końcowa ocena realizacji dotychczasowego planu urządzenia lasu**

Końcową ocenę gospodarki leśnej ubiegłego okresu gospodarczego za lata 2012-2021 w **Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie** opieram na wynikach inwentaryzacji stanu lasu na dzień 01 stycznia 2022 r., analizie gospodarki przeszłej sporządzonej przez Nadleśniczego, koreferacie wykonawcy projektu planu urządzenia lasu, referacie kierownika ZOL w Szczecinku oraz dyskusji na Naradzie Techniczno- Gospodarczej.

Na podstawie w/w dokumentów i dyskusji na NTG stwierdzam, że zadania określone planem urządzenia lasu za ubiegłe dziesięciolecie zostały wykonane. Wysoko oceniono zaawansowanie realizacji użytkowania etatu cięć grubizny netto użytków rębnych i przedrębnych oraz wykonanie powierzchniowe trzebieży wczesnych i późnych. Łącznie w dziesięcioleciu pozyskanie posuszu, wywrotów i złomów stanowiło około 7 % grubizny ogółem.

Wykonanie zadań z hodowli lasu i ochrony lasu oceniono pozytywnie.

Zadania z hodowli lasu realizowane były w ścisłym związku z potrzebami hodowlanymi drzewostanów ze szczególnym uwzględnieniem stanu lasu.

Fakt ten potwierdza inwentaryzacja stanu lasu na podstawie której nie stwierdzono zaniedbań pielęgnacyjnych, a stan sanitarny lasu określono jako dobry.

**Biorąc powyższe pod uwagę, gospodarkę leśną ubiegłego okresu gospodarczego w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie oceniam pozytywnie.**

*Łukasz Maciejunas*  
*Dyrektor RDLP w Szczecinku*  
*Podpisano elektronicznie*

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	78005.195299.222028
Nazwa dokumentu	Końcowa ocena realizacji PUL N.Czarne Człuchowskie (2012-2021).pdf
Tytuł dokumentu	Końcowa ocena realizacji PUL N.Czarne Człuchowskie (2012-2021)
Sygnatura dokumentu	ZS.6004.1.2.2022
Data dokumentu	2022-01-19
Skrót dokumentu	14168AA59FF912514D1D4FFB26CB5117B2277502
Wersja dokumentu	1.8
Data podpisu	2022-01-19 10:44:05
Podpisane przez	Łukasz Maciejunas Dyrektor RDLP w Szczecinku
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.104.37.37.18917

Data wydruku: 2022-01-20

Autor wydruku: Soroczyński Paweł (Naczelnik Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi)

NACZELNIK  
Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi  
Paweł Soroczyński

### **3. OPIS ZASAD OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH DLA NADLEŚNICTWA WRAZ Z ZESTAWIENIAMI TYCH ZADAŃ**

#### **3.1. OGÓLNE ZASADY OKREŚLANIA ZADAŃ GOSPODARCZYCH**

Określenie zadań gospodarczych dokonane zostało na podstawie szczegółowej inwentaryzacji lasu, opracowań specjalistycznych, analiz i opisów gospodarki leśnej w ubiegłych latach oraz warunków przyrodniczych.

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie najważniejszymi celami gospodarki leśnej w najbliższych okresach gospodarczych będą:

- 1) przeciwdziałanie zjawisku nadmiernej akumulacji surowca drzewnego na pniu w drzewostanach rębnych i starszych,
- 2) obniżenie przeciętnego wieku drzewostanów Nadleśnictwa,
- 3) poprawa powierzchniowej struktury klas wieku drzewostanów i zbliżenie jej do pożądanego układu klas wieku lasu normalnego,
- 4) utrzymanie lub poprawienie stanu stabilności, zdrowotności, zgodności z siedliskiem i jakości drzewostanów,
- 5) ochrona cennych elementów środowiska przyrodniczego występujących na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa.

Sformułowane powyżej zadania należy osiągnąć poprzez:

- planową realizację zadań gospodarczych związanych z zaprojektowanym użytkowaniem rębnym, czyli prowadzenie sukcesywnej przebudowy drzewostanów rębnych i starszych, przy pomocy rębni właściwych dla danych gospodarstw i siedlisk leśnych,
- planowe odnawianie pojawiających się zrębów otwartych oraz powierzchni podokapowych,
- stosowanie w odnowieniach gatunków lasotwórczych zgodnych z przyjętymi składami gatunkowymi upraw, z wykorzystaniem mikrorozóżnicowania siedlisk leśnych oraz tam gdzie to możliwe odnowień naturalnych,
- stosowanie w odnawianiu chronionych przyrodniczych siedlisk leśnych gatunków właściwych dla typów drzewostanów o kierunku ochronnym,
- prawidłowe wykonywanie cięć pielęgnacyjnych, zapewniające poprawę stanu sanitarnego drzewostanów oraz ich jakości,
- stosowanie wszelkich dostępnych środków ochrony upraw i młodników leśnych przed szkodami od zwierzyny płowej,
- prowadzenie czynności gospodarczych z uwzględnieniem ochrony cennych elementów środowiska przyrodniczego, występujących na powierzchni objętej zabiegami,
- stałe monitorowanie stanu sanitarnego lasu ze szczególnym uwzględnieniem drzewostanów na gruntach porolnych oraz jak najszybsze reagowanie na pojawiające się zagrożenia.

Proekologiczna gospodarka leśna zmusza do ciągłego poszukiwania rozwiązań oryginalnych, często bez wzorców, instrukcji i zaleceń. Wymaga daleko idącej samodzielności i szczególnego rodzaju odpowiedzialności, nie za wykonanie planów, ale za rzeczywisty stan lasu.

Powodzenie jej zależeć będzie od wiedzy realizatorów planu zagospodarowania lasu i umiejętności praktycznego jej zastosowania.

### **3.1.1. Ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej**

Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach pod pojęciem trwale zrównoważonej gospodarki leśnej rozumie „działalność zmierzającą do ukształtowania struktury lasów i ich wykorzystania w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowanie ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności oraz potencjału regeneracyjnego, żywotności i zdolności do wypełniania, teraz i w przyszłości, wszystkich ważnych ochronnych, gospodarczych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów”.

Zgodnie z zapisami Instrukcji urządzania lasu do celów planowania urządzeniowego przyjęto sześć następujących kryteriów trwale zrównoważonej gospodarki leśnej oraz orientacyjne wskaźniki odpowiadające tym kryteriom:

- 1) kryterium zachowania i odpowiedniego wzmocnienia zasobów leśnych i ich udziału w globalnym bilansie węgla – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zapewnia pożądaną ilość i jakość zasobów leśnych w horyzoncie średnio- i długookresowym (poprzez wyważenie stosunku pozyskania do przyrostu), zmierza do utrzymania zapasu lub jego zwiększenia (do poziomu pożądanego ze względów ekonomicznych, ekologicznych i społecznych) oraz zwiększania lesistości, kiedy tylko może to przyczynić się do zwiększenia wartości ekonomicznych, ekologicznych, społecznych i kulturowych;
- 2) kryterium utrzymania zdrowia i witalności ekosystemów leśnych – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zmierza do jak najpełniejszego wykorzystania struktur i procesów naturalnych (gdzie jest to tylko możliwe i w stopniu ekonomicznie wykonalnym), popiera i utrzymuje odpowiednią różnorodność genetyczną, gatunkową i strukturalną oraz wykorzystuje gatunki drzew dostosowanych do warunków siedliskowych, w celu zwiększenia stabilności, żywotności i odporności lasów (na niesprzyjające czynniki środowiskowe) oraz wzmocnienia naturalnych mechanizmów regulacyjnych;
- 3) kryterium utrzymania i wzmocnienia produkcyjnych funkcji lasu – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zmierza do zapewnienia odpowiedniego poziomu pozyskania produktów leśnych, zarówno drzewnych, jak i niedrzewnych (w rozmiarze nie większym niż możliwy do utrzymania przez długi okres) oraz odpowiedniej infrastruktury (w celu sprawnego dostarczania dóbr i usług), przy równoczesnej minimalizacji negatywnego oddziaływania na środowisko;
- 4) kryterium zachowania, ochrony i odpowiedniego wzmocnienia biologicznej różnorodności w ekosystemach leśnych – oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które preferuje:
  - a) odnowienia naturalne, jeżeli tylko występują warunki zapewniające odpowiednią ilość i jakość zasobów leśnych, a także gdy istniejące proveniencje cechują się odpowiednią jakością w odniesieniu do siedliska,
  - b) gatunki rodzime i lokalne (dobrze dostosowane do warunków siedliskowych) w odnowieniach i zalesieniach – tam gdzie to możliwe,
  - c) różnorodność, zarówno w obrębie struktury powierzchniowej, jak i pionowej oraz



różnorodność gatunkową w leśnej działalności gospodarczej, a tam gdzie to możliwe, również zachowanie i odtwarzanie różnorodności krajobrazu,

- d) pozostawianie obumarłych drzew stojących i leżących, drzew dziuplastych, starodrzewi i szczególnie rzadkich gatunków drzew, w liczbie i rozmieszczeniu koniecznym do zapewnienia różnorodności biologicznej, z uwzględnieniem potencjalnego oddziaływania na zdrowie i stabilność lasów oraz ekosystemów sąsiadujących z lasami,
  - e) ochronę cennych biotopów, m.in. źródeł, bagien, ostańców i wąwozów;
- 5) kryterium zachowania i odpowiedniego wzmocnienia funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów (szczególnie w odniesieniu do gleby i wody) - oznacza konieczność takiego planowania urządzeniowego, które zapewni dominację funkcji ochronnych w rezerwach, lasach ochronnych (szczególnie glebochronnych oraz wodochronnych), jak też najcenniejszych siedliskach (szczególnie łęgowych, bagiennych i wilgotnych), a także ich odpowiednie uwzględnianie w pozostałych lasach;
- 6) kryterium utrzymania innych funkcji i uwarunkowań społeczno-ekonomicznych wymaga przede wszystkim sprecyzowania oraz realizacji odpowiedniej strategii społeczno-gospodarczej na poziomie kraju, a następnie regionów; na poziomie nadleśnictwa i w planowaniu urządzeniowym należy dążyć do:
- a) zwiększania udziału społeczności lokalnej w podejmowaniu decyzji dotyczących trwałego i zrównoważonego rozwoju gospodarki leśnej (szczególnie w odniesieniu do założeń projektu planu ustalonych przez KZP oraz końcowego projektu planu, omawianego z udziałem społeczeństwa podczas Narady Techniczno-Gospodarczej),
  - b) udostępniania lasów do celów zdrowotno-rekreacyjnych (szlaki turystyczne, miejsca postoju, parkingi, urządzenia turystyczne, ścieżki rowerowe, ścieżki konne),
  - c) udostępniania lasów do celów dydaktycznych (izby i ścieżki przyrodnicze, lekcje przyrody w lesie),
  - d) promocji trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (foldery, programy ochrony przyrody, prelekcje).

Do celów planowania urządzeniowego przyjęto, że poszczególne kryteria trwale zrównoważonej gospodarki leśnej powinny być przestrzegane na poziomie Nadleśnictwa, m.in. w następujący sposób:

- 1) kryteria 1 oraz 3, dotyczące wzmocnienia zasobów leśnych, a także ich funkcji produkcyjnych, poprzez ustalenie pożądanego kierunku rozwoju i stanu zasobów leśnych w nadleśnictwie na koniec okresu planistycznego, jak też przyjęcie takich wielkości i sposobów pozyskania drewna, które pozwolą na uzyskanie tego pożądanego stanu;
- 2) kryteria 2, 4 i 5, dotyczące ochrony przyrody, w tym różnorodności biologicznej w lasach, poprzez możliwie precyzyjne określenie priorytetów ochrony przyrody, w tym gatunków i siedlisk, dla których wyznaczono obszary Natura 2000, a następnie ustalenie zagrożeń dla przedmiotów ochrony oraz przyjęcie odpowiednich sposobów postępowania gospodarczego zmierzających do minimalizacji tych zagrożeń.

W planowaniu trwale zrównoważonej gospodarki leśnej wyróżnia się realizowanie celów długo-

okresowych (perspektywicznych) oraz średniookresowych. Niektóre, nazbyt szczegółowe, wskazania gospodarcze zamieszczone dawniej w opisie taksacyjnym drzewostanu należy traktować jako wskazania fakultatywne, ponieważ kwalifikują się do krótkookresowego (np. rocznego) planowania operacyjnego, do którego uprawniony jest Nadleśniczy zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o lasach.

Realizacja celów długookresowych (perspektywicznych) polega m.in. na:

- zapewnieniu zgodności planowania gospodarki leśnej z przepisami prawa;
- zapewnieniu zgodności zadań określonych w planie urządzenia lasu z obowiązującymi „Zasadami hodowli lasu”;
- ustaleniu pożądanych składów gatunkowych drzewostanów zgodnych z warunkami siedlisk leśnych (TD o kierunku ochronnym lub gospodarczym), które nazywane są hodowlanymi celami gospodarki leśnej;
- zapewnieniu zachowania trwałości lasu i ciągłości jego użytkowania, m.in. poprzez:
  - 1) optymalizowanie technicznego celu gospodarki leśnej, wyrażonego – dla głównych gatunków drzew – w formie przeciętnych wieków rębności,
  - 2) dobór właściwych sposobów zagospodarowania lasu, najkorzystniejszych dla realizacji przyjętych celów gospodarki leśnej (hodowlanych i technicznych).

Do realizacji celów średniookresowych zalicza się większość wskazań, wytycznych, ukierunkowań i zadań określonych w planie urządzenia lasu, w tym:

- wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego składu gatunkowego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do siedliskowych typów lasu oraz siedlisk przyrodniczych;
- wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego budowy lasu oraz struktury wiekowej drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań trwałości lasów i ciągłości ich użytkowania;
- wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do wymagań stabilności lasu;
- wytyczne zmierzające do osiągnięcia pożądanego wielkości zasobów miąższości drewna na koniec planowanego okresu gospodarczego, odpowiednio do możliwości przyrostu tej miąższości w okresie dziesięciolecia i wielkości pozyskania drewna wynikającej z potrzeb pielęgnowania, przebudowy oraz odnowienia drzewostanów;
- wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego określone dla poszczególnych gospodarstw (w tym rezerwatów i lasów ochronnych);
- wytyczne postępowania gospodarczego określone dla obiektów specyficznych (w tym obszarów Natura 2000, leśnych kompleksów promocyjnych, lasów stref ochronnych, otulin itp.);
- wskazania i wytyczne postępowania gospodarczego zmierzające do realizacji celów hodowlanych i technicznych określonych dla poszczególnych drzewostanów – na podstawie celów ustalonych ramowo dla nadleśnictwa i obrębu leśnego – z uwzględnieniem zróżnicowanych warunków mikrosiedliskowych oraz zróżnicowanego stanu drzewostanów;
- wskazania zmierzające do zapewnienia pożądanego ładu czasowego i przestrzennego w użytkowaniu lasu (w tym podział na ostępy oraz jednostki kontrolne);

- wskazania i wytyczne dotyczące przebudowy drzewostanów, których stan nie zapewnia osiągnięcia celów gospodarki leśnej;
- wskazania i wytyczne zmierzające do zachowania równowagi ekologicznej w ekosystemach leśnych, m.in. poprzez określenie:
  - a) zadań z zakresu odnowienia, pielęgnowania i ochrony lasu,
  - b) zaleceń wynikających z programu ochrony przyrody,
  - c) kierunku regeneracji siedlisk zniekształconych,
  - d) potrzeb z zakresu odbudowy systemu małej retencji w lasach,
  - e) kierunkowych zadań gospodarki łowieckiej oraz potrzeb rozwoju infrastruktury technicznej.

### **3.1.2. Ogólne zasady zachowania ład przestrzennego i czasowego w planowaniu zadań gospodarczych**

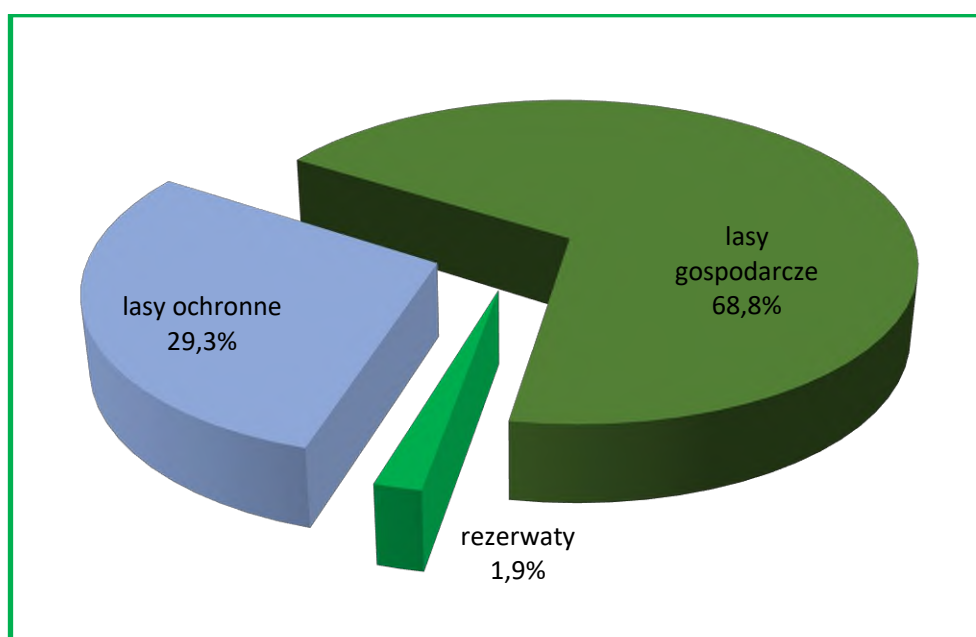
#### **3.1.2.1. Podział lasu według pełnionych funkcji i kategorii ochronności**

Podział gruntów leśnych Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie według funkcji lasu oraz poszczególnych kategorii ochronności przedstawia tabela:

**Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności**

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwaty	391,24	26,56	20,38	438,18	1,9
2.	Lasy ochronne - razem	3214,69	2051,65	1706,31	6972,65	29,3
	w tym:					
	Lasy glebochronne, wodochronne			36,36	36,36	0,2
	Lasy wodochronne	1354,44	1173,56	1611,66	4139,66	17,4
	Lasy wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	40,35	352,56		392,91	1,6
	Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych (GPW), wodochronne	352,28			352,28	1,5
	Lasy stanowiące drzewostany nasienne	29,81			29,81	0,1
	Lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne		9,55	11,02	20,57	0,1
	Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej			47,27	47,27	0,2

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5	6	7
	Lasy położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	17,59	515,98		533,57	2,2
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	694,51			694,51	2,9
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	118,72			118,72	0,5
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	606,99			606,99	2,6
3.	Lasy gospodarcze	3294,81	6490,19	6588,46	16373,46	68,8
<b>OGÓŁEM</b>		<b>6900,74</b>	<b>8568,40</b>	<b>8315,15</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,0</b>



**Udział dominujących funkcji lasu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie**

### 3.1.2.2. Podział na gospodarstwa

Podział gruntów zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa na gospodarstwa dokonany został na podstawie decyzji KZP oraz obowiązujących zasad hodowli lasu i instrukcji zarządzania lasu.

Utworzono następujące gospodarstwa (*grunty zalesione i niezalesione*):

Gospodarstwo specjalne (S) – o powierzchni – 2701,21 ha, do którego zaliczono:

w obrębie Czarne – 2273,73 ha:

- lasy w rezerwatach przyrody - w oddz.: 126, 127, 135, 136, 146, 147, 158, 168, 179, 180, 191, 202, 214, 221, 236, 254, 270, 287 - 391,24 ha;
- lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych – (dokładna lokalizacja wymieniona w pkt.1.3.9.2) - 352,28 ha;
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne – (dokładna lokalizacja wymieniona w pkt.1.3.9.2) - 29,81 ha;
- lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa (dokładna lokalizacja wymieniona w pkt.1.3.9.2) - 1420,22 ha;
- lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami archeologicznymi w strefie W-I i W-II - w oddz.: 314Ac,f, 315Ah,j, 317Af, 318Ag - 20,07 ha;
- lasy, na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze Natura 2000 o znaczeniu priorytetowym (nieujęte wcześniej) – w oddz.: 313a, 314a, 314Ag, 318b, 344g, 356k - 10,95 ha;
- lasy ze źródłiskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek – w oddz.: 222h, 223d, 238p, 242g,i, 255b, 256a, 259f,h,k, 298b, 307b, 309a, 310d, 356t,w - 32,64 ha;
- lasy stanowiące ostoje różnorodności biologicznej (nieujęte wcześniej) – w oddz.: 239f,j, 242h, 276c, 278j, 294h, 323d, 356s - 12,15 ha;
- lasy na siedliskach bagiennych (nieujęte wcześniej) - 4,37 ha.  
w tym: BMb - 3,25 ha,  
LMb - 1,12 ha.

w obrębie Międzybórz – 185,99 ha:

- lasy w rezerwatach przyrody - w oddz.: 137p, 262a,b,i - 26,56 ha;
- lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne – w oddz. 38f,h, 106c - 19,03 ha;
- lasy w strefach ochronnych wokół miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych – w oddz.: 149k, 164, 180a-g,i,k, - 46,71 ha;

- lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami archeologicznymi w strefie W-I i W-II - w oddz.: 362p - 0,14 ha;
- lasy, na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze Natura 2000 o znaczeniu priorytetowym (nieujęte wcześniej) – w oddz.: 39f,g,j, 40d,g, 41c, 43d,f, 48g,j, 49a, 52a, 58b, 62a, 77f, 180j,l,m, 190g, 217a, 234h,k, 305c, 318h, 319b - 37,23 ha;
- lasy ze źródłiskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek – w oddz.: 240i, 258g, 268g, 292h, 316h, 317b, 320a, 321a, 323k, 331a, 333j, 340d, 350c, 353b - 22,07 ha;
- lasy stanowiące ostoje różnorodności biologicznej (nieujęte wcześniej) – w oddz.: 105l, 106f, 107j, 121b, 137k,m, 138w, 139a, 236a,d, 248c, 294i, 344m, 345g,h, 346g, 376g - 25,21 ha;
- lasy na siedliskach bagiennych (nieujęte wcześniej) - 9,04 ha.  
w tym:       BMb - 3,12 ha,  
              LMb - 5,92 ha.

w obrębie Rzeczenica – 241,49 ha:

- lasy w rezerwach przyrody - w oddz.: 217c-g - 20,38 ha;
- lasy glebochronne na stokach i zboczach o nachyleniu powyżej 45° - w oddz.: 99a, 217a,h, 236a,b,d,h,l, 237i, 237Ab,h, 238r - 36,36 ha;
- lasy stanowiące drzewostany zachowawcze – w oddz. 14b,c, 157Ab - 11,02 ha;
- lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej - (dokładna lokalizacja wymieniona w pkt.1.3.9.2) - 47,27 ha;
- lasy w strefach ochronnych wokół miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt gatunków chronionych – w oddz.: 73h, 136o, 139c - 3,52 ha;
- lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami archeologicznymi w strefie W-I i W-II - w oddz.: 250A, 250Ad - 1,93 ha;
- lasy, na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze Natura 2000 o znaczeniu priorytetowym (nieujęte wcześniej) – w oddz.: 14f, 47g, 49b, 50b, 73i, 85f, 86i, 106d, 107d, 139f, 161a,d, 236g, 237j, 242g,h, 243c,d, 243Ai, 277a, 297f,i, - 35,65 ha;
- lasy ze źródłiskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek – w oddz.: 41d, 46s, 109j, 160Ab, 179Ak, 199b, 216k, 237Ag, 240a, 246a,j, 247b, 277g,p, 289j - 30,21 ha;

- lasy stanowiące ostoje różnorodności biologicznej (nieujęte wcześniej)  
– w oddz.: 13l,m, 14g, 17l-n, 31b, 42n, 70b, 73j,l,m, 238t, 240j, 244k, 275k, 277c, 283f, 288n, 292a, 307f, 309b - 22,47 ha;
- lasy na siedliskach bagiennych (nieujęte wcześniej) - 32,68 ha.  
w tym: BMb - 20,35 ha,  
LMb - 12,33 ha.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) - o powierzchni – 4836,98 ha.

- obręb Czarne – 1336,44 ha,
- obręb Międzybórz – 1918,33 ha,
- obręb Rzeczenica – 1582,21 ha.

Do gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych zaliczono lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) - o powierzchni – 16246,10 ha, obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, w tym:

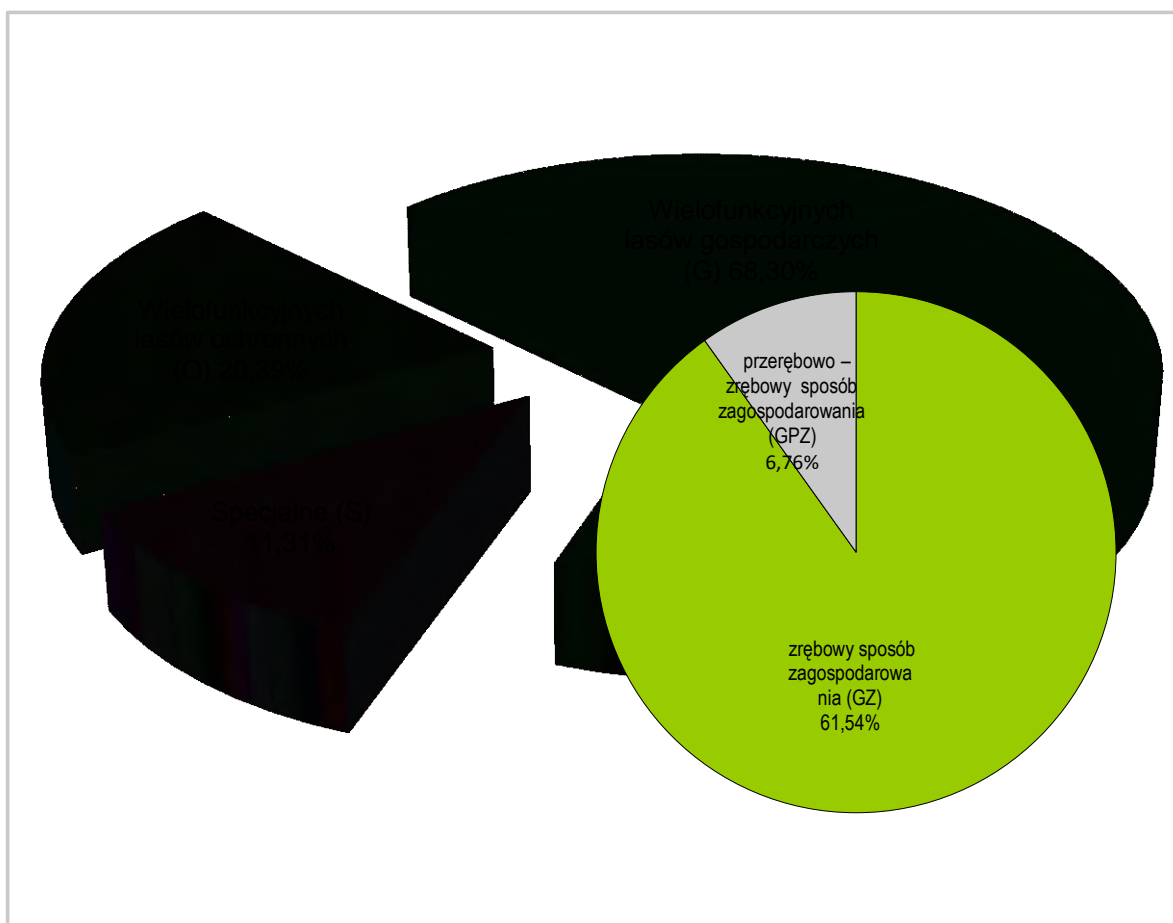
- zrębowego sposobu zagospodarowania (GZ) – 14662,20 ha,
  - obręb Czarne – 2832,53 ha,
  - obręb Międzybórz – 6431,98 ha,
  - obręb Rzeczenica – 5397,69 ha.
- przerębowo-zrębowego sposobu zagospodarowania (GPZ) – 1583,90 ha.
  - obręb Czarne – 458,04 ha,
  - obręb Międzybórz – 32,10 ha,
  - obręb Rzeczenica – 1093,76 ha.

Powierzchniową i miąższościową tabelę klas wieku według gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności - tabelę nr VI – zamieszczono w załącznikach do elaboratu i w tomach II.

**Zestawienie powierzchni gruntów zalesionych i miąższości wg gospodarstw (bez przestojów)**

Gospodarstwo	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	powierzchnia – ha			%	
	miąższość – m <sup>3</sup> brutto				
1	2	3	4	5	6
1. Specjalne (S)	<u>2223,15</u>	<u>182,87</u>	<u>233,32</u>	<u>2639,34</u>	<u>11,31</u>
	608450	58310	63720	730480	13,18
2. Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	<u>1313,42</u>	<u>1894,51</u>	<u>1551,23</u>	<u>4759,16</u>	<u>20,39</u>
	325640	395155	337140	1057935	19,09

Gospodarstwo	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	powierzchnia – ha miaższność – m <sup>3</sup> brutto				%
1	2	3	4	5	6
3. Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G), w tym:	<u>3241,02</u> 810095	<u>6326,77</u> 1479610	<u>6371,33</u> 1463610	<u>15939,12</u> 3753315	<u>68,30</u> 67,73
zrębowy sposób zagospodarowania (GZ)	<u>2786,85</u> 686390	<u>6294,67</u> 1473285	<u>5279,69</u> 1229560	<u>14361,21</u> 3389235	<u>61,54</u> 61,16
przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ)	<u>454,17</u> 123705	<u>32,10</u> 6325	<u>1091,64</u> 234050	<u>1577,91</u> 364080	<u>6,76</u> 6,57
<b>Ogółem grunty zalesione</b>	<b><u>6777,59</u></b> <b>1744185</b>	<b><u>8404,15</u></b> <b>1933075</b>	<b><u>8155,88</u></b> <b>1864470</b>	<b><u>23337,62</u></b> <b>5541730</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>



**Udział powierzchni drzewostanów według gospodarstw**



### 3.1.2.3. Wiek rębności oraz wieki dojrzałości rębnej

Komisja Założeń Planu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie przyjęła następujące przeciętne wieki rębności dla panujących gatunków drzew:

**Przyjęte wieki rębności**

Gatunek	Wiek rębności
1	2
Db	140
Bk	110
So, Md	100
Św, Dg, Jw, Gb, Brz, Ol	80
Os, Ol odroślowa	60
Ols	40

Dla sosny, świerka, jodły, dębu i buka wieki rębności odpowiadają zakresom wieków rębności określonym dla Nadleśnictwa w wykazie zamieszczonym w rozdziale VIII instrukcji u.l. Dla pozostałych gatunków drzew przyjęto wieki rębności zgodne z poprzednim planem urządzenia lasu.

Wiek rębności określają przeciętne wieki osiągnięcia przyjętego celu gospodarowania i służą do obliczenia etatów według dojrzałości w gospodarstwach lasów ochronnych, zrębowym i przerębowo-zrębowym, lecz nie muszą być zgodne z wiekiem dojrzałości rębnej konkretnego drzewostanu.

### 3.1.2.4. Podział lasu na ostępy

Dla zapewnienia wymogów ładu przestrzennego zachowano dotychczasowy podział na ostępy stałe, przyjęty w poprzednich planach u.l. Lasy podzielono na 473 ostępy stałe (obręb Czarne – 155, obręb Międzybórz – 136, obręb Rzeczenica – 182). Dodatkowo w celu przyspieszenia procesu odnowienia w blokach drzewostanów rębnych i starszych, w niektórych oddziałach planowano cięcia w ramach tzw. ostępów przejściowych (w 13 przypadkach). Są to oddziały:

- ✓ w obrębie Czarne – 161, 262, 306;
- ✓ w obrębie Międzybórz – 47, 115/128;
- ✓ w obrębie Rzeczenica – 28, 63, 102, 104, 169, 171, 202, 204.

Z tych samych powodów w niektórych oddziałach zaprojektowano wręby (w 7 przypadkach). Są to oddziały:

- ✓ w obrębie Czarne – 342;
- ✓ w obrębie Międzybórz – 45, 81/93, 112/125, 115/128, 163;
- ✓ w obrębie Rzeczenica – 137.

Ostępy stałe na mapach cięć zostały oznaczone kolorem czerwonym, ostępy przejściowe - niebieskim.

### 3.1.3. Określenie i przyjęcie etatów cięć użytkowania głównego

Zgodnie z § 87 Instrukcji urządzania lasu zaplanowane do pozyskania w niniejszym planie użytki główne zostały podzielone na:

- użytki rębne,

- użytki przedrębne.

### 3.1.3.1 Etat użytkowania rębego

W ramach użytkowania rębego wyodrębniono:

- użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego),
- użytki rębne niezaliczone na poczet przyjętego etatu.

#### 3.1.3.1.1. Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu

W celu wyliczenia etatu użytkowania rębego i ustalenia rozmiaru użytków rębnych sporządzono następujące tabele i wykazy:

- Tabela nr VI – Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności;
- Wykaz drzewostanów do przebudowy;
- Wykaz drzewostanów w klasie odnowienia;
- Wykaz drzewostanów w klasie do odnowienia.

Wymienione wykazy zamieszczono w tomie III, a tabelę VI w części tabelarycznej tomu II i w załącznikach do elaboratu.

Podstawą wyliczenia etatów użytkowania rębego były przyjęte dla poszczególnych gatunków wieki rębności oraz podział na gospodarstwa.

Dla gospodarstwa specjalnego (S), zgodnie z § 89 Instrukcji u.l. etatu nie obliczano, a wielkość planowanego użytkowania rębego wynika z sumy stwierdzonych na gruncie potrzeb hodowlanych drzewostanów. Dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) oraz gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G) obliczono (zgodnie z §§ 90, 91) etaty wg dojrzałości drzewostanów (z ostatniej i dwóch ostatnich klas wieku) oraz etaty wg zrównania średniego wieku. Dla gospodarstw tych obliczone zostały również etaty z potrzeb przebudowy.

Zestawienie obliczonych i przyjętych w poszczególnych gospodarstwach etatów użytkowania rębego przedstawia tabela nr XIV.

#### Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębego

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)							Etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etat wg zrównania średniego wieku	Etat optymalny	Etat z potrzeb przebudowy	Etat wg okresów uprzątnięcia w KO i KDO	Etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązywania planu		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
m <sup>3</sup> brutto									
Obręb Czarne									
Specjalne (S)	X	X	X	X	0	2023	74822	74822	
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	2941	3948	4893	3948	217	903	39196	39196	
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	<u>9373</u> 24,36	<u>10848</u> 29,56	<u>10812</u> 26,97	<u>10812</u> 26,97	<u>18</u> 0,06	X	X	<u>92268</u> 250,27	

Gospodarstwo	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etaty z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązywania planu	Etaty przyjęte na okres obowiązywania planu
	Etaty wg dojrzałości drzewostanów		Etaty wg zrównania średniego wieku	Etaty optymalny	Etaty z potrzeb przebudowy	Etaty wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m <sup>3</sup> brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	1239	1498	1952	1498	43	3767	X	28217
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GP)	X	X	X	X	0	0	X	0
Razem wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G)	10612	12346	12764	12310	61	3767	X	120485
<b>Razem</b>	<b>13553</b>	<b>16294</b>	<b>17657</b>	<b>16258</b>	<b>278</b>	<b>6693</b>	<b>114018</b>	<b>234503</b>
<b>Obwód Międzybórz</b>								
Specjalne (S)	X	X	X	X	0	0	0	0
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	3654	4074	5660	4074	59	237	44293	44293
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	<u>21636</u> 65,38	<u>19704</u> 62,36	<u>20654</u> 60,50	<u>20654</u> 62,36	<u>545</u> 3,02	X	X	<u>196827</u> 624,66
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	146	113	113	113	0	354	X	3615
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GP)	X	X	X	X	0	0	X	0
Razem wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G)	21782	19817	20767	20767	545	354	X	200442
<b>Razem</b>	<b>25436</b>	<b>23891</b>	<b>26427</b>	<b>24841</b>	<b>604</b>	<b>591</b>	<b>44293</b>	<b>244735</b>
<b>Obwód Rzeczenica</b>								
Specjalne (S)	X	X	X	X	0	307	4219	4219
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	2104	2997	5757	2997	181	1671	30596	30596
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	<u>20232</u> 59,93	<u>20580</u> 63,83	<u>17303</u> 51,06	<u>20232</u> 59,93	<u>85</u> 0,63	X	X	<u>195855</u> 606,08
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	2478	2936	4081	2936	456	4941	X	46442
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GP)	X	X	X	X	0	0	X	0
Razem wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G)	22710	23516	21384	23168	541	4941	X	242297
<b>Razem</b>	<b>24814</b>	<b>26513</b>	<b>27141</b>	<b>26165</b>	<b>722</b>	<b>6919</b>	<b>34815</b>	<b>277112</b>
<b>Ogółem</b>	<b>63803</b>	<b>66698</b>	<b>71225</b>	<b>67264</b>	<b>1604</b>	<b>14203</b>	<b>193126</b>	<b>756350</b>

Przyjęte etaty są:

#### obręb Czarne

- ⇒ w gospodarstwie specjalnym (S) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych i ochronnych, stanowiącym 99,3% miąższościowego etatu optymalnego;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) – etatem stanowiącym 85,3% miąższościowego i 92,8% powierzchniowego etatu optymalnego;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) – etatem stanowiącym 74,9% etatu wynikającego z potrzeb cięć uprzętających i odsłaniających w KO i KDO, co stanowi 188,4% etatu optymalnego;
- ⇒ razem etat w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych przyjęty na okres obowiązywania planu wynosi 120485 m<sup>3</sup> brutto, to jest 97,9% etatu optymalnego;

#### obręb Międzybórz

- ⇒ w gospodarstwie specjalnym (S) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych i ochronnych, stanowiącym 108,7% miąższościowego etatu optymalnego;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) – etatem zbliżonym do etatów optymalnych (miąższościowego – 95,3% i powierzchniowego – 100,2%);
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) – etatem zbliżonym (102,1%) do etatu wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO, co stanowi 319,9% etatu optymalnego;
- ⇒ razem etat w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych przyjęty na okres obowiązywania planu wynosi 200442 m<sup>3</sup> brutto, to jest 96,5% etatu optymalnego;

#### obręb Rzeczenica

- ⇒ w gospodarstwie specjalnym (S) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – etatem wynikającym z potrzeb hodowlanych i ochronnych, stanowiącym 102,1% miąższościowego etatu optymalnego;
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) – etatem zbliżonym do etatów optymalnych (miąższościowego – 96,8% i powierzchniowego – 101,1%);
- ⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo-zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) – etatem zbliżonym (94,0%) do etatu wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO, co stanowi 158,2% etatu optymalnego;
- ⇒ razem etat w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych przyjęty na okres obowiązywania planu wynosi 242297 m<sup>3</sup> brutto, to jest 104,6% etatu optymalnego;

Łączne, przyjęte etaty w gospodarstwach wielofunkcyjnych lasów ochronnych i wielofunkcyjnych lasów gospodarczych wynoszą:

✓ w obrębie Czarne – 159681 m<sup>3</sup> brutto,

- ✓ w obrębie Międzybórz – 244735 m<sup>3</sup> brutto,
- ✓ w obrębie Rzeczenica – 272893 m<sup>3</sup> brutto,
- ✓ w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie – 677309 m<sup>3</sup> brutto,

i stanowią odpowiednio w obrębie Czarne 98,2% (162580 m<sup>3</sup>), w obrębie Międzybórz 98,5% (248410m<sup>3</sup>), w obrębie Rzeczenica 104,3% (261650 m<sup>3</sup>), w Nadleśnictwie 100,7% (672640 m<sup>3</sup>) sumy etatów optymalnych w tych gospodarstwach.

Od sumy etatów według zrównania średniego wieku są one:

- ✓ niższe w obrębie Czarne – o 9,6% (176570 m<sup>3</sup>),
- ✓ niższe w obrębie Międzybórz – o 7,4% (264270 m<sup>3</sup>),
- ✓ wyższe w obrębie Rzeczenica – o 0,5% (271410 m<sup>3</sup>),
- ✓ niższe w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie – o 4,9% (712250 m<sup>3</sup>).

Można więc wnioskować, że na koniec okresu gospodarczego średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa pozostanie na zbliżonym poziomie. Aktualnie średni wiek drzewostanów wynosi 56 lat i jest wyższy od połowy orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów Nadleśnictwa o około 6 lat (odstępstwo od pożądanego stanu). Różnica ta nie powinna być pogłębiana. W związku z tym proponowany etat należy traktować jako orientacyjny etat według pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych Nadleśnictwa. Nie zagraża on trwałości i stabilności lasów Nadleśnictwa.

Projektując cięcia rębne oraz planując związane z nimi procesy odnowieniowe, bez względu na przynależność drzewostanów do poszczególnych gospodarstw, uwzględniano:

- przyjęty cel hodowlany (TD),
- ograniczenia i nakazy prawne wynikające z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany,
- zasady i wytyczne zawarte w aktach normalizacji wewnętrznej w LP.

Priorytetowo, w pierwszej kolejności brano pod uwagę inicjowanie i kształtowanie naturalnych procesów odnowieniowych, oraz wykorzystywanie istniejących już odnowień naturalnych w drzewostanach.

Kwalifikowanie drzewostanów do użytkowania rębego odbywało się, z zachowaniem ostępowego porządku cięć, nawrotów cięć i okresów odnowienia, z uwzględnieniem specyficznych grup drzewostanów, w następującej kolejności:

- drzewostany w klasie odnowienia i w klasie do odnowienia,
- drzewostany do przebudowy intensywnej,
- drzewostany rębne i starsze.

Analizując lokalizację użytkowania rębego w poszczególnych grupach drzewostanów uzyskano następujące dane:

### Zestawienie grup drzewostanów i zaplanowanego w nich użytkowania rębnego

Grupa drzewostanów	Ogółem w nadleśnictwie	Zaprojektowano do cięcia w 10-leciu		Pozostaje	
	ha m <sup>3</sup>		% %	ha m <sup>3</sup>	% %
1	2	3	4	5	6
<b>Obwód Czarne</b>					
Poniżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	5258,54	-	-	5258,54	100,0
	1164930	-	-	1164930	100,0
W wieku dojrzałości rębnej	909,89	414,20	45,5	495,69	54,5
	337240	140554	41,7	196686	58,3
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	425,83	117,25	27,5	308,58	72,5
	188940	47567	25,2	141373	74,8
W klasie odnowienia	167,99	167,99	100,0	-	-
	48510	45247	93,3	3263	6,7
W klasie do odnowienia	15,34	4,26	27,8	11,08	72,2
	4565	1135	24,9	3430	75,1
<b>Razem obwód Czarne</b>	<b>6777,59</b>	<b>703,70</b>	<b>10,4</b>	<b>6073,89</b>	<b>89,6</b>
	<b>1744185</b>	<b>234503</b>	<b>13,4</b>	<b>1509682</b>	<b>86,6</b>
<b>Obwód Międzybórz</b>					
Poniżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	6585,90	-	-	6585,90	100,0
	1332330	-	-	1332330	100,0
W wieku dojrzałości rębnej	1412,72	574,88	40,7	837,84	59,3
	449075	174697	38,9	274378	61,1
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	382,82	176,25	46,0	206,57	54,0
	145350	64355	44,3	80995	55,7
W klasie odnowienia	22,71	22,71	100,0	-	-
	6320	5683	89,9	637	10,1
W klasie do odnowienia	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
<b>Razem obwód Międzybórz</b>	<b>8404,15</b>	<b>773,84</b>	<b>9,2</b>	<b>7630,31</b>	<b>90,8</b>
	<b>1933075</b>	<b>244735</b>	<b>12,7</b>	<b>1688340</b>	<b>87,3</b>
<b>Obwód Rzeczenica</b>					
Poniżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	6267,21	-	-	6267,21	100,0
	1266795	-	-	1266795	100,0
W wieku dojrzałości rębnej	1388,49	669,73	48,2	718,76	51,8
	469575	203391	43,3	266184	56,7
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	190,20	62,54	32,9	127,66	67,1
	61570	19258	31,3	42312	68,7
W klasie odnowienia	265,74	265,74	100,0	-	-
	58605	52291	89,2	6314	10,8
W klasie do odnowienia	44,24	44,24	100,0	-	-
	7925	2172	27,4	5753	72,6
<b>Razem obwód Rzeczenica</b>	<b>8155,88</b>	<b>1042,25</b>	<b>12,8</b>	<b>7113,63</b>	<b>87,2</b>

Grupa drzewostanów	Ogółem w nadleśnictwie	Zaprojektowano do cięć w 10-leciu		Pozostaje	
	ha m <sup>3</sup>		% %	ha m <sup>3</sup>	% %
1	2	3	4	5	6
	<b>1864470</b>	<b>277112</b>	<b>14,9</b>	<b>1587358</b>	<b>85,1</b>
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
Poniżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	18111,65	-	-	18111,65	100,0
	3764055	-	-	3764055	100,0
W wieku dojrzałości rębnej	3711,10	1658,81	44,7	2052,29	55,3
	1255890	518642	41,3	737248	58,7
Powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej	998,85	356,04	35,6	642,81	64,4
	395860	131180	33,1	264680	66,9
W klasie odnowienia	456,44	456,44	100,0	-	-
	113435	103221	91,0	10214	9,0
W klasie do odnowienia	59,58	48,50	81,4	11,08	18,6
	12490	3307	26,5	9183	73,5
<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>	<b>23337,62</b>	<b>2519,79</b>	<b>10,8</b>	<b>20817,83</b>	<b>89,2</b>
	<b>5541730</b>	<b>756350</b>	<b>13,6</b>	<b>4785380</b>	<b>86,4</b>

Drzewostany potencjalnie nadające się do użytkowania rębego (rębne i starsze oraz KO i KDO) zajmują w Nadleśnictwie 22,4% powierzchni gruntów zalesionych tj. 5225,97 ha. Użytkowaniem rębnym objęto 48,2% tych drzewostanów. Drzewostany w klasie odnowienia zaprojektowano do cięć na powierzchni 456,44 ha (100,0% powierzchni), w tym 409,74 ha cięciami uprzętającymi. W drzewostanach w klasie do odnowienia rębnie złożone planuje się wykonać na powierzchni 48,50 ha. Nie planowano cięć rębnych w KDO na powierzchni 11,08 ha. Są to drzewostany, w których zaplanowano tylko odnowienie istniejących gniazd.

Ze względów ochronnych i z konieczności zachowania ładu przestrzennego i czasowego, nie objęto planem cięć części drzewostanów starszych (powyżej ustalonego wieku dojrzałości rębnej) – 642,81 ha. Ich powierzchnia w poszczególnych gospodarstwach przedstawia się następująco:

#### Zestawienie powierzchni (w ha) drzewostanów starszych nieobjętych planem cięć

Gospodarstwo	Pozostawiono bez cięć ze względu na:		Razem
	cel ochronny	ład przestrzenny	
1	2	3	4
Obręb Czarne			
Specjalne (S)	262,16	2,64	264,80
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	4,80	7,20	12,00
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	6,17	24,66	30,83
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	0,95	-	0,95
<b>Razem Czarne</b>	<b>274,08</b>	<b>34,50</b>	<b>308,58</b>
Obręb Międzybórz			
Specjalne (S)	92,00	0,92	92,92

Gospodarstwo	Pozostawiono bez cięć ze względu na:		Razem
	cel ochronny	ład przestrzenny	
1	2	3	4
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	27,94	41,91	69,85
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	8,64	34,58	43,22
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	0,58	-	0,58
<b>Razem Międzybórz</b>	<b>129,16</b>	<b>77,41</b>	<b>206,57</b>
Obręb Rzeczenica			
Specjalne (S)	85,31	0,86	86,17
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	1,84	2,75	4,59
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	7,38	29,52	36,90
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	-	-	-
<b>Razem obręb Rzeczenica</b>	<b>94,53</b>	<b>33,13</b>	<b>127,66</b>
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie			
Specjalne (S)	439,47	4,42	443,89
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	34,58	51,86	86,44
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GZ)	22,19	88,76	110,95
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	1,53	-	1,53
<b>Ogółem Nadleśnictwo</b>	<b>497,77</b>	<b>145,04</b>	<b>642,81</b>

### 3.1.3.1.2. Rozmiar użytkowania rębego niezaliczonego na poczet przyjętego etatu

W bieżącym okresie gospodarczym w ramach cięć rębnych niezaliczonych na poczet etatu przewidziano uprzątnięcie nasienników i przestojów oraz uprzątnięcie zadrzewień na gruntach związanych z gospodarką leśną i nieleśnych. Uprzątnięcie przestojów i nasienników projektowano tylko w niezbędnej ilości, biorąc pod uwagę aspekty ekologiczne. W ramach uprzątnięcia zadrzewień, przewiduje się głównie oczyszczenie linii podziału powierzchniowego.

#### Zestawienie użytkowania rębego niezaliczonego na poczet etatu

Kategoria cięć	Obręb Czarne		Obręb Międzybórz		Obręb Rzeczenica		Nadleśnictwo	
	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uprzątnięcie płazowin								
Uprzątnięcie nasienników i przestojów		<u>270</u> 223		<u>318</u> 265		<u>144</u> 124		<u>732</u> 612
Poszerzenie linii podziału powierzchniowego i uprzątnięcie zadrzewień na gruntach nieleśnych	0,89	<u>258</u> 218	1,25	<u>48</u> 41	0,60	<u>99</u> 87	<b>2,74</b>	<u>405</u> <b>346</b>



Kategoria cięć	Obręb Czarne		Obręb Międzybórz		Obręb Rzeczenica		Nadleśnictwo	
	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>Ogółem</b>	<b>0,89</b>	<b>528 441</b>	<b>1,25</b>	<b>366 306</b>	<b>0,60</b>	<b>243 211</b>	<b>2,74</b>	<b>1137 958</b>

### 3.1.3.1.3. Łączny rozmiar użytkowania rębnego

#### Zestawienie łączne netto użytkowania rębnego przyjętego na okres realizacji planu

Lp.	Wyszczególnienie	Obręb			Nadleśnictwo
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
		m <sup>3</sup> netto			
1	2	3	4	5	6
1.	Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu	196716	205919	234233	<b>636868</b>
2.	Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych	9839	10295	11715	<b>31849</b>
3.	Użytki rębne niezaliczone na poczet przyjętego etatu	441	306	211	<b>958</b>
4.	<b>Razem przyjęty rozmiar użytkowania rębnego</b>	<b>206996</b>	<b>216520</b>	<b>246159</b>	<b>669675</b>

Porównanie przyjętego dla Nadleśnictwa etatu użytkowania rębnego z etatem z ubiegłego okresu gospodarczego i wykonanym użytkowaniem w minionym 10-leciu przedstawia się następująco:

#### Porównanie etatu V i VI rewizji urządzania lasu

Etat w ubiegłym okresie gospodarczym	Wykonanie użytkowania rębnego w ubiegłym okresie gospodarczym			Etat przyjęty na bieżące 10-lecie (z 5% przyrostem)	Różnica	
	Cięcia rębne	Przygodne rębne	razem		5 - 1	5 : 1
m <sup>3</sup> grubizny netto					%	
1	2	3	4	5	6	7
622652	596428	6806	603234	669675	+ 47023	107,6

W stosunku do etatu z ubiegłego okresu gospodarczego etat na bieżące 10-lecie jest wyższy o 7,6%, a w stosunku do wykonania – o 11,0%. Pozwoli on utrzymać średni wiek drzewostanów Nadleśnictwa i gwarantuje ciągłość użytkowania w kolejnych okresach gospodarczych.

### 3.1.3.2. Rozmiar użytkowania przedrębego

Obliczenia rozmiaru cięć użytkowania przedrębego dokonano zgodnie z §94 Instrukcji u.l. Powierzchniowy rozmiar cięć ustalony został na podstawie zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych. Rozmiar miąższościowy, jako rozmiar orientacyjny w m<sup>3</sup> grubizny netto na 10 lecie, obliczono na podstawie:

- wyników użytkowania przedrębego w Nadleśnictwie w okresie ostatnich 5 lat (łącznie miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- wyników użytkowania przedrębego w Nadleśnictwie w okresie 10-lecia (łącznie miąższość z cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych i przygodnych),
- spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości (Tabela VIIIa),
- wielkości uzyskanego w ubiegłym dziesięcioleciu przyrostu bieżącego użytecznego, biorąc też pod uwagę uzyskaną w ubiegłym okresie intensywność cięć przedrębnych w stosunku do tego przyrostu użytecznego,
- zestawienia zbiorczego powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego, według rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku.

W trakcie realizacji użytkowania przedrębego, w miarę potrzeby, TW i TP mogą przybierać charakter cięć przekształcających, wspierających przebudowę drzewostanów.

Powierzchnię drzewostanów przewidzianych do użytkowania przedrębego w Nadleśnictwie przedstawia tabela.

**Zestawienie przyjętego rozmiaru powierzchniowego użytkowania przedrębego dla Nadleśnictwa na okres realizacji planu**

Obręb	CPP	Trzebieże			Ogółem
		TW	TP	Razem trzebieże	
		Powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5	6
Czarne	-	886,35	3098,86	3985,21	3985,21
Międzybórz	-	1471,12	3773,51	5244,63	5244,63
Rzeczenica	-	1258,82	3709,06	4967,88	4967,88
<b>Ogółem</b>	-	<b>3616,29</b>	<b>10581,43</b>	<b>14197,72</b>	<b>14197,72</b>

Przyjęty powierzchniowy rozmiar użytkowania przedrębego w wysokości 14197,72 ha stanowi wielkość obligacyjną, do wykonania w okresie obowiązywania planu urządzenia lasu.

W ramach użytkowania przedrębego zrezygnowano z planowania czyszczeń późnych z pozyskaniem grubizny (CPP). Drzewostany w przejściowej fazie rozwojowej, gdzie w trakcie wykonywania zabiegu pielęgnacyjnego może zaistnieć potrzeba poboru grubizny, zaplanowano do TW, a drzewostany na słabych siedliskach do zabiegu hodowlanego CP.

Użytkowaniem przedrębnym nie objęto 2298,03 ha (obręb Czarne – 898,34 ha, obręb Międzybórz – 800,56 ha, obręb Rzeczenica – 599,13 ha) drzewostanów w wieku powyżej 20 lat tj. 11,8% powierzchni tej grupy drzewostanów. Są to przeważnie drzewostany rębne i starsze, w których ze względu na zachowanie ładu czasowego i przestrzennego nie planowano cięć rębnych, oraz drzewostany młodsze, zdrowe, o niskim i równomiernym zwarcu, w których trzebież wykonano w ostatnich latach ubiegłego 10-lecia i w trakcie taksacji nie stwierdzono w nich potrzeby prowadzenia zabiegu w bieżącym okresie gospodarczym.

Orientacyjny miąższościowy rozmiar użytkowania przedrębego ustalono sumarycznie, bez podziału na gospodarstwa, rodzaje cięć, gatunki drzew i klasy wieku. Intensywność użytkowania w poszczególnych drzewostanach będzie uzależniona od aktualnych potrzeb hodowlanych drzewostanów.

Orientacyjny rozmiar grubizny planowanej do pozyskania w ramach cięć przedrębnych przyjęto po analizie następujących danych:

#### Wskaźniki użytkowania przedrębego

Obręb	Wykonanie w poprzednim 10-leciu (razem z użytkami przygodnymi)		Wykonanie w poprzednim 10-leciu wg wykonania w okresie ostatnich 5 lat		Orientacyjny rozmiar planowany na 10-lecie	
	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha
1	2	3	4	5	6	7
Czarne					<b>153000</b>	<b>38,39</b>
Międzybórz					<b>195000</b>	<b>37,18</b>
Rzecztenica					<b>172000</b>	<b>34,62</b>
<b>Ogółem</b>	<b>661738</b>	<b>40,20</b>	<b>665146</b>	<b>43,08</b>	<b>520000</b>	<b>36,63</b>

#### Zestawienie danych, na podstawie których przyjęto orientacyjny rozmiar grubizny planowanej do pozyskania w ramach użytkowania przedrębego

Lp.	Wyszczególnienie	m <sup>3</sup> netto	%	Objaśnienie
1	2	3	4	5
1.	Rozmiar planowanego użytkowania przedrębego w ub. okresie	644000	x	x
2.	Rozmiar użytkowania przedrębego na dziesięciolecie według wykonania w okresie ostatnich 5 lat	665146	x	x
3.	Spodziewany w bieżącym 10-leciu tab. przyrost miąższości	1176720	x	x
4.	Spodziewany w bieżącym 10-leciu przyrost miąższości w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębny	1041600	x	x
5.	Uzyskany w ubiegłym okresie przyrost bieżący użyteczny	1271837	x	x
6.	<b>Przyjęty orientacyjny rozmiar użytkowania przedrębego</b> w tym: Obręb Czarne – 153000 m <sup>3</sup> Obręb Międzybórz – 195000 m <sup>3</sup> Obręb Rzecztenica – 172000 m <sup>3</sup>	<b>520000</b>	<b>81</b>	<b>6:1</b>
			<b>78</b>	<b>6:2</b>
			<b>44</b>	<b>6:3</b>
			<b>50</b>	<b>6:4</b>
			<b>41</b>	<b>6:5</b>

Na Naradzie Techniczno-Gospodarczej podjęto decyzję o przyjęciu orientacyjnego rozmiaru grubizny planowanej do pozyskania w użytkowaniu przedrębnym w wysokości 520000 m<sup>3</sup> netto. Przyjęta wielkość stanowi około 50% spodziewanego bieżącego przyrostu miąższości drzewostanów nieobjętych użytkowaniem rębny w 10-leciu.

### 3.1.3.3. Łączny rozmiar miąższowości użytków głównych

Łączny rozmiar użytkowania głównego na lata 2022-2031 dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie oraz porównanie tego rozmiaru z wielkością zasobów miąższowości i spodziewanymi przyrostami przedstawia się następująco:

#### Zestawienie rozmiaru użytków głównych oraz etatów składowych i danych porównawczych

Lp.	Wyszczególnienie	Grubizna m <sup>3</sup> netto	Grubizna m <sup>3</sup> brutto	%	Objaśnienie
1	2	3	4	5	6
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie					
1.	Wielkość zasobów miąższowości ogółem	X	5610687	x	x
2.	Wielkość spodziewanego tabelarycznego bieżącego przyrostu miąższowości	X	1470900	x	x
3.	Uzyskany w ubiegłym okresie przyrost bieżący użyteczny	1271837	1589796	x	x
4.	Przyjęty etat użytkowania rębego (łącznie z 5% przyrostem)	669675	795304	14,2	4:1
				54,1	4:2
				50,1	4:3
				52,7	4:6
5.	Przyjęty orientacyjny rozmiar użytkowania przedrębego	520000	650000	11,6	5:1
				44,2	5:2
				41,0	5:3
				45,0	5:6
6.	Ogółem przyjęty rozmiar użytków głównych	1189675	1445304	25,8	6:1
				98,3	6:2
				90,9	6:3

Planowana do pozyskania w ramach użytkowania rębego i przedrębego miąższowość grubizny, po doliczeniu 5% przyrostu w użytkach rębnych zaliczonych na etat, wynosić będzie: netto - 1189675 m<sup>3</sup>, brutto - 1445304 m<sup>3</sup>. Stanowi to około 98,3% spodziewanego tabelarycznego bieżącego przyrostu miąższowości oraz około 25,8% wielkości zasobów miąższowości Nadleśnictwa. Rozmiar ten należy traktować jako maksymalny.

W stosunku do planu z ubiegłego okresu, aktualnie planowany rozmiar netto użytkowania głównego jest mniejszy o 76977 m<sup>3</sup>. Planowany rozmiar stanowi 90,9% uzyskanego w ubiegłym okresie przyrostu bieżącego użytecznego.

## 3.2. ZADANIA GOSPODARCZE WYNIKAJĄCE Z PLANU URZĄDZENIA LASU DLA NADLEŚNICTWA

### 3.2.1. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu użytkowania głównego

#### 3.2.1.1. Użytkowanie rębne

Realizacja cięć rębnych odbywać się będzie na podstawie wskazań gospodarczych, zawartych w opisach taksacyjnych oraz wykazu projektowanych cięć rębnych, wykazów

drzewostanów w KO, KDO, drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy w najbliższym 10-leciu, z wykorzystaniem wytycznych określonych w zasadach hodowli lasu z roku 2012.

Użytki rębne zaprojektowano w ramach gospodarstw.

W celu osiągnięcia pożądaných docelowych składów gatunkowych odnowień w poszczególnych typach siedliskowych lasu i wyodrębnionych siedliskach przyrodniczych oraz dla zapewnienia najkorzystniejszych warunków wzrostu i rozwoju zrealizowanych odnowień zastosowano sposoby zagospodarowania lasu i rodzaje rębni zgodne z ustaleniami KZP, NTG i zasadami hodowli lasu.

Wykaz projektowanych cięć rębnych opracowano w kolejności oddziałów i pododdziałów, z podziałem na działki zrębowe, bez przydziału na lata gospodarcze. Lokalizację cięć uzgodniono protokolarnie z Nadleśnictwem Czarne Człuchowskie i RDLP.

Przyjęto następujące rodzaje rębni dla poszczególnych typów siedliskowych lasu:

#### Rodzaje planowanych rębni

Typ siedliskowy lasu	Rębnia	
	zasadnicza	zastępcza
1	2	3
Bśw	I	II
Bw	I	II
Bb	nie planowano użytkowania rębego	
BMśw	I	II, III
BMw	I	II, III
BMb	nie planowano użytkowania rębego	
LMśw (BkSo, DbSo, BkŚw, SoDb, ŚwDb) (Bk, SoBk, ŚwBk, SoJd)	III	I, II
	II	I, III
LMw (DbSo, DbŚw, SoDb, ŚwDb) (BrzOI, ŚwSo, SoŚw)	III	I, II
	I	II, III
LMb	nie planowano użytkowania rębego	
Lśw	II	I, III
Lw	II	I, III
OI	I	II, III
OIJ (OI) (OIJs)	I	II, III
	II	I, III

#### Rodzaje rębni na siedliskach przyrodniczych

LSP	Nazwa siedliska	Sposób zagospodarowania
1	2	3
9110	Kwaśne buczyny	II / III / IV
9130	Żyzne buczyny	II / III / IV

LSP	Nazwa siedliska	Sposób zagospodarowania
1	2	3
9160	Grądy subatlantyckie	II / III / IV
91D0	Bory i lasy bagienne	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy. Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu (II / III / IV)
91E0	Łęgi wierzbowo- topolowo- olszowo- jesionowe	II / III / IV
	Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy. Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu (II / III / IV)

Przy projektowaniu działek zrębowych wykorzystano naturalne granice wyłączeń, drogi, rowy itp. w celu urozmaicenia przebiegu działek. Bezpośrednio przy ciekach, zbiornikach wodnych i torfowiskach, w drzewostanach na żyzniejszych siedliskach planowano rębnie złożone, a na siedliskach słabszych – rębnię zupełną z pozostawieniem pasów lasu o szerokości 20-40 m. Pasy ochronne pozostawiono również w przypadku stosowania w takich warunkach rębni IIIa. Na pasach tych kształtowane winny być strefy ekotonowe i do tego powinny zmierzać wykonywane na nich czynności gospodarcze.

Do pozyskania planowano z reguły 95% miąższości (w blokach upraw pochodnych, w pododdziałach do 1ha i w drzewostanach świerkowych – 100%). Resztę planuje się pozostawić w formie kęp starodrzewu wraz z występującymi dolnymi warstwami oraz drewnem martwym. Pozostawiane powinny być także drzewa dziuplaste oraz drzewa o cechach pomnikowych lub o szczególnych walorach estetyczno-krajobrazowych i biocenotycznych, takie jak: wiąz, cis, czereśnia ptasia, dzika jabłoń, grusza itp.

Nawrót cięć przy rębni zupełnej winien wynosić od 4 do 5 lat, przy rębni gniazdowej od 5 do 15 lat, przy rębni częściowej od 3 do 10 lat.

Dla poszczególnych gospodarstw i rębni przyjęto następujące średnie okresy odnowienia:

#### Średnie okresy odnowienia

Gospodarstwo	Rodzaj rębni		
	IIIa	IV	Pozostałe rębnie
1	2	3	4
Specjalne (S)	10	40	30
Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	10	40	30
Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (GPZ)	10	30	20

Zaprojektowany przebieg działek oraz zastosowany rodzaj rębni należy rozumieć jako zalecenia kierunkowe, niewiążące dla realizatorów planu. Nadleśniczy może zdecydować o ewentualnej modyfikacji rębni, w tym także o zastosowaniu na jednym pasie manipulacyjnym różnych form rębni. Nadrzędnym celem winno być przy tym stworzenie optymalnych warunków odnowienia, umożliwiających uzyskanie projektowanego składu gatunkowego i budowy drzewostanu docelowego.

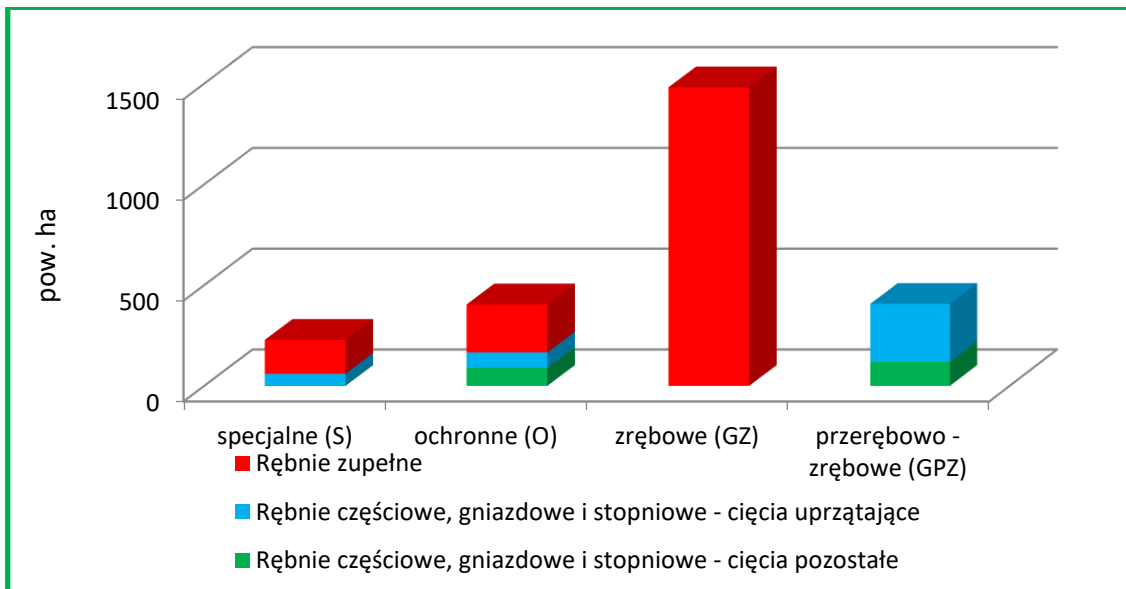
**Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach**

Gospodarstwo	Rębnie zupelne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa	Ogółem
		cięcia uprząt.	cięcia pozost.	razem		
	ha					
1	2	3	4	5	6	7
<b>Obręb Czarne</b>						
Specjalne (S)	164,30	43,62		43,62		207,92
Lasów ochronnych (O)	69,23	35,05	33,79	68,84		138,07
Lasów gospodarczych (GZ)	250,27					250,27
Lasów gospodarczych(GPZ)		93,37	14,07	107,44		107,44
Lasów gospodarczych (GP)						
Razem gospodarstwo (G)	250,27	93,37	14,07	107,44		357,71
<b>Razem</b>	<b>483,80</b>	<b>172,04</b>	<b>47,86</b>	<b>219,90</b>		<b>703,70</b>
%	68,8	24,4	6,8	31,2		100,0
<b>Obręb Międzybórz</b>						
Specjalne (S)						
Lasów ochronnych (O)	124,63	6,44	4,45	10,89		135,52
Lasów gospodarczych (GZ)	624,66					624,66
Lasów gospodarczych(GPZ)		11,82	1,84	13,66		13,66
Lasów gospodarczych (GP)						
Razem gospodarstwo (G)	624,66	11,82	1,84	13,66		638,32
<b>Razem</b>	<b>749,29</b>	<b>18,26</b>	<b>6,29</b>	<b>24,55</b>		<b>773,84</b>
%	96,8	2,4	0,8	3,2		100,0
<b>Obręb Rzeczennica</b>						
Specjalne (S)	3,64	11,84	4,64	16,48		20,12
Lasów ochronnych (O)	44,51	34,28	51,59	85,87		130,38
Lasów gospodarczych (GZ)	606,08					606,08
Lasów gospodarczych(GPZ)		182,39	103,28	285,67		285,67
Lasów gospodarczych (GP)						
Razem gospodarstwo (G)	606,08	182,39	103,28	285,67		891,75
<b>Razem</b>	<b>654,23</b>	<b>228,51</b>	<b>159,51</b>	<b>388,02</b>		<b>1042,25</b>
%	62,8	21,9	15,3	37,2		100,0
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>						
Specjalne (S)	167,94	55,46	4,64	60,10		228,04

Gospodarstwo	Rębnie zpełne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa	Ogółem
		cięcia uprząt.	cięcia pozost.	razem		
	ha					
1	2	3	4	5	6	7
Lasów ochronnych (O)	238,37	75,77	89,83	165,60		403,97
Lasów gospodarczych (GZ)	1481,01					1481,01
Lasów gospodarczych(GPZ)		287,58	119,19	406,77		406,77
Lasów gospodarczych (GP)						
Razem gospodarstwo (G)	1481,01	287,58	119,19	406,77		1887,78
<b>Ogółem</b>	<b>1887,32</b>	<b>418,81</b>	<b>213,66</b>	<b>632,47</b>		<b>2519,79</b>
%	74,9	16,6	8,5	25,1		100,0

Największa powierzchnia manipulacyjna użytków rębnych zlokalizowana jest w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych o zrębowym sposobie zagospodarowania (GZ) – 58,8%. Reszta użytków rębnych zlokalizowana jest w:

- gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych o przerębowo-zrębowym sposobie zagospodarowania (GPZ) – 16,1%,
- gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) – 16,0%,
- gospodarstwie specjalnym (S) – 9,1%.



**Powierzchnia manipulacyjna użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach**



### Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg form rębni

Lp.	Rodzaj rębni	Obręb			Nadleśnictwo
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
		Powierzchnia manipulacyjna - ha			
1	2	3	4	5	6
1.	IA	109,76	154,13	142,65	406,54
2.	IB	374,04	595,16	511,58	1480,78
3.	IIA	8,51	4,45	99,38	112,34
4.	IIAU	40,48	6,94	159,31	206,73
5.	IIIA	35,79	1,84	40,69	78,32
6.	IIIAU	124,71	11,32	63,24	199,27
7.	IIIB	3,56		19,44	23,00
8.	IIIBU	6,85		5,96	12,81
<b>Razem</b>		<b>703,70</b>	<b>773,84</b>	<b>1042,25</b>	<b>2519,79</b>

Do planu cięć użytków rębnych opracowano mapę przeglądową cięć w skali 1:25000, na którą naniesiono:

- ostępy stałe i przejściowe z zaznaczonym kierunkiem cięć,
- kontury obejmujące powierzchnie projektowanych cięć rębnych,
- informację o rodzaju rębni i procencie poboru miąższości grubizny,
- inne szczegóły, zgodne z instrukcją u.l.

Działki zrębowe wniesione zostały również na mapy gospodarcze w skali 1:5000 oraz mapy gospodarczo-przeładowe cięć dla leśnictw w skali 1:10000.

#### 3.2.1.2. Użytkowanie przedrębne

Wykaz cięć użytków przedrębnych opracowano z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa i RDLP. Wykaz sporządzono kolejno według oddziałów i pododdziałów. W wykazie dla poszczególnych pododdziałów określona jest jedynie powierzchnia zabiegu, natomiast globalny rozmiar miąższościowy, jako wielkość orientacyjna, podany jest na końcu wykazu i w tabeli XVII.

W trakcie realizacji cięć pielęgnacyjnych Nadleśnictwo powinno dążyć do ciągłego dostosowywania składów gatunkowych drzewostanów do typów drzewostanu i popierania gatunków rodzimego pochodzenia. Na chronionych siedliskach przyrodniczych należy ponadto ograniczać występowanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie.

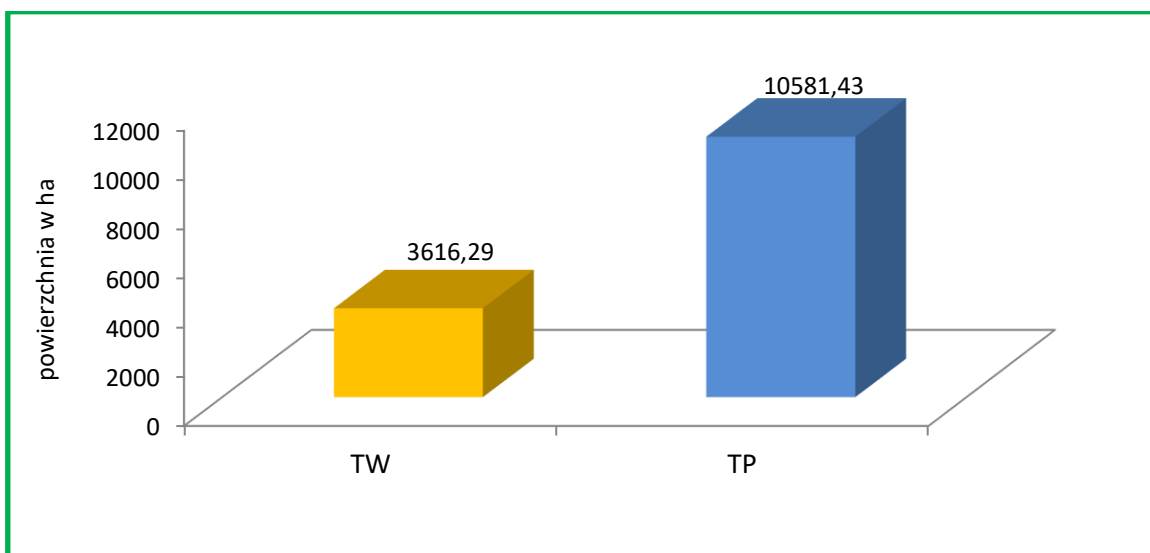
**Zestawienie zbiorcze powierzchni d-stanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć oraz klas i podklas wieku**

Rodzaj cięcia	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem	
	I		II		III		IV		V		VI	VII		
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
<b>Obręb Czarne</b>														
Czyszczenia późne (CPP)														-
Trzebieże wczesne (TW)		172,24	502,31	211,80										886,35
Trzebieże późne (TP)				145,03	395,68	1105,05	1067,73	385,37						3098,86
Razem trzebieże		172,24	502,31	356,83	395,68	1105,05	1067,73	385,37						3985,21
Ogółem obręb Czarne		172,24	502,31	356,83	395,68	1105,05	1067,73	385,37						3985,21
<b>Obręb Międzybórz</b>														
Czyszczenia późne (CPP)														-
Trzebieże wczesne (TW)		310,86	663,62	496,64										1471,12
Trzebieże późne (TP)				249,71	609,07	1561,84	1032,82	318,96	1,11					3773,51
Razem trzebieże		310,86	663,62	746,35	609,07	1561,84	1032,82	318,96	1,11					5244,63
Ogółem obręb Międzybórz		310,86	663,62	746,35	609,07	1561,84	1032,82	318,96	1,11					5244,63
<b>Obręb Rzeczenica</b>														
Czyszczenia późne (CPP)														-
Trzebieże wczesne (TW)		230,89	631,92	392,31	3,70									1258,82
Trzebieże późne (TP)				200,46	482,37	1351,60	1191,67	474,12	7,76		1,08			3709,06
Razem trzebieże		230,89	631,92	592,77	486,07	1351,60	1191,67	474,12	7,76		1,08			4967,88

Rodzaj cięcia	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
	I		II		III		IV		V		VI	VII	
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Ogółem obręb Rzeczenica		230,89	631,92	592,77	486,07	1351,60	1191,67	474,12	7,76		1,08		4967,88
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>													
Czyszczenia późne (CPP)													-
Trzebieże wczesne (TW)		713,99	1797,85	1100,75	3,70								3616,29
Trzebieże późne (TP)				595,20	1487,12	4018,49	3292,22	1178,45	8,87		1,08		10581,43
Razem trzebieże		713,99	1797,85	1695,95	1490,82	4018,49	3292,22	1178,45	8,87		1,08		14197,72
<b>Ogółem Nadleśnic- two</b>		<b>713,99</b>	<b>1797,85</b>	<b>1695,95</b>	<b>1490,82</b>	<b>4018,49</b>	<b>3292,22</b>	<b>1178,45</b>	<b>8,87</b>		<b>1,08</b>		<b>14197,72</b>

\*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

Pełna wersja tabeli XVI (uzupełniona o gatunek panujący) zamieszczona jest w załącznikach do opisanego ogólnego i w tomie III.



**Powierzchnia cięć przedrębnych wg rodzajów zabiegów**

Największą powierzchnię cięć przedrębnych stanowią drzewostany z planowanymi trzebieżami późnymi – 74,5%; planowane trzebieże wczesne obejmują 25,5% powierzchni całego użytkowania przedrębnego. Czyszczeń późnych z pozyskaniem grubizny nie planowano.

### 3.2.1.3. Łącznie użytki główne

**Zestawienie łączne rozmiaru użytków głównych według kategorii cięć**

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m <sup>3</sup>	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
<b>Obręb Czarne</b>				
<b>I. Użytki rębne:</b>				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	703,70	594,99	234503	196716
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			11725	9839
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem	703,70	594,99	246228	206555
B. Niezaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			270	223
3. pozostałe	0,89		258	218
Razem niezaliczone	0,89		528	441
Razem użytki rębne	704,59	594,99	246756	206996
<b>II. Użytki przedrębne</b>				
A. Czyszczenia				
B. Trzebieże	3985,21		191250	153000
Razem użytki przedrębne (m3 wg przyjętego rozmiaru)	3985,21		191250	153000
<b>Razem użytki główne (I+II)</b>	<b>4689,80</b>	<b>594,99</b>	<b>438006</b>	<b>359996</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>				
<b>I. Użytki rębne:</b>				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	773,84	760,77	244735	205919
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			12236	10295
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem	773,84	760,77	256971	216214
B. Niezaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			318	265
3. pozostałe	1,25		48	41
Razem niezaliczone	1,25		366	306

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m <sup>3</sup>	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
Razem użytki rębne	775,09	760,77	257337	216520
<b>II. Użytki przedrębne</b>				
A. Czyszczenia				
B. Trzebieże	5244,63		243750	195000
Razem użytki przedrębne (m3 wg przyjętego rozmiaru)	5244,63		243750	195000
<b>Razem użytki główne (I+II)</b>	<b>6019,72</b>	<b>760,77</b>	<b>501087</b>	<b>411520</b>
Obręb Rzeczennica				
<b>I. Użytki rębne:</b>				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	1042,25	797,85	277112	234233
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			13856	11715
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem	1042,25	797,85	290968	245948
B. Niezaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			144	124
3. pozostałe	0,60		99	87
Razem niezaliczone	0,60		243	211
Razem użytki rębne	1042,85	797,85	291211	246159
<b>II. Użytki przedrębne</b>				
A. Czyszczenia				
B. Trzebieże	4967,88		215000	172000
Razem użytki przedrębne (m3 wg przyjętego rozmiaru)	4967,88		215000	172000
<b>Razem użytki główne (I+II)</b>	<b>6010,73</b>	<b>797,85</b>	<b>506211</b>	<b>418159</b>
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie				
<b>I. Użytki rębne:</b>				
A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	2519,79	2153,61	756350	636868
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych			37817	31849
Łącznie użytki rębne ze spodziewanym przyrostem	2519,79	2153,61	794167	668717

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miąższość grubizny w m <sup>3</sup>	
	cięcia* (manipulacyjna)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
B. Niezaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątnięcie płazowin				
2. uprzątnięcie nasienników i przestojów			732	612
3. pozostałe	2,74		405	346
Razem niezaliczone	2,74		1137	958
Razem użytki rębne	2522,53	2153,61	795304	669675
<b>II. Użytki przedrębne</b>				
A. Czyszczenia				
B. Trzebieże	14197,72		650000	520000
Razem użytki przedrębne (m3 wg przyjętego rozmiaru)	14197,72		650000	520000
<b>Ogółem użytki główne (I+II)</b>	<b>16720,25</b>	<b>2153,61</b>	<b>1445304</b>	<b>1189675</b>

\* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zakwalifikowano 108,56 ha drzewostanów do przebudowy. Do pilnej przebudowy pełnej zaliczono 95,13 ha, z czego dla 94,62 ha zaplanowano użytkowanie rębne w pierwszym 10-leciu. Pozostawione 0,51 ha, to strefa ochronna przy rzece. Stopniową przebudowę pełną zaprojektowano na 11,72 ha. Do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych (podsadzenia) zakwalifikowano 1,71 ha drzewostanów. Sumaryczne zestawienie powierzchni według sposobów przebudowy przedstawia tabela.

#### Zestawienie powierzchni drzewostanów według sposobów przebudowy

Planowane zabiegi gospodarcze	Gospodarstwo					
	Specjalne	Lasów ochronnych	Zrębne w lasach gosp.	Przerębno zrębne w lasach gosp.	Przerębne w lasach gosp.	Razem
1	2	3	4	5	6	7
Rębnie		25,47	37,12	32,03		94,62
Brak wskazań				0,51		0,51
Odn złożone				11,72		11,72
Odn IIP				1,71		1,71
<b>Razem</b>		<b>25,47</b>	<b>37,12</b>	<b>45,97</b>		<b>108,56</b>

### 3.2.1.4. Zadania z zakresu użytkowania lasu dla leśnictw

#### Zestawienie zadań z zakresu użytkowania lasu dla leśnictw

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Zadania na 10-lecie								
		Użytkowanie rębne			Razem rębne	Użytkowanie przedrębne			Razem przedrębne	Ogółem użytkowanie główne m <sup>3</sup> netto
		Zaliczone na etat	Spodz. 5% przyrost	Niezał. na etat		CPP	TW	TP		
		m <sup>3</sup> netto			ha / m <sup>3</sup> netto					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Obręb Czarne										
1.	CZARNE 341w (obr.Międz.)	37540	1878	202	39620	-	<u>173.69</u> 3514	<u>778.24</u> 33060	<u>951.93</u> 36574	76194
2.	SIERPOWO 193b	43633	2182	-	45815	-	<u>135.04</u> 2707	<u>632.46</u> 26396	<u>767.50</u> 29103	74918
3.	BUSZKOWO 193a	28790	1440	74	30304	-	<u>194.25</u> 3929	<u>720.45</u> 30908	<u>914.70</u> 34837	65141
4.	PRĄDY 298d	44072	2204	-	46276	-	<u>180.10</u> 3346	<u>389.44</u> 18104	<u>569.54</u> 21450	67726
5.	PRUSINOWO 315Aa	42681	2135	165	44981	-	<u>203.27</u> 4029	<u>578.27</u> 27007	<u>781.54</u> 31036	76017
Razem obręb Czarne		196716	9839	441	206996	-	<u>886.35</u> 17525	<u>3098.86</u> 135475	<u>3985.21</u> 153000	359996
Obręb Międzybórz										
6.	BRZEZIE 4Aa	19363	968	12	20343	-	<u>202.13</u> 3718	<u>906.36</u> 36011	<u>1108.49</u> 39729	60072
7.	JELNIA 215h	41009	2050	1	43060	-	<u>184.24</u> 3552	<u>647.57</u> 26632	<u>831.81</u> 30184	73244
8.	DZIKÓW 169o	19586	979	56	20621	-	<u>234.89</u> 5598	<u>691.32</u> 29541	<u>926.21</u> 35139	55760
9.	ZADĘBIE m. Czarne	51102	2555	35	53692	-	<u>236.87</u> 4280	<u>376.91</u> 16045	<u>613.78</u> 20325	74017
10.	JANOWIEC 351l	35655	1783	21	37459	-	<u>267.13</u> 5982	<u>636.55</u> 32509	<u>903.68</u> 38491	75950
11.	SARNIAK 316k	39204	1960	181	41345	-	<u>345.86</u> 7311	<u>514.80</u> 23821	<u>860.66</u> 31132	72477
Razem obręb Międzybórz		205919	10295	306	216520	-	<u>1471.12</u> 30441	<u>3773.51</u> 164559	<u>5244.63</u> 195000	411520
Obręb Rzeczenica										
12.	PAKOTULSKO 237c	71181	3560	-	74741		<u>167.13</u> 2818	<u>412.24</u> 18093	<u>579.37</u> 20911	95652
13.	BAGNICA 179Aj	43233	2162	19	45414		<u>184.95</u> 4204	<u>658.37</u> 25322	<u>843.32</u> 29526	74940
14.	MSZARY Rzeczenica	39389	1970	71	41430		<u>163.44</u> 3538	<u>739.49</u> 30441	<u>902.93</u> 33979	75409
15.	LESTNICA 179w	21498	1075	9	22582		<u>223.09</u> 3387	<u>671.27</u> 25830	<u>894.36</u> 29217	51799
16.	BREŃSK 354a (obr.Międz.)	21864	1094	66	23024		<u>368.36</u> 7215	<u>594.52</u> 26560	<u>962.88</u> 33775	56799
17.	GRODZISKO 250p	37068	1854	46	38968		<u>151.85</u> 2105	<u>633.17</u> 22487	<u>785.02</u> 24592	63560

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Zadania na 10-lecie								
		Użytkowanie rębne			Razem rębne	Użytkowanie przedrębne			Razem przedrębne	Ogółem użytkowanie główne m <sup>3</sup> netto
		Zaliczone na etat	Spodz. 5% przyrost	Niezal. na etat		CPP	TW	TP		
		m <sup>3</sup> netto			ha / m <sup>3</sup> netto					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Razem obręb Rzeczonica	234233	11715	211	246159	-	<u>1258,82</u> <u>23267</u>	<u>3709,06</u> <u>148733</u>	<u>4967,88</u> <u>172000</u>	418159
	<b>Ogółem Nadleśnictwo</b>	<b>636868</b>	<b>31849</b>	<b>958</b>	<b>669675</b>	-	<b><u>3616,29</u></b> <b><u>71233</u></b>	<b><u>10581,43</u></b> <b><u>448767</u></b>	<b><u>14197,72</u></b> <b><u>520000</u></b>	<b>1189675</b>

### 3.2.2. Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu

Głównym celem hodowli lasu winno być zachowanie trwałości lasów i ich wzbogacanie poprzez dążenie do osiągnięcia zgodności biocenozy leśnej z warunkami siedliskowymi, zapewnienie produkcji drewna i innych użytków na zasadach reprodukcji rozszerzonej oraz kształtowanie pozaprodukcyjnych funkcji lasu. Mając to na względzie Komisja Założeń Planu i Narada Techniczno-Gospodarcza określiły dla bieżącego planu u.l. perspektywiczne cele planowania hodowlanego w formie typów drzewostanów dla poszczególnych siedlisk oraz w formie wieków rębności dla poszczególnych gatunków panujących. Zagadnienia te były brane pod uwagę przy określaniu w trakcie taksacji wskazań gospodarczych jako doraźnych celów hodowlanych krótkookresowych. Tak określone wskazania posłużyły do opracowania wykazu zadań z zakresu hodowli lasu. Wykaz został sporządzony w kolejności oddziałów i pododdziałów, z przeznaczeniem dla Nadleśnictwa i RDLP.

Przyjęte typy drzewostanów oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw zostały przedstawione w rozdziale 1.3.7.

#### 3.2.2.1. Zadania na bieżące 10-lecie

Końcowe podsumowanie hodowlanych wskazań gospodarczych, w rozbiciu na siedliskowe typy lasu, przedstawiono w tabeli XVIII, dołączonej do opisanego ogólnego (dane dla Nadleśnictwa) i do tomów III (dane dla obrębów).

Rozmiar prac odnowieniowych i pielęgnacyjnych na bieżący okres gospodarczy dla Nadleśnictwa przedstawia się następująco (w ha):

#### Zestawienie zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu przyjętych na okres realizacji planu

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
<b>Obręb Czarne</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>597,50</b>	<b>500,74</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów	113,70	113,70
	gruntów nieleśnych	0,00	0,00
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	483,80	387,04
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>135,68</b>	<b>135,68</b>



Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
	w tym: przy rębniach złożonych	135,56	135,56
	podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	0,00	0,00
	dolesianie luk i przerzedzeń	0,12	0,12
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>2,15</b>	<b>65,79</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach	2,15	2,15
	w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	0,00	63,64
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1170,61</b>	<b>1170,61</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	475,84	475,84
	w tym: pielęgnowanie gleby	269,80	269,80
	czyszczenia wczesne (CW)	206,04	206,04
	pielęgnowanie młodników (CP)	694,77	694,77
6.	Melioracje	<b>655,83</b>	<b>655,83</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	655,83	655,83
<b>Obręb Międzybórz</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>896,56</b>	<b>746,70</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów	147,27	147,27
	gruntów nieleśnych	0,00	0,00
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	749,29	599,43
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>17,18</b>	<b>17,18</b>
	w tym: przy rębniach złożonych	11,48	11,48
	podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	0,00	0,00
	dolesianie luk i przerzedzeń	5,70	5,70
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>4,13</b>	<b>80,52</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach	4,13	4,13
	w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	0,00	76,39
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1251,88</b>	<b>1251,88</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	510,65	510,65
	w tym: pielęgnowanie gleby	263,50	263,50
	czyszczenia wczesne (CW)	247,15	247,15
	pielęgnowanie młodników (CP)	741,23	741,23
6.	Melioracje	<b>823,07</b>	<b>823,07</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
	agrotechniczne	823,07	823,07
<b>Obręb Rzeczenica</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>777,79</b>	<b>646,95</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów	123,56	123,56
	gruntów nieleśnych	0,00	0,00
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	654,23	523,39
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>169,23</b>	<b>169,23</b>
	w tym: przy rębniach złożonych	165,35	165,35
	podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	1,71	1,71
	dolesianie luk i przerzedzeń	2,17	2,17
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>2,73</b>	<b>84,35</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach	2,73	2,73
	w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	0,00	81,62
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1416,70</b>	<b>1416,70</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	472,97	472,97
	w tym: pielęgnowanie gleby	311,20	311,20
	czyszczenia wczesne (CW)	161,77	161,77
	pielęgnowanie młodników (CP)	943,73	943,73
6.	Melioracje	<b>938,08</b>	<b>938,08</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	938,08	938,08
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>2271,85</b>	<b>1894,39</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów	384,53	384,53
	gruntów nieleśnych	0,00	0,00
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	1887,32	1509,86
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>322,09</b>	<b>322,09</b>
	w tym: przy rębniach złożonych	312,39	312,39
	podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	1,71	1,71
	dolesianie luk i przerzedzeń	7,99	7,99
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>9,01</b>	<b>230,66</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach	9,01	9,01
	w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	0,00	221,65
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
5.	Pielęgnowanie	<b>3839,19</b>	<b>3839,19</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	1459,46	1459,46
	w tym: pielęgnowanie gleby	844,50	844,50
	czyszczenia wczesne (CW)	614,96	614,96
	pielęgnowanie młodników (CP)	2379,73	2379,73
6.	Melioracje	<b>2416,98</b>	<b>2416,98</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	2416,98	2416,98

W bieżącym 10-leciu przewiduje się wykonanie 1894,39 ha odnowień i zalesień otwartych. Realizując powyższe zadania należy pamiętać o wykorzystywaniu istniejących odnowień naturalnych (w grupach i kępach), których jakość i rozwój zapewniają dalszy sukces hodowlany.

Odnowienia pod osłoną drzewostanów związane z rębnią częściową i gniazdową zaplanowano na powierzchni 312,39 ha. W drzewostanach użytkowanych rębnią II i IIIb w miarę możliwości winno się dążyć do uzyskania odnowienia naturalnego. Tam, gdzie nie powstanie młode pokolenie z obsiewu naturalnego należy wykonać podsadzenia lub podsiew, np. przy przebudowie drzewostanów. W drzewostanach użytkowanych i przewidzianych do użytkowania rębnią IIIa planuje się odnowienie sztuczne na powierzchni 192,62 ha.

Podsadzenia (wprowadzanie II piętra) zaprojektowano na siedliskach LMśw i Lśw, na powierzchni 1,71 ha, w drzewostanach IIb kl. wieku.

Poprawki i uzupełnienia przewidywane są w wysokości 230,66 ha, w tym poprawki na gruntach projektowanych do odnowienia i zalesienia (zgodnie z zaleceniem KZP - 10%) – 221,65 ha.

Pielęgnowaniem gleby planuje się objąć powierzchnię 844,50 ha. Jest to powierzchnia manipulacyjna, nieobejmująca wielokrotności zabiegów.

Czyszczenia wczesne w uprawach istniejących projektuje się wykonać na powierzchni 614,96 ha. Łączna obowiązkowa powierzchnia pielęgnowania upraw wynosić będzie 1459,46 ha.

Zgodnie z wytycznymi KZP nie planowano pielęgnowania gleby i CW w uprawach projektowanych. Potrzeba wykonania tych zabiegów określana będzie na bieżąco w ciągu całego okresu gospodarczego przez personel Nadleśnictwa.

Czyszczenia późne – bez pozyskania grubizny (CP) zaplanowano na powierzchni 2379,73 ha. Czyszczeń późnych z pozyskaniem grubizny (CP-P) nie planowano.

Zabiegi agrotechniczne przewiduje się wykonać na powierzchni 2416,98 ha.

Wykonując prace hodowlane należy zwrócić uwagę, by na granicy pole - las, woda - las oraz wzdłuż szlaków komunikacyjnych w formie podsadzeń i podszytów, na uboższych siedliskach - przy odnawianiu zrębów wprowadzane były gatunki liściaste. Pozwoli to we właściwy sposób kształtować strefę ekotonową, a ponadto wpłynie korzystnie na zabezpieczenie przeciwpożarowe obszarów le-

śnych. Należy pamiętać również, by na każdym etapie prac hodowlanych popierać w składach drzewostanów gatunki rodzime, zgodne z warunkami siedliskowymi.

### 3.2.2.2. Zadania z zakresu hodowli lasu dla leśnictw

#### Zestawienie zadań z zakresu hodowli lasu dla leśnictw

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Zadania na 10-lecie									
		Prace odnowieniowe					Pielęgnowanie lasu				Mel. agrot.
		Na pow. otwartej		Pod osłoną			Popr. i uzup.	Piel. gleby	CW	CP	
		Zręby, hal., do zal.	Zręby proj.	Przy Rb złoż.	Pod-sadz.	Dol. luk					
Powierzchnia w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Obręb Czarne											
1.	CZARNE 341w (obr.Międz.)	31,13	67,01	42,98	-	-	14,81	83,57	51,48	139,17	130,16
2.	SIERPOWO 193b	21,85	91,83	18,69	-	-	13,24	63,78	24,19	145,64	137,95
3.	BUSZKOWO 193a	27,90	71,97	7,95	-	-	11,14	33,27	42,67	95,76	105,88
4.	PRĄDY 298d	28,93	107,91	5,55	-	-	14,34	41,20	63,09	145,30	148,04
5.	PRUSINOWO 315Aa	3,89	48,32	60,39	-	0,12	12,26	47,98	24,61	168,90	133,80
Razem obręb Czarne		113,70	387,04	135,56	-	0,12	65,79	269,80	206,04	694,77	655,83
Obręb Międzybórz											
6.	BRZEZIE 4Aa	2,25	64,17	1,55	-	2,70	7,07	18,31	9,98	58,64	84,72
7.	JELNIA 215h	37,12	124,84	-	-	1,00	16,83	37,20	59,60	79,39	173,41
8.	DZIKÓW 169o	15,66	56,16	4,68	-	2,00	8,43	47,40	6,34	123,36	82,62
9.	ZADĘBIE m. Czarne	29,15	148,78	3,61	-	-	18,32	29,32	70,80	157,93	202,58
10.	JANOWIEC 351I	28,20	98,24	1,64	-	-	14,51	60,92	39,72	169,69	128,88
11.	SARNIAK 316k	34,89	107,24	-	-	-	15,36	70,35	60,71	152,22	150,86
Razem obręb Międzybórz		147,27	599,43	11,48	-	5,70	80,52	263,50	247,15	741,23	823,07
Obręb Rzeczenica											
12.	PAKOTULSKO 237c	17,77	175,55	29,22	-	-	22,41	48,23	37,50	152,76	265,96
13.	BAGNICA 179Aj	31,92	122,71	18,72	-	0,55	17,39	62,38	50,32	157,05	186,23
14.	MSZARY Rzeczenica	22,83	104,27	9,13	0,64	0,32	14,70	58,43	40,11	164,84	150,62
15.	LESTNICA 179w	21,58	48,72	13,70	-	-	8,80	42,49	8,55	124,58	82,83
16.	BREŃSK 354a (obr.Międz.)	28,72	51,10	14,89	-	0,20	9,69	75,23	24,09	155,20	82,45
17.	GRODZISKO 250p	0,74	21,04	79,69	1,07	1,10	11,36	24,44	1,20	189,30	169,99
Razem obręb Rzeczenica		123,56	523,39	165,35	1,71	2,17	84,35	311,20	161,77	943,73	938,08

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Zadania na 10-lecie									
		Prace odnowieniowe					Pielęgnowanie lasu				
		Na pow. otwartej		Pod osłoną			Popr. i uzup.	Piel. gleby	CW	CP	Mel. agrot.
		Zręby, hal., do zal.	Zręby proj.	Przy Rb złoż.	Pod-sadz.	Dol. luk					
Powierzchnia w ha											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>	<b>384,53</b>	<b>1509,86</b>	<b>312,39</b>	<b>1,71</b>	<b>7,99</b>	<b>230,66</b>	<b>844,50</b>	<b>614,96</b>	<b>2379,73</b>	<b>2416,98</b>

### 3.2.2.3. Nasiennictwo i selekcja

Informacje dotyczące:

- wyłączonych drzewostanów nasiennych,
- drzewostanów zachowawczych,
- gospodarczych drzewostanów nasiennych,
- drzew matecznych,
- źródeł nasion,
- bloków upraw pochodnych,
- upraw pochodnych,
- bloków upraw zachowawczych,
- upraw zachowawczych,
- upraw testujących,
- szkółek leśnych,

zawarte są w rozdziale 1.3.8. - „Ocena walorów genetycznych lasu”.

### Użytkowanie rębne planowane w bieżącym 10-leciu w gospodarczych drzewostanach nasiennych

Gatunek	Pow. gospodarczych d- stanów nasiennych	Użytki rębne zaplanowane na 10-lecie		Pozostaje
		powierzchnia manipulacyjna	powierzchnia zredukowana	
powierzchnia - ha				
1	2	3	4	5
<b>Obręb Czarne</b>				
So	159,94	87,34	87,34	72,60
<b>Razem obręb Czarne</b>	<b>159,94</b>	<b>87,34</b>	<b>87,34</b>	<b>72,60</b>
<b>Obręb Międzybórz</b>				
So	172,46	114,44	113,11	59,35
Brz	12,13			12,13
Ol	6,81			6,81
<b>Razem obręb Międzybórz</b>	<b>191,40</b>	<b>114,44</b>	<b>113,11</b>	<b>78,29</b>
<b>Obręb Rzeczenica</b>				
So	38,83	31,16	31,16	7,67
Bk	36,33	36,33	30,14	6,19

Gatunek	Pow. gospodarczych d-stanów nasiennych	Użytki rębne zaplanowane na I 10-lecie		Pozostaje
		powierzchnia manipulacyjna	powierzchnia zredukowana	
		powierzchnia - ha		
1	2	3	4	5
Dbc	11,84	11,84	11,84	-
Dbc	1,08			1,08
Brz	5,61	5,61	5,61	-
Razem obręb Rzeczenica	93,69	84,94	78,75	14,94
<b>Ogółem</b>	<b>445,03</b>	<b>286,72</b>	<b>279,20</b>	<b>165,83</b>

Powierzchnia zredukowana cięć rębnych planowanych w bieżącym 10-leciu w gospodarczych drzewostanach nasiennych wynosi 279,20 ha, co stanowi 62,7% powierzchni tych drzewostanów. Na powierzchni 217,57 ha cięcia w drzewostanach sosnowych realizowane będą rębnią zupełną, pozostałe GDN-y użytkowane będą rębniami złożonymi.

#### Użytkowanie rębne planowane w bieżącym 10-leciu w blokach upraw pochodnych

Nr bloku	Powierzchnia projektowanych bloków upraw pochodnych	Uprawy założone w ubiegłych okresach	Zręby do odn. z ub. okresu lub gn. i pow. międz.	Użytki rębne zaplanowane na I 10-lecie	
				pow. manipulacyjna	pow. do odnowienia
				powierzchnia - ha	
1	2	3	4	5	6
<b>Obręb Czarne</b>					
III – So	59,82	36,93	-	6,70	6,70
VIII – Bk	16,64	4,00	11,72	4,92	0,65
IX	34,45	-	-	14,04	14,04
Razem	110,91	40,93	11,72	25,66	21,39
<b>Obręb Międzybórz</b>					
I – So	67,37	25,85	-	11,06	11,06
IV – So Dbb	88,73	54,57	11,41	16,32	16,32
V – So	74,64	45,22	3,77	16,54	16,54
Razem	230,74	125,64	15,18	43,92	43,92
<b>Obręb Rzeczenica</b>					
II – So	59,08	31,88	-	4,61	4,61
VI – So	22,14	21,63	-	0,51	0,51
VII – So	80,77	20,71	3,60	20,60	20,60
Razem	161,99	74,22	3,60	25,72	25,72
<b>Ogółem</b>	<b>503,64</b>	<b>240,79</b>	<b>30,50</b>	<b>95,30</b>	<b>91,03</b>

### **3.2.3. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ochrony lasu, w tym ochrony przeciwpożarowej**

#### **3.2.3.1. Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu**

Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu określono na podstawie danych Nadleśnictwa i ZOL oraz danych z inwentaryzacji stanu lasu przeprowadzonej w trakcie prac nad projektem planu u.l., w szczególności wynikających z oceny jakości hodowlanej lub technicznej i stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności ich składu gatunkowego z TD. Przeanalizowano stan zdrowotny i sanitarny lasu oraz aktualne i potencjalne oddziaływanie zespołu niekorzystnych czynników biotycznych, abiotycznych i antropogenicznych.

Do głównych czynników mających wpływ na powstawanie zagrożeń dla lasów Nadleśnictwa należą:

- udział drzewostanów na gruntach porolnych (24,4% - zalesień porolnych);
- udział monokultur gatunków iglastych;
- warunki meteorologiczne;
- stan zwierzyny płowej.

Lasy położone w południowej części obrębu Rzeczenica charakteryzują się dość dużą odpornością na działanie tych czynników. Sprzyjają temu stosunkowo wysoka żyzność siedlisk oraz duże zróżnicowanie gatunkowe i wiekowe drzewostanów. Znacznie bardziej podatne na szkody są drzewostany w pozostałej, większej części Nadleśnictwa.

Obecny stan sanitarny lasów jest dość dobry, posusz występuje pojedynczo i nie wpływa znacząco na obniżenie odporności drzewostanów.

Przy podejmowaniu decyzji dotyczących ochrony lasu należy kierować się następującymi zasadami:

- profilaktyka działania,
- stosowanie zintegrowanych metod ochrony lasu, obejmujących działania modyfikujące środowisko w kierunku zmian niekorzystnych dla sprawców szkód, a korzystnych dla ich wrogów naturalnych,
- indywidualizacja rozwiązań – elastyczność przy podejmowaniu decyzji,
- minimalizacja szkód ekologicznych, jakie mogą wystąpić w efekcie wykonywania zabiegów,
- ocena prognozy ekonomicznej szkodliwości choroby lub szkodnika.

W warunkach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie największe znaczenie mają szkody powodowane przez owady i zwierzynę płową.

Zestawienie powierzchni drzewostanów według przyczyn i % uszkodzeń zamieszczone jest w punkcie 1.5.2.1.

#### **a) Ochrona przed owadami**

W ubiegłym okresie gospodarczym w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie ze szkodników pierwotnych lasom Nadleśnictwa zagrażała głównie brudnica mniszka i strzygonia choinówka, a ze szkodników wtórnych - kornik drukarz i przypłaszczek granatek. Określona w trakcie taksacji ogólna powierzchnia drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od owadów (szkodniki pier-

wotne i wtórne oraz szkodniki upraw) wynosi 5232,60 ha, w tym: w 10% - 3939,01 ha, w 20% - 1147,13 ha, w 30% - 137,64 ha, w 40% - 6,12 ha, w 50% i więcej – 2,70 ha.

### Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników owadzi

Lp.	Gatunek	Powierzchnia występowania/zwalczania [ha] lata 2012 - 2020								
		12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<b>Szkodniki pierwotne</b>										
1.	Zwójki i miernikowce dębu		9							
2.	Poproch cetyniak	455								
3.	Brudnica mniszka	$\frac{1771}{1422}$	$\frac{156}{28}$			$\frac{534}{3720}$	$\frac{4613}{3720}$	$\frac{2310}{400}$	$\frac{334}{400}$	$\frac{84}{400}$
4.	Mszyce	$\frac{1}{1}$			$\frac{2}{2}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{5}{5}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{4}$
5.	Strzygonia choinówka	498				195	3064	140		
6.	Boreczniki sosnowe	566	63							
7.	Chrabąszcz-imago		20							
<b>Szkodniki wtórne</b>										
8.	Kornik drukarz					$\frac{2}{2}$		$\frac{4}{4}$	$\frac{7}{5}$	$\frac{4}{4}$
9.	Przyplaszczek granatek									$\frac{15}{15}$
<b>Szkodniki upraw i młodników</b>										
10.	Pędraki i rolnice						$\frac{1}{1}$	$\frac{3}{3}$		
11.	Smolik znaczony	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$					$\frac{1}{1}$		
12.	Skoczogonki			$\frac{1}{1}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$

Źródło: ZOL Szczecinek

#### Szkodniki upraw i młodników

Zabiegi profilaktyczne oraz ochrona upraw i młodników przed szkodliwymi owadami powinny polegać na:

- kontroli występowania szkodników korzeni i zalesianiu gruntów po stwierdzeniu braku zagrożenia,
- preferowaniu zintegrowanej ochrony upraw i młodników przed szkodnikami korzeni,
- stosowaniu zasady przelegiwania zrębów,
- stosowaniu dołków chwytnych i pułapek feromonowych,
- ciągłej obserwacji występowania i rozwoju szkodników oraz bieżącej rejestracji stwierdzonych ognisk zagrożeń.

#### Szkodniki pierwotne



Według danych ZOL Szczecinek w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie na powierzchni 8378,29 ha występują ogniska gradacyjne rozrodu pierwotnych szkodników sosny. Obszar ognisk obejmuje oddz.:

- obręb Czarne – 70, 100, 105, 111-113, 117, 127, 131, 135, 140, 144, 153-158, 165-167, 175-178, 189, 190, 193, 197, 201, 203, 235, 237-242, 252, 255-267, 271-283, 299-311, 314, 315, 316, 328, 329-332, 334-350, 352, 353, 355 - na powierzchni 2890,87 ha;
- obręb Międzybórz – 1-3, 4, 4A, 5-7, 8-38, 42-48, 55-59, 63-70, 78-84, 89-96, 101, 102, 109-116, 123-129, 143-149, 157-160, 167, 181, 182, 186, 192, 193, 200, 201, 209, 221-223, 233-235, 246, 247, 257, 259, 267, 269, 279, 280, 291-293, 303-305, 315-318, 330, 339 - na powierzchni 3538,45 ha;
- obręb. Rzeczenica – 2-5, 15-18, 27, 32-35, 51, 53-55, 58, 62, 71, 82-85, 99-104, 109, 118, 131-138, 143, 144, 147, 160, 160A-C, 161, 161A, 162-169, 177, 191, 202-207, 224, 234, 255, 258, 269, 285, 286 - na powierzchni 1948,97 ha.

W ramach zabiegów profilaktycznych winno się dążyć do zwiększenia odporności drzewostanów na działanie szkodników pierwotnych poprzez:

- wprowadzanie gatunków biocenotycznych i fitomelioracyjnych,
- prawidłowe i terminowe wykonywanie cięć pielęgnacyjnych,
- ochronę mrowisk,
- zakładanie budek lęgowych i karmników dla ptaków,
- szersze stosowanie udoskonalonej ogniskowo-kompleksowej metody ochrony lasu,
- zakładanie małych remiz dla entomofauny i awifauny.

Działania profilaktyczne powinny być widoczne nie tylko w zabiegach typowo ochronnych, ale również w użytkowaniu lasu i zabiegach hodowlanych.

Ochrona przed szkodnikami pierwotnymi powinna polegać na:

- rozpoznaniu zagrożenia poprzez:
  - dokładne prowadzenie jesiennych poszukiwań szkodników pierwotnych sosny,
  - obserwację ilości samicy brudnicy mniszki, siedzącej na strzałach drzew,
  - rejestrację uszkodzeń;
- wykonywaniu zabiegów ratowniczych, stosując biologiczne i biotechniczne metody ochrony lasu, rozrzedzające populację szkodników; zabiegi chemiczne wykonywać w sytuacjach niezbędnych, uwzględniając aspekt przyrodniczy i ekonomiczny działań ochronnych.

### Szkodniki wtórne

Występowanie szkodników wtórnych: przyplaszczka granatka i kornika drukarza, zauważalne jest przeważnie na gruntach porolnych, w drzewostanach przeredzonych i osłabionych przez patogeny korzeniowe oraz w drzewostanach świerkowych i z dużym udziałem świerka.

Zapobieganie rozmnóżeniu szkodników wtórnych winno obejmować następujące działania:

- przestrzeganie zasad higieny lasu w drzewostanach zagrożonych,
- odpowiednią rotację drewna,
- wyznaczanie i usuwanie z lasu drzew zasiedlonych przed wylotem imago szkodników,
- wykładanie drzew i stosów pułapkowych.

W razie potrzeby należy dodatkowo:

- korować surowiec drzewny,
- zatapiać i zraszać drewno,
- zabezpieczać drewno chemicznie.

#### b) Ochrona przed grzybami patogenicznymi

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni, powodujący hubę korzeni, występujący zwłaszcza na gruntach porolnych. W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zalesień na gruntach porolnych jest 5695,22 ha. Drzewostany te są z reguły w mniejszym lub większym stopniu opanowane przez hubę korzeniową. Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa, powodująca opieńkową zgniliznę korzeni. W ubiegłym okresie stwierdzono także występowanie osutki sosny i osutki innych gatunków.

#### **Zestawienie powierzchni występowania ważniejszych chorób grzybowych w minionym 10-leciu w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie**

Lp.	Nazwa choroby	Powierzchnia występowania [ha]								
		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Huba korzeni	233	375	642	706	759	731	759	759	769
2.	Huba sosny			15						
3.	Osutki sosny i inne	2	2	2	2	10		6	2	5
4.	Zamieranie pedów świerka				1					
5.	Zgorzel siewek	4	2	2	2	1		3	2	3
6.	Mączniak dębu	1	1	1	1			1	1	
7.	Rdze	1	1	1	1					
8.	Szara pleśń									1

Określona w trakcie taksacji ogólna powierzchnia drzewostanów z wyraźnie widocznymi zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od grzybów wynosi 223,81 ha, w tym: w 10% - 180,87 ha, w 20% - 40,07 ha, powyżej 20% - 2,87 ha.

Zapobieganie rozmnoży patogenów grzybowych winno obejmować następujące zabiegi profilaktyczne:

- przestrzeganie zasad higieny lasu w drzewostanach zagrożonych,
- bieżącą identyfikację zjawisk chorobowych, z określeniem ich nasilenia i występowania,
- monitorowanie zjawisk chorobowych rozpoznanych w latach ubiegłych,

- koncentrowanie w okresie zimowym zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych na gruntach porolnych, a maksymalne ograniczenie w okresie zarodnikowania grzybów,
- zapobieganie rozprzestrzenianiu się patogenów korzeni poprzez stosowanie preparatów biologicznych,
- staranne i terminowe wykonywanie profilaktycznych zabiegów ochronnych,
- zakładanie i kształtowanie stref ekotonowych.

### c) Ochrona przed zwierzyną

Zwierzęta łowne zagrażają uprawom i młodnikom głównie poprzez zgryzanie i spalowanie. Uszkodzenia te w warunkach Nadleśnictwa występują w różnym nasileniu i w różnych stopniach uszkodzeń.

Określona w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny płowej, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń, ilustruje tabela:

**Zestawienie powierzchni drzewostanów uszkodzonych przez zwierzynę płową**

Klasa wieku	% uszkodzenia										Nadleśnictwo łącznie
	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
	Powierzchnia drzewostanów w ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Ia	509,27	284,42	79,83	41,49	6,96						921,97
Ib	600,07	567,51	270,32	91,16	34,33		3,31	0,24			1566,94
IIa	452,81	494,60	96,67	23,99	14,35						1082,42
IIb	283,53	178,37	13,76	0,90	4,94			1,26			482,76
IIIa i starsze	46,04	20,54	18,44	1,25	5,72						91,99
<b>Ogółem</b>	<b>1891,72</b>	<b>1545,44</b>	<b>479,02</b>	<b>158,79</b>	<b>66,30</b>		<b>3,31</b>	<b>1,50</b>			<b>4146,08</b>
% udziału	45,6	37,3	11,6	3,8	1,6		0,1	0,0			100,0

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami od zwierzyny zajmują łącznie 4146,08 ha, czyli ok. 17,8% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa, w tym z uszkodzeniami powyżej 20% - 708,92 ha. Wśród drzewostanów I kl. w., najbardziej wrażliwych na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzone powyżej 20% (zgryzane i spalowane) zajmują powierzchnię 527,64 ha (13,6% pow. I kl. w.). Uszkodzenia w II i starszych klasach wieku, to w zasadzie zablizniające się już ślady po spalowaniu. 82,9% powierzchni z zinwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny przypada na przedziały do 20%, 15,4% - na przedziały „30 – 40%”, a 1,7% - na uszkodzenia „powyżej 40%”.

Celem minimalizacji szkód należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli lasu,
- kształtować optymalną strukturę płci i wieku populacji jeleniowatych,
- stosować środki odstraszające,

- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łąk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

d) Ochrona przed czynnikami klimatycznymi (abiotycznymi)

Z czynników abiotycznych lasom Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie najbardziej zagrażają :

- silne wiatry wywalające,
- okiść,
- przymrozki wczesne i późne oraz zastoiska mrozowe,
- okresowe susze.

Ochrona lasu przed czynnikami abiotycznymi powinna polegać na:

- przestrzeganiu kolejności i nawrotów cięć,
- nienaruszaniu naturalnych ścian ochronnych przy wykonywaniu cięć,
- właściwym i terminowym wykonywaniu cięć pielęgnacyjnych,
- wprowadzaniu gatunków silnie krzewiących się na obrzeżach drzewostanów narażonych na wiatry,
- terminowym odnawianiu i zalesianiu,
- zwiększaniu udziału gatunków iglastych przy odnawianiu zrębów zupełnych na udokumentowanych zmrozowiskach,
- utrzymywaniu w sprawności sieć rowów i urządzeń melioracyjnych,
- zakładaniu i kształtowaniu stref ekotonowych.

e) Emisja zanieczyszczeń pochodzenia przemysłowego

Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie nie zaobserwowano istotnych szkód wywołanych ujemnym oddziaływaniem przemysłu. Nie ustalano stref uszkodzeń lasu, z uwagi na brak odpowiednich zarządzeń.

f) Zakłócenia stosunków wodnych i inne uszkodzenia

Na terenie Nadleśnictwa występują szkody powodowane przez bobry. Ślady ich bytowania widoczne są na większości zbiorników i cieków wodnych. Powodują szkody polegające na zgryzaniu i obalaniu drzew oraz podtapianiu drzewostanów w wyniku budowy tam.

Według danych zebranych w trakcie taksacji, drzewostanów uszkodzonych przez bobry jest 69,94 ha. Są to uszkodzenia w granicach 10 – 40%.

g) Ochrona trwałości ekosystemów leśnych

W celu ochrony trwałości ekosystemów leśnych Nadleśnictwo powinno:

- wykorzystywać w walce ze szkodnikami lasu naturalny opór środowiska,
- ograniczać zabiegi chemiczne do sytuacji niezbędnych, w maksymalnym stopniu stosując wysoce selektywne preparaty,

- realizować zadania w trakcie produkcji leśnej (zręby, zalesienia, zabiegi pielęgnacyjne) tak, by w minimalnym stopniu destabilizować funkcjonowanie ekosystemów leśnych,
- w sprzyjających warunkach inicjować odnowienia naturalne,
- dbać o stan gleb leśnych z jej entomofauną,
- dokładnie i systematycznie prowadzić dokumentację dotyczącą ochrony lasu w celu rejestracji wszystkich zjawisk i zmian zachodzących w ekosystemach leśnych.

W Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie zostały założone stałe powierzchnie obserwacyjne monitoringu biologicznego (6 szt.), zintegrowane z wielkoobszarową inwentaryzacją stanu lasu, na których dokonuje się okresowych rejestracji zmian zachodzących w koronach i na pniach drzew. Zlokalizowane są w oddz.:

- obręb Czarne – 61h, 175b, 196c;
- obręb Międzybórz – 285f;
- obręb Rzeczenica – 139f, 287l.

Nadleśnictwo wyznaczyło 10 wyłączeń do corocznych rejestracji zmian miąższości martwego drewna. Zlokalizowane są w oddz.:

- obręb Czarne – 236k;
- obręb Międzybórz – 137m, 217a, 234h;
- obręb Rzeczenica – 14b, 217f, 236g, 237j, 243d, 244k.

#### h) Mapa ochrony lasu

Została sporządzona mapa przeglądowa ochrony lasu, na którą naniesiono podstawowe informacje z zakresu ochrony lasu, w tym:

- stałe partie kontrolne do jesiennych poszukiwań szkodników sosny,
- stałe powierzchnie próbne do rejestracji zmian miąższości martwego drewna,
- stałe miejsca wykładania pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę,
- stałe ogniska gradacyjne rozrodu pierwotnych szkodników sosny,
- drzewostany na gruntach porolnych,
- położenie punktów monitoringu lasu,
- obszary wykazujące uszkodzenia od owadów,
- obszary wykazujące uszkodzenia od grzybów,
- obszary wykazujące uszkodzenia od zwierzyny (istotne),
- obszary wykazujące uszkodzenia od pożarów,
- obszary wykazujące uszkodzenia od wody,
- obszary wykazujące inne uszkodzenia

### 3.2.3.2. Ochrona przeciwpożarowa

#### Akty prawne cytowane w opracowaniu:

- ✓ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 869);
- ✓ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1275);
- ✓ Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1098);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 roku w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia pożarowego lasu (Dz. U. z 2006 r. nr 58 poz. 405);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 roku, zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2010 r. nr 137 poz. 923);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2015 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. z 2015 r. poz. 1070);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109 z 2010 r. poz. 719);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych; (Dz. U. z 2009 r. nr 124 poz. 1030);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 1065);
- ✓ Instrukcja ochrony przeciwpożarowej lasu, 2020;
- ✓ Polska Norma PN-B-02857: 2017-04 – Ochrona przeciwpożarowa budynków – Przeciwożarowe zbiorniki wodne - Wymagania ogólne.

Dane z ochrony przeciwpożarowej i mapę tematyczną uzgodniono z: Nadleśnictwem Czarne Człuchowskie, RDLP w Szczecinku, Komendą Powiatową PSP w Człuchowie oraz Komendą Wojewódzką PSP w Gdańsku.

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie w ubiegłym okresie gospodarczym zaliczone było do II kategorii zagrożenia pożarowego. Aktualne wyliczenia, dokonane zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, również wskazują na II kategorię zagrożenia pożarowego.

## **A. OCENA POTENCJALNEGO ZAGROŻENIA LASÓW NADLEŚNICTWA CZARNE CZŁUCHOWSKIE**

### **1. Możliwość pojawienia się zarzewia ognia**

Pod względem możliwości pojawienia się zarzewia ognia, Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie należy do silnie zagrożonych.

Wśród głównych czynników sprzyjających powstaniu i rozwojowi pożarów wymienić należy:

- warunki meteorologiczne, w tym przede wszystkim: występujące okresy suszy,
- udział siedlisk borowych,
- atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną terenów leśnych,
- intensywną penetrację obszarów leśnych w celu zbioru owoców runa leśnego,
- penetrowanie okolic rzek i jezior przez turystów i wędkarzy,
- duży ruch pojazdów na tranzytowych szlakach drogowych (drogi krajowe - nr 22 i 25, drogi wojewódzkie nr 201 i 202) oraz na drogach udostępnionych do ruchu,
- występowanie nieuprawianych pól, pastwisk i łąk, zwłaszcza na styku z lasem, w enklawach i półenklawach,
- bliskość osad, wsi i działek rekreacyjnych oraz zawiła granica polno-leśna,
- czynne poligony wojskowe,
- linia kolejowa nr 210 – Szczecinek – Chojnice,
- nieostrożność posługiwania się ogniem podczas prac polowych,
- celowe podpalenia.

Czynnikami osłabiającymi zagrożenie pożarowe są występujące na terenie Nadleśnictwa naturalne przeszkody wodne: rzeki, jeziora i stawy, oraz wzrost udziału gatunków liściastych.

### **2) Położenie i rzeźba terenu**

Grunty administrowane przez Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie położone są w województwie pomorskim, w powiecie człuchowskim - w gminach: Czarne, m. Czarne, Debrzno, Przechlewo, Rzeczenica i w województwie zachodniopomorskim, w powiecie szczecineckim - w gminie Biały Bór. Obszar Nadleśnictwa graniczy z następującymi jednostkami LP: od północy z Nadleśnictwem Niedźwiady, od wschodu z Nadleśnictwem Człuchów, od południa z Nadleśnictwem Lipka, od zachodu z Nadleśnictwami Czarnobór, Szczecinek i Okonek.

Podległy Nadleśnictwu obszar poprzecinany jest dość gęstą siecią dróg publicznych i leśnych oraz rzekami, ciekami i oczkami wodnymi, tworzącymi naturalne linie obronne przed ogniem. Teren Nadleśnictwa jest zróżnicowany, ukształtowany wskutek działania lodowców. Równiny, pagórki a nawet wzgórza przeplatają się ze sobą, tworząc mozaikę krajobrazów. Większość zasięgu Nadleśnictwa to morena denna, charakteryzująca się terenem równym i falistym, z miejscowymi nieregularnymi pagórkami i zagłębieniami. Ciąg moreny czołowej z licznymi pagórkami o stromych zboczach, występuje w południowej części obrębu Rzeczenica (leśnictwo Grodzisko).

Zasoby wodne w zasięgu Nadleśnictwa to:

- rzeki: Biała, Brda (granica zas. adm.), Chrzastowa, Czernica, Debrzynka, Dopływ spod Międzyborza, Dopływ spod Brzezia, Dopływ z leśnictwa Bagnica, Dopływ z Gockowa, Dopływ spod leśnictwa Jelnia, Dopływ w leśnictwie Sarniak, Dopływ z leśnictwa Przeręba, Dopływ z Nadzieje-wa, Dopływ z Wiśnicy, Dopływ z leśnictwa Trzęsacz, Dopływ w Koprzywnicy, Dopływ z Rze-

czency, Dopływ z jeziora Staruch, Dopływ na północ od Koprzywnicy, Gnilec, Gwda, Mokrzenica, Ruda, Słopica, Szczyra,

- jeziora: Czarne, Gardzkie, Krępsko (poza zas. adm.), Szczytno Wielkie (poza zas. adm.).
- Znaczącymi rezerwuarami wody są również różnego rodzaju torfowiska i bagna.

### 3) Charakterystyka drzewostanów

Udziały siedlisk, klas wieku, gatunków panujących, typów pokrywy gleby i klas palności drzewostanów przedstawiają się następująco:

#### Typy siedliskowe lasu

Typy siedliskowe lasu	Powierzchnia - ha	%
1	2	3
Bśw, Bw, BMśw, BMw	21417,55	90,05
Pozostałe typy siedliskowe lasu	2366,74	9,95
<b>O g ó ł e m</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

#### Klasy wieku

Klasy wieku	Powierzchnia - ha	%
1	2	3
grunty leśne niezalesione	446,67	1,88
I klasa wieku	3884,30	16,33
II klasa wieku	3569,78	15,01
III klasa wieku	5864,11	24,65
IV i starsze klasy wieku	10019,43	42,13
<b>O g ó ł e m</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

#### Gatunki panujące

Gatunki panujące	Powierzchnia - ha	%
1	2	3
So, Md	21784,04	93,34
Św, Dg	176,19	0,75
Razem gatunki iglaste	21960,23	94,09
Bk	464,48	1,99
Db, Dbs, Dbb, Dbc, Jw, Gb	912,91	3,92
Brz, Ol, Os		
Razem gatunki liściaste	1377,39	5,91
<b>O g ó ł e m</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>



Dominujący jest udział sosny, ale w młodszych drzewostanach wzrasta udział gatunków liściastych.

#### Pokrywy glebowe

Pokrywa gleby	Powierzchnia - ha	%
1	2	3
naga	25,93	0,11
ściółka	1,65	0,01
zielna	312,23	1,31
mszysta	535,31	2,25
mszysto - czernicowa	5011,93	21,07
zadarniona	15300,66	64,33
silnie zadarniona	2548,57	10,72
silnie zachwaszczona	48,01	0,20
<b>O g ó ł e m</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

Stan pokrywy jest zależny od żyzności siedliska oraz od dostępu światła do dna lasu. Bogatsze pokrywy dłużej akumulują wilgoć, ale przy okresach suszy dłuższych niż miesiąc stają się źródłem łatwo palnego materiału.

#### Klasy palności drzewostanów w zależności od STL i rodzaju pokrywy gleby

Typ siedliskowy lasu	Klasy palności drzewostanów		
	A - duża	B - średnia	C - mała
	Powierzchnia - ha		
1	2	3	4
Bśw	14214,62		
Bw	67,24		
Bb		10,13	
BMśw	735,98		
BMw	1624,09	4775,62	
BMb		68,57	
LMśw		1523,87	
LMw		118,31	
LMb			32,14
Lśw		56,12	443,61

Typ siedliskowy lasu	Klasy palności drzewostanów		
	A - duża	B - średnia	C - mała
Powierzchnia - ha			
1	2	3	4
Lw		0,75	1,45
OI			111.79
<b>Ogółem</b>	<b>16641,93</b>	<b>6553,37</b>	<b>588,99</b>
%	69,97	27,55	2,48

Klasa palności drzewostanów odzwierciedla ich podatność na pożar i ustalana jest na podstawie siedliskowego typu lasu i rodzaju pokrywy gleby.

#### Klasy palności drzewostanów w zależności od STL i rodzaju pokrywy gleby dla oddziałów

Klasa palności	Numery oddziałów
1	2
A	Obręb Czarne – 64-67, 69-71, 78-81, 88-91, 97-99, 107-109, 111, 112, 117, 118, 121, 124-126, 128-130, 134-136, 140-145, 151-157, 160, 162-167, 171, 174-179, 183-191, 196-201, 204-210, 212-221, 222A, 225, 226, 228, 229, 231-270, 272-279, 281-294, 300-306, 312, 317, 321, 322, 326, 328A, 330, 334, 336, 337, 340-343, 348, 349; Obręb Międzybórz – 3, 6-9, 10-38, 40, 42-47, 49-70, 77-84, 88-96, 101-116, 121-129, 134, 135, 140-150, 154-163, 167, 168, 170-179, 183-190, 192-212, 215, 217-223, 225, 226, 228-236, 238-240, 242-261, 263-283, 286-310, 312-315, 317-333, 335-340, 342, 344-350, 352-354, 356-369, 372, 373; Obręb Rzeczenica – 2, 5-8, 10, 11, 13, 15-24, 27-39, 42, 43, 46-48, 50, 52-68, 68A, 69-72, 74-92, 96-105, 107-117, 119, 121-130, 133-149, 153-157, 157A, 158-160, 160A-160C, 161, 161A, 162-177, 182-188, 190-192, 192A, 196, 197, 200, 201, 205-215, 219, 220, 227, 229-231, 233, 242, 243A, 244, 248, 250B, 262, 269, 274, 275, 278, 286.
B	Obręb Czarne – 57-63, 68, 100, 105, 106, 110, 113, 119, 120, 122, 123, 127, 131-133, 137-139, 146-150, 158, 159, 161, 168, 170, 172, 173, 180-182, 192-195, 202, 203, 211, 222, 223, 224, 227, 230, 271, 280, 295, 296, 298, 299, 307-311, 313, 314, 314A, 315, 315A, 316, 317A, 318, 318A, 319, 320, 323-325, 327, 328, 329, 331-333, 335, 338, 339, 344-347, 350-353, 356; Obręb Międzybórz – 1, 2, 3A, 4, 4A, 5, 7A, 39, 41, 48, 136-139, 164-166, 169, 180-182, 191, 213, 214, 216, 224, 227, 237, 241, 262, 284, 285, 311, 316, 334, 341, 343, 351, 355, 370, 371, 374-376; Obręb Rzeczenica – 1, 3, 4, 9, 10A, 12, 12A, 14, 25, 26, 40, 41, 44, 45, 49, 51, 73, 93-95, 106, 118, 120, 131, 132, 150-152, 178, 179, 179A, 180, 181, 189, 192B, 194, 195, 197A, 198, 199, 199A, 202-204, 216, 218, 221-226, 228, 231A, 232, 234, 235, 237, 238-240, 240A, 241, 243, 243B, 245-247, 249, 250, 250A, 251-261, 263-268, 270, 270A, 271-273, 276, 277, 279-285, 287-292, 294-296, 298-301, 303-307, 312.
C	Obręb Czarne – 169, 297, 354, 355, 356A; Obręb Rzeczenica – 193, 217, 236, 237A, 293, 297, 302, 308-311, 313-315.

### Klasy palności drzewostanów w zależności od STL i rodzaju pokrywy gleby dla leśnictw

Numer i nazwa leśnictwa	Wartość średnio ważona	Klasa palności
1	2	3
1 – Czarne	2,60	A
2 – Sierpowo	2,63	A
3 – Buszkowo	2,77	A
4 – Prądy	2,84	A
5 – Prusinowo	2,30	B
6 – Brzezie	2,82	A
7 – Jelnia	2,94	A
8 – Dzików	2,75	A
9 – Zadębie	2,84	A
10 – Janowiec	2,75	A
11 – Sarniak	2,93	A
12 – Pakotulsko	2,52	A
13 – Bagnica	2,81	A
14 – Mszary	2,78	A
15 – Lestnica	2,52	A
16 – Breńsk	2,63	A
17 – Grodzisko	1,97	B

#### 4) Warunki meteorologiczne

Według regionalizacji ekoklimatycznej obszar Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zaliczony został do strefy B - Środkowoeuropejskiej, makroregionu B.1 – Pojezierza Pomorskiego Południowego. Klimat ma cechy klimatu umiarkowanego. Wybrane dane meteorologiczne ze stacji meteorologicznej w Szczecinku przedstawiają się następująco:

- średnia temperatura roczna - 7,8°C,
- średnia temperatura w okresie wegetacyjnym - 12,9°C,
- roczna suma opadów - ok. 630 mm,
- długość okresu wegetacyjnego - ok. 200 dni,
- średnia wilgotność powietrza (o godz. 9<sup>00</sup>) - 76,0%,
- udział % dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godz. 9<sup>00</sup> (Uds) - 9,9%.

Na omawianym terenie przeważają wiatry wiejące z kierunków zachodnich. Wiatry północno-zachodnie niosą wilgotne i deszczowe masy powietrza polarno-morskiego, wiatry południowo-zachodnie zawierają również dużo wilgoci, ale są cieplejsze. Największe nasilenie wiatrów występu-

je na przedwiośniu i późną jesienią. Wiosną wieją często kontynentalne, wysuszające wiatry wschodnie. Jest to okres wysokiego zagrożenia pożarowego.

#### 5) Sytuacja pożarowa w okresie ostatnich 10 lat

W okresie ostatnich 10 lat na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie miały miejsce 23 pożary. Ich występowanie według lat i przyczyn powstania przedstawia tabela.

**Zestawienie pożarów**

Rok	Pożary		Przyczyny powstania pożaru (liczba- powierzchnia ha)						
	Liczba	Pow.	Nieostrożność	Maszyny i urządzenia	Wyładowania atmosferyczne	Przerzuty z gruntów nieleśnych	Podpalenia	Pozostałe	Nieustalone
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2011	4	0,80					3 – 0,40		1 – 0,40
2012	2	0,08					2 – 0,08		
2013	1	0,07							1 – 0,07
2014	2	0,06					2 – 0,06		
2015	2	0,76							2 – 0,76
2016	2	0,60					2 – 0,60		
2017	0								
2018	6	0,88				1 – 0,30	3 – 0,50	1 – 0,07	1 – 0,01
2019	2	2,14							2 – 2,14
2020	2	0,11							2 – 0,11
<b>Razem</b>	<b>23</b>	<b>5,50</b>				<b>1 – 0,30</b>	<b>12 – 1,64</b>	<b>1 – 0,07</b>	<b>9 – 3,49</b>

Główną przyczyną pożarów były podpalenia. Dla 9 pożarów przyczyny nie ustalono. Średniorocznie liczba pożarów z okresu 10 lat w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie wynosiła 2,3, przeciętna powierzchnia jednego pożaru - 0,24 ha.

#### 6) Kategoria zagrożenia pożarowego

Kategorię zagrożenia pożarowego lasów określono zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (z późn. zm.).

### Wyliczenie kategorii zagrożenia pożarowego dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie

Lp.	Wskaźnik	Dane		Wzór	Liczba punktów	
					wyliczona	przyjęta
1	2	3		4	5	6
1.	Średnia roczna liczba pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadających na 10 km <sup>2</sup> (Pp)  Pp = 12,5 x log(11,2 x Gp + 0,725) + 1,5 gdzie: Gp = Lp / Pl x 10	Średnia roczna liczba pożarów w okresie 10 lat (Lp)  2,30	237,84	Pp = 12,5 x log(11,2 x 0,0967 + 0,725) + 1,5  gdzie: Gp = 2,3 / 237,84 x 10 = 0,0967	4,7	5
2.	Udział procentowy powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach Bs, Bśw, BMśw, Bw, BMw i Lł (Pd)  Pd = 0,1 x Us	Udz. %: Bs, Bśw, BMśw, Bw, BMw i Lł (Us)  90,04		Pd = 0,1 x 90,04	9,0	9
3.	Średnia wilgotność względna powietrza i procentowy udział dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godz. 9 <sup>00</sup> (Pk) <sup>2</sup>  Pk = 0,221 x Uds - 0,59 x Wp + 45,1	Średnia wilgotność względna powietrza o godz. 9 <sup>00</sup> (Wp)  76,00	9,90	Pk = 0,221 x 9,90 - 0,59 x 76,00 + 45,1	2,4	2
4.	Średnia liczba mieszkańców przypadających na 0,01 km <sup>2</sup> (Pa)  Pa = 2,46 x log(0,0461 x Gz) + 5,16 gdzie: Gz = Lm / Pl / 100	Liczba mieszkańców (Lm) <sup>3</sup>  12190		Pa = 2,46 x log(0,0461 x 0,5125) + 5,16  gdzie: Gz = 12190 / 237,84 / 100 = 0,5125	1,2	1
<b>Określenie kategorii zagrożenia pożarowego na podstawie sumy punktów:</b> 1) ≥ 25 punktów - las zalicza się do I kategorii zagrożenia pożarowego, 2) 16-24 punktów - las zalicza się do II kategorii zagrożenia pożarowego, 3) ≤ 15 punktów - las zalicza się do III kategorii zagrożenia pożarowego.				<b>Suma punktów</b>		<b>17</b>
				<b>Kategoria zagrożenia pożarowego</b>		<b>II</b>

Do obliczeń przyjęto:

<sup>1</sup> PI - powierzchnia leśna Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie

<sup>2</sup> PK - średnia wilgotność względna powietrza (Wp) i procentowy udział dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godz. 9<sup>00</sup> wg danych – strefa 11D

<sup>3</sup> Lm - liczba mieszkańców w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wg danych – wikipedia – powiat człuchowski i szczecinecki

Suma punktów dla obszaru Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie wynosi **17**, co kwalifikuje je do **II kategorii** zagrożenia pożarowego lasu.

#### 7) Zagrożenie drzewostanów

##### a) Palność dna lasu

Dominujące na terenie Nadleśnictwa drzewostany iglaste, z panującą sosną, charakteryzują się mało zróżnicowaną pokrywą. Na znacznych powierzchniach łąnowo występuje śmiełek, borówka czernica, borówka brusznica i mchy. Tego typu pokrywy sprzyjają szybkiemu rozprzestrzenianiu się ognia, ale w normalnych warunkach temperatura palącego się runa jest na tyle niska, że nie zagraża starszym drzewostanom. O wiele poważniejsze zagrożenie pożarowe stwarza trzcinnik oraz runo z dużą ilością traw. Część drzewostanów ma w swoim składzie gatunki liściaste oraz warstwy podro-

stów i podszytów. Ogranicza to w dużej mierze dostęp światła do dna lasu i możliwość rozwoju łatwo palnych traw.

#### b) Stopień penetracji lasu

Penetracja lasów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie przez ludność jest dość duża szczególnie w okresie lata i wczesnej jesieni. Teren Nadleśnictwa jest atrakcyjny z uwagi na swoją dostępność, występowanie jezior i rzek, jak też z uwagi na przewagę drzewostanów sosnowych, z pokrywą czernicową i dobrymi urodzajami grzybów. Celem penetracji jest zarówno turystyka i wypoczynek, jak i zbieractwo płodów runa leśnego. Najczęściej penetrowane są obszary wokół jezior: Szczytno Wielkie i Krępsko oraz wzdłuż rzek: Brda, Czernica i Gwda.

#### c) Ocena sezonowości występowania zagrożenia pożarowego

Podatność na zapalenie występuje sezonowo. Pierwszym okresem większego zagrożenia jest wczesna wiosna, z dużą ilością suchych, łatwo palnych traw. Drugim okresem, nie zawsze występującym, jest upalne lato, kiedy wilgotność ścioly leśnej spada do bardzo niskich wartości. W okresie jesieni dodatkowe zagrożenie pożarowe związane jest głównie z większą penetracją lasu przez grzybiarzy.

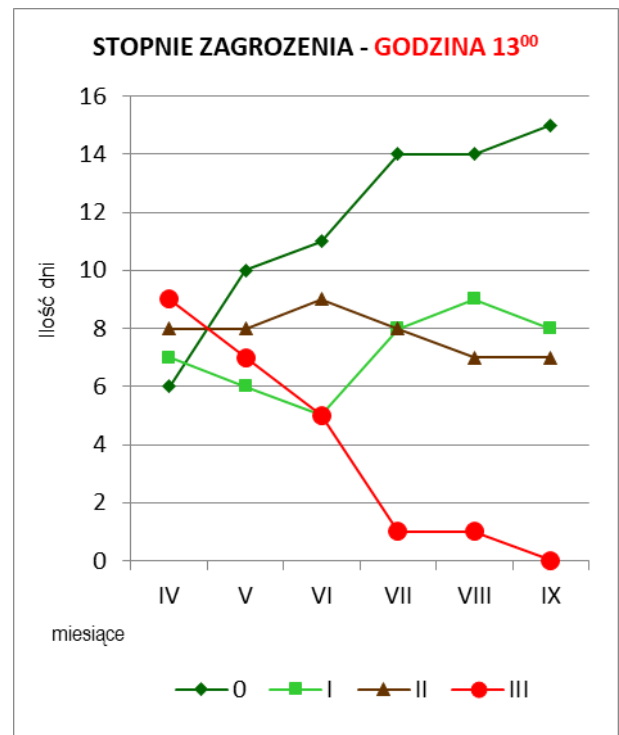
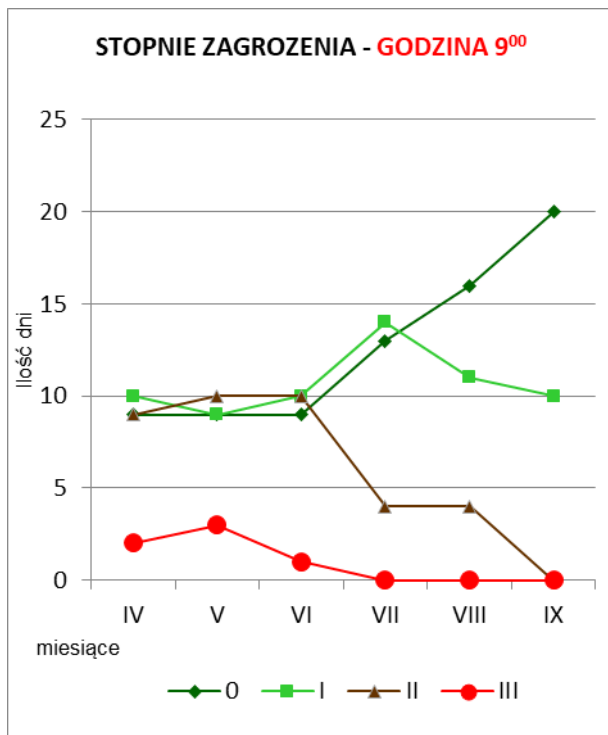
Zapalność roślinności dna lasu na przestrzeni roku charakteryzują liczby dni w poszczególnych stopniach zagrożenia pożarowego, mierzone o godzinie 9<sup>00</sup> i 13<sup>00</sup>. Zgodnie z opracowaną metodą prognozowania IBL, ustalono cztery stopnie zagrożenia pożarowego: **0** – brak zagrożenia, **1** – zagrożenie małe, **2** – zagrożenie średnie, **3** – zagrożenie duże.

Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie znajduje się w strefie prognostycznej nr 11D. Przedmiotem analizy są miesiące od kwietnia do września z lat 2016-2020.

Zamieszczona tabela przedstawia średnie liczby dni w poszczególnych stopniach zagrożenia i w miesiącach.

Mies.	Stopień zagrożenia na godz. 9 <sup>00</sup>				Razem dni	Stopień zagrożenia na godz. 13 <sup>00</sup>			
	0	I	II	III		0	I	II	III
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
IV	9	10	9	2	30	6	7	8	9
V	9	9	10	3	31	10	6	8	7
VI	9	10	10	1	30	11	5	9	5
VII	13	14	4	0	31	14	8	8	1
VIII	16	11	4	0	31	14	9	7	1
IX	20	10	0	0	30	15	8	7	0
<b>Razem</b>	<b>76</b>	<b>64</b>	<b>37</b>	<b>6</b>	<b>183</b>	<b>70</b>	<b>43</b>	<b>47</b>	<b>23</b>
%	41,5	35,0	20,2	3,3	100,0	38,2	23,5	25,7	12,6

Zapalność roślinności dna lasu na przestrzeni roku przedstawiono ponadto w formie wykresów liczby dni w stopniach zagrożenia pożarowego i miesiącach o godz. 9<sup>00</sup> i 13<sup>00</sup>.



Najwięcej dni w III stopniu zagrożenia pożarowego występuje w okresie wiosennym. Zagrożenie pożarowe o godz. 13<sup>00</sup> jest większe od zagrożenia o godz. 9<sup>00</sup>.

#### d) Przebieg szlaków komunikacyjnych

Na terenie Nadleśnictwa sieć dróg publicznych jest dość gęsta. Głównymi szlakami komunikacyjnymi są:

- droga krajowa nr 22 – Wałcz – Człuchów,
- droga krajowa nr 25 – Biały Bór – Człuchów,
- droga wojewódzka nr 201 – Gwda Mała – Barkowo,
- droga wojewódzka nr 202 – Czarne – Rzeczenica.

oraz drogi powiatowe o nawierzchni utwardzonej (głównie asfaltowej):

- nr 2508G – Sporysz – Suszka – Lipczynek,
- nr 2512G – Rzeczenica – Przechlewo,
- nr 2526G – Brzezcie – Jeziernik,
- nr 2527G – Sporysz – Międzybórz – DW nr 202,
- nr 2529G – Breńsk – Gockowo – Krzemieniewo,
- nr 2530G – Gockowo – Zalesie,
- nr 2532G – Gwieździn – Grodzisko – DW nr 201,
- nr 2539G – Czarne – Sierpowo – Buszkowo,
- nr 2541G – Domisław – Sierpowo,
- nr 2549G – Cierznie – Rozwory,

- nr 2550G – Buszkowo – Rozwory – Debrzno,
- nr 2551G – DP nr 2550 – Trudna.

Przez teren Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie przebiega linia kolejowa nr 210 Szczecinek – Chojnice.

Docelowa sieć dróg w Nadleśnictwie ma długość 396,5 km, w tym: drogi publiczne – 95,3 km, drogi leśne – 301,2 km. Wśród dróg leśnych 92,6 km Nadleśnictwo utrzymuje jako dojazdy pożarowe oraz dojazdy do punktów czerpania wody. Część tych dojazdów (75,4 km) ma nawierzchnię twardą lub ulepszoną. Pozostałe (17,2 km) to drogi naturalne profilowane (gruntowe), spełniające wymogi dotyczące szerokości, skrajni, nośności, łuków pionowych i poziomych.

#### f) Ocena dostępności terenów leśnych

Większość kompleksów leśnych Nadleśnictwa dostępna jest dzięki publicznej sieci dróg twardych, umożliwiającą przejazd ciężkiego sprzętu gaśniczego. Drogi leśne, znajdujące się wewnątrz kompleksów leśnych, są w większości drogami gruntowymi o nośności zmiennej, zależnej od opadów atmosferycznych i nadają się ogólnie do przejazdu pojazdami średniotonażowymi. Przy pokonywaniu przeszkód wodnych należy korzystać z mostów (o odpowiedniej nośności) znajdujących się na drogach publicznych.

#### **W celu poprawy dostępności terenów leśnych należy:**

- w przypadku modernizacji istniejących dojazdów pożarowych, dostosować ich parametry do zwiększonych wymagań nośności, skrajni drogowej (dodatkowe mijanki), łuków pionowych i poziomych, zgodnie z Rozporządzeniem MŚ z dnia 22.03.2006 r.;
- dla punktów czerpania wody zapewnić parametry zgodne z obowiązującymi przepisami pożarowymi (w zakresie: dojazdu, stanowiska czerpania wody i placu manewrowego);
- remontować istniejące dojazdy pożarowe po obfitych opadach deszczu, topnieniu śniegu, po zakończeniu prac wywozowych, po akcjach ratowniczych;
- konserwować i odnawiać oznakowanie dojazdów pożarowych i dojazdów do punktów czerpania wody oraz oznaczenie nośności mostów i przepustów.

## **B. OCENA SPRAWNOŚCI SYSTEMU OBSERWACYJNO-ALARMOWEGO**

### **I INTERWENCYJNEGO**

Teren Nadleśnictwa znajduje się w zasięgu alarmowania Komend Powiatowych PSP w Człuchowie i Szczecinku. Jednak ze względu na małą powierzchnię będącą w zasięgu KP PSP w Szczecinku, cały teren Nadleśnictwa jest objęty działaniem KP PSP w Człuchowie.

#### **Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa według jednostek podziału adm. kraju**

Województwo Powiat Gmina	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	Powierzchnia - ha			%	
1	2	3	4	5	6
<b>22 – Pomorskie</b>	<b>7475,9863</b>	<b>9029,2644</b>	<b>9033,5171</b>	<b>25538,7678</b>	<b>99,69</b>
03 - Człuchowski	7475,9863	9029,2644	9033,5171	25538,7678	99,69
024 – miasto Czarne	964,2880	924,1231		1888,4111	7,37
025 – Czarne	4597,3045	1789,7794		6387,0839	24,93



Województwo Powiat Gmina	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	Powierzchnia - ha				%
1	2	3	4	5	6
045 – Debrzno	1914,3938			1914,3938	7,47
062 – Przechlewo			2581,3946	2581,3946	10,08
072 – Rzeczenica		6315,3619	6452,1225	12767,4844	49,84
<b>32 – Zachodniopomorskie</b>		<b>80,1048</b>		<b>80,1048</b>	<b>0,31</b>
15 - Szczecinecki		80,1048		80,1048	0,31
035 – Biały Bór		80,1048		80,1048	0,31
<b>Ogółem</b>	<b>7475,9863</b>	<b>9109,3692</b>	<b>9033,5171</b>	<b>25618,8726</b>	<b>100,00</b>

a) Jednostki państwowych i ochotniczych straży pożarnych

Do działania na terenie Nadleśnictwa przewidziane są następujące jednostki straży pożarnych:

**Wykaz jednostek straży pożarnej**

Lp.	Nazwa jednostki	Teren PSP	Sposób alarmowania
1	2	3	4
1.	JRG Człuchów*	Człuchów	Za pośrednictwem telefonu 998 lub 112
2.	OSP Czarne KSRG		
3.	OSP Bińcze* KSRG		
4.	OSP Rzeczenica KSRG		
5.	OSP Pieniężnica* KSRG		
6.	OSP Debrzno* KSRG		
7.	OSP Strzeczona*		
8.	OSP Biskupnica* KSRG		
9.	OSP Koczała* KSRG		
10.	OSP Przechlewo* KSRG		
11.	OSP Gwieździn		
12.	OSP Lisewo*		
13.	JRG Szczecinek*	Szczecinek	
14.	OSP Biały Bór* KSRG		

\* - poza zasięgiem terytorialnym Nadleśnictwa

**Adres Stanowiska Kierowania Komendanta Wojewódzkiego**

(w sytuacji zagrożenia)

ul. Sosnowa 2

80 – 251 Gdańsk

tel. 58 347 78 04

### **Adres Komendy Wojewódzkiej PSP w Gdańsku**

ul. Sosnowa 2

80 – 251 Gdańsk

tel. 58 347 78 00

### **Adres Komendy Powiatowej PSP w Człuchowie**

ul. Batorego 10

77 – 300 Człuchów

tel. 59 834 52 30

### **Adres Komendy Powiatowej PSP w Szczecinku**

ul. 1-go Maja 61

78 – 400 Szczecinek

tel. 94 373 07 50

#### **b) Analiza przypuszczalnego okresu swobodnego rozwoju pożaru**

Na okres swobodnego rozwoju pożaru wpływa:

- czas jaki upłynął od jego powstania do zauważenia i ustalenia jego miejsca; z analizy istniejącego stanu i systemu obserwacji wynika, że pożar powinien być zauważony z wieży obserwacyjnej lub z samolotu patrolowego w ciągu - 15 min;
- czas alarmowania sił ratowniczych - 1 min;
- czas od otrzymania meldunku przez Powiatowe (Miejskie) Stanowisko Kierowania PSP do wyjazdu wozów bojowych JRG - ok. 1 min;  
OSP w KSRG - do 5 min;  
pozostałe OSP - do 10 min;
- czas dojazdu wozów bojowych na miejsce pożaru - 20 min;
- czas rozwinięcia jednostki gaśniczej i rozpoczęcia akcji gaśniczej - 3 min;
- łączny czas od powstania pożaru do przyjazdu wozów bojowych JRG - do 40 min;  
OSP w KSRG - do 44 min;  
pozostałe OSP - do 49 min;
- pora doby – nocą wzrasta okres swobodnego rozwoju pożaru;
- użycie śmigłowców, tak do rozpoznania, jak i gaszenia pożaru, może w niektórych przypadkach znacznie skrócić okres swobodnego rozwoju pożaru.

### **C. ZABEZPIECZENIE PRZECIWPOŻAROWE**

#### **a) Pasy przeciwpożarowe**

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7.06.2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów i terenów, obowiązek urządzania i utrzymywania pasów przeciwpożarowych położonych przy drogach publicznych i parkingach nie dotyczy drzewostanów starszych niż 30 lat, drzewostanów położonych przy drogach o nawierzchni nieutwardzonej, z wyjątkiem dróg poligonowych i międzypolygonowych oraz lasów o szerokości mniejszej niż 200 m. Rodzaj wykonywanego pasa przeciwpożarowego reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie mogą wystąpić następujące rodzaje pasów:

**Pas przeciwpożarowy typu A** – jest to pas gruntu o szerokości 30 m, przyległy do granicy pasa drogowego albo obiektu, pozbawiony martwych drzew, leżących gałęzi i nieokrzesanych ściętych lub powalonych drzew oraz podszytu i podrostu gatunków iglastych, z wyjątkiem jodły. Oddziela on las od dróg publicznych, dróg dojazdowych niebędących drogami publicznymi – do zakładu przemysłowego lub magazynowego, obiektów magazynowych i użyteczności publicznej.

**Pas przeciwpożarowy typu B** – jest to pas gruntu o szerokości 30 m, przyległy do granicy obiektu albo pasa drogowego, spełniający wymogi techniczne pasa typu A, z tym że w odległości od 2 do 5 m od granicy obiektu albo drogi zakłada się bruzdę o szerokości 2 m, oczyszczoną do warstwy mineralnej. W uzasadnionych przypadkach bruzdę może stanowić inna powierzchnia pozbawiona materiałów palnych. Pas ten oddziela las od parkingów, zakładów przemysłowych i dróg poligonowych.

**Pas przeciwpożarowy typu C** – jest to pas gruntu oddzielający las od obiektów na terenach poligonów wojskowych o szerokości od 30 do 100 m, przyległy do granicy obiektu, spełniający wymogi, o których mowa w typie A, z tym że bezpośrednio przy obiekcie zakłada się bruzdę o szerokości od 5 do 30 m., oczyszczoną do warstwy mineralnej.

Aktualnie Nadleśnictwo utrzymuje około 20,5 km pasów typu A, 1,0 km pasów typu B, natomiast pasy typu BK utrzymują PKP.

Należy zwrócić uwagę na właściwe kształtowanie stref ekotonowych wzdłuż ważniejszych szlaków komunikacyjnych oraz na granicy pole-las i woda-las. Strefa taka powinna korzystnie wpływać również na zabezpieczenie przeciwpożarowe obszarów leśnych.

#### b) Obserwacja

Obserwacja prowadzona jest z dwóch punktów obserwacyjnych, zlokalizowanych w obrębie Międzybórz: jeden w oddz. 169r (o współrzędnych geograficznych: długość - 17°00'08"E, szerokość - 53°46'30"N), drugi w oddz. 341j (o współrzędnych geograficznych: długość - 16°57'58"E, szerokość - 53°41'10"N). Punkty te wraz z wieżami sąsiednich nadleśnictw (Czarnobór, Człuchów, Lipka, Niedźwiady, Okonek, Szczecinek ) w sposób wystarczający zabezpieczają obserwację lasów Nadleśnictwa.

**Przeciwpożarowe punkty obserwacyjne**

Lp.	Nadleśnictwo	Dostrzegalnia	Oddz. pod-oddz.	Telefon	Rodzaj wieży
1	2	3	4	5	6
1.	Czarne Człuchowskie	Międzybórz	169r	696 457 035	kamera
2.		Grabowiec	341j		kamera
3.	Niedźwiady	Suszka	360h	602 500 269	kamera
4.		Niedźwiady	214n		kamera
5.	Człuchów	Grodzisko	106j	669 962 236	dostrzegalnia
6.	Czarnobór	Jeleń	136f	502 001 960	kamera
7.	Szczecinek	Spore	200j	668 360 849	dostrzegalnia
8.	Okonek	Grabowa Góra	83c	602 458 187	kamera

Lp.	Nadleśnictwo	Dostrzegalnia	Oddz. pod-oddz.	Telefon	Rodzaj wieży
1	2	3	4	5	6
9.	Lipka	Krzywa Wieś	325h		kamera

### c) Zabezpieczenie przeciwpożarowe Nadleśnictwa

Punkt alarmowo-dyspozycyjny (PAD) znajduje się w siedzibie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, w oddz. 341w ; wyposażony jest w:

- środki łączności – telefon i radiotelefon,
- mapę topograficzną terenu Nadleśnictwa oraz terenów przyległych, w układzie współrzędnych obowiązującym w LP (w skali 1:25 000 lub 1:50 000), z siatką koordynatów lotniczych, przystosowaną do lokalizacji miejsc pożaru na podstawie namiarów z punktów obserwacyjnych,
- sposób postępowania na wypadek pożaru,
- wykaz kryptonimów, numery telefonów i adresy e-mailowe osób funkcyjnych i jednostek nadrzędnych, podległych i współpracujących,
- instrukcję i dziennik pracy dyspozytora,
- komputer pracujący w sieci LP z dostępem do Internetu i kolorowej drukarki formatu A3,
- oprogramowanie komputera (poczta elektroniczna z wydzielonym kontem pocztowym dla PAD; dostęp do internetowych i intranetowych map pożarowych w programach funkcjonujących w LP; aplikacja typu „Model pożaru lasu” dedykowana dla stanowiska PAD w Nadleśnictwie; program umożliwiający prognozowanie rozprzestrzeniania się pożarów lasu).

### **Główne bazy sprzętu przeciwpożarowego**

Lp.	Lokalizacja bazy sprzętu p. poż.	Współrzędne geograficzne	Sprzęt gaśniczy				
			hydrantki plecakowe	łopaty i szpadle	tłumice	plugi LPZ	Środek pianotwórczych
			szt.				litrów
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie Obręb Międzybórz - oddz. 138d	16° 59' 33" E 53° 47' 32" N	3	60	4		
2.	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie Obręb Międzybórz - oddz. 341w	16° 56' 34" E 53° 41' 07" N	4	71	5	1	50
3.	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie Obręb Rzeczenica - oddz. 179AI	17° 07' 11" E 53° 45' 22" N	3	58	4		

Nadleśnictwo posiada samochód patrolowo – gaśniczy Nissan Navara z modułem gaśniczym Fireco typ 5040 B, zamontowanym na samochodowej przyczepie jednoosiowej, z pompą wysokociśnieniową 40 bar, zbiornikiem ze stali nierdzewnej o pojemności 400 litrów.

Do celów przeciwpożarowych zagwarantowane jest także wykorzystanie sprzętu używanego w Zakładach Usług Leśnych (ZUL). Są to w szczególności: plugi do wyorywania bruzd, ciągniki, pilarki łańcuchowe i siekiery.

Rodzaj i ilość sprzętu zgodna jest z normą dla Nadleśnictwa w II kat. zagrożenia pożarowego, określoną w Rozporządzeniu MŚ z dnia 22.03.2006 r.

W systemie ochrony przeciwpożarowej RDLP w Szczecinku bardzo ważną rolę spełniają samoloty i śmigłowce. Od 2020 roku leśna baza lotnicza (LBL) dla całej RDLP w Szczecinku, zlokalizowana na terenie po byłym lotnisku w Wilczych Laskach (współrzędne geograficzne: długość - E 16°72'20", szerokość - N 53°59'38", radiotelefon Szczecinek 2-101, kanał pracy – 8), dysponuje dwoma helikopterami oraz jednym dromaderem. Bazy operacyjne znajdują się w Kołaczku (Nadleśnictwo Połczyn) oraz w Polanowie (Nadleśnictwo Polanów). Rola samolotów i śmigłowców polega głównie na patrolowaniu zagrożonych terenów i gaszeniu pożarów leśnych.

d) Łączność radiowa i telefoniczna

W systemie łączności w Nadleśnictwie wykorzystywana jest telefonia stacjonarna, komórkowa (GSM) i radiowa. W telefony wyposażone są wszystkie leśnictwa i siedziba Nadleśnictwa.

**Wykaz telefonów i radiotelefonów ALP**

Lp.	Jednostka organizacyjna nadleśnictwa lub osoba funkcyjna	Telefon (numery)		Radiotelefon
		stacjonarny	komórkowy	kryptonim
1	2	3	4	5
1.	Biuro Nadleśnictwa	59 833 20 11	696 457 001	
2.	PAD	59 833 27 08	696 457 035	1 - 5
3.	Nadleśniczy	59 833 20 11	696 069 095	
4.	Z-ca Nadleśniczego	59 833 23 32	696 457 034	1 – 5 - 02
5.	Inżynier Nadzoru		660 795 814	
6.	Inżynier Nadzoru		696 457 022	
7.	Straż Leśna – komendant	59 833 21 37	696 457 033	1 – 5 - 14
8.	Straż Leśna	59 833 35 18	696 457 032	1 – 5 - 14
9.	Pracownik ds. ochr. p.poż.		600 950 988	1 – 5 - 06
10.	Sekretarz		696 457 005	
11.	Leśnictwo Czarne	59 833 21 41	696 457 009	
12.	Leśnictwo Sierpowo	59 832 26 13	662 066 632	
13.	Leśnictwo Buszkowo	59 832 26 95	668 847 442	
14.	Leśnictwo Prądy	67 263 12 69	696 457 010	
15.	Leśnictwo Prusinowo	59 832 13 50	696 457 002	
16.	Leśnictwo Brzezcie	59 833 31 92	696 457 012	
17.	Leśnictwo Jelnia		668 847 438	
18.	Leśnictwo Dzików	59 833 34 29	696 457 021	
19.	Leśnictwo Zadębie		668 847 439	
20.	Leśnictwo Janowiec	59 833 23 72	696 457 008	
21.	Leśnictwo Sarniak		668 847 437	
22.	Leśnictwo Pakotulsko		696 457 031	
23.	Leśnictwo Bagnica	59 833 18 67	696 457 027	
24.	Leśnictwo Mszary		662 146 796	
25.	Leśnictwo Lestnica	59 833 10 06	664 960 449	
26.	Leśnictwo Breńsk	59 833 34 46	696 457 025	
27.	Leśnictwo Grodzisko		668 847 446	

Lp.	Jednostka organizacyjna nadleśnictwa lub osoba funkcyjna	Telefon (numery)		Radiotelefon
		stacjonarny	komórkowy	kryptonim
1	2	3	4	5
28.	Szkółka		602 732 376	
29.	Samochód patrolowo-gaśniczy			1 – 5 - 10

#### e) Przeciwożarowe zaopatrzenie w wodę

Szczegółowe zasady przystosowania źródeł wody do celów przeciwożarowych w lasach określone są w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. oraz Instrukcji ochrony przeciwożarowej lasu z 2020 r.

W myśl Rozporządzenia MSWiA z 7.06.2010r. w sprawie ochrony przeciwożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów, przystosowanie zasobów wodnych do celów gaśniczych polega na zbudowaniu dojazdów do punktów czerpania wody, zapewnieniu możliwości poboru wody oraz zapewnieniu dostępu do istniejącej sieci hydrantowej.

Źródło wody do celów przeciwożarowych w lasach powinno zapewnić możliwość pobierania wody z głębokości nie większej niż 4 m, licząc między lustrem wody a poziomem stanowiska czerpania wody, i być wyposażone w stanowisko czerpania wody wraz z dojazdem.

Wykorzystując dogodne rozmieszczenie rzek i zbiorników wodnych na swoim obszarze działania, Nadleśnictwo wyznaczyło następujące punkty czerpania wody:

#### Wykaz punktów czerpania wody

Leśnictwo	Lokalizacja pkt - oddz. - miejscowość	Nr pkt	Źródła wody Z – zbiornik C – ciek wodny H – hydrant	Możliwość dojazdu
1	2	3	4	5
Czarne	Czarne	1	C – rzeka Czernica	droga wojewódzka nr 201
Sierpowo	179j	2	C – rzeka Gwda	droga gminna nr 232087
Prusinowo	318a	3	C – rzeka Chrząstawa	droga krajowa nr 22
Brzezie	Bielica	4	C – rzeka Biała	droga gminna nr 100000003
Dzików	104c	5	Z – zbiornik wody	droga wywozowa nr 222/1
Sarniak	244j	6	Z – zbiornik wody	droga wywozowa nr 214
Janowiec	369d	7	Z – zbiornik wody	droga wywozowa nr 220
Lestnica	Rzeczenica	8	H – ul Leśna	droga krajowa nr 25
Pakotulsko	236i	9	C – rzeka Brda	droga powiatowa nr 2512
Grodzisko	247a	10	Z – jezioro Szczytno	droga gminna nr 221022

W najbliższym 10-leciu Nadleśnictwo planuje wybudować punkt czerpania wody w oddz. 343 – leśnictwo Janowiec.

W akcjach gaśniczych korzystać można również z punktów czerpania wody (10) sąsiednich nadleśnictw: Niedźwiady/Rudawa – oddz: 182, 334; Człuchów/Domisław – oddz: 234, 295; Okonek –

oddz: 7, 19, 34, 88; Szczecinek/Dyminek – oddz: 181, 229. Położone są one w bezpośrednim sąsiedztwie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie.

System zaopatrzenia wodnego spełnia wymogi prawa w tym zakresie, jest zgodny m.in. z Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu z 2020 roku oraz z § 39 Rozporządzenia MSWiA z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.

#### f) Dojazdy pożarowe

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006 r. § 8. Nadleśnictwo wykorzystuje część dróg leśnych (ok. 92,6 km) jako dojazdy pożarowe. Są to w większości drogi twarde lub ulepszone – 75,4 km. Pozostałe – 17,2 km, to drogi naturalne (gruntowe), okresowo (według potrzeb) profilowane, spełniające wymogi dotyczące szerokości, skrajni, nośności, łuków pionowych i poziomych. Drogi zostały ponumerowane i oznakowane w terenie na całej trasie przebiegu. Lokalizacja dojazdów pożarowych uwidoczniona została na mapie ochrony przeciwpożarowej.

Aktualnie w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie jako dojazdy pożarowe zainwentaryzowano 19 dróg leśnych.

**Wykaz dróg wykorzystywanych jako dojazdy pożarowe**

Nr drogi	Przebieg (początek – koniec) oddziały	Naturalna	Ulepszona	Twarda	Długość ogółem - km -
		- km -			
1	2	3	4	5	6
1	98 → 119		4,661		<b>4,661</b>
2	36 → 237	1,991	6,279		<b>8,270</b>
3	71 → 179		7,494		<b>7,494</b>
4	4A → 32	3,122	0,314		<b>3,436</b>
5	65 → 204	2,751	1,160		<b>3,911</b>
6	212 → 306		3,792		<b>3,792</b>
7	66 → 178		3,347		<b>3,347</b>
8	149 → 216		1,424		<b>1,424</b>
9	178 → 351		4,576	2,405	<b>6,981</b>
10	167 → 293		4,491		<b>4,491</b>
11	306 → 338		4,542	1,340	<b>5,882</b>
12	207 → 340	0,300	4,587		<b>4,887</b>
13	64 → 180	2,784	4,415	1,500	<b>8,699</b>
14	131 → 152		1,784		<b>1,784</b>
15	152 → 298	0,963	7,223		<b>8,186</b>
16	193 → 206		6,735		<b>6,735</b>
17	264 → 303		2,846	0,533	<b>3,379</b>

Nr drogi	Przebieg (początek – koniec) oddziały	Naturalna	Ulepszona	Twarda	Długość ogółem - km -
		- km -			
1	2	3	4	5	6
18	235 → 235	0,657			<b>0,657</b>
19	45 → 88	4,636			<b>4,636</b>
<b>OGÓŁEM W NADLEŚNICTWIE</b>		<b>17,204</b>	<b>69,670</b>	<b>5,778</b>	<b>92,652</b>

Wymienione drogi, a także dojazdy do punktów czerpania wody podlegają szczególnej dbałości o ich stan i oznakowanie ułatwiające sprawne poruszanie się po nich wozów bojowych straży pożarnej. Wszystkie dojazdy do punktów czerpania wody oraz dojazd pożarowy nr 3 na całej długości spełniają wymogi rozporządzenia Ministra Środowiska. Pozostałe dojazdy pożarowe w miarę posiadanych środków finansowych będą stopniowo dostosowywane do wymaganych parametrów. W pierwszej kolejności Nadleśnictwo przeprowadzi prace remontowo-modernizacyjne na dojazdach pożarowych nr: 2, 12, 13, 19 i drogach wywozowych nr 110, 202, 203, 211, 316 (około 23,7 km).

g) Inne zagrożenia

1. Linie energetyczne:

a. wysokiego napięcia 110 kV;

b. niskiego napięcia 15 kV.

Linie energetyczne oznaczone są na mapach.

#### **D. WYTYCZNE NA LATA 2022-2031 ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA PRZECIWPÓŻAROWEGO NADLEŚNICTWA**

1. Utrzymywać w stałej sprawności istniejące pasy przeciwpożarowe, zgodnie z:
  - a) Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7.06.2010 r.,
  - b) Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006 r.,
  - c) Instrukcją ochrony przeciwpożarowej lasu z 2020 r.
2. Utrzymywać w stałej sprawności dojazdy pożarowe i remontować w pierwszej kolejności te, które prowadzą do punktów czerpania wody, baz sprzętu przeciwpożarowego i miejsc najbardziej narażonych na powstawanie i rozprzestrzenianie się pożaru.  
Dostosowywać sukcesywnie drogi do wymagań Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22.03.2006 r.
3. Punkty czerpania wody dla celów gaśniczych powinny być budowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych, a także normą PN-B-02857:2017-04. W punktach czerpania wody utrzymywać poziom wody zapewniający wydajny jej pobór oraz uzupełniać ich oznakowanie, zgodnie z warunkami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r.
4. Utrzymywać zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. i w uzgodnieniu z KP (KM) PSP bazy sprzętu pożarniczego.
5. Systematycznie usprawniać organizację systemu łączności i alarmowania.



6. Umieszczać przy wjazdach do lasów oraz przy parkingach leśnych, w uzgodnieniu z właściwym komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej, tablice informacyjne i ostrzegawcze dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego lasu.
7. Na bieżąco sprawdzać stan techniczny i w razie potrzeby remontować przewody kominowe, instalację elektryczną i odgromową we wszystkich osadach leśnych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 roku w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenowych.
8. Systematycznie szkolić załogę i ludzi pracujących w lesie w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa pożarowego.
9. Ścisłe współpracować z właściwymi terenowymi organami administracji, takimi jak: Urzędy Gmin, Policja, Komendy PSP/MSP.
10. Propagować na bieżąco zagadnienia ochrony przeciwpożarowej, tak wśród okolicznej ludności, jak i wśród turystów i wczasowiczów.
11. Realizować zarządzenia dotyczące zabezpieczenia przeciwpożarowego wydane przez MŚ, DGLP i RDLP.
12. W miarę wzrostu powierzchni lasów i zagrożeń pożarowych może zająć potrzeba budowy nowych dojazdów pożarowych, punktów czerpania wody i innych urządzeń przeciwpożarowych.
13. Wyznaczając czasowe miejsca na posługiwanie się ogniem otwartym w lesie, Nadleśnictwo obowiązane jest do pisemnego określenia lokalizacji i warunków bezpiecznego posługiwania się ogniem oraz do sprawowania nadzoru nad ich przestrzeganiem.
14. Zmodernizować dojazdy pożarowe nr: 2, 12, 13, 19 poprzez utwardzenie nawierzchni na długości ok. 12,4 km.
15. Planowane jest uruchomienie Leśnej Bazy Lotniczej - Trzebielino.

Administratorom gospodarstw skarbowych oraz dzierżawcom i innym użytkownikom nieruchomości rolnych Skarbu Państwa graniczących z lasami należy przypominać o obowiązku przestrzegania przepisów:

- ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, która stanowi, iż każda osoba fizyczna i prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska przyrodniczego, budynku, obiektu lub terenu, obowiązana jest zabezpieczyć użytkowane środowisko, budynek lub teren przed zagrożeniem pożarowym, ponosząc pełną odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a w szczególności art. 131, pkt. 12, który mówi, że kto wypala łąki, pastwiska, nieużytki, rowy, pasy przydrożne, szlaki kolejowe, trzcinowiska lub szuwary, podlega karze aresztu lub grzywny,
- ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, a w szczególności art. 30, ust. 3, który zabrania podejmowania na terenach śródleśnych jak również w odległości do 100 m od granicy lasu wszelkich działań i czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo pożaru.

Dane dotyczące ochrony przeciwpożarowej lasu uwidoczniono na mapie ochrony przeciwpożarowej, na którą naniesiono:

- ciek i zbiorniki wodne,
- przeciwpożarowe punkty obserwacyjne z podziałką azymutalną,
- punkty łączności alarmowej,
- bazy sprzętu p.poż.,
- punkty czerpania wody,
- parkingi, miejsca postoju i miejsca biwakowania,
- siedziby straży pożarnych,
- drogi publiczne,
- dojazdy pożarowe (z numerowanymi),
- współrzędne geograficzne,
- linie energetyczne i inne instalacje techniczne,
- punkty telefoniczne w jednostkach LP.

10, U-4 21.10.2021 Babar



Gdańsk, 14 października 2021 r.

POMORSKI KOMENDANT WOJEWÓDZKI  
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

80-251 Gdańsk, ul. Sosnowa 2

WZ.5512.5.2021.AL



### POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 123 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. 2021 r., poz. 735 ze zm.) w związku z § 39 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm.)

#### **postanawiam:**

nie wносить uwag i zastrzeżeń do opracowania, stanowiącego część dokumentu „Plan Urządzania Lasu„ dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie /obręby Czarne, Międzybórz, Rzeczénica/ w zakresie warunków ochrony przeciwpożarowej, sporządzonego na okres 2022 r. – 2031 r., które zostało złożone do Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku w dniu 15 września 2021 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Szczecinku, ul. Koszalińska 91B, 78 – 400 Szczecinek.

#### Uzasadnienie

W dniu 15 września 2021 r. do Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku wpłynął wniosek Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Szczecinku, ul. Koszalińska 91B, 78 – 400 Szczecinek z dnia 13 września 2021 r., znak: TU-400-9-2021 o uzgodnienie opracowania stanowiącego część dokumentu „Plan Urządzania Lasu„ dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie /obręby Czarne, Międzybórz, Rzeczénica/ w zakresie warunków ochrony przeciwpożarowej, sporządzonego na okres 2022 r. – 2031 r.

Wniosek został złożony w trybie § 39 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 ze zm.).

Z przeprowadzonej analizy wniosku wraz z przedmiotowym opracowaniem w świetle wymagań określonych w § 38 i § 39 cyt. powyżej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. wynika, że w opracowaniu uwzględniono wskazania w zakresie warunków ochrony przeciwpożarowej dla określonych w opracowaniu terenów leśnych jw.

Mając na uwadze powyższe organ postanowił jak w sentencji.

### Pouczenie

Na postanowienie służy zażalenie do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, ul. Podchorążych 38, 00 – 463 Warszawa, za pośrednictwem Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej, ul. Sosnowa 2, 80 – 251 Gdańsk w terminie siedmiu dni od dnia jego doręczenia.

Zgodnie z treścią art. 127a w związku z art. 144 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 ze zm.) w trakcie biegu terminu do wniesienia zażalenia strona może zrzec się prawa do wniesienia zażalenia wobec organu administracji publicznej, który wydał postanowienie. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia zażalenia przez ostatnią ze stron postępowania, postanowienie staje się ostateczne i prawomocne.



POMORSKI KOMENDANT WOJEWÓDZKI  
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ  
z up.   
str. bryg. Tomasz Siemielowski  
Zastępca Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego

### Otrzymuje:

Biurow Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej  
Oddział w Szczecinku  
ul. Koszalińska 91B  
78 – 400 Szczecinek

### **3.2.4. Określenie kierunkowych zadań z zakresu ubocznego użytkowania lasu oraz gospodarki łowieckiej**

#### **3.2.4.1. Użytkowanie uboczne**

Obecne uwarunkowania ekonomiczne nie sprzyjają pozyskiwaniu w lasach Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie żywicy, karpiny przemysłowej, kory garbarskiej i roślin przemysłowych. Zgodnie z ustaleniami KZP i NTG pozyskiwane będą jedynie choinki, w ilości uzależnionej od lokalnego zapotrzebowania ludności i możliwości Nadleśnictwa. Przewiduje się pozyskiwanie choinek na poziomie dotychczasowym, czyli około 300 szt. rocznie.

#### **3.2.4.2. Gospodarka łowiecka**

Gałęzią gospodarki ubocznej o dużo większym znaczeniu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie jest łowiectwo. Nadleśnictwo należy do V Rejonu Hodowlanego. Celem gospodarki łowieckiej w Nadleśnictwie jest utrzymanie możliwie najliczniejszego stada zwierzyny w odpowiedniej strukturze wiekowej i płciowej przy znośnych gospodarczo szkodach w drzewostanach. Gospodarka łowiecka w lasach musi być integralną częścią gospodarki leśnej, a zwierzyna składową częścią ekosystemu leśnego. Zachowanie lasu i jego wielofunkcyjnego charakteru traktować należy jako priorytetowe zadanie hodowli. Nadmiar szkód w uprawach i młodnikach, który uniemożliwia dostosowanie ich składu gatunkowego do potencjału siedliska oraz osiągnięcie właściwej jakości, musi być sygnałem do ograniczenia stanu pogłowia zwierzyny.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie gospodarka łowiecka prowadzona jest w 11 obwodach łowieckich: 10 obwodów dzierzawionych jest przez 7 kół łowieckich, 1 obwód stanowi Ośrodek Hodowli Zwierzyny.

Nadleśnictwo nadzoruje gospodarkę łowiecką w 6 obwodach łowieckich:

- obwód Nr 122 – KŁ „Gryf” Słupsk,
- obwód Nr 292 – Rzeczenica - OHZ,
- obwód Nr 293 – Dyminek - KŁ „Ponowa” Szczecinek,
- obwód Nr 306 – Dzików - KŁ „Cis” Warszawa,
- obwód Nr 313 – Czarne - KŁ „Żubr” Szczecinek,
- obwód Nr 317 – Czarne - KŁ „Żubr” Szczecinek.

Obwody łowieckie występujące w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa lecz nie będące w nadzorze to:

- obwód Nr 304 – Biskupnica - KŁ „Dzik” Człuchów,
- obwód Nr 305 – Zalesie - KŁ „Jeleń” Czarne,
- obwód Nr 311 – Skowarki - KŁ „Jeleń” Czarne,
- obwód Nr 312 – Domisław – KŁ „Jeleń” Czarne,
- obwód Nr 316 – Rozwory - KŁ „Orzeł” Człuchów.

Są to obwody skrajne, nadzorowane przez sąsiednie Nadleśnictwo Człuchów.

### Charakterystyka przyrodnicza obwodów łowieckich

Nr obwodu	Koło łowieckie	Powierzchnia - ha						
		w zarządzie Nadleśnictwa					pozostała	Ogółem
		zalesiona	niezalesiona	gr. zw. z gosp. leśną	nieleśna	razem		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
<b>Obwody nadzorowane</b>								
122	Gryf	1190,14	20,71	37,93	22,59	1271,37	110,97	1382,34
292	OHZ	6623,21	146,82	186,60	394,27	7350,90	2639,69	9990,59
293	Ponowa	4175,15	74,10	137,51	151,13	4537,89	1181,14	5719,03
306	Cis	3027,49	69,44	93,54	94,16	3284,63	1607,34	4891,97
313	Żubr	1779,43	40,78	50,21	23,05	1893,47	1146,19	3039,66
317	Żubr	2972,08	65,23	92,99	182,78	3313,08	394,11	3707,19
<b>Razem</b>		<b>19767,50</b>	<b>417,08</b>	<b>598,78</b>	<b>867,98</b>	<b>21651,34</b>	<b>7079,44</b>	<b>28730,78</b>
<b>Obwody pozostałe</b>								
304	Dzik	403,68	5,25	7,77	44,75	461,45	463,98	925,43
305	Jeleń	1128,99	7,20	29,84	55,14	1221,17	729,90	1951,07
311	Jeleń	505,14	11,94	11,65	24,48	553,21	273,68	826,89
312	Jeleń	259,22	0,56	4,44	29,53	293,75	3062,81	3356,56
316	Orzeł	1273,09	4,64	31,95	128,27	1437,95	1115,17	2553,12
<b>Razem</b>		<b>3570,12</b>	<b>29,59</b>	<b>85,65</b>	<b>282,17</b>	<b>3967,53</b>	<b>5645,54</b>	<b>9613,07</b>
<b>OGÓLEM</b>		<b>23337,62</b>	<b>446,67</b>	<b>684,43</b>	<b>1150,15</b>	<b>25618,87</b>	<b>12724,98</b>	<b>38343,85</b>

Stany zwierzyny na dzień 10.03.2021 roku w nadzorowanych przez Nadleśnictwo obwodach łowieckich kształtowały się następująco:

Gatunek	Obwód						
	122	292	293	306	313	317	Razem
<b>Stan inwentaryzacyjny - szt</b>							
1	2	3	4	5	6	7	
Jelenie	114	190	220	102	95	105	826
Sarny	120	200	185	120	90	85	800
Dziki	20	55	25	15	15	15	145
Daniele	0	0	6	0	0	0	6
<b>Stan docelowy - szt</b>							
Jelenie	121	229	243	100	80	129	902
Sarny	180	320	270	147	160	201	1278
Dziki	30	53	45	24	27	33	212
Daniele	0	0	0	0	0	0	0

Zgodnie z inwentaryzacją zwierzyny w stosunku do stanu docelowego:

- stan jeleni wykazuje niedobór 76 szt,
- stan saren wykazuje niedobór 478 szt,

- stan dzików wykazuje niedobór 67 szt,
- stan danieli jest przekroczony o 6 szt.

Średnioroczny rozmiar uszkodzeń powodowanych przez zwierzynę w uprawach i młodnikach określony przez Nadleśnictwo w latach 2012-2021 przedstawia tabela.

Kategoria powierzchni	Przedział uszkodzeń w %		Razem
	21-40	Powyżej 40	
	Powierzchnia w ha/manipulacyjna		
1	2	3	4
Uprawy	23,95	2,91	26,86
Młodniki	19,82	2,51	22,33
<b>Ogółem</b>	<b>43,77</b>	<b>5,42</b>	<b>49,19</b>

W ubiegłym okresie Nadleśnictwo wykonywało średniorocznie następujący rozmiar prac profilaktycznych przed szkodami od zwierzyny:

- grodzenie upraw – 94,15 ha,
- zabezpieczanie chemiczne – 252,94 ha,
- palikowanie i rysakowanie – 52,33 ha,
- wykładanie drzew zgryzowych – 689,20 ha.

Na cele łowieckie Nadleśnictwo przeznaczyło następujące grunty:

#### Zestawienie powierzchni związanej z gospodarką łowiecką

Obręb	Poletka łowieckie na gruntach leśnych niezalesionych	Poletka łowieckie niestanowiące wyłączeń (PNSW)	Grunty nieleśne w użytkowaniu kół łowieckich i OHZ
	Liczba poddz - ha		
1	2	3	4
Czarne	-	1 - 0,09	64,81
Międybórz	8 - 5,55	5 - 0,78	63,33
Rzeczenica	14 - 12,28	4 - 0,62	137,62
<b>Ogółem Nadleśnictwo</b>	<b>22 - 17,83</b>	<b>10 - 1,49</b>	<b>265,76</b>



Leśny Pensjonat Rzeczenica – obręb Rzeczenica oddz. 179A1

W Nadleśnictwie zinwentaryzowano na gruntach leśnych 32 poletka łowieckie o łącznej powierzchni 19,32 ha, w tym dziesięć nie stanowi wyłączeń – 1,49 ha. Lokalizacja poletek łowieckich na gruntach niezalesionych przedstawiona jest w punkcie 1.5.4. elaboratu. Poletka niestanowiące wyłączeń położone są w oddz.:

- obręb Czarne – 340m;
- obręb Międzybórz – 14a, 22a, 156d, 238d, 357k;
- obręb Rzeczenica – 114a, 144b, 218b, 219a.

Ponadto koła i OHZ dzierżawią na cele łowieckie 265,76 ha gruntów nieleśnych.

Głównym zadaniem Nadleśnictwa w ramach gospodarki łowieckiej bieżącego 10-lecia będzie współpraca z kołami łowieckimi w zakresie:

- dokonywania ścisłej inwentaryzacji zwierząt łownych,
- utrzymywania odpowiedniej ich liczebności oraz struktury wiekowej i płciowej,
- opiniowania i zatwierdzania rocznych planów łowieckich,
- nadzorowania budowy i utrzymywania w należytym stanie urządzeń łowieckich,
- poprawiania warunków bytowania zwierzyny poprzez ograniczanie niepokoju w biotopie, ochronę ostoi oraz zapewnienie bazy pokarmowej w postaci odpowiedniej ilości poletek łowieckich, wprowadzanie do drzewostanów gatunków drzew i krzewów takich jak: wierzby, drzewa i krzewy owocowe.

Została sporządzona mapa przeglądowa gospodarki łowieckiej, na którą naniesiono:

- granice obwodów łowieckich z określeniem numeru obwodu,
- uszkodzenia przez zwierzynę upraw i młodników (istotne),
- poletka łowieckie,

### **3.2.5. Określenie potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji**

Prace z zakresu infrastruktury technicznej realizowane będą na bieżąco, zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Nadleśnictwa.

#### **3.2.5.1. Budowa i remonty dróg**

Występująca w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie sieć dróg publicznych o nawierzchni asfaltowej, spełniająca funkcję szlaków komunikacyjnych jest zadowalająca (ok. 236,4 km). Wystarczająco gęsta jest również sieć dróg leśnych. W trakcie prac urządzeniowych zinwentaryzowano na terenie Nadleśnictwa ok. 1493,0 km dróg. Opracowana w Nadleśnictwie Czarne Człuchowskie docelowa sieć dróg ma długość 396,5 km (16,3 m/ha). Drogi publiczne w sieci mają długość 95,3 km, a drogi leśne w sieci – 301,2 km.

W bieżącym 10-leciu Nadleśnictwo planuje modernizację i przebudowę dróg leśnych na długości ok. 23,7 km. W najbliższych latach będą to głównie dojazdy pożarowe nr: 2, 12, 13, 19 na łącznej długości ok. 12,4 km, a następnie drogi wywozowe nr 110, 202, 203, 211, 316, na łącznej długości ok. 11,3 km.



### **3.2.5.2. Budownictwo ogólne**

W stanie posiadania Nadleśnictwa znajdują się 2 budynki administracyjne, 17 budynków mieszkalnych jednorodzinnych, 4 lokale mieszkalne w budownictwie wielorodzinnym, 35 budynków gospodarczych, 13 budynków zaplecza technicznego oraz 7 budynków innych (magazynowe). Budynki mieszkalne pełnią głównie rolę mieszkań funkcyjnych dla pracowników służby leśnej, część jest wynajmowana przez obecnych lub byłych pracowników LP. Osady dla służby leśnej znajdują się w dobrym stanie technicznym i są według potrzeb i możliwości finansowych remontowane i modernizowane.

W zamierzeniach inwestycyjnych na najbliższe 10-lecie Nadleśnictwo planuje przebudowę obu budynków administracyjnych i budynku gospodarczego przy ul. Długiej 2 w Czarnem, oraz wybudowanie punktu czerpania wody w leśnictwie Janowiec (oddz. 343). Wykonywane będą również remonty bieżące i modernizacje pozostałych budynków istniejących.

### **3.2.5.3. Melioracje wodne**

Zlokalizowane na gruntach Nadleśnictwa rowy, ciek i zbiorniki wodne są niezbędnym elementem do prowadzenia właściwej gospodarki leśnej oraz zabezpieczają potrzeby Nadleśnictwa w zakresie zaopatrzenia w wodę dla celów przeciwpożarowych. W trakcie prac taksacyjnych zinventaryzowano w Nadleśnictwie około 205,0 km rowów, w tym podstawowych 23,4 km. Resztę, to jest 181,6 km stanowią rowy szczegółowe o szerokości 1-2 m. W ramach melioracji wodnych w obecnym 10-leciu Nadleśnictwo nie planuje zadań inwestycyjnych. Natomiast naprawom bieżącym i konserwacjom powinny być poddane (w miarę potrzeb i możliwości finansowych) istniejące urządzenia wodnomelioracyjne.

### **3.2.5.4. Mała retencja**

Lasy wpływają korzystnie na stabilność układu hydrograficznego. Powodują zatrzymanie wód opadowych w ściółce i próchnicy nawet na długie okresy. W trosce o ochronę wód i o stabilność bilansu wodnego uznano lasy wodochronne o łącznej powierzchni 5060,50 ha. Obejmują one ciągi mokradł (siedlisk bagiennych i podmokłych), tereny w sąsiedztwie cieków, źródeł wodnych oraz naturalnych i sztucznych zbiorników wodnych. Gospodarka leśna na tych terenach powinna być przyporządkowana celowi ochronnemu. Postępowanie w tym zakresie odnosi się do zachowania cieków wodnych w ich naturalnych korytach, ochrony śródleśnych bagien, drobnych zbiorników wodnych i utrzymywania sprawności przepustów pod drogami. Sposobem gospodarczym można wykonać małe zbiorniki zasilane wodami gruntowymi w bezodpływowych zagłębieniach i obniżeniach terenu, położone poza istniejącą siecią hydrograficzną oraz instalować urządzenia melioracji wodnych niezwiązane z poborem wody (np. odpływ regulowany). Wykonanie innych urządzeń małej retencji wymaga sporządzenia dokumentacji technicznej obejmującej m. in. operat wodnoprawny.

### **3.2.5.5. Turystyka i rekreacja**

Lasy Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie położone są w większości na obszarze o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Tereny leśne o stosunkowo dobrej dostępności, są znakomitą bazą dla amatorów czynnego wypoczynku na łonie przyrody, a obszary porośnięte płatanami czernicy i brusznicy oraz obfitujące w urodzaj grzybów powodują, że lasy te są często odwiedzane przez ludność miejscową i przyjezdzną. Kompleksy leśne, w których występuje dużo zwierzyny łownej, stanowią atrakcyjne tereny łowieckie. Dość duże znaczenie mają także zlokalizowane tu jeziora,

rzeki (Gwda i Czernica) i spora ilość śródleśnych oczek wodnych. Lasy Nadleśnictwa graniczą z gruntami miasta Czarne, co stwarza możliwość bieżącego podziwiania ich piękna przez lokalne społeczeństwo. Coraz bardziej popularne stają się organizowanie co roku na terenie Nadleśnictwa rajdy samochodów terenowych „Baja Poland” oraz „Breslau Poland”.

Pod względem przyrodniczym, krajobrazowym i historycznym najatrakcyjniejszymi obszarami i obiektami Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie są:

- cztery rezerwy przyrody („Dolina Gwdy”, „Cisy w Czarnem”, „Międzybórz”, „Osiedle Kormoranów”);
- dwa obszary chronionego krajobrazu („Okolice Jezior Krępsko i Szczytno”, „Dolina Rzeki Debrzynki”);
- dwa specjalne obszary ochrony siedlisk SOO („Sporysz”, „Dolina Szczyry”);
- trzy parki;
- zabytki archeologiczne.

Na terenie Nadleśnictwa w rozlewiskach rzek, jezior i strumieni na dobre zadomowiły się bobry. Gniazduje tu też wiele gatunków dzikiego ptactwa, między innymi: bocian czarny, kormoran, sóweczka, włochatka i żuraw.

Dla ukierunkowania ruchu turystycznego przez najciekawsze tereny Nadleśnictwa wyznaczono liczne szlaki przystosowane do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i wodnej:

□ szlaki piesze:

- czerwony „Szlak Kormoranów” – Pakotulsko – Sporysz – Międzybórz – Czarne – rzeka Gwda,
- zielony – „Szlak Wzniesień Moreny Czołowej” – Szczecinek – Gwda Wielka – Biały Bór – Żydowo,
- zielony – „Szlak Południowy”,
- Żółty – „Szlak Doliną Brdy” – w okolicach wsi Rudniki,
- trasy „nordic walking”.

□ szlaki i trasy rowerowe:

- trasa nr 2 – 31,0 km – „Szlak Margrabiów” – Debrzno – Gniewno – Rozwory – Cierznie – Skowarki – Domisław – Czarne,
- trasa nr 3 – 32,0 km – „Trasa Cisowa” – Czarne – Międzybórz – Sporysz – Suszka – Płocicz – Koczała,
- trasa nr 6 – 37,2 km – „Głazów Narzutowych” – Przechlewo – Dolinka – Rzeczenica – Grodzisko – Olszanowo – Biskupnica – Skórzewo - Człuchów,
- trasa nr 7 – 16,0 km – „Trasa Ornitologiczna” – Przechlewo – Rudniki – Pakotulsko – Dolinka – Przechlewo,
- trasa nr 11 – 51,2 km - „Wokół Jezior” – Człuchów – Skórzewo – Krępsk – Rybakówka – Szczytno – Dolinka – Koprzywnica – Rzewnica – Gwieździn – Garsk – Krępsk – Człuchów,
- trasa nr 12 – 19,5 km – „Szlakiem Doliny Gwdy” – Czarne – Domyśl – Prądy – Lędyczek,
- trasa nr 13 – 40,0 km – „Trasa Hetmana Koniecpolskiego” – Człuchów – Skórzewo – Krępsk – Olszanowo – Łoża – Raciniewo – Domisław - Czarne,

- trasa nr 14 – 34,0 km – „Trasa Morenowa” – Czarne – Przyrzecze – Breńsk – Gockowo – Zalesie – Grodzisko – Gwieździn – Rzewnica – Pakotulsko - Przechlewo,
  - „Szlak Chrzastawy” – 30,0 km – Lędyczek – Prusinowo- Pędziszewo – Kamień – Słupia,
  - „Szlak Kormoranów” – 78,4 km – Gwda Mała – Czarne – Międzybórz – Pakotulsko – Przechlewo – Babilon,
  - „Rzewnicki Szlak Rowerowy” – 7,0 km – Gwieździn – Rzewnica – Rzeczenica – Koprzywnica,
  - „Greenway Naszyjnik Północy” – międzynarodowy szlak rowerowy.
- szlaki kajakowe:
    - rzeką Gwdą,
    - rzeką Czernicą,
    - rzeką Szczyrą.
  - obiekty przyrodniczo-edukacyjne:
    - ścieżka przyrodniczo leśna – leśnictwo Sarniak – wzdłuż rzeki Gnilec,
    - ścieżka piesza „Bukowa Dolina”,
    - izba pamięci – siedziba Nadleśnictwa – obręb Międzybórz, oddz. 341w.

Z urządzeń i obiektów turystycznych usytuowanych na terenie Nadleśnictwa wymienić także należy:

- miejsca postoju (7 szt.):
  - obręb Międzybórz oddz.: 7a, 59f, 253b, 263a,
  - obręb Rzeczenica oddz.: 120a, 194f, 236l.
- miejsce rekreacji (1 szt.):
  - obręb Międzybórz oddz. 316i.
- platformy widokowe (2 szt.):
  - obręb Rzeczenica oddz.: 247b, 248a.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z RDOŚ i Konserwatorem Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie zagraża to dewastacją obiektów chronionych,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych i tras turystycznych,
- śledzenie rozwoju ruchu turystycznego i dostosowywanie liczby i rodzaju urządzeń turystycznych do aktualnych potrzeb.

## 4. PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Program ochrony przyrody sporządzany jest dla Nadleśnictwa zgodnie z postanowieniami znowelizowanej ustawy o lasach. Stanowi on część operatu urzędzeniowego i w swym zakresie ujęmuje w szerokiej formie zagadnienia dotyczące ochrony przyrody, ocenia stosowane w Nadleśnictwie formy zagospodarowania lasu oraz przedstawia kierunkowe wytyczne na najbliższy okres gospodarczy. Sporządzony program ochrony przyrody składa się z części opisowej i kartograficznej.

Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, stanowi odrębnie opracowane opracowanie, do którego załączono mapy przeglądowe w skali 1:25000:

- walorów przyrodniczo-kulturowych,
- siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000.

## 5. PROGNOZA STANU ZASOBÓW DRZEWNYCH NA KONIEC OKRESU GOSPODARCZEGO

Spodziewaną na koniec bieżącego okresu gospodarczego ogólną wielkość zasobów miąższości grubizny brutto drzewostanów Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie obliczono poprzez odjęcie miąższości grubizny brutto drewna przewidzianego do pozyskania w planie u.l. od sumy miąższości grubizny na początku okresu i spodziewanego przyrostu miąższości grubizny w okresie obowiązywania planu u.l.

Dane te przedstawione są w tabeli.

**Stan zasobów drzewnych na 31.12.2031 r.**

Miąższość grubizny na początku okresu (na gruntach zal. i niezal.)	Spodziewany przyrost miąższości w okresie obowiązywania planu tabelaryczny	Miąższość grubizny przewidziana do pozyskania	Spodziewana miąższość grubizny na koniec okresu (1+2-3)	Spodziewana przeciętna zasobność na 1 ha na koniec okresu (na gruntach zal. i niezal.)
m <sup>3</sup> brutto				
1	2	3	4	5
<b>Obręb Czarne</b>				
1762967	428100	438006	1753061	254
<b>Obręb Międzybórz</b>				
1957734	546950	501087	2003597	234
<b>Obręb Rzeczenica</b>				
1889986	495850	506211	1879625	226
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>				
<b>5610687</b>	<b>1470900</b>	<b>1445304</b>	<b>5636283</b>	<b>237</b>

Na koniec okresu gospodarczego, przy pełnej realizacji zadań gospodarczych, można się spodziewać wzrostu miąższości zasobów drzewnych Nadleśnictwa, o 25596 m<sup>3</sup>, to jest o około 0,5%. Wielkość ta jest szacunkowa.

Spodziewana przeciętna zasobność na 1 ha gruntów leśnych na koniec okresu gospodarczego będzie wyższa o ok. 1 m<sup>3</sup>/ha od przeciętnej zasobności na początku okresu.

Miąższość grubizny brutto przewidziana do pozyskania w bieżącym 10-leciu stanowi 98,3% spodziewanego w tym okresie tabelarycznego przyrostu bieżącego.

## **6. PODSUMOWANIE PRAC URZĄDZENIOWYCH**

### **6.1. PRACE PRZYGOTOWAWCZE**

#### **6.1.1. Prace geodezyjne**

Dokumentacja geodezyjna przekazana wykonawcy prac urzędzeniowych została przygotowana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku. Rozbieżności między otrzymaną dokumentacją, a stanem faktycznym na gruncie (stwierdzone podczas prac taksacyjnych) były wyjaśniane na bieżąco i zgłaszane Nadleśniczemu, który decydował o sposobie ujęcia ich w planie u.l., bądź zlecał do opracowania geodezyjnego.

Podstawowym materiałem geodezyjnym dla prac urzędzeniowych był podkład leśnej mapy numerycznej, na którym uwzględniono wszystkie zmiany w stanie posiadania.

Do planu urządzenia lasu przyjęto stan na 1.01.2022 r.

#### **6.1.2. Prace siedliskowe**

Typ siedliska i elementy gleb określono na podstawie operatu siedliskowego, opracowanego w latach 1999-2000 przez firmę Usługi Gleboznawczo-Urzędzeniowe mgr inż. M. Nawrota ze Szczecinka. Gleby opisano według „Systematyki gleb Polski” Polskiego Towarzystwa Gleboznawczego, wydanie IV z 1989 r. W poprzednim planie urządzenia lasu typy i gatunki gleb dostosowano do aktualnej „Klasyfikacji gleb leśnych Polski” z 2000 r. (CILP 2000).

### **6.2. PRACE URZĄDZENIOWE**

Szósta rewizja planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie została wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku na podstawie umowy nr ZI.270.2.5.2019 z dnia 18.02.2020 r., zawartej pomiędzy wykonawcą, a Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Szczecinku.

Prace urzędzeniowe terenowe wykonały pracownicy urzędzeniowe BULiGL Oddział w Szczecinku:

- obręby Czarne i Międzybórz – pracownia U-3, w składzie:

Kierownik pracowni - Józef Sawicki,

Wykonawcy - Władysław Kowalski,  
- Grzegorz Młyński,  
- Tomasz Klim,  
- Karol Grzeca,  
- Daniel Świątek,  
- Maciej Wołoszkiewicz,  
- Justyna Butrym.

- obręb Rzeczenica – ark. 4,5,10,11,13-15,17-19 - pracownia U-3;  
– ark. 1-3,6-9,12,16,20 - pracownia U-4, w składzie:

Kierownik pracowni - Maciej Jakubiec,  
Wykonawcy - Zdzisław Bartczak,  
- Jacek Kacprzycki.

Prace kameralne wykonała w całości pracownia urzędzeniowa U3.

Prace wykonano zgodnie z:

- Ustawą z dn. 28.09.1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. 2021 r., poz. 1275),
- Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2012 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz.U. z 2012 r. poz. 1302),
- Instrukcją urządzania lasu z 2012 r.,
- Zasadami hodowli lasu z 2012 r.,
- Instrukcją ochrony lasu z 2012 r.,
- Instrukcją ochrony przeciwpożarowej z 2020 r.,
- wytycznymi i ustaleniami Komisji Założeń Planu.

Prace terenowe (taksacyjne) prowadzone były w 2020 r. Po zakończeniu taksacji w danym leśnictwie wykonawca uzgadniał w formie protokołu opisy taksacyjne i zaplanowane wskazania gospodarcze lub ich brak z leśniczym i przedstawicielami kierownictwa Nadleśnictwa. Kopie protokołów uzgodnień znajdują się w archiwum Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie. Taksacją objęto 25618,8726 ha.

Odbioru prac taksacyjnych Komisja Odbioru Robót dokonała w dniach 21.07.2020 r. (I etap), 3.09.2020 r. (II etap) i 9.11.2020 r. (całość Nadleśnictwa). Sprawdzone prawidłowość uzgodnień pomiędzy Nadleśnictwem Czarne Człuchowskie i wykonawcą oraz jakość prac terenowych.

Komisja stwierdziła, że przedstawione materiały nadają się do dalszego opracowania kameralnego. Uaktualnione opisy taksacyjne wprowadzono na bieżąco do programu *Taksator*, w którym po skompletowaniu bazy i uaktualnieniu leśnej mapy numerycznej dokonano procedury losowania

próbnych powierzchni kołowych. Kolejnym etapem było założenie wylosowanych powierzchni w terenie (2021 r.) z wykorzystaniem do ich lokalizacji odbiorników GPS.

Inwentaryzacja zasobów drzewnych przeprowadzona została w trzech etapach:

Etap pierwszy – szacunek miąższości grubizny poszczególnych drzewostanów (podczas sporządzania opisu taksacyjnego), z wykorzystaniem powierzchni próbnych relaskopowych, określenie bonitacji i zadrzewienia na podstawie „Tablic zasobności i przyrostu drzewostanów”, opracowanych przez Bolesława Szymkiewicza (Wydanie V. PWRiL. Warszawa 1986).

Etap drugi – inwentaryzacja miąższości zasobów Nadleśnictwa statystyczną metodą reprezentacyjną, z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału prób pomiarowych na uaktualnionej bazie opisów taksacyjnych. W tym celu założono 1941 szt. powierzchni próbnych (w obrębie Czarne – 585 szt. w 12 warstwach gatunkowo-wiekowych, w obrębie Międzybórz – 630 szt. w 10 warstwach gatunkowo-wiekowych, w obrębie Rzeczenica – 726 szt. w 15 warstwach gatunkowo-wiekowych), wskazanych przez program „Taksator”.

Etap trzeci – wyrównanie miąższości grubizny oszacowanej w drzewostanach do miąższości ustalonej dla klas i podklas wieku w wyniku pomiaru miąższości – statystyczną metodą reprezentacyjną w warstwach gatunkowo – wiekowych, z zastosowaniem równań regresji.

Komisyjna kontrola pomiaru miąższości na powierzchniach kołowych odbyła się na terenie obrębu Międzybórz w dniach 19-21.04.2021 r. Kontrolą objęto 32 powierzchnie wylosowane w programie „Taksator”. Komisja przyjęła całość pomiarów.

#### Wyniki kontroli powierzchni próbnych

Nr pow. próbnej	Pierśn. pole przekr. z 1 pomiaru [m kw.]	Pierśn. pole przekr. z pom. kontr. [m kw.]	Wysokość z 1 pomiaru [m]	Wysokość z pomiaru kontrolnego [m]	Wielk. z 1 pomiaru [ar]	Wielk. z pom. kontr. [ar]	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
9	0,80	0,79	25,0	25,0	2,00	2,00	
28	0,62	0,63	25,0	25,0	2,00	2,00	
47	0,57	0,56	19,0	19,0	2,00	2,00	
66	0,79	0,78	25,5	26,0	2,00	2,00	
85	1,52	1,54	24,0	24,0	4,00	4,00	
104	0,37	0,38	15,0	15,0	2,00	2,00	
123	0,71	0,72	19,0	19,0	3,00	3,00	
142	0,25	0,25	12,0	12,0	1,00	1,00	
161	1,03	1,03	20,5	21,0	4,00	4,00	
180	0,78	0,80	18,5	18,5	3,00	3,00	
199	0,82	0,84	19,0	19,0	3,00	3,00	
218	0,97	0,96	25,5	25,5	3,00	3,00	
237	0,55	0,55	16,0	16,0	2,00	2,00	
256	0,78	0,81	19,0	18,5	3,00	3,00	
275	1,36	1,36	25,5	25,5	4,00	4,00	
294	0,87	0,87	23,5	23,5	4,00	4,00	
313	0,74	0,77	18,0	18,0	3,00	3,00	

Nr pow. próbnej	Pierśn. pole przekr. z 1 pomiaru [m kw.]	Pierśn. pole przekr. z pom. kontr. [m kw.]	Wysokość z 1 pomiaru [m]	Wysokość z pomiaru kontrolnego [m]	Wielk. z 1 pomiaru [ar]	Wielk. z pom. kontr. [ar]	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
332	0,76	0,75	21,5	21,5	2,00	2,00	
351	0,92	0,92	25,0	25,0	3,00	3,00	
370	1,14	1,12	8,0	8,0	5,00	5,00	
389	0,82	0,86	23,0	23,0	3,00	3,00	
408	0,60	0,64	26,0	26,0	2,00	2,00	
427	0,55	0,58	23,0	23,0	3,00	3,00	
446	0,90	0,94	26,0	26,0	3,00	3,00	
465	1,00	1,08	22,5	23,0	3,00	3,00	
484	1,38	1,46	23,5	23,5	3,00	3,00	
503	0,55	0,57	23,0	23,0	2,00	2,00	
522	0,42	0,42	18,0	18,0	2,00	2,00	
541	1,33	1,35	30,0	30,0	4,00	4,00	
560	0,42	0,43	19,0	19,0	2,00	2,00	
579	0,58	0,59	16,0	16,0	2,00	2,00	
598	1,07	1,08	24,5	24,5	3,00	3,00	
Liczba błędów grubych: 0							
Bezwzględna wartość statystyki (pole przekroju piersńcowego): 0,173							
Bezwzględna wartość statystyki (wysokość): 0,027							

Błąd procentowy określenia miąższości wyniósł dla obrębu Czarne – 1,42%, dla obrębu Międzybórz – 1,29%, a dla obrębu Rzeczenica – 1,34%. Zespół zadaniowy przyjął całość pomiarów.

Zgodnie z wytycznymi w sprawie organizacji prac urzędzeniowych, zawartymi w protokole ustaleń KZP, wykonywano dodatkowe pomiary związane z określeniem miąższości drewna martwego. Na podstawie pomiarów można stwierdzić, że na terenie Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie zaewidencjonowano 101762,13 m<sup>3</sup> drewna martwego (5,27 m<sup>3</sup>/ha), w tym: 71563,07 m<sup>3</sup> (3,71 m<sup>3</sup>/ha) drewna martwych drzew stojących i złomów i 30199,06 m<sup>3</sup> (1,56 m<sup>3</sup>/ha) drewna drzew leżących i fragmentów drzew martwych.

Prace kameralne rozpoczęto w październiku 2020 r., a zakończono w dniu podpisania niniejszego elaboratu. Do wprowadzenia i przetworzenia danych taksacyjnych posłużono się programem komputerowym „Taksator”.

Mapy numeryczne, zgodne ze standardem LMN, wykonano za pomocą aplikacji „LEMAN”, z wykorzystaniem 17940 współrzędnych punktów granicznych.



### 6.3. ZESTAWIENIE PLANU URZĄDZENIA LASU

Plan urządzenia lasu składa się z następujących części:

➤ **Egzemplarz dla Nadleśnictwa i RDLP:**

- elaborat z tabelami i zestawieniami oraz oprawionym oddzielnie programem ochrony przyrody,
- opisy taksacyjne z zamieszczonymi na końcu tabelami i wykazami,
- obrębowe wykazy cięć rębnych, przedrębnych i zadań z zakresu hodowli lasu,
- mapy gospodarcze w skali 1:5000 w formacie A-1, z naniesionymi działkami zrębowymi oraz mapa przeglądowa podziału na arkusze,
- obrębowe mapy przeglądowe w skali 1 : 25 000:
  - a) cięć rębnych (foliowana, podklejona na płótnie),
  - b) drzewostanów(foliowana, podklejona na płótnie),
  - c) siedlisk leśnych – typów siedliskowych lasu,
  - d) ochrony lasu,
  - e) ochrony przeciwpożarowej,
  - f) funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego,
  - g) gospodarki łowieckiej,
  - h) nasiennictwa i selekcji,
- mapa sytuacyjno-przeglądowa w skali 1 : 50 000:
  - a) ogólna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa;

➤ **Egzemplarz dla DGLP:**

- elaborat z tabelami i zestawieniami oraz oprawionym oddzielnie programem ochrony przyrody,
- obrębowe wykazy cięć wraz z tabelami;
- obrębowe mapy przeglądowe w skali 1:25 000:
  - a) cięć rębnych,
  - b) drzewostanów,
  - c) siedlisk leśnych - typów siedliskowych lasu,
  - d) funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego;
- mapa sytuacyjno-przeglądowa w skali 1:50 000:
  - a) ogólna obszaru w granicach terytorialnego zasięgu Nadleśnictwa;

➤ **Operat dla leśniczych:**

- opisy taksacyjne łącznie z wykazami cięć rębnych, przedrębnych i zadań z zakresu hodowli lasu,

- mapy gospodarczo-przeładowe obszaru leśnictwa w skali 1 : 10 000:
  - a) cięć rębnych (foliowana, podklejona na płótnie, w futerale),
  - b) drzewostanów;

➤ Do „Programu ochrony przyrody” dołączone zostały następujące mapy tematyczne w skali 1:25000:

- walorów przyrodniczo-kulturowych,
- siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000.

Dane inwentaryzacyjne oraz mapy numeryczne, zamieszczone na nośnikach elektronicznych, przekazano do RDLP w Szczecinku i do Zarządu BULiGL w Sękocinie Starym. Ponadto na potrzeby DGLP przekazano na nośniku elektronicznym: opisanie ogólne, program ochrony przyrody, dane inwentaryzacyjne i mapę numeryczną.

Niniejszy elaborat i program ochrony przyrody opracował kierownik pracowni Daniel Świątek, całość skontrolował i sprawdził rachunkowo Inspektor Urządzenia Oddziału BULiGL w Szczecinku Dariusz Bierbasz.

**Kierownik pracowni u.l.**

**Kontrola i nadzór**

**DYREKTOR ODDZIAŁU**

Szczecinek, dnia 18.01.2022 r.

## **7. ZAŁĄCZNIKI**

# PROTOKÓŁ

## z posiedzenia Komisji Założeń Planu

zwołanej w celu omówienia wytycznych w sprawie organizacji prac urzędzeniowych oraz ustalenia i sformułowania założeń do sporządzenia projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko i obszary NATURA 2000  
w **NADLEŚNICTWIE CZARNE CZŁUCHOWSKIE**

Posiedzenie Komisji Założeń Planu, zwołanej przez Dyrektora RDLP w Szczecinku, odbyło się w dniu **03.06.2019 r.** w siedzibie nadleśnictwa.

Komisja pod przewodnictwem Tomasza Skowronka – Zastępcy Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Szczecinku, w składzie **21 osób**, zgodnie z załączoną listą uczestników, po wysłuchaniu referatu Nadleśniczego, koreferatu Naczelnika Wydziału Zarządzania Zasobami Leśnymi, oraz po przeprowadzonej dyskusji podjęła następujące założenia dotyczące wykonania projektu planu urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody i prognozą oddziaływania tego planu na środowisko:

Plan urządzenia lasu dla **Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie** zostanie opracowany według stanu na dzień 01 stycznia 2022 r., zgodnie z „Instrukcją urządzania lasu” stanowiącą załącznik do Zarządzenia nr 55 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 listopada 2011 r., która odwołuje się również do aktualnych (na stan opracowywanego projektu planu u.l.) wymogów w tym zakresie, zawartych w podstawowych aktach prawnych (ustawy, rozporządzenia) i aktach normalizacji wewnętrznej w Lasach Państwowych (zarządzenia, zasady, instrukcje itp.).

### **Cześć A – WYTYCZNE W SPRAWIE ORGANIZACJI PRAC URZADZENIOWYCH.**

#### **1. Prace siedliskowe.**

Nadleśnictwo posiada operat glebowo-siedliskowy opracowany w latach 1999-2000, przez firmę Usługi Gleboznawczo-Urzędzeniowe „Siedlisko” s.c. M. Nawrot i Synowie ze Szczecinka. Opracowanie wykonawca wykorzysta przy tworzeniu projektu PUL. Opis siedliska i elementy gleb należy przedstawić w klasyfikacji CILP 2000, zgodnie ze słownikiem programu TAKSATOR.

Dane przestrzenne LMN charakteryzujące siedliska i gleby, tj. warstwę wydzielen siedliskowych należy uzupełnić i dostosować do obowiązującego standardu leśnej mapy numerycznej (SLMN).

#### **2. Prace przygotowawcze.**

##### **2.1. Zebranie i zestawienie danych o obszarach chronionych w nadleśnictwie i funkcjach lasu, z uwzględnieniem obszarów Natura 2000 wyznaczonych na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.**

Nadleśnictwo posiada zebrane i zestawione informacje na temat obszarów chronionych na gruntach zarządzanych przez nadleśnictwo oraz w swym zasięgu terytorialnym.

Wykonawca projektu planu u.l. winien ostatecznie zweryfikować i zaktualizować dane o obszarach chronionych, na podstawie danych zawartych na stronie Ministerstwa Środowiska,

danych właściwych RDOŚ, decyzji i uchwał jednostek samorządowych, uzgodnień z RDLP i nadleśnictwem oraz ustaleń i materiałów własnych. Dodatkowo, w uzgodnieniu z nadleśnictwem, wykonawca winien wskazać obiekty i obszary o cennych walorach przyrodniczych (dotychczas nierozpoznane), zasługujące na objęcie ich formą ochrony przyrody.

Siedliska przyrodnicze (wyszczególnione w ramach inwentaryzacji przeprowadzonej przez Lasy Państwowe w 2007 r., tzw. baza „INWENT”), winny zostać zweryfikowane w ramach prac terenowych nad nowym planem u.l. i ujęte zgodnie z instrukcją u.l.

Jako drzewostany wyłączone z użytkowania głównego na okres obowiązywania planu u.l. na skutek odpowiednich decyzji zarządzającego lub odpowiednich organów, uznaje się drzewostany w ostojach różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych.

**Lasy ochronne** należy przyjąć zgodnie z Decyzją Ministra Środowiska **BOA-Iplo-211/2011/2002** z dnia 22.08.2002 r. Kopię Decyzji wraz z odpowiednim komentarzem i wyjaśnieniem ew. zmian wykonawca zamieści w elaboracie.

## **2.2. Zebranie informacji dotyczących podstawowych założeń polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczących gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska.**

Wykonawca sporządzający projekt planu urządzenia lasu w referacie na NTG winien powołać się na zapisy i ustalenia wynikające z tematu: „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska” i zaktualizować je stosownie do nowych okoliczności. Aktualizację przeprowadzić należy na podstawie informacji uzyskanych od służb zajmujących się planowaniem przestrzennym i strategią rozwoju w gminach, powiatach i województwach właściwych dla zasięgu terytorialnego nadleśnictwa.

W opisanu ogólnym nadleśnictwa, w rozdziale „Ogólna charakterystyka lasów i gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz pozostałych gruntów i nieruchomości będących w zarządzie nadleśnictwa” należy zamieścić podrozdział „Podstawowe założenia polityki zagospodarowania przestrzennego regionu, dotyczące gospodarki leśnej i ochrony przyrody, z uwzględnieniem regionalnych strategii rozwoju oraz regionalnych programów ochrony środowiska”.

## **2.3. Sprawdzenie kompletności i poprawności danych z zakresu ewidencji gruntów, przekazywanych przez nadleśniczego wykonawcy projektu planu urządzenia lasu.**

Pracami urzędniowymi zostaną objęte wszystkie grunty nadleśnictwa wg stanu na 01.01.2022 r.

Nadleśnictwo prowadzi ewidencję lasów, gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz pozostałych gruntów znajdujących się w zarządzie nadleśnictwa, zgodnie z zarządzeniem nr 2 DGLP z dnia 10 stycznia 2019 r. o ewidencji gruntów w LP.

W związku z przekształceniem baz danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego w formę elektroniczną nadleśnictwo zleci dodatkowe prace przygotowawcze mające na celu weryfikację i doprowadzenie do zgodności:

⇒ konturów oraz powierzchni działek ewidencyjnych, jak też użytków gruntowych z zasobem znajdującym się w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez starostę,

⇒ współrzędnych punktów granicznych z zasobem znajdującym się w ośrodkach.

Efektom tych prac będą zweryfikowane dane ewidencyjne (m.in. warstwa działek, warstwa użytków, rejestr powierzchniowy gruntów), jako wyjściowych do opracowania nowego projektu planu u.l. Ze względu na przewidywany zakres i specyfikę zmian, zgłoszenie zmian ewidencyjnych do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego winno nastąpić dopiero po zakończeniu prac terenowych (tj. po ostatecznej weryfikacji terenowej) w terminie umożliwiającym ich formalne przyjęcie przed dniem obowiązywania nowego planu u.l. Dodatkowo, o zaistniałe zmiany ewidencyjne oraz o tzw. „zaszłości” winny zostać zaktualizowane wpisy w księgach wieczystych.

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy wykazy: gruntów spornych, gruntów stanowiących współwłasność, gruntów nieobjętych użytkowaniem (wyłączone z zagospodarowania na podstawie przyjętych przez RDLP w Szczecinku zasad dobrej gospodarki leśnej - FSC), gruntów przeznaczonych do zalesienia.

### **3. Przekazanie bazy danych SILP dla potrzeb planu urządzenia lasu, w tym zaktualizowanych danych geometrycznych i opisowych oraz ewentualna decyzja w sprawie wstrzymania obrotu gruntami.**

Nadleśniczy przekaze **protokolarnie** (zgodnie z Zarządzeniem nr 13 DGLP z dnia 20 marca 2007 r.) wykonawcy prac w uzgodnionym z wykonawcą terminie dane, na które składać się będą:

⇒ baza SILP zaimportowana do programu Taksator wraz z danymi geometrycznymi (przekazanie danych w porozumieniu z RDLP). Wydruki raportów z kontroli logicznych SILP oraz kontroli LMN powinny stanowić załącznik do protokołu przekazania powyższych materiałów;

⇒ ortofotomapa wraz z numerycznym modelem terenu obejmująca zasięg terytorialny nadleśnictwa w celu wykorzystania do prac taksacyjnych;

⇒ zweryfikowana (po pracach przygotowawczych) mapa ewidencyjna gruntów (warstwa działek, użytków, punktów granicznych, zasięgu terytorialnego) w formie elektronicznej;

⇒ zweryfikowany (po pracach przygotowawczych) rejestr gruntów w formie elektronicznej dla nadleśnictwa wg stanu na 1 stycznia 2020 r. oraz w wydruku podpisany przez nadleśniczego. Wydruki należy przekazać w podziale na gminy i obręby ewidencyjne osobno dla gruntów bez współwłasności i dla gruntów stanowiących współwłasność nadleśnictwa.

Powyższe materiały należy przekazać **protokołem zdawczo-odbiorczym**.

W razie zmian danych ewidencyjnych w trakcie sporządzania projektu PUL nadleśnictwo dostarczy dokumentację wykonawcy. **Wszelkiego rodzaju zmiany ewidencyjne (przejęcia, przekazania, sprzedaże, zmiany klasyfikacji i rodzaju użytków) należy zakończyć do końca 2020 r.** Po tym terminie nadleśnictwo wstrzyma się ze zmianami w rejestrze gruntów do czasu zakończenia opracowywania projektu planu urządzenia lasu. Zapobiegnie to ewentualnym różnicom między danymi zawartymi w planie a ewidencją gruntów i budynków oraz pozwoli wykonawcy planu na uwzględnienie zmian. Wszystkie zmiany ewidencyjne przeprowadzone po przekazaniu danych wykonawcy, powinny zawierać dokumentację geodezyjną (wykazy zmian danych ewidencyjnych, decyzje, protokoły zdawczo-odbiorcze, mapy ewidencyjne) w formie cyfrowej i analogowej. Klasyfikację gruntów rolnych należy przyjąć zgodnie z ewidencją gruntów i budynków. Ewentualne niezgodności użytków lub

klasyfikacji gruntów ze stanem faktycznym na gruncie (zmiana rodzaju użytków, zmiana konturów) zostaną przedstawione – w formie pisemnej – przez wykonawcę prac nadleśniczemu przed przekazaniem prac terenowych, w celu podjęcia – również w formie pisemnej – decyzji przez nadleśniczego o sposobie ujęcia w projekcie planu urządzenia lasu.

Wykonawca prac za podstawę stanu posiadania nadleśnictwa przyjmie rejestr gruntów sporządzony na podstawie prac przygotowawczych weryfikujących dane ewidencyjne i zaakceptowany przez nadleśniczego. Zmiany ewidencyjne zaistniałe po przekazaniu wykonawcy danych wyjściowych należy również przekazywać i dokumentować właściwymi protokołami.

Niezgodności stwierdzone w trakcie terenowych prac taksacyjnych zostaną protokolarnie uzgodnione i spisane jako dodatkowe elementy korygujące stan posiadania – w formie protokołu rozbieżności.

#### **4. Korekty podziału powierzchniowego oraz oznaczanie granic oddziałów.**

Podział powierzchniowy oraz numeracja oddziałów zasadniczo powinna pozostać bez zmian. Ewentualne drobne korekty wykonawca uzgodni z nadleśnictwem i przedłoży do akceptacji komisji odbioru prac terenowych oraz do zatwierdzenia podczas NTG.

Granice wyłączeń taksacyjnych należy zaktualizować wykorzystując ortofotomapę i pomiary uzupełniające. Wyłączenia leśne tworzące drzewostany nasienne wyłączone i rezerwaty, zasadniczo powinny pozostać pod tym samym adresem i z tą samą powierzchnią. Jeśli zachowanie tych parametrów nie będzie możliwe (z różnych względów), pozycje takie wymagają zgłoszenia i konsultacji z nadleśnictwem.

Należy wyszczególnić linie podziału przestrzennego lasu (tzw. linie oddziałowe) wymagające poszerzenia lub oczyszczenia. Prace z zakresu uzupełnienia i konserwacji znaków oddziałowych, jak również prace dotyczące ewentualnego poszerzenia i oczyszczenia linii podziału przestrzennego lasu nadleśnictwo winno zrealizować po zakończeniu prac nad projektem planu u.l.

#### **5. Oznaczenie niewyraźnych granic wyłączeń oraz ujmowanie w planie urządzenia lasu, gruntów stanowiących współwłasność.**

Niewyraźne i trudne do identyfikacji w terenie granice pododdziałów należy oznaczać na wyłotach i skrzyżowaniach „obrączkami na czerwono”, wykonywanymi na korze (na wysokości około 1,5 m) oraz znakami kierunkowymi „na czerwono”. Na drzewach o cienkiej korze oznaczenia można wykonywać w inny sposób, np. farbą (spray) lub kredą (lubryka).

Grunty stanowiące współwłasność nie są elementem planowania urządzeniowego. Dla celów ewidencyjnych należy je ująć dodatkowo, po podsumowaniu danych inwentaryzacyjnych i zestawień projektu planu u.l.

#### **6. Wykorzystanie zdjęć lotniczych do planu urządzenia lasu.**

Wykonanie aktualnej ortofotomapy planowane jest w bieżącym roku w ramach przetargu RDLP.

Opracowanie wpłynie na lepsze uszczegółowienie danych opisowych oraz dokładniejsze aktualizowanie i uzupełnianie treści map.

## **7. Ujmowanie cech drzewostanów w planie urządzenia lasu.**

Niektóre cechy drzewostanów należy opisać (w zakresie i na zasadach określonych w § 26 instrukcji u.l.) poprzez weryfikację opracowań i dokumentów glebowo-siedliskowych, poprzednich planów u.l. oraz konkretnych ustaleń widocznych cech drzewostanów na gruncie.

Nadleśnictwo dodatkowo przygotowuje i przekazuje wykonawcy projektu planu u.l. specyficzne, udokumentowane wykazy drzewostanów celem ujawnienia ich cech.

## **8. Wykonanie inwentaryzacji zasobów drzewnych, w tym decyzja w sprawie inwentaryzacji miąższości podrostu.**

Zgodnie z IUL, inwentaryzacja zasobów drzewnych przeprowadzona zostanie statystyczną metodą reprezentacyjną z zastosowaniem warstw gatunkowo-wiekowych oraz losowego rozdziału kołowych powierzchni próbnych. Warstwy stratyfikacyjne ustalone zostaną na nowej, aktualnej bazie nadleśnictwa, po przeprowadzeniu taksacji. Miąższość podrostu nie będzie rejestrowana.

## **9. Zastosowanie jednostek kontrolnych.**

Nie zachodzi potrzeba stosowania jednostek kontrolnych.

## **10. Szacowanie uszkodzeń w uprawach i młodnikach.**

W związku ze specyfiką nadleśnictwa, zgodnie z § 39 pkt 7 IUL orientacyjne główne przyczyny uszkodzeń OWADY oraz GRZYBY będą, dodatkowo kodowane wg rodzaju czynnika sprawczego (do 3 rodzajów szkodnika lub patogena).

## **11. Pomiar drewna martwego.**

Obliczenia i zestawienia drewna martwego w całym nadleśnictwie należy wykonać w oparciu o § 62 IUL, na podstawie pomiarów przeprowadzanych na co dziesiątej powierzchni próbnej zakładanej dla celów inwentaryzacji miąższości metodą reprezentacyjną w każdej warstwie gatunkowo-wiekowej. Wyniki inwentaryzacji drewna martwego, a także wytyczne i wskazania w tym zakresie ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 i siedlisk przyrodniczych należy opisać w Programie Ochrony Przyrody.

## **12. Podział na obręby leśne oraz podział na leśnictwa.**

Dotychczasowy podział na obręby leśne: **Czarne, Międzybórz, Rzeczenica** pozostaje bez zmian.

Podział na leśnictwa należy przyjąć zgodnie z zarządzeniem nadleśniczego. Nadleśnictwo udostępni wykonawcy zarządzenie w terminie do końca 2020 r.

## **13. Zdefiniowanie obszarów zagrożonych uporczywym występowaniem szkód.**

Na podstawie danych z ZOL i ustaleń własnych, nadleśnictwo przygotowuje materiały definiujące obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód. Obszary te winny być zdefiniowane poprzez naniesienie ich konkretnych granic na mapach przeglądowych oraz opracowanie ich wykazów z zestawieniem powierzchni.

Granice obszarów zagrożonych winny być zaktualizowane w uzgodnieniu z nadleśnictwem i właściwym ZOL na podstawie analizy przestrzennego rozkładu zainwentaryzowanych podczas taksacji uszkodzeń drzewostanów. Ostateczne granice tych obszarów należy zamieścić w projekcie nowego planu u.l. na mapie przeglądowej ochrony lasu. Opis



taksacyjny drzewostanów w pierwotnych ogniskach gradacyjnych szkodników pierwotnych sosny należy uzupełnić odpowiednią adnotacją w informacjach dodatkowych.

#### **14. Terminy i sposoby kontroli prac urzędzeniowych.**

Zobowiązuje się wykonawcę projektu planu u.l. do kontroli wewnętrznej potwierdzonej stosowną dokumentacją.

Ze strony zamawiającego, kontrole i odbiory robót urzędzeniowych zostaną przeprowadzone zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi, tj. zgodnie (m.in.) z Zarządzeniem nr 63 DGLP z dnia 13.08.2002 r. Kontrole formalnie udokumentowane protokołami, będą realizowane sukcesywnie – jako potwierdzenie zaawansowania prac oraz etapowo – jako odbierające poszczególne ich części. W imieniu Dyrektora RDLP w Szczecinku obowiązek ten będzie realizowany przez osoby i zespoły do tego powołane, i tak:

- ⇒ przedstawiciele RDLP w Szczecinku z możliwym udziałem przedstawicieli nadleśnictwa, będą prowadzić bieżące kontrole zaawansowania prac w toku całego okresu realizacji projektu planu u.l.
- ⇒ zespół zadaniowy do kontroli i odbioru robót urzędzeniowych, przeprowadzi końcowe kontrole i odbiory prac taksacyjnych, opracowanych i zestawionych oraz ocenią ich przydatność do opracowań kameralnych, w terminie do **31 grudnia 2020 r.**
- ⇒ zespół kontroli pomiaru miąższości, przeprowadzi test kontroli pomiarów na powierzchniach próbnych kołowych, w terminie do **30 czerwca 2021 r.**
- ⇒ zespół zadaniowy do kontroli i odbioru robót urzędzeniowych, przeprowadzi końcową kontrolę i odbiór całości projektu planu u.l. oceniając jego kompletność i merytoryczną zgodność z umową, przepisami prawa oraz wytycznymi i ustaleniami w tym zakresie.

#### **15. Docelowa sieć drogowa nadleśnictwa.**

Nadleśnictwo udostępni wykonawcy projektu planu u.l. opracowanie docelowej sieci drogowej nadleśnictwa, celem uwzględnienia w nowym projekcie planu u.l. parametrów dróg określonych podczas inwentaryzacji. Stwierdzone rozbieżności pomiędzy przedmiotowym opracowaniem a stanem na gruncie wykonawcy projektu planu u.l. winien zgłosić nadleśnictwu w formie wykazu rozbieżności docelowej sieci drogowej nadleśnictwa.

#### **16. Ustalenia dotyczące postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania PUL na środowisko i na obszary Natura 2000.**

Zgodnie z § 129 instrukcji u.l. (oraz z Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko - Dz. U. Nr 199, poz. 1227) postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000, powinno obejmować:

- 1) Uzgodnienie pomiędzy Dyrektorem RDLP a Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ) oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (PWIS), zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- 2) Sporządzenie prognozy oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- 3) Wystąpienie do RDOŚ oraz PWIS z wnioskiem i uzyskanie opinii dotyczących projektu planu urzędzenia lasu oraz prognozy oddziaływania planu urzędzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000,
- 4) Zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, poprzez:

- ⇒ ogłoszenia w BIP i prasie lokalnej,
- ⇒ możliwość składania uwag i wniosków do założeń planu urządzenia lasu,
- ⇒ możliwość zapoznania się z projektem planu u.l. i składanie uwag,
- ⇒ możliwość udziału w Komisji Projektu Planu mającej charakter debaty publicznej.

### **17. Sprawy organizacyjne.**

W toku całego okresu prac nad projektem planu u.l. zobowiązuje się nadleśnictwo oraz wykonawcę projektu planu u.l. do szerokiej i aktywnej współpracy merytorycznej, zarówno między sobą, jak i z przedstawicielami urzędów, samorządów, przedsiębiorców leśnych oraz organizacjami zainteresowanymi gospodarką leśną i ochroną przyrody w lasach nadleśnictwa, czego efektem winny być bieżące ustalenia i wyjaśnianie aspektów problemowych.

Zobowiązuje się wykonawcę projektu planu u.l., aby przed rozpoczęciem prac zgłosił ten fakt nadleśnictwu celem uzgodnienia (w formie „narady roboczej”) dogodnych form komunikacji oraz wzajemnego udostępniania danych i materiałów, które posłużą etapowym uzgodnieniom wyników prac.

## **Część B – ZAŁOŻENIA DO PLANU URZĄDZENIA LASU.**

### **1. Obszary chronione i funkcje lasu.**

#### **1.1 Wytyczne dla obszarów chronionych w nadleśnictwie.**

- ⇒ **rezerwaty przyrody** – uwzględnić w planie u.l. plany ochrony (ew. zadania ochronne); uwzględnić projekty planów ochrony wskazane przez właściwe RDOŚ; uzgodnić z RDOŚ projekt planu u.l. w części dotyczącej otuliny rezerwatu w zakresie ustaleń planu, mogących negatywnie wpłynąć na ochronę przyrody rezerwatu;
- ⇒ **obszary chronionego krajobrazu** – przestrzegać w planie urzędzenia lasu zakazów wprowadzonych uchwałą sejmiku województwa w sprawie utworzenia obszarów chronionego krajobrazu, zgodnie z art. 24, ust.1 ustawy o ochronie przyrody;
- ⇒ **obszary Natura 2000** – uwzględnić w planie u.l. ustalenia planów zadań ochronnych lub planów ochrony dla obszaru Natura 2000; uwzględnić projekty planów zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wskazane przez RDOŚ;
- ⇒ **parki krajobrazowe** – uwzględnić w planie u.l. ustalenia planu ochrony parku;
- ⇒ **użytki ekologiczne** – przestrzegać zakazów wprowadzonych uchwałą rady gminy w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych, zgodnie z zapisami art. 45, ust.1 ustawy o ochronie przyrody;
- ⇒ **pomniki przyrody** – uwzględnić w planie u.l. ewentualne zalecenia odnośnie realizacji czynnej ochrony obiektów uznanych za pomniki przyrody, określone w aktach prawnych uznających pomniki przyrody;
- ⇒ **strefy ochronne miejsc rozrodu i regularnego przebywania ptaków** – uwzględnić w planie u.l. postanowienia ochronne określone w decyzjach administracyjnych ustalających strefy ochrony;
- ⇒ **lasz ochronne** – uwzględnić w planowaniu szczegółowym kategorie lasów ochronnych wyszczególnione w art. 15 ustawy o lasach;
- ⇒ **„ostoje różnorodności biologicznej”** – wyłączyć z użytkowania głównego;
- ⇒ **stanowiska archeologiczne** – uwzględnić w planie u.l. lokalizację stanowisk archeologicznych zgodnie z danymi znajdującymi się u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- ⇒ **amentarze i miejsca pamięci oraz parki** – uwzględnić w planie urzędzenia lasu lokalizację miejsc i zweryfikować obiekty zabytkowe z danymi znajdującymi się u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- ⇒ **lasz HCVE** – uwzględnić w planie u.l. lokalizację lasów o szczególnych walorach przyrodniczych.

#### **1.2 Funkcje lasu.**

Zgodnie z § 25 instrukcji u.l. dla celów planowania urzędzeniowego należy przyjąć podział lasów w zależności od dominującej roli pełnionych funkcji ochronnych - na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze.

### **2. Typy siedliskowe lasu oraz potrzeba ich ewentualnego uzupełnienia o rozpoznane leśne siedliska przyrodnicze.**

Zgodnie z § 22 instrukcji u.l., typ siedliskowy lasu (TSL) należy określić dla gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych (bez gruntów związanych z gospodarką leśną) oraz dla gruntów nieleśnych przeznaczonych do zalesienia. Dodatkowo w wyłączeniach z rozpoznanymi siedliskami przyrodniczymi, opis TSL winien być rozszerzony o rodzaj leśnego siedliska przyrodniczego (LSP).

### 3. Typy drzewostanów.

Dla poszczególnych TSL, bez względu na przynależność do poszczególnych mezoregionów przyrodniczo-leśnych, przyjmuje się typy drzewostanów (TD) określające formy docelowych zestawów pożądaných gatunków drzew, spodziewane do uzyskania w wieku dojrzałości drzewostanu do odnowienia.

Szczegółowe **zestawienie przyjętych TD** (oraz orientacyjne składy gatunkowe odnowień) przedstawia **tabela zamieszczona w rozdziale 9 Wytyczne w sprawie hodowli lasu**.

Dla każdego wyłączenia, dla którego określa się TSL należy przyjąć jeden z wariantów TD, kierując się stanem siedliska, stopniem uwilgotnienia oraz specyfiką i stanem zbiorowiska roślinnego. Przyjęty w ten sposób TD dla wyłączeń z rozpoznany LSP zapewni ich ochronne cele gospodarowania a dla pozostałych wyłączeń stanowić będzie ramy hodowlane.

W trakcie 10-letniej realizacji planu u.l. dopuszcza się w konkretnym drzewostanie modyfikację przyjętego w trakcie opracowywania planu u.l TD (w ramach przyjętych wariantów), jeśli jest to uzasadnione względami hodowlanymi.

### 4. Wiek rębności.

Przyjmuje się następujące **przeciętne wieki rębności** dla głównych gatunków drzew. Odpowiadają one zakresom wieków rębności, określonym dla nadleśnictwa w wykazie zamieszczonym w rozdziale VIII instrukcji u.l. dla So, Św, Jd, Bk, i Db a dla pozostałych gatunków odpowiadają kryteriom określonym w § 83 ust.3 instrukcji u.l.:

Gatunek	Przeciętny wiek rębności
Db	140
Bk	110
So, Md	100
Św, Dg, Brz, Ol, Jw	80
Os, Ol odroślowa	60
Olsz, Tp, Wb	40

Przeciętne wieki rębności służą głównie do obliczania cząstkowych etatów użytkowania rębnego według dojrzałości drzewostanów oraz tworzą podstawy do określania indywidualnych wieków dojrzałości rębnej dla poszczególnych drzewostanów.

Indywidualny **wiek dojrzałości rębnej drzewostanu**, należy określić dla każdego drzewostanu z dokładnością do 10 lat według następujących zasad:

- 1) Dla drzewostanów młodszych, dla których określa się dwucyfrową jakość hodowlaną, wiek dojrzałości rębnej drzewostanu winien być zgodny z przeciętnym wiekiem rębności przyjętym dla gatunku panującego w drzewostanie,
- 2) Dla drzewostanów, dla których określa się jednocyfrową jakość techniczną (starszych lub kwalifikujących się do przebudowy pełnej), wiek rębności drzewostanu, nazywany też wiekiem dojrzałości rębnej drzewostanu lub wiekiem dojrzałości drzewostanu do odnowienia, określa się indywidualnie. Może on, lecz nie musi, być zgodny z przeciętnym wiekiem rębności dla gatunku panującego w drzewostanie, tzn. można przyjąć wartość niższą lub wyższą, uwzględniając:

- ⇒ rzeczywisty skład gatunkowy drzewostanu,
- ⇒ jakość techniczną gatunku panującego w drzewostanie,
- ⇒ stopień uszkodzenia drzewostanu,

- ⇒ zgodność składu gatunkowego drzewostanu z TD,
- ⇒ przyjęte okresy: odnowienia, uprzątnięcia lub przebudowy drzewostanu,
- ⇒ „Wytyczne w sprawie kryteriów i postępowania przy określaniu indywidualnego wieku dojrzałości do odnowienia drzewostanów” (rozdział VIII instrukcji u.l.).

## 5. Podział lasów nadleśnictwa na gospodarstwa.

Dla celów planowania urzędzeniowego w nadleśnictwie tworzy się:

Gospodarstwo specjalne (S), obejmujące obszary funkcjonalne pełniące funkcje specyficzne w nadleśnictwie, których realizacja wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych. Zaliczyć tu należy:

- ⇒ rezerwaty przyrody wraz z ich otuliną;
- ⇒ projektowane i proponowane (z opracowaną dokumentacją) rezerwaty;
- ⇒ lasy glebochronne na stokach o nachyleniu powyżej 45° oraz na stromych zboczach jarów, wąwozów i wzgórz;
- ⇒ lasy stanowiące wyłączone drzewostany nasienne i drzewostany zachowawcze;
- ⇒ lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej;
- ⇒ lasy wodochronne w strefach ochronnych ujęć wody i źródeł wody;
- ⇒ lasy na gruntach wpisanych do rejestru zabytków i ze stanowiskami arch. w strefie „W”;
- ⇒ lasy na terenie ośrodków wypoczynkowych i w ich najbliższym otoczeniu;
- ⇒ lasy na siedliskach bagiennych: Bb, BMb, LMb, Lł oraz na siedlisku Bs;
- ⇒ lasy ze źródłiskami i inne, cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym, w szczególności na gruntach przyległych do rzek;
- ⇒ lasy o szczególnym znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa państwa;
- ⇒ ostoje różnorodności biologicznej;
- ⇒ lasy na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych;
- ⇒ lasy na których zainwentaryzowano siedliska przyrodnicze NATURA 2000 o znaczeniu priorytetowym.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O), obejmujące obszary uznanych lasów ochronnych z wiodącą funkcją ochronną (środowiskotwórczą), której realizacja nie wymaga ograniczenia lub zaniechania funkcji produkcyjnych.

Gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G), obejmujące pozostałe obszary z wiodącą funkcją produkcyjną, której realizacja powinna uwzględnić wymogi ochrony przyrody. W gospodarstwie tym, dla potrzeb obliczenia etatów cząstkowych wyodrębnić należy obszary kwalifikujące się do jednolitych sposobów zagospodarowania.

W warunkach nadleśnictwa będzie to: zrębowy (GZ) lub przerębowo-zrębowy (GPZ) sposób zagospodarowania – zależnie od rębni projektowanej zgodnie z tabelą zamieszczoną poniżej (w punkcie 6).

## 6. Wytyczne w sprawie cięć rębnych.

Przyjmuje się następujący schemat projektowania rodzajów rębni w zależności od przyjętych TSL i przyjętych dla nich TD:

TSL	TD	Rębnia zasadnicza	Rębnia zastępcza
Bs	*nie przewiduje się użytkowania rębego	IV / V	
Bśw	So	I	II
Bw	So, ŚwSo, ŚwBrz, SoŚw	I	II
Bb	*nie przewiduje się użytkowania rębego	II / III / IV	
BMśw	So, BkSo, ŚwSo, DbSo, JdSo	I	II, III
BMw	ŚwSo, SoŚw, DbSo, So, BrzSo, ŚwBrz	I	II, III
BMb	*nie przewiduje się użytkowania rębego	II / III / IV	
LMśw	BkSo, DbSo, BkŚw, SoDb, ŚwDb	III	I, II
	Bk, SoBk, ŚwBk, SoJd	II	I, III
LMw	DbSo, DbŚw, SoDb, ŚwDb	III	I, II
	BrzOl, ŚwSo, SoŚw	I	II, III
LMb	*nie przewiduje się użytkowania rębego	II / III / IV	
Lśw	Bk, DbBk, BkDb, BkJd, JdBk	II	I, III
Lw	JsDb, Db	II	I, III
Lł	*nie przewiduje się użytkowania rębego	II / III / IV	
Ol	Ol	I	II, III
OIJ	Ol	I	II, III
	OIJ <sub>s</sub>	II	I, III

\* za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz sytuacji kłęskowych

Ponadto na siedliskach przyrodniczych:

LSP	Nazwa siedliska	Sposób zagospodarowania
2180	Lasy mieszane i bory na wydmach nadmorskich	II / III / IV
9110	Kwaśne buczyny	II / III / IV
9130	Żyzne buczyny	II / III / IV
9160	Grąd subatlantycki	II / III / IV
9190	Kwaśne dąbrowy	II / III / IV
91D0	Bory i lasy bagienne	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy. Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu (II / III / IV).
91E0	Łęgi wierzbowo- topolowo- olszowo- jesionowe	II / III / IV
	Źródłiskowe lasy olszowe na niżu	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy. Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu (II / III / IV).
91F0	Łęgowe lasy dębowo- wiązowo-jesionowe	Pozostawienie drzew do śmierci fizjologicznej celem wzbogacenia próchnicy. Sprzyjanie odnowieniu naturalnemu (II / III / IV)
91T0	Bory chrobotkowe	IV / V

Wskazania gospodarcze dotyczące użytkowania rębego powinny zawierać: rodzaj czynności (rębni), pilność czynności (fakultatywnie), numer działki manipulacyjnej (fakultatywnie), powierzchnię zabiegu i pozyskanie miąższości w procentach.

Przy projektowaniu rodzaju oraz lokalizacji cięć rębnych należy przestrzegać następujących zasad:

- 1) Podczas planowania procesów odnowieniowych, bez względu na przynależność drzewostanów do poszczególnych gospodarstw, należy uwzględnić:
  - ⇒ przyjęty cel hodowlany (TD)
  - ⇒ ograniczenia i nakazy prawne wynikające z funkcji pełnionych przez poszczególne drzewostany,
  - ⇒ zasady i wytyczne zawarte w aktach normalizacji wewnętrznej w PGL LP.
- 2) Priorytetowo, w pierwszej kolejności inicjować i kształtować naturalne procesy odnowieniowe, oraz wykorzystywać istniejące już odnowienie naturalne.
- 3) W gospodarstwie specjalnym i lasów ochronnych projektowane użytkowanie rębne będzie wynikało ze stwierdzonych na gruncie potrzeb ochronnych i hodowlanych, co nie może zakłócić pełnienia przez te drzewostany funkcji, dla których zostały włączone do tych gospodarstw.
- 4) Na siedliskach bagiennych (Bb, BMb, LMb, Lł) oraz Bs należy zrezygnować z użytkowania rębego za wyjątkiem odsłaniania pojawiających się wartościowych odnowień naturalnych oraz za wyjątkiem sytuacji klęskowych.
- 5) Dla zapewnienia wymogów oraz zachowania ładu przestrzenno-czasowego, cięcia projektować w ramach ostępów stałych przyjętych w poprzednim planie u.l. z ewentualną optymalizacją ich zasięgów podyktowaną sytuacją obecną (korekta ładu przestrzennego, grunty przyjęte, ograniczenia lub wyłączenia z użytkowania itp.).
- 6) W celu przyspieszenia procesu odnowienia w ostępach, w których występują zakłócenia ładu przestrzenno-czasowego należy kontynuować cięcia w ramach tzw. ostępów przejściowych.
- 7) W przypadku znacznej koncentracji w ostępie drzewostanów jednowiekowych i jednogatunkowych:
  - ⇒ wymagających działań odnowieniowych wskazane jest zakładanie **wrębów**;
  - ⇒ młodszych, wymagających przygotowania do użytkowania rębego, wskazane jest projektowanie **rozrębów**.
- 8) Dopuszcza się możliwość większego stosowania rębni IA, zwłaszcza w dużych obszarach drzewostanów rębnych i starszych.
- 9) Projektując procesy odnowieniowe drzewostanów należy określić:
  - ⇒ rodzaje rębni i % poboru miąższości - elementy techniczne rębni rozumiane jako sposoby wykonywania cięć,
  - ⇒ wielkość, kształt i położenia działek manipulacyjnych – elementy przestrzenne rębni,
  - ⇒ okresy odnowienia (uprzątnięcia, przebudowy) – elementy czasowe rębni.
- 10) W drzewostanach w klasie odnowienia (KO) i klasie do odnowienia (KDO), gdzie rozpoczęto już procesy odnowieniowe, zasadniczo należy kontynuować rodzaj użytkowania rębego zastosowany w poprzednim planie u.l.
- 11) Przy projektowaniu zrębów przebiegających wzdłuż całego oddziału, czynnikiem determinującym wielkość zrębu będzie jego szerokość; w innych przypadkach decydującym kryterium winna być powierzchnia zrębu.
- 12) Dopuszcza się stosowanie rębni zupełnej w litych świerczynach i w drzewostanach ze znaczną przewagą świerka (bez względu na typ siedliskowy lasu) oraz w lasach wodochronnych na słabych siedliskach borowych.

- 13) Drzewa mateczne łącznie z otuliną i drzewami porównawczymi nie podlegają wyrębowi. Jeżeli w GDN lub innym zakłada się zręb, to wokół każdego drzewa matecznego należy pozostawić otulinę o promieniu min. 20 m, aby mieściły się w niej także istniejące drzewa porównawcze.
- 14) W celu pozostawienia fragmentów starodrzewu (do 5% powierzchni manipulacyjnej) wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do naturalnego ich rozpadu, należy planować schematycznie 95% miąższości do pozyskania przy projektowaniu rębni I oraz przy projektowaniu usunięcia drzewostanu z powierzchni międzygniazdowej w rębniach IIIa i IIId.
- 15) Nie jest konieczne pozostawianie fragmentów starodrzewu (planować 100%) w przypadku:
  - ⇒ zagrożenia trwałości pozostawianego fragmentu starodrzewu (w tym: lite świerczyny, drzewostany w fazie rozpadu, znacznie uszkodzone itp.),
  - ⇒ zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i mienia,
  - ⇒ zrębów o powierzchni mniejszej niż 1 ha,
  - ⇒ zlokalizowania cięć w bloku upraw pochodnych,
  - ⇒ działki zrębowej z której w trakcie rozplanowania cięć rębnych wyłączono i pozostawiono fragment d-stanu np. otaczający bagno, wąż czy leżący przy cieku wodnym, w efekcie czego pozostawienie starodrzewu odnosić się będzie do całego oddziału lub ostępu, a nie działki zrębowej.
- 16) Bezpośrednio przy źródłiskach, rzekach i jeziorach pozostawia się strefy ochronne bez stosowania cięć zupełnych. W drzewostanach takich na etapie planowania należy **wydzielić pas o szerokości zbliżonej do wysokości gatunku panującego w drzewostanie**, w którym kształtować się będzie strefę przejściową innym sposobem zagospodarowania. Dopuszcza się projektowanie cięć zupełnych (zrębów zupełnych i usuwanie drzewostanu z powierzchni międzygniazdowej w rębniach IIIa i IIId) w sytuacjach gdy ekoton taki można kształtować w ramach 5% powierzchni pozostawionych fragmentów starodrzewu.
- 17) Ze względów bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym, przy planowaniu rębni nie pozostawiać przy drogach krajowych i wojewódzkich oraz przy szlakach kolejowych pasów starodrzewu, a pozostawione w poprzednich latach pasy starodrzewu projektować do cięć rębnych (w tym także rębni zupełnej), celem tworzenia stref przejściowych (ekotonów) zgodnie z zapisami § 27 ZHL. O sposobie tworzenia stref przejściowych decyduje nadleśniczy.
- 18) Działki manipulacyjne (działki zrębowe, pasy, smugi itp.) należy schematycznie planować w postaci pasów o prostych liniach. Wskazanie z § 31 ust.6 zasad hodowli lasu, że zalecany jest zatokowy lub schodkowy przebieg linii zrębowej należy traktować jako wytyczne techniczne dla realizującego plan. Natomiast w celu urozmaicenia przebiegu działek manipulacyjnych, należy na etapie planowania wykorzystać naturalne granice wyłączeń, drogi, rowy itp. szczegóły terenowe.



19) Przyjmuje się następujące średnie okresy odnowienia:

Gospodarstwo	Sposób zagospodarowania		
	Rębnia IIIa	Rębnia IV	Pozostałe rębnie złożone
„S”	10	40	30
„O”	10	40	30
„GPZ”	10	30	20

20) Czynności pilne projektować w przypadku konieczności:

- ⇒ niezwłocznego odsłaniania młodego pokolenia w drzewostanach KO,
- ⇒ pilnego uporządkowania drzewostanów po uszkodzeniach lub klęskach.

Nadleśnictwo przekaze wykonawcy wykaz pozycji rębnych planowanych do wykonania w ostatnim roku planu u.l. tj. 2021 r. **W związku z taksacją lasu wykonywaną w 2020 r., zobowiązuje się nadleśnictwo do całkowitej realizacji cięć rębnych w ramach dotychczasowego planu do końca września 2021 r.**

Ostateczna wersja projektu planu cięć wraz z wielkością przyjętego etatu użytków rębnych winna być protokołarnie uzgodniona z nadleśnictwem przed NTG. Dodatkowo wykonawca projektu planu u.l. winien uzgodnić z nadleśnictwem wykaz cięć rębnych planowanych do wykonania w 2022 r. (w 1 roku obowiązywania planu).

W opisanu ogólnym należy szeroko opisać wymogi wynikające z ZHL, zasad i kryteriów certyfikacji FSC oraz kryteriów i wskaźników trwałego i zrównoważonego zagospodarowania lasów PEFC w kwestii postępowania z cięciami wzdłuż cieków wodnych, bagien, zbiorników wodnych z uwzględnieniem elementów specyficznych i szczególnych dla nadleśnictwa.

#### **7. Priorytety dotyczące przebudowy drzewostanów oraz szczegółowe wytyczne w sprawie sporządzenia „Wykazu drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy”.**

W toku prac urzędniowych, wykonawca projektu planu u.l. winien sporządzić „Wykaz drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy” (według wzoru nr 3). Zasadniczą podstawą do określenia potrzeb przebudowy winna być indywidualna ocena każdego drzewostanu pod kątem zapewnienia osiągnięcia celów trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, biorąc pod uwagę następujące jego elementy: stabilność, wiek, stopień uszkodzenia, jakość, stopień zgodności składu gatunkowego z przyjętym dla niego typem drzewostanu oraz warunki środowiskowe a możliwość prowadzenia przebudowy.

Biorąc pod uwagę powyższe zasady i specyfikę nadleśnictwa przyjmuje się następujące priorytety kwalifikowania drzewostanów do poszczególnych grup przebudowy:

A. Drzewostany do pilnej przebudowy pełnej, rozpoczynanej przy zastosowaniu użytkowania rębego w I 10-leciu;

- ⇒ drzewostany niestabilne w fazie rozpadu o niskim zadrzewieniu, zasadniczo z przewagą gatunków iglastych, wymagające przebudowy sposobem zrębowym,
- ⇒ drzewostany trwale i w znacznym stopniu uszkodzone,
- ⇒ drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym oraz drzewostany na gruntach porolnych o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla nich typem drzewostanu, które osiągnęły przyjęty schematycznie wiek rębności drzewostanu w wielkości wynikającej wprost z wieku rębności dla gatunku głównego w drzewostanie,

⇒ drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym oraz drzewostany na gruntach porolnych o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla nich typem drzewostanu, którym ze względu na niestabilność, uszkodzenia lub mierną jakość, obniżono indywidualny wiek rębności drzewostanu.

B. Drzewostany do stopniowej przebudowy pełnej, rozpoczynanej w I 10-leciu bez zastosowania użytkowania rębego, z wykorzystaniem odnowień wyprzedzających rębnię przewidywaną w następnym 10-leciu;

Drzewostany o składzie gatunkowym niezgodnym oraz drzewostany na gruntach porolnych o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla nich typem drzewostanu, które nie osiągnęły jeszcze przyjętego schematycznie wieku rębności drzewostanu w wielkości wynikającej wprost z wieku rębności dla gatunku głównego w drzewostanie, zasadniczo w kolejności:

⇒ drzewostany o niższym zadrzewieniu, stosunkowo stabilne i dobrej jakości,

⇒ drzewostany wymagające przygotowania do wprowadzenia odnowienia poprzez odpowiednie cięcia trzebieżowe.

C. Drzewostany do przebudowy częściowej w ramach cięć pielęgnacyjnych

Drzewostany o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla niego typem drzewostanu oraz drzewostany na gruntach porolnych (bez względu na stopień zgodności), o niepełnym zwarciu, osłabione, zasadniczo w IIb i IIIa klasie wieku, w których zaplanowano wprowadzenie dolnego piętra lub dolesienia luk i przerzedzeń na znaczącej powierzchni.

Wykaz, tak zgrupowanych drzewostanów kwalifikujących się do przebudowy wykonawca projektu planu u.l. uzgodni z nadleśnictwem i przedłoży do akceptacji komisji odbioru prac terenowych oraz do zatwierdzenia podczas NTG.

## 8. Wytyczne w sprawie pielęgnowania lasu.

Mając na względzie naturalne zmiany faz rozwojowych drzewostanów w 10-letnim okresie planowania, przyjmuje się zasadę, iż projektowane wskazania gospodarcze odnośnie pielęgnowania lasu winny uwzględniać aktualne fazy rozwojowe drzewostanów oraz stwierdzone na gruncie aktualne potrzeby z zakresu pielęgnowania. Tak zaprojektowane wskazania gospodarcze określają charakter i kierunek zabiegów pielęgnacyjnych w poszczególnych drzewostanach. Nie ogranicza (a wręcz wskazuje) to możliwości stosowania kolejnych zabiegów pielęgnacyjnych wykonywanych w 10-letnim okresie, a wynikających z bieżących potrzeb hodowlanych.

- 1) Zabiegi pielęgnacyjne planować w całych wyłączeniach (bez redukcji powierzchni zabiegu).
- 2) Nie określać nawrotów zabiegu w 10-leciu (projektować jednorazowo, tj. bez zwielokrotniania o przewidywane nawroty).
- 3) Pielęgnowanie upraw (**istniejących**) – PU, pielęgnowanie młodników – PM, trzebieże wczesne – TW oraz trzebieże późne – TP, projektować oddzielnie, bez łączenia kolejnych czynności, w wyłączeniach z realną potrzebą wykonania zabiegu (w zależności od fazy rozwojowej) – **jako pierwszego w okresie obowiązywania planu.**
- 4) Dla ww. zadań obligatoryjnych dot. PU wykonawca projektu planu **sporządzi wykaz** wydzielen (wg leśnictw) z podaniem: adresu, powierzchni oraz wskazania gospodarczego.

5) Nie planować szczegółowo powierzchni pielęgnowania projektowanych upraw, jak również wielkości projektowanych poprawek i uzupełnień w projektowanych uprawach – potrzeby z tego zakresu należy ująć łącznie w opisie ogólnym, określając poziom procentowy w odniesieniu do powierzchni projektowanych upraw, odpowiednio:

⇒ poprawki i uzupełnienia w projektowanych uprawach – **10 %**

⇒ pielęgnowanie projektowanych upraw – **nie planować**

6) Zabiegi pilne projektować w przypadku:

⇒ występowania zaniedbań pielęgnacyjnych, szczególnie w drzewostanach młodszych klas wieku, wielogatunkowych, o zróżnicowanej dynamice wzrostu poszczególnych gatunków;

⇒ planowania CP w drzewostanach w wieku 17-20 lat (lub zaplanować TW);

⇒ planowania TW w drzewostanach w wieku 37-40 lat (lub zaplanować TP).

7) **W drzewostanach V i starszych klas wieku nie planować wskazań gospodarczych TP.**

Dopuszcza się planowanie TP w d-stanach V i VI klasy wieku, w których gat. panującym jest Db oraz w d-stanach V klasy wieku, w których gat. panującym jest Bk.

## 9. Wytyczne w sprawie hodowli lasu.

Dla poszczególnych TSL i przyjętych dla nich wariantów TD, z uwzględnieniem rozpoznanych siedlisk przyrodniczych, przyjmuje się następujące orientacyjne udziały procentowe poszczególnych gatunków przy projektowaniu upraw:

**Typy drzewostanów i orientacyjne składy gatunkowe odnowień**

TSL	Kod Natura 2000	TD	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, bicenotyczne)	
<b>Bs</b>	-	So	Brz		So 90, Brz 10
	91T0	So	Brz		So 90, Brz 10
<b>Bśw</b>		So	Brz	Jrz	So 80-90, Brz i in. 10-20
	91T0	So	Brz		So 80-90, Brz i in. 10-20
<b>Bw</b>	-	So	Św, Brz	Ol	So 80, Św i in. 20
		ŚwSo	Brz	Ol	So 60, Św 30, Brz i in. 10
		ŚwBrz	So	OL	Brz 50, Św 30, So i in. 20
		SoŚw	Brz	Ol	Św 40-50, So 40-50, Brz i in. 10
	2180	SoBrz		Ol, Jrz, Czm	Brz 70, So 30
<b>Bb</b>	-	So	Brz	Ol	So 80-90, Brz i in. 10-20
	91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10
<b>BMśw</b>	-	<b>So</b>	<b>Bk, Db, Św, Md, Brz</b>	<b>Kl, Lp, Jrz, Gb</b>	<b>So 80, Bk i in. 20</b>
		Jd So	Db, Bk, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Jrz, Gb	So 60, Jd 30, Db i in. 10
		BkSo	Db, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb	So 60-70, Bk 20-30, Db i in. 10-20
		BkSo #	Db, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb	So 80-90, Db i in. 10-20
		ŚwSo	Db, Md, Brz	Kl, Lp, Jrz, Gb	So 60, Św 30, Db i in. 10
		DbSo	Bk, Św, Md, Brz	Kl, Lp, Os, Jrz, Gb	So 60-70, Db 20-30, Bk i in. 10-20

	9110	SoBk	Db	Kl, Os, Jrz	Bk 60, So 30, Db i in. 10
	9130	SoBk	Db	Kl, Lp, Jrz, Gb	Bk 60, So 30, Db i in. 10
	9190	Db	So, Brz	Bk, Os	Db 80, So i in. 20
	9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz	Db 40, Bk 30, So i in. 30
<b>BMw</b>	-	ŚwSo	Db, Brz	Kl, Lp, Ol	So 50, Św 30, Db i in. 20
		SoŚw	Db, Brz	Kl, Lp, Ol	Św 40, So 40, Db i in. 20
		DbSo	Św, Brz	Kl, Lp, Ol	So 60-70, Db 20-30, Św i in. 10-20
		So	Db, Św, Brz	Kl, Lp, Ol	So 70, Db i in. 30
		BrzSo	Db, Św	Kl, Lp, Ol	So 50, Brz 30, Św i in. 20
		ŚwBrz	So, Db	Kl, Lp, Ol	Brz 50, Św 30, So i in. 20
	9190	SoDb	Brz, Bk	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 50, So 30, Bk i in.20
	9190	Db	So, Brz	Ol, Os	Db 80, So i in. 20
	9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz	Db 40, Bk 30, So i in. 30
<b>BMb</b>	-	So	Brz, Św	Ol	So 80, Brz 10, Św 10
		SoŚw	Brz, Db	Ol	Św 50, So 30, Brz i in. 20
		ŚwSo	Brz		So 50, Św 30, Brz i in. 20
		BrzSo	Św	Ol	So 50, Brz 30, Św i in. 20
		SoBrz	Św	Ol	Brz 60, So 30, Św i in. 10
	91D0*	SoBrz	Św	Ol	Brz 60, So 30, Św i in. 10
	91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10
91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10	
<b>LMśw</b>	-	Bk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	Bk 80, Db i in. 20
		SoBk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	Bk 50, So 40, Db i in. 10
		BkSo	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	So 60, Bk 30, Db i in. 10
		BkSo #	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	So 90, Db i in. 10
		DbSo	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	So 60, Db 30, Bk i in. 10
		SoDb	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl, Gb, Os	Db 50, So 30, Bk i in. 20
		SoJd	Db, Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw.	Kl Gb, Os	Jd 40, So 30, Db i in.30
		ŚwDb	So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw.	Kl, Gb, Os	Db 50, Św 30, Bk i in. 20
		BkŚw	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw.	Kl, Gb, Os	Św 50, Bk 30, Db i in. 20
		ŚwBk	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw.	Kl, Gb, Os	Bk 50, Św 30, Db i in. 20
	9110	Bk	Db, So, Brz	Kl, Jw., Os	Bk 80, Db i in. 20
	9130	Bk	Db, Lp, Gb, Brz	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20
	9160	GbDb	Bk, So, Lp, Brz, Jw.	Kl, Os	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20
	9160	BkDb	Gb, So, Lp, Brz, Jw.	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
	9160	Db	Bk, So, Gb, Lp, Brz, Jw.	Kl, Os	Db 70, Bk i in. 30
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os	Gb, Lp, Kl	Db 80, So i in. 20

	9190	BkDb	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20
LMw	-	SoDb	Św, Bk, Brz	Jw., Kl, Lp, Os	Db 50, So 30, Św i in. 20
		DbSo	Św, Brz, Bk	Jw., Kl, Lp, Os	So 50, Db 30, Św i in. 20
		BrzOl	Św	Jw., Kl, Lp, Os	Ol 60, Brz 30, Św i in. 10
		ŚwSo	Db, Bk, Brz	Jw., Kl, Lp, Os	So 40, Św 30, Db 20, Bk i in.10
		SoŚw	Db, Ol	Jw., Kl, Lp, Os	Św 50, So 30, Db i in. 20
		ŚwDb	So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw.	Kl, Gb, Os	Db 60, Św 30, So i in. 10
		DbŚw	So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw.	Kl, Gb, Os	Św 60, Db 30, So i in. 10
	9110	Bk	Db, So, Ol	Jw., Kl, Lp	Bk 80, Db i in. 20
	9160	GbDb	Bk, Brz, Os	Kl, Gb, Lp, Os	Db 60, Gb 30, Bk i in. 10
	9160	BkDb	Gb, Lp, Brz, Jw.	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
9160	Db	Gb, Bk, Brz, Ol, Os	Lp, Kl	Db 80, Gb i in. 20	
9190	BkDb	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20	
9190	Db	So, Brz, Ol	Kl, Os	Db 80, So i in. 20	
LMb	-	Ol	Brz, So, Św		Ol 70-80, Brz i in. 20-30
		BrzOl	Św, So	Wb	Ol 50, Brz 30, Św i in. 20
	91D0*	SoBrz	Ol	Ol	Brz 60, So 30, Ol i in. 10
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10
Lśw	-	Bk	Db, Md, So, Św, Dg	Jw., Lp, Czr, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10
		DbBk	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw.,Czr, Jb, Gr	Bk 60, Db 30, Md i in. 10
		BkJd	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw.,Czr, Jb, Gr	Jd 50, Bk 30, Db i in. 20
		JdBk	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw.,Czr, Jb, Gr	Bk 50, Jd 30, Db i in. 20
		BkDb	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw.,Czr, Jb, Gr	Db 60, Bk 30, Md i in. 10
	9110	Bk	Db, So, Md	Jw., Kl, Lp	Bk 90, Db i in. 10
	9110	DbBk	So, Lp, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Bk 70, Db i in.30
	9130	Bk	Db, Gb, Md	Jw.,Lp, Czr, Jb, Gr	Bk 80-90, Db i in. 10-20
	9160	GbDb	Bk, Lp, Md	Jw.,Czr, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20
	9160	Db	Gb, Bk, Lp, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20
	9160	GbBk	Db, Lp, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Bk 50, Gb 30, Lp i in. 20
	9160	BkDb	Gb,Lp, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
	9160	LpDb	Gb,Bk, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20
	9190	BkDb	So, Brz, Os, Md	Kl, Gb	Db 60, Bk 30, Jw. i in. 10
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os, Md	Gb, Lp, Kl	Db 80, Bk i in. 20
	9190	DbBk	Gb, Lp, Md	Jw.,Czr, Jb, Gr	Bk 50, Db 30, Jw. i in. 20
	Lw	-	JsDb	Św, Wz, Jw.	Kl, Lp, Czr, Brz
Db			Św, Js, Wz, Jw.	Kl, Lp, Czr, Brz	Db 80-90, Św i in. 10-20
9130		Bk	Db, Gb	Jw.,Lp, Czr, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10
9160		BkDb	Gb Jw., Lp	Czr, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20
9160		Db	Gb, Bk, jw.	Lp, Czr, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20
9160	GbDb	Bk, Lp, Jw.,	Kl, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20	

	91E0*	Ol	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20
	91E0*	JsOl	Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10
	91F0	JsWzDb	Lp, Gb	Kl, Ol, Tp, Czm	Db 40, Wz 30, Js i in. 30
	91F0	JsWz	Db, OL	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
	91F0	Db	Wz, Js	Kl, Gb, Czm	Db 80, Wz i in. 20
<b>LI</b>	-	JsDb	Wz, Gb, Jw., Kl, Lp	Św, Ol, Tp, Wb	Db 60, Js 30, Wz i in. 10
		Db	Js, Wz	Św, Lp, Ol	Db 70, Js i in. 30
	91F0	Db	Js, Wz	Lp, Ol	Db 70, Js i in. 30
	91F0	JsWz	Db, Ol	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
	91F0	JsWzDb	Lp, Gb	Ol, Kl, Tp, Wb	Db 40, Wz 30, Js 20, Lp i in. 10
	91E0*	JsOl	Brz, Wz	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10
	91E0*	OlJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
<b>OI</b>	-	Ol	Js, Brz, Wz, Św		Ol 90, Js i in. 10
	91E0*	Ol	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	Ol 90, Js i in. 10
	91E0*	Ol****	Js	Kl, Lp	Ol 90, Js i in. 10
<b>OIJ</b>	-	Ol	Js, Wz	Kl, LP	Ol 80, Js i in. 20
		OIJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
	91E0*	OIJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, Ol 40, Brz i in. 20
	91E0*	JsOl	Brz, Wz	Kl, Lp	Ol 60, Js 30, Brz i in. 10
	91E0*	Ol	Js, Wz	Kl, Lp	Ol 80, Js i in. 20

9160 - Grab należy wprowadzić w zmieszaniu grupowym i kępowym.

Dopuszcza się wprowadzenie grabu w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu.

\* - siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

\*\*\*\* - źródłiskowe lasy olszowe na niżu

# - drzewostan sosnowy z dolnym piętrzem bukowym, które przewiduje się wprowadzić gdy sosna osiągnie wiek 30-40 lat (po pierwszej prawidłowo przeprowadzonej TW). Liczba wprowadzanych sadzonek buka 3-5 tys. szt./ha (ZHL 2012). Jeżeli dolne piętro ma w przyszłości ukształtować następną generację drzewostanu należy wprowadzać buk w formie grup i kęp o więźbie odpowiedniej dla gatunku.

Wskazania gospodarcze, dotyczące hodowli lasu, powinny obejmować wszystkie grunty wymagające:

- ⇒ zabiegów melioracyjnych (agrotechnicznych i wodnych – ale tylko tych, które są związane z odnowieniami i zalesieniami),
- ⇒ zalesienia,
- ⇒ odnowienia lasu (naturalnego i sztucznego),
- ⇒ dolesienia luk,
- ⇒ poprawek i uzupełnień,
- ⇒ wprowadzania dolnego piętra,
- ⇒ wprowadzania podszytów,
- ⇒ pielęgnowania istniejących upraw,
- ⇒ pielęgnowania młodników (wyłącznie CP, **bez planowania CPP**).

Planując wskazania gospodarcze z zakresu hodowli lasu, podawać należy rodzaj projektowanych czynności i ich powierzchnię (jednorazowo, tj. bez zwielokrotniania o przewidywane nawroty), według proponowanych poniższych zasad:

- 1) Przy planowaniu odnowienia w ramach rębni złożonych, dolesienia luk, poprawek i uzupełnień, powierzchnię zabiegu redukować do realnych potrzeb jego wykonania.
- 2) Dolesienie luk powinno być projektowane tylko w warunkach stwarzających szansę wzrostu młodego pokolenia drzew. Drobnych luk i przerzedzeń (spełniających korzystną rolę w ochronie różnorodności biologicznej i kształtowaniu klimatu wnętrza lasu) nie należy przeznaczać do uproduktywienia.
- 3) Szacowanej do odnowienia powierzchni w KO i KDO **nie zwiększać** z tytułu zakładanych uszkodzeń młodego pokolenia przez zwierzynę oraz podczas ścinki i zrywki drzew.
- 4) Formalną podstawę planowania do zalesienia użytków rolnych lub innych gruntów niezaliczonych do lasów, jest ich przejęcie w celu zalesienia oraz przeznaczenie do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w decyzji administracyjnej o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- 5) Do wprowadzania dolnego piętra należy planować w zasadzie, drzewostany o składzie gatunkowym częściowo zgodnym z przyjętym dla niego typem drzewostanu oraz drzewostany na gruntach porolnych (bez względu na stopień zgodności), o niepełnym zwarciu, osłabione, zasadniczo w IIb i IIIa klasie wieku, uzgodnione jako grupa „C – drzewostany do przebudowy częściowej”.
- 6) Wykonawca projektu planu sporządzi **wykaz** wszystkich opisanych w trakcie wykonywania planu ul powierzchni z **odnowieniem naturalnym**. Wykaz ten powinien być zaprezentowany podczas NTG i wykorzystywany do monitoringu odnowień naturalnych w nadleśnictwie.
- 7) Projektowane wprowadzanie podszytów ograniczyć do niezbędnego minimum, w drzewostanach gwarantujących osiągnięcie celu hodowlanego oraz w tzw. ogniskach gradacyjnych.
- 8) Planując zabiegi hodowlane należy zwrócić uwagę na właściwe zagospodarowanie drzewostanów występujących na granicy z zewnętrznymi terenami otwartymi w celu zachowania lub kształtowania strefy ekotonowej.

W części planistycznej opisu ogólnego nadleśnictwa w podrozdziale „Zestawienie i opisanie zadań z zakresu hodowli lasu” należy opracować i omówić „Zestawienie zbiorcze wskazań gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu” – tabela XVIII, które będzie podstawą wypełnienia (części hodowlanej) wniosku o zatwierdzenie nowopowstałego projektu planu. Ze względu na konieczność przelegiwania zrębów, **wielkość projektowanych odnowień zrębów na powierzchni otwartej** zredukować do ok. **80 %** wielkości wynikającej z tabeli.

## **10. Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu oraz ochrony przeciwpożarowej.**

### **10.1 Wytyczne w sprawie ogólnej ochrony lasu.**

Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu należy określić się na podstawie danych nadleśnictwa i ZOL oraz danych z inwentaryzacji stanu lasu przeprowadzonej w trakcie prac nad projektem planu u.l., w szczególności wynikających z oceny jakości hodowlanej lub technicznej i stopnia uszkodzenia drzewostanów oraz zgodności ich składu gatunkowego z TD. Kierunkowe zadania z zakresu ogólnej ochrony lasu należy przedstawić - po ocenie zdrowotnego i sanitarnego stanu lasu oraz po przeanalizowaniu aktualnych i przewidywanych uszkodzeń drzewostanów na skutek niekorzystnego oddziaływania zespołu czynników biotycznych, abiotycznych i antropogenicznych - w formie wskazania niezbędnych działań

pozostających w sferze gospodarki leśnej i łowieckiej oraz gospodarki przestrzennej i ochrony środowiska, a prowadzących do minimalizacji szkód.

W trakcie terenowych prac urzędniowych wykonawca przeprowadzi rozpoznanie, inwentaryzację oraz określi stopień nasilenia uszkodzeń według następujących ich głównych przyczyn:

- szkodniki owadzie (pierwotne i wtórne),
- grzyby patogeniczne,
- zwierzyzna,
- czynniki klimatyczne,
- zakłócenia stosunków wodnych,
- pożary,
- inne, specyficzne dla nadleśnictwa, np. szkody od bobrów (zalania i podtopienia) erozje, uszkodzenia antropogeniczne itp.,

Na mapie przeglądowej oraz w LMN należy w szczególności zamieścić:

- ⇒ drzewostany na gruntach porolnych,
- ⇒ stałe partie do jesiennych poszukiwań szkodników sosny,
- ⇒ zdefiniowane na KZP i zweryfikowane wynikami inwentaryzacji obszary zagrożone uporczywym występowaniem szkód,
- ⇒ stałe miejsca wykładania pułapek feromonowych na brudnicę mniszkę.

## **10.2 Wytyczne w sprawie ochrony przeciwpożarowej.**

Kierunkowe wytyczne z zakresu ochrony przeciwpożarowej należy określić na podstawie obowiązujących przepisów prawnych, analizy stanu zagrożenia pożarowego w ubiegłym okresie oraz analizy i oceny aktualnego stanu ochrony przeciwpożarowej nadleśnictwa. Należy wyliczyć kategorię zagrożenia pożarowego dla nadleśnictwa zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Dodatkowo należy dokonać analizy i oceny elementów ochrony przeciwpożarowej takich jak:

- ⇒ sieć punktów systemu obserwacyjnego,
- ⇒ sieć punktów czerpania wody i dojazdu do nich,
- ⇒ rozmieszczenie i wyposażenie baz sprzętu,
- ⇒ sieć dróg i dojazdów pożarowych wraz z ich numerami i rodzajem nawierzchni oraz infrastrukturą związaną z siecią dróg pożarowych (np. przepusty, przejazdy, mosty, wiadukty), na podstawie danych zawartych w SILP,
- ⇒ system łączności i alarmowania,
- ⇒ rozmieszczenie lotnisk, lądowisk oraz innych miejsc startów i lądowań,
- ⇒ oznakowanie terenów leśnych tablicami informacyjno-ostrzegawczymi,
- ⇒ sieć pasów przeciwpożarowych oraz pasów biologicznego zabezpieczenia przeciwpożarowego,
- ⇒ stacje meteorologiczne i punkty prognostyczne,
- ⇒ lokalne punkty orientacyjne w terenie.

Efektom analizy i oceny powinny być konkretne zalecenia działań uzupełniających lub korekcyjnych.

Wykonawca uwzględni dodatkowo porozumienie Komendanta Głównego PSP i Dyrektora Generalnego LP z 13 czerwca 2007 r. w sprawie współpracy w zakresie wdrażania map numerycznych nadleśnictw do stosowania w jednostkach organizacyjnych PSP, w myśl którego wyszczególnia się obiekty uznane za przydatne dla PSP (zał. nr 1 do porozumienia).



Całość zagadnień dotyczących ochrony przeciwpożarowej powinno się nanieść na mapy tematyczne (i w LMN) i uzgodnić z Komendantem Wojewódzkim PSP.

## **11. Wytyczne w sprawie zagospodarowania rekreacyjnego.**

Sprawy zagospodarowania rekreacyjnego wykonawca przedstawi w oparciu o wyniki inwentaryzacji i materiały udostępnione przez nadleśnictwo. Kierunkowe wytyczne w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego lasów nadleśnictwa zostaną omówione w części ogólnej planu urządzenia lasu. Obiekty infrastruktury zagospodarowania rekreacyjnego wykonawca umieści na mapie przeglądowej oraz w LMN.

## **12. Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego i zagospodarowania łowieckiego.**

### **12.1 Wytyczne w sprawie użytkowania ubocznego.**

Kierunkowe wytyczne w zakresie użytkowania ubocznego należy omówić w części ogólnej planu u.l. w oparciu o wyniki inwentaryzacji i materiały udostępnione przez nadleśnictwo.

### **12.2 Wytyczne w sprawie zagospodarowania łowieckiego.**

Zagadnienia związane z gospodarką łowiecką należy omówić w ogólnym zarysie, w części ogólnej planu u.l. W szczególności winny one dotyczyć:

→ charakterystyki przyrodniczej poszczególnych obwodów łowieckich (udział lasów, wód, wielkość kompleksów leśnych, itd.),

→ liczebności zwierzyny na podstawie corocznych inwentaryzacji zwierząt łownych, w odniesieniu do poszczególnych obwodów łowieckich i łącznie dla nadleśnictwa,

→ realizacji rocznych planów łowieckich za ubiegły okres gospodarczy (gatunkami zwierzyny za okres ostatnich 10 lat),

→ rozmiaru uszkodzeń powodowanych przez zwierzynę w uprawach i młodnikach,

→ rozmiaru wykonanych prac profilaktycznych ochrony lasu przed szkodami od zwierzyny,

→ zniekształcenia składów gatunkowych upraw z powodu ograniczania przez zwierzynę pożądanego udziału gatunków lasotwórczych, w tym liściastych.

Ostatecznie w wyniku analizy i oceny powyższych zjawisk, należy określić zadania kierunkowe dla gospodarki łowieckiej w lasach nadleśnictwa, w tym:

⇒ wskazać w obwodach łowieckich tereny przeznaczone na poletka łowieckie, pasy zaporowe, łąki śródleśne i polany, tereny podmokłe, zadrzewienia, itd., z zaleceniem sposobów ich wykorzystania, mających na celu poprawę warunków bytowania zwierząt łownych, w tym zwiększanie naturalnej bazy żerowej,

⇒ wskazać obszary lasu, w których liczebność określonych gatunków zwierząt łownych winna być ograniczona, uwzględniając w szczególności wyniki corocznych inwentaryzacji zwierzyny, wieloletnie i roczne plany łowieckie (w tym wykonywanie zadań z rocznych planów łowieckich), potrzebę ochrony siedlisk przyrodniczych oraz przestrzenny rozkład szkód od zwierzyny,

⇒ wskazać, na podstawie wieloletniego planu łowieckiego dla rejonu hodowlanego, docelową wielkość populacji zwierząt łownych (w szczególności zwierzyny płowej).

Obiekty infrastruktury łowieckiej (bez ambon, paśników i lizawek) należy zamieścić na mapie przeglądowej oraz w LMN.

### **13. Wytyczne w sprawie ujmowania w planie urządzenia lasu zagadnień dotyczących infrastruktury nadleśnictwa.**

Zagadnienia dotyczące infrastruktury technicznej należy omówić w części ogólnej planu u.l., gdzie kierunkowo należy opisać potrzeby w zakresie:

- ⇒ budowy i remontów dróg, mostów, przepustów, urządzeń melioracyjnych, zabudowy potoków,
- ⇒ budowy i remontów siedzib jednostek Lasów Państwowych i budynków gospodarczych,
- ⇒ budowy i konserwacji zbiorników małej retencji,
- ⇒ urządzeń dla potrzeb turystyki i rekreacji, ośrodków i izb edukacji przyrodniczej, itp.

Należy podkreślić, że plan u.l. nie zawiera działań w zakresie infrastruktury mogących znacząco oddziaływać na środowisko, bowiem zamierzenia w nim zawarte nie są zamierzeniami inwestycyjnymi, ani ingerencyjnymi (przekształcenie lub zmiana sposobu wykorzystania terenu). Plan u.l. określa jedynie potrzeby w zakresie infrastruktury, jako kierunkowe i nie jest podstawą ich wykonania. Zadania te mogą być realizowane przez nadleśnictwo niezależnie od zapisów planu u.l.

### **14. Wytyczne dotyczące charakterystyki ekonomicznej nadleśnictwa.**

Rozdział „Charakterystyka warunków ekonomicznych gospodarki leśnej oraz prognoza spodziewanego wyniku ekonomicznego” należy opracować w ujęciu ogólnym, bez potrzeby rozszerzania charakterystyki o ekspertyzę ekonomiczną w formie szczegółowej prognozy spodziewanego wyniku ekonomicznego gospodarki leśnej, prowadzonej na podstawie planu u.l.

### **15. Szczegółowość prognozy stanu zasobów drzewnych na koniec przyszłego okresu gospodarczego.**

Wykonawca projektu planu u.l. obliczy orientacyjną, spodziewaną na koniec okresu gospodarczego, wielkość zasobów miąższości grubizny drzewostanów nadleśnictwa, według wzoru i zasad określonych w § 123 instrukcji u.l. oraz dokona ogólnych porównań i analiz.

### **16. Weryfikacja i aktualizacja programu ochrony przyrody.**

Wykonawca dokona aktualizacji istniejącego Programu Ochrony Przyrody (POP) zgodnie z § 110, 111, 112 IUL na podstawie zebranych materiałów i ich weryfikacji terenowej.

Aktualizacja POP zostanie dokonana o następujące elementy:

- aktualizacja adresów występujących wszystkich form ochrony w nadleśnictwie,
- wniesienie ważniejszych obiektów zabytkowych, wg informacji PSOZ i RDOŚ,
- weryfikacja wykazu istniejących form ochrony przyrody,
- weryfikacja wykazu drzew zasługujących na ochronę,
- weryfikacja wykazu drzewostanów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,
- uzupełnienie listy gatunków flory podlegających ochronie ścisłej i częściowej,
- opisanie aktualnych form ochrony przyrody związanych z Naturą 2000 i związane z tym kierunkowe zmiany we wskazaniach gospodarczych dla drzewostanów zaliczonych do obszarów naturalnych.

Źródłem danych do aktualizacji POP będą:

- ⇒ dane wykonawcy prac z inwentaryzacji terenowej,
- ⇒ dane nadleśnictwa, w tym inwentaryzacja przyrodnicza nadleśnictwa z 2007 r.,
- ⇒ dane służb właściwych RDOŚ – Regionalnych Konserwatorów Przyrody,
- ⇒ dane służb właściwych Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków,

⇒ dane Ministerstwa Środowiska dotyczące inwentaryzacji przyrodniczej obszarów znajdujących się w Sieci Natura 2000.

Przy aktualizacji POP należy zwrócić szczególną uwagę na:

- 1) Powołane od 2003 r. oraz projektowane formy ochrony przyrody (rezerwy przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów).
- 2) Aktualny wykaz naturowych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, grzybów i zwierząt z podziałem na gatunki chronione, rzadkie, naturowe i z Czerwonej Księgi przy uwzględnieniu:
  - wyników powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej dotyczącej siedlisk przyrodniczych leśnych i nieleśnych, gatunków chronionych roślin i zwierząt, wykonywanej w latach 2006-2008,
  - wyników prowadzonego na bieżąco monitoringu w zakresie ochrony przyrody,
  - aktualnych informacji o środowisku dostępnych w publikacjach naukowych oraz udostępnionych przez lokalne NGO-sy.
  - aktualnego wykazu i lokalizacji obszarów HCVF wyznaczonych przez nadleśnictwo.

Wynikiem analiz i syntezy końcowej będą tabela XXII (którą należy opracować tylko dla gatunków chronionych objętych obszarami Natura 2000) i tabela XXIII.

### **17. Formy opracowania składników projektu planu u.l. w tym formy materiałów mapowych, ich wydruki i oprawa.**

#### **Egzemplarz dla DGLP** (dwie teczki jako jeden komplet) I

- Teczka twarda zawierająca:

Tom IA – Elaborat wraz z załącznikami (tabele i wykazy) w twardej oprawie (format A4)

Wykaz cięć **wraz z tabelami** dla obrębu leśnego - w oprawie miękkiej, (format A4)

Mapę sytuacyjną obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa w skali 1:50 000

Mapy przeglądowe obrębu leśnego w skali 1:25 000

⇒ cięć rębnych

⇒ drzewostanów

⇒ siedlisk leśnych

⇒ funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego

Nośnik elektroniczny CD/DVD zawierający następujące dane:

Elaborat, POP, Prognoza ONS (w formacie PDF) baza TAKSATOR

II - Teczka twarda zawierająca:

Tom IB – Program Ochrony Przyrody w oprawie twardej (format A4)

Mapy przeglądowe obrębu leśnego w skali 1:25 000

⇒ walorów przyrodniczo-kulturowych

⇒ siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000

#### **Egzemplarz dla RDLP i dla nadleśnictwa** (dwa komplety)

Tom IA – Elaborat wraz z załącznikami (tabele i wykazy) w oprawie twardej (format A4)

Tom II (podzielony na części A, B, C...) – Opis taksacyjny lasu oraz dołączone do ostatniej części tabele i wykazy – dla obrębu leśnego w oprawie twardej (format A4)

Tom III – Plany zagospodarowania lasu wraz z tabelami – dla obrębu leśnego w oprawie twardej (format A4)

### I - Teczka twarda zawierająca:

Tom IB – Program Ochrony Przyrody w oprawie twardej (format A4)

Mapy przeglądowe obrębu leśnego w skali 1:25 000

⇒ walorów przyrodniczo-kulturowych;

⇒ siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000

### II - Teczka twarda (dla obrębu leśnego) zawierająca:

Mapę sytuacyjną obszaru w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa w skali 1:50 000

Nośnik elektroniczny CD/DVD zawierający następujące dane: Elaborat,

POP, Prognoza ONS (w formacie PDF oraz WORD), baza TAKSTOR,

wszystkie mapy w formacie PDF

Mapy przeglądowe obrębu leśnego w skali 1:25 000

⇒ cięć rębnych (podklejona na płótnie i foliowana)

⇒ drzewostanów (podklejona na płótnie i foliowana)

⇒ siedlisk leśnych

⇒ funkcji lasu i zagospodarowania rekreacyjnego

⇒ ochrony lasu

⇒ ochrony przeciwpożarowej

⇒ gospodarki łowieckiej

⇒ nasiennictwa i selekcji

### III - Teczka twarda (dla obrębu leśnego) zawierająca:

Mapy gospodarcze – komplet arkuszy map gospodarczych w skali 1:5 000 z naniesionymi działkami zrębowymi (format A1).

Mapę przeglądową obrębu leśnego w skali 1:25 000 z podziałem na arkusze map gospodarczych.

### **Operaty dla poszczególnych leśnictw** zawierające:

Opis taksacyjny lasu łącznie z wykazem cięć rębnych, wykazem cięć przedrębnych i wykazem zadań z zakresu hodowli lasu w oprawie twardej (format A4).

Mapy gospodarczo-przeglądowe poszczególnych leśnictw w skali 1:10 000

⇒ cięć rębnych w futerałach (podklejona na płótnie i foliowana)

⇒ drzewostanów

⇒ czysta

### **Prognoza oddziaływania na środowisko planu urządzenia lasu** (format A4 – **3 komplety**) w oprawie twardej w teczce z mapami przeglądowymi obrębu leśnego w skali 1:25 000:

⇒ form ochrony przyrody na tle planowanego użytkowania rębного i gruntów przeznaczonych do zalesienia

⇒ siedlisk przyrodniczych i gatunków naturalnych na tle planowanego użytkowania rębного i gruntów przeznaczonych do zalesienia

**Dokumentacja na NTG**, w tym materiały prezentowane na naradzie, dokumentacja projektu planu wraz z prognozą do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS i do publicznego wyłożenia.

Dla nadleśnictwa, obrębów i leśnictw – należy określić szczegółowe dane do wprowadzenia zadań PUL do SILP, w tym: w rozmiarze powierzchniowym - [ha] (pow. manipulacyjna i do odnowienia), masowym - [m<sup>3</sup>] (ogółem i liściaste), z wyszczególnieniem użytków rębnych (w tym: rębnie I, rębnie II, III, IV, niezaliczone do etatu powierzchniowego) i użytków przedrębnych (w tym: TW, TP) oraz zadań hodowlanych – w układzie tabelarycznym uzgodnionym z RDLP.

## **18. Projekt wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie zakresu i szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000.**

Projekt wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie zakresu i szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i obszary Natura 2000, będzie zawierał:

- ⇒ propozycję zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000;
- ⇒ założenia do planu urządzenia lasu dla nadleśnictwa, to jest część B protokołu KZP;
- ⇒ mapy przeglądowe (wg obrębów leśnych w skali 1:25000) lub sytuacyjno-przeglądowe dla całego nadleśnictwa w skali 1:50000 (z zastrzeżeniem, że są na niej czytelne istotne szczegóły dotyczące obszarów chronionych i funkcji lasu), z oznaczeniem granic obszarów Natura 2000 (z podziałem na obszary ptasie i siedliskowe) oraz rozpoznanych granic ostoi lub siedlisk przedmiotów ochrony dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000 na terenie lasów zarządzanych przez nadleśnictwo lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Prognoza oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko i na obszary Natura 2000 będzie zawierać:

- część opisową,
- część tabelaryczną,
- mapę obszarów chronionych i funkcji lasu.

W części opisowej prognozy zamieszczone zostaną w logicznej kolejności wszystkie wymagane informacje, o których mowa w art. 51 i 52 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. Jeżeli któryś z punktów wymienionych w art. 51 tej ustawy nie będzie miał odniesienia do założeń planu urządzenia lasu, to w prognozie zamieszczona zostanie informacja: „nie dotyczy projektu planu urządzenia lasu”.

Część opisowa prognozy zostanie podzielona na:

- 1) wprowadzenie (w tym: cel prognozy, podstawa prawna, źródła danych z wyspecyfikowaniem materiałów otrzymanych do celów prognozy od regionalnego dyrektora ochrony środowiska);
- 2) poszczególne rozdziały zawierające zasadniczą treść prognozy-zbiory zagadnień merytorycznych:
  - informacje ogólne, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a, b, d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku;
  - informacje o sporządzonych wcześniej prognozach oddziaływania na środowisko w terytorialnym zasięgu działania nadleśnictwa (w tym do planów zagospodarowania przestrzennego lub regionalnych strategii i programów rozwoju) oraz o ich powiązaniach z prognozą oddziaływania projektu planu urządzenia lasu na środowisko, zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku;
  - analizy oraz oceny stanu środowiska i celów ochrony z punktu widzenia realizacji planu urządzenia lasu, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. a, b, c, d ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku;
  - przewidywane oddziaływanie realizacji planu urządzenia lasu na środowisko, szczególnie na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem wyników

odpowiednich analiz, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku;

- działania ograniczające negatywny wpływ; opis zastosowanych w projekcie planu urządzenia lasu i przewidywanych do zastosowania w trakcie jego realizacji rozwiązań w ramach gospodarki leśnej, mających na celu zapobieganie lub ograniczenie potencjalnie negatywnych lub negatywnych oddziaływań na środowisko, szczególnie na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod i częstotliwości przeprowadzania analizy skutków realizacji postanowień projektu planu urządzenia lasu, o których mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku, nazywanej też w art. 55 ust. 3 pkt 5 i art. 55 ust. 4 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku monitoringiem skutków realizacji postanowień przyjętego projektu planu urządzenia lasu w zakresie oddziaływania na środowisko.

3) końcowe podsumowanie (w tym: skład zespołu specjalistów opracowujących prognozę oraz streszczenie prognozy sporządzone w języku niespecjalistycznym, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku).

Część tabelaryczna zawierająca odpowiednie analizy w formie macierzy, na podstawie których formułowane zostaną podstawowe ustalenia prognozy. Należy w tym miejscu opracować następujące tabele:

- ⇒ tabela A: „Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na środowisko w granicach zasięgu terytorialnego nadleśnictwa”;
- ⇒ tabela B: „Zestawienie zbiorcze obszaru Natura 2000 wg przedmiotów ochrony oraz planowanych zabiegów gospodarczych”;
- ⇒ tabela C: „Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony siedlisk przyrodniczych dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000”;
- ⇒ tabela D: „Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków roślin i zwierząt (z wyjątkiem ptaków) dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000”;
- ⇒ tabela E: „Macierz przewidywanego oddziaływania planu urządzenia lasu na zachowanie stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, stanowiących przedmioty ochrony dla których wyznaczono dany obszar Natura 2000”.

## **19. Projektowanie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000.**

W zasięgu nadleśnictwa występują następujące obszary Natura 2000:

**SOO** - specjalne obszary ochrony siedlisk:

- Sporysz PLH220064 – **brak PZO**
- Dolina Szczyry PLH220066 – **brak PZO**

W projekcie PUL uwzględnione zostaną: **zatwierdzone PZO** oraz **projekty PZO** po udostępnieniu przez RDOŚ.

## **20. Inne zagadnienia specyficzne dla nadleśnictwa.**

Zobowiązuje się nadleśnictwo jak i wykonawcę projektu planu ul. do stałej i merytorycznej współpracy oraz zapewnienia odpowiedniego przepływu informacji w trakcie całego okresu realizacji prac. Wyniki prac taksacyjnych należy w przystępnej formie przedstawić administracji nadleśnictwa i leśniczym, celem zapoznania się z nimi i dokonania uzgodnień. Szczególnym przedmiotem uzgodnień oraz zestawień omawianych w trakcie odbiorów i kontroli prac, będzie:

- przyjęty w poszczególnych wyłączeniach TD,
- zaproponowane wskazania gospodarcze,
- użytkowanie rębne na przyszły okres gospodarczy,
- drzewostany planowane do przebudowy pełnej i częściowej,
- drzewostany w KO i KDO,
- grunty leśne niezalesione - do odnowienia (zręby, halizny, płazowiny),
- grunty leśne niezalesione – w produkcji ubocznej i pozostałe,
- drzewostany bez wskazań gospodarczych na najbliższe 10-lecie.

Wszelkie dodatkowe zagadnienia, które wynikną w trakcie prac nad projektem planu u.l. należy przedstawić podczas odbioru prac taksacyjnych i na posiedzeniu NTG.

*protokolant: Paweł Soroczyński*

*korekta: Wydziały ZS, ZG i ZO*

### **Przewodniczący KZP:**

Tomasz Skowronek  
Zastępca dyrektora ds. gospodarki  
leśnej RDLP w Szczecinku

### **Zatwierdzam:**

*Andrzej Modrzejewski*  
*Dyrektor RDLP w Szczecinku*  
*Podpisano elektronicznie*

*Zał.:*

*- lista uczestników*

RDLP w Szczecinku  
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

**LISTA UCZESTNIKÓW**  
Komisji Założeń Planu

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
1.	Tomasz Skrzepniak	RDLP	ZCA OZR. RSGOSP. LESNY	
2.	Jadwiga Wagner	BULi GL. O/Szczecinku	Dyrektor Białobruna	
3.	Stefan Ryder	Polstria Tow. Lesne	Wzrost	
4.	Robert Zabicki	Starostwo Pow. w Szczecinku	Gl. Sprawy Lesn.	
5.	Stefan Gajdański	Stowarzyszenie Materiał	Prezes	
6.	Alicja Strypczyńska	Kolportaż Usług Leśnych	Właściciel	
7.	Marcin Melniczek	N-ctwo Czarne Człuchowskie	Inżynier Nadzoru	
8.	Łukasz Janowski	N-ctwo Czarne Człuchowskie	Inżynier Nadzoru	
9.	JAN Witko	N-ctwo Czarne Człuchowskie	Pracownik Leśniczy	
10.	Aleksandra Łuczak	N-ctwo Czarne Człuchowskie	Specjalista SL	
11.	Kamil Osowski	RDLP sz-nad.	Specjalista SL	
12.	Agnieszka Demi-Hawczak	RDLP sz-el	Pr. sp. sz	
13.	Anna Stachowiak	RDLP w Szczecinku	mocelek 26	Chłobkiewicz
14.	Cezary Koswicki	RDLP sz Szczecinku	Pr. spec. sz	
15.	PAWEŁ KIMMEL	N-ctwo Człuchowskie	Specjalista sz	
16.	Włodzisław Oscaj	RDLP w Szczecinku	n-k sz	
17.	Stanisław Piesiecki	KOZ Szczecinek	Komitet sz	
18.	Grzegorz Belski	N-CTWO CZARNE CZŁUCHOWSKIE	Z-CA N-CTWO	



RDLP w Szczecinku  
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

**LISTA UCZESTNIKÓW**  
Komisji Założeń Planu

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
19.	Romuald Kłewski	Miasto Czarne	M. Cz. 4	
20.	Pawel Słowczyński	RDLP w Sz-ku	nacelnik ZS	
21.	Tadeusz Wierzyński	Towarzystwo Przyjaciółk Łow.	Przewod.	
22.				
23.				
24.				
25.				
26.				
27.				
28.				
29.				
30.				
31.				
32.				
33.				
34.				
35.				
36.				

## PROTOKÓŁ

ustaleń Narady Techniczno-Gospodarczej odnośnie sformułowania projektu planu  
urządzenia lasu dla  
**Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie**  
na okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2031 r.  
oraz akceptacji sporządzonej prognozy oddziaływania tego planu na środowisko  
i obszary Natura 2000

---

Narada Techniczno-Gospodarcza (NTG) odbyła się w dniu 18 października 2021 r. w siedzibie RDLP Szczecinek, pod przewodnictwem **Lecha Radowskiego – Zastępcy Dyrektora ds. Ekonomicznych RDLP w Szczecinku**, w składzie 16 osób, zgodnie z załączoną listą uczestników.

Po zreferowaniu następująco:

- ⇒ analizy gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu urządzenia lasu: referat Nadleśniczego, koreferat wykonawcy projektu planu u.l.,
- ⇒ wniosków w sprawie ogólnej ochrony lasu: referat Kierownika Zespołu Ochrony Lasu,
- ⇒ końcowych ustaleń w sprawie organizacji prac urządzeniowych oraz projektu planu u.l.: referat wykonawcy projektu planu u.l. oraz koreferat Nadleśniczego, podjęto ustalenia w następujących kwestiach:

### Część A

#### **Końcowe ustalenia w sprawie organizacji prac urządzeniowych oraz ocena gospodarki leśnej za okres obowiązywania poprzedniego planu u.l.**

1. Przyjęto podstawy formalno-prawne realizacji prac urządzeniowych nie wnosząc uwag.
2. Zaakceptowano przedstawione założenia dotyczące ochrony środowiska oraz zakres i formę podstawowych założeń polityki przestrzennego zagospodarowania regionu – bez uwag.
3. Stwierdzono zgodność prac nad projektem planu u.l. wraz z programem ochrony przyrody z przepisami ustawy o lasach i innych ustaw, aktami normalizacji wewnętrznej LP, wytycznymi KZP, protokołami uzgodnień i kontroli oraz dodatkowymi wytycznymi Dyrektora RDLP w Szczecinku.
4. Przedstawione przez wykonawcę projektu planu u.l. dane ewidencyjne przyjęto bez uwag. Wszystkie rozbieżności rodzajów użytków gruntowych zostały wyjaśnione w trakcie realizacji prac i nie ma potrzeby rozstrzygnięć w tym zakresie.

Do projektu planu u.l. przyjęto stan danych ewidencyjnych na 01 stycznia 2022 r. Powierzchnia gruntów zarządzanych przez Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie wynosi 25618,8726 ha. Według opisów taksacyjnych powierzchnia Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie, po zaokrągleniu do arów, wynosi **25618,87 ha**.

5. Dotychczasowy podział powierzchniowy nie zmienił się. Zachowano także dotychczasową numerację oddziałów.
6. Zaakceptowano wyniki testu kontroli pomiaru miąższości na powierzchniach próbnych. Bezwzględne wartości statystyk dla pierśnicowego pola przekroju oraz wysokości były mniejsze od 2 i wyniosły odpowiednio 0,173 i 0,027. Błąd procentowy określenia miąższości dla obrębu Czarne wyniósł 1,42%, dla obrębu Międzybórz 1,29%, a dla obrębu Rzeczenica 1,34%. Zespół kontrolny przyjął całość pomiarów.
7. Uznano, że w związku z brakiem wyznaczonych na terenie Nadleśnictwa stref uszkodzenia lasu nie należy zamieszczać w projekcie planu u.l. tabeli VIIIb „Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost zredukowany”.
8. Mapę funkcji lasu i zagospodarowania turystycznego w wersji przedstawionej przez wykonawcę projektu planu u.l. oceniono pozytywnie. Uwzględnia ona informacje uzyskane w toku prac urzędzeniowych w zakresach niezbędnych do wyszczególnienia zarówno na mapie obszarów chronionych i funkcji lasu jak i na mapie zagospodarowania turystycznego.
9. Sformułowano następujące wnioski w sprawie ogólnej ochrony lasu:
  - w minionym okresie zagrożenie, jak i szkody ze strony szkodliwych owadów nie były znaczące. Występowanie oraz zwalczanie szkodników upraw, szkodników pierwotnych i szkodników wtórnych na obszarze Nadleśnictwa przedstawia tabela:

Gatunek szkodliwego owada	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Powierzchnia występowania w ha / Powierzchnia zwalczania w ha								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Zwójki i mier. dębu		9							
Poproch cetyniak	455								
Brudnica mniszka	$\frac{1771}{1422}$	<u>156</u>	<u>28</u>		<u>534</u>	$\frac{4613}{3720}$	$\frac{2310}{400}$	<u>334</u>	<u>84</u>
Mszyce	$\frac{1}{1}$			$\frac{2}{2}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{5}{5}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{4}{4}$
Strzygonia choinówka	498				195	3064	140		
Boreczniki sosnowe	566	63							
Chrabąszcz - imago		20							
Kornik drukarz					$\frac{2}{2}$		$\frac{4}{4}$	$\frac{7}{5}$	$\frac{4}{4}$
Przyplaszczek granatek									$\frac{15}{15}$
Pędraki i rolnice						$\frac{1}{1}$	$\frac{3}{3}$		
Smolik znaczony	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$					$\frac{1}{1}$		
Skoczogonki			$\frac{1}{1}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{2}{2}$

- udział użytków przygodnych w użytkach rębnych wyniósł 2,4%, a w użytkach przedrębnych - 11,3%,
  - pozyskanie posuszu, wywrotów i złomów w stosunku do całego użytkowania głównego stanowiło około 7%,
  - udział drzewostanów porolnych wynosi około 24%, jednak nie obserwuje się znaczących szkód od chorób grzybowych - największe zagrożenie występuje od huby korzeniowej (szacunkowa powierzchnia to około 635 ha),
  - odnotowuje się niewielkie szkody abiotyczne spowodowane przez przymrozki lub wysokie temperatury,
  - największe szkody abiotyczne, spowodowane przez silne wywalające wiatry odnotowano w 2014 r. (pozyskano wówczas 9329 m<sup>3</sup> złomów i wywrotów).
10. Gospodarkę leśną za okres obowiązywania poprzedniego planu u.l. oceniono następująco:
- Nadleśnictwo dobrze wykonało zaplanowane na ubiegły okres zadania gospodarcze,
  - zrealizowano ustalony łączny rozmiar pozyskania grubizny,
  - Nadleśnictwo zrealizowało rozmiar powierzchniowy pielęgnowania drzewostanów,
  - zadania z zakresu hodowli lasu wykonywano prawidłowo i terminowo, zgodnie z potrzebami hodowlanymi,
  - podejmowano konsekwentne i skuteczne działania w celu monitorowania zagrożeń oraz ograniczania i zapobiegania szkodom w drzewostanach,
  - w zakresie gospodarki łowieckiej prowadzonej na terenie Nadleśnictwa pozytywnie oceniono współpracę z kołami łowieckimi oraz nadzór nad tą gospodarką,
  - zadania wynikające z programu ochrony przyrody realizowano ze szczególnym zaangażowaniem, wychodząc naprzeciw rosnącym wymogom formalno-prawnym w tym zakresie,
  - zrealizowano szereg inwestycji w zakresie utrzymania odpowiedniej infrastruktury technicznej,
  - stan zdrowotny i sanitarny drzewostanów oceniono jako właściwy, ze szczególnym wyróżnieniem stanu upraw i młodników do 10 lat, które w większości oceniono jako bardzo dobre i dobre,
  - w ubiegłym okresie Nadleśnictwo prowadziło właściwą politykę planistyczną i we właściwy sposób realizowało jej założenia.
11. Sformułowano końcowe wytyczne w sprawie organizacji prac nad projektem planu u.l. wraz z programem ochrony przyrody oraz prognozą oddziaływania tego planu na środowisko i obszary Natura 2000:
- lokalizację i powierzchnię lasów ochronnych należy przyjąć zgodnie z Decyzją BOA-lplo-211/2011/2002 Ministra Środowiska z dnia 30 października 2001 r. w sprawie uznania lasów za ochronne. Różnice w obrębach Czarne i Międzybórz w stosunku do Decyzji wynikają z przekazania gruntów do Nadleśnictw Czarnobór i Szczecinek,
  - projekt planu u.l. zaktualizowany o ustalenia NTG winien zostać skompletowany i przekazany Zleceniodawcy w formie elektronicznej, celem wystąpienia do właściwej RDOŚ oraz PWIS z wnioskami o uzyskanie opinii dotyczących projektu planu u.l. wraz z prognozą oddziaływania tego planu na środowisko i na obszary Natura 2000,

→ ostateczny, zaopiniowany i uzgodniony projekt planu u.l. należy przekazać Zleceniodawcy w formie określonej w założeniach do planu u.l. zawartych w protokole ustaleń KZP, celem dokonania końcowego odbioru prac i wystąpienia do ministra właściwego do spraw środowiska z wnioskiem o jego zatwierdzenie.

12. Dział poświęcony ochronie przeciwpożarowej jest w trakcie uzgodnień z Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku.

13. Przyjęto, że będzie obowiązywał dotychczasowy podział na 17 leśnictw, zgodnie z zarządzeniem nr 54/11 Nadleśniczego Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie z dnia 29 grudnia 2011 r.

Ustalono, że na podstawie informacji z narady urzędniowej LP, w projekcie planu nie należy umieszczać jakichkolwiek informacji dotyczącej lasów HCVF - zarówno w bazie Taksatora, LMN oraz części opisowej.

## Część B

### Projekt planu urządzenia lasu

#### 1. Dane inwentaryzacyjne

- 1) Przyjęto następujący stan ewidencyjny Nadleśnictwa jako stan na 1 stycznia 2022 r.:

Zestawienie powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa według jednostek ewidencyjnych, wynikających z podziału administracyjnego kraju

Gmina Powiat	Grupy kategorii użytkowania					Ogółem
	Leśna zalesiona	Leśna niezalesiona	Związana z gospodarką leśną	Lasy razem	Nieleśna	
	powierzchnia w ha					
1	2	3	4	5	6	7
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>						
miasto Czarne (24) współwłasność	1757,2811	39,1483	61,7104	1858,1398	29,6271 0,6442	1887,7669 0,6442
Czarne (25)	5787,6363	131,1535	169,0455	6087,8353	299,2486	6387,0839
Debrzno (45)	1724,6021	16,5859	42,9834	1784,1714	130,2224	1914,3938
Przechlewo (62)	2321,9739	54,9500	68,6721	2445,5960	135,7986	2581,3946
Rzeczenica (72)	11668,8709	204,8329	339,1861	12212,8899	554,5945	12767,4844
Razem powiat człuchowski (03) współwłasność	23260,3643	446,6706	681,5975	24388,6324	1149,4912 0,6442	25538,1236 0,6442
Ogółem województwo pomorskie (22) współwłasność	23260,3643	446,6706	681,5975	24388,6324	1149,4912 0,6442	25538,1236 0,6442
Biały Bór (35)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Razem powiat szczecinecki (15)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
Ogółem województwo zachodniopomorskie (32)	77,2754		2,8294	80,1048		80,1048
<b>Ogółem Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie współwłasność</b>	<b>23337,6397</b>	<b>446,6706</b>	<b>684,4269</b>	<b>24468,7372</b>	<b>1149,4912</b> <b>0,6442</b>	<b>25618,2284</b> <b>0,6442</b>

Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa według rodzajów użytków gruntowych

Grupa użytku	Rodzaj użytku gruntowego	Nadleśnictwo powierzchnia w ha
1	2	3
I	Lasy	24468,7372
II	Grunty zadrzewione i zakrzewione	15,5852
III	Użytki rolne	1132,6814
IV	Grunty pod wodami	0,3100
V	Użytki ekologiczne	
VI	Tereny różne	
VII	Grunty zabudowane i zurbanizowane	0,9146
R-m II-VII	Grunty niezaliczone do lasów	1149,4912
<b>Ogółem (I-VII)</b>		<b>25618,2284</b>
poza tym grunty stanowiące współwłasność Nadleśnictwa i osób fizycznych		0,6442
<b>Ogółem Nadleśnictwo</b>		<b>25618,8726</b>
w tym grunty przeznaczone do zalesienia		0,0000

Gruntów spornych brak. Wszystkie grunty Nadleśnictwa posiadają wpisy w księgach wieczystych.

2) Przedstawioną charakterystykę warunków przyrodniczych uznano za właściwą, obrazującą warunki działalności Nadleśnictwa, a w szczególności:

- ⇒ przynależność do krainy przyrodniczo-leśnej i mezoregionów,
- ⇒ położenie geograficzne i wysokościowe,
- ⇒ rzeźbę terenu,
- ⇒ warunki glebowe, klimatyczne i wodne,
- ⇒ zestawienie typów siedliskowych lasu,
- ⇒ zestawienie przyjętych typów drzewostanów o kierunku gospodarczym i ochronnym,
- ⇒ walory genetyczne lasu,
- ⇒ stan środowiska przyrodniczego, w tym zestawienie obszarów chronionych i dominujących funkcji lasu.

Ważniejsze dane charakteryzujące wybrane warunki przyrodnicze przedstawione są w syntetycznej formie w dalszych zestawieniach.

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa wg typów siedliskowych lasu

Typ siedliskowy lasu	Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie	
	Powierzchnia w ha (grunty zal. i niezal.)	udział %
1	2	3
Bśw	14214,62	59,76
Bw	67,24	0,28
Bb	10,13	0,04
BMśw	5511,60	23,17
BMw	1624,09	6,83
BMb	68,57	0,29
LMśw	1523,87	6,41
LMw	118,31	0,50
LMb	32,14	0,14
Lśw	499,73	2,10
Lw	2,20	0,01
OI	111,79	0,47
<b>Ogółem</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>

Przyjęte typy drzewostanów (TD) i orientacyjne składy gatunkowe upraw dla poszczególnych typów siedliskowych lasu (TSL) i siedlisk przyrodniczych

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD	Gatunki domieszkowe			Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)		
1	2	3	4	5	6	
<b>Bs</b>	-	So	Brz		So 90, Brz 10	
	91T0	So	Brz		So 90, Brz 10	
<b>Bśw</b>	-	So	Brz	Jrz	So 80-90, Brz i in. 10-20	
	91T0	So	Brz		So 80-90, Brz i in. 10-20	
<b>Bw</b>	-	So	Św, Brz	OI	So 80, Św i in. 20	
		ŚwSo	Brz	OI	So 60, Św 30, Brz i in. 10	
		ŚwBrz	So	OL	Brz 50, Św 30, So i in. 20	
		SoŚw	Brz	OI	Św 40-50, So 40-50, Brz i in. 10	
	2180	SoBrz		OI, Jrz, Czm	Brz 70, So 30	
<b>Bb</b>	-	So	Brz	OI	So 80-90, Brz i in. 10-20	
	91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10	
<b>BMśw</b>	-	So	Bk, Db, Św, Md, Brz	KI, Lp, Jrz, Gb	So 80, Bk i in. 20	
		JdSo	Db, Bk, Św, Md, Brz	KI, Lp, Jrz, Gb	So 60, Jd 30, Db i in. 10	
		BkSo	Db, Św, Md, Brz	KI, Lp, Os, Jrz, Gb	So 60-70, Bk 20-30, Db i in. 10-20	
		BkSo #	Db, Św, Md, Brz	KI, Lp, Os, Jrz, Gb	So 80-90, Db i in. 10-20	
		ŚwSo	Db, Md, Brz	KI, Lp, Jrz, Gb	So 60, Św 30, Db i in. 10	
		DbSo	Bk, Św, Md, Brz	KI, Lp, Os, Jrz, Gb	So 60-70, Db 20-30, Bk i in. 10-20	
	9110	SoBk	Db	KI, Os, Jrz	Bk 60, So 30, Db i in. 10	
	9130	SoBk	Db	KI, Lp, Jrz, Gb	Bk 60, So 30, Db i in. 10	
9190	Db	So, Brz	Bk, Os	Db 80, So i in. 20		



Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD		Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia	
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)			
1	2	3	4	5	6		
	9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz	Db 40, Bk 30, So i in. 30		
<b>BMw</b>		ŚwSo	Db, Brz	Kl, Lp, Ol	So 50, Św 30, Db i in. 20		
		SoŚw	Db, Brz	Kl, Lp, Ol	Św 40, So 40, Db i in. 20		
		DbSo	Św, Brz	Kl, Lp, Ol	So 60-70, Db 20-30, Św i in. 10-20		
		So	Db, Św, Brz	Kl, Lp, Ol	So 70, Db i in. 30		
		BrzSo	Db, Św	Kl, Lp, Ol	So 50, Brz 30, Św i in. 20		
		ŚwBrz	So, Db	Kl, Lp, Ol	Brz 50, Św 30, So i in. 20		
		9190	SoDb	Brz, Bk	Kl, Ol, Os, Jrz	Db 50, So 30, Bk i in.20	
	9190	Db	So, Brz	Ol, Os	Db 80, So i in. 20		
	9190	BkDb	So, Brz	Kl, Os, Jrz	Db 40, Bk 30, So i in. 30		
<b>BMb</b>		So	Brz, Św	Ol	So 80, Brz 10, Św 10		
		SoŚw	Brz, Db	Ol	Św 50, So 30, Brz i in. 20		
		ŚwSo	Brz		So 50, Św 30, Brz i in. 20		
		BrzSo	Św	Ol	So 50, Brz 30, Św i in. 20		
		SoBrz	Św	Ol	Brz 60, So 30, Św i in. 10		
		91D0*	SoBrz	Św	Ol	Brz 60, So 30, Św i in. 10	
		91D0*	So	Brz		So 90, Brz 10	
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10		
<b>LMśw</b>		Bk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 80, Db i in. 20		
		SoBk	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 50, So 40, Db i in. 10		
		BkSo	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 60, Bk 30, Db i in. 10		
		BkSo #	Db, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 90, Db i in. 10		
		DbSo	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	So 60, Db 30, Bk i in. 10		
		SoDb	Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Db 50, So 30, Bk i in. 20		
		SoJd	Db, Bk, Md, Dg, Św, Lp, Brz, Jw	Kl, Gb, Os	Jd 40, So 30, Db i in. 30		
		ŚwDb	So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Db 50, Św 30, Bk i in. 20		
		BkŚw	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Św 50, Bk 30, Db i in. 20		
		ŚwBk	Db, So, Md, Dg, Brz, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Bk 50, Św 30, Db i in. 20		
		9110	Bk	Db, So, Brz, Md	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20	
		9130	Bk	Db, Lp, Gb, Brz, Md	Kl, Jw, Os	Bk 80, Db i in. 20	
		9160	GbDb	Bk, So, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 50, Gb 30, Bk i in. 20	
		9160	BkDb	Gb, So, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
		9160	Db	Bk, So, Gb, Lp, Brz, Jw, Md	Kl, Os	Db 70, Bk i in. 30	
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os, Md	Gb, Lp, Kl	Db 80, So i in. 20		
	9190	BkDb	So, Brz, Os, Md	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20		

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD		Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)		
1	2	3	4	5	6	
<b>LMw</b>	-	SoDb	Św, Bk, Brz	Jw, Kl, Lp, Os	Db 50, So 30, Św i in. 20	
	-	DbSo	Św, Brz, Bk	Jw, Kl, Lp, Os	So 50, Db 30, Św i in. 20	
	-	BrzOl	Św	Jw, Kl, Lp, Os	Ol 60, Brz 30, Św i in. 10	
	-	ŚwSo	Db, Bk, Brz	Jw, Kl, Lp, Os	So 40, Św 30, Db 20, Bk i in.10	
	-	SoŚw	Db, Ol	Jw, Kl, Lp, Os	Św 50, So 30, Db i in. 20	
	-	ŚwDb	So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Db 60, Św 30, So i in. 10	
	-	DbŚw	So, Md, Dg, Brz, Ol, Lp, Jw	Kl, Gb, Os	Św 60, Db 30, So i in. 10	
	9110	Bk	Db, So, Ol	Jw, Kl, Lp	Bk 80, Db i in. 20	
	9160	GbDb	Bk, Brz, Os	Kl, Gb, Lp, Os	Db 60, Gb 30, Bk i in. 10	
	9160	BkDb	Gb, Lp, Brz, Jw	Kl, Os	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
	9160	Db	Gb, Bk, Brz, Ol, Os	Lp, Kl	Db 80, Gb i in. 20	
	9190	BkDb	So, Brz, Os	Kl, Gb	Db 50, Bk 30, So i in. 20	
	9190	Db	So, Brz, Ol	Kl, Os	Db 80, So i in. 20	
<b>LMb</b>	-	Ol	Brz, So, Św		Ol 70-80, Brz i in. 20-30	
	-	BrzOl	Św, So	Wb	Ol 50, Brz 30, Św i in. 20	
	91D0*	SoBrz	Ol	Ol	Brz 60, So 30, Ol i in. 10	
	91D0*	Brz	So		Brz 90, So 10	
<b>Lśw</b>	-	Bk	Db, Md, So, Św, Dg	Jw, Lp, Czir, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10	
	-	DbBk	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czir, Jb, Gr	Bk 60, Db 30, Md i in. 10	
	-	BkJd	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czir, Jb, Gr	Jd 50, Bk 30, Db i in. 20	
	-	JdBk	Db, Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czir, Jb, Gr	Bk 50, Jd 30, Db i in. 20	
	-	BkDb	Md, Js, Św, So, Lp, Dg	Jw, Czir, Jb, Gr	Db 60, Bk 30, Md i in. 10	
	9110	Bk	Db, So, Md	Jw, Kl, Lp	Bk 90, Db i in. 10	
	9110	DbBk	So, Lp, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Bk 70, Db i in.30	
	9130	Bk	Db, Gb, Md	Jw, Lp, Czir, Jb, Gr	Bk 80-90, Db i in. 10-20	
	9160	GbDb	Bk, Lp, Md	Jw, Czir, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Lp i in. 20	
	9160	Db	Gb, Bk, Lp, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20	
	9160	GbBk	Db, Lp, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Bk 50, Gb 30, Lp i in. 20	
	9160	BkDb	Gb, Lp, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
	9160	LpDb	Gb, Bk, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Db 50, Lp 30, Gb i in. 20	
	9190	BkDb	So, Brz, Os, Md	Kl, Gb	Db 60, Bk 30, Jw. i in. 10	
	9190	Db	Bk, So, Brz, Os, Md	Gb, Lp, Kl	Db 80, Bk i in. 20	
	9190	DbBk	Gb, Lp, Md	Jw, Czir, Jb, Gr	Bk 50, Db 30, Jw. i in. 20	
<b>Lw</b>	-	JsDb	Św, Wz, Jw	Kl, Lp, Czir, Brz	Db 70, Js 20, Św i in. 10	
	-	Db	Św, Js, Wz, Jw	Kl, Lp, Czir, Brz	Db 80-90, Św i in. 10-20	
	9130	Bk	Db, Gb	Jw, Lp, Czir, Jb, Gr	Bk 90, Db i in. 10	
	9160	BkDb	Gb, Jw, Lp	Czir, Jb, Gr	Db 50, Bk 30, Gb i in. 20	
	9160	Db	Gb, Bk, Jw	Lp, Czir, Jb, Gr	Db 80, Gb i in. 20	

Typ siedl. lasu	Kod Natura 2000	TD	Gatunki domieszkowe		Orientacyjny skład gatunkowy odnowienia
		gatunki główne	uszlachetniające (produkcyjne)	pomocnicze (pielęgnacyjne, biocenotyczne)	
1	2	3	4	5	6
	9160	GbDb	Bk, Lp, Jw	Kl, Gr, Jb	Db 50, Gb 30, Bk I in. 20
	91E0*	OI	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	OI 80, Js i in. 20
	91E0*	JsOI	Wz, Gb	Kl, Lp	OI 60, Js 30, Brz i in. 10
	91F0	JsWzDb	Lp, Gb	Kl, OI, Tp, Czm	Db 40, Wz 30, Js i in. 30
	91F0	JsWz	Db, OI	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
	91F0	Db	Wz, Js	Kl, Gb, Czm	Db 80, Wz i in. 20
<b>Lł</b>	-	JsDb	Wz, Gb, Jw, Kl, Lp	Św, OI, Tp, Wb	Db 60, Js 30, Wz i in. 10
	-	Db	Js, Wz	Św, Lp, OI	Db 70, Js i in. 30
	91F0	Db	Js, Wz	Lp, OI	Db 70, Js i in. 30
	91F0	JsWz	Db, OI	Kl, Gb, Czm	Wz 40, Js 30, Db i in. 30
	91F0	JsWzDb	Lp, Gb	OI, Kl, Tp, Wb	Db 40, Wz 30, Js 20, Lp i in. 10
	91E0*	JsOI	Brz, Wz	Kl, Lp	OI 60, Js 30, Brz i in. 10
	91E0*	OIJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, OI 40, Brz i in. 20
<b>OI</b>	-	OI	Js, Brz, Wz, Św		OI 90, Js i in. 10
	91E0*	OI	Js, Wz, Gb	Kl, Lp	OI 90, Js i in. 10
	91E0*	OI**	Js	Kl, Lp	OI 90, Js i in. 10
<b>OIJ</b>	-	OI	Js, Wz	Kl, Lp	OI 80, Js i in. 20
	-	OIJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, OI 40, Brz i in. 20
	91E0*	OIJs	Brz, Św, Db, Wz	Kl, Lp	Js 40, OI 40, Brz i in. 20
	91E0*	JsOI	Brz, Wz	Kl, Lp	OI 60, Js 30, Brz i in. 10
	91E0*	OI	Js, Wz	Kl, Lp	OI 80, Js i in. 20

9160 - Grab należy wprowadzić w zmieszaniu grupowym i kępowym.  
Dopuszcza się wprowadzenie grabu w późniejszych fazach rozwojowych drzewostanu.

\* - siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

\*\* - źródłiskowe lasy olszowe na niżu

# - drzewostan sosnowy z dolnym piętrzem bukowym, które przewiduje się wprowadzić gdy sosna osiągnie wiek 30-40 lat (po pierwszej prawidłowo przeprowadzonej TW). Liczba wprowadzanych sadzonek buka 3-5 tys. szt./ha (ZHL 2012). Jeżeli dolne piętro ma w przyszłości ukształtować następną generację drzewostanu należy wprowadzać buka w formie grup i kęp o wiążbie odpowiedniej dla gatunku.

W uzasadnionych sytuacjach Nadleśniczy może wybrać, uwzględniając warunki siedliskowe i doświadczenie terenowe, inny TD niż podany przy opisach taksacyjnych, jednakże mieszczący się w wymienionych wariantach dla danego typu siedliskowego lasu.

**Zestawienie obszarów chronionych i obiektów przyrodniczych w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa**

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu Nadleśnictwa (ha)	Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa					%
				lasy (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	%	razem	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwy przyrody	4	474,27	474,27	451,60	95	22,67	5	474,27	100
Obszary chronionego krajobrazu	2	13993,26	2788,27	1315,49	91	129,51	9	1445,00	100
Obszary Natura 2000 – SOO	2	828,06	245,55	53,20	25	162,61	75	215,81	100
Pomniki przyrody	9	X	X	X	X	X	X	X	X
Strefy ochrony gatunkowej	5	51,54	51,54	51,54	100	-	-	51,54	100
Siedliska przyrodnicze	205 poddz	brak danych		486,59	71	196,16	29	682,75	X
Ostoje różnorodności biologicznej	85 poddz	141,04	141,04	141,04	100	X	X	141,04	100

**Zestawienie powierzchni gruntów leśnych według głównych funkcji lasu i kategorii ochronności**

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia gruntów zal. i niezal. - ha				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rezerwy	391,24	26,56	20,38	438,18	1,9
2.	Lasy ochronne - razem	3214,69	2051,65	1706,31	6972,65	29,3
	w tym:					
	Lasy glebochronne, wodochronne			36,36	36,36	0,2
	Lasy wodochronne	1354,44	1173,56	1611,66	4139,66	17,4
	Lasy wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	40,35	352,56		392,91	1,6
	Lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych (GPW), wodochronne	352,28			352,28	1,5
	Lasy stanowiące drzewostany nasienne	29,81			29,81	0,1
Lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne		9,55	11,02	20,57	0,1	
Lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej			47,27	47,27	0,2	

Lp	Funkcje lasów i kategorie ochronności	Obręb			Nadleśnictwo	%
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
		Powierzchnia gruntów zal. i niezal.- ha				
1	2	3	4	5	6	7
	Lasy położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	17,59	515,98		533,57	2,2
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa	694,51			694,51	2,9
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	118,72			118,72	0,5
	Lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, położone w granicach adm. miast i w odległości do 10 km od granic adm. miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców	606,99			606,99	2,6
3.	Lasy gospodarcze	3294,81	6490,19	6588,46	16373,46	68,8
<b>OGÓŁEM</b>		<b>6900,74</b>	<b>8568,40</b>	<b>8315,15</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,0</b>

3) Przyjęto bez uwag charakterystykę warunków ekonomicznych gospodarki leśnej, określającą realia ekonomiczne działalności Nadleśnictwa. Szczegółowo przedstawiona została:

⇒ syntetyczna ocena warunków ekonomicznych, obejmująca ocenę ekonomiczną regionu oraz charakterystykę przestrzenną kompleksów leśnych w powiązaniu z warunkami transportowymi,

⇒ charakterystyka warunków ekonomicznych, obejmująca opis czynników wpływających na stopień trudności gospodarczych oraz zestawienie ekonomicznych wskaźników gospodarki leśnej.

Orientacyjna prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa zostanie przedstawiona w elaboracie w tabelach XIX i XX (na podstawie danych Nadleśnictwa).

## Prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego

Lp.	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętne rocznie za ostatnie 3 lata (2018-2020)	Według etatu użytkowania głównego proponowanego do realizacji w planie u.l.	Według orientacyjnego etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
1.	Przeciętna roczna ilość pozyskiwanego drewna	m <sup>3</sup>	122148	118968	118968
2.	Koszty administracyjne i inne	zł	10121	10121	10121
3.	Koszty ochrony lasu	zł	689606	689606	689606
4.	Koszty nasiennictwa i selekcji	zł	126785	126785	126785
5.	Koszty odnowień i zalesień	zł/ha	3342,66	3342,66	3342,66
6.	Przeciętna roczna ilość odnowień i zalesień	ha	228,99	244,11	244,11
7.	Koszty pielęgnowania upraw i młodników	zł/ha	471,55	471,55	471,55
8.	Przeciętna roczna ilość pielęgnowanych upraw i młodników	ha	828,44	383,92	383,92
9.	Koszty pozyskania i zrywki drewna	zł/m <sup>3</sup>	45,05	45,05	45,05
Suma kosztów (k)		zł	7485366	7183034	7183034
10.	Przychody ze sprzedaży drewna	zł/m <sup>3</sup>	181,27	181,27	181,27
Suma przychodów (p)		zł	22141768	21565329	21565329

4) Nie wniesiono również uwag do charakterystyki stanu lasu oraz analizy stanu zasobów drzewnych, które przyjęto jako w pełni obrazujące parametry stanu lasu i jego zasobów. Szczegółowo omówiono w nich:

- ⇒ wybrane grupy drzewostanów (KO, KDO, drzewostany do przebudowy),
- ⇒ strukturę bonitacji drzewostanów,
- ⇒ strukturę wiekową drzewostanów, analizując powierzchniowe i miąższościowe zestawienia drzewostanów w klasach i podklasach wieku,
- ⇒ strukturę gatunkową drzewostanów, analizując powierzchniowe i miąższościowe zestawienia według panujących i rzeczywistych gatunków drzew,
- ⇒ spodziewany tabelaryczny bieżący roczny przyrost miąższości,
- ⇒ uzyskany w ostatnim dziesięcioleciu roczny przyrost bieżący użyteczny,
- ⇒ stan uszkodzeń drzewostanów,
- ⇒ zgodność składu gatunkowego drzewostanów z przyjętymi typami drzewostanów,
- ⇒ jakość hodowlaną i techniczną drzewostanów,
- ⇒ grunty leśne niezalesione.

Syntetyczną formę ważniejszych danych charakteryzujących stan lasu i zasobów drzewnych Nadleśnictwa przedstawiają dalsze tabele:

### Zestawienie powierzchni wybranych grup drzewostanów

Grupa drzewostanów	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	powierzchnia - ha			
1	2	3	4	5
Drzewostany w klasie odnowienia	167,99	22,71	265,74	456,44
Drzewostany w klasie do odnowienia	15,34		44,24	59,58
Drzewostany do przebudowy, w tym:	26,50	33,83	48,23	108,56
A – do pilnej przebudowy pełnej	14,78	33,83	46,52	95,13
B – do stopniowej przebudowy pełnej	11,72			11,72
C – do przebudowy częściowej			1,71	1,71

### Zestawienie powierzchni drzewostanów według bonitacji

Bonitacja	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica		pow. ha	%
	pow. ha	%	pow. ha	%	pow. ha	%		
1	3	4	5	6	7	8	9	10
IA	654,08	9,65	593,52	7,06	786,74	9,65	2034,34	8,72
I	3399,97	50,17	4025,80	47,91	3413,44	41,85	10839,21	46,44
II	2675,34	39,47	3679,51	43,78	3680,02	45,12	10034,87	43,00
III	47,03	0,69	104,51	1,24	259,88	3,19	411,42	1,76
IV	1,17	0,02	0,81	0,01	15,80	0,19	17,78	0,08
<b>Razem</b>	<b>6777,59</b>	<b>100,00</b>	<b>8404,15</b>	<b>100,00</b>	<b>8155,88</b>	<b>100,00</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>

### Zestawienie powierzchni i miąższości brutto na gruntach leśnych wg klas i podklas wieku

Klasa wieku	Powierzchnia ha	%	Miąższość m <sup>3</sup>	%
1	2	3	4	5
płazowiny	-	-	-	-
halizny i zręby	384,53	1,62	5157	0,09
w prod. ubocz.	18,73	0,08	194	0,00
pozostałe	43,41	0,18	1689	0,03
przestoje	X	X	61917	1,10
Ia	1841,41	7,74	70	0,00
Ib	2042,89	8,59	24155	0,43
IIa	1831,09	7,70	189735	3,38
IIb	1738,69	7,31	309645	5,52
IIIa	1580,21	6,64	407420	7,26
IIIb	4283,90	18,01	1282450	22,89
IVa	3545,59	14,91	1097045	19,55
IVb	1570,55	6,60	547070	9,75
Va	2155,59	9,06	728865	12,99
Vb	1255,10	5,28	437840	7,80
VI	640,98	2,69	258850	4,61
VII I st.	335,60	1,42	132660	2,36
KO	456,44	1,92	113435	2,02
KDO	59,58	0,25	12490	0,22
<b>Razem</b>	<b>23784,29</b>	<b>100,00</b>	<b>5610687</b>	<b>100,00</b>

### Zestawienie powierzchni i miąższości drzewostanów wg panujących gatunków drzew

Gatunek panujący	Powierzchnia ha	%	Miąższość m <sup>3</sup>	%
1	2	3	4	5
So	21767,72	93,27	5272588	94,09
Md	16,32	0,07	4245	0,08
Św	175,18	0,75	41782	0,74
Dg	1,01	0,00	920	0,02
Bk	464,48	1,99	73455	1,31
Db	70,61	0,30	11532	0,21
Dbs	48,88	0,21	3680	0,06
Dbb	4,16	0,02	90	0,00
Dbc	3,54	0,02	645	0,01
Jw	3,01	0,01	970	0,02
Gb	2,46	0,01	530	0,01
Brz	599,48	2,57	140632	2,51
OI	178,70	0,77	51928	0,93
Os	2,07	0,01	650	0,01
Razem grunty zalesione	23337,62	100,00	5603647	100,00
Grunty niezalesione	446,67	X	7040	X
<b>Ogółem</b>	<b>23784,29</b>		<b>5610687</b>	

### Zestawienie powierzchni drzewostanów według przyczyny i procentu uszkodzenia

Przyczyna uszkodzenia	% uszkodzenia										Nadleśnictwo łącznie
	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	
	Powierzchnia drzewostanów w ha										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie											
OWADY	3939,01	1147,13	137,64	6,12	2,70						5232,60
GRZYBY	180,87	40,07			2,87						223,81
ZWIERZYNA	1891,72	1545,44	479,02	158,79	66,30		3,31	1,50			4146,08
POŻAR	0,68	2,22	0,92				2,28	1,62			7,72
WODNE	1,70										1,70
INNE	45,99	20,08	0,85	3,02							69,94
<b>Ogółem</b>	<b>6059,97</b>	<b>2754,94</b>	<b>618,43</b>	<b>167,93</b>	<b>71,87</b>		<b>5,59</b>	<b>3,12</b>			<b>9681,85</b>
% udziału	62,6	28,5	6,4	1,7	0,7		0,1	0,0			100,0



Zestawienie powierzchni drzewostanów w stopniach zgodności składu gatunkowego z TD

Grupa drzewostanów	Obręb						Nadleśnictwo	
	Czarne		Międzybórz		Rzeczenica			
	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%	Pow. w ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem drzewostany								
„1” skład gatunkowy zgodny TD	6481,15	95,63	8282,95	98,56	7664,58	93,98	22428,68	96,10
„2” skład gatunkowy częściowo zgodny TD	295,43	4,36	117,46	1,40	459,55	5,63	872,44	3,74
„3” skład gatunkowy niezgodny TD	1,01	0,01	3,74	0,04	31,75	0,39	36,50	0,16
<b>Ogółem powierzchnia gruntów leśnych za-lesionych</b>	<b>6777,59</b>	<b>100,00</b>	<b>8404,15</b>	<b>100,00</b>	<b>8155,88</b>	<b>100,00</b>	<b>23337,62</b>	<b>100,00</b>

Zestawienie gruntów leśnych niezalesionych według grup i rodzajów powierzchni

Lp.	Grupa i rodzaj powierzchni	Obręb	Obręb	Obręb	Nadleśnictwo
		Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
1	2	3	4	5	6
<b>1.</b>	<b>Do odnowienia – razem</b>	<b>113,70</b>	<b>147,27</b>	<b>123,56</b>	<b>384,53</b>
	w tym:				
	halizny				
	zręby	113,70	147,27	123,56	384,53
	plazowiny				
<b>2.</b>	<b>W produkcji ubocznej – razem</b>		<b>6,45</b>	<b>12,28</b>	<b>18,73</b>
	w tym:				
	plantacje choinek				
	plantacje krzewów		0,90		0,90
	poletka łowieckie		5,55	12,28	17,83
<b>3.</b>	<b>Pozostałe – razem</b>	<b>9,45</b>	<b>10,53</b>	<b>23,43</b>	<b>43,41</b>
	w tym:				
	przewidziane do naturalnej sukcesji	9,45	10,53	23,43	43,41
	objęte szczególnymi formami ochrony				
	przewidziane do małej retencji				
	wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji				
<b>Ogółem</b>		<b>123,15</b>	<b>164,25</b>	<b>159,27</b>	<b>446,67</b>

## 2. Dane planistyczno-prognostyczne

1) Przedstawiony projektowany podział na gospodarstwa przyjęto bez uwag.

Gospodarstwo	Obręb			Nadleśnictwo	
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica		
	powierzchnia – ha miąższość – m <sup>3</sup> brutto				%
1	2	3	4	5	6
1. Specjalne (S)	<u>2223,15</u> 608450	<u>182,87</u> 58310	<u>233,32</u> 63720	<u>2639,34</u> 730480	<u>11,31</u> 13,18
2. Wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O)	<u>1313,42</u> 325640	<u>1894,51</u> 395155	<u>1551,23</u> 337140	<u>4759,16</u> 1057935	<u>20,39</u> 19,09
3. Wielofunkcyjnych lasów gospodarczych (G), w tym:	<u>3241,02</u> 810095	<u>6326,77</u> 1479610	<u>6371,33</u> 1463610	<u>15939,12</u> 3753315	<u>68,30</u> 67,73
zrębowy sposób zagospodarowania (GZ)	<u>2786,85</u> 686390	<u>6294,67</u> 1473285	<u>5279,69</u> 1229560	<u>14361,21</u> 3389235	<u>61,54</u> 61,16
przerębowo-zrębowy sposób zagospodarowania (GPZ)	<u>454,17</u> 123705	<u>32,10</u> 6325	<u>1091,64</u> 234050	<u>1577,91</u> 364080	<u>6,76</u> 6,57
<b>Ogółem grunty zalesione</b>	<b><u>6777,59</u></b> <b>1744185</b>	<b><u>8404,15</u></b> <b>1933075</b>	<b><u>8155,88</u></b> <b>1864470</b>	<b><u>23337,62</u></b> <b>5541730</b>	<b><u>100,00</u></b> <b>100,00</b>

2) Zaakceptowano przeciętne wieki rębności głównych gatunków drzew, zgodne z postanowieniami Komisji Założeń Planu.

Gatunek	Wiek rębności
1	2
Db	140
Bk	110
So, Md	100
Św, Dg, Jw, Gb, Brz, Ol	80
Os, Ol odroślowa	60
Ols	40

3) Zaprezentowany podział lasu na ostępy przyjęto bez uwag, jako spełniający wymogi zachowania ładu przestrzennego i czasowego. Lasy podzielono na 473 ostępy stałe. Dodatkowo, w celu przyspieszenia procesu odnowienia w blokach drzewostanów rębnych, w niektórych oddziałach planowano cięcia w ramach tak zwanych ostępów przejściowych (13 ostępów) i wrębów (7 przypadków).

4) Proponowany rozmiar użytkowania rębnego na okres obowiązywania planu uznano jako zapewniający pożądany kierunek rozwoju oraz pożądany stan zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego.

Przyjęte etaty miąższościowe brutto na okres obowiązywania planu w poszczególnych gospodarstwach przedstawiają się następująco:

### Obręb Czarne

⇒ w gospodarstwie specjalnym (S) zaprojektowano etat z potrzeb hodowlanych w wysokości **74822 m<sup>3</sup>**,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) zaprojektowano etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych w wysokości **39196 m<sup>3</sup>**, stanowiący 99% miąższościowego etatu optymalnego,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) zaprojektowano etat w wysokości **92268 m<sup>3</sup>** na powierzchni 250,27 ha, co stanowi 85% miąższościowego i 93% powierzchniowego etatu optymalnego,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo- zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) zaprojektowano etat w wysokości **28217 m<sup>3</sup>**, stanowiący 188% etatu optymalnego, a 75% etatu z okresów uprzątnięcia w KO i KDO.

⇒ łączny przyjęty etat miąższościowy brutto na okres obowiązywania planu dla obrębu Czarne wynosi **234503 m<sup>3</sup>**.

#### Obręb Międzybórz

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) zaprojektowano etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych w wysokości **44293 m<sup>3</sup>**, stanowiący 109% miąższościowego etatu optymalnego,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) zaprojektowano etat w wysokości **196827 m<sup>3</sup>** na powierzchni 624,66 ha, jako zbliżony do etatów optymalnych: miąższościowego (95%) i powierzchniowego (100%),

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo- zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) zaprojektowano etat w wysokości **3615 m<sup>3</sup>**, stanowiący 320% etatu optymalnego, a 102% etatu z okresów uprzątnięcia w KO i KDO.

⇒ łączny przyjęty etat miąższościowy brutto na okres obowiązywania planu dla obrębu Międzybórz wynosi **244735 m<sup>3</sup>**.

#### Obręb Rzeczenica

⇒ w gospodarstwie specjalnym (S) zaprojektowano etat z potrzeb hodowlanych w wysokości **4219 m<sup>3</sup>**,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów ochronnych (O) zaprojektowano etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych w wysokości **30596 m<sup>3</sup>**, stanowiący 102% miąższościowego etatu optymalnego,

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych ze zrębowym sposobem zagospodarowania (GZ) zaprojektowano etat w wysokości **195855 m<sup>3</sup>** na powierzchni 606,08 ha, jako zbliżony do etatów optymalnych: miąższościowego (97%) i powierzchniowego (101%),

⇒ w gospodarstwie wielofunkcyjnych lasów gospodarczych z przerębowo- zrębowym sposobem zagospodarowania (GPZ) zaprojektowano etat w wysokości **46442 m<sup>3</sup>**, stanowiący 158% etatu optymalnego, a 94% etatu z okresów uprzątnięcia w KO i KDO.

⇒ łączny przyjęty etat miąższościowy brutto na okres obowiązywania planu dla obrębu Rzeczenica wynosi **277112 m<sup>3</sup>**.

⇒ Ogółem łączny etat miąższościowy brutto na okres obowiązywania planu dla Nadleśnictwa wynosi **756 350 m<sup>3</sup>**.

### Zestawienie przyjętego użytkowania rębego niezaliczonego na poczet etatu

Kategoria cięć	Obręb Czarne		Obręb Międzybórz		Obręb Rzeczenica		Nadleśnictwo	
	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto	Pow. ha	m <sup>3</sup> brutto netto
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Uprzątnięcie płazowin								
Uprzątnięcie nasienników i przestojów		<u>270</u> 223		<u>318</u> 265		<u>144</u> 124		<u>732</u> 612
Poszerzenie linii podziału powierzchniowego i uprzątnięcie zadrzewień na gruntach nieleśnych	0,89	<u>258</u> 218	1,25	<u>48</u> 41	0,60	<u>99</u> 87	<b>2,74</b>	<u>405</u> 346
<b>Ogółem</b>	<b>0,89</b>	<b><u>528</u></b> <b>441</b>	<b>1,25</b>	<b><u>366</u></b> <b>306</b>	<b>0,60</b>	<b><u>243</u></b> <b>211</b>	<b>2,74</b>	<b><u>1137</u></b> <b>958</b>

### Zestawienie łączne netto użytkowania rębego przyjętego na okres realizacji planu

Wyszczególnienie	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	m <sup>3</sup> netto			
1	2	3	4	5
Użytki rębne zaliczone na poczet przyjętego etatu	196716	205919	234233	<b>636868</b>
Spodziewany przyrost 5% miąższości użytków rębnych	9839	10295	11715	<b>31849</b>
Użytki rębne niezaliczone na poczet przyjętego etatu	441	306	211	<b>958</b>
<b>Razem przyjęty rozmiar użytkowania rębego</b>	<b>206996</b>	<b>216520</b>	<b>246159</b>	<b>669675</b>

- 5) Orientacyjny rozmiar miąższościowy użytkowania przedrębnego na okres obowiązywania planu przyjęto w wysokości 650 000 m<sup>3</sup> brutto (**520 000 m<sup>3</sup> netto**), to jest na poziomie ok. 50% spodziewanego tablicowego bieżącego przyrostu miąższości w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym.

### Zestawienie rozmiaru powierzchniowego użytkowania przedrębnego przyjętego na okres realizacji planu

Obręb	CPP	Trzebieże			Ogółem
		TW	TP	Razem trzebieże	
	Powierzchnia w ha				
1	2	3	4	5	6
Czarne	-	886,35	3098,86	3985,21	3985,21
Międzybórz	-	1471,12	3773,51	5244,63	5244,63
Rzeczenica	-	1258,82	3709,06	4967,88	4967,88
<b>Ogółem</b>	-	<b>3616,29</b>	<b>10581,43</b>	<b>14197,72</b>	<b>14197,72</b>

## 6) Przyjęty miąższościowy rozmiar użytków głównych

## Zestawienie rozmiaru użytków głównych

Kategoria użytkowania	Obręb			Nadleśnictwo
	Czarne	Międzybórz	Rzeczenica	
	m <sup>3</sup> brutto netto			
1	2	3	4	5
Rębne	<u>246756</u>	<u>257337</u>	<u>291211</u>	<u>795304</u>
	206996	216520	246159	669675
Przedrębne	<u>191250</u>	<u>243750</u>	<u>215000</u>	<u>650000</u>
	153000	195000	172000	520000
<b>Ogółem</b>	<b><u>438006</u></b> <b><u>359996</u></b>	<b><u>501087</u></b> <b><u>411520</u></b>	<b><u>506211</u></b> <b><u>418159</u></b>	<b><u>1445304</u></b> <b><u>1189675</u></b>

7) Orientacyjny rozmiar zadań hodowlanych na okres obowiązywania planu przyjęto bez uwag.

## Zestawienie przyjętych zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu na okres realizacji planu

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
<b>Obręb Czarne</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>597,50</b>	<b>500,74</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów	113,70	113,70
	gruntów nieleśnych	0,00	0,00
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	483,80	387,04
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>135,68</b>	<b>135,68</b>
	w tym: przy rębniach złożonych	135,56	135,56
	podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	0,00	0,00
	dolesianie luk i przerzedzeń	0,12	0,12
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>2,15</b>	<b>65,79</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach	2,15	2,15
	w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	0,00	63,64
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1170,61</b>	<b>1170,61</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	475,84	475,84
	w tym: pielęgnowanie gleby	269,80	269,80
	czyszczenia wczesne (CW)	206,04	206,04
	pielęgnowanie młodników (CP)	694,77	694,77
6.	Melioracje	<b>655,83</b>	<b>655,83</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	655,83	655,83

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
<b>Obręb Międzybórz</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>896,56</b>	<b>746,70</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów gruntów nieleśnych	147,27	147,27
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	749,29	599,43
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>17,18</b>	<b>17,18</b>
	w tym: przy rębniach złożonych podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	11,48	11,48
	dolesianie luk i przerzedzeń	5,70	5,70
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>4,13</b>	<b>80,52</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	4,13 0,00	4,13 76,39
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1251,88</b>	<b>1251,88</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	510,65	510,65
	w tym: pielęgnowanie gleby	263,50	263,50
	czyszczenia wczesne (CW)	247,15	247,15
	pielęgnowanie młodników (CP)	741,23	741,23
6.	Melioracje	<b>823,07</b>	<b>823,07</b>
	w tym: wodne agrotechniczne	0,00 823,07	0,00 823,07
<b>Obręb Rzeczenica</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>777,79</b>	<b>646,95</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów gruntów nieleśnych	123,56	123,56
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	654,23	523,39
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>169,23</b>	<b>169,23</b>
	w tym: przy rębniach złożonych podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	165,35 1,71	165,35 1,71
	dolesianie luk i przerzedzeń	2,17	2,17
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>2,73</b>	<b>84,35</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	2,73 0,00	2,73 81,62
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>1416,70</b>	<b>1416,70</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	472,97	472,97
	w tym: pielęgnowanie gleby	311,20	311,20

Lp.	Rodzaje zadań gospodarczych z zakresu hodowli lasu	Zadania wg tabeli XVIII	Zadania przyjęte na 10-lecie
		Powierzchnia w ha	
1	2	3	4
	czyszczenia wczesne (CW)	161,77	161,77
	pielęgnowanie młodników (CP)	943,73	943,73
6.	Melioracje	<b>938,08</b>	<b>938,08</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	938,08	938,08
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>			
1.	Odnowienia i zalesienia otwarte	<b>2271,85</b>	<b>1894,39</b>
	w tym: halizn, płazowin i zrębów gruntów nieleśnych	384,53	384,53
	zrębów projektowanych (80% wg tabeli XVIII)	1887,32	1509,86
2.	Odnowienia pod osłoną	<b>322,09</b>	<b>322,09</b>
	w tym: przy rębniach złożonych podsadzenia (wprowadzanie dolnego piętra)	312,39	312,39
	dolesianie luk i przerzedzeń	7,99	7,99
3.	Poprawki i uzupełnienia	<b>9,01</b>	<b>230,66</b>
	w tym: w uprawach i młodnikach w projektowanych odnowieniach i zalesieniach (10%)	9,01	9,01
		0,00	221,65
4.	Wprowadzanie podszytów	<b>0,00</b>	<b>0,00</b>
5.	Pielęgnowanie	<b>3839,19</b>	<b>3839,19</b>
	w tym: pielęgnowanie upraw (PU)	1459,46	1459,46
	w tym: pielęgnowanie gleby	844,50	844,50
	czyszczenia wczesne (CW)	614,96	614,96
	pielęgnowanie młodników (CP)	2379,73	2379,73
6.	Melioracje	<b>2416,98</b>	<b>2416,98</b>
	w tym: wodne	0,00	0,00
	agrotechniczne	2416,98	2416,98

**Obligatoryjna powierzchnia pielęgnowania upraw wynosić będzie 1 459,46 ha.**

- 8) Przedstawione kierunkowe zadania z zakresu ochrony lasu przyjęto bez uwag.
- 9) Przedstawione kierunkowe zadania z ubocznego użytkowania lasu oraz gospodarki łowieckiej przyjęto bez uwag.
- 10) Określone potrzeby z zakresu infrastruktury technicznej, w tym turystyki i rekreacji przyjęto bez uwag.
- 11) Zaprezentowany program ochrony przyrody po weryfikacji i aktualizacji zgodnie z zapisem punktu 15 części A, przyjęto bez uwag. Ewentualne uwagi RDOŚ w Gdańsku prześle wykonawcy projektu planu drogą elektroniczną.
- 12) Zaakceptowano formę, zakres i szczegółowość prognozy oddziaływania projektu planu u.l. na środowisko i obszary Natura 2000.

13) Prognoza stanu zasobów drzewnych na koniec okresu gospodarczego:

Prognozowany stan zasobów drzewnych na 31.12.2031 r.

Miąższość grubizny na początku okresu na gruntach zalesionych i niezalesionych	Spodziewany przyrost miąższości w okresie obowiązywania planu tabelaryczny	Miąższość grubizny przewidziana do pozyskania	Spodziewana miąższość grubizny na koniec okresu (1+2-3)	Spodziewana przeciętna zasobność na 1 ha na koniec okresu na gruntach zalesionych i niezalesionych
m <sup>3</sup> brutto				
1	2	3	4	5
<b>Obręb Czarne</b>				
1762967	428100	438006	1753061	254
<b>Obręb Międzybórz</b>				
1957734	546950	501087	2003597	234
<b>Obręb Rzeczenica</b>				
1889986	495850	506211	1879625	226
<b>Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie</b>				
<b>5610687</b>	<b>1470900</b>	<b>1445304</b>	<b>5636283</b>	<b>237</b>

**3. Podsumowanie prac nad projektem planu u.l.**

- 1) Uznano, że postęp prac nad projektem planu u.l. jest zgodny z harmonogramem, oraz że zakres i jakość opracowanych materiałów są właściwe.
- 2) Przedstawiono skład osobowy pracowników wykonawcy realizujących i kontrolujących prace.
- 3) Wygłoszono wzajemne grzecznościowe podziękowania za wkład pracy i zaangażowanie, ze szczególnym uwzględnieniem uzgodnień na różnych etapach realizacji prac.

Na tym Naradę Techniczno-Gospodarczą zakończono.

Protokółował: Daniel Świątek, BUL i GL O/Szczecinek  
korekta: RDLP w Szczecinku

Zatwierdzam:

Łukasz Maciejunas  
Dyrektor RDLP w Szczecinku  
Podpisano elektronicznie

Zał.:

- lista uczestników



RDLP w Szczecinku  
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

**LISTA UCZESTNIKÓW**  
Narady Techniczno-Gospodarczej

Lp	Imię i Nazwisko	Instytucja	Stanowisko	Podpis
1.	Leszko Rostkowski	RDLP dz-k	z-ca dyrekt.	
2.	Tadeusz Wacziur	BULIGL O/SZCZECINEK	DIREKTOR ODDZIAŁU	
3.	MARCIN KOŁAJSKI	N-130 CZARNE CZŁUCHOWSKIE	N-07	
4.	Grzegorz Biał	N-130 OPAKOWANIE CZŁUCHOWSKIE	z-ca	
5.	Robert Jurek	N-130 Czarne Człuchowskie	specjalista SL	
6.	Jan Witek	N-130 CZARNE CZŁUCHOWSKIE	Pr. Kłosa	
7.	Mkatengue Taniw	RDLP w Szczecinku	SI 9 SL	
8.	Cezary Kosierkiewicz	RDLP Szczecinek	st. spec SL	
9.	Robert Jan	z-ca w Szczecinku	Kierownik	
10.	Leszek Koscielny	RDLP Sz-uk	N-16 DK	
11.	Hojciech Osuch	- "	N-16 ZO	
12.	Daniel Bętko	BULIGL O/SZCZECINEK	Kierownik U3	
13.	Józef Prokop	BULIGL O/SZCZECINEK	THESAUOR	
14.	Tomasz Białek	BULIGL O/SZCZECINEK	z-ca Dyrekt. Szczecinek	
15.	Józef Samojlik	BULIGL O/SZCZECINEK	Insp. Nadzoru	
16.	Marek Gardochi	BULIGL ZARZĄD	SI. Inspektor Medycyny	
17.	Paweł Sroczyński	RDLP w Szczecinku	waczelnik ZS	
18.				



## MINISTER ŚRODOWISKA

BOA - lplo-241/2002

## DECYZJA

Na podstawie art.16, ust. 1, ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j. t. Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679, zmiana Dz. U. z 2000 r. Nr 86 poz. 958 i Dz. U z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) oraz art. 104 k.p.a., postanawia się co następuje:

I. Uznaje się za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, o powierzchni łącznej 8 502 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku, położone wg stanu na dzień 01.01.1993 r., jak niżej:

1) w obrębie leśnym Czarne, o powierzchni łącznej 4 621 ha, w tym:

- a) lasy znajdujące się na stałych powierzchniach badawczych i doświadczalnych, wodochronne - o powierzchni około 351 ha, w oddziałach: 187-190, 198-201, 211-213, 217-220;
- b) lasy wodochronne, o powierzchni łącznej około 1383 ha, w oddziałach: 35, 222, 222A, 223-225, 237-240, 242, 243, 255-257, 259, 260, 275-278, 288-296, 298, 303-314, 314A, 315, 315A, 316-318, 323, 344, 345, 348-356;
- c) lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców - o powierzchni łącznej około 40 ha, w oddziałach: 65, 67, 68;
- d) lasy stanowiące drzewostany nasienne, o powierzchni łącznej około 30 ha, w oddziałach: 228, 244, 260;
- e) lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, o powierzchni łącznej około 555 ha, w oddziałach: 1-16, 19, 20, 30-32, 64, 66;
- f) lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, o powierzchni łącznej około 942 ha, w oddziałach: 39, 40, 46-48, 54, 55, 76, 78, 86, 88, 95, 97, 103, 107-109, 121, 122, 128-131, 138-143, 148-155, 161-167, 177, 178;
- g) lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne - o powierzchni łącznej około 167 ha, w oddziałach: 41, 49, 56, 77, 87, 96, 104, 115, 116, 119;
- h) lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców - o powierzchni łącznej około 970 ha, w oddziałach: 16-19, 21-31, 36-38, 42, 45, 50, 51, 66, 69, 70, 75, 78-80, 85, 89, 90, 94, 98, 99, 102, 110-112, 117, 123-125, 132-134, 144, 145, 156, 157;
- i) lasy mające szczególne znaczenie dla obronności i bezpieczeństwa Państwa, wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców - o powierzchni łącznej około 183 ha, w oddziałach: 67, 68, 71, 72, 81, 82, 91, 92, 100, 101, 113, 114, 118;

2) w obrębie leśnym Międzybórz, o powierzchni łącznej 2175ha, w tym:

- a) lasy wodochronne, o powierzchni łącznej około 1294 ha, w oddziałach: 3A, 7A, 39-41, 48, 49, 51, 52, 61, 62, 70, 77, 84, 88, 96, 106-108, 116, 121, 129, 139, 140, 149, 150, 164, 170, 180, 191, 192, 201, 236, 248, 260, 270, 282, 294, 306, 307, 320-323, 331-333, 339, 340, 342-353;

- b) lasy wodochronne, położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców - o powierzchni łącznej około 354 ha, w oddziałach: 210, 222, 234, 246, 258, 268, 280, 292, 304, 305, 316-319;
  - c) lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne - o powierzchni łącznej około 10 ha, w oddziale 106;
  - d) lasy położone w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców - o powierzchni łącznej około 517 ha, w oddziałach: 207-209, 211, 220, 221, 223, 232, 233, 235, 244, 245, 247, 256, 257, 259, 266, 267, 269, 278, 279, 281, 291, 293, 303, 341;
- 3) w obrębie leśnym Rzeczenica, o powierzchni łącznej 1 706 ha w tym:
- a) lasy glebochronne, wodochronne - o powierzchni łącznej około 36 ha. w oddziałach: 99, 217, 236, 237, 237A, 238;
  - b) lasy wodochronne, o powierzchni łącznej około 1612 ha, w oddziałach: 9, 10, 10A, 22-24, 40-42, 46, 66-68, 68A, 69, 70, 90-92, 94-100, 122-128, 130, 131, 151-157, 157A, 158, 160A, 180-188, 190-192, 192A, 192B, 198, 216, 217, 236, 237, 237A, 238, 240, 240A, 241, 242, 247-250, 250A, 250B, 312-315;
  - c) lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej. o powierzchni łącznej około 47 ha, w oddziałach: 197, 197A;
  - d) lasy stanowiące drzewostany nasienne, wodochronne, o powierzchni łącznej około 11 ha, w oddziałach 14, 157A.

II. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów ochronnych określi plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie na lata 2002 - 2011.

III. Od decyzji nie służy odwołanie, jednakże strona niezadowolona z decyzji może zwrócić się do organu, który ją wydał z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy, w terminie 14 dni od doręczenia decyzji.

#### UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 16, ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j. t. Dz. U. z 2000 r. Nr 56, poz. 679, zmiana Dz. U. z 2000 r. Nr 86 poz. 958 i Dz. U z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, pismem z dnia 6.08.2002 r., wystąpił do Ministra Środowiska z wnioskiem o uznanie za ochronne 8 502 ha lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie.

Pozytywną opinię do wniosku o uznanie lasów za ochronne wydały Rady Gmin w Przechlewie i Czarnem na powierzchnię 3 059 ha. Rady Miast i Gmin w Białym Borze i Debrznie nie wyraziły swej opinii w terminie ustawowym. Natomiast Rady Gmin w Rzeczenicy, Okonku, Szczecinku. Czarnem negatywnie zaopiniowały lasy wnioskowane o uznanie za ochronne o powierzchni 4 757 ha, nie podając merytorycznego uzasadnienia.

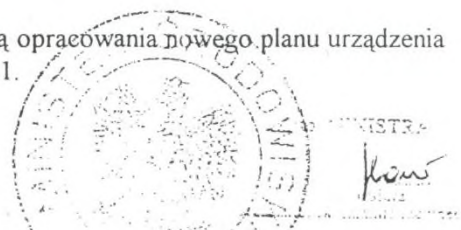
Wnioskowane lasy w pełni odpowiadają warunkom określonym w art. 15 ustawy o lasach oraz Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej.

W związku z powyższym uwzględniono w całości wniosek Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych.

Wydanie niniejszej decyzji jest związane z potrzebą opracowania nowego planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Czarne Człuchowskie na lata 2002 - 2011.

#### Otrzymują:

- 1. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych - 3 egz.,
- 2. Urząd Miasta i Gminy w Białym Borze - 1 egz.,
- 3. Urząd Miasta i Gminy w Czarnem - 1 egz.,



## 7.4. TABELE

### Podział na leśnictwa

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]				Zadania na I 10-lecie		
			gr. leśne zalesione i niezal.	gr. związ. z gosp. leśną	gr. nieleśne	razem	użytkowanie		odnowienia i zalesienia ha
							rębne m <sup>3</sup> netto	przedrębne ha/m <sup>3</sup> netto	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Obręb Czarne									
1.	CZARNE 341w (obr.Międz.)	57-71, 78-81, 88-91, 97-100, 105-113, 117-136, 138-147.	1584,96	40,15	19,96	1645,07	39620	<u>951,93</u> 36574	141,12
2.	SIERPOWO 193b	137, 148-202.	1401,10	36,52	30,77	1468,39	45815	<u>767,50</u> 29103	132,37
3.	BUSZKOWO 193a	203-206, 222, 222A, 223-228, 237-246, 255-262, 271-279, 288, 299-308.	1373,74	39,01	94,91	1507,66	30304	<u>914,70</u> 34837	107,82
4.	PRĄDY 298d	207-221, 229-236, 247-254, 263-270, 280-287, 289-298.	1237,20	43,21	107,64	1388,05	46276	<u>569,54</u> 21450	142,39
5.	PRUSINOWO 315Aa	309-314, 314A, 315, 315A, 316, 317, 317A, 318, 318A, 319-328, 328A, 329-356, 356A.	1303,74	32,32	130,75	1466,81	44981	<u>781,54</u> 31036	112,72
Razem obręb Czarne			6900,74	191,21	384,03	7475,98	206996	<u>3985,21</u> 153000	636,42
Obręb Międzybórz									
6.	BRZEZIE 4Aa	1-3, 3A, 4, 4A, 5-7, 7A, 8-54, 62-64.	1458,08	38,37	56,32	1552,77	20343	<u>1108,49</u> 39729	70,67
7.	JELNIA 215h	65, 66, 77-80, 88-92, 108-112, 121-125, 140-145, 154-159, 170-175, 183-187, 194-197, 203-206, 215, 216, 228, 229, 241.	1396,40	40,95	33,56	1470,91	43060	<u>831,81</u> 30184	162,96
8.	DZIKÓW 169o	55-61, 101-107, 134-139, 168, 169, 212-214, 224-227, 236- 240, 248-253, 260-263, 270- 275, 282-287, 298, 299.	1339,49	49,74	76,28	1465,51	20621	<u>926,21</u> 35139	78,50
9.	ZADĘBIE m. Czarne	67-70, 81-84, 93-96, 113-116, 126-129, 146-150, 160-167, 176-182, 188-193, 198-202, 207-211, 217-223.	1451,77	39,81	20,41	1511,99	53692	<u>613,78</u> 20325	181,54
10.	JANOWIEC 351I	294-297, 306-312, 320-327, 331-336, 342-344, 347-376.	1478,84	48,90	38,13	1565,87	37459	<u>903,68</u> 38491	128,08
11.	SARNIAK 316k	230-235, 242-247, 254-259, 264-269, 276-281, 288-293, 300-305, 313-319, 328-330, 337-341, 345, 346.	1443,82	51,24	47,26	1542,32	41345	<u>860,66</u> 31132	142,13
Razem obręb Międzybórz			8568,40	269,01	271,96	9109,37	216520	<u>5244,63</u> 195000	763,88
Obręb Rzeczenica									
12.	PAKOTUL- SKO 237c	47, 48, 70-76, 99-107, 131-139, 161, 161A, 162-166, 198, 199, 199A, 200-206, 216-225, 236, 237, 237A, 238.	1427,25	38,67	90,94	1556,86	74741	<u>579,37</u> 20911	222,54
13.	BAGNICA 179Aj	27, 28, 49-52, 77-90, 108-122, 140-153, 175-179, 179A, 180- 182.	1448,52	44,84	98,29	1591,65	45414	<u>843,32</u> 29526	173,90
14.	MSZARY Rzeczenica	1-10, 10A, 11,12,12A, 13-26, 29-46, 53-68, 68A, 69.	1479,09	41,52	116,01	1636,62	41430	<u>902,93</u> 33979	137,19

Numer leśnictwa	Nazwa leśnictwa (siedziba)	Numery oddziałów	Powierzchnia [ha]				Zadania na I 10-lecie		
			gr. leśne zalesione i niezal.	gr. związ. z gosp. leśną	gr. nieleśne	razem	użytkowanie		odnowienia i zalesienia ha
							rębne m <sup>3</sup> netto	przedrębne ha/m <sup>3</sup> netto	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
15.	LESTNICA 179w	167-174, 207-215, 226-231, 231A, 232-235, 239, 240, 240A, 241-243, 243A, 243B, 244, 245, 251-259.	1299,42	32,76	42,71	1374,89	22582	<u>894,36</u> 29217	84,00
16.	BREŃSK 354a (obr.Międz.)	91-98, 123-130, 154-157, 157A, 158-160, 160A-C, 183-192, 192A, 192B, 193-197, 197A, 270, 270A, 271-279.	1386,90	35,51	72,47	1494,88	23024	<u>962,88</u> 33775	94,91
17.	GRODZISKO 250p	246-250, 250A, 250B, 260-269, 280-315.	1273,97	30,91	73,74	1378,62	38968	<u>785,02</u> 24592	103,64
Razem obręb Rzeczenica			8315,15	224,21	494,16	9033,52	246159	<u>4967,88</u> 172000	816,18
<b>OGÓLEM NADLEŚNICTWO</b>			<b>23784,29</b>	<b>684,43</b>	<b>1150,15</b>	<b>25618,87</b>	<b>669675</b>	<u><b>14197,72</b></u> <b>520000</b>	<b>2216,48</b>

Tabela nr I

Zestawienie powierzchni gruntów nadleśnictwa wg rodzajów użytków gruntowych, kategorii użytkownika i grup rodzajów powierzchni, zgodnie z podziałem administracyjnym kraju

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	24	24	24	25
	Obręb ewidencyjny	1	2		3
1		3	4	5	6
<b>1. Lasy - razem</b>		1858,1398		1858,1398	8,6453
1.1. Grunty leśne zalesione - razem		1757,2811		1757,2811	8,4551
1) drzewostany		1757,2811		1757,2811	8,4551
2) plantacje drzew - razem					
<i>w tym:</i>					
- plantacje nasienne					
- plantacje drzew szybkorosnących					
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem		39,1483		39,1483	
1) w produkcji ubocznej - razem					
<i>w tym:</i>					
- plantacje choinek					
- plantacje krzewów					
- poletka łowieckie					
2) do odnowienia - razem		37,1693		37,1693	
<i>w tym:</i>					
- halizny					
- zręby		37,1693		37,1693	
- płazowiny					
3) pozostałe leśne niezalesione - razem		1,9790		1,9790	
<i>w tym:</i>					
- przewidziane do naturalnej sukcesji		1,9790		1,9790	
- objęte szczególnymi formami ochrony					
- przewidziane do retencji					
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji					
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem		61,7104		61,7104	0,1902
<i>w tym:</i>					
1) budynki i budowle		0,3815		0,3815	
2) urządzenia melioracji wodnych		0,3353		0,3353	
3) linie podziału przestrzennego lasu		8,9143		8,9143	
4) drogi leśne		46,8572		46,8572	0,1902
5) tereny pod liniami energetycznymi		3,6816		3,6816	
6) szkółki leśne					
7) miejsca składowania drewna					
8) parkingi leśne					
9) urządzenia turystyczne		1,5405		1,5405	
<b>2. Grunty zadrzewione i zakrzewione</b>		0,4400		0,4400	
<b>Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem</b>		1858,5798		1858,5798	8,6453
<b>3. Użytki rolne - razem</b>		27,7649	1,1158	28,8807	
3.1. Grunty orne - razem		2,0732		2,0732	
<i>w tym:</i>					
1) role		2,0732		2,0732	
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornych					
3) ugory, odłogi					
4) działki rodzinne na gruntach ornych					
5) budowle wspomagające produkcję rolniczą					

22	22	22	22	22	22	22	22
3	3	3	3	3	3	3	3
25	25	25	25	25	25	25	45
4	5	6	8	9	10		2
7	8	9	10	11	12	13	14
2833,9165	572,4700	1173,1100	26,7469	1459,7066	13,2400	6087,8353	523,7818
2692,4593	550,6397	1092,6547	25,1913	1405,0264	13,2098	5787,6363	499,4524
2692,4593	550,6397	1092,6547	25,1913	1405,0264	13,2098	5787,6363	499,4524
54,4864	2,4668	50,1571 1,4457	1,4705	22,5727		131,1535 1,4457	11,9389
52,7868	1,2283	1,4457 47,2844	1,0552	19,1257		1,4457 121,4804	10,7920
52,7868	1,2283	47,2844	1,0552	19,1257		121,4804	10,7920
1,6996	1,2385	1,4270	0,4153	3,4470		8,2274	1,1469
1,6996	1,2385	1,4270	0,4153	3,4470		8,2274	1,1469
86,9708	19,3635	30,2982	0,0851	32,1075	0,0302	169,0455	12,3905
0,8800		0,2095				1,0895	0,2778
1,0199	0,0761			0,5028		1,5988	0,1893
9,4985	2,5223	2,3629		3,9615		18,3452	0,7968
69,2796	13,5661	26,8123	0,0851	27,6432	0,0302	137,6067	10,3311
6,2928	2,9858	0,5269				9,8055	0,7955
	0,2132					0,2132	
		0,3866				0,3866	
0,9700	0,6100					1,5800	
2834,8865	573,0800	1173,1100	26,7469	1459,7066	13,2400	6089,4153	523,7818
212,9576	23,3700	29,5494	6,0743	24,8067		296,7580	4,7463
7,5776	14,4600	6,8794	5,5707	10,0291		44,5168	0,1663
7,5776	14,4600	6,8794	5,5707	10,0291		44,5168	0,1663

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	45	45	45	62
	Obręb ewidencyjny	7	8		6
1		15	16	17	18
<b>1. Lasy - razem</b>		1187,2396	73,1500	1784,1714	2426,2319
1.1. Grunty leśne zalesione - razem		1152,9424	72,2073	1724,6021	2302,6687
1) drzewostany		1152,9424	72,2073	1724,6021	2302,6687
2) plantacje drzew - razem					
<i>w tym:</i>					
- plantacje nasienne					
- plantacje drzew szybkorosnących					
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem		4,6470		16,5859	54,9500
1) w produkcji ubocznej - razem					1,1670
<i>w tym:</i>					
- plantacje choinek					
- plantacje krzewów					
- poletka łowieckie					1,1670
2) do odnowienia - razem		3,8936		14,6856	47,2959
<i>w tym:</i>					
- halizny					
- zręby		3,8936		14,6856	47,2959
- płazowiny					
3) pozostałe leśne niezalesione - razem		0,7534		1,9003	6,4871
<i>w tym:</i>					
- przewidziane do naturalnej sukcesji		0,7534		1,9003	6,4871
- objęte szczególnymi formami ochrony					
- przewidziane do retencji					
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji					
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem		29,6502	0,9427	42,9834	68,6132
<i>w tym:</i>					
1) budynki i budowle				0,2778	0,2406
2) urządzenia melioracji wodnych		1,3456		1,5349	0,2706
3) linie podziału przestrzennego lasu		4,8278	0,0708	5,6954	12,9295
4) drogi leśne		20,8293	0,8719	32,0323	54,5368
5) tereny pod liniami energetycznymi		2,2786		3,0741	0,6357
6) szkółki leśne					
7) miejsca składowania drewna		0,3689		0,3689	
8) parkingi leśne					
9) urządzenia turystyczne					
<b>2. Grunty zadrzewione i zakrzewione</b>		3,1500	0,4600	3,6100	1,7800
<b>Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem</b>		1190,3896	73,6100	1787,7814	2428,0119
<b>3. Użytki rolne - razem</b>		112,2361	9,6300	126,6124	130,8426
3.1. Grunty orne - razem		4,0802		4,2465	5,8326
<i>w tym:</i>					
1) role		4,0802		4,2465	5,8326
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornych					
3) ugory, odłogi					
4) działki rodzinne na gruntach ornych					
5) budowle wspomagające produkcję rolniczą					



22	22	22	22	22	22	22	22
3	3	3	3	3	3	3	3
62	62	72	72	72	72	72	72
11		1	2	3	4	5	6
19	20	21	22	23	24	25	26
19,3641	2445,5960	773,1750	2989,0903	121,7292	804,9955	4168,2016	8,9600
19,3052	2321,9739	748,4709	2839,1822	117,5397	780,9102	3985,5684	8,7412
19,3052	2321,9739	748,4709	2839,1822	117,5397	780,9102	3985,5684	8,7412
	54,9500	2,6477	68,7962	0,5554	6,8984	55,8383	
	1,1670	0,3400	5,2420			2,9052	
	1,1670	0,3400	5,2420			0,8972	
	47,2959		56,8849		0,7386	2,0080	
						47,9627	
	47,2959		56,8849		0,7386	47,9627	
	6,4871	2,3077	6,6693	0,5554	6,1598	4,9704	
	6,4871	2,3077	6,6693	0,5554	6,1598	4,9704	
0,0589	68,6721	22,0564	81,1119	3,6341	17,1869	126,7949	0,2188
	0,2406		0,4629		0,0729	1,3782	
	0,2706	0,1896	0,7699		0,0276	1,3643	
0,0589	12,9884	5,0462	6,5766	1,5159	3,5633	6,8262	
	54,5368	16,3032	68,2013	1,9237	11,4668	98,9164	0,2188
	0,6357	0,5174	5,1012	0,1945	2,0563	5,8172	
						12,4926	
0,1100	1,8900	3,6752	1,3200		0,4400	1,3100	
19,4741	2447,4860	776,8502	2990,4103	121,7292	805,4355	4169,5116	8,9600
3,0660	133,9086	50,8842	89,2051	13,6100	55,7600	123,0939	
0,4500	6,2826	7,0378	13,0278		5,3000	22,7154	
0,4500	6,2826	7,0378	13,0278		5,3000	22,7154	

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	72	72	72	
	Obręb ewidencyjny	8	10		
1		27	28	29	30
<b>1. Lasy - razem</b>		3098,0483	248,6900	12212,8899	24388,6324
1.1. Grunty leśne zalesione - razem		2946,7650	241,6933	11668,8709	23260,3643
1) drzewostany		2946,7650	241,6933	11668,8709	23260,3643
2) plantacje drzew - razem					
<i>w tym:</i>					
- plantacje nasienne					
- plantacje drzew szybkorosnących					
1.2. Grunty leśne niezalesione - razem		67,6770	2,4199	204,8329	446,6706
1) w produkcji ubocznej - razem		7,6449		16,1321	18,7448
<i>w tym:</i>					
- plantacje choinek					
- plantacje krzewów				0,8972	0,8972
- poletka łowieckie		7,6449		15,2349	17,8476
2) do odnowienia - razem		55,8864	2,4199	163,8925	384,5237
<i>w tym:</i>					
- halizny					
- zręby		55,8864	2,4199	163,8925	384,5237
- płazowiny					
3) pozostałe leśne niezalesione - razem		4,1457		24,8083	43,4021
<i>w tym:</i>					
- przewidziane do naturalnej sukcesji		4,1457		24,8083	43,4021
- objęte szczególnymi formami ochrony					
- przewidziane do retencji					
- wylesienia na gruntach wyłączonych z produkcji					
1.3. Grunty związane z gospodarką leśną - razem		83,6063	4,5768	339,1861	681,5975
<i>w tym:</i>					
1) budynki i budowle		0,1000		2,0140	4,0034
2) urządzenia melioracji wodnych		2,0923	0,8482	5,2919	9,0315
3) linie podziału przestrzennego lasu		8,7689	0,5306	32,8277	78,7710
4) drogi leśne		66,2607	2,8489	266,1398	537,1728
5) tereny pod liniami energetycznymi		6,0681	0,3491	20,1038	37,3007
6) szkółki leśne				12,4926	12,4926
7) miejsca składowania drewna					0,5821
8) parkingi leśne					
9) urządzenia turystyczne		0,3163		0,3163	2,2434
<b>2. Grunty zadrzewione i zakrzewione</b>		1,3200		8,0652	15,5852
<b>Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - razem</b>		3099,3683	248,6900	12220,9551	24404,2176
<b>3. Użytki rolne - razem</b>		206,9085	7,0600	546,5217	1132,6814
3.1. Grunty orne - razem		50,1939		98,2749	155,3940
<i>w tym:</i>					
1) role		50,1939		98,2749	155,3940
2) plantacje, poletka, składy drewna i szkółki na gruntach ornym					
3) ugory, odłogi					
4) działki rodzinne na gruntach ornym					
5) budowle wspomagające produkcję rolniczą					

22	32 15 35 122	32 15 35	32 15	32	Ogółem ha (z dokł. do 1 m2)
31	32	33	34	35	36
24388,6324	80,1048	80,1048	80,1048	80,1048	24468,7372
23260,3643	77,2754	77,2754	77,2754	77,2754	23337,6397
23260,3643	77,2754	77,2754	77,2754	77,2754	23337,6397
446,6706 18,7448					446,6706 18,7448
0,8972 17,8476 384,5237					0,8972 17,8476 384,5237
384,5237					384,5237
43,4021					43,4021
43,4021					43,4021
681,5975	2,8294	2,8294	2,8294	2,8294	684,4269
4,0034					4,0034
9,0315	0,6971	0,6971	0,6971	0,6971	9,7286
78,7710	0,2349	0,2349	0,2349	0,2349	79,0059
537,1728	1,3575	1,3575	1,3575	1,3575	538,5303
37,3007	0,5399	0,5399	0,5399	0,5399	37,8406
12,4926					12,4926
0,5821					0,5821
2,2434					2,2434
15,5852					15,5852
24404,2176	80,1048	80,1048	80,1048	80,1048	24484,3224
1132,6814 155,3940					1132,6814 155,3940
155,3940					155,3940

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	24	24	24	25
	Obręb ewidencyjny	1	2		3
1		3	4	5	6
3.2. Sady					
3.3. Łąki trwałe		2,6900		2,6900	
3.4. Pastwiska trwałe		5,8721		5,8721	
3.5. Grunty rolne zabudowane		0,1896	1,1158	1,3054	
3.6. Grunty pod stawami rybnymi		1,3700		1,3700	
3.7. Grunty pod rowami rolnymi					
3.8. Zadrzewienia i zakrzewienia na użytkach rolnych					
3.9. Nieużytki - razem		15,5700		15,5700	
w tym:					
1) bagna		15,5700		15,5700	
2) piaski					
3) utwory fizjograficzne					
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji					
5) wody nie nadające się do produkcji rybnej					
<b>4. Grunty pod wodami - razem</b>					
w tym:					
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi					
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi					
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi					
<b>5. Użytki ekologiczne - razem</b>					
<b>6. Tereny różne - razem</b>					
w tym:					
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.					
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego					
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)					
4) różne inne					
<b>7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem</b>		0,0372	0,2692	0,3064	
w tym:					
7.1. Tereny mieszkaniowe			0,0492	0,0492	
7.2. Tereny przemysłowe		0,0372		0,0372	
7.3. Tereny zabudowane inne					
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane					
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem			0,2200	0,2200	
w tym:					
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne			0,2200	0,2200	
2) tereny zabytkowe					
3) tereny sportowe					
4) ogrody zoologiczne i botaniczne					
5) tereny zieleni nieurządzonej					
6) rodzinne ogrody działkowe					
7.6. Użytki kopalne					
7.7. Tereny komunikacyjne - razem					
w tym:					
1) drogi					
2) tereny kolejowe					
3) grunty pod budowę dróg publicznych					
4) inne tereny komunikacyjne					
<b>Razem (2-7) Grunty nie zaliczone do lasów</b>		28,2421	1,3850	29,6271	
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia					
<b>OGÓLEM (1-7)</b>		1886,3819	1,3850	1887,7669	8,6453

22	22	22	22	22	22	22	22
3	3	3	3	3	3	3	3
25	25	25	25	25	25	25	45
4	5	6	8	9	10		2
7	8	9	10	11	12	13	14
11,5900		1,0700		3,9620		16,6220	
49,7095	6,4900	6,6800	0,4800	5,6369		68,9964	2,4400
0,4746						0,4746	
			0,0236			0,0236	
0,2359				0,6587		0,8946	
143,3700	2,4200	14,9200		4,5200		165,2300	2,1400
143,3700	2,4200	14,9200		4,5200		165,2300	2,1400
0,3100						0,3100	
0,3100						0,3100	
0,6006						0,6006	
0,6006						0,6006	
214,8382	23,9800	29,5494	6,0743	24,8067		299,2486	4,7463
3048,7547	596,4500	1202,6594	32,8212	1484,5133	13,2400	6387,0839	528,5281

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	45	45	45	62
	Obręb ewidencyjny	7	8		6
1		15	16	17	18
3.2. Sady					
3.3. Łąki trwałe		22,3000		22,3000	30,5100
3.4. Pastwiska trwałe		15,7961	9,6300	27,8661	3,1900
3.5. Grunty rolne zabudowane					
3.6. Grunty pod stawami rybnymi					
3.7. Grunty pod rowami rolnymi					
3.8. Zadrzewienia i zakrzewienia na użytkach rolnych					
3.9. Nieużytki - razem		70,0598		72,1998	91,3100
w tym:					
1) bagna		70,0598		72,1998	91,3100
2) piaski					
3) utwory fizjograficzne					
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji					
5) wody nie nadające się do produkcji rybnej					
<b>4. Grunty pod wodami - razem</b>					
w tym:					
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi					
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi					
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi					
<b>5. Użytki ekologiczne - razem</b>					
<b>6. Tereny różne - razem</b>					
w tym:					
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.					
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego					
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)					
4) różne inne					
<b>7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem</b>					
w tym:					
7.1. Tereny mieszkaniowe					
7.2. Tereny przemysłowe					
7.3. Tereny zabudowane inne					
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane					
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem					
w tym:					
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne					
2) tereny zabytkowe					
3) tereny sportowe					
4) ogrody zoologiczne i botaniczne					
5) tereny zieleni nieurządzonej					
6) rodzinne ogrody działkowe					
7.6. Użytki kopalne					
7.7. Tereny komunikacyjne - razem					
w tym:					
1) drogi					
2) tereny kolejowe					
3) grunty pod budowę dróg publicznych					
4) inne tereny komunikacyjne					
<b>Razem (2-7) Grunty nie zaliczone do lasów</b>		115,3861	10,0900	130,2224	132,6226
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia					
<b>OGÓLEM (1-7)</b>		1302,6257	83,2400	1914,3938	2558,8545

22	22	22	22	22	22	22	22
3	3	3	3	3	3	3	3
62	62	72	72	72	72	72	72
11		1	2	3	4	5	6
19	20	21	22	23	24	25	26
2,6160	33,1260 3,1900	0,2800	0,1500 20,4000 28,6980		1,8300 5,8700	0,2600 17,7018 53,1000 0,4367 0,5700	
	91,3100	43,5664	26,9293	13,6100	42,7600	28,3100	
	91,3100	43,5664	26,9293	13,6100	42,7600	28,3100	
						0,0076 0,0076	
3,1760	135,7986	54,5594	90,5251	13,6100	56,2000	124,4115	
22,5401	2581,3946	827,7344	3079,6154	135,3392	861,1955	4292,6131	8,9600

Rodzaj użytku	Województwo	22	22	22	22
	Powiat	3	3	3	3
	Gmina	72	72	72	
	Obręb ewidencyjny	8	10		
1		27	28	29	30
3.2. Sady				0,4100	0,4100
3.3. Łąki trwałe		36,7900	1,9700	78,6918	153,4298
3.4. Pastwiska trwałe		48,2937		135,9617	241,8863
3.5. Grunty rolne zabudowane		0,6709		1,3876	3,1676
3.6. Grunty pod stawami rybnymi					1,3700
3.7. Grunty pod rowami rolnymi				0,5700	0,5936
3.8. Zadrzewienia i zakrzewienia na użytkach rolnych					0,8946
3.9. Nieużytki - razem		70,9600	5,0900	231,2257	575,5355
w tym:					
1) bagna		70,9600	5,0900	231,2257	575,5355
2) piaski					
3) utwory fizjograficzne					
4) wyrobiska nieprzeznaczone do rekultywacji					
5) wody nie nadające się do produkcji rybnej					
<b>4. Grunty pod wodami - razem</b>					0,3100
w tym:					
4.1. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi					0,3100
4.2. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi					
4.3. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi					
<b>5. Użytki ekologiczne - razem</b>					
<b>6. Tereny różne - razem</b>					
w tym:					
1) grunty przeznaczone do rekultywacji oraz niezagos. grunty zrekult.					
2) wały ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego					
3) grunty wyłączone z produkcji (poza gruntami pod zabudowę)					
4) różne inne					
<b>7. Grunty zabudowane i zurbanizowane - razem</b>				0,0076	0,9146
w tym:					
7.1. Tereny mieszkaniowe				0,0076	0,6574
7.2. Tereny przemysłowe					0,0372
7.3. Tereny zabudowane inne					
7.4. Zurbanizowane tereny niezabudowane					
7.5. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - razem					0,2200
w tym:					
1) ośrodki wypoczynkowe i tereny rekreacyjne					0,2200
2) tereny zabytkowe					
3) tereny sportowe					
4) ogrody zoologiczne i botaniczne					
5) tereny zieleni nieurządzonej					
6) rodzinne ogrody działkowe					
7.6. Użytki kopalne					
7.7. Tereny komunikacyjne - razem					
w tym:					
1) drogi					
2) tereny kolejowe					
3) grunty pod budowę dróg publicznych					
4) inne tereny komunikacyjne					
<b>Razem (2-7) Grunty nie zaliczone do lasów</b>		208,2285	7,0600	554,5945	1149,4912
w tym: grunty przeznaczone do zalesienia					
<b>OGÓLEM (1-7)</b>		3306,2768	255,7500	12767,4844	25538,1236



22	32 15 35 122	32 15 35	32 15	32	Ogółem ha (z dokł. do 1 m2)
31	32	33	34	35	36
0,4100					0,4100
153,4298					153,4298
241,8863					241,8863
3,1676					3,1676
1,3700					1,3700
0,5936					0,5936
0,8946					0,8946
575,5355					575,5355
575,5355					575,5355
0,3100					0,3100
0,3100					0,3100
0,9146					0,9146
0,6574					0,6574
0,0372					0,0372
0,2200					0,2200
0,2200					0,2200
1149,4912					1149,4912
25538,1236	80,1048	80,1048	80,1048	80,1048	25618,2284

1. Powierzchnia w ha (z dokł. do 1 ara) wynikająca z sumy opisów taks. (bez współwł.):

leśna:	24468,72 (ha)
nieleśna:	1149,51 (ha)
Ogółem:	25618,23 (ha)

2. Powierzchnia gruntów we współwłasności w ha (z dokł. do 1 ara)

leśna:	
nieleśna:	0,64 (ha)
Ogółem:	0,64 (ha)

22-03-024-0001 Miasto Czarne Nr49  
22-03-024-0002 Miasto Czarne Nr63  
22-03-024 Czarne Miasto  
22-03-025-0003 Domisław  
22-03-025-0004 Krzemieniewo  
22-03-025-0005 Łoża  
22-03-025-0006 Nadziejewo  
22-03-025-0008 Sierpowo  
22-03-025-0009 Sokole  
22-03-025-0010 Wyczechy  
22-03-025 Czarne Obszar wiejski  
22-03-045-0002 Cierznie  
22-03-045-0007 Prusinowo  
22-03-045-0008 Rozwory  
22-03-045 Debrzno Obszar wiejski  
22-03-062-0006 Pakotulsko  
22-03-062-0011 Rudniki  
22-03-062 Przechlewo  
22-03-072-0001 Brzezcie  
22-03-072-0002 Dzików  
22-03-072-0003 Grodzisko  
22-03-072-0004 Gwieździn  
22-03-072-0005 Międzybórz  
22-03-072-0006 Olszanowo  
22-03-072-0008 Rzeczenica  
22-03-072-0010 Zalesie  
22-03-072 Rzeczenica  
22-03 Człuchowski  
22 Pomorskie  
32-15-035-0122 Bielica  
32-15-035 Biały Bór Obszar wiejski  
32-15 Szczecinecki  
32 Zachodniopomorskie  
Ogółem ha (z dokł do 1 m2)

Tabela nr II

Zestawienie powierzchni typów siedliskowych lasu wg panujących gatunków drzew oraz ich bonitacji

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	DG	BK
1	2	3	4	5	6	7
BŚW	IA	84,43				
	I	4920,02				
	II	8686,21		0,76		
	III	181,64				
	IV					
Razem	ha	13872,3		0,76		
	%	99,82		0,01		
BW	IA					
	I	59,53				
	II	7,71				
	III					
	IV					
Razem	ha	67,24				
	%	100				
BB	IA					
	I					
	II					
	III	2,48				
	IV	7,65				
Razem	ha	10,13				
	%	100				
BMŚW	IA	971,62				
	I	3804,32	3,11	19,58		
	II	525,47		5,08		3,22
	III			2,33		4,21
	IV					
Razem	ha	5301,41	3,11	26,99		7,43
	%	97,07	0,06	0,49		0,14
BMW	IA	496,91				
	I	783,87		61,81		
	II	94,6		28,03		
	III	2,38				
	IV					
Razem	ha	1377,76		89,84		
	%	87,5		5,71		
BMB	IA					
	I	5,49				
	II	27,34		2,21		
	III	9,12				
	IV	8,15				
Razem	ha	50,1		2,21		
	%	83,31		3,68		

DB	DB.S	DB.B	DB.C	JW	GB	BRZ	OL	OS	Razem	
										%
8	9	10	11	12	13	14	15	16	14	15
									84,43	0,61
									4920,02	35,4
						10,78			8697,75	62,59
						13,47			195,11	1,4
						24,25			13897,31	100
						0,17			100	100
									59,53	88,53
									7,71	11,47
									67,24	100
									100	100
									2,48	24,48
									7,65	75,52
									10,13	100
									100	100
									971,62	17,79
						53,15			3880,16	71,05
2,43		4,16				50,95			591,31	10,83
11,46									18	0,33
13,89		4,16				104,1			5461,09	100
0,25		0,08				1,91			100	100
									496,91	31,56
						67,45		0,66	913,79	58,04
0,61						23,84	2,77		149,85	9,52
6,8							4,74		13,92	0,88
7,41						91,29	7,51	0,66	1574,47	100
0,47						5,8	0,48	0,04	100	100
									5,49	9,13
						7,82			37,37	62,15
									9,12	15,17
									8,15	13,55
						7,82			60,13	100
						13,01			100	100

Typ siedliskowy lasu	Bonitacja	SO	MD	ŚW	DG	BK
	Powierzchnia w ha					
1	2	3	4	5	6	7
LMŚW	IA	423,8				
	I	557,12	9,36	20,01	1,01	15,78
	II	27,99		18,28		126,63
	III					35,03
	IV					1,17
Razem	ha	1008,91	9,36	38,29	1,01	178,61
	%	66,29	0,61	2,52	0,07	11,73
LMW	IA	11,26				
	I	14,84		8,93		
	II	1,1				
	III					22,32
	IV					
Razem	ha	27,2		8,93		22,32
	%	23,71		7,79		19,46
LMB	IA					
	I					
	II					
	III					
	IV					
Razem	ha					
	%					
LŚW	IA	46,32				
	I	6,35	3,85	7,05		65,9
	II			1,11		174,48
	III					15,74
	IV					
Razem	ha	52,67	3,85	8,16		256,12
	%	10,61	0,78	1,64		51,58
LW	IA					
	I					
	II					
	III					
	IV					
Razem	ha					
	%					
OL	IA					
	I					
	II					
	III					
	IV					
Razem	ha					
	%					
Łącznie	IA	2034,34				
	I	10151,54	16,32	117,38	1,01	81,68
	II	9370,42		55,47		304,33
	III	195,62		2,33		77,3
	IV	15,8				1,17
Ogółem	ha	21767,72	16,32	175,18	1,01	464,48
	%	93,27	0,07	0,75	0	1,99

DB	DB.S	DB.B	DB.C	JW	GB	BRZ	OL	OS	Razem	
										%
8	9	10	11	12	13	14	15	16	14	15
									423,8	27,84
			2,46			232,06			837,8	55,04
12,76					2,46	28,14			216,26	14,21
5,75							2,3		43,08	2,83
									1,17	0,08
18,51			2,46		2,46	260,2	2,3		1522,11	100
1,22			0,16		0,16	17,09	0,15		100	100
									11,26	9,82
						13,51			37,28	32,49
1,1	3,53					4,74	21,86	1,41	33,74	29,42
2,5							7,6		32,42	28,27
3,6	3,53					18,25	29,46	1,41	114,7	100
3,14	3,08					15,91	25,68	1,23	100	100
							0,94		0,94	3,48
						2,19	7,82		10,01	37,05
							16,07		16,07	59,47
						2,19	24,83		27,02	100
						8,11	91,89		100	100
									46,32	9,33
4,64	3,67			1,36		91,38			184,2	37,11
13,61	41,68		1,08	1,65			7,17		240,78	48,5
8,95							0,43		25,12	5,06
27,2	45,35		1,08	3,01		91,38	7,6		496,42	100
5,48	9,14		0,22	0,61		18,41	1,53		100	100
							2,2		2,2	100
							2,2		2,2	100
							100		100	100
							47,89		47,89	45,7
							56,1		56,1	53,53
							0,81		0,81	0,77
							104,8		104,8	100
							100		100	100
									2034,34	8,72
4,64	3,67		2,46	1,36		457,55	0,94	0,66	10839,21	46,44
30,51	45,21	4,16	1,08	1,65	2,46	128,46	89,71	1,41	10034,87	43
35,46						13,47	87,24		411,42	1,76
							0,81		17,78	0,08
70,61	48,88	4,16	3,54	3,01	2,46	599,48	178,7	2,07	23337,62	100
0,3	0,21	0,02	0,02	0,01	0,01	2,57	0,77	0,01	100	100

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych: 233376397

Tabela nr III

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg głównych (dominujących) funkcji lasu i gatunków panujących

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III	
	plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
	powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Rezerваты											
SO								10,33	11,76	24,73	56,39
					120			1395	2130	6460	19350
ŚW										4,22	0,79
										1410	310
BK											
BRZ											
OL										1,19	3,74
										380	1125
Razem								10,33	11,76	30,14	60,92
					120			1395	2130	8250	20785
Lasy ochronne											
SO		106,27	6,93	6,56		574,88	648,80	452,92	541,66	510,85	1116,36
		1393	132	160	19309		7720	47385	92060	131180	339880
MD									0,78	1,29	2,56
									185	300	665
ŚW				1,54				5,38	3,00	10,90	4,76
				145	25			310	580	3015	1475
DG											
BK						3,53	30,18	25,77	12,80	2,17	2,26
					613		220	300	810	505	525
DB			0,07	0,17			12,37	13,80			
			11	2	161			710			
DB.S							26,63	5,43			
					80		495	260			
JW										1,36	
										280	
BRZ							2,45	7,81	3,90	9,76	18,23
					39		10	1045	755	2220	5185
OL				6,86			0,81	0,58	0,84	9,50	14,06
				405	45		30	120	155	2450	4035
OS										1,41	
										395	
Razem		106,27	7,00	15,13		578,41	721,24	511,69	562,98	547,24	1158,23
		1393	143	712	20272		8475	50130	94545	140345	351765



Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud prz er.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101- 120	121-140	141 i wyżej	powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>					
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

47,88	13,54	15,14	35,35	121,13	38,69	2,88				377,82	377,82	86,23
19095	5645	5655	13945	55070	17315	1095				147275	147275	85,08
										5,01	5,01	1,14
										1720	1720	0,99
			9,59			34,63				44,22	44,22	10,09
			4815			15710				20525	20525	11,86
		1,91								1,91	1,91	0,44
		600								600	600	0,35
2,62				1,67						9,22	9,22	2,10
845				635						2985	2985	1,72
50,50	13,54	17,05	44,94	122,80	38,69	37,51				438,18	438,18	100,00
19940	5645	6255	18760	55705	17315	16805				173105	173105	100,00

1002,88	336,13	372,67	236,20	247,11	114,68	25,54	75,07	15,34		6271,09	6390,85	91,66
322095	120100	128230	84815	98905	46920	8400	22575	4565		1474139	1475824	91,70
										4,63	4,63	0,07
										1150	1150	0,07
5,77			1,97	1,01	0,57		9,52			42,88	44,42	0,64
1160			785	355	325		2735			10765	10910	0,68
					1,01					1,01	1,01	0,01
					920					920	920	0,06
5,03	13,73	4,05	1,39	5,95	2,86	18,26	23,88	2,47		154,33	154,33	2,21
1420	5960	1365	535	2615	1620	6410	6190	660		29748	29748	1,85
		6,20		4,84						37,21	37,45	0,54
		1865		2250						4986	4999	0,31
							11,84			43,90	43,90	0,63
							2730			3565	3565	0,22
			1,65							3,01	3,01	0,04
			690							970	970	0,06
48,77	33,20	3,10	2,28				40,72			170,22	170,22	2,44
15400	10515	950	695				8655			45469	45469	2,83
31,59	38,63	4,72	6,71	7,12						114,56	121,42	1,74
9665	12545	1560	2230	2110						34945	35350	2,20
										1,41	1,41	0,02
										395	395	0,02
1094,04	421,69	390,74	250,20	266,03	119,12	43,80	161,03	17,81		6844,25	6972,65	100,00
349740	149120	133970	89750	106235	49785	14810	42885	5225		1607052	1609300	100,00

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III	
	plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
	powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Lasy gospod.											
SO		277,52	11,73	13,57		1232,40	1231,07	1150,58	1070,79	928,75	2977,17
		3764	51	699	38514	30	15135	127230	196250	241165	885550
MD								1,95	3,01	2,57	3,00
					15			305	710	765	920
ŚW				1,86			2,53	14,23	28,62	24,03	39,38
				31	132			1560	5460	6550	11015
BK				4,29		17,73	71,44	100,79	10,75	4,55	1,09
				94	2447	40	330	3555	1005	630	325
DB		0,74		0,18			7,02		8,41	2,30	
					71		10		1175	545	
DB.S							4,98				
					55		60				
DB.B						4,16					
					90						
DB.C								2,46			
								170			
GB											2,46
											530
BRZ				2,22		8,71	3,44	38,20	36,16	25,43	32,37
				65	158		105	5300	7425	5585	9250
OL				6,16			1,17	0,86	6,21	14,54	9,28
				88	43		40	90	945	3330	2310
OS										0,66	
										255	
Razem		278,26	11,73	28,28		1263,00	1321,65	1309,07	1163,95	1002,83	3064,75
		3764	51	977	41525	70	15680	138210	212970	258825	909900

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

2313,49	1069,06	1732,24	954,10	245,40	60,52	23,00	127,94	2,30		15118,81	15421,63	94,19
701640	372165	585005	327785	94335	22410	6745	36765	450		3651174	3655688	95,49
		1,16								11,69	11,69	0,07
		380								3095	3095	0,08
8,85		7,48					2,17			127,29	129,15	0,79
2495		1515					570			29297	29328	0,77
	2,69	1,56			2,70	1,67	50,96			265,93	270,22	1,65
	855	525			1035	525	11910			23182	23276	0,61
	0,97		0,09	1,47	8,59		4,55			33,40	34,32	0,21
	260		25	475	3230		755			6546	6546	0,17
										4,98	4,98	0,03
										115	115	0,00
										4,16	4,16	0,03
										90	90	0,00
				1,08						3,54	3,54	0,02
				475						645	645	0,02
										2,46	2,46	0,02
										530	530	0,01
71,50	57,87		4,41				109,79	39,47		427,35	429,57	2,62
21005	17230		1140				20550	6815		94563	94628	2,47
7,21	4,73	5,36	1,36	4,20						54,92	61,08	0,37
2225	1795	1215	380	1625						13998	14086	0,37
										0,66	0,66	0,00
										255	255	0,01
2401,05	1135,32	1747,80	959,96	252,15	71,81	24,67	295,41	41,77		16055,19	16373,46	100,00
727365	392305	588640	329330	96910	26675	7270	70550	7265		3823490	3828282	100,00

Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
	do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III	
	plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
	powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Łącznie											
SO		383,79	18,66	20,13		1807,28	1879,87	1613,83	1624,21	1464,33	4149,92
		5157	183	859	57943	30	22855	176010	290440	378805	1244780
MD								1,95	3,79	3,86	5,56
					15			305	895	1065	1585
ŚW				3,40			2,53	19,61	31,62	39,15	44,93
				176	157			1870	6040	10975	12800
DG											
BK				4,29		21,26	101,62	126,56	23,55	6,72	3,35
				94	3060	40	550	3855	1815	1135	850
DB		0,74	0,07	0,35			19,39	13,80	8,41	2,30	
			11	2	232		10	710	1175	545	
DB.S							31,61	5,43			
					135		555	260			
DB.B						4,16					
					90						
DB.C								2,46			
								170			
JW										1,36	
										280	
GB											2,46
											530
BRZ				2,22		8,71	5,89	46,01	40,06	35,19	50,60
				65	197		115	6345	8180	7805	14435
OL				13,02			1,98	1,44	7,05	25,23	27,08
				493	88		70	210	1100	6160	7470
OS										2,07	
										650	
Ogółem		384,53	18,73	43,41		1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90
		5157	194	1689	61917	70	24155	189735	309645	407420	1282450
Procent		1,62	0,08	0,18		7,74	8,59	7,70	7,31	6,64	18,01
		0,09	0,00	0,03	1,10	0,00	0,43	3,38	5,52	7,26	22,89

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
3364,25	1418,73	2120,05	1225,65	613,64	213,89	51,42	203,01	17,64		21767,72	22190,30	93,30
1042830	497910	718890	426545	248310	86645	16240	59340	5015		5272588	5278787	94,07
		1,16								16,32	16,32	0,07
		380								4245	4245	0,08
14,62		7,48	1,97	1,01	0,57		11,69			175,18	178,58	0,75
3655		1515	785	355	325		3305			41782	41958	0,75
					1,01					1,01	1,01	0,00
					920					920	920	0,02
5,03	16,42	5,61	10,98	5,95	5,56	54,56	74,84	2,47		464,48	468,77	1,97
1420	6815	1890	5350	2615	2655	22645	18100	660		73455	73549	1,31
	0,97	6,20	0,09	6,31	8,59		4,55			70,61	71,77	0,30
	260	1865	25	2725	3230		755			11532	11545	0,21
							11,84			48,88	48,88	0,21
							2730			3680	3680	0,07
										4,16	4,16	0,02
										90	90	0
				1,08						3,54	3,54	0,01
				475						645	645	0,01
			1,65							3,01	3,01	0,01
			690							970	970	0,02
										2,46	2,46	0,01
										530	530	0,01
120,27	91,07	5,01	6,69				150,51	39,47		599,48	601,70	2,53
36405	27745	1550	1835				29205	6815		140632	140697	2,51
41,42	43,36	10,08	8,07	12,99						178,70	191,72	0,81
12735	14340	2775	2610	4370						51928	52421	0,93
										2,07	2,07	0,01
										650	650	0,01
3545,59	1570,55	2155,59	1255,10	640,98	229,62	105,98	456,44	59,58		23337,62	23784,29	100
1097045	547070	728865	437840	258850	93775	38885	113435	12490		5603647	5610687	100
14,91	6,60	9,06	5,28	2,69	0,97	0,45	1,92	0,25		98,12	100,00	100
19,55	9,75	12,99	7,80	4,61	1,67	0,69	2,02	0,22		99,87	100,00	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 684,43  
Ogółem lasy: 24468,72  
Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: 244687372

Tabela nr IV

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg typów siedliskowych lasu i gatunków panujących

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku						
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozostałe		I		II		III		
		plazowiny	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	
		powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
BŚW	SO		312,94	1,58	2,79		1415,38	1065,19	870,28	981,29	899,96	2046,26	
			4387	5	230	39198		10550	84115	160850	218610	588855	
	ŚW							0,76					
							30						
	BRZ							3,59	3,32	12,24			
							27		10	785			
Razem		312,94	1,58	2,79			1418,97	1069,27	882,52	981,29	899,96	2046,26	
		4387	5	230	39255			10560	84900	160850	218610	588855	
BW	SO						1,77	2,07	11,66	16,22	7,51	15,19	
							90		1280	2780	2100	4690	
	Razem						1,77	2,07	11,66	16,22	7,51	15,19	
							90		1280	2780	2100	4690	
BB	SO												
	Razem												
BMŚW	SO		45,84	1,72	2,95		281,23	604,06	479,15	361,33	323,97	1323,39	
			545		155	13962		9755	56020	71545	89605	412635	
	MD								1,95	1,16			
									305	320			
	ŚW								10,17	1,26	5,69	6,97	
									920	235	1510	2150	
	BK							2,11	4,21				
							100						
	DB								13,89				
							136						
	DB.B							4,16					
							90						
	BRZ							3,93		8,55	5,49	5,63	13,77
						115			1055	1090	1375	3670	
Razem		45,84	1,72	2,95			291,43	622,16	499,82	369,24	335,29	1344,13	
		545		155	14403			9755	58300	73190	92490	418455	

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
2408,34	733,53	1811,70	1054,47	430,81	133,38	21,71				13872,30	14189,61	99,82
727280	251135	604980	362360	177135	53775	9425				3288268	3292890	99,93
										0,76	0,76	0,01
										30	30	0
	5,10									24,25	24,25	0,17
	1625									2447	2447	0,07
2408,34	738,63	1811,70	1054,47	430,81	133,38	21,71				13897,31	14214,62	100
727280	252760	604980	362360	177135	53775	9425				3290745	3295367	100
1,05		4,06	2,80			4,91				67,24	67,24	100
315		1590	955			1435				15235	15235	100
1,05		4,06	2,80			4,91				67,24	67,24	100
315		1590	955			1435				15235	15235	100
2,48						7,65				10,13	10,13	100
255						1410				1665	1665	100
2,48						7,65				10,13	10,13	100
255						1410				1665	1665	100
748,66	491,91	220,14	117,07	126,82	53,25	4,29	150,80	15,34		5301,41	5351,92	97,1
250005	178825	80830	44065	49145	22715	1590	45000	4565		1330262	1330962	97,56
										3,11	3,11	0,06
										625	625	0,05
0,94		1,39				0,57				26,99	26,99	0,49
165		460				325				5765	5765	0,42
		1,11								7,43	7,43	0,13
		345								445	445	0,03
										13,89	13,89	0,25
										136	136	0,01
										4,16	4,16	0,08
										90	90	0,01
42,74	21,16	0,87					1,96			104,10	104,10	1,89
12720	5590	235					360			26210	26210	1,92
792,34	513,07	223,51	117,07	126,82	53,82	4,29	152,76	15,34		5461,09	5511,60	100
262890	184415	81870	44065	49145	23040	1590	45360	4565		1363533	1364233	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku						
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo-stale		I		II		III		
		plazo-winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	
		3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13
1	2	powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>											
BMW	SO		25,01	12,93	9,57		71,09	170,63	153,88	220,04	180,23	382,88	
			225	172	275	3510		2340	22030	45515	52120	123385	
	ŚW				1,36			0,63	7,79	16,41	20,22	33,57	
					30	74			830	3025	5715	9330	
	DB							1,21					
								5					
	BRZ				0,75			1,22	1,81	19,14	14,21	26,63	
					40	37			305	4380	3250	8255	
	OL									2,75	2,48	0,95	
							18			515	570	245	
OS										0,66			
										255			
Razem			25,01	12,93	11,68		71,09	173,69	163,48	258,34	217,80	444,03	
			225	172	345	3639		2345	23165	53435	61910	141215	
BMB	SO			1,65	4,82				2,10	11,97		0,84	
				6	199				100	2070		185	
	ŚW				0,50						2,21		
					1						515		
	BRZ				1,47					1,54	3,02		
				25					240	230			
Razem			1,65	6,79				2,10	13,51	5,23	0,84		
			6	225				100	2310	745	185		
LMŚW	SO			0,78			30,45	33,94	86,57	30,73	47,35	345,97	
							1063	195	11130	7075	14750	104195	
	MD									2,63	2,57	3,00	
							15			575	765	920	
	ŚW							0,60	1,65	13,95	0,72	2,49	
							53		120	2780	155	710	
	DG												
	BK				0,98			19,15	29,79	52,60	9,86	4,55	2,26
							1164	40	505	1985	480	630	525
	DB								3,38		8,41		
							36		5		1175		
	DB.C									2,46			
										170			
	GB											2,46	
												530	
	BRZ							1,19		23,41	12,82	12,33	8,54
						18			4200	2240	2950	2095	
OL												1,15	
												295	
Razem				0,78	0,98		50,79	67,71	166,69	78,40	67,52	365,87	
						2349	40	705	17605	14325	19250	109270	



Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
51,66	23,31	27,52	31,19	43,28	16,53	2,95	2,57			1377,76	1425,27	87,75
16270	7535	9955	12445	17010	6370	795	845			320125	320797	86,23
8,74		1,89	0,59							89,84	91,20	5,62
2020		755	320							22069	22099	5,94
		6,20								7,41	7,41	0,46
		1865								1870	1870	0,5
21,87	2,91	3,50								91,29	92,04	5,67
6925	775	1150								25077	25117	6,75
		1,33								7,51	7,51	0,46
		535								1883	1883	0,51
										0,66	0,66	0,04
										255	255	0,07
82,27	26,22	40,44	31,78	43,28	16,53	2,95	2,57			1574,47	1624,09	100
25215	8310	14260	12765	17010	6370	795	845			371279	372021	100
2,48	4,93	2,65	8,77	2,78	5,43	8,15				50,10	56,57	82,5
605	1310	610	2265	955	1170	900				10170	10375	85,45
										2,21	2,71	3,95
										515	516	4,25
	3,26									7,82	9,29	13,55
	755									1225	1250	10,3
2,48	8,19	2,65	8,77	2,78	5,43	8,15				60,13	68,57	100
605	2065	610	2265	955	1170	900				11910	12141	100
142,02	158,70	53,98	11,35	8,85	5,30	1,76	49,64	2,30		1008,91	1009,69	66,27
44965	57155	20925	4455	3620	2615	685	13495	450		286773	286773	73,61
		1,16								9,36	9,36	0,61
		380								2655	2655	0,68
0,60		4,20	1,38	1,01			11,69			38,29	38,29	2,51
180		300	465	355			3305			8423	8423	2,16
					1,01					1,01	1,01	0,07
					920					920	920	0,24
5,03	15,23		1,39	3,25	4,46	9,55	19,02	2,47		178,61	179,59	11,79
1420	6475		535	1635	2035	3415	3315	660		24819	24819	6,37
	0,97		0,09	1,47	4,19					18,51	18,51	1,21
	260		25	475	1630					3606	3606	0,93
										2,46	2,46	0,16
										170	170	0,04
										2,46	2,46	0,16
										530	530	0,14
31,47	42,43		4,41				116,16	7,44		260,20	260,20	17,07
9925	14005		1140				22825	1580		60978	60978	15,65
		1,15								2,30	2,30	0,15
		400								695	695	0,18
179,12	217,33	60,49	18,62	14,58	14,96	11,31	196,51	12,21		1522,11	1523,87	100
56490	77895	22005	6620	6085	7200	4100	42940	2690		389569	389569	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku						
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III		
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	
		powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
LMW	SO						7,36	3,98		2,63	5,31	3,32	
						120	30	15		605	1620	1025	
	ŚW				1,54						7,00	0,79	
					145						2120	310	
	BK												
	DB		0,74	0,07	0,35					1,10			
					11	2	60			40			
	DB.S								3,53				
	BRZ												
												0,82	
	OL					0,91					1,01	4,77	2,29
					5					200	1360	600	
OS											1,41		
											395		
Razem			0,74	0,07	2,80		7,36	7,51	1,10	3,64	18,49	7,22	
					11	152	180	30	15	40	805	5495	2180
LMB	BRZ											0,84	
												170	
	OL				5,12						1,88	2,49	2,72
					108						140	550	595
	Razem				5,12						1,88	2,49	3,56
				108						140	550	765	
LŚW	SO								10,19			32,07	
										1335		9810	
	MD										1,29	2,56	
											300	665	
	ŚW								0,54		3,31	1,11	
											960	300	
	BK				3,31				67,62	73,96	13,69	2,17	1,09
					94	1796			45	1870	1335	505	325
	DB								0,91	12,70		2,30	
										670		545	
	DB.S								28,08	5,43			
							135		555	260			
	DB.C												
	JW											1,36	
											280		
BRZ								1,35		1,07			
								105		230			
OL											0,99		
											285		
Razem					3,31			98,50	102,28	14,76	11,42	36,83	
					94	1931		705	4135	1565	2875	11100	

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
3,50				1,10						27,20	27,20	22,99
1205				445						5065	5065	14,69
1,14										8,93	10,47	8,85
545										2975	3120	9,05
						22,32				22,32	22,32	18,87
						10115				10115	10115	29,35
				2,50						3,60	4,76	4,02
				755						855	868	2,52
										3,53	3,53	2,98
6,38	8,13	0,64	2,28							18,25	18,25	15,43
1870	2345	165	695							5320	5320	15,43
9,54	9,88	0,65	0,56	0,76						29,46	30,37	25,67
3210	3625	215	160	210						9580	9585	27,81
										1,41	1,41	1,19
										395	395	1,15
20,56	18,01	1,29	2,84	4,36		22,32				114,70	118,31	100
6830	5970	380	855	1410		10115				34305	34468	100
1,35										2,19	2,19	6,81
300										470	470	6,52
5,24	6,49	4,21	0,94	0,86						24,83	29,95	93,19
1610	2050	815	580	295						6635	6743	93,48
6,59	6,49	4,21	0,94	0,86						27,02	32,14	100
1910	2050	815	580	295						7105	7213	100
4,06	6,35									52,67	52,67	10,54
1930	1950									15025	15025	17,15
										3,85	3,85	0,77
										965	965	1,1
3,20										8,16	8,16	1,63
745										2005	2005	2,29
	1,19	4,50	9,59	2,70	1,10	22,69	55,82			256,12	259,43	51,92
	340	1545	4815	980	620	9115	14785			38076	38170	43,56
				2,34	4,40		4,55			27,20	27,20	5,44
				1495	1600		755			5065	5065	5,78
							11,84			45,35	45,35	9,07
							2730			3680	3680	4,2
				1,08						1,08	1,08	0,22
				475						475	475	0,54
			1,65							3,01	3,01	0,6
			690							970	970	1,11
16,46	8,08						32,39	32,03		91,38	91,38	18,29
4665	2650						6020	5235		18905	18905	21,57
6,18		0,43								7,60	7,60	1,52
1945		135								2365	2365	2,7
29,90	15,62	4,93	11,24	6,12	5,50	22,69	104,60	32,03		496,42	499,73	100
9285	4940	1680	5505	2950	2220	9115	24290	5235		87531	87625	100

Siedliskowy typ lasu	Gatunek panujący	Grunty leśne niezalesione				Przest. na gr. zal.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
		do odnowienia		w prod. ubocz.	pozo- stałe		I		II		III	
		plazo- winy	haliz. zręby				1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60
		powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
LW	OL											
	Razem											
OL	OL				6,99			1,98	1,44	1,41	14,50	19,97
	Razem				380	70		70	210	245	3395	5735
Łącznie	SO		383,79	18,66	20,13		1807,28	1879,87	1613,83	1624,21	1464,33	4149,92
			5157	183	859	57943	30	22855	176010	290440	378805	1244780
	MD					15			1,95	3,79	3,86	5,56
									305	895	1065	1585
	ŚW				3,40			2,53	19,61	31,62	39,15	44,93
					176	157			1870	6040	10975	12800
	DG											
	BK				4,29		21,26	101,62	126,56	23,55	6,72	3,35
					94	3060	40	550	3855	1815	1135	850
	DB		0,74	0,07	0,35			19,39	13,80	8,41	2,30	
				11	2	232		10	710	1175	545	
	DB.S							31,61	5,43			
								135	555	260		
	DB.B						4,16					
							90					
	DB.C								2,46			
									170			
	JW										1,36	
											280	
	GB											2,46
												530
	BRZ				2,22		8,71	5,89	46,01	40,06	35,19	50,60
					65	197		115	6345	8180	7805	14435
	OL				13,02			1,98	1,44	7,05	25,23	27,08
					493	88		70	210	1100	6160	7470
	OS										2,07	
											650	
Ogółem			384,53	18,73	43,41		1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90
			5157	194	1689	61917	70	24155	189735	309645	407420	1282450

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem		Procent
IV		V		VI	VII	VIII				grunty zalesione	grunty zales. i niezales.	
61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej						
powierzchnia w ha / miąższość w m <sup>3</sup>												
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
	2,20									2,20	2,20	100
	825									825	825	100
	2,20									2,20	2,20	100
	825									825	825	100
20,46	24,79	2,31	6,57	11,37						104,80	111,79	100
5970	7840	675	1870	3865						29945	30325	100
20,46	24,79	2,31	6,57	11,37						104,80	111,79	100
5970	7840	675	1870	3865						29945	30325	100
3364,25	1418,73	2120,05	1225,65	613,64	213,89	51,42	203,01	17,64		21767,72	22190,30	93,3
1042830	497910	718890	426545	248310	86645	16240	59340	5015		5272588	5278787	94,07
		1,16								16,32	16,32	0,07
		380								4245	4245	0,08
14,62		7,48	1,97	1,01	0,57		11,69			175,18	178,58	0,75
3655		1515	785	355	325		3305			41782	41958	0,75
					1,01					1,01	1,01	0
					920					920	920	0,02
5,03	16,42	5,61	10,98	5,95	5,56	54,56	74,84	2,47		464,48	468,77	1,97
1420	6815	1890	5350	2615	2655	22645	18100	660		73455	73549	1,31
	0,97	6,20	0,09	6,31	8,59		4,55			70,61	71,77	0,3
	260	1865	25	2725	3230		755			11532	11545	0,21
							11,84			48,88	48,88	0,21
							2730			3680	3680	0,07
										4,16	4,16	0,02
										90	90	0
				1,08						3,54	3,54	0,01
				475						645	645	0,01
			1,65							3,01	3,01	0,01
			690							970	970	0,02
										2,46	2,46	0,01
										530	530	0,01
120,27	91,07	5,01	6,69				150,51	39,47		599,48	601,70	2,53
36405	27745	1550	1835				29205	6815		140632	140697	2,51
41,42	43,36	10,08	8,07	12,99						178,70	191,72	0,81
12735	14340	2775	2610	4370						51928	52421	0,93
										2,07	2,07	0,01
										650	650	0,01
3545,59	1570,55	2155,59	1255,10	640,98	229,62	105,98	456,44	59,58		23337,62	23784,29	100
1097045	547070	728865	437840	258850	93775	38885	113435	12490		5603647	5610687	100

Grunty związane z gospodarką leśną: 684,43  
Ogółem lasy: 24468,72  
Powierzchnia ewidencyjna lasów ogółem: 244687372

Tabela nr Va

Powierzchniowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Powierzchnia zalesiona w ha									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BŚW	SO	1130,94	860,81	760,49	940,55	878,97	2016,36	2379,24	719,81
	SO.WE			0,36					
	MD		0,89		0,13				
	ŚW	5,79	7,64	5,36	7,62	3,79	5,94	5,55	0,14
	BK	0,46	1,04	0,13					
	DB		1,67	0,20	0,23				
	DB.B	1,41							
	DB.C	0,37	0,40	0,42					
	BRZ	280,00	196,82	115,56	32,76	17,20	23,96	23,55	17,68
	OL								1,00
Razem	ha	1418,97	1069,27	882,52	981,29	899,96	2046,26	2408,34	738,63
	%	10,21	7,69	6,35	7,06	6,48	14,72	17,33	5,31
BW	SO	1,24	1,65	10,15	14,13	6,82	13,91	1,05	
	ŚW	0,18	0,21	0,50	0,59	0,69			
	BRZ	0,35	0,21	0,69	1,50		1,28		
	OL			0,32					
Razem	ha	1,77	2,07	11,66	16,22	7,51	15,19	1,05	
	%	2,63	3,08	17,34	24,13	11,17	22,59	1,56	
BB	SO							2,48	
Razem	ha							2,48	
	%							24,48	
BMŚW	SO	201,33	428,50	355,11	293,06	290,58	1194,98	698,45	437,76
	SO.WE						0,16		
	MD	1,34	17,87	6,78	4,17	0,77	7,93	0,16	
	ŚW	3,87	18,97	40,13	29,48	22,98	41,58	16,69	4,82
	DG								
	BK	13,41	21,52	3,02	0,99		5,97	1,40	6,11
	DB	24,16	65,77	17,61	1,96	0,16	1,39		1,35
	DB.S	1,64	1,91						
	DB.B	28,82	11,96						
	DB.C		0,38	1,52					
	JW								
	GB					0,09	0,72		
	BRZ	16,41	55,28	73,29	37,55	17,89	87,66	74,01	59,71
	OL	0,45		2,36	1,71	2,29	2,73	0,94	3,07
	OL.S						0,48	0,10	
	AK					0,53			
	OS				0,32		0,46	0,59	0,06
LP						0,07		0,19	
Razem	ha	291,43	622,16	499,82	369,24	335,29	1344,13	792,34	513,07
	%	5,34	11,39	9,15	6,76	6,14	24,61	14,51	9,40

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1803,42	1051,51	424,06	130,33	19,54				13116,03	94,37
								0,36	0,00
								1,02	0,01
5,77	1,80	4,65	2,94	0,83				57,82	0,42
				1,34				2,97	0,02
								2,10	0,02
								1,41	0,01
								1,19	0,01
2,51	1,16	1,35	0,11					712,66	5,13
		0,75						1,75	0,01
1811,70	1054,47	430,81	133,38	21,71				13897,31	100,00
13,04	7,59	3,10	0,96	0,16				100,00	100,00
3,65	2,24			4,42				59,26	88,13
0,41	0,56							3,14	4,67
				0,49				4,52	6,72
								0,32	0,48
4,06	2,80			4,91				67,24	100,00
6,04	4,16			7,30				100,00	100,00
				7,65				10,13	100,00
				7,65				10,13	100,00
				75,52				100,00	100,00
202,35	107,37	110,07	43,95	3,60	94,88	14,60		4476,59	81,99
	0,11							0,27	0,00
0,50								39,52	0,72
9,16	2,93	5,77	4,54	0,36	7,41	0,48		209,17	3,83
0,19								0,19	0,00
4,14	2,90	4,82	1,41	0,22	19,75	0,14		85,80	1,57
0,19	0,53	0,19	0,03		0,22			113,56	2,08
					0,69			4,24	0,08
					27,13			67,91	1,24
0,22	0,04							2,16	0,04
	0,23							0,23	0,00
		1,28	0,21		0,19			2,49	0,05
6,48	2,48	2,41	2,40		2,36	0,12		438,05	8,02
0,28	0,48	2,14	1,28	0,11	0,13			17,97	0,33
								0,58	0,01
		0,07						0,60	0,01
		0,07						1,50	0,03
								0,26	0,00
223,51	117,07	126,82	53,82	4,29	152,76	15,34		5461,09	100,00
4,09	2,14	2,32	0,99	0,08	2,80	0,28		100,00	100,00

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Powierzchnia zalesiona w ha							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BMW	SO	45,05	106,94	111,76	170,30	146,61	321,05	44,74	19,10
	MD					0,16	0,14		
	ŚW	11,76	40,38	30,64	52,73	35,71	71,46	9,68	0,52
	BK		0,08	0,24			0,17		
	DB	1,78	7,64	0,94					0,11
	DB.S	0,19							
	DB.B	5,31	1,80						
	BRZ	6,82	16,54	18,44	30,33	28,93	46,58	23,41	6,02
	OL	0,18	0,31	1,46	4,98	5,73	4,63	2,97	0,47
	OS					0,66		1,47	
Razem	ha	71,09	173,69	163,48	258,34	217,80	444,03	82,27	26,22
	%	4,52	11,03	10,38	16,41	13,83	28,19	5,23	1,67
BMB	SO			1,47	7,30	0,62	0,84	2,09	5,07
	ŚW			0,42	4,53	1,95			0,47
	BK								
	DB			0,21					
	BRZ				1,68	2,48		0,39	2,65
	OL					0,18			
Razem	ha			2,10	13,51	5,23	0,84	2,48	8,19
	%			3,49	22,47	8,70	1,40	4,12	13,62
LMŚW	SO	16,46	21,43	54,07	27,50	42,55	285,05	120,52	138,16
	MD		4,43	8,95	7,58	1,63	7,19	0,56	0,28
	ŚW	1,64	1,96	9,63	7,53	3,62	10,50	5,79	1,18
	JD								
	DG			0,32					
	BK	19,58	23,39	43,01	14,69	3,79	3,12	6,99	14,57
	DB	4,12	9,82	15,38	3,91	0,31	2,69	0,78	1,39
	DB.S	4,87	1,50	1,39					
	DB.B	0,50	0,43						
	DB.C			3,49			0,12	1,01	
	KL						0,25		
	GB	0,14		1,50		0,30	1,02		0,67
	BRZ	3,48	4,49	28,37	16,29	12,24	49,38	41,93	52,93
	OL		0,26	0,58	0,75	2,78	5,54	1,54	8,05
	OL.S						0,30		
	OS				0,15	0,30	0,71		0,10
LP									
Razem	ha	50,79	67,71	166,69	78,40	67,52	365,87	179,12	217,33
	%	3,34	4,45	10,95	5,15	4,44	24,04	11,77	14,28



Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
24,02	27,26	33,59	13,35	1,76	1,25			1066,78	67,74
								0,30	0,02
6,95	3,58	6,60	2,26	1,19	0,93			274,39	17,43
1,24		0,40						2,13	0,14
3,29		0,18						13,94	0,89
								0,19	0,01
					0,39			7,50	0,48
3,41	0,94	2,51						183,93	11,68
1,53			0,92					23,18	1,47
								2,13	0,14
40,44	31,78	43,28	16,53	2,95	2,57			1574,47	100,00
2,57	2,02	2,75	1,05	0,19	0,16			100,00	100,00
2,13	5,51	1,66	4,34	8,15				39,18	65,15
0,52	1,86	0,28	1,09					11,12	18,49
		0,28						0,28	0,47
								0,21	0,35
	1,40	0,28						8,88	14,77
		0,28						0,46	0,77
2,65	8,77	2,78	5,43	8,15				60,13	100,00
4,41	14,59	4,62	9,03	13,55				100,00	100,00
44,60	12,39	6,15	4,29	0,48	33,49	1,98		809,12	53,17
1,57								32,19	2,11
6,20	0,73	1,44	0,10		7,51	0,23		58,06	3,81
					0,99			0,99	0,07
			0,81					1,13	0,07
4,72	1,34	4,30	6,28	8,65	95,73	6,02		256,18	16,83
0,35	0,23	0,73	2,76	0,18	7,91			50,56	3,32
					7,35			15,11	0,99
					1,57			2,50	0,16
		0,14						4,76	0,31
								0,25	0,02
		0,61	0,24	0,71	2,38			7,57	0,50
1,61	3,65	0,68	0,24		37,97	3,75		257,01	16,89
1,44	0,28	0,53	0,24	0,93	1,61	0,23		24,76	1,63
								0,30	0,02
								1,26	0,08
				0,36				0,36	0,02
60,49	18,62	14,58	14,96	11,31	196,51	12,21		1522,11	100,00
3,97	1,22	0,96	0,98	0,74	12,91	0,80		100,00	100,00

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Powierzchnia zalesiona w ha							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LMW	SO	3,91	2,83	0,22	1,31	5,41	2,07	3,92	0,53
	SO.WE								0,41
	ŚW	1,29	0,93	0,22	1,40	4,13	1,00	1,99	0,58
	CIS	0,42							
	BK	0,21							
	DB	1,29	1,23	0,66		0,14			0,12
	DB.S		1,42						
	DB.B	0,24							
	GB								0,12
	BRZ		1,10		0,08	2,25	1,39	6,44	6,71
	OL				0,85	5,85	2,38	8,21	9,54
	OL.S						0,13		
	OS					0,71	0,25		
Razem	ha	7,36	7,51	1,10	3,64	18,49	7,22	20,56	18,01
	%	6,42	6,55	0,96	3,17	16,12	6,29	17,93	15,70
LMB	SO								0,33
	ŚW				0,38		0,08		
	DB							0,37	
	BRZ						0,51	2,83	1,21
	OL				1,50	2,49	2,97	3,02	4,95
	OS							0,37	
Razem	ha				1,88	2,49	3,56	6,59	6,49
	%				6,96	9,22	13,18	24,38	24,02
LŚW	SO			6,77		0,10	22,31	5,78	3,73
	MD		1,35	3,25	0,12	0,64	3,33		
	ŚW		2,00	0,40	0,11	1,85	0,56	1,83	
	BK		62,21	66,89	10,36	3,40	2,82	4,88	2,83
	DB		5,91	15,00	2,39	0,92	1,14		
	DB.S		16,90	4,29					
	DB.B		0,51						
	DB.C								
	KL								
	JW					0,39			
	WZ					0,14			
	JS					0,14			
	GB		0,89	2,04				0,42	
	BRZ		8,45	3,64	1,67	2,08	6,67	10,67	8,26
	OL		0,14		0,11	1,15		6,32	0,56
	OS					0,33			0,24
	WB					0,14			
LP		0,14			0,14				
Razem	ha		98,50	102,28	14,76	11,42	36,83	29,90	15,62
	%		19,84	20,60	2,97	2,30	7,42	6,02	3,15

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
0,06	0,74	0,89		4,87				26,76	23,33
								0,41	0,36
								11,54	10,06
								0,42	0,37
	0,12	0,71		14,21				15,25	13,30
		2,08						5,52	4,81
								1,42	1,24
								0,24	0,21
								0,12	0,10
0,52	0,92			1,62				21,03	18,33
0,65	1,06	0,68		1,62				30,84	26,89
								0,13	0,11
0,06								1,02	0,89
1,29	2,84	4,36		22,32				114,70	100,00
1,12	2,48	3,80		19,46				100,00	100,00
0,18								0,51	1,89
								0,46	1,70
								0,37	1,37
0,36								4,91	18,17
3,67	0,94	0,86						20,40	75,50
								0,37	1,37
4,21	0,94	0,86						27,02	100,00
15,58	3,48	3,18						100,00	100,00
0,17			0,22		0,43	0,86		40,37	8,13
				0,33				9,02	1,82
		0,23			1,27			8,25	1,66
3,86	10,08	1,35	1,10	22,16	75,99	14,50		282,43	56,90
0,38		1,53	2,75		2,85	0,63		33,50	6,75
					9,95			31,14	6,27
					0,78			1,29	0,26
		0,97						0,97	0,20
					0,02			0,02	0,00
	0,36	0,23			0,23			1,21	0,24
								0,14	0,03
	0,16							0,30	0,06
0,17	0,16		0,11		1,43			5,22	1,05
		0,23	0,88		9,48	16,04		68,07	13,71
0,35	0,16	1,58	0,44	0,20	2,17			13,18	2,66
								0,57	0,11
								0,14	0,03
	0,32							0,60	0,12
4,93	11,24	6,12	5,50	22,69	104,60	32,03		496,42	100,00
0,99	2,26	1,23	1,11	4,57	21,09	6,45		100,00	100,00

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Powierzchnia zalesiona w ha							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LW	DB								0,29
	BRZ								0,29
	OL								1,62
Razem	ha								2,20
	%								100,00
OL	SO					0,33	0,21	0,56	1,27
	ŚW		0,35		0,14	0,16	1,35	0,20	0,26
	BK			0,27					
	DB					0,20			
	BRZ			0,12		0,30	0,64	0,78	2,10
	OL		1,63	1,05	1,27	13,51	17,77	18,92	21,16
Razem	ha		1,98	1,44	1,41	14,50	19,97	20,46	24,79
	%		1,89	1,37	1,35	13,84	19,06	19,52	23,65
Łącznie	SO	1398,93	1422,16	1300,04	1454,15	1371,99	3856,78	3258,83	1325,76
	SO.WE			0,36			0,16		0,41
	MD	1,34	24,54	18,98	12,00	3,20	18,59	0,72	0,28
	ŚW	24,53	72,44	87,30	104,51	74,88	132,47	41,73	7,97
	JD								
	DG			0,32					
	CIS	0,42							
	BK	33,66	108,24	113,56	26,04	7,19	12,08	13,27	23,51
	DB	31,35	92,04	50,00	8,49	1,73	5,22	1,15	3,26
	DB.S	6,70	21,73	5,68					
	DB.B	36,28	14,70						
	DB.C	0,37	0,78	5,43			0,12	1,01	
	KL						0,25		
	JW					0,39			
	WZ					0,14			
	JS					0,14			
	GB	0,14	0,89	3,54		0,39	1,74	0,42	0,79
	BRZ	307,06	282,89	240,11	121,86	83,37	218,07	184,01	157,56
	OL	0,63	2,34	5,77	11,17	33,98	36,02	41,92	50,42
	OL.S						0,91	0,10	
	AK					0,53			
OS				0,47	2,00	1,42	2,43	0,40	
WB					0,14				
LP		0,14			0,14	0,07		0,19	
Ogółem	ha	1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90	3545,59	1570,55
	%	7,89	8,75	7,85	7,45	6,77	18,35	15,19	6,73

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Powierzchnia zalesiona w ha									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
								0,29	13,18
								0,29	13,18
								1,62	73,64
								2,20	100,00
								100,00	100,00
	0,24	0,06						2,67	2,55
0,11	0,63							3,20	3,05
	0,35	0,33						0,95	0,91
								0,20	0,19
	0,14							4,08	3,89
2,20	5,21	10,98						93,70	89,41
2,31	6,57	11,37						104,80	100,00
2,20	6,27	10,85						100,00	100,00
2080,58	1207,26	576,48	196,48	50,47	130,05	17,44		19647,40	84,19
	0,11							1,04	0,00
2,07				0,33				82,05	0,35
29,12	12,09	18,97	10,93	2,38	17,12	0,71		637,15	2,73
					0,99			0,99	0,00
0,19			0,81					1,32	0,01
								0,42	0,00
13,96	14,79	12,19	8,79	46,58	191,47	20,66		645,99	2,77
4,21	0,76	4,71	5,54	0,18	10,98	0,63		220,25	0,94
					17,99			52,10	0,22
					29,87			80,85	0,35
0,22	0,04	1,11						9,08	0,04
					0,02			0,27	0,00
	0,59	0,23			0,23			1,44	0,01
								0,14	0,00
	0,16							0,30	0,00
0,17	0,16	1,89	0,56	0,71	4,00			15,40	0,07
14,89	10,69	7,46	3,63	2,11	49,81	19,91		1703,43	7,30
10,12	8,13	17,80	2,88	2,86	3,91	0,23		228,18	0,98
								1,01	0,00
		0,07						0,60	0,00
0,06		0,07						6,85	0,03
								0,14	0,00
	0,32			0,36				1,22	0,01
2155,59	1255,10	640,98	229,62	105,98	456,44	59,58		23337,62	100,00
9,24	5,38	2,75	0,98	0,45	1,96	0,26		100,00	100,00

Powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych:

233376397

Tabela nr V b

Miąższociowa tabela klas wieku wg rzeczywistego udziału gatunków drzew w typach siedliskowych lasu

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Miąższosc w m <sup>3</sup>									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BŚW	SO		7945	74480	155455	214105	581340	719505	247105
	SO.WE			60					
	MD				20				
	ŚW			180	860	1070	1685	1585	55
	BK								
	DB				10				
	BRZ		2615	10180	4505	3435	5830	6190	5285
	OL								315
Razem	m3		10560	84900	160850	218610	588855	727280	252760
	%		0,32	2,61	4,95	6,72	18,11	22,38	7,77
BW	SO			1115	2525	1925	4360	315	
	ŚW			30	60	175			
	BRZ			80	195		330		
	OL			55					
Razem	m3			1280	2780	2100	4690	315	
	%			8,45	18,36	13,87	30,95	2,08	
BB	SO							255	
Razem	m3							255	
	%							15,32	
BMŚW	SO		6960	45375	59810	81425	377760	236410	163145
	SO.WE						55		
	MD		1095	780	920	185	2275	50	
	ŚW		195	2815	4785	5795	13625	5145	1740
	DG								
	BK		55	10	160		575	340	1130
	DB		140	290	270	35	310		410
	DB.C		15	80					
	JW								
	GB					15	110		
	BRZ		1295	8625	6760	4350	22710	20440	16885
	OL			325	400	560	760	300	1050
	OL.S						110	20	
	AK					125			
	OS				85		145	185	10
LP						20		45	
Razem	m3		9755	58300	73190	92490	418455	262890	184415
	%		0,72	4,32	5,42	6,86	31,01	19,49	13,67

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m <sup>3</sup>									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
602840	361715	175135	52860	8575				3201060	98,45
								60	0
								20	0
1475	380	1405	885	275				9855	0,3
				575				575	0,02
								10	0
665	265	295	30					39295	1,21
		300						615	0,02
604980	362360	177135	53775	9425				3251490	100
18,61	11,14	5,45	1,65	0,29				100,00	100
1500	785			1315				13840	91,38
90	170							525	3,47
				120				725	4,79
								55	0,36
1590	955			1435				15145	100
10,50	6,31			9,48				100,00	100
				1410				1665	100
				1410				1665	100
				84,68				100,00	100
75620	41495	44125	19780	1325	41775	4395		1199400	88,91
	40							95	0,01
165								5470	0,41
2935	870	1990	1800	155	2420	115		44385	3,29
140								140	0,01
1005	685	1235	355	55	425	35		6065	0,45
45	120	65	15		70			1770	0,13
75	10							180	0,01
	55							55	0
		435	35		35			630	0,05
1810	665	695	635		635	20		85525	6,34
75	125	565	420	55				4635	0,34
								130	0,01
		15						140	0,01
		20						445	0,03
								65	0
81870	44065	49145	23040	1590	45360	4565		1349130	100
6,07	3,27	3,64	1,71	0,12	3,36	0,34		100,00	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Miaższosc w m <sup>3</sup>							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
BMW	SO		1695	17145	36830	43680	102975	14080	6480
	MD					45	40		
	ŚW		400	3300	9325	9835	23185	2455	210
	BK						35		
	DB		30	10					25
	BRZ		220	2465	6330	6710	13615	7085	1495
	OL			245	950	1385	1365	1100	100
	OS					255		495	
Razem	m3		2345	23165	53435	61910	141215	25215	8310
	%		0,64	6,30	14,53	16,84	38,41	6,86	2,26
BMB	SO			85	1345	100	185	540	1345
	ŚW			15	695	400			160
	BK								
	BRZ				270	190		65	560
	OL					55			
Razem	m3			100	2310	745	185	605	2065
	%			0,84	19,39	6,26	1,55	5,08	17,34
LMŚW	SO		215	8195	6420	13025	88135	39150	51810
	MD		250	1290	1620	505	1780	180	115
	ŚW			360	1380	1345	3035	1950	315
	JD								
	DG			5					
	BK	40	100	1785	1095	625	655	1770	5125
	DB		65	405	435	55	720	195	445
	DB.C			170			25	295	
	KL						65		
	GB			125		35	195		130
	BRZ		60	5185	3205	2865	12940	12485	17260
	OL		15	85	140	710	1480	465	2670
	OL.S						60		
	OS				30	85	180		25
LP									
Razem	m3	40	705	17605	14325	19250	109270	56490	77895
	%	0,01	0,18	4,55	3,70	4,97	28,22	14,59	20,12
LMW	SO				345	1670	685	1290	125
	SO.WE								105
	ŚW				265	1260	365	815	140
	BK	10							
	DB	20	15	40		30			50
	GB								35
	BRZ				10	575	370	2015	2005
	OL				185	1780	655	2710	3510
	OL.S						35		
OS					180	70			
Razem	m3	30	15	40	805	5495	2180	6830	5970
	%	0,09	0,04	0,12	2,36	16,10	6,39	20,01	17,49



Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m <sup>3</sup>									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
8710	10715	13805	5320	360	630			262425	71,38
								85	0,02
2610	1655	2165	775	435	215			56565	15,39
330		110						475	0,13
1060		40						1165	0,32
945	395	890						40150	10,92
605			275					6025	1,64
								750	0,2
14260	12765	17010	6370	795	845			367640	100
3,88	3,47	4,63	1,73	0,22	0,23			100,00	100
450	1310	625	945	900				7830	65,74
160	680	45	225					2380	19,98
		95						95	0,8
	275	80						1440	12,09
		110						165	1,39
610	2265	955	1170	900				11910	100
5,12	19,02	8,02	9,82	7,56				100,00	100
17685	4770	2585	2220	220	16075	635		251140	64,85
490								6230	1,61
1585	265	645	35		2665	30		13610	3,51
					350			350	0,09
			845					850	0,22
1265	410	2025	2735	3225	4310	855		26020	6,72
135	75	255	1205	95	1085			5170	1,34
		50						540	0,14
								65	0,02
		110	40	230	130			995	0,26
325	985	235	40		17840	1110		74535	19,25
520	115	180	80	200	485	60		7205	1,86
								60	0,02
								320	0,08
				130				130	0,03
22005	6620	6085	7200	4100	42940	2690		387220	100
5,68	1,71	1,57	1,86	1,06	11,09	0,69		100,00	100
20	235	335		2165				6870	20,13
								105	0,31
								2845	8,34
	40	230		6545				6825	20
		660						815	2,39
								35	0,1
125	240			645				5985	17,54
215	340	185		760				10340	30,3
								35	0,1
20								270	0,79
380	855	1410		10115				34125	100
1,11	2,51	4,13		29,65				100,00	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Miaższosc w m <sup>3</sup>							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LMB	SO								120
	ŚW				30		20		
	DB							160	
	BRZ						90	715	295
	OL				110	550	655	875	1635
	OS							160	
Razem	m3				140	550	765	1910	2050
	%				1,97	7,74	10,77	26,88	28,86
LŚW	SO			990		30	7330	2500	1190
	MD		70	275	10	150	1050		
	ŚW				10	510	140	455	
	BK		60	1790	1015	745	675	1185	660
	DB			470	50	235	270		
	DB.S		100	155					
	DB.C								
	KL								
	JW					75			
	WZ					40			
	JS					30			
	GB			40				60	
	BRZ		455	415	465	600	1635	3160	2860
	OL		15		15	300		1925	180
	OS					85			50
	WB					30			
LP		5			45				
Razem	m3		705	4135	1565	2875	11100	9285	4940
	%		0,82	4,83	1,83	3,36	12,97	10,85	5,77
LW	DB								120
	BRZ								95
	OL								610
Razem	m3								825
	%								100,00
OL	SO					70	55	160	375
	ŚW				20	35	400	50	65
	BK			10					
	DB					65			
	BRZ			15		65	165	190	635
	OL		70	185	225	3160	5115	5570	6765
Razem	m3		70	210	245	3395	5735	5970	7840
	%		0,23	0,70	0,82	11,36	19,20	19,98	26,25

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Miąższosc w m <sup>3</sup>									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
40								160	2,25
								50	0,7
								160	2,25
70								1170	16,47
705	580	295						5405	76,08
								160	2,25
815	580	295						7105	100
11,47	8,16	4,15						100,00	100
55			150		210	255		12710	14,85
				90				1645	1,92
		130			220			1465	1,71
1355	5050	515	480	8980	15900	540		38950	45,49
110		1075	1160		1115	120		4605	5,38
					1530			1785	2,09
		435						435	0,51
					10			10	0,01
	125	145						345	0,4
								40	0,05
	65							95	0,11
55	45		40		50			290	0,34
		85	220		4400	4320		18615	21,75
105	75	565	170	45	855			4250	4,96
								135	0,16
								30	0,04
	145							195	0,23
1680	5505	2950	2220	9115	24290	5235		85600	100
1,96	6,43	3,45	2,59	10,65	28,37	6,12		100,00	100
								120	14,55
								95	11,52
								610	73,93
								825	100
								100,00	100
	55	10						725	2,43
20	170							760	2,54
	90	135						235	0,79
								65	0,22
	35							1105	3,7
655	1520	3720						26985	90,32
675	1870	3865						29875	100
2,26	6,26	12,94						100,00	100

Typ siedliskowy lasu	Gatunek drzewa	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
		I		II		III		IV	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
		Miąższosc w m <sup>3</sup>							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Łącznie	SO		16815	147385	262730	356030	1162825	1014205	471695
	SO.WE			60			55		105
	MD		1415	2345	2570	885	5145	230	115
	ŚW		595	6700	17430	20425	42455	12455	2685
	JD								
	DG			5					
	BK	50	215	3595	2270	1370	1940	3295	6915
	DB	20	250	1215	765	420	1300	355	1050
	DB.S		100	155					
	DB.C		15	250			25	295	
	KL						65		
	JW					75			
	WZ					40			
	JS					30			
	GB			165		50	305	60	165
	BRZ		4645	26965	21740	18790	57685	52345	47375
	OL		100	895	2025	8500	10030	12945	16835
	OL.S						205	20	
	AK					125			
	OS				115	605	395	840	85
WB					30				
LP			5			45	20		45
Ogółem	m3	70	24155	189735	309645	407420	1282450	1097045	547070
	%	0,00	0,44	3,42	5,59	7,35	23,14	19,80	9,87

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
									%
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
706920	421080	236620	81275	16270	58690	5285		4957825	89,46
	40							260	0
655				90				13450	0,24
8875	4190	6380	3720	865	5520	145		132440	2,39
					350			350	0,01
140			845					990	0,02
3955	6275	4345	3570	19380	20635	1430		79240	1,43
1350	195	2095	2380	95	2270	120		13880	0,25
					1530			1785	0,03
75	10	485						1155	0,02
					10			75	0
	180	145						400	0,01
								40	0
	65							95	0
55	45	545	115	230	215			1950	0,04
3940	2860	2280	925	765	22875	5450		268640	4,85
2880	2755	5920	945	1060	1340	60		66290	1,2
								225	0
		15						140	0
20		20						2080	0,04
								30	0
	145			130				390	0,01
728865	437840	258850	93775	38885	113435	12490		5541730	100
13,15	7,90	4,67	1,69	0,70	2,05	0,23		100,00	100,00

Tabela nr VI

Powierzchniowa i miąższościowa tabela klas wieku wg gospodarstw i grup gatunków panujących o tym samym wieku rębności

Gospodarstwo	Wiek ręb.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1	11	21	31	41	51
			10	20	30	40	50	60
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m <sup>3</sup>								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	100	SO	219,79	176,06	95,24	117,04	135,77	270,40
				2110	9950	17470	34270	82560
	80	ŚW			5,38		10,04	0,79
					310		3030	310
	80	DG						
	110	BK		14,16				
	140	DB						
	140	DB.S						
	80	JW						
	80	BRZ				3,90	5,91	3,72
						755	935	1000
80	OL			1,24	2,72	8,24	17,60	
				185	295	2125	4935	
60	OS					0,66		
						255		
Ra-			219,79	190,22	101,86	123,66	160,62	292,51
zem				2110	10445	18520	40615	88805
LASÓW OCHRON- NYCH (O)	100	SO	355,09	476,98	368,01	448,65	399,81	905,36
				5655	38830	78845	103370	277510
	100	MD				0,78	1,29	2,56
						185	300	665
	80	ŚW				3,00	6,70	4,76
						580	1745	1475
	110	BK	3,53	16,02	25,77	12,80	2,17	2,26
				220	300	810	505	525
	140	DB		12,37	13,80			
					710			
	140	DB.S		26,63	5,43			
				495	260			
	80	JW					1,36	
							280	
	80	BRZ		2,45	7,81		6,87	14,78
				10	1045		1515	4250
80	OL		0,81			4,36	2,27	
			30			1275	655	
60	OS					1,41		
						395		
Ra-			358,62	535,26	420,82	465,23	423,97	931,99
zem				6410	41145	80420	109385	285080

Drzewostany w klasach i podklasach wieku							KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales
IV		V		VI	VII	VIII				
61	71	81	91	101	121	141 i wyż.				
70	80	90	100	120	140					
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m <sup>3</sup>										
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
453,75	141,08	138,92	142,57	259,76	110,40	43,03	34,09	11,08		2348,98
155125	51395	49440	53830	112620	46510	12865	10760	3370		642275
			1,38		0,57					18,16
			465		325					4440
					1,01					1,01
					920					920
			10,98	2,70	3,80	54,56		2,47		88,67
			5350	980	1655	22645		660		31290
				2,34						2,34
				1495						1495
							11,84			11,84
							2730			2730
			1,65							1,65
			690							690
9,84	14,41	1,91	6,69				9,53			55,91
2750	3995	600	1835				1925			13795
26,25	27,06	8,33	5,69	12,99						110,12
7895	8540	2300	1945	4370						32590
										0,66
										255
489,84	182,55	149,16	168,96	277,79	115,78	97,59	55,46	13,55		2639,34
165770	63930	52340	64115	119465	49410	35510	15415	4030		730480
603,02	210,13	251,54	141,75	123,80	51,42		40,98	4,26		4380,80
187240	74825	85055	48150	47130	19940		11815	1195		979560
										4,63
										1150
5,77			0,59	1,01			9,52			31,35
1160			320	355			2735			8370
5,03	13,73	4,05		3,25	1,76		23,88			114,25
1420	5960	1365		1635	1000		6190			19930
		6,20		2,50						34,87
		1865		755						3330
										32,06
										755
										1,36
										280
40,28	20,81	3,10					31,19			127,29
12950	6975	950					6730			34425
8,83	12,10	1,75	1,02							31,14
2810	4210	475	285							9740
										1,41
										395
662,93	256,77	266,64	143,36	130,56	53,18		105,57	4,26		4759,16
205580	91970	89710	48755	49875	20940		27470	1195		1057935

Gospodarstwo	Wiek rębn.	Gat. pan.	Drzewostany w klasach i podklasach wieku					
			I		II		III	
			1	11	21	31	41	51
			10	20	30	40	50	60
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m <sup>3</sup>								
1	2	3	4	5	6	7	8	9
LASÓW GOSPODAR- CZYCH (GZ)	100	SO	1211,10	1198,83	1064,93	1030,73	885,09	2653,60
				14900	116275	187690	227495	788315
	100	MD			1,95	1,16		
					305	320		
	80	ŚW		1,39	12,58	16,19	18,38	38,27
					1440	2965	5085	10715
	140	DB		3,64				
				5				
	80	BRZ	7,52	2,09	14,79	22,27	16,05	23,56
					1100	4955	3675	7090
	60	OL				0,25		
						60		
	80	OL		1,17	0,20	4,08	11,64	7,21
				40	25	745	2475	1880
Ra- zem			1218,62	1207,12	1094,45	1074,68	931,16	2722,64
				14945	119145	196735	238730	808000
(GPZ)	100	SO	21,30	28,00	85,65	27,79	43,66	320,56
			30	190	10955	6435	13670	96395
	100	MD				1,85	2,57	3,00
						390	765	920
	80	ŚW		1,14	1,65	12,43	4,03	1,11
					120	2495	1115	300
	110	BK	17,73	71,44	100,79	10,75	4,55	1,09
			40	330	3555	1005	630	325
	140	DB		3,38		8,41	2,30	
				5		1175	545	
	140	DB.S		4,98				
				60				
	140	DB.B	4,16					
	140	DB.C			2,46			
					170			
	80	GB						2,46
								530
	80	BRZ	1,19	1,35	23,41	13,89	6,36	8,54
				105	4200	2470	1680	2095
80	OL					0,99		
						285		
Ra- zem			44,38	110,29	213,96	75,12	64,46	336,76
			70	690	19000	13970	18690	100565
OGÓŁEM GOSP. (G)			1263,00	1317,41	1308,41	1149,80	995,62	3059,40
			70	15635	138145	210705	257420	908565
Łącznie			1841,41	2042,89	1831,09	1738,69	1580,21	4283,90
			70	24155	189735	309645	407420	1282450



Drzewostany w klasach i podklasach wieku								KO	KDO	Bud. przer.	Razem pow. zales
IV		V		VI	VII	VIII					
61	71	81	91	101	121	141 i wyż.					
70	80	90	100	120	140						
Powierzchnia zalesiona w ha / miąższość w m <sup>3</sup>											
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
2202,28	916,92	1691,41	934,56	228,55	52,07	8,39					14078,46
668745	318130	569335	321860	87880	20195	3375					3324195
		1,16									4,27
		380									1005
5,65		7,48									99,94
1750		1515									23470
											3,64
											5
33,99	20,38										140,65
10010	5330										32160
											0,25
											60
6,34	2,00		1,36								34,00
2030	765		380								8340
2248,26	939,30	1700,05	935,92	228,55	52,07	8,39					14361,21
682535	324225	571230	322240	87880	20195	3375					3389235
105,20	150,60	38,18	6,77	1,53			127,94	2,30			959,48
31720	53560	15060	2705	680			36765	450			268615
											7,42
											2075
3,20							2,17				25,73
745							570				5345
	2,69	1,56					50,96				261,56
	855	525					11910				19175
	0,97		0,09	1,47	8,59		4,55				29,76
	260		25	475	3230		755				6470
											4,98
											60
											4,16
				1,08							3,54
				475							645
											2,46
											530
36,16	35,47						109,79	39,47			275,63
10695	11445						20550	6815			60055
	2,20										3,19
	825										1110
144,56	191,93	39,74	6,86	4,08	8,59		295,41	41,77			1577,91
43160	66945	15585	2730	1630	3230		70550	7265			364080
2392,82	1131,23	1739,79	942,78	232,63	60,66	8,39	297,58	44,07			15939,12
725695	391170	586815	324970	89510	23425	3375	70550	7265			3753315
3545,59	1570,55	2155,59	1255,10	640,98	229,62	105,98	456,44	59,58			23337,62
1097045	547070	728865	437840	258850	93775	38885	113435	12490			5541730

Tabela nr VIII a

Tabela klas wieku spodziewanego bieżącego rocznego przyrostu miąższości wg gatunków panujących i stref uszkodzenia - przyrost tablicowy

Gatunek panujący	Drzewostany w klasach i podklasach wieku							
	I		II		III		IV	
	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
	Bieżący roczny przyrost miąższości w m <sup>3</sup>							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SO	130	8105	16195	15965	13210	33045	22940	8855
MD			25	35	35	40		
ŚW			265	340	425	440	100	
DG								
BK	5	120	475	160	70	25	35	115
DB			100	80	15			
DB.S		85	40					
DB.B								
DB.C			15					
JW					10			
GB						5		
BRZ	30	10	345	355	230	345	590	315
OL		5	5	35	125	105	170	175
OS					10			
Razem	165	8325	17465	16970	14130	34005	23835	9460

Drzewostany w klasach i podklasach wieku					KO	KDO	Bud. przer.	Razem	Procent
V		VI	VII	VIII					
81-90	91-100	101-120	121-140	141 i wyżej					
Bieżący roczny przyrost miąższości w m <sup>3</sup>									
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
11100	5750	2800	775	130	735	55		139790	95,04
5								140	0,1
25	10	5			30			1640	1,11
25	75	25	25	255	220	10		1640	1,11
35		20	25		10			285	0,19
					20			145	0,1
		5						20	0,01
								10	0,01
								5	0
10	10				375	105		2720	1,85
25	10	30						685	0,47
								10	0,01
11225	5855	2885	825	385	1390	170		147090	100

Przyrost tablicowy w drzewostanach nieobjętych użytkowaniem rębnym =  $130200\text{m}^3/1\text{rok} = 130200\text{m}^3/10\text{ lat} = 89\%$  całości spodziewanego przyrostu okresowego tablicowego

Tabela nr XI

## Ocena upraw i młodników do 10 lat na powierzchniach otwartych

Typ siedliskowy lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Skład gatunkowy upraw i młodników do 10 lat									Uprawy przypadłe	Razem	
		zgodny ze składem pożądanym			częściowo zgodny ze składem pożądanym			niezgodny ze składem pożądanym					
		przy zadrzewieniu											
		1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	1,0-0,9	0,8-0,7	0,6-0,5	0,4 i mniej		
powierzchnia - ha													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
BŚW		1418,97										1418,97	
BW		1,77										1,77	
BMŚW		178,89			3,93							182,82	
BMW		65,17										65,17	
LMŚW		4,72				1,19						5,91	
LMW		2,38										2,38	
Ogółem		1671,90			3,93	1,19						1677,02	

Tabela nr XII

## Ocena odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych

Wyszczególnienie	Typ siedl. lasu (TSL)	Leśne siedlisko przyrodnicze (LSP)	Gatunek panujący młodego pokolenia	Powierzchnia manipulacyjna w ha	Przeciętny % pokrycia (zadrzewienie)	Przeciętna jakość hodowlana	
1	2	3	4	5	6	7	
KO	BMŚW		BK	64,05	32,3	12	
	BMŚW		DB.B	86,84	30,6	12	
	BMŚW		DB.S	1,87	30,0	22	
	BMW		DB.B	2,57	30,0	32	
	LMŚW		BK	181,46	67,1	22	
			9110	5,23	72,4	22	
			9130	2,93	80,0	12	
	LMŚW		DB	4,70	52,1	12	
	LMŚW		DB.S	2,19	40,0	12	
	LŚW		BK	22,13	70,5	22	
			9110	2,49	90,0	12	
			9130	52,34	74,7	11	
			9160	9,62	83,0	12	
	LŚW		DB.S	8,02	40,0	12	
	LŚW		9160	6,77	90,0	22	
				GB	3,23	80,0	12
	Razem				456,44	56,2	12
KDO	LMŚW		BK	9,74	24,0	22	
			9110	2,47	40,0	12	
	LŚW		BK	32,03	23,5	22	
Razem				44,24	24,6	22	
Uprawy i młodniki po rębniach złożonych	BMŚW		BK	6,32	30,0	12	
	BMŚW		DB	13,89	30,0	12	
	BMŚW		DB.B	4,16	30,0	12	
	BMŚW		SO	207,23	94,5	12	
	BMW		SO	22,61	92,3	21	
	LMŚW		BK	65,16	75,6	22	
			9110	18,60	82,7	22	
			9130	6,04	90,0	11	
	LMŚW		SO	44,66	94,3	12	
	LMW		DB	1,10	100,0	12	
	LMW		SO	8,05	96,2	11	
	LŚW		BK	31,40	90,0	22	
			9110	17,48	86,1	22	
			9130	94,32	87,3	12	
	LŚW		9160	2,22	60,0	12	
	Razem				543,24	86,9	12
Ogółem				1043,92	70,9	22	

Tabela XIII

Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu –  
Obręb Czarne

Lp	Wskaźniki	Jedn.	Stan na :						
			1.10.68 r. (I rew.)	1.01.79 r. (II rew.)	1.01.92 r. (III rew.)	1.01.02 r. (IV rew.)	1.01.12 r. (V rew.)	1.01.22 r. (VI rew.)	31.12.31 r. (prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	8795	7920	7940	8095	6798	6901	6901
2	Zasoby miąższości	tys. m <sup>3</sup>	933	1368	1467	1747	1862	1763	1753
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku								
	IIa	m <sup>3</sup>	50	90	93	80	88	112	
	IIb	m <sup>3</sup>	112	195	152	182	190	170	
	IIIa	m <sup>3</sup>	141	252	212	228	293	255	
	IIIb	m <sup>3</sup>	164	278	248	253	338	302	
	IVa	m <sup>3</sup>	201	290	274	286	365	344	
	IVb	m <sup>3</sup>	196	300	284	307	428	375	
	Va	m <sup>3</sup>	207	323	297	306	396	363	
	Vb	m <sup>3</sup>	231	331	316	317	399	397	
	VI	m <sup>3</sup>	241	367	310	335	406	444	
	VII i starsze	m <sup>3</sup>	233	311	310	319	412	451	
	KO	m <sup>3</sup>	199		187	205	301	289	
	KDO BP	m <sup>3</sup>			274			298	
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m <sup>3</sup>	106	173	185	216	274	255	254
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	46	43	49	53	55	57	58
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m <sup>3</sup>				6,48	7,02	6,32	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			0,91	1,36	3,48	X	3,58
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			1,85	1,69	2,66	X	2,77
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m <sup>3</sup>			3,68	6,15	11,94	X	6,25

Tabela XIII

Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu –  
Obręb Międzybórz

Lp	Wskaźniki	Jedn.	Stan na :						
			1.10.68 r. (I rew.)	1.01.79 r. (II rew.)	1.01.92 r. (III rew.)	1.01.02 r. (IV rew.)	1.01.12 r. (V rew.)	1.01.22 r. (VI rew.)	31.12.31 r. (prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	8142	9082	9109	9154	8587	8568	8568
2	Zasoby miąższości	tys. m <sup>3</sup>	678	1415	1438	1724	1892	1958	2003
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku								
	IIa	m <sup>3</sup>	41	66	70	78	92	104	
	IIb	m <sup>3</sup>	106	174	126	169	203	185	
	IIIa	m <sup>3</sup>	143	213	201	204	256	252	
	IIIb	m <sup>3</sup>	158	245	237	246	261	308	
	IVa	m <sup>3</sup>	173	283	245	274	300	291	
	IVb	m <sup>3</sup>	184	284	262	282	325	312	
	Va	m <sup>3</sup>	206	294	278	296	318	323	
	Vb	m <sup>3</sup>	207	316	293	306	350	327	
	VI	m <sup>3</sup>	212	289	308	332	346	375	
	VII i starsze	m <sup>3</sup>	244	316	293	334	351	393	
	KO	m <sup>3</sup>			211	118	217	278	
	KDO BP	m <sup>3</sup>			235				
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m <sup>3</sup>	83	156	158	188	220	228	234
5	Przeciętny wiek drze- wostanów	lat	37	46	48	51	53	54	56
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost drze- wostanów na 1 ha - tablicowy	m <sup>3</sup>				6,31	6,61	6,51	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			1,28	1,67	2,86	X	3,00
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			1,38	1,06	2,45	X	2,84
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący uży- teczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m <sup>3</sup>			2,81	5,73	8,51	X	6,44

Tabela XIII

Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu –  
Obręb Rzeczenica

Lp	Wskaźniki	Jedn.	Stan na :						
			1.10.68 r. (I rew.)	1.01.79 r. (II rew.)	1.01.92 r. (III rew.)	1.01.02 r. (IV rew.)	1.01.12 r. (V rew.)	1.01.22 r. (VI rew.)	31.12.31 r. (prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	7999	8107	8143	8254	8309	8315	8315
2	Zasoby miąższości	tys. m <sup>3</sup>	806	1247	1375	1560	1845	1890	1880
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku								
	IIa	m <sup>3</sup>	57	80	80	91	89	96	
	IIb	m <sup>3</sup>	112	175	132	171	200	175	
	IIIa	m <sup>3</sup>	138	219	206	207	254	267	
	IIIb	m <sup>3</sup>	174	226	239	232	265	287	
	IVa	m <sup>3</sup>	209	268	245	257	317	294	
	IVb	m <sup>3</sup>	215	304	269	259	316	349	
	Va	m <sup>3</sup>	228	295	299	276	301	341	
	Vb	m <sup>3</sup>	250	339	322	289	329	338	
	VI	m <sup>3</sup>	237	343	326	310	350	348	
	VII i starsze	m <sup>3</sup>	220	280	291	295	309	318	
	KO	m <sup>3</sup>		283	230	218	247	221	
	KDO BP	m <sup>3</sup>		275	274	142		179	
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m <sup>3</sup>	101	154	169	189	222	227	226
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	41	44	48	52	55	56	57
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m <sup>3</sup>				6,04	6,14	6,08	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			1,15	1,42	2,71	X	3,50
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>			2,20	1,34	2,46	X	2,59
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m <sup>3</sup>			4,50	4,76	8,47	X	5,99



Tabela XIII

Porównanie powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w kolejnych planach urządzenia lasu –  
Nadleśnictwo Czarne Człuchowskie

Lp	Wskaźniki	Jedn.	Stan na :						
			1.10.68 r. (I rew.)	1.01.79 r. (II rew.)	1.01.92 r. (III rew.)	1.01.02 r. (IV rew.)	1.01.12 r. (V rew.)	1.01.22 r. (VI rew.)	31.12.31 r. (prognoza)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Powierzchnia leśna zalesiona i niezalesiona	ha	24936	25109	25192	25503	23694	23784	23784
2	Zasoby miąższości	tys. m <sup>3</sup>	2417	4030	4280	5031	5599	5611	5636
3	Przeciętna zasobność drzewostanów na 1 ha w klasach wieku								
	IIa	m <sup>3</sup>	50	79	80	82	90	104	
	IIb	m <sup>3</sup>	110	182	137	173	199	178	
	IIIa	m <sup>3</sup>	140	226	207	214	266	258	
	IIIb	m <sup>3</sup>	163	248	240	243	288	299	
	IVa	m <sup>3</sup>	195	283	254	271	328	309	
	IVb	m <sup>3</sup>	198	294	274	281	345	348	
	Va	m <sup>3</sup>	212	302	291	295	332	338	
	Vb	m <sup>3</sup>	231	326	306	307	367	349	
	VI	m <sup>3</sup>	233	323	314	328	369	404	
	VII i starsze	m <sup>3</sup>	225	301	295	313	357	395	
	KO	m <sup>3</sup>	199	283	215	215	254	249	
	KDO BP	m <sup>3</sup>		248	272	142		210	
4	Przeciętna zasobność na 1 ha (pow. leśnej zal. i niezal.)	m <sup>3</sup>	97	161	170	197	236	236	237
5	Przeciętny wiek drzewostanów	lat	42	45	48	52	55	56	57
6	Spodziewany bieżący roczny przyrost drzewostanów na 1 ha - tablicowy	m <sup>3</sup>				6,28	6,56	6,30	
7	Przeciętna miąższość użytków rębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		1,44	1,18	1,43	2,99	3,17	3,35
8	Przeciętna miąższość użytków przedrębnych na 1 ha (za okres ubiegły)	m <sup>3</sup>		0,99	2,07	1,25	2,51	3,47	2,73
9	Uzyskany w ubiegłym okresie bieżący użyteczny roczny przyrost drzewostanów na 1 ha	m <sup>3</sup>		8,67	3,94	5,38	9,40	6,64	6,18

Tabela XIV

Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego

Obręb CZARNE (1)

Gospodarstwo Sposób zagosp.	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązania planu	Etat przyjęty na okres obowiązania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzątnięcia w KO i KDO		
	z ostat- niej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	2023	74822	74822
LASÓW OCHRONNYCH (O)	2941	3948	4893	3948	217	903	39196	39196
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	9373 24,36	10848 29,56	10812 26,97	10812 26,97	18 0,06	X	X	92268 250,27
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	1239	1498	1952	1498	43	3767	X	28217
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	10612	12346	12764	12310	61	3767	0	120485
OGÓŁEM OBREB	13553	16294	17657	16258	278	6693	114018	234503
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	63803	66698	71225	67264	1604	14203	193126	756350

Orientacyjny etat wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa:  
71225 m<sup>3</sup> brutto

Tabela XIV

Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego

Obręb MIĘDZYBÓRZ (2)

Gospodarstwo Sposób zagosp.	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązywania planu	Etat przyjęty na okres obowiązywania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostatniej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	0	0	0
LASÓW OCHRONNYCH (O)	3654	4074	5660	4074	59	237	44293	44293
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	21636 65,38	19704 62,36	20654 60,50	20654 62,36	545 3,02	X	X	196827 624,66
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	146	113	113	113	0	354	X	3615
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	21782	19817	20767	20767	545	354	0	200442
OGÓLEM OBREB	25436	23891	26427	24841	604	591	44293	244735
OGÓLEM NADLEŚNICTWO	63803	66698	71225	67264	1604	14203	193126	756350

Orientacyjny etat wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa: 71225 m<sup>3</sup> brutto

Tabela XIV

Zestawienie obliczonych i przyjętych miąższościowych etatów użytkowania rębnego

Obręb RZECZENICA (3)

Gospodarstwo Sposób zagosp.	Obliczenia cząstkowe (średnio na rok)						Etat z potrzeb hodowlanych i ochronnych na okres obowiązania planu	Etat przyjęty na okres obowiązania planu
	etaty wg dojrzałości drzewostanów		etat wg zrównania średniego wieku	etat optymalny	etat z potrzeb przebudowy	etat wg okresów uprzętnięcia w KO i KDO		
	z ostat- niej klasy wieku	z dwóch ostatnich klas wieku						
	m3 brutto							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE (S)	X	X	X	X	0	307	4219	4219
LASÓW OCHRONNYCH (O)	2104	2997	5757	2997	181	1671	30596	30596
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	20232 59,93	20580 63,83	17303 51,06	20232 59,93	85 0,63	X	X	195855 606,08
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)	2478	2936	4081	2936	456	4941	X	46442
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)	X	X	X	X	0	0	0	0
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	22710	23516	21384	23168	541	4941	0	242297
OGÓLEM OBREB	24814	26513	27141	26165	722	6919	34815	277112
OGÓLEM NADLEŚNICTWO	63803	66698	71225	67264	1604	14203	193126	756350

Orientacyjny etat wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych w lasach wielofunkcyjnych nadleśnictwa: 71225 m<sup>3</sup> brutto

Tabela nr XV

Zestawienie powierzchni manipulacyjnej użytków rębnych wg rodzajów rębni w gospodarstwach

Gospodarstwo Sposób zagosp.	Rębnie zupelne	Rębnie częściowe, gniazdowe i stopniowe			Rębnia przerębowa 1)	Ogółem
		cięcia uprząt.	cięcia pozost.	razem		
ha						
1	2	3	4	5	6	7
SPECJALNE (S)	167,94	55,46	4,64	60,10		228,04
LASÓW OCHRONNYCH (O)	238,37	75,77	89,83	165,60		403,97
LASÓW GOSPODARCZYCH (GZ)	1481,01					1481,01
LASÓW GOSPODARCZYCH (GPZ)		287,58	119,19	406,77		406,77
LASÓW GOSPODARCZYCH (GP)						
RAZEM GOSPODARSTWO (G)	1481,01	287,58	119,19	406,77		1887,78
OGÓŁEM OBREB	1887,32	418,81	213,66	632,47		2519,79
OGÓŁEM NADLEŚNICTWO	1887,32	418,81	213,66	632,47		2519,79

1) - należy zaliczyć również rębnię stopniową udoskonaloną z okresem odnowienia ponad 40 lat

Tabela nr XVI

Zestawienie zbiorcze powierzchni drzewostanów zaprojektowanych do użytkowania przedrębego we wskazaniach gospodarczych opisu taksacyjnego wg rodzajów cięć i gatunków panujących oraz klas i podklas wieku

Rodzaj cięcia	Gatunek panujący	Powierzchnia (ha)* wg klas i podklas wieku												Razem
		I		II		III		IV		V		VI	VII	
		1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-120	121 i wyżej	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Czyszczenia późne (CPP)	Razem													
Trzebieże wczesne (TW)	SO		700,26	1600,02	1066,83	1,9								3369,01
	MD			1,95	1,85									3,8
	ŚW		0,76	19,61	3,51									23,88
	BK		8,95	109,02	18,36	1,8								138,13
	DB			13,35										13,35
	DB.S		1,45	5,43										6,88
	DB.C			2,46										2,46
	BRZ		2,57	46,01	10,2									58,78
Razem		713,99	1797,85	1100,75	3,7								3616,29	
Trzebieże późne (TP)	SO				528,4	1417,93	3939,38	3238,39	1166,06					10290,16
	MD				1,94	3,86	5,56							11,36
	ŚW				23,02	22,4	28,87	2,16						76,45
	BK				2,44	4,92	3,35		11,27	2,67				24,65
	DB				8,41	2,3				6,2				16,91
	DB.C											1,08		1,08
	GB						2,46							2,46
	BRZ				28,32	30,36	36,71	51,67	1,12					148,18
	OL				2,67	5,35	2,16							10,18
Razem				595,2	1487,12	4018,49	3292,22	1178,45	8,87		1,08		10581,43	
Razem trzebieże	SO		700,26	1600,02	1595,23	1419,83	3939,38	3238,39	1166,06					13659,17
	MD			1,95	3,79	3,86	5,56							15,16
	ŚW		0,76	19,61	26,53	22,4	28,87	2,16						100,33
	BK		8,95	109,02	20,8	6,72	3,35		11,27	2,67				162,78
	DB			13,35	8,41	2,3				6,2				30,26
	DB.S		1,45	5,43										6,88
	DB.C			2,46								1,08		3,54
	GB						2,46							2,46
	BRZ		2,57	46,01	38,52	30,36	36,71	51,67	1,12					206,96
	OL				2,67	5,35	2,16							10,18
Razem		713,99	1797,85	1695,95	1490,82	4018,49	3292,22	1178,45	8,87		1,08		14197,72	
Łącznie	SO		700,26	1600,02	1595,23	1419,83	3939,38	3238,39	1166,06					13659,17
	MD			1,95	3,79	3,86	5,56							15,16
	ŚW		0,76	19,61	26,53	22,4	28,87	2,16						100,33
	BK		8,95	109,02	20,8	6,72	3,35		11,27	2,67				162,78
	DB			13,35	8,41	2,3				6,2				30,26
	DB.S		1,45	5,43										6,88
	DB.C			2,46								1,08		3,54
	GB						2,46							2,46
	BRZ		2,57	46,01	38,52	30,36	36,71	51,67	1,12					206,96
OL				2,67	5,35	2,16							10,18	
Ogółem			713,99	1797,85	1695,95	1490,82	4018,49	3292,22	1178,45	8,87		1,08		14197,72

\*- dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej, bez powtórzeń (nawrotów) w 10. leciu

Tabela nr XVII

## Zestawienie łączne etatu użytków głównych według kategorii cięć

Kategoria cięć	Powierzchnia ha		Miaższność grubizny w m <sup>3</sup>	
	cięć* (manipulacyj- na)	do odnowienia	brutto	netto
1	2	3	4	5
I. Użytki rębne: A. Zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)	2519,79	2153,61	756350	636868
Spodziewany przyrost 5% miaższności użytków rębnych			37817	31849
Łącznie użytki rębne ze spodziew. przyrostem	2519,79	2153,61	794167	668717
B. Nie zaliczone na poczet przyjętego etatu (powierzchniowego)				
1. uprzątńnięcie płazowin				
2. uprzątńnięcie nasien- ników i przestojów			732	612
3. pozostałe	2,74		405	346
Razem nie zaliczone	2,74		1137	958
Razem użytki rębne	2522,53	2153,61	795304	669675
II. Użytki przedrębne				
A. Czyszczenia			0	0
B. Trzebieże	14197,72		650000	520000
Razem użytki przedrębne (m <sup>3</sup> wg przyjęt. etatu)	14197,72		650000	520000
Ogółem użytki główne (I+II)	16720,25	2153,61	1445304	1189675

\* dotyczy rzeczywistej powierzchni manipulacyjnej bez uwzględniania powtórzeń (nawrotów) w 10-leciu

Orientacyjna porównawcza wielkość użytkowania ogółem z uwzględnieniem etatu wg pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych = **118968 m<sup>3</sup>** grubizny netto/1 rok (obliczenie brutto > netto z zastosowaniem odpowiednich proporcji)

Tabela nr XVIII

Zestawienie zbiorcze wskaźników gospodarczych z opisów taksacyjnych w zakresie hodowli lasu

Typ siedliskowy lasu	Odnowienia i zalesienia							Poprawki i uzupełnienia	Ogółem odnowienia i zalesienia oraz poprawki i uzupełnienia	Wprowadzanie podszytów	Pielęgnowanie				Melioracje	
	otwarte			pod osłoną			razem				upraw		młodników	razem	wodne	agrotechniczne
	halizny, płazowiny, zręby	grunty nieleśne	zręby projektowane	przy rębniach złożonych	posadzenia	dolesianie luk i przerzedzeń					pielęgnowanie gleby	czyszczenia wczesne				
	Powierzchnia zredukowana - ha															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
BMŚW	45,84		225,44	131,87		1,67	404,82	1,43	406,25		140,65	78,16	562,25	781,06		366,80
BMW	25,01		73,91	1,74		2,00	102,66	0,35	103,01		57,10	14,72	127,48	199,30		84,55
BŚW	312,94		1569,92			3,10	1885,96	4,98	1890,94		587,70	494,62	1321,66	2403,98		1678,61
BW			2,22				2,22		2,22				3,84	3,84		2,22
LMŚW			9,87	126,78	0,64	1,22	138,51	2,25	140,76		39,18	24,71	192,95	256,84		184,76
LMW	0,74		4,94				5,68		5,68		3,12		12,94	16,06		5,68
LŚW				52,00	1,07		53,07		53,07		16,75	2,75	157,44	176,94		93,34
OL			1,02				1,02		1,02				1,17	1,17		1,02
OGÓLEM	384,53		1887,32	312,39	1,71	7,99	2593,94	9,01	2602,95		844,50	614,96	2379,73	3839,19		2416,98
OGÓLEM	384,53		1509,86	312,39	1,71	7,99	2216,48	230,66	2447,14		844,50	614,96	2379,73	3839,19		2416,98



Tabela XIX

Orientacyjna prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego Nadleśnictwa, spodziewanego wg etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w PUL

Lp.	Wyszczególnienie		Ubiegły okres gospodarczy	Plan na bieżący okres gospodarczy
1	2		3	4
1.	Powierzchnia gruntów leśnych (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – ha		23693,72	23784,29
2.	Zasoby drzewne na gruntach leśnych (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – m <sup>3</sup>		5599090	5610687
3.	Zasobność drzewostanów (stan na 1 stycznia pierwszego roku obowiązywania planu u.l.) – m <sup>3</sup> /ha		236	236
4.	Wartość majątku Nadleśnictwa	wartość drzewostanów (według tablic) – tys. zł	808187	811276
		wartość gruntów leśnych (według metody wskaźnikowej) – tys. zł	70182	70450
		wartość środków trwałych – tys. zł	15831	15831
	Razem	tys. zł	894200	897557
5.	Etat 10-letni (grubizna netto)	użytki rębne – m <sup>3</sup> netto	622652	669675
		użytki przedrębne – m <sup>3</sup> netto	644000	520000
		razem użytki główne – m <sup>3</sup> netto	1266652	1189675
		udział użytków przedrębnych - %	50,8	43,7
6.	Okresowy przyrost w 10-leciu (użyteczny)	m <sup>3</sup> brutto	1589796	1470900
		przeciętnie m <sup>3</sup> /ha/rok	6,64	6,14
7.	Wskaźnik gospodarki zasobami (grubizna brutto)	użytkowanie rębne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	3,17	3,35
		użytkowanie przedrębne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	3,47	2,73
		użytkowanie główne: m <sup>3</sup> /ha pow. leśn./rok	6,64	6,08
		użytkowanie główne: % zasobów/rok	2,8	2,6
		użytkowanie główne: % przyrostu/rok	9,9	9,8
8.	Udział powierzchni prawnie wyłączonych z użytkowania - % (udział w powierzchni leśnej)		-	0,6
9.	Udział lasów ochronnych i rezerwatów - % (udział w pow. leśnej)		31,3	31,2
10.	Powierzchnia lasów nadzorowanych - ha		139,94	241,40
	% udział w powierzchni nadleśnictwa		0,6	1,0

Tabela XX

## Prognoza przeciętnego rocznego wyniku ekonomicznego

Lp.	Wielkość pozyskania drewna oraz ważniejsze wskaźniki kosztów i przychodów	Jednostka miary	Przeciętne rocznie za ostatnie 3 lata (2018-2020)	Według etatu użytkowania głównego przyjętego do realizacji w planie u.i.	Według orientacyjnego etatu potencjalnego z uwzględnieniem pożądanego kierunku rozwoju zasobów drzewnych
1	2	3	4	5	6
1.	Przeciętna roczna ilość pozyskiwanego drewna	m <sup>3</sup>	122148	118968	118968
2.	Koszty administracyjne i inne	zł	10121	10121	10121
3.	Koszty ochrony lasu	zł	689606	689606	689606
4.	Koszty nasiennictwa i selekcji	zł	126785	126785	126785
5.	Koszty odnowień i zalesień	zł/ha	3342,66	3342,66	3342,66
6.	Przeciętna roczna ilość odnowień i zalesień	ha	228,99	244,11	244,11
7.	Koszty pielęgnowania upraw i młodników	zł/ha	471,55	471,55	471,55
8.	Przeciętna roczna ilość pielęgnowanych upraw i młodników	ha	828,44	383,92	383,92
9.	Koszty pozyskania i zrywki drewna	zł/m <sup>3</sup>	45,05	45,05	45,05
Suma kosztów (k)		zł	7485366	7183034	7183034
10.	Przychody ze sprzedaży drewna	zł/m <sup>3</sup>	181,27	181,27	181,27
Suma przychodów (p)		zł	22141768	21565329	21565329

Tabela XXI

## Zestawienie miąższości drewna martwego

Typ siedl. lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drzew martwych					
		Drewno drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6	7	8
Obręb Czarne							
Bśw	3155,54	6,67	21062,68	1,55	4876,57	8,22	25939,25
BMśw	1610,34	7,98	12843,53	1,43	2308,07	9,41	15151,60
BMw	198,18	6,23	1233,85	1,79	354,90	8,02	1588,75
BMb	7,03	3,94	27,68	0,40	2,79	4,34	30,47
LMśw	506,81	7,37	3734,21	1,45	733,44	8,82	4467,65
LMw	42,99	4,76	204,51	2,85	122,42	7,61	326,93
LMb	4,21	3,61	15,20	0,92	3,88	4,53	19,08
Lśw	57,60	8,47	487,78	1,50	86,33	9,97	574,11
Lw	0,75	3,86	2,90	0,82	0,62	4,68	3,52
OI	35,79	8,67	310,19	2,65	94,94	11,32	405,13
Razem	5619,24	7,10	3992253	1,53	8583,96	8,63	48506,49
Obręb Międzybórz							
Bśw	4912,19	2,96	14556,68	1,52	7455,01	4,48	22011,69
Bw	3,11	3,17	9,87	0,53	1,65	3,70	11,52
Bb	2,48	3,15	7,81	3,15	7,80	6,30	15,61
BMśw	1212,91	3,36	4074,71	1,63	1979,03	4,99	6053,74
BMw	747,81	3,48	2600,74	1,29	962,33	4,77	3563,07
BMb	8,39	4,13	34,63	1,44	12,04	5,57	46,67
LMśw	21,88	0,67	14,62	0,99	21,71	1,66	36,33
LMw	41,99	2,58	108,31	2,17	90,98	4,75	199,29
LMb	7,27	6,54	47,54	2,11	15,36	8,65	62,90
OI	35,96	3,40	122,17	2,12	76,12	5,52	198,29
Razem	6993,99	3,08	21577,08	1,52	10622,03	4,60	32199,11
Obręb Rzeczenica							
Bśw	3341,34	1,52	5084,89	1,56	5200,18	3,08	10285,07
Bw	60,29	1,89	114,13	1,61	97,08	3,50	211,21
Bb	7,65	16,49	126,14	1,14	8,72	17,63	134,86
BMśw	1724,25	1,30	2248,49	1,46	2522,66	2,76	4771,15
BMw	383,70	1,06	405,71	1,76	677,13	2,82	1082,84
BMb	44,71	5,41	241,97	1,18	52,78	6,59	294,75

Typ siedl. lasu	Powierzchnia w ha	Miąższość drzew martwych					
		Drewno drzew stojących i złomów		Drewno drzew leżących i fragmentów drzew martwych		Razem	
		m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /ha	m <sup>3</sup>
1	2	3	4	5	6	7	8
LMśw	822,32	1,20	986,30	1,74	1431,25	2,94	2417,55
LMw	14,85	7,46	110,81	3,17	47,12	10,63	157,93
LMb	15,54	8,60	133,58	3,04	47,30	11,64	180,88
Lśw	266,36	1,85	493,04	3,09	824,05	4,94	1317,09
Lw	1,45	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
OI	31,07	3,81	118,40	2,73	84,80	6,54	203,20
Razem	6713,53	1,50	10063,46	1,64	10993,07	3,14	21056,53
<b>Ogółem</b>	<b>19326,76</b>	<b>3,71</b>	<b>71563,07</b>	<b>1,56</b>	<b>30199,06</b>	<b>5,27</b>	<b>101762,13</b>

## **KRONIKA**